Digitized by Google

4
1-A
16

Bibliotheca
Coll. Rom.
Soct. Jesu

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
29 A
32

4-1·A·16

VIRTVTVM

VITIORVMQVE EXEMPLA,
ex uniuerſo utriuſq; Legis
promptuario decerpta,
ꝑ. R.D.D.Nicolaum
Hanapum, almi or
dinis Prædicatoꝝ,
P̄riarchã olim
Hieroſolymi
tanũ, nũc
tertio,
poſt alias impreſſiones, duobus
antiq̄ſſimis exemplaribus refor-
mata: Quibus etiam & Au
thoris ꝓhemium, & al-
phabeticus mate
rieꝝ ordo ac
ceſſerũt.

✱

M. D. XXXVIII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

F. MAXIMVS TROCHÆVS TAR
uiſinus Almi Prædicatorum Or
dinis, feruentiſſimo Diui
ni Eloquij Declama
tori. S.P.D.

CVM SVPERIORI
bus diebus, duo an
tiquiſſima Exempla
plaria Diuini Opu
ſculi huius, qđ pau
lo ante bis iam impreſſum fuerat, ca
ſu ad manus deueniſſent, hoc ipſum
illis comparandum cenſui. Et id qui
dem non ſine huiuſcemodi ingenio
li noſtri magno labore, ſummaq; ui
gilantia perlegi. Prima itaq; facie,
Authoris PROHÆMIVM, Dein
de toto Libelli Corpore diligenter
perluſtrato, alia nonnulla ipſi deeſ
ſe comperi. Quæ omnia, congruis
proprijſq; locis, maxima cum dilgē
tia collocaui. Verū PROHÆMIVM
ipſum, & Scriptoris inſcitia, & uetu
ſtatis cauſa adeo cōfuſum adeoq; cor

ruptum reperi, ut uix mente, q̃d con-
tineret, eo quo cernis, modo collige-
re ualuerim. Materias inſuper in li-
belli capitibus confuſe tantum aſſi-
gnatæ fuerãt: ordine alphabetico ita
digeſſi, ut quæ deſideras primo intui-
tu ſeſe tibi offerant: margineas po-
ſtremo quotationes, fideles ac (ut ita
dixerim) ueridicas habes, quæ oẽs in
alijs antea impreſſis mẽdaciſſimæ in
ueniuntur. Hunc autem laborem eo
libentius ſuſcepi, quo libellũ ipſum
tam ſalubrem, tamq̃ rebus ſpiritua
libus ac diuinis refertum comperi.
Author namq̃ ipſius, ut uerus Dei
cultor & amator, hominum utilitati
& ſaluti conſulens, fertili, ac florige-
ro utriuſq̃ Legis agro perluſtrato,
ualidiſſimis ſententijs, efficaciſſimis
teſtimonijs, ueraciſſimiſq̃ exemplis
in unum coaceruatis, ipſum, ueluti
quodam copioſo florum cumulo, ini
ſtar iucundiſſimi hortuli exornauit.
Quibus omnibus quaſi expeditiſſi-
mis armis, ꝓ uitæ Chriſtianæ inſtau
ratione ſimul & componendis mori-

bus uti poſſis. Hunc itaq; libellum,
ſimplici corde, benignoq; ſuſci-
pe uultu, Sciens hac fide
libus chriſti magis ꝑ
furã q̃ Philoſo-
phoꝝ ſcripta
qui ſemꝑ
adiſcẽ-
tes,
nunq̃ ad ſcientiam uerita-
tis peruenerunt
Vale.

TAnta pollet excellētia officium prædicationis, ꝙ CHRISTVS dominus & ſaluator noſter, dum ui- tam hanc uiueret, illud exercere nunquā dedignatus fuerit: ꝙ & diſcipulis ſuis añ eius in cælum aſcēſionem ad uniuerſoꝝ ſalutem exercēdum faciendūq́ꝫ præcepit. Eūtes, inqt, in mūdum uniuerſum, prædicate EVANGELIVM omni creaturæ. Mar. 16 EVANGELIVM quippe prædicandum inſtituit, non inutiles Philoſophoꝝ ac Poetaꝝ uanitates, aut proprias fictiones, ut nunc a multis, EVANGELIVM erubeſcentibus, fieri perſpicue cernitur. Contra quos CHRISTVS ait. Qui me erubuerit, & meos ſermones, hunc filius hominis erubeſcet, quū uenerit &c. Luce. 9 At cur ſic obſecro? Nōne DEVS huius mundi ſapiētiam ſtultam fecit? Nonne ſapientiſſimus PAVLVS uas electionis, Prædicator ueritatis, & Doctor gentium EVANGELIVM prædicabat? Ait enim ſe non erubeſcere EVAN- Ro. 1.

GELIVM. Prædicator itaq; aſſūpto tātæ dignitatis munere, oī ſtudio & uigilātia, totoq; mētis affectu CHRISTVM eiuſq; diſcipulos imitari ſtudeat, utilia magis q̃ ſubtilia diligentius exqrendo. Diuinā igit ſanāq; doctrinam, & non indoctas ſeq fabulas conet, uel ob inanem gloriā, ꝑpolito ſermone, diuerſas, & pene īfinitas inuoluendo ſnias, ſciolus uideri. Nam quæ ſcientia tam digna, tam nobilis, tam præclara, tāq; ſublimis inueniri poterit, quæ diuinæ equiparari ualeat? Quum ipſa, ut diuus quoq; teſtat AVGVSTINVS, oīum Gētilium ſciētijs, tum ſubiecti nobilitate, tum etiā ſolidæ oīno & indubiæ ueritatis excellentia præſtet, ac e medijs Philoſophoꝝ tenebris, ceu Sydus fulgentiſſimum eluceſcat? Tot inſup ac tanta in ſe uberrime ꝯtinet, ut uel indocto cuilibet fœcūdiſſimā ſuppeditet prædicationem: Quæ tñ oīa eo maioris ſunt ponderis & ualoris, quo ſublimiori authoritate, ac certiori, ut ſtatim dixi, ueritatis lumine nitere con

Note ſ̄p dicator.

De ciuitate dei.

ſpiciunt. Cõcionator igit ſermones ſuos tutius copioſius & nobilius dilatare poterit, ſacratiſſimã exponẽdo ſcripturã, ipſiuſq; ſaluberrimis ꝟbis ſniſs ac exẽplis utẽdo, q̃ ſi cuiuſuis alterius ſcię, licet exqſitæ, materias uel cuiuſcũq; hiſtorię geſta ptractaret: & qm̃, ut clare patet, antiquorũ geſta & exẽpla ad excitãdas hoim mẽtes, aioſ magis q; mouẽdos, tãti ſunt roboris & ptãtis, ut nil aptius, nilue fortius iueniri q̃ uerba queat: ſiqdẽ maiorẽ uim ſecũ afferre uñr, & eoꝝ quæ dñr pleniorẽ tribuere cognitionẽ q̃ ꝟba: qđ ego ppẽdẽs zelo charitatis ductus, uniuerſa fere exẽpla in utriuſq; teſti libris diſpſa, q̃dã breuitate, ac ſub diuerſaꝝ materiaꝝ titulis, eo quo, ſciui ordine, i unũ redigere laboraui: formalia ꝟo textuum ꝟba hic nõ inuenies, ſed breuitatis cã factũ eſſe cognoſces. Cæteꝝ nõ te moueat optime Lector, ſi aliqđ me hic exẽplũ qđ ad hãc uel illã materiã applicari potuerat omiſiſſe, uel aliqđ ẽt uni materiæ, qđ fortaſſe alteri congruentius tribuendum erat, dediſſe,

Exẽpla magis mouent q̃ uerba

deprehēderis, qm̄ hō ſum. Satiſq; ti-
bi uideat̃, hoc in libello nobiliora &
utiliora oīa copioſiſſime ꝯtineri. quæ
ꝓfecto, mirūimmodū, utriq; hoīum
ſaluti ꝯducent: ſi habita nihilominus
ſemꝑ loci, tꝑis, & audiētium ratione:
eo modo & ordine, quo ſermonis ma
teria expoſtulare uidebit̃, fuerint e-
narrata. Nam placidis aliqn̄ mitiori-
buſq; uerbis utendum erit, durior-
bus interdū, & fortiori, ſeu uehemen
tiori quodam ſpiritu ꝓlatis. His enī
modis & auſcultātium animi delini-
ri & allici facile potuerūt, & eoꝝ mē
tes admiratione quadam maxima re
pleri, ac ingenti ſtupore concuti: quo
fit, ut ea quæ dicis adeo tenaciter me-
moriæ infigant̃, ut nulla poſſint obli-
uione deleri. Hoc unum poſtremo te
admonitum uelim, idem exemplum
diuerſis tam uirtutum q̄ uitioꝝ mate
rijs nonnunq̄ deſeruire poſſe: qđ, ut
clarius aptiuſq; intelligas, unico dū-
taxat exēplo declarabo. Ioſeph opti-
mus adoleſcens, ut habetur in Gene-
Gen. 39 ſi, procaci Pharaonis uxori ipſum

ſolicitāti, ut ſuis ihoneſtis uoluptati bus indulgeret, acquieſcere noluit & hac de cauſa carceri traditus fuit, &c. Hoc quippe exemplū multa continet & reſpicit, ut puta iuuenū conſtantiā aduerſus res ueneras & caſtitatem, ac ſeruorū fidelitatē, item mulierum infidelitatē, falſitatē, uolubilitatē, in ſatiabilitatē, mendacitatem, malitiā, arrogantiam, & crudelitatem maximā. Reſpicit rurſus inconſideratos hoies eorūq; nimiam & credulitatem & leuitatem atq; imprudētiā, Nam pharao mentitæ uxori cito & leuiter credidit ac innocentem (nulla præmiſſa inquiſitione ueritatis) damnauit. Sup hoc deniq; poteris d̄ occultis dei iudicijs & iuſtitia atq; miſericordia ꝟba facere. Qui, quū æqſſimus ſit iudex & miſericos, in ſe ſperantiū dereliqt nemiſnē, at potius inopinatis ſubleuat ſubſidijs, quemadmodū ioſeph huic, quē ita exaltari uoluit, feciſſe legitur.

FINIS.

Index alphabeticus capitulorũ.

Abſtinentia 218
Acceptio & oblatio munerum 185
Acidia & negligen. 291
Acquieſcere malis cõſilijs piculoſum eſt 143
Adoratio & cul' dei 58
Adulatio 168
Aequitas & iuſtitia 147
Affectus carnalis 233
Amicitia 120
Ambitioſi 259
Angeli ſeu ſpirit'bo. 84
Angeli ſeu ſpiri. ma. 86
Aiæ rõnalis imorta. 87
Apparitiones factæ ſanctis patribus 80
Aſtutia & cali. ma. 138
Aſpectus icautus 230
Auditio uerbi Dei 78
Auaritia 178
Auiditas mulierũ 307
Benignitas Dei ad ſeruos ſuos. 19
Benedictio, quam Deus dat homini 24
Benedictio, qua homo Deum benedicit 25
Benedicitio qua homo homini benedicit 28
Bellum corporale & uictoria ut plurimũ diuinitus obtenta 203
Bõis cõſilijs nõ acqeſcere periculoſũ eſt 143
Boni iter malos la. 282
Bonorũ ſocietas 293
Bono℞. oppſ. p ma. 273
Blaſphemia cõ. deũ 62
Callıditas & aſtutia mala 138
Caſtitas 227
Conſolatio Diuina 22
Cõſilia & perſuaſiones malæ 75
Confidentia in deũ ſeu lõganimitas, & ſpes 98
Cõfidẽtia ua. & ſtul. 99
Campaſſio habenda ad proximum 115

Concordia & pax 124
Cóſéſus cõiſuľuni. 126
Cóſiliis bonis non acqe ſcere piculoſum ẽ 143
Cõuitia & deriſio. 170
Couſidẽtia & magnanimitas 191
Conſtãtia & perſeuerãtia in propoſitis 202
Confeſſio peccati 263
Compaſſio & pietas mulierum 304
Correctio fraterna 112
Crudulitas & ſuſpitio falſa 145
Cult'dei & adora. 58
Curioſitas mũda. 300
Deus magis operãtem q̃ opus reſpicit 36
De'interdũ ꝓbat hoĩes, ſiue tentat, ſeu tentari permittit 37
Deũ tẽtare nõ debet homo 33
Dei præcepta & eorum obſeruatio 64
Dei timor 101
Deriſio & cõuitia 107
Detractores & ma. 171
Dilectio Dei 103
Dilectio proximi 105
Diaboli tentatio 260
Diſcordia, lites, uel rixe. 112
Diſcretio & prudẽ. 134
Duritia & obſtinatio malorum 266
Ebrietas & gula 223
Electiones 247
Eruditio liberorũ 142
Exhortatio bona & prædicatio uerbi Dei 71
Falſa credulitas & ſuſpitio 145
Fides, quã homo debet habere ad Deum 90
Fidelitas hoĩ ſeruã. 93
Fides magna mu. 301
Fletus 45
Fortitudo & ſtrenuitas 168
Fortitudo ad malũ 213
Fortitudo mulierũ 306
Furor & ira Dei 34

Gratia in bñficiis ab homine acceptis 157
Gula & Ebrietas 223
Homo nõ debet tentare Deum 38
Homicidium. 214
Honor parentum 253
Horrẽda mors ma. 414
Hoſpitalitas exhi. 118
Humilitas 217
Hypochriſis et ſim. 184
Iactantia 245
Iudicia Dei occulta & ꝓuidentia 12
Iudicia hominum recta aut praua 148
Iuramentum 53
Iuſtitia & æquitas 147
Iuſtoꝝ p̃cioſa mors 317
Idolatria 61
Illiberalitas, Liberalitas & miſericordia 174
Illuſtratio mẽ. & q̃es 95
Immortalitas rationalis animæ 87
Impatiẽtia & mur. 209
Incõtinẽtia & luxu. 228
Incautus aſpectus 250
Ingratitudo 160
Inimicitia & odiũ 122
Inobediẽtia & obe. 66
Ira & furor Dei 34
Ira hois per zelum 234
Ira hois ꝑ uitium 235
Intentio recta in opere habenda 290
Inuidia 110
Lis, diſcordia vr̃i. 127
Liberalitas miſericordia & illiberalitas 174
Loq̃citas, & ſilẽtiũ 230
Lõganimitas, ſpes, ſeu cõfidẽtia in Dño 98
Luxuria et incõtinẽ. 228
Magnanimitas & confidentia 191
Magna mulieꝝ.fi. 301
Maledictio, qua Deus homini maledicit 25
Maledictio, qua homo homini maledicit 30
Maledici & detract. 171
Mãſuetudo & patiẽtia i iniuriis & tormẽ. 194

Mali pricipes et p̄la. 255
Matrimonium 224
Mali timent bonos 103
Malorum ſocietas 295
Mendacium 163
Miracula Diuina pote-
ſtate facta 6
Miſericordia, liberalitas
& illiberalitas 134
Mobilitas populi 283
Mors in generali 312
Mors malo. horrē. 314
Mors iuſtorū p̄cio. 317
Munerum acceptio &
oblatio 183
Murmur & i patiē. 209
Mundanæ proſperitatis
prauitas 298
Mūdana curioſitas 300
Mulierū ſapiētia 302
Mulierū pietas & com-
paſſio 304
Mulierū fortitudo 306
Mulierū auiditas 307
Mulierū fallaciæ 308
Mulierū ſtultiloq. 310
Mulierum ornatus ſup-
fluus 310
Nequitia tyrānorū 270
Negligētia et acidia 291
Oblatio & acceptio mu-
uerum 185
Obſeruatio ſabbati 55
Obſeruatio præceptorū
Dei & ipſa p̄cepta 64
Obdiētia & inobedien-
tia 66
Obſtiatio & duritia ma-
lorum 266
Odiū & inimicitia 122
Operātē magis q̄ opus
reſpicit Deus 36
Operatio bona 289
Opp̄ſſio bonorū per ma-
los. 273
Oratio 41
Ornatus mulierū ſuper-
fluus 310
Pax & concordia 124
Parentum honor 153
Paupertas 182
Patiētia & manſuetudo
i iniuriis & tormē. 194
Perſuaſiones et conſilia

mala. 75
Periculoſum ē bõis con filiis nõ acqeſcere 143
Permittũt ſancti viri ali qua fieri nõ libẽter 147
Perſeuerãtia & cõſtãtia in propoſitis 202
Peccatũ i generali & pœnæ variæ quæ ex peccato ſequuntur 261
Peccati confeſſio 263
Peruerſitas quorũ. 267
Pietas & cõpaſſio mulierum 304
Pœnitentia 151
Pœnæ variæ ex peccato ſequuntur 261
Populi moblitas 283
Puſillanimitas 211
Pueri bonæ indolis 292
Prauitas proſperitatis mundanæ 298
Præcepta Dei & eorum obſeruatio 64
Prædicatio uerbi dei 71
Prælati boni 249
Prælati mali 255
Precioſa iuſto. mors 317
Principes boni 249
Principes mali 255
Prouidẽtia dei & occulta eius iudicia 12
Probat hoies deus, ſiue Permittit tentari 37
Proditio 165
Prudẽtia & diſcere. 134
Quies & mẽtis illuſtratio 95
Rationalis animæ immortalitas 87
Reuerẽtia templo exhibenda. 57
Rixe, lites vel diſcordia 127
Sabbati obſeruatio 55
Sancti viri pmittunt ali quafieri nõ libẽter 147
Sapientia mulierũ 301
Sepulturæ 311
Seueritas dei erga delinquentes 31
ſimulatio & hypocriſis 184
Silẽtiũ & loquacitas 33

Sobrietas & abſti. 218
Societas bonorũ 293
Societas malorum 295
Suſpitio & falſa credulitas 145
Superbia 243
Scriptura ſacra 69
Spiritus ſeu angeli boni 84
Spiritus ſiue angeli mali 86
Spes ſeu cõfidẽtia & lõgaminitas in deũ 98
Stulta & uana confidentia 99
Strages hominũ diuerſæ 216
Strenuitas & fortitudo 188
Stultiloquiũ muli. 310
Tentatio Dei, qua tentat, uel tentari ꝑmittit hominem 37
Tentare Deũ homo nõ debet, ſeu de tẽtatione qua hõ Deũ tentat 83
Tentatio diaboli 260
Timor Dei 110
Timor quo mali timẽt bonos 103
Tribulatiões & eorum utilitates 275
Tyrannorũ neqtia 270
Vana & ſtulta cõfidentia 93
Variæ pœnæ, q̃ ex peccato ſequuntur 261
Verbi dei auditio 78
Veritas odiũ parit 162
Viri ſancti ꝑmittunt aliq̃ fieri nõ liben. 147
Victoria ut plurimũ diuinit' obtẽta & de bello corporali 203
Vnitas ad cõmunis conſcenſus 126
Vtilitates tribulationum 275
zelus bonus cõtra peccatores 130
zelus indiſcretus 132

FINIS.

CATALOGVS TAM

illuſtrium q̄ obſcurorum Virorum mulierū́q; utriuſq; Teſtamenti

Adam	Iepte	Iob
Abel	Abeſſan	Naaman
Seth	Ahialon	Eſaias
Enos	Abdon	Hieremias
Enoch	Sanſon	Ezechiel
Noha	Eſrom &c.	Prophetæ. 12
Thare	Helchana	Iechonias
Abraham	Samuel	Abdemelech
Iſaac	Nathan	Mathatias
Iacob	Dauid	Eleazarus
Ioſeph	Salomon	Septem fratres
Moſeh	Achias	Baruch
Aaron	Hieu ꝓpheta	Viri illuſtres
Ietro	Helias	Teſtam̄ti noui
Eleazar	Micheas	Matthæus
Fhineas	Heliſeus	Ioſeph
Iehoſua	Hieu rex	Ioannes Bapti.
Caleb	Exechias	Marchus
Othoniel	Ioſias	Zacharias
Aioth	Zorobabel	Apoſtoli Xp̄i
Sangar	Ieſus ſacerdos	Ioſeph ab Ari
Gedeon	Eſdras	mathia
Thola	Tobias	Ioannes Apl̄s.
Iyr	Mardochæus	Lucas
		Lazarus.

Lazarus	Her	Siba
Nicodemns	Abiam	Roboam
Paulus	Nadab	Heroboam
Gamaliel	Achab	Ioachim
Cornelius	Ochozias	Sedechias
Apollo	Achas	Iudices ſuſãq;
Dionyſius	Manaſſes	Sacerdo. Belis
Aquila	Amon	Phaſſur
Vij diacones	Onan	Semeias
Philippus	Pharao	Iſmael
Agabus	Adoniſedech	Aman
Stēphanus	Beniamitæ	Nabuchodon.
Ananias	Filij Heli	Anthiocus
Timotheus	Filj ſamuelis	Alchimus
Titus	Saul	Triphon
Ioſeph	Doech	Andromicus
Mathias	Goliath	Giezi
Ioſue	Agag	Viri Obſcuri
Viri ueteris	Obſcuri nabal	Teſti noui
Cain	Teſti Ioab	Herodes
Gigantes	Baana	Iudas
Nimrod	Rechab	Cayph.cũ ſuis
Cham	Abſalon	Pilatus
Hiſmael	Ammon	Barieheu
Eſau	Semei	Simon
Sichem	Achitophel	Alexander

Hymeneus
Iamnes
Mambre
Diotrephes
Demetrius
Ananias.
Illuſtres mulie
res Veteris Te
ſtamenti.
Eua
Sara
Rebecca
Rachel
Lxa
Sephora
Māria
Delbora
Ruth
Raab
Berſabe
Suſanna
Iudith
Eſther
Anna helcanæ
Abigail
Olda

Regina Saba
Sunamitis
Sara raguelis.
Illuſtres mulie
res teſti noui.
Maria Mr̄ Xp̄i.
Eliſabeth
Anna ꝓphetiſſa
Martha
Magdalena
Ioāna uxor Cu
ſæ ꝓcuratoris
Herodis & Su
ſanna q̄ miſtra
bāt Saluatori d̄
facultatibus ſu
is. Lucæ. 8.
Samaritana
Syropœniſſa
Lydia
Tabita.
Obſcurę mulie
res ueteris teſti
Dalida uxor Sā
ſonis.
Iezabel

Athalia Vxor
Phutipharis.
Moabitides Sa
lomōis uxores
& concubinæ
Michol
Vxor Tobiæ
Vxor Iob
Obſcurę mulie
res teſti noui.
Herodias
Saphyra
Babylon mere
trix magna for
nicationum.

Finis.

DE MIRACVLIS DIVINA PO⸗ teſtate factis.

✳

CREATIO Rerum fuit ita mirabilis, q̃ eius notitia nõ niſi p reue lationẽ uenire potuit ad hoiem. nam ſcđm Greg. ſu Gregorium de præteritis Moyſes pphetauit, dicens. In principio creauit deus cælũ & terrã, nõ q̃a prædixit uẽtura, ſed q̃a prodidit occulta. Ezec. Homi. 1. Gen. 1.

Tpe diluuii ſaluauit dñs Noe cum uxore & tribus filijs ſuis & uxoribus eoꝝ, tũ ẽt de cũctis aïalibus maſculũ & fœminã fecit ſeruari p arcam. Gen. 7.

Præſumptionẽ hoïum turrim uſq; ad cælũ ædificare uolẽtium repreſſit dñs, confuudẽdo linguas eoꝝ. Gen. 11

Mirabilr natus eſt Iſaac, idem mirabilr liberatus qñ debuit immolari, ariete inter uepres hærente. Gen. 21. & 22.

Quãmulta dñs fecerit miracula per Moyſen, cum eduxerit filios iſrael de ægypto. Ex. 7. 8. 9. & 10.

Exo. 13 & .14. Grãde miraculũ fuit ꝙ nunq̃ defuit colũna nubis p̲ diem, nec colũna ignis p̲ noctem populo exeũti de ægypto ad terram ꝓmiſſionis.

Exo. 14 Memorãdũ & terribile miraculũ fuit in diuiſione & exiccatione maris rubri qñ trãſierũt filij iſrael ſicco pede, ægyptij ꝟo in medijs fluctib' obuoluti.

Exo. 15 Per lignum moyſi oſtenſum, dulcoratæ ſunt aquæ.

Exo. 16 Miſit dñs murmuranti populo coturnices: & poſtea pluit illis mãna ad mãducandũ: & eduxit aquam de petra in abũdantia ad bibẽdum.

Exo. 17 Murmurãtibus, & deſiderio carniũ flagrãtibus in deſerto filijs iſrl' miſit deus carnes in abũdãtia, licet in malũ eoꝝ. Nu. 11. Vbi notari põt, ꝙ miracula nõ ſunt ſemp̲ ſigna diuinæ dilectionis in eos q̃bus fiunt.

Nu. 16. & .17. Occaſione ſeditiõis choræ & cõplicũ ſuoꝝ multa miracula ꝯtingerũt.

Nu. 21. Percuſſi filij iſrl' a ſerpẽtib' ignitis & aſpiciẽtes ſerpẽtẽ æneũ, curabant.

Nu. 22. Veniẽs Balaã ad maledicẽdũ ppl'o di, redargut' fuit ab aſina cui iſidebat.

Adudxit dñs filios iſrael ꝑ deſer⸗ Deu.29
tũ quadraginta annis, & nõ ſunt attri
ta ueſtimẽta eoꝝ, nec calciamenta ue⸗
tuſtate conſumpta

Ingreſſis filijs iſrael fluuium iorda Ioſue. 3
nis itumeſcebãt aquæ ſupiores ad in
ſtar montis, inferiores in mare mor⸗
tuum deſcenderunt.

Poſt ſeptem circũitus filioꝝ iſrael, Ioſue. 6
muri hiericho corruerunt.

Obediuit dñs uoci Ioſue dicentis, Ioſu. 10
Sol cõtra gabaon non mouearis.

Immiſit dñs gladiũ i oibus caſtris Iudic. 7
madian, & mutua ſe cæde truncabãt:
ſicq; ꝑ paucos multi d̃bellati fuerũt.

Per arcam dñi a philiſtæis captam 1. Re. 5
multa fuerũt facta miracula.

Ionathas & armiger eius tot d̃ phi 1. Re. 14
liſteis ꝑcuſſerũt ꝙ factum eſt miracu
lum, & turbata ſunt caſtra.

Mãgnũ fuit & hoc, Dauid iuuenis 1. Re. 17
inexꝑtus inermis prǽualuit aduerſus
philiſteum fortem armatũ Goliath.

Cũ extẽderet Ieroboam brachium
ut uiꝝ dei capi faceret exaruit manus
eius, & altare ſciſſum eſt. 1. Re. 13.

Helias legit̃ feciſſe miracula in pe-
tẽdo ſieri ſiccitatem, ita ꝙ nõ pluerit
ſup terrã annos tres menſes ſex. Cor
ui quoqꝫ detulerũt ei panem & carnes
bis in die. Oleũ & farinã non defecit.
3.Re.17 Cõſequẽter ſuſcitauit filiũ mr̃is fa
18.&.19 milias; poſtea ignẽ holocauſtũ mira
bil̃r ꝯſumẽtẽ a dño ꝑcib' ĩpetrauit: de
mũ poſt orõnẽ ei' fcã ẽ pluuia grãdis
Dehinc angelus domini panem &
aquam ei oſtendit.
4.Re.1 Item ad præces eius duos qnqua-
genarios ignis de cælo ꝯſumpſit: qn-
quaginta uiros ſil̃r cũ unoquoqꝫ.
4.Re.3 Tãdẽ diuiſit pallio aq̃s iordanis &
in curru igneo receptus eſt in cælũ.
4.Re.4 Similia multa de Eliſeo quoqꝫ. Eli
ſeus mulieris uiduæ debitis obliga-
tæ oleum augmentauit.
Idẽ mulierẽ Sunamitẽ filiũ hr̃e fe-
cit: deinde eũdẽ mortuũ ſuſcitauit.
Appoſita farina in olla, prius ama
ra olera dulcorauit, & panes multipli
cauit filijs ꝓphetarum. Ibidem.
4.Re.5 Sanauit idẽ a lepra Naamã ſyꝝ: fe
cit ſup aquas natare ferrũ. 4.Reg. 6.

Abſens tanquam præſens multa co-
gnouit currus igneos angelo℞ a pue
ro ſuo uideri fecit. Item regis ſiriæ cę Ibidem
citate ꝑcuſſit. Item multoties futura Ibidem
prædixit: ut patet. 4. Reg. 7. 8. &: 13.

Cadauer hoīs mortui tāgens ipſi- 4. Re. 13
us oſſa defunctus reſurrexit.

Obſidēte rege Sēnacherib ciuitate 4. Re. 19
lachis, ꝑcuſſi fuerūt una nocte. clxxx
v. millia uiro℞ tempore Ezechiæ.

Mirabile fuit ualde qn̄ ad petitio- 4. re. 20
nē Ezechiæ ſol retroceſſit p. x. lineas
in horologio Achaz.

Cōgregati ſunt ꝯtra Ioſaphat filij
Amon & Moab & de mōte ſeir, cū ca 2. Pa. 20
nerēt laudes deo Leuitæ in exercitu
Ioſaphat, aduerſarij in ſemetipſos ꝟſi
mutuis cōcidere uulneribus.

Tobias quatuor annis fuit cæcus, To. 11.
& deinde iuxta ꝯſiliū angeli ad linitio
nē de felle piſcis, lumen recepit.

Memorādum fuit miraculū de tri- Dan. 3.
bus ſocijs Danielis, de fornace ignis
ardētis tam magnifice liberatis.

Tū ēt & ꝗ daniel ipſe cū leōib' uno Dan. 6.
die & poſtea. vij. dieb' remāſit illeſus &. 14.

Ioñ.1.2. Occaſione Ionæ mare fuit cõmotũ, quo ꝑfecto, piſcis eũ glutiuit, & ꝑ triduũ ibi uixit, & poſtea ſanus exiuit.

2. Ma. 3 Exptus eſt Heliodorus diuinã uirtutẽ qñ uoluit ſpoliare tẽplũ, fuitq; a duob' iuuenib' grauiſſime ꝟberatus.

2. Ma. 8 Aduerſus galathas in babylonia 6000. hoium ꝑimerũt. 12000. hoium ꝑp auxiliũ illis e cælo datum.

Luce. 1. Angelus dñi apparuit zachariæ, nuncians ei ex parte dei, ꝙ uxor eius Heliſabeth ſterilis & anus pareret ei filium, qui incredulus ad uerbum angeli, mutus effectus eſt uſq; ad circũciſionem pueri, & tunc loquela reſtituta eſt ei.

Eodem. Mirũ dulce, & piũ ualde fuit, qñ ad ſalutationem beatę Mariæ, quę nouiter conceperat Saluatorem, Ioannes in utero matris exiſtẽs, exultauit, beataq; Heliſabeth hoc cognoſcens, exultauit, dicens.

Benedicta tu in mulieribus &c.

Mat. 2. Idem, & ꝙ Magi uenerunt ab oriẽte, ſtella duce, heroſolymam.

Luc. 4. 6 Q uãtũ ad miracula quæ Saluator noſter

noſter cum hominibus conuerſatus dignatus eſt opari, ex Euãgelica colligitur hiſtoria.

Qui uocatus ad nuptias Dñs ieſus initio ſignorũ aquã in uinum uertit. Ioan. 2

Non fuit paruũ Dñi miraculũ quã do illi de Nazareth ira repleti, duxerunt eum ad ſupercilium montis, ut præcipitarent eum ipſe autem tranſiens per medium illorum ibat. Luc. 4

Circumibat ieſus, obtuleruntq; ei omnes male habẽtes & curauit eos. Mat. 4 Mat. 9

Itẽ ipſe tres mortuos ſuſcitauit, uidelicet, filiã archiſynagogi, filium uiduæ extra portam ciuitatis delatum Luc. 7. tertium Lazarum. Mar. 5 Luc. 8 Ioã. 11

Deide leproſos undecim. De uno Mat. 8. Lucæ. 5. De alijs decem ſimul mundatis Lucæ. 17 Leproſi

Poſtea ſex cæcos legiť illuminaſſe. De duob⁹ ſimul Mat. 9. De alijs duobus Mat. 20. De uno alio Mar. 8. Veniũt Bethſaida, &c. đ cæco nato. Io. 9. cæci.

Dæmoniacos aũt ſeptẽ ſpecialiter liberauit. De duobus Mat. 8. quorũ unus, qui erat famoſior, & nomẽ ſibi Domoniaci

Legionē eē dicebat: Tāgit̄ id Lucæ. 8 De uno alio, q̄ erat cæcus & mutus. Mat. 12. De quodā Lunatico, q̄ nō poterat liberari, niſi ieiunio & oratione Mat. 17. Mar. 9. Luc. 9. Et quodā ſpiritu imūdo ab hoie, ī ſynagoga iudæorū eiectio, tāgit̄ Mar. 1. Luc. 4. Et d̄ filia mulieris Chananeæ ad iſtatiā matris ſanata. Mat. 15. ¶ Tū & ſcd̄m literā narrat̄, Lucæ. 8. eieciſſe ſeptē dæmonia d̄ Maria. Et hoc ipſū dr̄ Mar. 6

Mat. 8 Mar. 1 Luc. 4 Cum ſocrus Simonis teneret̄ magnis febribus, imperauit ieſus febri, & cōtinuo ſurgens, miniſtrabat eis.

Paraliticū p̄ tegulas & tectū demiſſum ſanauit. Mat 9. Mar. 2. Luc. 5

Luc. 13 & 14 Hydropicū quoq̄, dū ſabbato ī domo Phariſæi comederet, incuruatāq; mulierē nec ſurſū reſpicere ualētē erexit. Hominē manū aridā habētē, ex.tendere fecit. Mat. 12. Mar. 3. Luc. 6

Mat. 8 Sanauit quoq; v̄bo ſeruum Cēturionis, qui iacebat paralyticus.

Mat. 15 Turbæ multæ hn̄tes ſecū mutos, cæcos, claudos, d̄biles, & alios m̄ltos, & p̄iecer̄t eos ad ped̄s ei' & curauit eos

Itē ſurdū fecit audire, & mutū loq̄. Mat. 4
Filiū Reguli de Capharnaū, icipiē- Ioan. 5
tem mori, ad uitam reduxit.
Fluxū ſanguinis in muliere Emor- M a. 5
rhoiſſa ceſſare fecit tactu fimbriæ. Luc. 8
Tēpeſtate ualida in mari, ipſo dor- Mat. 8
miente cōmota, imꝑauit uētis, ſtatiq; Mar. 4
uēti & mare obediūt ei. ¶ Ambula- Luc. 4
uit diſcipl'is admirātib' ſupra mar̄, & Mat. 14
petrū ābular̄ fecit ſuꝑ eodē, & icipiē Mar. 6
te mergi, manu extēſa, ſaluauit. Pul Ioan. 6
chrū miraculū oñdit illis trib' diſci- Mar. 6
pulis i ſua trāſfiguratōe. Mat. 17. Itē Luc. 9
& de quīq; panib' & duob' piſcibus
quīq; milia hoīum ſatiauit, & ſublati
fuerūt duodcī cophini. Mat. 14. Mar.
6. Luc. 9. Ioā. 6. Quatuor milia ho
minū alía uíce refecti d̄ ſeptē pāib' & Mat. 15
paucis píſciculis, ſuꝑfuerunt ſeptem Mar. 8
ſportæ. ¶ Idē ficū habentē folia ſine
fructu maledixit, & continuo arruit. Mat. 21
Auriculā ꝑ petrū ſeruo pricipis āpu Mar. 11
tatā, bēigne iſtituit, & petrū ſuꝑ hoc
increpauit. Mat. 26. Mar. 14. Lu. 22. & Ioā.
Cū aūt Saluator pēderet in cruce, 18
a ſexta hora diei uſq; ad horā nonā

tenebræ factæ ſũt per uniuerſam ter=
ram, Luna exiſtente decimaquinta, &
in parte cœli oppoſita, quod Sol per
illam Lunam nullatenus poterat ecli
pſari. Et uelũ tẽpli ſciſſũ eſt, & monu
Mat. 28 mẽta apta. ℂ Reſurgente dño, terræ=
motus factus eſt magnus. Angelus
Domini deſcendit de cœlo, & accedẽs
reuoluit lapidem &c. Præ timore au=
tem exterriti ſunt cuſtodes.

Luc. 24 Deinde apparuit diſcipulis ianuis
Ioã. 20 clauſis.

Ioã. 21 Et ad mare Tyberiadis, ubi ad pce
ptum eius mittentes rete in mare, im
pletum eſt magnis piſcibus, cẽtum
qnquaginta tribus. & cũ tanti eſſent,
non eſt ſciſſum rete.

Mar. 16 Tandem quadraginta dies poſt re
Luc. 24 ſurrectiõem ſuam, apparens diſcipu
Act. 1 lis, & eos increpãs & inſtruẽs. Vidẽ=
tibus illis, atq; admirãtibus illis, ele
uatus eſt i cœlum, & nubes ſuſcepit
eum ab oculis eorum.

Prædicta miracula i ſpeciali tãgunt
alia uero plurima fuiſſe facta in gene
rali legũtur, ſicut appar et in diuerſis

locis,in Math.Marc.Luc. Vñ Ioã.20
Multã qdẽ alia ſigna fecit IESVS, q̃ ſi Ioã.20
ſcriberẽt,totus múdus nõ caperet li-
bros.&c.¶Miro mõ fuit magnũ mi-
raculũ de effuſiõe Spiritus ſãcti ſup̱ Act.2
diſcipulos i die pẽtecoſtes.Vñ fuerũt
ita roborati,cõſolidati,& illuſtrati.
Vidẽs petrus hominẽ claudũ iuxta Act.3
portam ſpecioſam templi. In nomie
ieſu dixit.Surge,& ambula,& appre
hẽſa manu eius dextera,alleuauit eũ
& ꝯſolidatæ ſunt baſes eius & plãte.
Ananias,& Saphira uxor eius ob d̃ Act.5
fraudatũ agri p̃tiũ,moriẽtes ad peďs
petri ceciderũt.In plateis ponebãt in-
firmos in lectis & grabatis,ut ueniẽ- Eodẽ
te petro ſaltẽ umbra illus obũbraret
queẽq̃ illoꝝ.ꝯcurrebat aũt multitudo
uicinarũ ciuitatũ, & ſanabat omnes.
Princeps ſacerdotũ, & qui cũ illo Act.5
erant iniecerũt manus in Apoſtolos.
poſueruntq̃ eos in cuſtodia publica.
Angelus aũt domini p̱ noctẽ car-
cerem recluſit,& eduxit eos.
Prædicãte philippo i ſamaria,mul Act.8

ti qui habebant ſpiritus immundos clamantes exhibant. Multi etiam paralytici & claudi curati ſunt.

Act.9 Mirabile & amabile factum fuit, q̄ Saulus dū iret Damaſcū, ad capiendū Chriſti diſcipulos, celeſti lumīe circūfultus, ī terrā pſtratus eſt, ſed iterius illuſtratus, quāuis extra occæcatus.

Act.9 Aenæā paraliticū ab annis ſeptē iacētē ī grabbato petrus ſanauit, dicēdo Aenea, ſanet te dn̄s ieſus. Eiectis oib'

Act.9 foras petrus ponēs gēua orauit. Et cōuerſus ad corp' Thabitæ mortuū, dixit: Thabita ſurge. At illa apuit oculos, & uiſo petro reſedit. Petrū icarce

Act.12 ratū catenis duab' uictū & a ſexdecī militib' diligētiſſime cuſtoditū: āgel' dn̄i ſolutū eduxit, & porta ferra ultro apta ē eis. Elimā magū, pſeduo pphe

Act.13 tā iudæū paulus priuauit lumine oculorum, eo, quod ipſe procōſulem paulū a fide auertebat, & Apoſtolis v̄bū

Act 14 Dei prædicantibus reſiſtebat.

Ciuitate Lyſtris erat quidā uir claudus ex utero matris ſuæ, qui nunquā ambulauerat, quem ītuens paulus di

xit uoce magna. Surge ſup pedes tu-
os rectus. Et exiliuit, & ambulauit.
Quadā puella habēs ſpiritū phito- Act. 16
nē magnū quæſtū pręſtabat dñis ſuis
diuinādo. Hæc ſeq̄bať paulū & Lucā,
clamās, & dicēs: Iſti hoies ſerui Dei
excelſi ſūt. Paulus aūt dixit ſpūi. Præ
cipio tibi in noie ieſu exire ab ea. Et
exiuit eadē hora. Cū eēnt paulus & Si
las ī carceř laudātes Dñm ſubito ter- Eodē
ræmotus factus ē magnus, ita ut mo
uerenť fūdamēta carceris & ſtatī apta
ſūt oſtia oīa & uniuerſoꝝ uicula ſolu
ta ſūt. Virtutes nō modicas faciebat Act. 19
Deus manu pauli, ita ut ēt ſup lāgui
dos d̄ferenť a corpore eius ſudaria uľ
emicinctia: & recedebāt ab eis lāguo
res, & ſpiritus nequā egrediebantur.
Quidā iudæi tentauerūt īuocare ſu- Eodē
ꝑ eos, q̄ hēbant ſpiritus malos, nomē
Dñi ieſu Chriſti dicētes: Adiuro uos
ꝑ ieſum, quem paulus p̄dicat. Rñdēs
ſpiritus dixit. Ieſū noui, & paulū ſcio
uos autē q̄ eſtis? Et inſiliens hō i quo
erat dæmonium, dominatus eſt eo-
rū ita, ut nudi & uulnerati effugerēt.

Act.20 Vna Sabbati paulus diſputās ꝓtra
xit ſermonē uſq; ad mediā noctē. Se-
dēs aūt quidā adoleſcēs ſup feneſtrā
cū urgeretur ſomno graui, cecidit de
cœnaculo tertio deorſum, & ſublatus
eſt mortuus. Ad quē cum deſcēdiſſet
paulus incubuit ſup eū. Adduxerūt
aūt pueꝝ uiuētē, & ꝯſolati ſūt nimis.

Act. 28 Tēpore hyemali cū euaſiſſet pau-
lus & ſocij eius d̄ cōfracta naui, & ca
lefacerēt ſe ad ignē, uipa a calore ꝓ-
cedens inuaſit manum pauli, quā ille
excutiens in ignem nihil mali paſſus
fuit cum tamē crederētur ab homini
bus regionis illius, illico moriturus,

Eodē Patrē publij febribus, & diſſēteria
laborantem paulus facta oratione, &
manuū ipoſitione ſanauit: quo facto
omnes qui in inſula illa habebant in
firmitates accedebant & curabantur.

De ꝓuidētia d̄i & occultis ei⁹ iudicijs

Ge. 1 SCiebat dn̄s hominē peccatuꝝ &
tn̄ ipſū libeꝝ ad bonū uł malū fe
cit eiq; ne peccar̄t p̄cepit cū ne peccar̄
facer̄ potuiſſet. Sed ſciebat quātū bo-
nū occaſiōe illi⁹ culpe elici d̄buiſſet.

Labã mercedem iacob frequẽter Gen. 30
mutauit, ut lucrũ ei ſubtraheret, ſed
tñ dei ꝓuidẽtia aliter diſpoſuit.

Filij iacob, frẽs ioſeph uẽdẽtes, no Gen. 37
mẽ eius extiguerẽ crediderũt, ſed deo 41. 55
diſponẽte ipſũ ſup ſeipſos exaltauerũt.

Mirãte ioſeph, & cauſã ignorãte ia: Gen. 48
cob i filiorũ bñdectiõe eiꝰ ſup Ephra:
im, poſuit manũ dextrã, ſup Manaſſẽ
ſiniſtrã. Poſtq̃ moyſes ꝑcuſſerat Ae
gyptiũ & offẽderat corripiendo quẽ Exo. 23
dã iudeũ, fugit a facie pharaonis, &
exulauit in terra Madiã multis annis
ita qđ uidebatẽ ne de catero auderet
compareꝛ in terra Aegypti Et tñ ibi
paſcẽdo oues ſoceri ſui, habuit maio
res occaſiones uacãdi deo, & uidit ui
ſionẽ illã grãdẽ, ac miſſus fuit a deo
ad filios iſrael, & ad pharaonem.

Sciebat dominus Pharaonẽ nõ obe Exo. 5. 6
diturũ mandatis ſuis, & tamẽ ipſum
ꝑer Moyſen faciebat requiri.

Antequã educeret dominus filios Ex. 1. 2
iſrael, i aegypto, lõgo tẽpore, & mul &. 5
toties eos affligi & flagellari ꝑmiſit.

Magi & malefici pharaonis deo ꝑ Exo. 7

mittente fecerunt ſigna in Aegypto ſicut Moyſes, quo ad plura.

Permittit dñs reprobos īdurari & electos affligi, ut ſupra aliqua miraculoſa opeř & ide cognoſcať āplius, & laudetur. Vnde dicit Dñs Moyſi.
Exo. 9 Idcirco poſui te, ut oſtēdā ī te fortitudinē meā, & narreť nomē meū, in oī
Exo. 3 terra. ¶ Toties ꝓmiſit dñs filijs iſrľ
&. 13 terrā illā lacte & melle manātē, & tñ
Nu. 14 duo tm̄ ď illis, q uigīti ānos habebāt
Ioſu. 3 Caleph & ioſue, ad illā ꝑuenerūt: reli
&. 14 q uero nō, ſed tantū paruuli eorum.
Nu. 20 Moyſes toties populū peccātē reconciliauit Deo, peccauit ſemel ad Aquas ɔtradictiōis: & nō obtinuit ꝓ
Exo. 16 ſeipſo, ut intraret terrā promiſſionis.
Nu. 14 Hoc ipſo, ꝙ filij iſrael ꝓpter pecca
&. 32 ta ſupmāſerūt quadrag ta ānis ī ďſer
Deu. 29 to & amplius, magnificatus ē deus, q
Ioſu. 2 eos tādiu pauit, & eoꝝ ueſtimēta a cōſumptiōe ſeruauit, & tādē eos i terrā
Exo. 34 promiſſionis mirabiliter introduxit.
Deu. 7 De gētibus q habitabāt in terra ꝓ
Ioſu. 11 miſſonis dicitur. Domini ſentētia fuerat, ut indurarentur corda eoꝝ, & pu

gnarent cõtra iſrael & caderent, & nõ mererent ullã clementiã, & perirent.

Poſtquã Gedeõ tã mirabilẽ uicto: riã de inimicis habuerat, & dominari populo recuſauerat, fecit Ephot, qđ factũ eſt ei & domui eius in ruinam Judic. 7 & 8

Iratus dominus filiis Iſrael ꝓpter peccata eorum, dixit eis. Nõ addã, ut ultra uos liberem: ite & iuocate deos quos elegiſtis. Dixerũtq; ad dominũ: Peccauimus. Et ſequit. Quod do luit ſuper miſeriis eorum Iudi. 10

Samſon, angelo nuntiãte, de ſteri li matre cõceptus, poſtea fuit pluries per mulierem deceptus: & ad ultimũ ruina domus depreſſus. Iud. 16

Filij Iſrael cõtra filios Beniamin de conſilio & uoluntate domini prælian tes, bis debellati fuerunt: ſed illos po ſtea pene penitus deleuerunt. Iudi. 20

Permiſit deus arcã capi ab icircũ: ciſis, ubi multa miracula fecit: Et cũ reduceret, Bethſamitæ cũ gaudio rece perũt eã, Quia ꝓ uiderũt eã, ꝑcuſſit Dñs ſeptuaginta uiros de pricipibus & quinquaginta milia plebis. 1. Re. 4 5. & 6

1.Re. 9 Saule melior nõ erat ĩ populo, qñ
&.15 fuit a domino ſignãter electus: & tñ
cito poſt peccauit, & fuit a deo ꝓiect'
1. Reg. Dauid erat minimus ĩter fratres, &
16 quaſi nullius reputatio nis inter eos.
2.Re. 7 Vñ qñ uocati fuerũt filij iſai, iſte ne
glectus uř ꝯtẽptus fuit: tamẽ ꝑ illũ
dñs totũ populũ gubernauit, & totã
illius progeniem ſublimauit.
1.Reg. Satis ẽ mirabile, quãdo Samuel ꝓ
28 pheta a mulieř phytoniſſa legitur ſu
ſcitatus. Auguſti. lib. de do. Chri. di
cit. Q͞d fuit imago Samuelis, nõ ipẽ
propheta uel anima eius: Apparuerit
uero arte dæmonum ſacrilega.
2.Re.7 Notãdũ, ꝙ expreſſe locutus eſt deus
11.24 ad Nathan de bonitate Dauid & filijs
3.Reg. eius, q edificaturus erat tẽplum, & tñ
11 ambo ĩ peccatũ tã turpiter corruerũt
2.Reg. Mirabile uř ꝙ ꝓ adulterio & homi
11.12 cidio dauid, unus tñ paruulus mortu
us ẽ ꝓ numeratiõe ꝓ ppři ſeptuagĩ
ta millia hoium corruerũt. 2. Re. 24.
4.Re.2 Moriturus Dauid ordinationẽ fecit
ſatis mirabilẽ: ſed qa ſcriptura ita cõ
mendat eũ, ſupponẽdũ eſt, qđ licet

crudelis in parte fuerit,nõ tamẽ iniu
ſta ratione feciſſe,aut factum fuiſſe.

Salomoni dedit dominus tãtã pro 3. Re. 3
ſperitatẽ & pacẽ,quod nõ erat Sathã 4. 5. 9
i occurſum. Sapiẽtiã quoq; & gloriã 10. 11
præ cunctis regibus,& tandẽ ꝑmiſit Eccle. 2
eum dominus infatuari,deprauari,&
ei multiplices aduerſarios ſuſcitari.

Præcepto dñi ꝑ Ahiã prophetã præ 3. Reg.
fectus eſt Hieroboam ſuꝑ decem tri= 11. 12
bus,qui tamen populum ad idolola
triam malitioſe induxit.

Occidit Leo uirũ dei, qui prædixit 3. Reg.
Hieroboam d̃ſtructionẽ altaris,& de 13
carnibus ipſius mortui nõ comedit.

Cũ eſſet Achab ſceleratiſſimus,& 3. Reg.
audiret pœnã ſibi pro criminibus infli 21
gendam,cœpit exterius humiliari,&
dñs pœnã infligere porogauit.

Terribile fuit,quod duos,pricipes 4. Re. 1
quiquagenarios,cũ quiquaginta ui=
ris,fecit Helias igne deſcendente de=
ſuper ſubito deuorari.

Iehu rex iſrael maximo zelo ꝑſe= 4. Reg.
cutus eſt Baal cultores,ita quod dñs 10
ipſius oꝑa cõmẽdauit,& tñ ab idolo

latria uitulorũ ieroboã nõ receſſit.
4. Reg. Manaſſes rex ĩ Hieruſalẽ, terribilia
21 facinora ꝑpetrauit, poſtea catenis ui
2.pa.33 ctus, & ĩ babylonẽ ductus, pœnitẽtiã
agens orauit dñm, & exauditus fuit.
4. Reg. Ioſias rex iuda, cũ ſanctiſſimã uitã
23 duxiſſet, tãdem perrexit ut dimicaret
2.pa.35 cõtra Nechao regẽ Aegypti, dicentẽ
ei Deſine aduerſus dominũ facere, q
mecũ eſt, ne interficiat te, Non acquie
uit ſermonibus Nechao ex ore dei, &
male ſucceſſit ei, ſagittis fixus periȷ́t.
Exo.3 Ciuitatẽ ſanctã e ectã, ſpecial'r di-
& infra. lectã, peculiarẽ pp'lm, quẽ de Aegy-
Ioſu.3 pto mirabiliter eduxerat ꝑ deſertum
4. Reg. in terrã ꝓmiſſiõis introduxerat ꝑmiſ-
17.13 ſit Deus ꝑ Chaldæos & Aſſyrios de
Hie. 25 uaſtari & mirabiliter captiuari, uide
baturq; qđ de illis penitus non cura
To. 13 ret, dicit tñ Tob. 13. Cõfitemini dño
filij iſrael, quoniam ideo diſꝑſit uos
inter gẽtes q̃ ignorant Deũ, ut enarre
tis mirabilia eius, & faciatis ſcire eos
quia nõ eſt alius Deus præter eum.
Tob. 2 Tobias poſt tã pia opa miſericor-
diæ, quibus ſollicitus erat, excæcatus

eſt cuius cām nō itelligētes cognati
ei᷑ ſcādalizati iſultabāt ei. Satis mi Iudit. 2
rabile potuit reputari, q̃re tot regna &.13
p̄miſit Deus ab Holoferne neq̄ſſimo
ſubiugari. ❡Itē de Amā q̄ fuit ſup
biſſimus & crudeliſſimus, & tñ fuit
poſt regē ſup cūctos pricipes exalta
tus, ❡Mirabanť & ſcādalizabātur a Iob. 1.2
mici iob ſup eum, quod uidebant, tā
grauibus flagellis afflictū cuius tota
uita, & liber, diuinā manifeſte idicat
prouidētiā, ❡Diuina iuſtitia pun:ti 4. Reg.
terdū malos hoies p̄ peiores, ſicut fili 45
os iſrl̃ & iuda p̄ Nabuchodonoſor, & Hie. 25
Chaldæos. Vnde Eſai. 10. Væ aſſur &.37
uirga furoris mei, &c. Nō ſolum ſup
populum fidelem & bonum inſtituit
dominus principem, uel prælatū, ue
rum etiam ſuper omnes.

Non enim eſt poteſtas, niſi a Deo. Ro.13
Præcepit dñs ionæ ut p̄dicaret: Ad Ionæ. 3
huc quadragita dies & niniue ſubuer
teť, Et tamē ſciebat dñs Niniuitas pœ
nitētiā acturos, & nō tal̃r punīēdos.

Permiſit Dominus, ut antiochus p̄ 1.Ma. 1
phanaret illud uenerabile tēplum, &

ſuccenderet ciuitatē ſanctam, & face
ret ibi inumeras cædes innocentū.
1, Ma. 1 Tempore Antiochi, qui tēplū Hie
2.3.6 ruſalem deſtruxit, prophanauit, mul
2. Ma. 5 tos iudeos torſit crudeliter, & occi-
&. 6 dit poterat uideri multis, quod ma-
gna confuſio erat & deordinatio i re
gimine uniuerſi, Verūtamen ex illis
malis elicuit dominus, malorū puni-
tionē, quorūdā correptionē, multoꝝ
etiā tunc interfectorū uirtutes & me-
rita fuerūt multipliciter augmētata.
Vnde, 2. Mac. capitulo. 6. ita legitur.
2. Ma. 6 Obſecro aūt eos q hūc librū lectu
ri ſūt, ne abhorreſcāt ꝑꝑ aduerſos ca
ſus, ſed reputēt eas q̄ acciderūt nō ad
iteritū, ſed ad coreptionē eē gñris nr̄i
Nā & iudas Machabæus, ionathas,
& Simō fratres eius, fuerint uiri quo
ad deū & hoies fidliſſimi & ſtrenuiſſi
mi, & tamē ſatis miſerabil'r mortui.
1, Ma. 9 Nā iudas i bello ꝯtra Bacchidē ceci
1. Mac. dit: Ionathan uero cum duobus filijs
13 Triphon occidit: Simonem aūt &
1. Mac. duos filios eius ptolemæus fili' Abo
16 bi inebriatos proditorie iugulauit.
Mirum

Mix fuiſſe uidet, q͞ Eleazarus uir 2. Mac.
ætate ꝓuectus, & illi ſeptem frẽs tã 6.& 17
crudelia ſuſtinuerũt pro diuina lege
tormenta, nec tñ deus ibi aliquã uin-
dictam in tyrãnos oſtendit.

Voluit dñs puer exiſtens in ægy- Mat. 2.
ptum deferri a facie Herodis, & ꝑmi
ſit loco ſui innocentes occidi: Sed in
hoc ipſis infantibus melius ꝓuidit.
nunq̃ enim tãtum bonum ꝓueniſſet
ijs, ſi Herodes eos honorare curaſſet,
quantum prouenit eis ex hoc, q͞ eos
occidi mandauit.

Audita fide cẽturionis miratus eſt Mat 8
dñs, & ſequẽtibus ſe dixit. Multi ue-
niẽt ab oriente & occidẽte & recũbent
cũ Abraham, Iſaac, & Iacob in regno
cœlorum: filij aũt regni huius eijciẽtur
foras in tenebras exteriores.

Quidam ſcriba obtulit ſe ad ſeq̃n Luce. 9
dum dñm, & nõ fuit admiſſus. Aliũ Mat. 8
uero inuitauit ad ſequendũ, q nõ uolũ
tarius uidebat: uñ dixit: ꝑmitte me ſe
pelire patrem meum.

Fecit dominus uirtutes in Coroza Mat. 11
im & Bethſaida, ubi parum ꝓfuit, & Luc. 10

Habetur etiam ex hoc qđ nullus debet de ſua firmitate praſumere. Et ꝙ ſiue qs ceciderit a fide, ſiue dubitauerit non debet de Dei miſericordia, & conſequēda uenia deſperare. Ex hoc quod iudas Apoſtolus & diſpēſator Domini in enorme peccatum cecidit nec reſurrexit, retunditur omnis præſumptuoſa ſecuritas, qua nullus pro ſtatu quem habeat, uel pro actu quē faciat, debet altum ſapere, ſed timer̄. Mat. 26. & 27

Quoniā Apoſtoli duces fidelis populi fuerunt, tamen in carcer̄ cum diligētia cuſtoditi, poterat uideri aliquibus infirmis, ꝙ Deus tp̄e nouellæ fidei, nō debebat talia p̄miſiſſe, ſed ex hoc ip̄o fideles fuerūt mirabiliter cōſolati, & aduerſarij fidei confutati. Act. 4

Simile accidit de ſolo petro, quādo fuit ab Herode captus. & icarceratus & per angelum miraculoſe eductus. Act. 12

Magna fuit iniquitas Stephanū lapidare, & tamē inde multa bona ſup̄na prouidente clemētia, prouenerūt, Nā ipſe fuit in cœlo glorioſæ coronatus, in terra abundantius honoratus, Act. 7

oratio aũt ſua, quam ibi fecit nobis Paulũ acqſiuit & oĩbus poſteris reli qt miræ patiẽtiæ & charitatis exẽplũ.

Act. 8. Lapidato Stephano, facta eſt ma gna pſecutio in eccl'ia quę erat hiero ſolymis, & oẽs diſpſi ſunt per regio nes iudeæ & ſamariæ, præter apl'os, ita ꝙ uidebat̃ ad cultum chriſtianæ religionis ingerere detrimẽtum, ſed diſpſi diſcipuli euãgelizabant uerbũ dei, ita ꝙ hoc ipſo eccleſia fuit ampli us dilatata.

Act. 13 Prædicantibus Paulo & Barnaba iudæis, & illis repellẽtibus uerbum dei, aſſumpſerũt ipſi occaſionem gẽti bus prædicandi.

Act. 15 Facta eſt diſſenſio ĩter Paulũ & Bar nabam pp Ioãnẽ Marcũ, quẽ Paulus nolebat recipe, eo ꝙ defeciſſet ab eis: Barnabas aũt uolebat illum ſecũ aſ ſumere, ita ꝙ abinuicem deceſſerunt, ex quo uidebatur ſcandalum debere ſequi: ſed diſponẽte deo, magnus ſe cutus eſt fructus, qa pluribus prædi catum eſt uerbum dei.

Grãdia facinora cõmittebãt illi q

egregiũ doctorem Paulũ incarcera- Act. 13
bãt, & a prædicatione ipſũ ceſſare co- 16. 17.
gebãt: poterat ẽt multis uideri ꝙ hoc 13. 13
magnũ incõueniens erat, & ꝙ deus 22. 23.
hoc ꝑmittere non debebat: Et tñ no-
tandũ eſt ualde, ꝙ ex tantis impedi-
mẽtis & dãnis diuina ꝓuidẽtia mul-
tas utilitates oſtẽdit & effecit: nã In-
de meritũ Pauli creuit: ſic ẽt maiora
uirtutum exẽpla reliqt, & melius do
cuit per opa ꝗ̃ prius feciſſet ꝑ uerba:
puta, in carcerem poſitus ſcripſit ab-
ſentibus & remotis, nec tantũ ꝓfuit
Eccleſiæ prædicando, quantum ꝓfuit
epiſtolas trãſmittẽdo. Vnde ſi in una
ciuitate, uel ꝓuincia fuiſſet ab omni-
bus honoratus, & libenter auditus,
nõ habuiſſet occaſiones ad diuerſos
populos tranſeundi: quãdo ergo ꝑſe
quebãtur eum iudæi, uel quicũq; alij
de ciuitate in ciuitatem, uerbum dei
pluribus prædicabat: quando in car-
cere tenebatur, epiſtolas faciebat: qñ
reſiſtebant ei iudæi, ad gentes cõuer-
tebatut: ur Actu. 13. Quoniam repel Act. 13
litis &c. ecce conuertimur ad gẽtes. &. 18.

ſicut loqui ſolet homo ad amicum Nu. 12.
ſuũ, ipſumq; ab æmulis ſuis & detra &. 14
ctoribus defendebat.

Balach uocauit Balaã, ut maledice- Nu. 23
ret filijs iſrl', ſed dñs ecõtrario ꝑ illũ Ioſu. 2
benedixit eis, ut recitatur ioſue. 24

Obediuit dominus uoci ioſue dicẽ- Ioſu. 10
ti, Sol contra Gabaon non mouearis.

Gedeon a domino bis petijt ſignũ Iudic. 6
in uellere, utrum deberet uictoriã de
hoſtibus obtinere.

Mirũ fuiſſe dicitur ꝗ hoc quod dñs 1. Re. 8
plerũq; nõ fuit idignatus ĩ abiectiõe
ſui, ſed cõtẽptu ſeruoꝝ Dei, ipſe repu
tauit ſe contẽni, ut patet in Samuele,
Nõ te abiecerunt, ſed me dicit dñs.

Nota etiã ꝗ pie locutus ſit dñs ad 2. Re. 7.
Nathã ꝺ dauid & domo eius in futuꝝ.

Quamuis poſteri dauid multiplici 3. Reg.
ter & grauiter peccauerũt, tamẽ ope- 12. &
ra eius bona frequenter memorãtur 15
& propter illa multoties pepercit do
minus peccatis illorum.

Ex præcepto domini corui deferẽ- 3. Reg.
bãt panẽ & carnes heliæ, & poſtea an 17. &
gelus dñi panẽ & aquã eidẽ oſtẽdit. 19

2.Pa.30 Ezechias rex iuda dixit, dn̄s bōus ꝓpitiabit̃ cūctis, qui in toto corde re grunt dominum, & nō imputabit eis ꝙ minus ſanctificati ſunt.

To.6.7 8.&.11 Miſit dn̄s angelum ſuū qui Tobiā iuniorem duxit & reduxit, dæmoniū ab eius uxore cōpeſcuit, gaudiū parē tibus eius fecit, ſeniorem Tobiā a cæ citate curauit, & totam domū eius bo nis omnibus repleuit.

Hiere.7 Videbat̃ quaſi dn̄s timere offēſam Hieremiæ, cū uellet pp̄l'm pp peccata ſua oīno delere, dicebat enim capi. 7. Proijciā uos a facie mea &c. tu ergo noli orare ꝓ pp̄ro, nec aſſumas ꝓ eis laudem & oр̄onem, & nō obſiſtas mi hi, qm̄ non exaudiam te.

Dan. 3. Planū eſt, ꝙ deus eſt cū ſeruis ſuis in tribulatione: unde Nabuchodono ſor uidit cū Azaria & ſocijs ſuis, & ſi milem filio dei in fornace cādenti.

Dan.13 Exaudiuit dominus uocē Suſānæ, & qa per impudicos ſenes præsbyte ros iniuſte fuerat condēnata, per cōti nentem puerum Danielem fuit iuſto iudicio liberata.

Cũ Daniel eſſet in babylone in la= Dan.14
cu leonũ,miſit ei de longinquo.ſ.de
iudæa prandiũ p Abacuc ꝓphetam.

Præparauit dñs piſcem grandẽ ut Ionæ.2.
deglutiret ionã,q̃ tãetſi pp inobediẽ=
tiam uidebat iuſte meruiſſe pœnã, tñ
ipſum liberauit.

Machabæus & q cũ eo erãt pugnã 2. Mac.
tes cõtra Timotheũ,habuerũt mani= 10.&.11
feſte de cælo auxiliũ, apparuerũt eni
uiri qnq; in eqs &c.Poſtea uero alia
uice euntes ad præliũ cõtra Lyſiã,ap
paruit præcedẽs eos eques in ueſte cã
dida armis aureis haſtã uibrans.

Mira erat benignitas in Saluatore Mat. 4.
qui circuibat ſanãs oẽm languorem, 8.&. 9.
& omnem infirmitatem, qui niſi fe=
ciſſet,multi infirmi accedere ad eum
non potuiſſent. Mat. 8.

Leproſo dicenti. Domine ſi uis,po Luce.8.
tes me mũdare,pie reſpondit,& beni
gne fecit,extendẽs enim Ieſus manũ
tetigit dicens. Volo:mundare,Sacer=
dotes autem huiuſmodi homines ha
bebant horrori.

Statim poſt uocationem Mathæi Mat. 9.

mũdus eijci. Vnde cæcus ille natus, a
dño illumiatus poſtq̃ fuit a ſynago-
ga eiectus ſtati a dño receptus eſt.
Mira fuit Xp̃i bẽignitas, qñ ad domũ Luc. 19
plublicãi zachæi, q eũ uidere cupiebat
ſeipſũ iuitauit, & eiuſdẽ domui bene
dixit. ℭ Cũ protuliſſet dñs indiſtin Mat. 26
cte, unus ex uobis me tradet, ſequit, Mar. 14
Cũ recubuiſſet Ioãnes ſuper pectus Luc. 22
ieſu, ait. Domine quis eſt? ecce q̃ ma- Ioã. 13
gna benignitas & familiaritas.
Promiſit ſaluator diſcipulis, d ſuo Ioã. 14
receſſu ↄtriſtatis, qa Pr aliũ paracletũ &. 15
daret eis qd adipletũ optime, die pẽte 16
coſtes, qñ ſpũs ſãctus eos tãr robo- Act. 2
rauit, ↄſolat' ẽ illuſtrauit, ut docuit.
Veniẽtibus ad capiẽdũ Dominũ mi Ioã. 18
niſtris pontificũ dicitur eis. Si me q̃ri
tis ſinite hos abire, Sciebat enim qd
nõ erãt parati ad martyriũ ſubſtinẽ-
dũ. Iccirco clemẽter iſirmitati eoꝝ cõ
deſcendens, uoluit qd parceret eis.
Petijt latro ut dominus meminiſ- Luc. 23
ſet eius cũ ueniſſet in regnũ ſuũ. Dñs
autem plus cõceſſit q̃ ille peteret. Di-
cens, hodie mecum eris in paradiſo,

Luc. 22 Magna fuit Chriſti pietas, quí nec Petrum, qui ter eum negauit, repulit ſed benigne reſpexit.

Ioã. 20 Nec Thomã in dubitatione reliqt, ſed ſe palpãdum manifeſte exhibuit.

Actu. 7 Dũ lapidaret Stephãus uidit dñm in cælis ſtantẽ tanq̃ paratũ ad ipſum fortiter adiuuandum.

Actu. 9 Itẽ Paulũ in actu pſecutionis exiſtentem excæcauit, pſtrauit, uocauit, & conuertit.
Apo. 1.
& p tot.

Beato Ioãni in iſula pathmos exulantí, multã benignitatẽ dñs oſtẽdit, apparẽdo ei, & angelũ ſuũ mittẽdo, q eũ multiplici reuelatione cõſolatus ẽ.

Gen. 12 De conſolatione diuina.

13. 15. & 17. 18. POſtq̃ Abrahã exiuit de terra ſua, ad mandatum dñi, ipſe dñs cõſolatus eſt eũ, diuerſis apparitionibus & reuelationibus.
Gen. 28

31. & 32 Fugiẽti Iacob a facie fr̃is ſui, & ſup lapidem dormiẽti, Labanq; ſocerũ cum in patriam rediret, fugiẽti apparuit dominus, & ei magnam conſolationem infudit.
Exo 3.

& infra. Apparuit dominus Moyſi exulãti

& oues paſcēti, qđ nō accidit ei quan
diu nutriebatur in domo Pharaonis.
Filijs iſrael pluit manna in deſerto e Exo. 16
cælo, carnes quoq; & aquam pluries 17. &
dominus miraculoſe dedit. Nu. 11.

Moyſes in monte exiſtēs bis qua Exo. 24
draginta diebus & totidem noctibus & . 34.
non manducauit, nec bibit, reficiebat
enim diuino eloquio.

Dixit dn̄s ad ioſue, nō dimittā nec Ioſue. 1
relinquā te, ꝯfortare, & eſto robuſtus.

Præcepit dn̄s ut corui portarēt bis 3. Re. 17
in die panem & carnes Heliæ.

Poſt hoc apparuit dn̄s ei, cū fugeret 3. Re. 19
Iezabel, cuius ꝓphetas fecerat occidi

Efficaciter dominus cōſolatus eſt 4. Re. 19
Ezechiam regem per prophetam, &
per angelum, qui occidit centum oc
ctogintaquinq; millia de exercitu re
gis Aſſyriorum.

Exauditæ ſunt eodem tēpore ora: Tob. 3.
tiones Saræ & Tobiæ, & miſſus eſt an 8. & 11
gelus domini, qui curaret ambos, Sa
ram, uidelicet a dæmonio, uiros illius
interficiente, & Tobiam ſeniorem a
cæcitate & paupertate.

Suſannã calũnioſe dãnatã, eripuit deus ex inſperato p̱ puerũ Danielẽ. Dan. 13

Machabeus & qui cum eo erant uidentes adiutorem a deo ſibi miſſum, benedixerunt miſericordem dominũ & conualuerunt animis. 2. Mac. 10. & 11

Bene impleuit dñs ꝓmiſſionẽ apoſtolis factã, quãdo dixerat eis, aliũ ſe miſſurũ paracletũ qñ miſit eis ſpiritum ſanctum, q eos tam copioſe docuit conſolatus eſt, & roborauit. Ioã. 14 Act. 2

Fœlix paulus ĩ hac uita, q dicebat ſecure. Bñdictus deus & pater domini nr̃i ieſu Chriſti & pater miſericordiarum, & deus totius conſolationis qui cõſolatur nos in omni tribulatione noſtra. Et ſicut abundant paſſiões Chriſti in nobis, ita per Chriſtũ abũdat conſolatio noſtra, & repletus ſũ conſolatione. 2. Cor. 1. & 7

Eccleſia habebat pacẽ, & ædificabatur ambulans ĩ timore domini, & cõſolatione Spiritus ſancti replebatur. Act. 9

Petro in carcerẽ Herodis uincto, miſit Dñs angelũ ſuũ, qui de manu Herodis & iudæorum liberauit eum. Act. 12

Act. 16. Paulo & Sila laudantibus deum in carcere, ſubito terræmotus factus eſt magnus, & aperta ſunt oſtia, & oium uincula ſunt ſoluta.

Act. 18 Dixit dñs per uiſionem nocte Paulo cũ prædicaret Corinthi. Noli timere, ſed loquere, ne taceas, pp qđ ego ſum tecum.

Act. 23 Cũ eſſet Paulus in cuſtodia Claudij tribuni detentus, nocte aſſiſtẽs ei dominus ait.

Conſtãs eſto Paule, ſicut enim teſtificatus es de me in hieruſalem, ita oportet te romæ teſtificari.

Act. 27 Cõfortare volẽs eos Paulus q ſecũ in naui erãt, ait: aſtitit mihi hac nocte angelus dei, dicẽs: ne timeas Paule, Cæſari oportet te aſſiſtere: & ecce donauit tibi deus oẽs q nauigãt tecum.

Apoc. 1 Cũ beatus Ioãnes apľs eẽt in pathmos iſulã relegatus, diuina reuelatione fuit multipľr conſolatus.

De bñdictione quam deus dat hõi.

Gene. 1. CReauit Dominus hominem ad imaginem & ſimilitudinem ſuã maſculum & fœminam creauit illos, dixitq;

benedixit ꝑ eis, & ait. Creſcite & mul
tiplicamini & replete terram.
Bñdixit dominus Noe, & filijs, & di: Gen. 9
xit ad illos Creſcite &c. terror ueſter
&c. ſit ſuper cuncta animalia &c.
Dixit dominus ad abrahã, Egrede Gen. 12
te de terra tua, benedicam tibi & ma
gnificabo nomẽ tuũ, eriſq; bñdict'.
Super Hiſmael exaudiui te, dixit dñs Gen. 17
ad Abrahã. Et ecce bñdicã ei, & au:
gebo, & multiplicabo eum ualde.
Dominus bñdixit iſaac & locupleta Gen. 26
tus eſt & ibat proficiens.
Loquens iacob domino & auunculo Gen. 30
ſuo Laban ait Modicum habuiſti an
tequam uenirẽ ad te, & nũc diues es
effectus bñdixitq; tibi dominus, ad
introitum meum.
Iacob i oratiõe luctãs cũ Angelo ait. Gen. 32
Nõ dimittã te, niſi benedixeris mihi,
ſeq́. Et bñdixit ei in eodẽ loco. Bñdi
xit dñs domui Aegiptij ꝓp ioſeph, Gen. 39
& multiplicauit tam in ædibus q̃ in
agris, cunctã ſubſtantiam eius.
Habitauit arca dñi, in domo obe:
dedon gethæi tribus mẽſibus, & be

ſup nos maledictio. Et nota q̄ maledi Dani. 9.
ctio ſup pctóres dr̄ ſtilare, ſed ſup iu Eccl. 39
ſtos bñdictio iundare. Eccl. 39. Bñdi
ctio illius quaſi fluuius inundabit. Mala. 2.

Sacerdotibus malis loquēs dñs p
Malachiam pphetā, dixit. Maledicam
benedictionibus ueſtris.

Ficus habēs folia ſine fructu, male Mat. 21
dicta fuit a dño, & cōtinuo arruit. Mar. 11

Nimis erit terribilis illa maledictio Mat. 25
ↄtra reprobos pferēda in die iudicij.
Ite maledicti in ignem æternum.

De benedictione qua homo benedicit deum.

MElchiſedech rex Salē occurrēs Gen. 14
abrahā reuertēti a cæde, ait. Bñ
dictus dñs excelſus, quo ptegēte, ho
ſtes in manibus tuis ſunt.

Obtēta uictoria de ſiſara, debora & Iud c. 5.
barath cecinerūt dicētes. Qui ſpōte
obtuliſtis de iſrael aīas ueſtras ad pi
culum, benedicite domino.

Vidētes mr̄ieres q̄ Booz accepiſſet Ruth. 4
ruth uxorē, ↄgratulātes noemi ſocrui
eius dixerūt. bñdictus dñs q̄ nō ē paſ
ſus ut deficeret ſucceſſor familię tuæ.

1. Reg. poſt uictoriā quā dedit Deus dauid
17 de Goliath phyliſtæo, dicitur feciſſe
Pſa.147 pſalmum, Benedictus dominus deus meus, q docet manus meas ad p̄liū.
3. Re. 5 Cū audiſſet Hyran uerba Salomonis lætatus eſt ua'de, & ait. Bn̄dictus Deus qui dedit Dauid filium ſapiētiſſimum ſuper populum hunc.
2. Re. 8 Aedificato tēplo dixit Salomō corā uniuerſo pp'lo, Bn̄dictus de' iſrl' q locutus eſt ex ore ſuo ad dauid patrē
1 pa. 16 meū. Fecit dauid principē ad ꝯfitēdū domino, Aſaph & fratres eius. ſeqtur Benedictus dominus Deus iſrael ab æterno uſq; in æternum extremū, & dicat omnis populus Amen.
1. pa. 29 Dauid rex lætat' ē gaudio magno
1. Eſd. 7 & bn̄dixit dn̄o corā uniuerſa multitudie. Vidēs Eſdras animū artaxerxis bonū erga iudæos, dixit, Bn̄dictus deus patrum noſtroꝝ, q dedit in corde
Eſd. ſeu regis, ut glorificaret domum dn̄i.
Nehe. 8 Cū apperuiſſet Eſdras librū Legis ſtetit omnis popolus, & benedixit Eſdras Domino Deo uoce magna, & reſpondit omnis populus. Amen.

Cópleto muro ciuitatis Hieruſalē 2. Eſd.
ſub Eſdra, & Nehemia, dixerũt Leui:ſeu-
tæ, Surgite & benedicite Deo noſtro Nehe. 9
ab æterno & uſq; in æternum.

Sara filia Reguelis cũ cópleret ora Tob. 3
tionē dixit. Benedictũ ē nomē tuũ
Deus patrum noſtrorum.

Filium ſuũ inſtruens Tobias, dixit Tob. 4
iter cætera, Omni tēpore bñdic deũ,
& pete ab eo ut uias tuas dirigat.

Raguel & uxor eius uidētes, ꝙ to Tob. 8
biā iuniorē non læſerat dæmonium,
dixerũt. Bñdiximus te dñe deus iſrl'
qa nō ꝯtigit nobis, queadmodũ puta
bamus. Occulte monuit tobiā & filiũ
eius Raphael ut bñdicerēt deũ cœli, Tob. 12
dicés. Benedicite deum cœli, & corā
omnibus uiuentibus confitemini ei.

Recupato uiſu & auditis ſermoni- Tob. 13
bus raphaelis, aperiés Tobias os ſuũ
benedixit dominũ, & dixit. Magnus
es domine in æternum &c. Iudith.

Ozias princeps ppl'i iſrael uidēs iu 13
dith cũ capite Holofernis dixit. Bñdi
ctus domius, q creauit cœlũ & terrā.

Danieli nocte p uiſionē myſteriũ Dan. 2

In ulnas, & bñdixit deũ, dicẽs. Nũc dĩ
mittis ſeruum tuum dñe &c.

Poſt aſcẽſionem dñi erãt in tẽplo Luc. 24
laudãtes & benedicẽtes deum.

Tribulationes patiẽs Paulus dice= 2. Co. 1
bat. Bñdictus deus & pr̃ dñi noſtri Ie
ſu xp̃i. Similiter Petrus dixit. 1. Pe. 1.

Bñdicere deũ eſt q̃ſi opus uel offi Apoc. 5
ciũ paradiſi. nã Ioãnes in Apoc. dice=
bat. Et oẽm creaturã quæ in cælo eſt,
ſup terrã, & ſub terra: & mare, & quæ
i eo, oẽs audiui dicẽtes. Sedẽti i thro=
no & agno, bñdictio, honor, & ptãs
in ſæcula ſæculorum.

De bñdictione qua hõ hõi bñdixit. Gen. 14

MElchiſedech rex Salẽ occurrit
abraæ bñdicẽs & ait. Bñdictus
abraam deo excelſo &c.

Bñdixit Iſaac Iacob, dicẽs. Det tibi Gen. 27
deus de rore cæli & pinguedine terræ &. 28.
abũdantiã frumẽti & uini &c. Et in
cap. ſequẽti eidem benedixit.

Cũ Eſau ululatu magno fleret, iſa Gen. 27
ac dixit ad eũ: In pinguedine terræ, &
de rore cæli deſup erit benedictio tua
uiues in gladio, & frĩ tuo ſeruies.

Gen.47 Introduxit ioſeph pratrē ſuū iacob ad pharaonem,qui henedicens illi, & interrogatus ab eo quot ſunt dies an norum uitæ ſuæ,reſpondit &c.

Gen.48 Bn̄dixit iacob filijs ioſeph, & ait, deus i cuius cōſpectu ābulauerūt pa tres mei,benedicat pueris iſtis,loque baẗ de Manaſſe & Ephraim,quos pa ter eorum rogauerat ꝑ patrē bn̄dici.

Ibi.49 Poſtmodū ēt bn̄dixit iacob ſingu lis filijs ſuis bn̄dictiōibus proprijs.

Leui.9 Extēdēs Aaron manum ad popu lum benedixit eum.

Num.6 Locutus eſt dominus ad Moſen di cens:Sic benedicetis filijs iſrael.Bn̄ dicat tibi domius & cuſtodiat te,oſtē dat tibi dominus faciem ſuam.

Nu.23 Dixit Balam filius Beor ad balach ad benedicendum adductus ſum,bn̄ dictionem prohibere nō ualeo.

Deu.24 Nō ꝑnoctabit apud te pignus pau ꝑis,ſed ſtatim reddes ei ante ſolis oc caſum ut dormiens in ueſtimēto ſuo benedicat tibi.

Deu.33 Moyſes hō Dei Bn̄dixit filijs iſrl' ante mortem ſuam, & ait, Dominus

de Syna uẽit & de Seir ortus ẽ nobis
Vocauit ioſue Rubenitas & Gaddi Ioſu. 22
tas & dimidiã tribũ Manaſſen, dixitq̃
ad eos. Feciſtis oia quæ uobis p̃cepit
Moyſes, bñdixitq; eis, & dimiſit eos.
In cantico pro uictoria habita d̃ Siſa; Iudic. 5
ra dicitur. Benedicta iter mulieres ia;
hel uxor Aber Cinæi, & benedicatur
in tabernaculo ſuo.
Noemi uidens Ruth nurum ſuam a Ruth. 2
Booz fuiſſe honoratam dixit. Benedi
ctus ſit a domino, quoniam eandem
gratiã quam præbuerat uiuis, ſerua;
uit mortuis.
Cõmendauerat Booz Ruth, quæ ad Ruth. 3
deum iſrael ꝯfugerat, & ait, Benedi;
cta es a Domino filia, q͞a, priorẽ mi;
ſericordiam poſteriore ſuperaſti.
Heli bñdixit Elcanæ & uxori eius, di 1. Re 2
xitq; ei, Reddat tibi domius ſemẽ de
mulier̃ hac pro fœnore quod cõmo;
daſti domino.
Nuntiauerunt Ziphæi Sauli quod da 1. Reg.
uid latitaret apud eos, Dixitq; Saul. 23
Benedicti uos a domino, quia doluiſ
ſtis luctum meum.

mino deo excelſo præ oibus mulieri-
bus ſup terrã: & poſtea uniuerſi præ
sbyteri oẽs una uoce dĩctes. Tu gl̃ia Iudit. 15
hieruſalẽ, tu lætitia iſrael &c.

Factũ eſt cũ audiret ſalutationem Luce. 1.
Mariæ Heliſabet, exclamauit & dixit.
Benedicta tu inter mulieres &c.

De maledictione q̃ hõ hõi maledicit.

PRimus inter hoĩes Noe legiẽ ma- Gen. 9.
ledixiſſe canaan nepoti ſuo, ꝑ eo
ꝙ cham pr̃ eius nuditatẽ ipſius Noe,
cæteris fratribus nunciauit, cũ magis
eã tegere debuiſſet.

Inter uerba benedictionis quæ de- Gn. 27
dit Iſaac Iacob filio ſuo. Qui maledi
xerit tibi, ſit ille maledictus.

De Simeon & Leui dixit Iacob pr̃i Gen. 49
eoꝝ. Maledictus furor eoꝝ, q̃ ꝑtinax
& indignatio eoꝝ, q̃ dura.

Qui maledixerit patri, aut matri, Leui. 20
morte moriatur.

Balach miſit nũcios ad balaam ut Nu. 22.
ueniret & malediceret populo iſrael,
audierat enim ꝙ maledictus erat, in
quem maledictio deueniſſet. Deu. 27.

Multas maledictões ponit moyſes

in eos, qui tranſgrederētur tradita il
lis diuina mandata.

Ioſue. 6 Diruta ciuitate Hiericho imprӕcatus
eſt ioſue dicens. Maledictus uir corā
dño, q ſuſcitauit & ӕdificauit hierico

Iudic. 9 Sichemitӕ inter epulas & pocula
maledicebant Abimelech.

1. Reg. 17 Goliath philiſtӕus maledixit Da
uid in dijs ſuis.

1. Reg. 14 Saul uolēs perſeq philiſtӕos adiu
rauit populum dicēs. Maledictus uir
qui comederit panē uſq; ad ueſperā,
donec ulciſcar de inimicis.

2. Reg. 16 Semei ꝓcedebat egrediēs & maledi
cebat, mittebatq; lapides ꝯtra dauid,
& dicebat, Egredere uir ſanguinū &
uir Belial. Eliſeus maledixit pueris
illudentibus ei, & dicentibus.

4. Re. 2 Aſcende calue, aſcēde, Et lacerati ſūt
quadragita duo pueri, a duob' urſis.

2. Mac. 10 Cū iudas machabeus obſideret qd
dam prӕſidium, illi qui intus erāt, ſu
pra modū maledicebant, & ſermōes
nephandos iactabant.

Ioan. 9 Phariſei maledixerūt cӕco nato, p
Dominum ieſum, illuminato, & dixe

runt. Tu diſcipulus illius ſis.

Arguebant iudæi paulū dicentes. Act. 23
Sūmo ſacerdoti Dei maledicis? Sed il
le excuſauit ſe & dixit, neſciebā frēs
quod princeps eſſet.

De ſeueritate dei erga delinquētes. Gen. 3

GRauiter puniuit deus peccatum
primorū parētū, ꝙ ipſi credebāt
ueniale, nec ita dure puniēdum fore.

Neq; Cain pcm̄ diſſimulauit dn̄s, Gen. 4
ſed dānationis ſentētiā in eū ꝓferēs,
ait. Nūc igiť maledictus eris ſup ter-
rā. Cūq; opatus fueris eā nō dabit ti
bi fruct' ſuos, uagus & ꝓfugus ſup
terrā eris. Originali itē mūdo Deus Gen. 7
non pepercit, ſed ipſum bene totum
diluuij inundatione deleuit.

Quinq; ciuitates pp peccatū So- Gen. 19
domiticū fœtēte ignis cōflagratione
cōſūptæ ſunt p āgelos a Deo miſſos.

Aegitij perſequentes filios iſrael, Exo. 14
ſubmerſi ſunt iubēte Deo, quaſi plū 15
bum in aquis uehementibus.

Quia ppl'us Amalech uoluit īpe- Exo. 17
dire filios iſrael euntes in terram pro
miſſionis, dixit dominus ad Moyſen,

delebo memoriā amalech d̄ ſub cęlo
Exo.32 Propter uitulū quē adorauerūt po
puli, ceciderūt una die quaſi tria mil-
lia hominum.
Le.10.& Egreſſus eſt ignis a dño & deuora-
Nu.3.& uit nadab & abiu filios aarō, q̄a arre-
26 ptis thuribulis, ignē alienū & incēſū
deſup̱ poſuerūt, & corā dño obtulerīt.
Leui.24 Iuſſit dñs, puer͂ blaſphemū extra
caſtra educi, & ab uniuerſo pp̄lo lapi
dari. Cū ortū eēt murmur pp̄li iſrael
q̄ſi dolētiū præ labore ꝯtra dñm, accē
ſus i eos ignis dñi d̄uorauit extremā
Nu. 11. p̄tē caſtrorum. ¶ Ac poſtea cū māna fa
ſtidirēt: carnibus q̄s miſerat dñs uidē
tibus filijs iſrael adhuc exiſtētibus in
dētibus eorum, p̄cuſſit dñs pp̄lm plaga
magna nimis: ut exponūt: p̄p ingluui-
uiē, & uoracitatem, ſeu crapulam.
Nu. 12. Percuſſit dominus Mariā lepra, q̄a
locuta eſt contra Moyſen.
Nu. 14. De ſexcētis millibus uirorum & mil
&.26. le ſeptingētis triginta q numerati ſūt
nullus itrauit terrā ꝓmiſſionis p̄p eo
rū murmur, præter Caleph & Ioſue,
ſicut minatus eſt dominus.

Ligna colligẽs in ſabbato fuit præ cepto domini lapidatus. Nu. 15.

Terribili morte occidit dñs chore & cõplices eius, terra eos deglutiẽte, eo ꝙ ſtetiſſẽt ꝯtra moyſen & aarõ: ac paulopoſt ꝯſũptis ducẽtis qnq̃ginta uiris q ꝓ eis offerebãt icẽſũ. xiiij. millia & ſeptigẽtos hoĩes q murmurauerũt aduerſus moyſẽ & Aarõ ignis đ cælo cõbuſſit. ¶ Hæſitãtẽ ad aq̃s ꝯtra dictionis moyſẽ, dñs pure icrepãs puniuit: cũ tñ uſq; tũc, tã ſãcte & fidel'r ſe geſſiſſet, ſupple, tã ad deũ q̃ ad populũ, dixit eni ad ipſũ & aarõ. Quia nõ credidiſtis mihi, ut ſanctificaretis me corã filijs iſrael, nõ introducetis hos ppl'os in terrã quam dabo eis. Nu. 16. Nu. 20.

Miſit dñs ſerpẽtes ignitos i ppl'm ꝗa teduerit eos itineris & laboris & dixerũt. cur eduxiſti nos đ ægypto &c. Nu. 21.

Acham filius Charmi cũ tota ſupellectile ſua pijt, ꝗa abſtulerat đ anathemate Hierico. Ioſue. 7

Pro peccato in uxore leuitæ cõmiſſo tota tribus beniamin, exceptis ſexcẽtis hoibus fuit, dño iubẽte, deleta. Iudi. 20

Hieroboam ſucceſſiõem officiorum
ſacerdotum eius, occiſus fuit a Leõe,
eo qđ cõtra imperiũ domini comedit
panẽ in domo cuiuſdam prophetæ.

Quadragita duo pueri, a duobus 4.Re.2
urſis ſunt lacerati, pro eo qđ illuſe-
rant. Eliſeo dicentes, Aſcende calue.

Si tam grauiter punitũ fuit Gihezi 4.Re. 5
pueri Eliſei peccatũ q cum poſteris
lepra pcuſſus fuit, eo ꝙ clã dño ſuo
accepit munera a Naamã a lepra per
Eliſeũ curato, ſatis ei uolũtarie data,
qd erit de illis, q accipiũt multa frau-
dolenter exacta, uel uiolẽter extorta?

Ozias rex Iuda cœpit thuribulum, 2.pa.26
& more ſacerdotũ uoluit adolere incẽ
ſum, ſtatimq́ eſt orta lepra in frõte.

Quia Hezechias oſtẽdit theſauros 4. Reg.
ſuos nũcijs regis, Babylonis, amiſit 20
eos, cum tamẽ illi de terra longiqua
ueniſſent, & uidebatur quod lætãter
accipi debuiſſent.

Populum peculiarem & dilectũ tra 4. Reg.
didit dominus ĩ manus Nabuchodo- 24. 25
noſor, q totam gentem crudeliter ca- Hie. 39
ptiuauit, ſanctam ciuitatem cõbuſſit, &. 52

& templum deſtruxit.

Eſaie. 3. Pro eo q͛d eleuatę ſunt filię Siō &c. erit pro ſuaui odore fœtor, pulcherrimi quoq; uiri tui gladio cadēt, & fortes tui in prælio.

Eſa. 14. Hie. 50. & 51. Reges Babylonis filios iſrael, crudeliter tractauerunt, poſtea ēt ipſi cū inclita ciuitate ſua fuerūt deſtructi ſicut minatur dominus.

2. Ma. 3. Heliodorus fuit grauiter flagellatus eo quod uiduarum & pupillorū depoſita uoluit apportare.

2. Ma. 9 Antiochus rex fuit tam graui plaga percuſſus, ut de corpore impii, uermes ſcaturirent, odore etiam illius ac fœtore, exercitus grauaretur.

Mat. 18 Seruum nequam qui noluit dimittere conſeruo centum denarios, dominus iratus, tradidit tortoribus, quoad uſq; redderet uniuerſum debitū.

Mat. 25. Inutilem ſeruū, q traditū ſibi non ſtuduit multiplicare talentum, præcepit dn̄s illo q͛d habuerat ſpoliari, & in tenebras exteriores eijci.

Act. 5. Fra' illa, q̄ ↄmiſit Ananias ↄſcia Saphira uxor̄ ſua, graui fuit ultōe pūita

Herodes ueſtitus ueſte regali, ſedet Act. 12.
p tribunali, ppl's āt acclamabat. Dei
uoces & ñ hoīs. Cōfeſtim ergo pcuſ
ſit eū angel', eo qđ nō dediſſet hono
rē deo, & ꝯſūpt' a uermib' expirauit.

De ira & furore Dei.

ATtēde qđ ſcđm Augu. 15. de ci Augu.
ui. Dei, ira Dei, non pturbatio aī 15. de
eius eſt, ſed iudiciū, quo irrogať pœ ciui. dei
na peccato, cogitatio uero eius & re ca. 25.
cogitatio mutādarū rerū, eſt imutabi
lis rō. Neq; enim, uidelicet, ſicut ho-
minē iratū ita Deū facti ſui pœnitet,
cuius eſt de oībus oīno rebus, tā fixa
ſnīa, q̄ certa pſciētia. Sed ſi nō utatur
ſcriptura talibus uerbis, nō ſe quodā
mō familiarius inſinuat oī generi ho
minū, quibus uult eſſe conſultū, ut &
pterreat ſupbiētes, & excitet negligē
tes, & exerceat q̄rētes, & alat itelligen
tes, qđ nō faceret, ſi ñ ſe prius iclina-
ret & quodāmō deſcēderet ad iacētes

Quod Moyſes ducatū populi reci Exo. 4.
pere iubēte dño, multoties recuſauit,
Iratus eſt dominus in Moyſen. Exo. 14

Iratus eſt dominus i Aegyptios, q &. 15.

xit ad Moyſen. Tole cunctos prici
pes populi & ſuſpende illos
propter hæſitationem ad aquas cō Nu.20
tradictionis, iratus eſt dominus ꝯtra Deu.1
Moyſen ſicut, ipſe dicit deut.1. michi
iratus eſt dominus (.ſ. Moyſi) ꝓpter
uos dixit michi. Nec tu ingredieris il
luc, ſcilicet, in terram promiſſionis.
Cauete, dixit Moyſes, ne forte deci- Deu.11
piatur cor ueſtrū, & ne recedatis a do
mino, ſeruiatiſq; dijs alieīs, & adore-
tis eos, iratuſq; domius claudat cœlū
Filij iſrł' præuaricati ſūt mādatū & Ioſue.7
uſurpauerūt de Anathemate, Seqtur.
Iratuſq; ꝯtra filios īſrl' dn̄s, ꝓp pecca
tū Achā. ¶ Iratus eſt dn̄s ꝯtra ozā &
ꝑcuſſit eū, eo qđ' tetigiſſet arcā Dei. 2.Reg.
Et addidit furor domini iraſci cōtra 6. &.1
iſrael quem cū Dauid numerari feciſ par.13
ſet peſte puniuit ſep tuagita millia ui
rorum interficiens. 2 Reg. 24
Iratus eſt etiā Dominus Salomoni, 3.Reg.
eo quod auerſa eſſet mens eius a Do- 11
mio propter mulieres quas amauit
quarum gratiam dolis immolauit. 4. Reg
Iratus eſt furor domini cōtra iſrael, 13

& tradidit eos i mãu zachaelis regis Syrię,& hoc pp pcm̃ idolatrię,qa adorabãt uitulos,quos fecerat Hieroboã.

4 Reg. 17. Poſt idolatriã & auguria & alia peccata diuerſa irritauerũt dñs filij Iſrael iratuſq; eſt dñs uehemẽter iſraeli, & abſtulit eos de conſpectu ſuo.

2. Para. 19. Propheta Iehu dixit Ioſaphat regi Iuda qui uenerat ad prælıũ cũ Achab rege Iſrael. Impio præbes auxiliũ,& ijs,q oderunt dñm,amicitia iungeris, & iccirco iram dñi merebaris,ſed bona opera inuenta ſunt in te.

2.Pa.24 Ioas rex Iuda,& principes eius ſeruierũt lucis & ſculptilibus,& facta ẽ ira Dñi contra Iudã,pp peccatũ hoc.

2.Pa.25 Amaſias rex Iuda,diuino fret' auxilio Idumæos ſuperauit in bello, & attulit Deos eo℞,& adorauit eos,quã obrẽ iratus eſt dñs contra eum.

2.Pa.32 Ezechias non iuxta beneficia,quæ acceperat a Domino,retribuit, qa eleuatum eſt cor eius, & facta eſt ira contra eum, & contra Hieruſalem.

2.Pa.34 Magnus furor dñi ſtillauit ſup nos, eo quod nõ cuſtodierũt patres noſtri

uerba dñi, dixit Ioſias rex Iuda, audi
tis uerbis q̃ ſcripta erãt ĩ libro legis.
Oẽ qđ ad ritũ dei cœli ptinẽt tribuať 1.Eſd.7
diligẽter ĩ domo Dei cœli ne forte ira
ſcať cõtra regnũ regis & filiorũ eius,
ita præcepit Artaxerxes gentilis.

Comederunt & ſaturati ſũt, & im 2.Eſd.9
pinguati & abundauerunt in delitijs,
in bonitate tua magna, prouocauerũt
autem te ad iracundiam.
Dixit dñs ad Eliphat Themanitẽ. Ira Iob.24
tus ẽ furor me' ĩ te, & ĩ duos amicos
tuos, qm̃ ñ eſtis locuti corã me rectũ.
De babylõe dř, ecce erit nouiſſima ĩ Hie.50
gẽtib' & diſerta ĩuia, & arẽs ab ira dñi
ñ habitabiť, ſʒ tota redigeť ĩ ſolitudinẽ
Machabæ' Iudas ꝯgregata multitu 2.Ma.8
dine, itollerabilis gẽtibus efficiebať.
Ira n. Dñi in miſericordiã uerſa eſt.

In parabola de ſeruo nequã, q no: Mat.18
luit miſereri ꝯſeruo ſuo, dř. Iratus do
minus eius tradidit eum tortoribus.

Contra illos, qui ſe excuſauerũt ne Luc.12
irent ad cœnam dicitur. Tunc iratus
paterfamilias dixit ſeruo &c.

Qui credit in filiũ Dei, habet uitã Ioan.3

ceptauit icẽſioné eoꝝ cũ ad hãc reſpe xerit, illos ꝓ igne ď cœlo ↄſũpſerit.

Eleuantes oculos Bethſamitæ uide rũt arcã domini, & gauiſi ſũt, & obtu lerunt domino holocauſtum, quãuis autem bonum opus facere uiderent, ꝑcuſſit eos dominus graui plaga, eo quod uiderunt arcam, quã uidere nõ debebant, ita irreuerenter. 1.Re. 6

Saul quãdo fuit inter prophetas, expoliauit ſe, & ꝓphetare cœpit, ſed parum ei profuit. 1.Reg 19

Oza extendens manum tenuit arcã ne caderet, qui ſtatim percuſſus a do mino, mortuus eſt. 2.Re. 6 1.pa.13

Licet offerre incenſum domino ſit bonum, nõ tamen cõpetit omni Ho mini. Vnde Ozias rex Iuda percuſſus eſt lepra a domino, eo quod ipſe uo luit incenſum thymiamatis adolere 2.pa.26

Reprobat dominus ꝑ eſaiam obla tiões, quas offerri iſtituit, & hoc pro pter offerentium prauitates. Quo mi hi multitudinem uictimarum ueſtra rũ, dicit dominus, & ſequitur. manus enim ueſtre ſanguine plenæ ſunt. Eſaie. 1

Luc. 21 Prætulit dñs oblationẽ uiduæ quę poſuit duo æra minuta in Gazophila cium,muneribus diuitum.

Luc.23. Herodes cupiebat uidere Ieſum, & uiſo eo gauiſus ẽ ualde,ſed nullũ fru ctũ aſſequutus eſt inde, qa curioſitas, uel uanitas erat i cã,nõ pietas,uel cha ritas. Vide infra in capitulo de recta intentiõe habẽda q̃ & huic cõueniũt.

Quod Deus interdũ probat hoĩes ſiue de tẽtatione Dei qua tentat uel tẽtari pmittit homines.

Gen. 22 TEntauit Deus Abrahã, & dixit ad eum,tolle filium tuum.

Exo. 16 Dixit dñs ad Moyſen,Ecce ego pluã uobis panes de cælo, egrediać popu lus & colligat &c.ſequitur.Vt tentẽ eũ,utrũ ambulet in lege mea uel nõ.

Exo. 20 Loquente domino cum Moyſe cũ ctus populus audiebat uoces & lãpa des,& ſonitum buccinæ,montẽq; fu migantem & perterriti ac pauore pe cuſſi,dixerũt Moyſi. Loqre tu nobis &c.& ait Moyſes.Nolite timere,ut.n. probaret uos,uenit Deus,& ut terror illius eſſet in uobis & nõ peccaretis.

Nō deleuit dñs penit' gētes oēs de Iudic. 2
terra ꝓmiſſionis, ut in ipſis experiret
Iſrael, utrū cuſtodiret eius mandata.

Dereliquit Dominus Ezechiam ut 4. Reg.
tentaretur, & nota fierent omnia, quæ 20.
erant in corde eius, qñ uenerant nun: 2. Pa. 32
tij regis Babilonis ad eum.

Poſtq̃ Tobias fuerat excæcatus, di Tob. 2.
citur ibi. Hanc aūt tentationem, ideo
Deus fieri permiſit, ut poſteris daret
exemplum patientiæ eius.

Dixit Iudith, loquēs de filijs Iſrael Iudit. 8.
quos illo tēpore Holofernes deſtrue:
re cogitabat. Memores eſſe deberent
quia tentati ſunt patres noſtri, ut pro
barentur, ſi uere colerent Deum.

Propter grauiſſimas tribulatiões, Iob. 23.
quas paſſus eſt Iob, ipſe dicebat de ſe
ipſo, probauit me quaſi aurum, quod
per ignem tranſit.

Petebat Dauid a dño dicēs. Proba Pſal. 25
me dñe & tēta me. dñe ꝓbaſti me &c. &. 138.

Ambulans dñs eſus ſuper aquas Ma. 14
iuſſit Petrum uenire ad ſe. Vidēs aūt
uentum ualidum, timuit.

Dixit dominus ad Philippū, unde Ioan. 6.

Deus coram philiſtijm,& duxerũt 1.Re.4
ſecum arcã domini ad prælium,quæ
capta fuit,& illi magna plaga p̄cuſſit
Sciebat dauid ſe eẽ unctũ in regẽ & 1.Reg.
qđ deberet regnare poſt Saul, iuxta 22
id,qđ promiſerat Samuel, nõ tñ cõ-
mittebat ſe diſcrimini tẽtãs Deũ,ſed
faciebat ad ſui cuſtodiã qđ poterat.
Cum magnus piſcis inuaſiſſet To Tob.6
biã,non expectauit quod angelus eũ
liberaret, q tamẽ uelociter hoc face-
re potuiſſet,ſed apprehẽdit brãciam
eius,& traxit eum in ſiccum.
Ozias ſtatuit cũ populo:ut tranſa Iudit.8
ctis quinq; diebus,niſi ueniret adiuto-
rium traderẽt ſe Holoferni.Dixit aũt
iudith p̄ſbyteris ciuitatis. Et q eſtis
uos qui tẽtatis dominum.Nõ eſt iſte
ſermo,qui miſſericordiam prouocet.
Tẽtatus dominus a diabolo,ut ip Mat.4
ſe ſe de pinnaculo tẽpli præcipitaret Luc.4
reſpondit. Nõ tentabis dominũ deũ
tuum,poterat enim aliter deſcẽdere,
Phariſæi uolẽtes capere ieſum i ſer Mat.22
mone,fecerũt ab eo quæri. Vtrum li
ceret dare tributa Cæſari an non. Co

gnita Ieſus nequitia, ait, Quid me tẽ-
tatis Hyppocritæ &c.

Luc. 11 Cum eiceiſſet dæmoniũ dominus,
& loqueretur mutus, quidam tentan
tes, ſignum de cœlo quærebãt ab eo.

Act. 5. Dure icrepãdo dixit Petrus Saphi-
ræ uxori Ananiæ. Quid cõſpiraſtis i-
ter uos ut tentaretis ſpiritũ domini?

Act. 9. De re, q̃ Paulus potuit ꝑ humanã in
duſtriã facere, nolebat miracula expe
ctare. Vñ apud Damaſcũ cũ iſidiarẽt
ei Iudę fecit ſe ꝑ muꝝ i ſporta dimitti

Act. 22 Item cum aſtrictum loris uellet tri
23. & bunus eũ facere torqueri, dixit ſe eſſe
25. ciuem Romanum, rurſum dixit ſe eẽ
Phariſæum, ut poneret diſſenſionem
inter Iudæos, & cum haberet iniquũ
iudicem, Cæſarem appellauit.

DE VOTO.

Gen. 28 IAcob uadẽs ad domũ Labam auũ-
culi ſui poſt oſtẽſam ſibi a domi-
no uiſionem, uouit uotum dicens. Si
fuerit dominus mecum.

Nu. 21. Rex Arad pugnauit contra Iſrael,
& uictor exiſtens tulit ex eo prędam,
At Iſrael uoto ſe obligauit domino,

& poſtea uicit eum.

Pugnaturus iepte, contra filios A= Iudic. 9
mon uotũ uouit dño dicens. Si tradi=
deris filios Amõ in manus meas, qcũ
ꝙ primus fuerit egreſſus de foribus
domus meæ mihiq́ꝫ occurrerit, eũ ho
locauſtum offerã dño. Vñ poſtea flẽs
fi iam, quæ prima ei occurrit immola
re coactus eſt.

Orauit Anna dñm flẽs largiter & 1. Re. 1.
uotũ uouit, dicẽs. Dñe exercituũ, ſi de
deris mihi ſexũ uirilẽ, dabo eũ dño.

Abſalõ uolẽs rebellare pr̃i ſuo Da 2. Reg.
uid, dixit ad Dauid. Vadã & reddã uo 15.
ta mea, quæ uoui dño in Hebron. Vo=
uens uouit ſeruus tuus cũ eẽt in Geſ=
ſur Syriæ, dicẽs. Si reduxerit me dñs 13
in Hieruſalem, ſacrificabo domino.

Lætatus eſt populus, cũ uota ſpõte 1. Pa. 29
ꝓmitteret, quia corde toto offerebãt
ea dño, ſed & Dauid rex lætatus eſt.

Aſa rex Iuda, ea q̃ uouerat pr̃ ſuus 2. Pa. 15
obtulit in domũ dñi, argentũ, aurum
uaſorũq́ꝫ diuerſam ſupellectilem.

Filij iſrael & Iuda obtulerunt deci 2. Pa. 31
mas, quas uouerant domino.

Beata uirgo Maria, uirginitatem uo Luc. 1
luiſſe uidetur, ꝑ hoc qđ ait. Quõ fiet
iſtud, quoniam uirum nõ cognoſco.

Crudele uotum & impium fecerũt Act. 23
illi, iudæi, qui accedẽtes ad principes
ſacerdotũ dixerũt. đuotiõe đuouim'
nos nihil guſtaturos donec occidam'
paulũ, uota mea reddã in cõſpectu.

De oratione.

HVmiliter & diſcrete, ꝯſtanter & Gen. 18
pie orauit Abraham Domiuum
ut parceret Sodomitis.

Pro rebus, quas etiã Dominus præ Gen. 25
deſtinauit facer̄, iterdũ debemus deũ
orare. Vnde iſaac deprecatus eſt Do-
minum pro uxore ſua ſterili, quã pa
rituram fore diſpoſuerat Dominus.

Pẽſandum ualde eſt, q̃ gratus, q̃ hu Gen. 32
milis, etiam importunus, in oratione
fuit iacob, dicens. Domine minor ſũ
cũctis miſeratiõibus tuis. Poſtea quo
modo ipſe ſe ab uxorib' & tota fami
lia ſeq̃ſtrauit & ſolus de nocte remã-
ſit ibidem.

Orauit multoties dominum Moy Exo. 7
ſes, ut amoueret plagas de Aegypto 9. & 10

& exaudiebatur, licet illi mali eēnt.
Exo. 14 Oratio mētalis clamat in aures dei ſicut apparet, quando dixit Moyſi, nihil loquenti, quid clamas ad me.
Exo. 17 In bello quod habuerunt filij iſrael contra Amalech, plus fecit Moyſes orando, q̃ ioſue pugnando.
Exo. 32 Poſt adorationem uituli uidebatur uelle dominus populum delere, ſed Moyſes per orationis inſtantiam obtinuit ei ueniam, & nota ibi modum orandi. Aut, inqt, dimitte eis hanc noxam, aut dele me de libro uitæ.
Nu. 11 Per orationem Moyſi abſorptus eſt ignis qui deuorauit caſtra murmurātium & dolentium pro labore.
Eodē Petijt populus carnes in deſerto, & Dominus iratus cōceſſit eis, Per qđ liquet, ꝙ nō ſemp exauditio orationis ſignum eſt, diuinæ dilectionis.
Nu. 12 Curata ē Maria a lepra ꝑ orōnē Moiſi.
Nu. 21 ¶ Afflictus ppl̄s ab ignitis ſerpētibus dixit ad Moyſen. Ora ꝓ nobis orauit Moyſes pro populo.
1. Re. 1 Cum eſſet Anna amaro animo orauit dominum flens largiter & uotum

uouit, loquebatur autē in corde ſuo, & uox penitus non audiebatur.

Pugnaturi filij iſrael contra phili-
ſtæos, dixerūt Samueli. Ne ceſſes pro 1. Re. 7
nobis clamarē ad dominum, ut ſaluet nos d̄ manu philiſtinorum. Qui cla-
mauit ad dominum, & exauditus eſt.

Diſplicuit Samueli, ꝙ filij iſrl̄ pete 1. Re. 8
rent ſibi regem, tamē orauit ad domi
num. Qui dixit ei. Audi uoce popu-
li tui in omnibus q̄ loquuntur tibi.

Dixit Samuel ad populū, abſit a me 1. Reg.
hoc peccatū ut ceſſem orare ꝓ uobis 12

Dauid dixit ſe inueniſſe cor ſuum, 2. Re. 7
ut oraret dominum.

Deprecatus eſt dominum Dauid ꝓ 2. Reg.
paruulo, & ieiunauit, & igreſſus ſeor 12
ſū, iacuit ſup̱ terrā, bonus fuit modus orādi ſ; tūc dauid nō fuit dignus exa
udiri. ¶ Orās Helias ꝓ pluuia dixit 3. Reg.
puero ſuo, ut ꝓſpicerēt ꝯtra mare, Vñ 18
ſperabat nubē cōſurgerē pluuioſam, ſed uſq; ad ſeptē uices nihil penitus apparebat ſeptima aūt uice apparuit nubecula & data ē pluuia, i qua orō-
ne diuturnitas & inſtātia cōmēdanſ.

uimus dominũ pro hoc, & euenit nobis proſpere.

Nehemias quoq; dum ꝓſperꝰ daret regi bibere, orat deũ cœli. Cũ debuit ad iterrogata reſpõderꝰ, orauerat ualde humiliter. Nehe. 1 & 2

Tobias auditis duris ſermonibus uxoris, cœpit orare cũ lachrymis, & exauditus eſt. Tob. 3

Sara filia Raguelis audita ab ancilla ſua grandi cõtumelia, perrexit ſupius in cubiculũ domus ſuæ, & tribus diebus in oratione perſiſtens, cũ lachrymis deprecabatur dominũ, ut ab illo improperio liberaret eã qđ factũ eſt. Eodẽ

Raphael angelus monuit Tobiam iuniorem, ne dæmoniũ haberet poteſtatem in eum, ut cũ accepiſſet Saram uxorem, ingreſſus cubiculum ꝑ tres noctes cõtineret ſe ab ea, & nihil aliđ facrẽt, niſi ꝙ orõnib' utiq̃ uacarẽt. ꝙ cum feciſſent exauditi fuerunt. Tob. 6

Audientes filij iſrael potentiam Holofernis clamauerunt ad dominum, Eliachim uero ſummus ſacerdos cõmemorabat eis, quomodo Moiſes cõ- Iudit. 4

ſidētē i uirtute ſua Amalech, nō ferro pugnādo, ſed p̄cib' ſāctis, orādo deiecit. Vñ occiſa iudith holoferne libe rati ſūt. 13. ℭ Multū ꝯfidebat iudith

Iudit. 8 ī oratiōibus alioꝝ, uñ ꝓponēs ire ad holofernē, dixit p̄sbyteris. Orate, ut firmū faciat ꝯſiliū meū deus, Seqtur. Nihil aliud fiat ꝓ me, niſi oro ad dñꝫ.

Iudith. 13 Silr qñ debuit āputare caput Holofernis, orauit cū lachrymis ad lectū.

Eſth. 4 Eſther locutura ad regem Ahaſueꝝ dixit Mardochæo. Congrega omnes Iudæos, quos repies, & orate ꝓ me. Quā ſ̄o deuote & humiliter orauerit, poſtea habetur, ca. 14. De oratiōe Mardochæi quomodo deprecatus eſt Dominū ꝓ ſe & ꝓ populo, uid. c. 13

Hie. 11 Magnæ reputationis apud deū erat oro Hieremiæ, quando dicebat ei dominus, ca. 11 Noli orare ꝓ pplo hoc.

Dan. 3 Azarias ſtans i medio fornacis orauit ſic. Benedictus es domie deus patrum noſtrorum. & liberati fuerunt.

Dan. 6 Nō dimiſit daniel, propter impium Darij regis decretū, quin oraret ter in die deum ſuū, genibus flexis, ſicut

ante facere cõſueuerat. Ecce q̃ pretio-
ſum & utile reputabat orar̃ dominũ.

Intelligẽs daniel tẽpus captiuita Dan. 9
tis eſſe cõpletũ, inſtantius orauit pro
populo, in captiuitate detẽto. Et nota
q̃ humiliter & feruẽter orauerit. Vi
dens Suſanna, oẽ humanũ ſibi deeſſe Dan. 13
ↄſiliũ, recurrit ad orõnis ſuffragiũ, &
orõ eius fuit exaudita. Orauit ionas
ad dñm de utero piſcis, & dixit. Cla Ionæ. 2
maui de tribulatiõe mea ad dñm, &
exaudiuit me. Cũ uidiſſet iudas, & fra
tres eius ꝙ appropiquarẽt hoſtes cõ 1. Ma. 3
gregatus eſt cõuẽtus, ut eſſent parati
in p̃liũ, & ut orarẽt & peterent miſeri
cordiã & miſeratiões. Ac paulo poſt
idẽ. ¶ Iudas machabæus cõmiſſurus
p̃liũ ↄtra Gorgiã ait. Clamemus in 1. Ma. 4
cœlũ & miſerebit̃ nr̃i Dñs, & ↄgreſſi
ſunt, & cõtritæ ſunt gẽtes. Itẽ poſtea
cũ reliquo exercitu Lyſiæ p̃liaturus
orauit, & dixit. Bñdictus es ſaluator
iſrael & uictoria potitus eſt.

In duobus aũt precipuis bellis nõ 1. Ma. 6
legitur oraſſe. Vno ſcilicet, contra re- &. 9
gem Antiochum. Eupatorem & tũc

nominis eius ſuper ipſos, & ira dei
miſericordiam conuerſa eſt.

Orabat ſceleſtus antiochus dñm a 2. Ma. 9
quo nõ eēt miſericordiã ꝯſecuturus

Nicanor & q cũ eo erant cũ tubis & 2. Mac.
& canticis admouebant, iudas ꝟo cũ ul ti.
ſuis, inuocato Deo ꝑ orationes ꝯgreſ
ſi ſunt. Manu qdē pugnantes, ſed cor
dibus dominũ orantes, proſtrauerũt
nõ minus trigita quinqꝫ milia homi
nũ, præſētia Dei magnifice delectati.

Dominus & Saluator noſter in euã Mat. 6
gelijs nos orare docuit uerbo, Sic er Luc. 11
go orabitis, pater noſter, &c. Oportet
ſemper orare & nunquam deficere.

Breuem, Vtilem & humilem modũ Mat. 8
orandi habuit leproſus ille, qui genu Mar. 1
flexu, adoraui. dominũ ieſum dicēs. Luc. 5
Domine, ſi uis, potes me mundare.
Qui tangens dixit. Volo Mũdare. Et
mundatus eſt.

Similem modum orãdi, per modũ Mat. 8
inſinuationis, habuit Centurio, cum
dixit, domie puer meus iacet paraly
ticus. Et ſanatus ē puer ex illa hora.

Itē Martha & Maria pro Lazaro iã Ioan. 11

ſepulto. Quē quatriduanum ſuſcita
uit dominus.
Mat. 9 Etiam de eo, quod dominus facere
propoſuit, uult per nos ipſe quādoq;
Luc. 10 rogari, unde ait Rogate dominū meſ
ſis, ut mittat oparios in meſſem ſuā.
Statim ſequitur, Conuocatis &c.
Mat. 14 Dimiſſa turba, aſcēdit Dominus in
montē ſolus orare. In quo docemur,
qd̓ dum orare uolumus turbā debē
mus fugere, ne turbemur.
Ioā. 14 Item animauit ꝓmiſſione. Luc. 11.
&. 16 petite & accipietis. Itē, Si quid petieri
tis patrem in nomine meo, faciam.
Mat. 14 Informauit exemplo ipſe enim, qui
Mat. 1 poterat imperare, uolebat orare.
Luc. 9 Specialiter autem, inſtante perſecu
Mat. 26 tione paſſionis ſuæ, orauit, & orare
Luc. 22 monuit. Vigilate & orate, aiebat.
Lucæ. 7 Quando Maria Magdalena ueniā
obtinuit a domino dicente. Remittūn
tur tibi peccata. Nihil uocaliter oraſſe
dicit, ſed fleuiſſe. Vbi apparet effica
tia mētalis deſiderii, etiā ſine orōne
uocali. ¶ Ad inſtantiā orōnis, dñs
Luc. 11 nos inducit, exemplo amici ad amicū

media nocte euntis.

Exēplo uiduæ, q̄ ab iniquo iudice, cū Luc. 18
īportūitate m'lta, ſeſe uīdicari petebat

Ad humiliter orādū & iactātiā ꝯtē Humil'r
nendā, inducit Dominus exemplū, d̄ orandū
ſuꝑbo phariſæo & humili publicano Luc. 18

Poſt aſcēſionē domini in cœlum, re Act. 1
uerſi ſūt diſcipuli ī Hieruſalē, & erāt
omnes perſeuerantes in oratiōe una-
nimiter, cum mulieribus & maria.

Apoſtolo uolētes unum de diſcipu Act. 1
lis eligerē in apoſtolum, loco iudę, ſta
tuerūt duos ioſeph & Mathiā, & orā
tes dixerūt. Tu domine, qui noſti om
nium corda, oſtende quem elegeris.

Oēs fidl'es ī primitiua Eccl'ia, ꝑſeue Act. 2
rātes erāt i doctrina Apoſtoloꝝ, & cō
mūicatiōe fractiōe panis, & orōnib'

Item petrus & Ioānes aſcenderūt in Act. 3
templum, ad horam orationis nonā.

Cum oraſſēt diſcipuli unanimiter Act. 4
una uoce, motus ē locus, in quo erāt
ꝯgregati, & repleti ſunt oēs ſpū ſctō
& loquebantur uerbū dei in fiducia.

Lapidabāt Stephanū iudæi, inuocā Act. 7
tem & dicentem. Domine ieſu, accipe

ad quod aſſumpſi eos. Sequitur, Tūc ieiunātes & orantes, eiſq; manus imponentes, dimiſerunt illos. Et fecerūt mirabilem fructum.

Cum iret paulus ad orationem obuiauit puellæ, quæ ſpiritū phytonē habebat, quem paulus expulit, præcipiens ei in nomine ieſu. Act. 16

Recedēs paulus a fratrib' de Achaia, poſt paucos ſermones & pia ꝟba, poſitis genibus, cū oībus illi orauit. Magnus aūt fletus factus eſt oībus. Act. 20

Cum oraſſet in tēplo paulus, factus eſt in ſtuporem mētis, uidit Dominū ieſum dicentem. Feſtina & exi ueloci ter de Hieruſalem. Act. 22

Patre publij febribus & diſſenteria laborante, cū oraſſet paulus, & impoſuiſſet ei manus, ſanauit eum. Act. 28

Apoſtolus paulus orādū eſſe, ſine intermiſſione, monebat, hoc ipſumq; ſo citus faciebat Rom. 1. Sine intermiſſiōe orā one memoriam facio ueſtri ſemper dum orarionibus meis. Sine intermiſ 1. Th. 5

A deo grāde & arduū opus eſt ora: Arduū quod ipſe paulus, ad id agendum op' oīe

Rom. 8 dicebat ſe ſufficientẽ nõ eſſe, cum ait.
2.Th. 3 Nam quid oremus ſicut oportet ne ſcimus propter qđ ipſe orõnes alioꝝ frequenter & humiliter flagitabat.
Orãdũ Fratres orate pro nobis,
ꝑ malis Petebat etiam paulus orationes fie
amouẽ ri ꝑ malis amouẽdis, & ꝑ bonis ob
dis. tinendis. De primo ꝙ crederet ſe alio rum orationibus iuuari dicit.
Ro.15 Obſecro uos fratres, ut adiuuetis me, in oratiõibus ueſtris ad deum, ut liberer ab infidelibus.
2.Co. 1 Et de tãtis ꝑiculis eripuit nos deus. & eripiet adiuuãtibus uobis ĩ orõne.
Colo. 4 De ſecundo, quod bona obtinere per aliorum orationes optabat, ait. Orantes pro nobis, ut deus aperiat nobis
2.Theſ. oſtium ſermonis, ad loquẽdum my
3 ſterium Chriſti. Et alio loco, Fratres orate pro nobis, ut ſermo dei currat & clarificetur.
Orandũ Orabat paulus ꝑ alijs, ut eos uiderẽ
ꝑ alijs. & in eis fructificare poſſet. Memoriã
Ro.1 ueſtri facio ſemꝑ in orõnibus meis, obſecrans, ſi qñ proſperũ iter habeã in uoluntate dei, ueniendi ad uos.

Et ad Titum. Sine intermiſſione ha Titũ. 1
o tui memoriā, ī orationibus meis
ĉte ac die, deſiderans te uidere.
ē pro Theſſalonicēſibus, ut deus 2. Theſ.
s ad uiā ſalutis uocaret. Oram' ſp 1
o uobis, ut uos dignos habeat iſta
catione dominus deus noſter.
t pro philippenſibus, ut ipſi de bo Phil. 1
i melius ꝓficerēt. Hoc oro, ut cha
as ueſtra magis ac magis abũdet.
ē ut plenitudınē diuinæ cognitio- Col. 1
haberent. Nō ceſſamus ꝓ uobis
ites & poſtulantes, ut impleamini
nitione uoluntatis eius.
pſ̄s iacobus orōnē dicit ualere, ꝓ Orandũ
tinēda corpali ſalute. Orō fidei, ſal ꝓſalute
bıt ifirmũ. Itē & ꝓ æterna, q̄ ē ſal' corpali
ipſ̄r uera. Orate ꝓ inuicē, ut ſalue æterna ;
ni, multõ enim ualet deprcatio iuſti Jacob. 5

DE FLETV.

Leuit Agar lõge ab Hiſmaele di- Gen. 21
ſcedens, nec uoluit uidere puerũ
riētiũ. ¶ Venit Abrahā, ut plāge
Sarā uxorē ſuam defunĉtam. Gen. 23
iulatu magno fleuit Eſau, qđ be- Gen. 27
diĉtionem patris haberet iacob.

Gen. 29 Eleuata uoce, fleuit iacob, poſtq̄ re‑
cognouerat Rachel ꝯſobrinā ſuam.

Gen. 33 Stringens Eſau collū iacob, & oſcu‑
lans eum fleuit.

Gen. 37 Sciſſis ueſtibus iacob, indutus eſt ci‑
licio lugens filiū ſuū multo tempore

Gen. 42 Aduertit ſe parump & fleuit poſtq̄
audiui fratres ſuos dicentes. Merito
hæc patimur, quia peccauimus i fra‑
trem noſtrum.

Gen. 43 Cōmota fuerūt uiſcera ioſeph ſup
fratre ſuo Beniamin, & erupuerūt la‑
chrymæ, & itroiens cubiculū fleuit.

Gen. 45 Eleuauit uocē ioſeph cum fletu, &
46. & dixit fratribus ſuis. Ego ſum ioſeph
50 Item cum amplexatus recidiſſet i col‑
lum Beniamin fleuit, & oſculatus plo‑
rauit ſup ſingulos fratres, idē fleuit
cum aſſendiſſet obuiam patri irruens
ſuper collum eius, itē ſup patre ſuo
mortuo, iterum fleuit quem etiam fle‑
uit Aegyptus ſeptuaginta diebus.

Nu. 11 Vulgus ꝓmiſcuum, quod aſcēde‑
rat ex Aegypto flagrauit d̄ſid̄rio car‑
nium, ſedēs & flens ait. Quis dabit
nobis carnes ad ueſcendum?

Vociferans

Vociferās omnis turba, fleuit, mur Nu. 14
murantes & dicentes. Vtinā mortui
eſſemus in Aegypto.

Omnis multitudo uidēs occubuiſ Nu. 20
ſe Aarō, fleuit ſup eo trigīta diebus.

Filij iſrael Moyſen mortuū, fleue Deu. 34
runt triginta diebus.

Angelus Domini uenit ad locū flē Iudi. 2
tium, & improperauit filijs iſrael bn̄
ficia quæ a deo receperunt, & peccata
quæ commiſerunt, & leuauerūt uocē
ſuam & fleuerunt.

Pugnaturi filij iſrael, ꝯtra filios be Iudi. 20
niamin fleuerunt coram domino.

Et poſtmodum obtēta uictoria, fle Iudi. 21
uerunt pp deſtructionē fratrū ſuoꝝ.

Recedēte nohemi, nurus eius flere Ruth. 1
cœperunt.

Orauit Anna dominum, flens lar 1. Re. 1
giter.

Audita obſidione iabes galaad, le 1. Reg.
uauerunt uocem filij iſrael, & fleue 11
runt.

Lugebat Samuel Saulem, quoniā 1. Reg.
dominū pœnitebat, quod conſtituiſ 15. &
ſet eum in Regem. 16

1. Reg. 20 Dauid & ionathas oſculantes ſe, fleuerunt pariter.

1. Reg. 24 Saul audiens uocem Dauid, qui pe percerat ei, eleuata uoce fleuit.

1. Reg. 30 Vidẽs Dauid ciuitatẽ Sicelag eſſe ſucẽſã, & abductos hoĩes inde captiuos, plãxerũt ipſe & populus, q̃ erat cũ eo, donec deficerẽt ĩ eis lachrimæ.

2. Re. 1 Planxit dauid ſup̱ Saul & ionathã & alios interfectos.

2. Re. 3 Dauid & omnis populus fleuerũt ſuper Abner, quem occiderat ioab.

2. Reg. 12 Noluit dauid flere p̱ filio paruulo mortuo & tamen fleuit pro infirmo.

2. Reg. 18 Quamuis abſalon exhibuerit ſe peſſimum erga patrem, tamen Dauid fleuit eum miſerabiliter mortuum.

4. Re. 8 Eliſeus uidens azaelem coram ſe, cœpit flere, propter mala, quæ ille erat facturus filij iſrael, cum eſſet futurus rex Syriæ.

4. Reg. 20 Fleuit ezechias fletu magno, orans Dominum pro morte, quã ibi imminere in proximo putabat.

4. Reg. 22 Cũ audiſſet ioſias rex iuda cõminationes ſcriptas in libro Legis do-

mini, propter peccata, ſcidit ueſtimẽta ſua & fleuit, & multũ deo placuit.

Cũ reædificabatur templũ ab ijs, qui redierunt de babylone, non poterat quiſquã agnoſcere uocem clamoris lætantium, & uocẽ fletus populi. 1. Eſd. 3

Orante Eſdra & flente, propter cõmixtionem populi Gentilis cum iudæis, collectus eſt ad eum cæcus grãdis uirorũ & mulierum & fleuit populus multo fletu. 1. Eſ. 10

Cũ audiſſet nehemias miſerabilẽ ſtatum ciuitatis Hieruſalẽ fleuit diebus multis, & ieiunabat & orabat, ante faciem dei cœli. Nehe. 1

Flebat ppl's cũ audiret uerba legis. Nehe. 8

Tobias mẽducauit panem cum luctu & tremore, quia corpus iugulari proximi, in domo habebat, quod nocte ſepelire uolebat. Tob. 2

Poſtea auditis ſermonibus uxoris, ĩgemuit & cepit orar̃ cũ lachrymis. Tob. 3

Sara filia raguelis, audita ab ancilla graui contumelia, orauit ad dominum cũ lachrymis, ut ab illo improperio eam liberaret. Eodẽ

Tob. 5 Cũ receſſiſſet a parẽtibus ſuis Tobias iunior, cœpit flere mater eius, & dixit. Baculũ ſenectutis nr̃æ tuliſti.

Tob. 7 Raguel cognoſcẽs Tobiam iuniorem cum lachrymis oſculatus eſt eũ & plorauit ſuper collum eius.

Tob. 9 Veniens gabelus ad domũ raguelis, uidens Tobiam iuniorem diſcũbentem, fleuit & benedixit eum.

To. 10 Morã faciẽte Tobia, fleuit mater eius irremidiabilib' lachrymis, at q̃ dicebat. Heu mihi, ut qd miſimus peregrinari, lumen occuloꝝ nr̃orũ &c.

To. 11 Exurgẽs cæcus Tobias, occurrit filio ſuo redeunti & ſuſcipiens, oſculatus eſt eum cũ uxore ſua, & cœperũt flere præ gaudio.

Iudit. 6 Cũ expoſuiſſet achior omnia, quę dixerat Holofernes oĩs populus cõmuni lamẽtatione & fletu, unanimes preces domino effuderunt.

Iudit. 7 Factus ẽ fletus & ululatus magnus in Eccleſia, per multas horas una nocte clamauerunt ad dominum, dicentes. Peccauimus cũ patribus noſtris.

. 13 Stetit iudith ante lectum holofer-

his orans cum lachrymis, ut deus id quod cogitabat, perficere dignaretur

Cum audiſſet Mardochæus iniquā ſententiam contra iudæos prolatam, ſcidit ueſtimēta ſua & indutus eſt ſacco ſpargens cinerem capiti ſuo, & cū eiulatu clamans animi ſui amaritudinē oſtēdebat. In omnibus quoq; prouicijs, ad quas crudele regis dogma puenerat, plāctus ingēs erat apud iudæos, ieiunium, ululnatus & fletus. Eſth. 4

Poſtquā amā uidit Mardochæum tam magnifice honoratū, feſtinauit ad domum ſuā lugēs operto capite. Eſth. 6

Sāctus iob fleuit p mſerijs pprijs. Verſa eſt in luctū cithara mea, & organū meū i uocē flētiū. Cuius flet' uehemētia, apparet p hoc q dixerat. Iob. 30

Facies mea intumuit a fletu, & palpebræ meæ caligauerunt. 16

Fleuit idē pro miſerijs alienis. Flebam ſup eo quodā qui afflictus erat, & compatiebatur anima mea paupi. Et poſt. Mœrens incedebam &c. Iob. 30

Rex & propheta dauid habebat de lachrymis ſuis lauachrū. Lauabo, R Pſal. 6

ſingulas noctes, lectum meū lachry
mis meis ſtratum meum rigaui.
Pſal. 14 Fuerūt ei alimētum & potus. Fue
79 runt mihi lachrymæ panes die ac no
pſa. 101 cte. Potum nobis dabis i lachrzmis,
In menſura. Et alibi, Poculum meū
cum fletu miſcebā Vnde uerſus uul-
gatus habet. Huic lachrymæ laua
chrum panis potuſq; fuerunt.
Pſal. 55 Plorauit etiā dauid uitā ſuā reco-
lēdo deus uitā meā annunciaui tibi,
posuiſti lachrymas meas in ꝯſpectu
pſal. 94 tuo. ¶ Item orādo dn̄m. Exaudi ora
tionem meam domine & deprecatio
nem meam auribus precipe & ad la
chrimas meas ne ſileas. Et alibi, plo-
remus corā domino, qui fecit nos.
pſa. 126 Itē cœleſtis patriæ recordādo. Su
ꝑ flumina babylonis illic ſedimus
& fleuimus.
Eſai. 22 Vidēs Eſaias deſtructionem popu
li ſui dicebat. Recedite a me amare
flebo. Nolite incūbere. Vt cōſolemi-
ni me ſuꝑ uaſtitate filiæ populi mei.
Hie. 13 Dixit hieremias. Audite & aurib'
precipite, Nolite eleuari q͞a dominus

locutus eſt. Seqtur. Q᷑ ſi hoc nõ au
dieritis i abſcõdito plorabit aia mea
a facie ſuperbiæ. Plorãs plorabit &c.

Copioſi fletus in hieremia ipſo ſi- Hier: 9
gna erãt multæ lachrymæ. Quis da-
bit capiti meo aquam & oculis meis
fontem iachrymarum.

Itẽ & multi gemitus. Idcirco ego Thre. 1
plorãs & oculus meus deducẽs aq̃.
Sequitur. Multi enim gemitus mei &
cor meum mœrens.

Et clamo ſi ſingultus. Diuiſiones Thre. 3
aquarũ deduxit oculus meus ſeqtur.
Ne adertas faciem meam a ſingulto
meo & clamoribus.

Et oculorũ defectus defecerũt prę Thre. 2
lachrymis oculi mei & conturbata
ſunt uiſcera mea.

Ego daniel lugebam triũ hebdo- Dan. 10
mãdarum diebus panẽ deſiderabilẽ
non comedi & caro & uinum nõ in-
troierunt in os meum.

Flebãt amici Suſannæ, cũ uiderẽt Dan. 13
p̃ſbyteros aduerſus eã teſtimoniũ ꝓ
laturos & ipſa ẽt flens inſpexit in cœ
lũ erat enim cor eius habẽs fiduciã.

1.Ma.1 Antiochus fecit in hieruſalem cęde magnā hominum, & factus eſt plāctus magnus i iſrl', & omnis maritus ſumſit lamentum, & quæ ſedebant in thoro maritali lugebant.

1.Ma.2 Planxit iſrael planctu magno, pro morte Matathiæ.

1.Ma.9 Fleuerūt omnes de iſrael iudā Machabæū planctu magno dies multos dicentes.

Quomodo cecidit potens, qui ſaluū faciebat iſrael.

1.Mac. 12.& 13 Interfecto ionatha & duobus filijs eius cum mille uiris, quos retinuerat ſibi, a Tryphōe, luxit iſrael luctu magno.

2.Ma.4 Cōtriſtatus eſt Antiochus, ꝑꝑ iniq̄ mortē onię, & flexus ad miſericordiā lachrymas fudit, & recordatus eſt defuncti ſobrietatem & modeſtiam.

Mat.2 Occiſis bimatis pueris, ꝑ Herodē, impletum eſt, quod dictū eſt ꝑ hieremiam prophetā. Vox in Rama audita eſt ploratus & ululatus multus. &c.

Mar.9 Pater, pueri lunatici, exclamās cū lachrymis, aiebat. Credo domine, ad

iuua incredulitatem meam.

Maria Magdalena legit ter fleuiſ- Luc. 7
ſe, ꝑ peccatis ſuis ad pedes domini. Ioan. 11
Secũdo ꝑ morte fratris. Tertio, pro & 20
paſſione Domini.

Saluator noſter inuenit tribus ui Ioã. 11
cibus lachrymis fudiſſe, ſuper lazaꝝ
quem ad mortalem uitam reuocabat

Sup hieruſalem ciuitatem, quam Luc. 19
propter peccata deſtruẽdam ſciebat.

Et in cruce quãdo ſeipſum ꝑ mũ- Heb. 5
di peccatis hoſtiam offerebat, Vt ait
paulus, preces cum lachrymis & cla
more ualidu offerens.

Poſt negationẽ tertiã, petrus egreſ Luc. 22
ſus foras, fleuit amare. Sed nota. Q d
Lucas præmiſit, dicens. Reſpexit do
minus petrum.

Eundẽ dñm ad crucẽ ſequebatur Luc. 23
multa turba populi, & mulieꝝ, quem
plangebant, & lamẽtabantur eum.

Cũ aduenisset petrus in ioppẽ cir Act. 9
cunſteterunt eum omnes uiduæ flen
tes, & oſtẽdentes ei tunicas & ueſtes
quas faciebat illis Dorcas.

Paulus apoſtolus cũ lachrymis do Act. 20

mino ſeruiebat ait enim, cũ uale dice
ret fratribus. Vus ſci͂jis qualr uobiſ
cũ ꝑ oẽ tempus fuerim ſeruiens dño
cũ humilitate & multis lachrymis.

Act. 20 Item cũ lachrymis proximos mo
nebat, & ipſos ad lachrymas ꝓuoca-
bat per trienium ait, Nocte & die nõ
ceſſaui cũ multis lachrymis, mouẽs
unumquemq; ueſtrum, Seq̃tur. Ma-
gnus fletus factus eſt.

2. Co. 2 Item cũ lachrymis ſcribebat epi-
ſtolas ſuas. Ait enim.

Phili. 3 Nã ex multa tribulatione & angu
ſtia cordis ſcripſi uobis, ꝑ multas la
chrymas. Multi ãmbulabãt, quos ſæ
pe dicebã uobis nunc aũt flens dico.

Ro. 8 Et ad Romanos ait. Spiritus poſtu
lat pro uobis gemitibus inenarrabi-
libus tales aotem gemitus, nõ ſolent
eſſe ſine fletu.

De Iuramento.

Gen. 21 DIxit Abimelech abraham. Deus
tecum eſt in unieuaſis quę agis
iura ergo mihi. Dixitq; Abraham.
Ego iurabo.

Gen. 31 Iacob & Labã inierũt fœdus & iu

rauit Iacob p̃ timorẽ patris ſui Iſaac.

Moyſes iuaauit q̃ habitaret cũ Ie- Exo.2
tro & acciperet Sephorã filiã eius in
uxorem. ¶ Pepigit ionathas fœdus 1.Reg.
cũ dauid in dño & iurauerũt ambu. 18.20

Audiens dauid duritiã Nabal, ait. 1.Reg.
Hoc faciat dominus inimicis Dauid 25
& addat ſi reliquero de omnibus q̃ſſe
ad eum pertinẽt uſq; ad mane etiam
mingentem ad parietem.

Flente dauid pro morte abſalon fi 2.Reg.
lij ſui dixit ioab. Surge & procede & 19
alloquẽs ſatis fac ſeruis tuis. Iuro.n.
tibi p̃ Dñm q̃d ſi nõ exieris ne unus
quidẽ remãſurus ſit tecũ nocte hac.

Dauid iurauit bethſabæ matri Salo 3.Re.1
monis q̃d Salomõ regnaret poſt eũ.

Rex Salomõ audita petitione ma- 3.Re.2
tris pro Adonia iurauit p̃ Dñm. Hoc
faciat mihi deus & hoc addat q̃a con
tra animã ſuã locutus eſt uerbũ hoc.

Dixit helias Theſbytes ad achab 3.Reg.
regẽ iſrael uiuit deus meus iſrael in 17
cuius cõſpectu ſto ſi nouerit hĩs an-
nis ros & pluuia niſi iuxta ds meũ. 3.Reg.

Benadab rex Syriæ idignatus ad re 20

ſpōſionē Achab, ait. Hoc faciāt mihi dij, & hoc addant, ſi ſuffecerit puluis Samariæ pugillis omnis populi, q̄ ſequitur me.

9. Reg. 19 Simile iuramētū fecerat impia Iezabel, quod occiderē Heliā prophetā.

4. Re. 2 Dixit helias ad Eliſeum. Sede hic q̄a dominus miſit me uſq; ad bethel, cui ait Eliſeus.

Viuit Deus, uiuit anima tua, quia non derelinquam te.

Iudit. 1. Nabuchodonoſor iurauit p̄ thronū & regnū ſuū q̄ defēderet ſe

1. Ma. 6 Rex Antiochus filius antiochi, miſit ad iudeos pacem facere, & iurauit illis, rex & princeps, Seq̄tur. Et rupit citius iuramentum.

Mar. 6 Herodes tetarcha iurauit filiæ Herodiadis. Quicq̄d petieris, dabitur tibi licet dimidium regni.

Mat. 26 Petrus dicētibus ſibi. Et tu ex illis es, nam & loquela manifeſtū te facit. Cœpit deteſtari & iurare, quia nō nouiſſet hominem.

2. Cor. 11 Apoſtolus paulus multoties legiē iuraſſe in epiſtolis, ſic enim ait. Deus

& pater domini noſtri ieſu, ſcit, quia non mentior.

Item ad Coloſſ. Teſtē deum inuoco in animam meam. 2. Co. 1. 16

Et ad Gala. Ecce coram deo, q̃d non mētior, teſtis ē mihi deus, cui ſeruio Gala. 1

De Sabbati obſeruatione.

OBſeruatio Sabbati originē trahit ex eo, quod dicitur. Benedixit dñs diei ſeptimo, & ſanctificauit illum, quia in ipſo ceſſauit ab omni opere ſuo. Gen. 2

Sexto die filij iſrael in deſerto colligebant Manna, in duplici quantitate, ut die ſabbati uacarēt ab omni ope. Exo. 16

Itē in præceptis decalogi, ſoliu mādati de obſeruatione Sabbati, ratio redditur. Quia minus de ratione habere apud carnales hoíes uidebatur. Exo. 20

Præceptum, de obſeruatiõe Sabbati, frequenter in lege reperitur, ut homo id diligenter obſeruet, & ut uerā requiem adipiſci laboret. Eodē. 31 Leu. 19 24. 26

Homo deprehēſus colligēs ligna in Sabbato, fuit præcepto domini, a toto populo, lapidatus. Deu. 5 u. 8

Nu. 28 Die Sabbati offerebant duo agni
ultra illos q quotidie in iugi ſacrifi-
cio, offerebātur, diebus aliis domino
tantum, niſi in ſolennitatibus & calē
dis, ad deſignādū quod in feſtis abū
dantius deum laudare debemus.

2. Eſ. 13 Vidēs Nehemias homines torcula
ria calcātes, & onera portantes uena-
lia in Sabbatis, obiurgauit eos, tanq̄
diem Sabbati prophanantes.

1. Ma. 2 Gentiles, ex parte antiochi, conſti
tuerunt prælia in diebus Sabbatorū
aduerſus quoſdam, q fugierāt de iu
daa. At illi non miſerunt lapidē, nec
oppilauerunt loca occulta, dicentes.
Moriamur omnes in ſimplicitate no
ſtra. De quibus eſt aduertēd. Quod
licet in hoc erga mandatum domini
deuotionem oſtenderint, tamen atten
dentes poſtea, quod in hoc ppl's do-
mini diſpergi poterat, cogitauerunt
E dē ſaniori conſilio, dicentes. Ois homo
quicunqꝫ uenerit ad nos in die bello
Sabbatoꝝ, pugnemus aduerſus eum
Nō enim dicitur opus ſeruile, pugna
re pro tuenda uita, uel pro lege dei.

Machabæus iudas & ſocij ſui pu- 2.Ma. 9
gnātes ꝯtra Nicanorē & exercitū ſuū
interfecerunt nouem millia hominū
cæteros autem fugere compulerunt:
ſed non perſeuerauerunt inſequētes
eo quod erat ante ſabbatum.

Nicanor cogitauit cū omni impe- 2.Mac.
tu, die ſabbati bellū cōmittere: ſed iu 15
dæi q eū p neceſſitatē ſeqbant, dixerūt
ei. Ne ita ferociter, ac barbare feceris,
ſed honorē tribue diei ſāctificatiōis.

Diſcipuli domini, uellentibus ſpi- Mat. 12
cas & mādūcantibus, dixerunt phari
ſæi Ecce faciunt quod nō licet facere
ſabbatis. Ad ille dixit ei. Nō legiſtis
qđ fecit dauid, Sequitur. Dominus
eſt filius hominis, etiam ſabbati.

Saluator noſter legitur, īſabbatis Mat. 12
multa feciſſe miracula, ut patet p oīa
Euāgelia. Cuius ratio triplex aſſigna
ri poteſt. Vna, ut ſe dominum oſtēde
ret, ut ſupra Mat. 12. Secūda, ut uerā
intelligentiam præcepti daret: qa nō
ab omni ope ceſſandū. Mat. 12. Luc. Luc. 6
6. An licet ſabbato benefacerē an ma
le: animam ſaluam facere, an pderes

Luc. 13 Tertia,ut plures homines,audiẽtes
eum & uidẽtes,ædificaret ut Luc. 13
Eodē Cū curaſſet iclinatā mulē m,Archi
ſynagogus indignās,qa curaſſet Sab
bato,ieſus dicebat turbæ. Sex dies
ſunt in qbus oportet,operari, in his
ergo uenite & curamini, & nō in die
Sabbati. Reſpondēs dn̄s ieſus Archi
ſynagogo,dixit. Hypocritæ,unuſqſq
ueſtrum Sabbato non ſoluit bouē
ſuum aut aſinum a præſepio,& ducit
adaquare? Hanc autem filiā Abrahæ
quam alligauit Satanas, ecce decem
& octo annis,nō oportuit ſolui a uin
culo iſto die Sabbati? Et cum hæc di
ceret, erubeſcebāt omnes aduerſarij
eius,& oīs populus gaudebat in uni
uerſis q̄ glorioſe a chriſto ieſu fiebāt.
Luc. 23 Mulieres ſācte,quæ parauerāt aro
mata ad ungendū corpus domini: cū
ita diſtricte ſeruabant Sabbatū,ut ta
li die noluerint tam ſanctum corpus
inungere. Vnde Sabbato quidē ſilue
runt,ſecundum præceptum
Ioā. 19 Sabbato requieuit dominus in ſe
pulchro.

Dies

Dies Sabbati erat apta ſpecialr & ꝯueniẽs, ad audiẽdũ ꝟbũ & legẽ dei Act. 13
unñ Actuũ. 13. dicit. Voces propheta-
rũ, quæ p oẽ Sabbatum leguuntur.

De reuerentia templo.
exhibenda.

Locutus eſt dominus ad Moyſen dicens. Facies labium æneum ad lauandum, & miſſa aqua, lauabũt in eo aarõ & filij eius, manus ſuas ac pedes, quãdo ingreſſuri ſũt tabernaculum teſtimonij. Exo. 3 0 & 40

Nõ licebat, niſi paucis, itrare tabernaculum, nec uaſa ipſius tangere. Nu. 4

Diligẽtior & feruentior fuit Salomon, in ædificatione templi Dei, q̃ in ædificatiõe domus propriæ. Nam domum dei compleuit ſeptẽ annis, domũ uero propríam, tredecim annis. Præterea citius cœpit ædificare templum q̃ domum ſuam. 3. Re. 6 & 7

Magnam fecit Salomõ ſolemnitatem, in dedicatione templi, quod Dominus ſanctificauit. 3. Re. 8 & 9

Prçcepit ioiada pontifex, ut Athalía educeretur extra templum, & nõ 4. Reg. 11

occiderunt in templo domini.

1.Eſd.1 Magnam curam uidebatur dñs habere de templo, quãdo præcepit Cyro regi perſarum. Vt ædificaret ei domum i hieruſalem. Et intelligitur de templo materiali, ſicut patet i textu.

Eſa. 45 Et hoc per Eſaiam, per ducẽtos annos ante prædictum fuerat.

1.Eſd.3 Reuerſi de babylonica captiuitate iudæi prius cœperunt ædificare templum, ꝙ muros ciuitatis. Licet multos haberent iniquos, de quibus die ac nocte timebant.

1.Eſd.6 Darius rex præcepit ut ædificaret domus domini in hieruſalem, & darent ſumptus de arca regis, ne opus impediretur.

Tob.1 Commendať Tobias, quia ibat in hieruſalem ad templum Domini, & ibi orabat dominum.

1.Ma.4 Obtẽta uictoria de inimicis, q contaminauerunt templum, dixit iudas & fratres eius, anteꝗ ð domibus proprijs aliꝗ facerunt mentionẽ. Ecce cõtriti ſunt inimici noſtri, aſcendamus nunc mundare ſancta, & renouare.

Rex demetrius ſtatuit, qđ quicūq; 1. Mac.
confugerit in templum quod eſt hie 10
roſolymis, & in oībus finibus eius,
obnoxij regi i oī negocio, dimittant.

Eūtibus iudæis ad bellū, ꝯtra Nica 1. Mac.
noris exercitū, erat pro uxoribus & fi 15
lijs, itē pro fratribus & cognatis mi
nor ſolicitudo, maximas uero & pri-
mus, pro ſanctitate, timor erat tēpli.

Quadrageſimo die, uoluit Domi- Luc. 2
nus in templum deferri & offerri.

Item duodecim amorū factus, di-
ſputans in templo, fuit inuentus. Eodē

Poſtea de templo, uēdentes & emē
tes, pluries eiecit. Mat. 21. Luc. 19
Mat. 11. Ioan. 2

Idem in templo frequēter docuit,
& miracula quædam fecit. Matt. 21
Mar. 11. & 12. Lucæ. 19. & 21. Ioā. 7

Arguit dominus phariſæos, qui di Ma. 23
cebant, aurū templi ſanctius eē tēplo.

Recepto ſancto ſpiritu, petrus & ioā Act. 3
nes aſcenderūt in tēplum, ad horam
orationis nonam. Et tunc factum eſt
primū ſanitatis miraculum, qđ factū
legantur poſt aſcenſionem Domini.

Act. 5 Angelus domini p̱ noctē, aperiēs ianuā carceris & abducēs apoſtolos dixit. Ite, & ſtantes loquimini in templo plebi, omnia uerba uitæ huius.

Act. 8 Cōmendat̃ Eunuchus ille cādacis reginæ aethiopū. q̃ de aethiopia uēit adorare in Hieruſalē. Sed nota: qđ ēt ſedēs in curru, legebat Eſaiā prophetā. Q đ eſt ꝯtra multos q̃ eūtes ad loca ſancta, nō legūt, uel referūt ſacra documēta, ſꝫ multiplicāt uana ꝟba.

Ibidem

Act. 21 Quamuis iudæi, graui odio perſequerentur paulum, tamen in templo noluerunt occidere ſed traxerūt eum extra templum, ut foris occiderent.

De adoratiōe & cultu dei.

Gen. 4 FActum eſt ut offerret Cain de fructibus terræ munera dn̄o: Abel quoq; obtulit de priogenitis gregis ſui, & de adipibus eorum. Et reſpexit Dn̄s ad Munera Abel. Enos filius Seth, cœpit inuocare nomē domini.

Ibi.

Gen. 8 Aedificauit noe altare domino: Et tollens de cunctis pecoribus mūdis & uolucribus, obtulit holocauſtum: odoratuſq; eſt dn̄s odorē ſuauitatis.

Apparuit dominus abraham ī terra chanaam, & dixit ei. Semini tuo dabo terram hāc. Qui ædificauit ibi altare domino, qui apparuit ei. Gen. 12

Cum eleuaſſet oculos Abrahā apparuerūt ei tres uiri, ſtantes prope ipſum: quos cum uidiſſet, adorauit in terra, & dixit. Domine ſi inueni gratiā ī oculis tuis, ne trāſeas ſeruū tuū. Gen. 18

Paratus fuit Abraham offerre deo unicum filium ſuū Iſaac in holocauſtum. Sed domino aliter prouidente, arietem obtulit Gen. 22

Apparuit dominus ī Berſabeæ Iſaac dicens. Noli timere, quia ego ſum tecū. Sequitur itaq; ædificauit ibi altare Domino & iuuocato nomen domini erexit tabernaculum. Gen. 26

Locutus eſt Deus Iacob dicēs. Surge & aſēde Bethel, & habita ibi, facq; altare deo, qui apparuit tibi, quando fugiebat Eſau fratrem tuū. Qui ædificauit ibi altare Gen. 35

Audierunt filii Iſrael, qđ uiſitaſſet eos dominus, & quod reſpexiſſet afflictionem eorū, & proni adorauerunt. Exo. 4

Exo. 12 Poſtquã locutus eſt Dominus ad moyſen, de religione phaſe, & percuſſione primogenitorũ Aegypti. Seqtur. in curuatus populus adorauit.

Exo. 18 Iethro dixit moiſi. Eſto tu populo in his, quæ ad deũ ſunt, ut referas, q̃ dicuntur ad eũ oſtendaſq; populo ce rimonias & ritum colendi. &c.

Exo. 24 Dixit dñs ad moyſen. Aſcende in mõtẽ tu & Aarõ. Nadab & abihu & ſeptuaginta ſenex ex iſrael, & adora bitis ꝓcul. Sequit̃, Moyſes mane cõ ſurgens ædificauit altare ad radices mõtis, & duodecĩ titulos p duodcim trib' iſrl̃. Et poſt pauca ſequit̃. Obtu lerũtq̃ uictimas pacificas dño uitulos

Exo. 25 Pręcepit dominus ſibi fieri taber naculũ, uarijs utẽſilib', & miniſtros, ad miniſteria ordinari, ad cultum ipſi us. Vt patet in multis ca. Exo.

Exo. 20 Primum præceptum decalogi eſt. Non habebis deos alienos: Nõ facies tibi ſculptile: Non adorabis ea, neq;
Deu. 5 coles. ¶ Et alibi. Dominũ Deum tuõ
6 & 10 timebis, & illi ſoli ſeruies.

Iudi. 13. Angelus domini dixit ad manue

patrē Sāſonis. Si uis holocauſtū facere, offer illud domino, Et ita fecit.

Elcana pater Samuelis, aſcendebat de ciuitate ſua, ſtatutis diebus, ut adoraret & ſacrificaret Domino deo exercituum in Silo. 1. Re. 1

Erat peccatum, filiorum Heli, grande nimis coram Domino, quod detrahebant homines a ſacrificiis Domini ideo Dominus male perdidit eos: 1. Re. 2

Cum Samuel offerret Domino holocauſtum ꝓ populo, philiſtiim inierunt prælium contra Iſrael. Intonuit autē Dominus fragore magno, ſup Philiſtiim, & exterruit eos: & cęſi ſūt a filiis Iſrael. 1. Re. 7

Rex Dauid, ſollicite Dei cultum i cantoribus, & ſacerdotibus, ſtuduit ampliare. 1. pa. 15 uſqꝫ. 25

Abiit Salomon, ut immolaret Domino in Gabaon mille hoſtias iu holocauſtum obtulit apparuitqꝫ ei Dominus per ſomnium. 3. Re. 3

Salomō ædificato tēplo ſtetit ante alttare Domini, inconſpectu eccleſiæ Iſrael, expandens manus ſuas i cœlū. 3. Re. 8

utrūq; genu in terram fixit, & orauit.

Reuerſi filij iſrael, de captiuitate
Nehe. 9 Babylonis, legerūt i uolumine legis
Dei ſui, quater i die & quater ī nocte
ꝯfitebantur dominum deum ſuum.

Cū irent oēs filij iſrael ad uitulos
Tob. 1 aureos, Tobias fugiebat ꝯſortia eo-
rū, & pgebat ī Hieruſalē ad tēplum
Dñi: & ibi adorabat dñm deum.

Cum audiſſet iob nuntioꝝ, uerba,
Iob. 1 dicentium ſibi perditionem reꝝ ſua-
rum, ſurrexit, & corruēs in terrā ado
rauit & dixit. Nudus egreſſus ſum de
utero &c.

Quamuis eſſet prohibitū, qđ nul
Dan. 6 lus aliđ peteret ab aliquo deo uel ho
mine, uſq; ad trigita dies, niſi a ſolo
rege Dario. Tamē daniel tribus tem
poribus in die, flectebat genua ſua ī
cœnaculo ſuo, & adorabat, cōfiteba
turq; coram domino deo ſuo.

Magi intrantes domum, inuenerūt
Mat. 2 puerum, cū Maria matre eius, & pro-
cidentes adorauerunt eum. Ecce mi
ræ humiliiatis deuotio: Quid ergo
debēt facere chriſtiani, Domino iam

regnanti ſi ſic fecerūt gētiles puero uagienti.

Cū deſcēdiſſet Ieſus đ mōte, lepro ſus ueniens, genuflexo, adorauit eū. dicēs. Dñe, ſi uis, potes me mūdare. Mat. 8 Mar. 1

Cæcus natus, procidens, adorauit eum. Ioan. 9.

Diſcipuli poſt reſurrectionem, do minum adorauerunt. Mat. 28

Sacerdos & populus de Lyſtris uidē tes Paulū & Barnabam, deos eos eſſe credentes, uoluerunt ſacrificare eis, quod illi prohibuerunt. Act. 14

Cecidit Ioannes ante pedes angeli ut adoraret eum. Reſpondit ei ange lus. Vide ne feceris, conſeruus tuus ſum. &c. Deum adora. Apo. 19 & 22

De idololatria.

Videns populus, quod morā facē ret deſcendendi de monte Moy ſes congatus omnis populus aduer ſus aaron, dixit. Fac nobis deos qui nos præcedāt. Qui fecit uitulum cō flatilem. Exo. 32

Fornicatus eſt populus filioꝝ iſrľ cum filiabus Moab, quæ uocauerunt Nu. 25

eos ad ſacrificia ſua. At illi commen
derunt, & adorauerunt deos earum.

Iudi. 2 Mortuo ioſue filio Nun, filij iſrael
fecerunt malum, in conſpectũ domi
ni, & ſeruierũt Baalim & aſtaroth, ac
dimiſerũt dñm deũ patrum ſuorum.

Iudi. 8 Fornicatus eſt iſrael in ephor, qđ
fecerat Gedeon: Et factũ eſt gedeoni
& omni domui eius in ruinam.

3. Reg. 11 Cum iam eſſet ſenex Salomon, de
prauatum eſt cor eius ꝑ mulieres, ut
ſequeretur deos alienos: nec erat per
fectum cor eius.

3. Reg. 12 Cogitato conſilio, Hieroboam fe
cit duos uitulos aureos, & dixit. Ecce
dij tui iſrael, qui eduxerũt te de terra
Aegypti.

3. Reg. 14 Ædificauerũt uiri de iuda aras, ſta
tuas, & lucos, ſuꝑ oẽm collẽ ex celſũ
& ſubtus omnẽ arborẽ frondoſam.

3. Reg. 15 Nõ ſufficit achab regi iſrl', ut am
bularet i peccatis Hieroboam, ſed in
ſuper ſeruiuit baal, & adorauit eum.

4. Reg. 16 Achaz rex iuda, ambulauit in uia re
gũ iuda & iſrael. Inſuper & filiũ ſuũ
conſecrauit, transferens per ignem.

Filijs iſrael tranſlati de Samaria in 4. Reg.
Aſyrios fecerũt ſibi ſtatuas & lucos 17
ac poſtea fecerũt duos uitulos, & ado
rauerunt uniuerſam militiam cœli,
unde iratus dñs abſtulit eos a cõſpe-
ctu ſuo, & nõ remãſit niſi trib' iuda.

Tranſlatis filis iſrael in Aſſyros, 4. Reg.
collocatæ ſunt diuerſæ gẽtes, in ciui 17
tatibus Samariæ, & unaquaque fecit
deũ ſuum. et cum dominum colerẽt
dijs quoq; ſuis ſeruiebant, iuxta con
ſuetudinem gentium.

Confuſus & uituperatus Sannache- 4. Reg.
rib rex Aſſyriorum, reuer. ſus eſt in ni 19
niuen, ab impugnatione ezechiæ re-
gis iuda. Cumq; oraret in templo ne
ſrach deum ſuum. Adramelech & Sa
raſar filij eius, percuſſerunt eum gla-
dio, & fugerunt.

Manaſſes rex iuda, erexit aras baal 4. Reg.
& adorauit omnem militiam cœli, & 21
coluit eam.

Holofernes ĩdignatus ꝯtra achior Iudit.
qui cõmẽdauerat potẽtiã dei hebræo
rum, dixit. Quod oſtẽderet ei, quod
non eſſe deus niſi nabuchodonoſor.

Dan. 3 1 Nabuchodonoſor fecit ſtatuam au
ream, & præcepit, ut omnis populus
tribus, & linguę cadētes, adorarēt eā.

Dan. 6 1 Darius rex perſarū, propoſuit edi-
ctum, qđ nullus intra triginta dies
peteret aliquid, a quocūꝗ deo uel ho
mine, niſi ab ipſo dario rege.

Dan. 14 Erat idolum in babylōe, quod rex
quotidie adorabat, quod cum daniel
ſubuertiſſet, babylōij draconem ado-
rauerunt.

2. Ma. 1 Antiochus iuſſit adorari idola, ędi
ficari aras & templa, & immolari car
nes ſuillas, & relinquere filios ſuos
incircunciſos.

Act. 17 Cum paulus maneret athenis, in-
candeſcebat ſpiritus eius in ipſo, cū
uideret ſimulachrorū cultui deditā
ciuitatem.

De blaſphemia cōtra deū.

Leu. 24 Filius mulieris iſrahelitidis, ꝑce-
pto domini lapidatus fuit i deſer
to: ꝓ eo, ꝙ nomē dn̄i blaſphemauit.

1. Re. 2 Dixit heli filijs ſuis, Si peccauerit
uir in uirum, placari poteſt ei domi
nus, ſi autem in deum peccauerit, qs

orabit pro eo?

Nathã propheta multũ exaggera- 2. Reg.
uit peccatũ Dauid, ex eo, qđ blaſphe 12
mare fecerãt inimicos nomen Dñi.

Vir dei dixit ad regẽ iſrael. Quia 3. Reg.
dixerunt Syri, Deus montium, eſt do 20
minus eorum, & nõ eſt deus ualliũ,
dabo omnem multitudinem grandẽ
hanc in manu tua.

Videtur quod maius peccatũ ne- 3. Reg.
quiuit excogitare neqſſima iezabel, 21
ad cito lapidandum Nabaoth, quam
blaſphemiam, quã illi fecit, imponi.

Multum diſplicuerũt deo blaſphe 4. Reg.
miæ quas dixerũt ſerui Sennacherib 19
Regis aſſyriorum, unde percuſſit an-
gelus Domini, cẽtũ octoginta quinq;
millia hominum de exercitu eius.

Nõ expedit ſimplices homines cõ 4. Reg.
tra blaſphemias infideliũ diſputare, 18
pp hoc prohibuit Ezechias, ne popu
lus imperitus, blaſphemiæ Rabſacis Eſa. 36
Aſſyrij reſponderet.

Holofernes idignatus, eo qđ achi- Iudit. 6
or potẽtiã dei cœli commẽdauerat,
dixit ad eum. Quoniam prophetaſti

quod gens iſrael defendať a deo ſuo, oſtendam tibi quod noneſt deus, niſi Nabuchodonoſor, quum percuſſeri mus eos oēs quaſi hominem unum.

Iudi. 11 Verum poſtea p unius feminæ ma num eius caput emputatur.

Hie. 44 Cum argueret hieremias populū pro eo quod ſacrificabāt omnes dijs alienis, reſponderunt. Sermonem domini non audiemus, ſed ſacrificabimus reginæ cœli, ſicut fecimus nos & patres noſtri, & bene nobis fuit. Quia malum non uidimus. Sed gladio, & fame conſumpti ſunt.

Dan. 3 Nabuchodonoſor rex babylonis, dixit ſocjis danielis. Qui ſtatuam au reā noluerunt adorare. Quis eſt deus qui eripiat uos de manu mea. Sed poſtea uiſo miraculo benedixit.

1. Ma. 1 Quidam iniqui ex iſrael in diebus Antiochi ſuaſerunt dicentes. Eamus & diſponamus teſtamētum cum gē tibus. Quia ex quo receſſimus ab eis in uenerunt nos multa mala. Sed poſtea peiora ſecuta ſunt.

2. Ma. 9 Blaſphemus, & ſupbus antiochus

inſanabili, & inuiſibili plaga percuſ‑
ſus eſt.

Obſidente iuda Machabæo quod‑ 2. Mac.
dā præſidium, quidam gētiles intus 10
exiſtentes, uerba blaſphemiæ nephā
da iactabant, tamen Cito poſtea con‑
cremati fuerunt.

Dicētibus iudæis Nicanori. Eſt do 2. Mac.
minus potens in cœlo, qui iuſſit agi 15
ſeptimam diem ſolennē, ille infœlix
ait, Et ego potens ſum ſuper terram
q impo ſumi arma, & negotiū regis
impleri. Sed fuit cum armis ſuis.

Cum eieciſſet dæmonium, Domi‑
nus cæcum & mutum, ſtupentibus
turbis, phariſæi blaſphemabant, di‑
centes. Hic non eiicit dæmones, niſi
in belzebub principe dæmoniorum.
Mat. 12. Luc. 11

Pendente domino in cruce, præter Mat. 27
euntes blaſphemabant eum, mouen Luc. 23
tes capita ſua. &c.

Contradicebant iudæi his, quæ
a Paulo dicebantur, blaſpheman‑
tes ac contradicentes. Actuum. 13
&. 18

DE PRAECEPTIS DEI
& obſeruatione eorum.

Gen.2 PRæceptum leue adimplēdum de-
dit dominus primo parēti, dicēs.
Ex omni ligno paradyſi comede, d̄ li
gno autem ſciētiæ boni & mali ne co
medas. Male tñ ille cuſtodiuit, & gra
ues pœnas incurrit. Gene. 3. &. 5

Gen.2 Mādata Dei, licet uideantur inter-
&.5 dū eē de re parua, nō tñ parua diligē
tia ſeruanda ſunt. Quia puniunt gra
uiter trāſgreſſores. Vñ dñs dixit ada
mo. Quacūq; hora comederis de li-
gno ſciētiæ boni & mali, morte mo-
rieris. Qua ultra alias pœnas puni-
tus eſt cum poſteris.

Gen.6 Fecit Noe oīa quæ mandauerat ei
&.7 dñs. Ideo a diluuio ſaluatus eſt.

Exo.19 Recepturi filij iſrael mādata Dei,
Nu.15 iuſſi ſūt ſanctificari. Ait dñs ad Moy
ſen. Vade ad ppl'm, & ſanctifica eos
hodie & cras. Vñ præcepit filij iſrl' ut
ponerēt uittas hyacithinas ꝑ āgulos
pallioꝝ, quatenus cōtinuam haberēt
memoriam cœleſtiū mandatorum.

Nu.14 Filij iſrael parātes expeditionē cō
tra Amalechitas, & Chananeos, uin-
cuntur,

cuntur. Quia contra præceptum aſcē
derunt occiſi ſunt.

Item homo qui cōtra Præceptum Nu. 15
Domini in die Sabbati collegit ligna
lapidatus eſt.

Balaā Ariolus, dixit Balach regi. Nu. 23
Nōne dixi tibi, quodcūq; mihi deus
imparet hoc facerē? Ecce quātā reue
rētiā habebat hō malus ad impiū dī.

Specialem monitiōem fecit Domi Ioſue. 1
nus Ioſue, de meditatione & obſerua
tione legis, quādo conſtituit eū prin
cipem ſuper populum.

Acham ſumens, de anathemate cō Ioſue. 7
tra præceptum, lapidatur.

Nō prætermiſit Ioſue de uniuerſis Ioſu. 11
mādatis Domini, ne uerbum unum.

Saul ſignanter electus, ꝑpter trāſ- 1. Reg.
greſſionem diuini mandati, irreuoca 15
biliter eſt reiectus.

Vir Dei quidam comedens contra 3. Reg.
præceptum Domini, panem i loco ſi 13
bi uetito, a leone occiditur.

Rex Dauid inſtruens Salomonem 2. Pa. 18
filium ſuum poſt ſe regnaturū, dice-
bat. Tunc proficere poteris, ſi cuſto-

dieris mandata ,quæ præcepit Domi-
nus Moyſi.
2.pa.23 Ordinante ioiada pontifice,eduxe-
runt filiũ regis, & impoſuerũt ei dia-
dema dederũtq; in manu eius tenẽdã
legem, ſic cõſtituerunt eum regem.
1.Eſd.1 Cyrus rex Perſarũ gẽtilis monar
cha totius mundi, non uerecundaba-
tur, dicere. Præcepit mihi deus cœli
& terræ, ut ædificarem ei domum in
Hieruſalem.
Hie.25 Conquerendo dicit dominus, Præ
ualuerunt ſermones Ionadab, filij Re
chab, quos præcepit filijs ſuis, ut nõ
biberent uinum qui obedierunt præ-
cepto patris ſui. Ego autem locutus
ſum ad uos, & non obediſtis mihi.
Dan.13 Melius iudicauit Suſanna incidere
in mãus hominum, quam dereliqve
re legem domini; exponẽs periculo
uitam & famam.
Ione.2 Ionas d̃glutitur a piſce, quia cõtra
&.3. præceptum fugeret a facie domini.
1.Ma.1 Antiocho maluerũt trucidari, q̃ in
frigere legem dei.
2.Ma.6 Duæ mulieres delatæ ſũt natos cir-

cũcidiſſe quas infãtibus ad ubera ſuſpenſis cum plublice per ciuitatẽ perduxiſſent, per muros præcipitauerũt.

Eleazarus uir ætate prouectus, duros corporis dolores ſuſtinuit, & tandẽ occiſus fuit, qã carnes porcias noluit mãducare contra legem, nec etiã ſimulare ſe nullatenus manducaſſe. Eodẽ

Propter legem dei, ſeptem fratres cum matre ſua grauia tormenta paſſi ſub antiocho. 2. Ma. 7

Parentes ioannis Baptiſtæ, erant incedẽtes in omnibus mãdatis & iuſtificationibus domini ſine quærela. Luc. 1

Quærenti a Saluatore, quid boni faceret ut uitã æternã haberet reſpõſum eſt a domino. Si uis ad uitam ingredi, ſerua mandata. Mat. 19 Ma. 10 Luc. 18

Ad obſeruandum præcepta domini, inducunt nos aliæ creaturæ, quæ ulti. obediũt ei. De bonis angelis non eſt dubium, q ſunt miniſtri eius faciẽtes uoluntatem & ꝟbum illius, ut uidere licet. 2. Reg. 2. pa. 21 Pſa. 102

De angelis ꝟo malis. Præcipiebat ſpiritui imũdo ut exiret ab homine. Luc. 8

Iob.9 Item præcepit Soli & non oritur.
3 .Reg. 17 Præcipit coruis ut paſcerent heliã & fecerunt.
Luc.8 Ventis & mari impabat Dominus & obediebant ei.
Pſa.148 Generaliter dicit pſalmus.præceptũ poſuit,& nõ præteribit.Ignis,grãdo nix,glacies,ſpiritus pcellarum,quæ faciunt uerbum eius.

De obedientia & inobedientia.

Ge.2.3. HOminẽ Deus uolens ſub obediẽtia uiuere,etiam in ſtatu innocẽtiæ ſtatim ut ꝯditus eſt,ipſum præceptis aſtrinxit,& eũ ꝯtra obediẽtiã uiuẽtẽ ſeuere puniuit.Eũ nanq; de paradiſo expulit,mortiq; & cæteris ærumnis,cum tota poſteritate ſubiecit.

Gen.6 &.7 Prompte obediuit Noe domino in omnibus quæ ei facienda præcepit tẽpore inſtantis diluuij,& ſaluatus eſt.

Gen.17 Præceptum Dei de circũciſiõe,quãuis eſſet graue & inſolitum,nõ diſtulit,Abraham impleř uſq; in craſtinũ. Et bene ei ceſſit.

Gen.22 Præceptũ Abraham de immolatione filij,ſine mora exequi uoluit.Ecce

conſidera mirabilem eius obediētiā:
Ideo multiplicatum eſt ſemen eius.

Prompte obediuit ioſeph patri ad Gen. 37
fratres eū mittēti, quamuis prius eos & . 42
accuſaſſet, ob quod merito timere de
buerat. Et Deus exaltauit eum.

Obediuit Moyſes Domino imponē Exo. 3
ti ducatum populi, Sed attende cum 4. & ifra
quanta difficultate, quinquies eni ex
cuſat ſe. Vnde magnificatus eſt.

Magnam obedientiam promiſerūt Exo. 24
filij Iſrael dicentes. Omnia quæ locu & . 32
tus eſt Dominus faciemus, & erimus
obedientes, Sed poſt operibus contra
rium fecerunt, uitulum adorātes, ſed
pœnas dederunt.

Filij iſrael p̃ deſertum ambulātes, Nu. 9
ad imperium Domini, erigebant ten:
toria, & ad imperiū eius deponebant,
Et bene illis erat. Nu. 14

Itē filij Iſrael ad terrā promiſſionis
iuxta mādatū Domini timuerūt, aſcē
dere: ſed poſtea Domino prohibēte a:
ſcēdere conati ſunt, ſed male ſucceſſit
eis. Nam percuſſi ſunt ab hoſtibus. Nu. 14

Euntes ad bellum cōtra mandatū 21. 31

domini & Moyſi, multi uicti a paucis. Cum autem ex obedientia pugnauerunt, pauci uicerunt.

Ioſue. 7 Quia trāſgreſſus ē achan mādatū Ioſue populus in p̄lio fuit ſupatus, & ipſe poſtea a populo lapidatus.

1. Reg. 13 Saul offerens holocauſtum cōtra mandatum Samuelis, reprobatus eſt. Similiter ꝗa pepercit agag regi amalech, & gregibus ouiū, & cæteris rebus pratioſis & tunc dixit ei' Samuel

1. Reg. 15 Melior eſt obedientia, q̃ uictimæ.

1. Reg. 17 Dauid licet ꝑ Samuelē eſſet unctus in regē tñ obediebat patri mittēti eū ut portaret uictualia fratribus, ꝗbus tūc fuerat p̄electus. Vñ ꝓſpe ei ceſſit

3. Re. 9 Prædixit dominus Salomoni, quod ſi faceret omnia quæ præcepat ei, po-

2. pa. 7 neret thronū regni eius in Hieruſalē in ſempiternum, ſi autem auerteretur & non cuſtodiret eius mandata, auferret iſrael de ſuperficie terræ.

3. Reg. 13 Vir dei, qui prædixit Hieroboam deſtructionem altaris ſui, a Leone occiſus fuit, quia contra præceptum domini in domo alterius prophetæ cos

medit.

Obediētia etiā interdū comēdatur 3. Reg. 20
in ijs, quæ uidentur ſine ratione man⸗
dari. Vñ pcuſſus ē a Leone ille q noluit pcuteř quendā de filijs propheta⸗.

Cum ad mādatum Heliſei Naamā 4. Re. 5
īdignatus abiret, dixerūt ei ſerui ſui.
pater etiam ſi rem grandē dixiſſet: ti
bi propheta, certe faceř debueras. Vu
de fecit & mundatus eſt.

Tobias iunior auditis exhortatiōi Tob. 5
bus patris, reſpondit & dixit Omnia
quæcunq; precepiſti mihi, faciam pa
ter. Et ita fecit, & ſucceſſit ei bene. Eſth. 2

Quicqd pcipiebat Mardochæus ob
ſeruabat Heſter, & ita cūcta faciebat
ut eo tpe ſolita erat, quo eā paruulā
nutriebat Vnde in reginā aſſumpta ē.

Commendātur a domino Recha⸗ Hie. 35
bitæ, pro eo quod noluerunt uinū bi
bere, præcepto patris obedientes, di⸗
centis: Non bibetis uinum.

Ionas inſipiēter refugiebat obedi⸗ Ionæ. 1
re domino præcipienti, ut iret ad præ 2, 3
dicandum in Niniue, ſed refugiendo
deuenit quo dominus miſerat.

1.Ma. 2 Matathias dixit nũtio regis Antio≈chi. Et ſi omnes obediunt Regi, ego & filij mei obediemus legi patrũ noſtrorum.

2.Ma.7 Dixit unus illorum ſeptẽ fratrum. Parati ſumus mori magis, q̃ patrias Dei leges præuaricari.

Luc.2 Deſcẽdit puer ieſus cũ Maria & ioſeph i Hieruſalẽ, & erat ſubditus illis.

Mat.4 Luc.5 Mat.9 Cito & pfecte obedierũt illi Apoſtoli, qui a Domino uocati continuo, relictis omnibus, ſecuti ſunt eum. Similiter & Matthæus relictis omnibus, ſecutus eſt.

Ma.21 De obediẽtibus uerbo & nõ facto ſeu facto plus q̃ uerbo, proponit Dominus exemplum duorum filiorum quorum unus dixit, ſe iturũ in uineã patris, & operaturum & nõ iuit, alius negauit & iuit.

Mat.23 Etiam malis prælatis obediendum eſſe, præcepit Dominus. Super cathedram Moyſi ſedebũt, omnia quæcũq; iuſſerint facere, facite.

Luc.2 & .22 Saluator noſter, legis dominus, legi uoluit obedire, in circunciſiõe, & ob

lationefacta in templo,& etiã in eſu Mat. 26
agni paſchalis.

Exẽplũ obediẽtiæ proponit nobis Phil. 2
Apoſtolus,in Saluatore noſtro dicẽs
Factus ẽ obediẽs uſq; ad mortẽ. Vbi
ẽt inſinuat obediẽtiæ fructũ. Seqtur.
Propter qđ exaltauit Deus illũ &c. Act. 4.

¶Principes ſacerdotũ,cõminati ſunt
Petro & ioanni,ne ultra loquerentur
in nomine ieſu. Qui reſpõderunt eis
Si iuſtum eſt,uos potius audire q̃ do
minũ,iudicate.Non enim poſſumus.
quæ uidimus,& audiuimus nõ loqui
Deinde cum arguerẽtur Apoſtoli, a
principibus ſacerdotum,quia nõ ſer
uaſſent eorum mandatum, reſponde-
runt Petrus & alij apoſtoli. Obedire Act. 5
oportet Deo magis q̃ hominibus.

Saulus in terram proſtratus,audiẽs Act. 9
uerba ieſu Nazarẽi,prompte ait:Do-
mine,quid uis me facere?

Cornelius dixit Beato petro. Oẽs Act. 10
nos in cõſpectu tuo ſumus parati au
dire omnia, quæcunq; tibi præcepta
ſunt a Domino. Act. 15

Paulus electo ſibi Sila in ſocium p & 16.

ambulabat Syriam & Cilitiam, cõfir
mans eccleſias & præcipiens cuſtodi
re præcepta apoſtolorum & ſeniorũ.

De Sacra Scriptura.

Exo. 31 MAgnā reuerētiā hr̄e debemus
ad ſacrā ſcripturā, q̄ ipſe de' uo
luit ſcriber̄, uel trader̄ ſpecial'r & do-
cere. ¶ Reuerſus eſt Moyſes de mōte
Exo. 32 portans duas tabulas, ſcriptas digito
dei. ¶ Ipſe etiā dn̄s ieſus dicit, ſe miſ
ſum fuiſſe ad euangelizandũ, & miſit
diſcipulos ad hoc ipſum. Mat. 10.
Mar. 1. Luc. 4. Ioan. 5

Ioan. 1 Sic ergo poteſt dici, q̄d lex uetus
Gal. 3 fuit data a deo Moyſi, mediātibus an-
gelis, ut ait apoſtolus, & beatus Ste-
Act. 7 phanus hoc ipſum teſtat̄. accepiſtis
ait, legem dei, in diſpoſitione angelo-
rum. Reliqua uero pars ueteris teſta-
menti, data fuit, inſpiratione ſpiritus
ſancti, ut petrus ait Non enim uolun-
tate humana allata eſt aliquando pro
phetia ſed ſpiritu ſancto inſpirati, lo-
cuti ſunt dei homines. Nouum autē
Pet. 1 teſtamentum continet, uerba & facta
domini ieſu Chriſti in Euāgelijs; ue-

ba apoſtolorũ in epiſtolis, & in apo-
calypſi; facta ipſorũ in libro actuum
apoſtolo℞. Chriſtus ergo uerus deus
& homo partẽ Euangeliorũ protulit
per ſeipſum, & per ſpiritũ ſanctũ per
ipſumq; alia uerba, quæ dixerũt apo
ſtoli & Euangeliſtæ inſtructi, ut act. Act. 2
Repleti ſunt omnes ſpirituſancto, &
cœperunt loqui uarijs linguis.

Sapientiam omnium antiquorum Eccl. 39
exqret ſapiẽs, & ĩ Prophetis uacabit,
quaſi diceret. Sapiẽtiã qdẽ ſapiẽtũ de
bet ſapiẽs exqrere, ſed ſpecialiter de-
bet ad propheta℞ ſcripturas intẽdeř.

Ionathas ſũmus ſacerdos, & ſenio 1. Mac.
res iudæorũ licet eſſent rebus bellicis 12
intenti ſcripſerunt Spartiatis epiſtolã
nos. n. qñ nullo ho℞ idigerem⁹ hñtes
ſolatio ſctõs libros, q ſũt ĩ mãib' nřis

Principes ſacerdotũ, ſcribas, phari Mat. 9
ſæos iniuſte arguẽtes dominum, ipſe &. 21
multoties per ſcripturas conuicit.

Et per ſcripturã reſpondens, defen Mat. 12.
dit diſcipulos ſuos cõtra Phariſæos. &. 15
Nõ legiſtis, ait qd dauid fecerit quã-
do eſurijt. 1. Reg. 21

Mat.4 Saluator noſter, tentatus a diabolo per ſcripturam reſpondit, & ipſum tẽtatorem, ſcripturæ auctoritate confuſdit. Idem ſcripturam eſſe completam, Luc.4 in aduentu ſuo, dixit: Hodie hæc ſcriptura impleta eſt in auribus ueſtris.

Mat.5 Magnam authoritatem tribuit Dominus ueteri teſtamento, quando dixit. Donec tranſeat cœlum & terra, iota unũ, aut apex unus, nõ præteribit. Et Ioã.10. Non poteſt ſolui ſcriptura.

Ioã.10 Nõ minoris authoritatis, ſed maio Luc.21 ris eſt nouum teſtamentũ de quo Dominus ait: cœlum & terra tranſibunt, mea autem uerba non tranſibunt.

Luc.10 Legiſperitum ſciſcitantem, q̃d agẽdo, acquireret uitam æternam, remittit Dominus ad ſcripturam. Quomodo legis, in lege quid ſcriptum eſt?

Mat.22 Arguit dñs Saducæos d̃ ignorantia ſcripturaꝝ. Erratis, neſciẽtes ſcriptu Act.2 ras. ¶ Petrus in p̃ria prædicatiõe ſua Iohe.2 poſt miſſionem ſpiritus ſancti. Auctoritatem Iohelis exponens, tria millia Act.8 hominum conuertit ad Chriſtum.

Valde commẽdãdus ẽ Eunuchus

ille, qui ueniens de Aethiopia Hiero-
ſolymam, legebat Eſaiam Prophetã,
in curru exiſtẽs. Et Philippus præce-
pto Domini occaſionẽ aſſumpſit præ
dicandi ei Euangelium Chriſti, ex au
ctoritate, quã legẽtem inuenit, & cre
dentem ilico, baptizauit.

Veniens Paulus Berrhæa, intrabat Act. 17
ſynagogã Iudæorũ, qdã aũt ſuſcepunt
uerbũ cũ oi auiditate, quotidie ſcrutã
tes ſcripturas, an hæc ita ſe haberent.
Et crediderũt multi ex eis, Græcæ mu-
lieres honeſtæ & uiri non pauci.

Apollo uir eloquẽs, potens in ſcri Act. 18
pturis, contulit multum his, qui credi
derunt per gratiam. Vehemẽter enim
Iudæos reuincebat publice, oſtẽdens
per ſcripturas eſſe Chriſtum Ieſum.

Nõ uoluntate humana allata eſt p 2. Pet. 1
phetia, ſed ſpiritu ſancto iſpirati locu
ti ſunt ſancti dei homines.

De exhortatione bona, & præ-
dicatione uerbi Dei.

CAin admonitus exteriori uoce Gen. 4
Dei ab accepta iniquitate, non
deſtitit. Hinc patet quod exterior ex-

hortatio ſine interiori, parū ē efficax.

Gen. 19 Iuſtus Loth pie admonebat Sodomitas dicens. Nolite q̄ſo fratres mei. nolite malum hoc facere: cui illi contumaciter reſpōderunt. Recede illuc. hinc patet, quod peruerſi difficile corriguntur, ut dicitur eccleſia. 1 1.

Gen. 27 Bene ſucceſſit iacob, qui acquieuit conſilijs matris ſuæ.

Gen. 37 Audiēs Ruben iniqua fratrum uerba contra ioſeph, dixit. Non interficiamus eum nec effundamus ſanguinē eius. iudas etiam conſuluit, quod nō occideretur, ſed uēderetur, & ſic saltē minus malum committeretur.

Exo. 2 Soror Moyſi bene ſuaſit filiæ Pharaonis, ut mulier Hebræa, pro nutriēdo paruulo uocaretur.

Exo. 18 Ad utilitatē populi, & alleuiationē Moyſi, bene cōſuluit ei Iethro, ut minores iudices cōſtitueret in populo.

1. Reg. 25 Bona exhortatione abigail, conuerſus eſt dauid a propoſito fundēdi ſanguinem Nabal.

2. Re. 2 Bonum ↄſiliū dedit Abner Aſaeli ſequēti, dicens. Noli me ſeq̃, ne cōpel

lat te cōfodere in terrā. Quod q̄a ille
audire ꝯtempſit, ab eodē occiſus eſt.

Conſilium bonū dederūt ſeniores 3. Reg.
Roboam filio Salomonis, Ille ꝑo in 12
malū ſuū aquieuit cōſilio iuniorum.

Cū naamā Syrus ad ꝟbū Eliſei abi 4. Re. 5
ret indignās, ſerui ſui ſuaſerunt ei, ut
ꝓphetæ facile mādatū ipleret: quoꝝ
monitis acqeuit, & ſanatus eſt a lepra

Quādiu uixit ioiada pontifex, qui 4. Reg.
bene iſtruebat ioas regē iuda, tādiu 12
fuit ille bōus, quo mortuo, factus eſt 2. pa. 24
peſſimus, & perijt peſſime.

Perrexerūt curſores cum epiſtolis 2. pa. 30
ex regis Ezechiæ imperio, & pricipū
eius in uniuerſum iſrael & Iudā præ
dicantes, filij iſrael, reuertimini ad do
minū deū abraham, & Iſaac, & iſrael
& reuertetur ad reliquias, quæ effuge
runt manus aſſyriorum.

Aedificātibus iudæis templum re- 1. Eſd. 5
uerſi de Babylone, exhortabantur, &
adiuuabāt eos aggæus & Zacharias
prophetæ.

Deſiderās Nehemias ædificare in Nehe.
Hieruſalem murū, dixit optimatibus

& magiſtratibus. Surgamus & ædifi-
cemus. Et cōfortatæ ſunt manus eorum
in bono.

Nehe. 5 Ad exhortationē Nehemiæ'ij q uſu-
ras accipiebāt a populo, & acceptas
redder, & ultra nō acciper, cōſenſerūt.

Tob. 1 Tobias in captiuitate poſitus, per-
gebat per omnes qui erant in captiui-
tate, & monita ſalutis dabat eis. Item
bene p̄dicauit filio ſuo, Cap. 4. & 14

Tob. 6 Bene ceſſit Tobiæ, quia Raphaelis
quem hominem putabat, conſilijs ac-
quieuit: Specialiter in extractione piſ-
cis, & in petēdo uxorem, & de matri-
monio habendo cum ea.

To. 10 Parentes Saræ uxoris Tobiæ iunio-
ris, monuerunt eā, honorare ſoceros,
diliger maritum, regere familiam, gu-
bernare domū, & ſeipſam irreprehen-
ſibilem exhibere.

Iudi. 8 Iudith bonam exhortatiōem fecit
populo, arguens quod indiſcrete or-
dinatum erat, & docens quid facien-
dum eſſet.

Eſth. 4 Efficaciter perſuaſit Mardochæus
Eſther, ut cum periculo ſuo ingrede-
retur

retur ad regem, peccatura pro ſalute gentis ſuæ.

Poſt oſtenſam Eſaiæ mirabilem ui ſionem dixit ipſe Propheta. Væ mihi quia tacui. Et poſtea, quādo labia ſua cū calculo, de altari ſumpto, uidiſſet fuiſſe mundata, dixit Domino quærē ti quem mitteret ad populum. Ecce ego, mitte me. Eſaie. 6

Dixit Dominus eidē: Clama, ne ceſ ſes, quaſi tuba exalta uocē tuam, & annuncia populo meo ſcelera eorum & domui Iacob peccata eorum. Eſa. 58

Hieremias primo excuſauit ſe a præ dicatione, & poſtea diuinæ uolunta ti acquieuit. Hie. 1

Abimelech æthiops dixit Sedechiæ regi Iuda. Dñe, mi rex, male fecerunt uiri iſti tui oïa quæcũq; ꝯtractauerũt ꝯtra Hieremiā prophetam mittentes eum in lacum. Et præcepit ei rex. Le ua eum de lacu ante quam moriatur. Hie. 38

Bonum conſilium dedit Daniel Na buchodonoſor regi Babylõis, dicēs. Conſilium meum tibi placeat, & pec cata tua eleemoſynis redime. Dan. 4

Ionæ. 1 &. 3 Factũ eſt uerbũ Domini, ad Ionam dicens Surge & uade in Niniuẽ, & p̃dica i ea, prædicatiõe q̃ loquar ad te:

1. Ma. 2 Moriturus Matathias filios ſuos efficaciter adhortatus eſt ad agendũ uiriliter, pro lege Dei.

1. Ma. 3 4. 9. & 2. Ma. 8 & . 15 Iudas Machabæus pugnaturus, exhortabatur, & etiã animabat populũ ſuũ, in ſermonibus bonis. Et ſpecialiter. 2. Macha. 15. Vbi dicit: Quod ſingulos armauit nõ clypei et haſtæ munitione uincere, ſed ſermonibus optimis & exhortationibus. Vnde glorioſa ſecuta eſt uictoria.

2. Ma. 7 Cũ primus, ſeptem illorum fratrũ in ſartagine torreretur, cæteri una cũ matre ſe hortabãtur mori fortiter, dicentes: Dominus aſpiciet ueritatem, & cõſolabitur in nobis. Et ſpecialiter ipſa mater, mirabiliter & efficaciter exhortabatur filios ſuos.

Mat. 3 Mar. 1 Ioãnes Baptiſta multa exhortans, euangelizabat populo. Lucæ. 3

Luc. 3 Mat. 6 Cuius exhortatio ita efficax erat, ut non ſolum multi baptizarentur, confitentes peccata. Sed & ipſe Herodes

audito eo multa faciebat, & libenter
eum audiebat.

Miſit dominus diſcipulos ſuos di- Mat.10
cens. Euntes, prædicate dicẽtes. Quia
appropĩquabit regnum cœlorum. Si-
mile habes, Mar. 16.

Petrus Apoſtolus in die Pẽtecoſtes Act.2
tam efficaciter prædicauit, quod bapti
zabantur una die circiter tria millia
hominum. Et alia uice, ſimiliter ad Act.4
prædicatiõem ipſius, factus eſt nume
rus uirorum credẽtium quaſi quinq;
milia.

In domo Cornelij prædicante Pe- Act.10
tro, cecidit ſpiritus ſanctus ſuper oẽs
qui audiebant uerbũ Dei, & iuſſit eos
baptizari.

Miniſtrantibus & ieiunãtibus pro Act.13
phetis, & doctoribus, q̃ erant Antio-
chiæ dixit ſpiritus ſãctus. Segregate
mihi Paulũ & Barnabã. Seq̃tur: ipſi
quidẽ miſſi a Spiritu ſancto, prædica-
bãt uerbũ dei, in ſynagogis Iudæoꝝ.

Reuerſi ſũt paulus & Barnabas ly Act.14
ſtram, Iconium, & antiochiam, con-
firmantes animas diſcipulorũ, exhor-

tantes, ut permanerent in fide.

Act. 14 Factũ eſt Iconii, ut Paulus & Barna bas introirent in ſynagogam Iudæo- rum & loquerentur, ita ut crederent Iudæorum & Græcorum copioſa mul titudo.

Act. 16: Viſio p noctem Paulo uiſa eſt. Vir Macedo qdã erat ſtans, & depcans, di cens: Profectus i Macedoniã ſuccurre nobis. Sequitur: Vt autẽ uiſum uidit, ſtatim quæſiuimus proficiſci in Ma- cedoniã, certifacti, quod uocaſſet nos Dominus ad euangelizandum eis.

Act. 18. Multi Corinthiorum audiẽtes pau lum prædicantem, prædicationem cre debant & baptizabantur. Dixit autẽ Dominus nocte Paulo per uiſionem. Noli timere ſed loquere, ne taceas, qa ego ſum tecũ & nemo apponet ut no ceat tibi.

Eodẽ Apollo uir Iudæus Alexandrinus generẽ erat edoctus uiam Domini, fer- uens Spiritu loquebaẽ & docebat di- ligenter ea quæ ſunt I E S V.

Act. 19 Apud Epheſum paulus intrãs Sy- nagogam Iudæorum cum fiducia lo-

quebatur, diſputans & ſuadens de re gno Dei.

Quadā die cū in craſtinū profectu rus ſermonē protraxiſſet uſq; ad me diā noctē qdā adoleſcēs oppſſus ſom no cecidit de feneſtra, & ſublatus eſt mortuus. Ad quē cū deſcēdiſſet Pau lus, & ſuſcitaſſet eū, rurſus aſcēdit, & allocutus eſt eos uſq; in lucē & ſic ꝓ fectus eſt. ¶ Receſſurus Paulus ď aſia dixit maioribus natu. Per trienniū nō ceſſaui die ac nocte cū lachrymis, mo nens unumquenq; ueſtrum. Act. 20

Act. 20

Cum Paulus uinctus corā Agrip pa Rege & Feſto preſide, cauſam dice ret, Agrippa dixit ei. In modico ſua des mihi Chriſtianum fieri. Act. 26

De conſilijs & perſuaſioni bus malis.

Eva de ligno uetito dedit uiro ſuo qui comedit. Praſumendum eſt, quod ipſa perſuaſerit uiro. Gen 3

Domina cui ſeruiebat ioſeph, male ipſum ſolicitabat ad peccatum. Gen. 39

Sapiētes conſiliarij Pharaonis, de derunt inſipiens conſilium. Exo. 7 & infra

Exo. 32 Moram faciēte Moyſe cum domi no in mōte, dixit populus Aroni. Fac nobis deos alienos, q̄ nos præcedant. Quib' ſuggeſtiōibus populi Aaron ſtulte acquieuit.

Nu. 24 & 25 Apo. 2 Balaā docuit Balaac, quomodo p̄ mulieres poſſet filios iſraẽl ad peccatū trahere, & ſic cōtra ſe dominum prouocare.

2. Reg. 10 Filii Ammō male ſuaſerūt regi ſuo ut dehoneſtaret nuncios dauid.

2. Mac. 13 Ionadab nepos dauid malū ꝯſiliū d̄dit ammō, ut defloraret ſororē ſuā: de quo poſtea multa mala euenerūt.

2. Reg. 17 Deteſtādum & turpe conſiliū q̄d d̄dit Achitophel abſalon, & tamē erat cōſilium, quod ille dabat in diebus illis, quaſi quis conſuleret deum.

3. Reg. 11 Auerterūt mulieres cor Salomōis & ita deprauatum per eas, ut ſequeretur deos alienos, & coleret eos.

2. pa. 22 Ochozias rex Iuda, igreſſus eſt per uiā domus Achab, quæ erat peſſima. Mater enim eius Athalia, impulit eū, ut impie ageret.

1. Eſd. 4 Aedificātibus templū iudæis poſt

reditum de Babylōe, hoſtes eoꝶ ſcri pſerūt Artaxerxi regi, & ipe pſuaſus ab eis prohibuit opus fieri.

Amici Amā audiētes ipſum con querētē de Mardochæo, qui ei genua nō flectebat, reſponderunt. Iube parari excelſā trabē, & māe dic regi, ut appendatur Mardochæus ſuper eam. Eſth. 5

Stultum conſilium, uxor iob dedit ei. Sed ille tāquam prudēs & ſanctus homo tali conſilio non acquieuit. Iob. 2

Quia Hieremias pphetauit, capiē dam eſſe ciuitatē Hieruſalem a Chaldæis, dixerunt principes populi Sedechiæ regi: Rogamus ut occidatur homo iſte. Qui ſtulte acquieſcēs, reſpōdit eis: Ecce in māibus ueſtris eſt. Nō enim fas ē regē uobis quicq̄ negare. Hie. 38

Ad malam ſuggeſtiōem principū & ſatrapaꝶ, Darius rex Perſaꝶ, pſtituit decretū, ut quicūq; peteret qd, a deo uel homine, niſi ab ipo rege, mitteret i lacum Leonum. ¶ In diebus Antiochi, exierūt ex iſrael filij iniqui, & ſuaſerunt multis, dicentes. Eamus & diſponamus teſtamētū con gentibus. Dan. 6 1. Ma. 1

1.Ma. 4 Tantum ſuaſit Menelaus Adromi co,quod ille occidit Oniã ſacerdotẽ.

Eodẽ Cũ aduerſus Menelaũ iudiciũ agitaret corã Antiocho,Ptolomæus pecunia corruptus p Manelaũ,pſuaſit regi & eũ ad ſentẽtiã deduxit ,q Menelaũ abſoluit,& multos iuſtos eius accuſatores morte damnauit.

Mat. 14 Iniquum cõſilium dedit Herodias

Mat.6 filiæ dicens.Nihil aliud petas,niſi caput Ioannis Baptiſtæ.

Act. 13 Procõſul paulus,deſiderabat audire ꝟbum Dei,quod Paulus & Barnabas prædicabant. Reſiſtebat autem illis Elymas magus,quærens auertere proconſulem a fide.

Act. 14 Cũ Paulus & Barnabas eſſet i ciuitate Lyſtris in tanto honore,quod homines illis tanquã dijs ſacrificare uellent,quidam Iudæi ſuperuenerunt,& perſuaſis turbis,lapidãtes Paulũ,traxerunt extra ciuitatem exiſtimantes eum eſſe mortuum.

Act. 16 Occaſione cuiuſdam puellæ,a qua Paulus ſpiritum phytõem eiecit,Domini illius dolentes de amiſſo quæ

ſtu tot & tāta dixerūt magiſtratibus,
quod fecerūt Paulum & Silam uirgis
cædi & incarcerari.

De auditione uerbi Dei.

Aaron locutus fuit omnia uerba Exo.4
quæ dixerat Dominus ad Moy-
ſen. Et credidit populus. Audierūtq;
quod uiſitaſſet dominus filios iſrael,
& proni adorauerunt.

Dixit Moyſes corā Domino. Ecce Exo.6
filij iſrael non me audiunt, & quomo
do audiet Pharao?

Cunctus populus dixit Moyſi una Exo.24
uoce. Oīa uerba dñi, quæ locutus eſt
faciemus. Et paulopoſt aſſumēs Moy
ſes uolumē fœdris legit audiēte po-
pulo, q dixerūt. Oīa q̄ locutus es facie
mus. ¶ Egló rex Moab ſedebat ī æſti-
uo cænaculo, dixit ad eum Ehud, ſiue Iudi.3
Aod. Verbum Dei habeo ad te.. Qui
ſtatim ſurrexit de throno, quaſi reue-
rentiam exhibens uerbo Dei.

Bene docuit Samuelē Heli, ut dice 1.Re.3
ret Domino loquenti ſibi, Loquere
Domine, quia audit ſeruus tuus. 2. Reg.
Achab rex iſrael nolebat audire Mi 22

chæam prophetam Domini, quia nõ
prophetabat bonum, ſed malum. Vo
catus tamen Michæas dixit ei: Audi
ſermonem domini.

2. Eſd. 8 Eſdras attulit librũ legis, & legit ĩ
eo aperte, de mane uſq; ad mediã diẽ,
& aures omnis populi erãt erectæ ad
librum. Et ſequitur. Flebat omnis po
pulus cum audiret uerba legis.

Iob. 42 Reſpõdens Iob domino dixit. Au
ditu auris audiui te, nunc autem ocu
lus meus uidet te idcirco me reprahẽ
do, & ago pœnitẽtiã ĩ fauilla et cinerẽ.

Hie. 26 Factũ eſt uerbũ dñi ad Hieremiã.
Noli ſubtrahere uerbũ dei, ſi forte au
diãt, & auertat unuſquiſq; a uia ſua ma
la, & pœniteat me mali quod cogito face
re eis propter malitiam ſtudiorum eorum

Eze. 3 Dixit dominus Ezechieli. Vade ad
domum iſrael, & loqueris uerba mea
ad eos. Sequitur domus iſrael nolunt
audire te, quia nolunt audire me.

Ionæ. 3 Verbũ ionæ peruenit ad regẽ Nini
uæ, & ſurrexit de ſolio ſuo, & abiecit
ueſtimẽtum ſuum a ſe, & indutus eſt
ſacco, & ſedit in cinere.

In fine ſermonis in mõte, dixit do: minus. Omnis qui audit ṽba mea, & facit ea aſſimilabitur uiro ſapiẽti, qui ædificauit domum ſuam ſuper petrã. Mat. 7

Herodes Tetrarcha metuebat Ioã: nem Baptiſtam, & cuſtodiebat eũ, & audito eo, multa faciebat, & eum libẽ ter audiebat. Mat. 6

Cũ turbæ irruerẽt in dominũ ieſũ, ut audirẽt uerbũ dei, ſedens docebat de nauicula turbas, petrus cũ ſocijs, deductis ad terrã nauibus, ijs relictis ipſe cũ ſocijs ſecuti ſunt dominum. Luc. 5

Maria ſoror Marthæ ſedẽs ſecus pe des domini, audiebat uerbum illius, & audiuit tandem dominũ dicẽtem. Maria optimam partem elegit &c. Luc. 10

Extollẽti uocem mulieri, & dicẽti. Beatus uenter qui te portauit. Reſpõ dit dominus. Quinimo: Beati qui au: diunt uerbũ dei, & cuſtodiunt illud. Luc. 11

Inſtãte dominica paſſiõis, legitur. Erat docens cotidie in templo: & poſt pauca. Omnis populus ſuſpẽſus erat audiens illum. Luc. 9

Duo diſcipuli domini ieſu, eũtes ĩ Luc. 2

caſtellum nomine Emaus, loquentes adinuicem de ijs, quæ tempore Dominicæ paſſionis acciderant, meruerunt habere ſocietatem illius, de quo loquebantur.

Act. 2 Facto ſermõe ad plebem in die pẽtecoſtes poſt aduẽtum ſpiritus ſancti dicitur. His auditis, compuncti ſunt corde, & dixerunt ad petrũ, & ad reliquos apoſtolos. Quid faciemus uiri fratres? Et baptizati ſunt, circiter tria millia hominum.

Act. 3 & 4 Poſt ſanationẽ claudi, & ſermonẽ petri. Seqtur: Multi q audierãt uerbũ, crediderunt. Et factus eſt numerus uirorũ circiter quinq; millia hominum.

Act. 6 Cõuocãtes duodeci apoſtoli multitudinem diſcipulorum, dixerũt: Nõ eſt æquum nos derelinquere verbum Dei, & miniſtrare menſis Nota tamẽ, quod illæ menſæ erant pauperum uiduarũ. Per quod datur intelligi, qđ opus prædicatiõis uerbi dei, præfert, operi miſericordiæ corporalis.

Eodẽ Nõ poterant reſiſtere Iudæi ſapientiæ, & ſpiritui, qui per beatum Stepha-

nũm loquebatur.

Philippus deſcendens in ciuitatem Act.8.
Samariæ, prædicabat illis Chriſtum.
Intẽdebant autẽ turbæ his, quæ a phi
lippo dicebant unanimiter audiẽtes.

Aperiens Philippus os ſuum, euã: Act.8.
gelizauit Eunucho Ieſum, & uenien:
tes ad quãdam aquã, confeſſus eſt Eu
nuchus ſe credeř, & baptizauit eum.

De Saulo quem Dominus Ieſus ex Act.9
cæcauerat corporaliter, & illuminaue
rat ſpiritualiter, dixit ipſe Domĩus in
uiſu Ananiæ. Vade quoniam uas ele
ctionis eſt mihi iſte, ut portet nomen
meum coram gentibus.

Noluit Dominus inſtruere Corne: Act. 10
liũ ꝑ angelũ, ſed mãdauit ei ut accer:
ſiret Simonem Petrum, & ille doceret
eũ, & diceret, qđ eũ facere oporteret.

Loquẽte Petro, cecidit ſpiritus ſan Eódẽ
ctus ſuper omnes qui audiebant, uer:
bum illius.

Audientes gẽtes quod Iudæi repel Act.13.
lebant uerbũ Dei, & quod Paulus &
Barnabas uolebant prædicare eis, &
gauiſi ſunt, & crediderunt quotquot

erant præordinati ad uitam æternam:
Act. 14 Factũ eſt Iconij, ut paulus & Barnabas ingrederentur ſynagogã & loquerentur, ita ut crederet Iudæorum & Græcorum copioſa multitudo.
Act. 16 Quædã mulier noĩe Lydia purpuraria audiuit paulũ loquẽtẽ, cui' cor dñs apuit & baptizata ẽ cũ domo ſua.
Act. 17 Cũ audiſſẽt Athenieſes paulũ loquẽtẽ de reſurrectiõe mortuorũ, qdã irridebãt, qdã ꝓo dixerũt. Audiemus te ď hoc iteꝝ. Sic paulus exiuit ď medio eoꝝ: qdã uero adhærẽtes ei crediderũt in qbus Diõyſius Areopagita, & mulier noĩe damaris, & alij cum eis.
Act. 17 Veniẽs paulus Berrhæam: intrauit ſynagogã Iudæorũ, & quidã ſuſceperunt uerbũ, cum omni auiditate, quotidie ſcrutãtes ſcripturas, ſi hæc ita ſe haberent. Et multi crediderũt ex eis.
Act. 19 Manſit paulus epheſi per biẽnium quotidie diſputans in ſchola tyranni cuiuſdam, ita ut omnes, q̃ habitabant in aſia, audirent Verbum Dei.
Act. 26 Poſtq̃ rex Agrippa audierat paulum, dixit ei. In modico ſuades me

Chriſtianum fieri.

De apparitiõibus factis ſan
ctis patribus.

ANte peccatum, locutus eſt domi nus ad Adam, poſt peccatũ, ad Adam & Euam, & ad ſerpẽtem. Cain etiam monuit ante fratricidiũ, & poſt dure arguit eum. Gen. 2 & 4

Noe præcepit dominus, ut faceret ar cãm, deinde, ut ingrederetur in eam. Et poſt exiccationem terræ, præcepit ut egrederetur de arca. Deĩde benedixit dominus Noe & filijs eis, & dixit ad eos. Creſcite & multiplicamini. Gen. 6 7. 8. & 9

Dixit dñs ad Abrahã. Egredeř đ terra tua, & de cognatione tua. Eodem Capi. Apparuit dñs abrahæ, & dixit ei. Semini tuo dabo terram hanc. Gen. 12

Poſt captiuitatẽ, et liberationẽ loth ꝓximo cap. Factus ẽ ſermo dñi ad Abrahã ꝑ uiſionẽ. deiđ apparuit ei dñs & dedit ei præceptũ circunciſionis. Gen. 14 & 15

Apparuerũt ei tres uiri &c. Tũc audiuit certum tempus filij naſcituri. Gen. 18

Venerũt duo angeli, ſedente Loth in foribus ciuitatis, q cũ uidiſſet eos, Gen. 1

ſurrexit, & iuit obuiã eis, & adorauit eos.

Gen. 20 Vẽit Dominus ad Abimelech per ſomniũ & ait illi. En morieris pp mulierẽ q̃ tuliſti, habet enim uirum.

Gen. 21 Cum dure accepiſſet Abrahã uerba Saræ, conquerentis de ancilla & filio eius, dixit ei Dominus. Nõ tibi uideatur aſperum ſuper puerum.

Gen. 21 Apparuit angelus in d̃ſerto Agar ancillæ & filio.

Gen. 22. Tẽtauit Deus Abrahã, & dixit ad eum. Tolle filium tuum. &c. Et poſtq̃ extendiſſet gladium, ecce angelus Domini. &c.

Gen. 26 Apparuit Dominus Iſaac ĩ Gerara ac poſtea in Berſabeæ, dicens. Ego ſũ Deus Abraham patris tui. &c.

Gen. 28 31. 32 Apparuit Iacob multoties, eunti ad Laban. Gen. 28. & redeunti. Cap. 31, ubi etiam dixit Laban in ſomnis. Caue ne quicquam aſpere loquaris contra Iacob. Et poſt locutus eſt Dñs pluries ad Iacob.

Exo. p totum Quoties apparuit Moyſi, & locutus ei fuerit, nimis longũ eſſet dicere, uideatur

uideat Exodus Cap.3.& ſeq̄ntibus.

Legit quoq; dominus fuiſſe locu Nu. 22
tus Balaam dormienti, & eidem ſedē
ti ſuper aſinam, quæ uidit angelum,
quem Balaam non uidit.

Pluries etiam locutus ē dominus Ioſue. 1
ad ioſue. ſicut apparet ioſue. Cap. 1
4.5.7.&.13

Poſt mortem ioſue, ꝯſuluerunt Fi Iudic. 1
lij iſrael dominū dicētes. Quis aſcē
dit ante nos? Dixitq; dominus. Iudas
aſcendet.

Aſcēdit angelus domini ad locū Iudic. 2
flētiū & ait: Eduxi uos de Aegypto.

Venit angelus domini, & apparuit Iudic. 6
Gedeoni, & ait: Dominus tecum:

Apparuit angelus domini uxori Iudi. 13
Manuæ, & alia uice, apparuit Manuæ
pariter & uxori eius.

Filij iſrael ꝯgregati ut pugnarēt ꝯ Iudi. 20
tra Beniami, conſuluerūt dn̄m, q̄bus
ait, Quod iudas eēt dux exercitus, Li
cet autē bis fuerint debellati, tamen
dixit eis dominus quod pugnarent.

Vocauit dominus Samuel quater 1.Re. 3
tandem ait, Loquere domine, quia au

dit ſeruus tuus, iuxta conſilium qđ dederat ei heli ſacerdos ſequitur. Addidit dominus ut appareret in Sylo.

Quãdo dauid debebat, commitere prælium frequenter cõſulebat Dominum, qui ſemper legitur ei reſpõdiſſe, ut patet in multis locis. 2. Reg. per totum.

3. Re. 3 Apparuit dominus Salomoni dicens: Poſtula quod uis.

3. Re. 9 Cum perfeciſſet Salomon ædificiũ domus domini, & domus regis apparuit ei dominus, dixitq; ad eũ. Exaudiui orationem tuam.

3. Reg. 11 Eidem locutus eſt increpans eũ dure propter ſcelera ab eo commiſſa.

3. Reg. 19 Heliæ fugiẽti a facie iezabel, apparuit angelus domini, qui ei panẽ & aquam oſtendit. Dominus quoq; in ſibilo auræ tenuis.

4. Re. 6 Eliſeo ab exercitu Syrorum circũdato apparuerunt multi angeli, defẽdentes eũ quos & puer eius uidit, ad ſimilitudinẽ equoꝝ & curruũ igneoꝝ.

Lõgo tempore durauit apparitio Raphaelis ãgeli, quẽ dñs miſit ad cu

rãdũ Sarã. Tob. 5. & ĩfra uſq; ĩ finẽ.
Multas mirabiles uiſiões diuerſi ꝓ
phetæ uiderunt. Eſaiæ. 6. Hiere. 1. De
uirga uigilãte, & de olla ſuccenſa. Itẽ
Hiere. 24. De duob' calathis ficubus
plenis. præcipue uero Ezechiel, Dani
el, Amos, Zacharias, pleni ſũt imagi
narijs uiſionibus, quas exprimerẽ lon
gum eſſet.
Volẽte heliodoro ſpoliarẽ tẽplũ, & 2. Ma. 3
depoſita aſportare, apparuit quidam
equus, terribilem habens ſeſſorem.
Cum uehemẽs pugna eſſet iter Ti 2. Mac.
motheũ & iudã Machabæũ, apparue 10
runt q̃nq; uiri in eq̃s, frenis aureis de
corati, ducatũ iudæis p̄ſtãtes, e q̃bus
duo Machabæũ mediũ hñtes armis
ſuis circũſeptũ, incolumẽ ſeruabãt.
Eũtes iudæi ad præliũ cõtra exerci 2. Mac.
tũ magnũ Lyſiæ, Machabæo duce, ap 11
paruit præcedens eques in ueſte cãdi
da, armis aureis, haſtam uibrans.
Angelus Dñi legit̃ ter apparuiſſe Mat. 1
ioſeph. Primo. Cum eſſet adhuc dñs 2
in matris utero. Secũdo Cũ natus ex
utero. Tertio Cũ eẽt in Aegypto.

Mat. 3 Sup dñm baptizatũ, ſpiritus ſan-
Luc. 3 ctus icolũbæ ſpecie uiſus eſt paterna uox audita ẽ. Hic ẽ fili' meus dilect'.

Mat. 17 Itẽ in trãsfiguratione, apparuerũt
Luc. 9 Moyſes: & Helias cũ domino loquẽtes, & uox de cœlo facta eſt.

Mat. 27 Reſurgẽte domino ieſu Chriſto, multa corpora ſanctorũ, qui dormierant, reſurrexerũt, & exeũtes de monumẽtis, uenerunt ad ſanctam ciuitatem, apparueruntq́ multis.

Mar. Surgẽs ieſus mane prima ſabbati
ulti. apparuit primo Mariæ Magdalenæ. Deinde mulieribus redeũtibus a monumẽto. Tertio petro. Quarto diſci-
Mat. 28 pulis duobus eũtibus in Emaus. quĩ-
Ioã. 20 to decem diſcipulis ꝯgregatis, ſexto
& 21 Thomæ, & alijs decẽ, ſeptimo ad mare Tiberiadis.

Luc. 24 Nouiſſime, recũbentibus undecim diſcipulis, apparuit, & exprobrauit eis incredulitatem eorum.

Itẽ ãgeli apparuerũt mulierib' ut patet. Mat. 28. Mar. ultimo. Ioan. 20

Act. 1 Poſt paſſiõem ſuã dominus ieſus præbuit ſeipſum uiuum, in multis ar-

gumētis ꝑ quadragīta dies apparēs eis, & loquēs de regno dei. Seqtur in eodē capit. Cūq; intuerent in cœlum ecce duo uiri aſtiterunt iuxta illos.

Cum cōplerētur dies pentecoſtes erāt omnes diſcipuli pariter in eodē loco. Et apparuerūt eis diſpartite linguæ, tanquam ignis. Act. 2

Stephanus plenus ſpiritu ſācto, intendens in cœlum, uidit gloriam dei, & ait. Ecce uideo cœlos apertos, & filium hominis ſtantem, a dextris dei. Act. 7

Cū appropinquaret Saulus damaſco, ut caperet chriſtianos, ſubito circumfulſit eū lux de cœlo, & audiuit. Dominum ieſum Nazarenum dicētē ſibi. Saule qd me perſequeris? & conſequenter apparuit Ananiæ. Act. 9

Cornelius Cēturio uir regligioſus & timēs deum. uidit māifeſte, quaſi hora diei nona angelum domini dicētem ſibi. Corneli, mitte uiros in ioppen, & accerſi Simonem petrum, hic dicet tibi, quid te oporteat facere. Act. 10

Orāte petro & eſuriente, cecidit ſuper eum mentis exceſſus, & uidit cœ Eodē

lum apertũ, ac deſcendens ad ſe, uas quoddã uelut linteum magnũ, quatuor initijs alligatum, ſubmitti e cœlo in terram, in quo erant omnia quadrupedia terræ, beſtiæq; & reptilia, & uolatilia cœli.

Act. 12 Angelus domini aſtitit, & refulſit lumen in habitaculo carceris, in quo erat dormiẽs petrus, uinctus catenis duabus, percuſſoq; laterẽ petri excitauit eum, dicens. Surge uelociter.

Act. 16 Cum paulus & Sylas trãſiſſẽt Myſiam, deſcẽderunt Troiadem, uiſio ꝑ noctem paulo oſtẽſa eſt. Vir Macedo quidam erat, ſtans & deprecans eũ, dicẽs. Trãſiẽs in Macedoniã, ad iuua nos. Dixit dñs nocte ꝑ uiſionem paulo. Noli timere, loquere, ne taceas.

Act. 23 Quadam nocte dominus aſſiſtens paulo, ait illi. Conſtans eſto paule, ſicut teſtificatus es de me in Hieruſalẽ ſic & Romæ te oportet teſtificari.

Act. 27 Cõſolari uolẽs paulus ſocios ſuos, tempore tempeſtatis, ſuaſit eis bono animo eſſe, dicens. Aſtitit mihi angelus hac nocte dicẽs. Ne timeas paule

Cæſaris oportet aſſiſtere, Et ecce doſ
nauit tibi deus oés, q nauigant tecũ.
Beatus loãnes apoſtolus & euãgeli Apo. 1
ſta exilio relegatus, in pathmos iſula
uidit chriſtũ in medio ſeptẽ candela
brorum aureorũ, & mirabilibus re
uelationibus, totus liber plenus eſt.

De bonis angelis.

ANgeli apparuerũt Abrahæ, & er Gen. 18
ga eũ ſe familiariter habuerũt.
Apud Loth hoſpitati fuerũt ãgeli Gen. 19
& quaſi piã ei uiolẽtiã faciẽtes, ipſũ
de piculo extraxerũt. ¶ Angelus dñi
uocauit Abrahã, & prohibuit, ne filiũ Gen. 22
ĩmolaret, & magna ei pp obedientiã
pmiſit. Fugiẽs iacob eſau frẽm ſuũ Gen. 28
uidit angelos aſcẽdẽtes, & deſcẽdẽtes
p ſcalã. Redeũti iacob a ſeruitio labã, Gen. 32
ad iſaac patrẽ ſuum, ãgeli ad eũ, ſcili
cet, protegendum obuiauerunt ei.
Angelus dñi, q pcedbat caſtra iſrł Exo. 14
qñ recedebat populus đ ægypto, ſte
tit iter caſtra ægyptioꝝ, & caſtra iſrł.
Vñ in Exodo. Ecce ego mitto angelũ
meũ q præcedat te, & cuſtodiat in uia
& itroducat ad loca quẽ præparaui

Nu. 22 Stetit angelus Domini in uia ꝯtra
Balaam, qui ſedebat ſuper aſinam.
Iudic. 2 Angelus domini increpauit filios
iſrael qui iurauerant amicitiam cum
habitatoribus terrę Chanaan, memo
rans beneficia eis a deo collata.
Iudi. 6 Apparēs Gedeoni angelus domi-
ni cōfortauit eum, & animauit eū ad
liberationem populi.
Iudi. 13 Vxori Manue ſterili apparuit ange
lus, conceptionem filij prædicans &
abſtinentiam indicens, ac poſtea iteꝝ
eidem coram uiro eius apparuit.
2. Reg. Numerato populo ad mādatū Da
24 uid miſit dominus peſtilētiā ī iſrael.
Cūq; extēdiſſet manū ſuā āgelus do
mini ſuꝑ Hieruſalē, ut diſꝑderet eam
uidēs dauid angelū cædentem popu-
lum, ait. Ego ſum qui peccaui.
3. Reg. Fugiētē Heliā a facie iezabel peſ-
19 ſimæ reginæ, angelus domini confor
tauit, & ſobrio cibo eum refecit.
4. Re. 1 Et angelus reuelauit eidem, qđ re
ſpondree deberet nuncijs Ochoziæ.
4. Re. 6 Plures angeli boni erāt cū Eliſeo,
ad eum defendendum, q̃ cum aduer-

ſarijs eēnt mali homines ad nocēdū.

Venit angelus dñi, & ꝑcuſſit una 4. Reg.
nocte cētū octogita quinq; milia ho 19
minū, de exercitu regis Aſſiriorum.

Raphael angelus, qui fuit dux To Tob. 5
biæ ipſū a deuoratiōe piſcis eripuit, & ꝑ to
uxorē eius a dæmonio liberauit, pa tum.
tri cæco uiſum reſtituit, & per eū tā
parentes, ꝗ ſocij fuerūt multiplici cō
ſolatione repleti.

Viuit Domius, ait iudith. Quoniā Iudi. 13
cuſtodiuit me āgelus eius, & hinc eū
tem, & ibi commorantem, & inde
huc reuertentem.

Volauit ad Eſaiā unus de Seraphi Eſaie. 6
& mundauit eum calculo, quē forci
pe tulerat de altari.

Angelus Domini deſcēdit cū aza Dan. 3
ria, & ſocijs eius in fornacem ignis.

Daniel in lacu leonum exiſtens, di Dan. 6
xit Dario regi ad ipſū ueniēti Deus
meus miſit angelum ſuum, q conclu
ſit ora leonum.

Reuelata ſunt Danieli, multa & ma Dan.
gna myſteria, ꝑ miniſteriū angeloꝝ 10.11
poſtmodū angelus Domini Habacuc Dan. 14

prophetam de iudæa, in Chaldeã trã-
ſtulit, ut ferret prandium Danieli.
2. Mac. Machabæus, & q cũ eo erãt, roga-
11 bant dominũ, ut bonũ angelũ mitte-
ret, ad ſalutẽ iſrael Seqtur: Apparuit
præcedẽs eos eques, in ueſte cãdida.
Luc. 1 Ad annunciandam conceptiõem
Ioannis Baptiſtæ, apparuit angelus
domini Grabiel zachariæ.
Eodẽ Ad annunciandam conceptionem
Saluatoris, miſſus eſt idem angelus a
deo in ciuitatem dauid.
Luc. 2 Rurſus etiam nato domino, ange-
lus domini ſtetit iuxta paſtores, facta
eſt cum angelo multitudo militiæ cę-
leſtis exercitus laudantium. &c.
Mat. 1 Angelus dñi legiť ẽt apparuiſſe Io-
2 ſeph, & ei locutus eẽ. Prio ante nati-
uitatẽ dñi. Mat. 1. Noli timere accipe
Mariã ꝯiugẽ tuã. Secũdo poſt adora-
tionẽ Magoꝝ. Surge & accipe puerũ
tuũ & fuge in Aegyptũ. Tertio. Poſt
mortẽ Herodis. Accipe puerũ & ma-
trem eius, & uade in terram iſrael.
Mat. 4 Poſt receſſum tentatoris a domino
legitur, Ecce angeli acceſſerunt, & mĩ

niſtrabant ei.

Poſt cœnã i orõnefacta in horto ap Luc. 22
paruit illi ãgelus d cœlo ꝯfortãs eũ.

In eius reſurrectiõe angelus domi
ni deſcendit de cœlo. Ioã. 20. Mat. 28
Mar. 16. Lucæ. 24

In eius aſcẽſiõe. Ecce duo uiri aſti Act. 1
terunt:

Principes ſacerdotum & oẽs q cũ Act. 5
illis erant iniecerũt manns in apoſto
los & poſuerũt eos in cuſtodia publi
ca. Angelus aũt domini per noctem
aperiens ianuã carceris eduxit eos &
dixit. Ite & loqmini in templo plebi:

Angelus dñi dixit ad philippum. Act. 8
Surge & uade meridiẽ uerſus. &c.

Cornelius uidit manifeſte angelũ Act. 10
hora diei nona introeuntem ad ſe &
dicentem ſibi. Corneli. &c.

Et dormiẽte petro in Herodis car Act. 12
cere angelus aſtitit.

Herods rex ueſtitus ueſte regali ſe Eode
pebat pro tribunali populus ei accla
mabat: uoces dei nõ hois. Cõfeſtim
autẽ percuſſit eum angelus dñi & cõ
ſumptus a uermibus expirauit.

Act.27 Aſtitit āgelus paulo ī naui, ſuadēs eum bono animo eſſe, dicens. Ne tiſmeas paule &c.

Apo.1 Significauit deus quę oportet fieri cito. Poſt hoc loquens ſeruo ſuo ioāni, q teſtificatus eſt ſermonē dei &c. Et totus liber ille plenus eſt angeliſcis reuelationibus.

De ſpiritibus malis.

SPiritus mali, dicunt eē đi, qa ſūt i ptāte đi, & p deū poſſūt quicqd poſſunt. ¶ Spiritus dei malus exagiſtabat Saul. 1. Reg. 16.

To.3.6 &.8 Dęmonium occidit ſeptē uiros Saræ filiæ Raguelis, ſed fuit eiectū per boni angeli Raphaelis, aduentum.

Iob.1.2 Sup animalia iob, & domum, ubi filij comedebant, & ſuper corpus ipſius iob Sathan tantum potuit, quantum prouidentia diuina permiſit.

Mat.8 Spiritus malus, fecit hominē ſęuū uel crudelē. Occurrerunt enim domino duo habētes dęmonia ſęui nimis.

Luc.8 Facit quoq; hominē immundum, nam illi quo dæmoniaci ſæui nimis, habitabant in monumentis, & dæmo

nes petierūt itrare porcos. nō agnos.

Vnū eorum famoſior, ueſtimento Luc. 8
non induebatur, in domo habitabat,
uinciebatur catenis & cōpedibus cu
ſtoditus, etiam ruptis uinculis ageba
tur a dæmonio in deſerto.

Facit quoq; hominē cæcum & mu Mat. 9
tum. Item cū apprehēderit eum alli &. 17
dit eū, & ſpumat, & ſtridet dētibus, Mar. 9
& areſcit, & frequenter eum in aquā Luc. 9
& in ignem mittit, ut eum perdat.

Laudes malignoꝝ ſpirituū dñs re Mar. 1
cuſabat. Obmuteſce, & exi ab eo. Luc. 4

Poteſtatem dæmonum paruā eſſe Mat. 8
ex hoc patet, quod nec in porcos po Luc. 8
tuerunt intrare, niſi petita a chriſto li
centia, & obtenta.

Prohibuit dominus ne gauderēt Luc. 10
diſcipuli, ſi ſpiritus maligni ſubijce
renť eis, quaſi hoc magnū ab eis nō
debuiſſet reputari.

Puella quædam habēs ſpiritū phi Act. 16
tonem, clamabat multis diebus poſt
Paulum & ſocios eius. Dolens autē
Paulus conuerſus eſt ad ſpiritū, & di
xit. Præcipio tibi in uirtute, & in nos

mie domini noſtri ieſu Chriſti, exite ab ea, & exijt eadem hora. Nota: Non curabat paulus doctrinā ueritatis cōfirmari, per ſpiritum falſitatis.

Act. 19 Quidā iudęi tētauerūt iuocarē ſup eos q habebāt ſpiritus malos, nomē dñi noſtri ieſu Chriſti, dicētes. Adiuro uos p ieſum, quē paulus pręedicat. Reſpōdens aūt ſpiritus nequā, dixit. Ieſum noui, & paulū ſcio, uos aūt qui eſtis? & inſiliens homo in eos, i quo erat dæmoniū peſſimū dominatus eſt eo℞ & inualuit ɔtra eos, adeo ꝙ nudi & uulnerati recederēt a domo illa.

De imortalitate rationalis aīæ.

Gen. 25 PEr hoc quod dicitur de Abrahā. Cōgregatus eſt, ad populum ſuū inuitur quod in alio ſæculo haberet populum, ſcilicet homines qui bene uixerant, ſicut & ipſe.

Gen. 35 Simile habetur de iſaac, appoſitus eſt populo ſuo. Et de iacob. Gen. 49.

Gen. 37 Quū crederet iacob mortuū eſſe ioſeph. Dſcēdam, inquit, ad filium meum, lugēs in infernum. Vnde credebat eum ibi eſſe ſecūdū ſpiritum.

Fratres ioſeph uolētes dicere, q̄d Gen. 42
unus fratrum ſuorum mortuus eēt,
dicebāt. Duodeci fratres ſumus filij
uiri unius, minimus cū patre noſtro
eſt alius non eſt ſuper.

Apparens dominus Moyſi in Ru- Exo.
bo, dixit Ego ſū deus Abrahā, iſaac,
&c. Per hoc probat Saluator nr̄ reſur
rectionē mortuoꝝ, nō eſt, inq̄t, deus
mortuorum, ſed uiuentium. Ma. 22

De chore & complicibus eius dici Nu. 16
tur. Deſcenderunt uiui in infernum,
operti humo, & perierunt de medio
multitudinis. Per hoc patet q̄d in in
ferno uiuant mali ſecūdum animas.

Si Saul crediſſet Samuelem peni 1. Reg.
tus: quantum ad animam fuiſſe exti- 28
ctum non petiuiſſet ipſum ſuſcitari.

Mirātibus ſeruis dauid, quod ipſe 2. Reg.
pro mortuo paruulo non ploraret, di 12
xit. Ego uadam ad eum, ille uero nō
reuerteretur ad me.

Cū ſuſpēſus & tribus lāceis ꝯfoſ 2. R. 18
ſus Abſalon interijſſet, Dauid lachri Aug. 3
mabiliter plāxit eū. Et ut auguſtin' de doct.
in libro, De doctrina Chriſtiana, ait: Chri.

Nõ orbitatẽ filij doluit, ſed q̃a noue-
rat in quas pœnas tã impie adultera,
& parricidalis aĩa raperet̃. Nãq; alio
prius filio, qui innocẽs erat pro quo
ægrotãte affligebat̃, moriẽte, lætatus
eſt. Vt ſecũdo Regum. 12. habetur.
3. Reg. 17 Orauit Helias ꝓ ſuſcitatione filij
hoſpitæ ſuæ, dicens. Domine Deus
meus reuertat̃ oro anima huius pue-
ri in uiſcera eius.

Frequẽter legitur in lib. Regum.
Dormiuit cũ patribus ſuis. Quod q̃
dẽ nullatenus de brutis animalibus
poteſt dici. Vnde probatur eos uiue
re poſt mortem, & poſtea reſurrectu
ros eſſe, ſicut in dormiente apparet.

Tob. 2 Ex uerbis quæ dixit Tobias, incre
pans ſtultitiam propinquorũ, patet
manifeſte, q̃ anima uiuat poſt ſepa
rationem a corpore. Filij, inquit, ſan-
ctorum ſumus, & uitam illam expe-
ctamus, quam Deus daturus eſt his
qui fidem ſuam nũquam mutant ab
Eodẽ. 3 eo. Item in oratione poſtea, dixit. Do
mine ſecundum uoluntatem tuã fac
mecum, & præcipe in pace recipi ſpi
ritum

ritum meum.

Addidit dominus omnia, quęcũq; fuerant, iob duplicia, ſed tantum dedit ei ſeptem filios, & tres filias ſicut prius, eo ꝙ ſecundum Grego. primi non reputabantur mortui, cum eorũ animæ uiuerent. Iob. 3 & 42 Grego. ul. mo.

Valde expreſſe dixit Salomõ in fine Eccleſiaſtes li. Reuertatur puluis in terrã ſuam, unde erat, & ſpiritus redeat ad deum, qui dedit illum. Eccl. ul

Ex ṽbis illis, ſcilicet, Nos iſenſati uitã illoꝝ eſtimabamus iſaniã, &c. q̃ dicũt dãnati in inferno oſtẽdit tã malos, q̃ bonos in alio ſæculo uiuere. Sapiẽ. 5

De nabuchodonoſor rege Babylonis dicitur ad literam. Ex quo dormiſti, in morte ſcilicet, non aſcendit qui ſuccidat nos. Infernus ſubter te conturbatus eſt ĩ occurſũ aduẽtus tui. Et poſtea. Detracta ẽ ad iferos ſuperbia tua. Et plura ponũtur ibi, per quę patet illum nõ penitus interijſſe, ſed ad infernum eius animam deſcendiſſe. Eſa 14

Dũ ſuaderetur Eleazaro, ut ſimularet ſe de carnib' ſacrificij comediſ 2. Ma. 6

ſe, dixit. Et ſi in præſenti tpe ſuppli-
cijs hoīum eripiar, ſed manū oīpotē-
tis, nec uiuus nec defūctus effugiā.
2. Ma. 7 Vnus ſeptē illorū fratrum dixit:
De cœlo iſta poſſideo, ſed & propter
dei leges hæc ipſa deſpicio, Quoniā
ea ab ipſo me receptum ſpero. Simili-
ter ex uerbis matris eius & aliorū pa
tet, quod quātum ad animam, nō cre
debant ſe perire.
2. Mac. Razias complexus iteſtina ſua, p-
14 iecit ſuper turbas inuocans dñatos
rem terræ ac ſpiritus, ut hæc illi iterū
redderet, & ſic obijt.
Ma. 10 Monens, ac etiam muniēs diſcipu
los, quos mittebat Saluator, ait. Nolis
te timere illos, q̄ occidūt corpus, ani
mam uero non poſſunt occidere, ſed
potius timete eū, q̄ poſtq̄ occidit, ha
bet poteſtatē mittēdi in gehennam.
Luc. 16 Nota in eo q̄d narrat dominus de
diuite & Lazaro, non uidetur parabo
la aliqua uel ſimilitudo. Vnde uide-
tur fuiſſe hiſtoria manifeſta, & ſic ap
paret eſſe, ſiue bonorum, ſiue malorū
animas immortales, & recipere poſt

ſeparationem a corpore, prout in cor pore meruerunt.

Exemplo uillici iniquitatis, q fecit Eodẽ amicos de bonis dñi ſui, ↄcludit dñs dicẽs. Facite uobis amicos de mãmo na iniqtatis, ut cũ defeceritis, recipiãt uos in æterna tabernacula. Quod fru ſtra eſſet dictũ, ſi aĩa poſt ſeparationẽ a corpore, ſeu poſt mortem corporis nullum haberet receptaculum.

Deuotam & rectam fidẽ de anima Act. 7 habebat Beatus Stephanus. Qui cũ lapidaretur dicebat Domine ieſu, ſu ſcipe ſpiritum meum.

Ex ꝟbis egregij doctoris pauli, ani mam uiuere poſt ſeparationem a cor pore manifeſte apparet.

Cum dicit infœlix homo, quis me Ro. 7 liberabit de corpore mortis huius.

Idem ſcimus, inqt, quoniã ſi terre 2. Co. 5 ſtris domus diſſoluatur, quod ædifica tionem habemus ex deo domum nõ manu factum, ſed æternam in cœlis.

Et ad philip. Deſideriũ habẽs diſſol Phili. 1 ui & eẽ cũ Chriſto. Talia certe nõ di ceret, niſi certus eſſet de alia uita.

De fide, quam homo debet habere ad Deum.

Gen. 15 & Ro. 4 CRedidit Abraham Deo, & repu-tatum eſt ei ad iuſtitiam. Nota: Quod credidit Deo promittenti, rem ualde difficilem.

Exo. 14 Tranato mari rubro, & exercitu pharaõis ſubmerſo, timuit ppl's dñm, & crediderunt Domino & Moyſi.

Nu. 20 Vſq; ad aquas cõtradictionis, fideliter credidit Moyſes cunctis uerbis Domini, ſed ibi aliqualiter hæſitauit.

1. Reg. 14 Credidit ionathas cum dixit armigero ſuo Non eſt Domino difficile ſaluare, uel in multis uel in paucis.

1. Reg. 17 Magnam fidem habuiſſe oſtẽditur Dauid, cum pugnaturus contra Goliath gigãtem, dixit. Tu uenis ad me cum gladio & haſta & clipeo, ego autem uenio ad te in nomine Domini.

2. pa. 14 Magnæ fidei ꝟbum protulit Aſa, cum dixit Domine, nõ eſt apud te ulla diſtãtia, utrum in paucis auxilieris aut in pluribus.

2. pa. 20 Dxiit Ioſaphat rex Iuda exercitui ſuo ad pugnã ꝯgregato. Crediti do-

mino deo ueſtro, & ſecuri eritis: Cre-
dite prophetis eius, & cuncta uenīēt
proſpera. 1.Eſd.8

Fide Eſdras uēturus ī hieruſalem,
pp magnā & piculoſā uiā noluit pe-
tere cōductū ab rege, ſed cōuertit ſe
ad ieiuniū & orōnē Deo ſe comēdās. Nehe.4

Videns Nehemias tot īminere peri
cula & labores, ædificātibus magna fi
de dixit. Deus noſter pugnabit p po-
pulo, & non ipſi faciamus opus. Dan.3

Magnæ fidei ỽbum protulerūt ſo
tij danielis regi Nabuchodonoſor di
cētes. Deus noſter quē colimus, pōt
nos eripe de camino ignis, & de ma-
nu tua liberarē, quod ſi noluerit, notū
ſit tibi, quod deos tuos nō colimus Dan.13

Multa fide orauit Suſanna dicens.
Deus æterne, qui abſconditorum es
cognitor &c. Ionæ.3

Magnæ fidei fuerūt Niniuitæ, qui
credētes ionæ pœnitētiam ægerunt. 1.Ma.3

Fidē iudas Machabæus ſocijs ſuis ti
mētibus dixit. Facile eſt cōcludi mul
tos in manibus paucorum, & nō eſt
differentia manus Dei liberare mul-

tis aut in paucis. Quia non in multitudine exercitus uictoria belli, ſed de cœlo fortitudo eſt.

2. Ma. 6 Fide Eleazarus dixit his, q uolebāt eum mortem euaderē, ſimulādo ſe de ſacrificij carnibus māducare. Manus Omnipotentis, nec uiuus nec defunctus effugiam.

2. Ma. 7 Ex abūdanti fide mētis pcedebāt uerba illorum ſeptē fratrū, & matris ipſorū, qui uarijs ſupplicijs iterire maluerūt, q̄ patrias leges præuaricari.

Luc. 1 Zachariæ patri Ioānis Baptiſtæ, dixit angelus. Ecce eris tacēs, & nō poteris loqui, uſq; in diē quo hæc fiant pro eo qđ nō credidiſti uerbis meis.

Eodē Eliſabeth repleta ſpiritu ſācto beatam uirginē ſpecialiter lāudauit, beata ait, quæ credidiſti &c.

Mat. 2 Mira fides i illis tribus magis fuiſſe probat, qui in Bethlehem ab oriēte uenerunt & inuenientes puerū cū paupcula matre, humiliter adorauerūt, & myſticas ei munerum ſpecies obtulerunt.

Mat. 8 Merito cōmēdatur a domino fides

Cēturionis, qui dixit. Domine nō ſum dignus &c. Seqtur: Non inueni tantam fidem in iſrael. Luc. 7

Multū poteſt ualere cuilibet fides propria ſi tātum paralytico ualuit fides aliena. Videns ieſus fidem illoꝝ dixit: Cōfide fili, remittuntur tibi peccata tua, & ſtatim integraliter ſanauit. Mat. 9 Luc. 5

Mulier fluxū ſanguinis patiens intra ſe ait, Si tetigero tātum ueſtimēta eius ſalua ero, Sequitur. Cōfide filia fides tua ſaluam te fecit. Mat. 6

Duo ceci fide ſanantur. Ibidem

Nō fecit dñs ieſus uirtutes multas in patria ſua ꝓ incredulitatē illorū. Mat. 13

Quando petrus ambulans ſuper aquas cœpit mergi, arguit eū dominus de defectu fidei dicens. Modice fidei, quare dubitaſti? Mat. 14

Commendatur a Domino mulier Chananea cui dixit. O mulier magna eſt fides tua, fiat tibi ſicut uis. Mat. 15 Mar. 7

Magnæ fidei uerbum dixit Petrus Domino interroganti, quid homines dicerent de eo. Tu es, inquit, filius Dei uiui. Mat. 16

Luc.7 Mira fides fuit Magdalenæ, idcirco iuſte a dño exaudiri meruit. Fides tua te ſaluam fecit.

Mat.9 Credens iã pater pueri lunatici, humiliter ſibi fidẽ augeri petebat, & cũ lachrymis aiebat. Credo Domine, adiuua incredulitatem meam.

Ioã.20 Thomæ dominus dixit. Infer digitũ tuũ &c. noli eẽ incredulus ſed fidelis. Quia uidiſti, credidiſti. Beati q nõ uiderunt & crediderunt.

Act.2 Die pẽtecoſtes poſt primam petri prædicationem, poſt ſpiritus ſancti receptionem, circiter tria milla hominũ crediderunt.

Act.3 &.4 Cum ſanatus eſſet claudus, allocutus eſt mirãtem & ſtupentem turbã. Multi aũt q audierũt ꝟbũ crediderũt. Et fact' ẽ numer' uiroꝝ qnq̃ millia.

Act.6 Elegerunt Apoſtoli Stephanũ uirum plenum fide & ſpiritu ſancto.

Act.8 Eunuchus ait philippo. Ecce aqua quis ꝓhibet me baptizari? Dixit autem philippus. Si credis ex toto corde, licet. Et reſpondẽs Eunuchus, ait. Credo Dei filium eſſe ieſum chriſtũ.

Et tunc philippus baptizauit eum.

Saulus & Cornelius modo uario, Act. 9
ſed utroq; ædificatorio ad fidē Chri- &. 10
ſti. fuerunt adducti.

Quidam Ciprij & Cirenæi, cum ī Act. 11
troiſſent Antiochiam, loquebanť ad
Græcos annunciantes Dominum ie-
ſum, multuſq; numerus cōuerſus ē
ad dominum.

Procōſul paulus, uidēs quomodo Act. 13
ad uerbū pauli Apoſtoli Elymas ma
gus, qui reſiſtebat ei excæcatus fuit
credidit, admirans ſup doctrina Dñi.

Paulo & Barnabæ, dicētibus iudæis Eodē
uobis oportebat primū loqui ſermo
nem dei, ſed quoniam repellitis illū.
ecce conuertimur ad gentes. Audien
tes autē gentes gauiſæ ſūt, & glorifi-
cabant nomen Domini, & crediderūt
quotquot erant præordinati ad uitā
æternam.

Factū ē iconij, ut paulus & Barna Act. 14
bas ſimul introirent in ſynagogā iu
dæoꝝ & loq̄renť ita, ut crederet iudæ
oꝝ & Grecorum copioſa multitudo.

Quidā uir de ciuitate Lyſtris, qui Eodē

nunquã ambulauerat, audiuit paulũ loquentem. Paulus autẽ uidens qđ fidem haberet, ut ſalus fieret, dixit ei Surge ſuper pedes tuos rectus, & exiſiuit, & ambulabat.

Act. 16 Tranſeuntibus Paulo & Barnaba per diuerſas ciuitates, Eccleſiæ, confirmabantur in fide, & abundabant numero quotidie.

Eodẽ Cuſtos carceris in quo detinebant Paulus & ſilas, nidẽs teremotũ fieri, & carcerem aperiri, tremefactus procidit ad pedes eorum dicens. Domine, quid me oportet facere, ut ſalus fiam At illi dixerunt Crede in Dominum Ieſum & ſaluus eris.

Act. 17 Cũ paulus diſputaſſet Athenis cõtra idolatriã, qdã uiri, adhærentes ei, crediderunt, in qbus Dionyſius &c.

De fidelitate homini ſeruauda.

Gen. 24 SEruus Abrahæ Eliezer fideliter egit nuncium a Domino ſno ſibi commiſſum, quando iuit pro Rebecca ad domum Bathuelis.

Gen. 31 Fidliter ſeruiuit iacob auũculo ſuo

Laban q̃ſi gregem ipſius, paſcendo die nocteq́ȝ æſtu utebatur & gelu.

Ioſeph erga dñm ſuum fidel'r ſe habuit, qui uxorē eius tãgere noluít. Gen.39

Idem erga Pharaonem in conſilio quod ei dedit, & in miniſterio qđ ei exhibuit. ſ. Ioſeph. Gen.41

Rahab meretrix fideliter egit cum exploratoribus, quos miſerat Ioſue, & ipſe Ioſue egit poſtea fideliter cum eadem. Ioſu.26

Quãuis gabaonitæ fefelliſſent Ioſue & filios iſrael, tamen iuramẽta & pacta eis ſeruauerunt, & eos contra hoſtes, poſtea fideliter adiuuerunt. Ioſue. 9. & 10.

Fideliter indicauit dauid ionathas iram patris ſui, & ipſum quãtum potuit excuſauit, & poſtea confortauit. 1. Regum. 20.

Occiſo p̃re abiathar occaſione dauid. Ego, inquit, dauid ſum reus omnium animarum patris tui; mane mecum, ne timeas, ſiquis quæſiuerit animam meam, quæret & animã tuam, mecumq́ȝ ſeruaberis. 1. Re. 22

1. Reg. 20.26 Noluit Dauid percuterē dominum, ſuum, licet malum & perſequentem eum, cum tamen ſi uoluiſſet his eum percutere potuiſſet.

1. Reg. 31 Magnū fidelitatis ſignū fuit, licet idiſcrete egerit armiger Saul, quādo uidens Dominum ſuum eſſe mortuū noluit ultra uiuere, ſed irruit ſup glas dium ſuum, & mortuus eſt cum eo. Quid ergo facere debemus ꝑ Domi no, pro nobis crucifixo?

1. Reg. 31 Viri iabes galaad fidliter ſe habue runt ad Saul dominum ſuū, licet ma lum, reuerenter ſepelientes eum.

2. Reg. 11 Vrias Ethæus nolebat eē i delitis. quamdiu ioab Dñs ſuus laborabat in exercitu.

3. Reg. 12 Inſtāte captione ciuitatis Rabath, quandiu obſederat, ioab miſit ad Das uid, ut ueniret, & illam caperet, ut do mino ſuo, nō ſibi honor uictoriæ de ferretur.

2. Reg. 15 Cū fugeret dauid a facie Abſalon dixit illi ethai. Viuit dñs, qm̄ i quocū ꝗ loco fueris, Dñe mi rex, ſiue i mor te, ſiue in uita, ibi erit ſeruus tuus,

Noluerūt uiri Dauid, quod ipſe exi 2. Reg.
ret cum eis ad prælium, dicentes. Tu 18
unus ꝓ decem milibus computatis.
In quo apparuit quod fideliter dilige
bant eum.

Et infra Cap. 21. Iā nō egredieris 2. Reg
nobiſcum ad præliū, ne extinguas lu 21
cernam in iſrael.

Separatus omnis iſrael a dauid ſe 2. Reg.
cutuſq; eſt Sebā filium Bochri. Viri 20
autem iuda adhæſerunt regi ſuo tanq̃
fideles, uidelicet, & conſtantes.

Tres uiri robuſtiſſimi fideliter dfē 2. Reg.
derunt Dauid pugnantem contra phi 23
liſtim, & attulerūt ei de aqua ciſternæ &. 1. pa.
Bethleem, quā cum deſiderio magno 11
petierat.

Valde fideliter egit Iōiada pōtifex, 4. Reg.
cum Ioas filio ioam regis iuda, licet 11
male recognouerit poſtea.

Onias ſūmus pontifex, & alij ſacer 2. Ma. 3
dotes laborauerunt fideliter uiduarū
& pupillorum depoſita cuſtodire.

Comēdat dn̄s fidelitatē ſeruorū, q̄ Ma. 25
multiplicauerunt ſibi tradita. Luc. 19

Cum multa fidelitate procurabat 2. Co. 9

paulus fieri collectas pro neceſſitati-
bus pauperum de iudæa.

Phile. 1 Fideles & affectuoſas literas miſit paulus philemoni pro Oneſimo ſer-
uo eius fugitiuo.

Act. 19 Diſcretũ & fidele ꝯſilium dederũt paulo qdã de Aſiæ principibus, rogã-
tes eum ne ſe daret in theatrum.

De quiete & mentis illuſtratione.

Ge. 12 POſtquã exiuit Abraham de Hur
13. 15 Chaldæorum, crebro apparuit ei
17. 18 dominus, & eum diuerſis reuelatio-
21. 22 nibus uiſitauit.

Gen. 18 Apparuit dominus Abrahæ in cõ-
ualle mambræ, ſedenti in oſtio taber-
naculi ſui in ipſo feruore diei &c. to-
tum põt exponi de uiro ꝯtẽplatiuo.

Gen. 24 Habitabat Iſaac in terra auſtrali, & egreſſus fuerat ad meditãdũ in agro.

Gen. 25 Factus eſt Eſau uir gnarus uenãdi & homo agricola, Iacob aũt uir ſim-
plex habitabat in tabernaculis.

Gen. 28 Egreſſus Iacob de Berſabeæ, pge-
bat aram: cũq; uellet in quodã loco
requieſcere poſt ſolis occaſum, tulit
de lapidibus qui iacebãt, & ſupponẽs

capiti ſuo dormiuit in eodem loco,
uiditq; in ſomnis ſcalam ſtantem.

Cũ mature ſurrexiſſet iacob, tranſ Gen. 32
ſiuit uadum iaboch, tranſductiſq; oĩ
bus quæ ad ſe ꝑtinebant remanſit ſo
lus, & ecce uir luctabatur cũ eo &c.

Moyſes paſcebat oues ſoceri ſui, Exo. 3
cũq; minaſſet gregẽ ad interiora deſ
ſerti uenit ad montẽ Dei Oreb, appar
uitq; ei dominus in flamma ignis.

Videns Ietro Moyſen occupatũ iu Exo. 18
dicãdo populum expectantem ad ue
ſperam, dixit ei. Stulto labore conſu
meris, & ppl's qui tecum eſt, eſto tu
pplo in his, quæ ad dominũ ꝑtinent.

Deſcendit Dñs ſuꝑ montẽ Sinai & Exo. 16
uocauit Moyſen ĩ cacumine eius, ibi
reuelauit ei Deus, iudicia & p̃cepta,
& cerimõias, q̃ pplm docer̃ debebat.

Loquebať dñs ad Moyſen, facie ad
Faciẽ, ſicut ſolet loq hõ amicũ ad ſuũ.

Fuit Moyſes cum Domino ꝑ qua Exo. 33
draginta dies, & totidẽ noctes, panẽ & 34
non comedit, & aquam non bibit.

Dixit dominus ad Moyſen. Aſce n
de ad montẽ iſtum Abarim, in mõtẽ

ſuæ,& tribus diebus & tribus nocti
bus nõ manducauit neq; bibit, ſed
oratione perſiſtens cũ lachrymis de
precatur Dominum.

Videns iudith populum ſuum in Iudit. 9
arcto poſitum, ingreſſa eſt oratoriũ
ſuum,& iduẽs ſe cilicio poſuit cine
rem ſuper caput ſuum,& proſternẽs
ſe clamauit ad Dominum.

Eſther regina cõfugit ad Dominũ Eſth. 14
pauẽs periculum, quod imminebat.
Quumq; depoſuiſſet ueſtes, fletibus
& luctu indumẽta apta ſuſcepit,& d̃
p̃cabat Dñm, Adiuua me ſolitariam.

Poſt tribulationes & turbationes, Pſal. 54
q̃s ſuſtinebat Dauid, Dicebat. Quis
dabit mihi pennas ſicut columbæ,&
uolabo,& requieſcam. Et ſubdit mo
dum acquirendi pennas & requiem.
Ecce elongaui fugiens & mãſi in ſo
litudine.

Cum eſſet ezechiel in medio capti Ezec.
uorum, facta ẽ ſuper eum manus do 1
mini, & uidit quod uentus turbinis
ueniebat ab Aquilone.

Audiẽs Dauid crudelem ſentẽtiã Dan.

contra ſapientes babylonis latā, in‑greſſus eſt domū ſuā, & de nocte p̃ ui‑ſionem miſteriū reuelatū eſt ei.

Dixit Gabriel angelus ad Danielē
Dan. 9. miro feruore orantē. Egreſſus ſum, ut docerem te, & intelligeres, q̃a uir deſideriorum tu es.

Sup̃ cuſtodiam meā ſtabo ait Aba
Abac. 2 cuc, & figam gladium meum ſuper munitionem, & ꝯtēplabo, ut uideam q̄d dicatur mihi, & quid reſpōdeam ad arguentem me.

Dimiſſa turba aſcēdit dñs in mon
Mat. 14 tem ſolus orare: ueſpe aūt facto, ſo‑lus erat ibi. in quo exēplum dedit fu‑g iēdi turbas, & ſolitudinē ingrendi.

Ingreſſus eſt zacharias tēplum do
Luce. 1. mini ut incēſum poneret, & oīs mul‑titudo populi erat orās foris; tunc ei apparuit angelus domini.

Martha circa miniſterium ſolicita
Luc. 10 & turbata erat: Maria aūt ſedēs ſecus pedes dñi, audiebat uerbum illius. Et eſt notabile ualde, ꝙ tam pio & de‑uoto miniſterio praferē quieta audiē‑tia uerbi domini.

Vidẽs ieſus Mariã plorãtẽ, & iude Ioã. 11
os q̃ uenerãt cũ ea plorãtes, ĩfremuit
ſpiritu, & lachrymatus ẽ, qđ nequa-
quã fecerat, qñ locuta eſt ei Martha.

Miro & ineffabili modo fuerũt di Act. 2
ſcipuli Domini, docti & illuſtrati in
aduentu Spiritus ſancti.

Poſtq̃ lux đ cœlo Saulũ circũfulſit Act. 9
& ipſe cadẽs in terrã excæcatus fuit:
Deinde ꝑ triduũ ieiunans, & orãs, ex
cellẽtes reuelatiões habuit a chriſto.

Cũ hoſpitaretur petrus in domo Act. 10
Simonis coriarij, aſcẽdit quadam ui-
ce in ſuperiora domus, ut oraret. Ad
hoc uidelicet, ut poſſet uacare quie-
tius, a turba ĩferius exiſtẽte remotus
Et tunc reuelauit ei Dominus in mẽ-
tis exceſſu, qđ gentiles nõ erãt repel-
lendi a prædicatione Euangelij.

Raptus fuit paulus uſq; ad tertiũ 2. Cor.
cælum, & audiuit arcana uerba, quæ 12
non licet homini loqui.

Altiſſima uero eis ſapientia appa
ret in Epiſtolis ſuis præcipue autem
Roma. 1. 9. 10. 11. Tũ etiã ad Ephe-
ſios. 1. & 2. &c. Coloſſ. 1. 2. Heb. 1.

Apo. 1. Beato ioanni ſequeſtrato a tumul
tu & cõſolatione mundi. Quando in
inſule pathmos exulauit, reuelauit
Dñs facta cœleſtia. Vt in Apo. patet.

De longaminitate, ſpe ſeu confi
dentia in Deum.

Gen. 15 MVltis annis expectauit Abrahã
&. 21 antequã haberet filium de Sara
qui iam centenarius erat, quando na-
tus eſt Iſaac.

Gen. 12 A ꝓmiſſione primo facta Abrahæ
&. 15 uſq; ad ingreſſum ſeminis ſui fluxe-
Actu. 7. runt anni. 440.

Pſal. 93. Permiſit dñs filios iſrael in ægy-
pto flagellari longo tpe & affligi, &
poſtea ꝑ deſertũ tẽtari. xl. annis ante
q̃ ueniret ad terram ꝓmiſſionis, ſicut
appet in Exodo. & lib. Nume. quaſi ꝑ
totũ. Qui ergo lõganimes fuerũt ſer
Iudi. 20 uati ſunt: cæteri uero perierunt.

Filij iſrael cõtra tribum Beniamin
pugnantes, multi contra paucos bis
bellati fuerunt: tandem præualuerũt
Tobi. 2. longanimitate.

Parẽtibus Tobiæ irridẽtibus eũ,
& dicẽtibus. Vbi eſt ſpes tua, ꝓ qua

elemoſinas & ſepulturas faciebas, to
bias icrepabat eos dicēs. Nolite ita lo
q, qm̄ filij ſanctoꝝ ſumus, & uitā illā
expectamus quā deus daturus ē his
qui fidē ſuā nunquā mutant ab eo.

Afflictus corpore, orbatus filijs, Iob. 1 &
deriſus ab amicis, & rebus oībus ſpo &. 13
liatus Iob, dicebat. Et ſi occiderit me
in ipſum ſperabo.

Cū eſſet Suſanna duoꝝ præsbyte- Dan. 13
roꝝ iniquo condēnata teſtimonio, di
citur tñ de ea, ꝙ erat cor eius habens
fiduciam in domino.

Vnus illoꝝ ſeptem frm̄ poſtulatus 2. Ma. 7
a tyrāno, linguam cito ꝓtulit, & ma-
nus cōſtanter extendit., & cum fidu-
cia ait. E cælo iſta poſſideo.

Machabęus Iudas miſit hieroſoly 2. Mac.
mam duodecim millia drachmas ar- 12
gēti offerri eas ibi pro peccatis mor-
tuorum, iuſte & religioſe de ſurre-
ctione cogitans.

Hō erat in hieruſalem, cui nomen Luce. 2.
Simeon, & hō iſte iuſtus et timoratus
expectās conſolationem Iſrael.

Aſcenſurus in cælū Saluator præ- Actu. 1.

cepit diſcpulis ſuis, ut non diſcederent ab Hieroſolymis ſed expectarẽt promiſſum patris.

Act. 23 Vidẽs paulus quod una pars erat phariſeorum, & alia Saducæorum exclamauit in ↄſilio. Viri frẽs, ego phariſæus ſum, filius phariſæorum, de ſpe, & reſurrectione mortuorum ego judicor.

1. Ti. 6 Monet Apoſtolus Timothæũ, ut præcipiat diuitibus, non ſublime ſapere nec ſperare in incerto diuitiarum, ſed in Deo uiuente.

De uana & ſtulta confidentia.

Gen. 11 FRuſtra, & ſtulte nimium in ſe confidebant ædificatores turris Babel, quorum linguam merito ↄfudit Dominus.

Exo. 14 Pharao & Aegyptij in curribus & equis ſtulte ↄfidentes, dum aduerſus Dominum perſequerentur Hebræos ſubmerſi ſunt in mari rubro.

1. Reg. 17 Nimis in uiribus ſuis cõfidẽtẽ Goliath gigantem occidit Dauid adhuc puerulus.

Iudit. 6 &. 13 Nec minus uana fuit Holophernis in potentia, & armis cõfidentia, dicen

tis non eſſe deum niſi Nabuchodono ſor, cuius tamē caput amputauit imbecillis femina.

Qui ꝯfidūt in uirtute ſua & ī multitudine diuitiaꝝ gloriantᷣ. Sequitᷣ. Et relinquēt alienis diuitias ſuas, & ſepulchra eoꝝ domus illoꝝ in æternū. Pſal. 48

Qui confidit in diuitijs ſuis, corruet, iuſti autem quaſi uirens folium germinabunt. Pro. 11

Qui cōfidit in cogitationibns ſuis impie agit. Pro. 12

Qui confidit in corde ſuo, ſtultus eſt, qui autem graditur ſapiēter, ipſe ſaluabitur. Pro. 28

Stultiſſime ualde in ſe ꝯfidebat, ſiue, Lucifer, ſiue nabuchodonoſor, cui hæc uerba aſcribuntur. Eſa. 14.

In cælum aſcēdam ſnp aſtra, & exaltabo ſolium meum &c. Vnde merito illi reſpondetᷣ: uerūtamen, ad infernū detraheris in profundum laci.

Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium ſuum, & a domino recedit cor eius. Hieremiæ. 17.

Amo. 6 Væ qui opulēti eſtis in Sion, & cō
fiditis in monte Samariæ, optimates
capita populorum ingrediētes pom
patice domum iſrael.

Mat. 25 Stulta & inanis fuit ꝯfidētia uirgi-
nū fatuaꝝ, quæ accēſis lāpadibus nō
ſūpſerunt o eū ſecū. Ideo audire me-
ruerūt. Amē dico uobis, neſcio uos.

Mat. 26 Petrus quoqꝫ nimis in ſe ꝯfidebat
Mar. 14 cū dixit. Et ſi omnes ſcādalizati fue-
rint in te, ego nunq̄ ſcandalizabor.
Luc. 22 Et tecum paratus ſum & in carce
rem, & in mortem ire.

Ma. 10 Difficile eſt cōfidentes in pecunijs
in regnum cœlorum ītroire ait dn̄s.

Luc. 12 Vnde diuiti illi qui ſtultiſſime con
fidēs in diuitijs dicebat, anima habes
multa bona poſita ī annos plurimos
requieſce, comed̄ bibe, epulare reſpō
ſum eſt. Stulte, hac nocte animā tuā,
repetēt a te, quæ paraſti cuius erunt.

Luc. 18 Nec etiā in operibus q̄ ſunt de ge-
nere bonorum ſi ſint abſqꝫ charitate
confidēdum eſt. Nō enim phariſeus,
qui orans dicebat, ieiuno bis in ſab-
bato, decimas do omnium quæ poſſi

ideo deſcēdit iuſtificatus, ſed publica-
nus, q nō audebat oculos ad cœlū le-
uare, ſed pcutiebat pectus ſuū dicēs.
Deus eſto propitius mihi peccatori.

De timore Dei.

VSq; ad beatitudinem cōfirmatā Gen. 3
non poteſt eſſe ſecuritas, nam &
angeli in cœlo empyreo, & primi pa-
rētes i terreſtri paradyſo peccauerūt.

Loth inter peccatores peſſimos bo- Gen. 19
nus fuit, & exiens idē cū filiabus p' Pro. 28
prijs in mōte peccauit. Vnde batus
homo, qui ſemper eſt pauidus.

Defectus timoris diuini eſt cauſa Gen. 20
peccati, ideo dixit Abraham ad Abi-
melech. Cogitaui mecū dicēs. Forſi-
tan non eſt timor Dei in loco iſto, &
interficient me.

Timuerunt obſtetrices dominum Exo. 1.
& ædificauit illis domos.

Poſt trāſitū maris rubri & ſubmer- Exo. 14
ſionē exercitus pharaonis dicitur. Ti-
muit populus Dominum, & credide-
runt Domino, & Moyſi ſeruo eius.

Voluit Dominus i filios iſrl' mul- Exo. 19
tum timorem incutere, ideo cum to- & 20

nitruis, & igne, & ſignis terribilibus legem dedit.

3. Re. 8 Abdias diſpenſator domus Acab, timebat domum iſrael ualde, nam cũ interficeret Iezabel ꝓphetas dñi, tu⸗lit et ille centum prophetas, & abſcõ dit eos, & pauit.

4. Re. 17 Homines quos miſit rex babylo⸗nis ad habitandũ Samariam, nõ time bant dñm, & immiſit eis dñs leones qui interficiebant eos.

2. Pa. 19 Conſtituit Ioſaphat iudices in cun ctis ciuitatibus iuda, præcipiens eis inter cætera. Sit timor dñi uobiſcum & cum diligentia cuncta facite. Non enim apud dominum deum noſtrũ iniquitas.

Tobi. 1 Tobias ſenior ab infantia filiũ ſu⸗um, timere dñm docuit, & timẽtes de um ad ↄuiuiũ ſuũ fecit uocari. Seq̃. Plus timẽs deũ q̃ regem, rapiebat corpora occiſoꝝ & ſepelliebat.

Tobi. 3. Confitendo in oratione domino, dicebat Sara filia Raguelis. Virum cũ timore tuo, non cum libidine mea cõ ſenſi accipere.

Tobias iunior, & amici ſui timore Tob. 9
Dñi nuptiaꝝ cõuiuiũ exercebãt. Erat
iudith ĩ oĩb' uidua famoſiſſima, quo Iudi. 8.
niã timebat deũ ualde, nec erat q̃ loq̃
ret de ea uerbum unum malum.

Inter alia, de q̃bus cõmẽdatur Iob, Iob. 1. 2
ſignãter tãgit timor Dei. Cap. 1. & 2 & 3 1
Unde ipſe dixit. Semꝑ enim timẽtes
quaſi ſuper me fluctus timui Deum.

De muliere forti dicit ſpecialiter. Pro. 31
Mulier timens deũ ipſa laudabitur.

Commota tempeſtate magna, nau Ionæ. 1
tæ cum quibus erat Ionas, miſerunt
ipſum in mare, & ſtetit mare a furore
ſuo, & timuerũt uiri timore magno
Dominum, & immolauerũt hoſtias,
& uouerunt uota Domino.

Cũ plagis perimeretur Eleazarus 2. Ma. 6
ait domine, tu ſcis quia cum a morte
poſſem liberare, duros corporis ſuſti
neo dolores, ſecũdũ animã uero, pro
pter timorem tuũ, libẽter hæc patior.

Si timendus eſt aliquis Dominus, Tob. 3
q̄a poteſt multa bona donare, multo
magis ſumme timendus eſt Deus, q̄a
ſumma bona donare poteſt.

Mat. 18 Vñ Tobias. Noli timere fili, multa bona hẽbimus ſi timuerimus deũ. Et quia põt mala inferre, ꝑꝑ hoc xp̃s dicit. Timete eũ qui põt aiam & corpus perdere in gehennam.

Mat. 25 Luc. 19 Si grauiter eſt punitus ſeruus ille qui talentũ ſibi creditũ nõ multiplicauit, ſed ligatũ in ſudario ſiteq; reportauit, qd ſiet de illo, qui oia diſſipat luxurioſe uiuẽdo, & quantũ in ipſo eſt, dñm impugnando: ſi non conuertat & pœniteat.

Mat. 25 Valde grauiter punient illi, q opa iniqtatis & nequitiæ ꝑpetrauerũt. Ex quo apparet ꝙ ita confundent q opa miſericordiæ non fecerũt. Ite, dicetur maledicti in ignem æternum.

Luce. 2. Simeon erat hõ iuſtus & timoratus, expectãs redẽptionẽm iſrael.

Actu. 8 Viri timorati curauerũt Stephanũ a iudæis lapidatum, & fecerunt planctum magnum.

Act. 9. Poſt ꝯuerſionem Pauli ſcríptũ eſt Eccleſia ædificabat, ambulãs in timore domini, & ꝯſolatione ſpiritus ſancti replebatur.

Occaſione Cornelij deū timētis, di Act. 10.
xit Petrus. In oī gente, q̄ timet deū, et
opatur iuſtitiam, acceptus eſt illi.

De timore, quo mali timēt bonos.

DIxit Abimelech ad Abrahā. De- Gen. 21
us tecū eſt i uniuerſis quę agis.
Iura ergo ꝑ deum, ne mihi noceas.

Aegyptij perſequentes filios iſra Exo. 14.
el, qui ibant per medium mare, dixe-
runt. Fugiamus iſrael. deus enim pu
gnat pro eis.

Vidēs Saul ꝙ dominus eſſet cum 1. Re. 18
Dauid, cœpit timere eum.

Princeps quinquagenarius, q̄ ter- 4. Reg. 1
tio uenit ad Heliā, reuerēter locutus
eſt ei, quod, & quia non fecerāt, duo
alij fuerunt ab igne deſuper uenien-
te conſumpti.

Factum eſt, cum cōpletus eſſet mu Nehe. 6.
rus hieruſalem, ut timerent uniuerſę
gentes, quæ erant in circuitu.

Cecidit timor Iudæ & fratrū eius, 1. Ma. 3
& formido ſuper omnes gētes in cir
cuitu eorum, & peruenit nomen eius
ad regem.

Audierūt aduerſarij, quia paratus 1. Ma. 1

eſt ionathas cũ ſuis in bello, & timuerunt, & formidauerunt in corde ſuo.
2. Mac. 11 Poſtq̃ Lyſias fuit debellatus a iuda Machabæo, uoluit pacẽ facere cũ eo, & ꝓmiſit ꝯſenſurũ ſe omnibus quæ iuſta erãt, quaſi ad uoluntatem iudæ.
Mar. 6. Herodes metuebat ioãnem, ſciens eum uirum iuſtum & ſanctum, & cuſtodiebat eum.
Act. 5 Poſt terribilem mortem Ananiæ, & Saphiræ, erant oẽs diſcipuli in porticu Salomonis: Cæterorum autem nemo audebat ſe illis cõiungere, ſed magnificabat eos populus.
Act. 16 Cum paulus & Silas eſſent in carcere pariter poſiti, & pedes eorum ligno ſtricti ſubito terræmotus factus eſt magnus: Cuſtos aũt carceris tremefactus ꝓcidit paulo & Sila ad pedes & ait. Domini, quid me oportet facere ut ſaluus fiam?

De dilectione Dei.

Exo. 20 DAturus legem Moyſi, dominus dixit ei. Ego ſũ Dominus deus tuus, faciens miſericordiã his q diligũt me, & cuſtodiunt præcepta mea.

Præcipuũ oĩum mandatoꝝ legis, Deu.6
eſt dilectio dei. nã dixit moyſes poſt
x. mandata populo repetita. Diliges
dñm deũ tuũ ex toto corde tuo &c.

Timorẽ dei & amorem uolẽs ſpe Deu.10
cialr̃ imprimere in populo moyſes
ait. Et nũc iſrael qd dñs deus tuus pe
tit a te/niſi ut timeas dominũ deum
tuum, & ambules in uijs eius: & dili
gas eũ: & ſeruias domino deo tuo in
toto corde tuo &c.

Lõgæuus Ioſue & ꝑgreſſioris æta Ioſu.23
tis uocat oẽm hieruſalem: & monẽs
eos de multis, dixit inter cætera. Hoc
tñ diligẽtiſſime præcauete, ut dilige
tis dominum deũ ueſtrum.

De rege Dauid dr̃. De oĩ corde ſuo Eccl.47
laudauit deũ, & dilexit dominũ, qui Pſal.17
fecit illũ. Vnde ipſemet dicebat. Dili Pſal.30
gam te dñe fortitudo mea. Et diligi
te dñm omnes ſancti eius.

Legiſperito interrogãti de manda Ma.22
to magno legis reſpondit dñs. Dili
ges dominũ deum tuum &c.

Magdalenæ remittuntur peccata Luce.7.
multa, qm̃ dilexit multum.

Ioã.21 Petrus reſpondit domino ſæpius roganti, amas me. Domine tu ſcis qa amo te.

Ro.8. Multum dilexit Ieſum Paulus apoſtolus; qui ait. Quis nos ſeparabit a charitate Chriſti &c.

Idem apoſtolus talem tulit de dilectione Ieſu ſententiam.

1. Cor. 16 Siquis nõ amat dominum Ieſum Chriſtum ſit anathema maranatha.

Item quia amor eſt uirtus unitiua, magnũ amorem ad Chriſtum oſtendiſ habuiſſe Paulus: cũ ait. Vt deo uiuam, Chriſto confixus ſum cruci.

Gala. 2.

Et põt dici ꝙ xp̃s in eo uiuebat.

Ibidem. Viuo autem iam non ego: uiuit uero in me Chriſtus: & mihi uiuere Chriſtus eſt.

Phili. 1. Erat xp̃s ei ſapientia & iuſtitia.

2. Co. 1 Factus eſt nobis ſapientia a deo, & iuſtitia.

Ibi. 2. Non enim iudicaui me ſcire aliqd inter uos, niſi Ieſum Chriſtum, & hũc crucifixum.

Phili. 3. Item eius diuitiæ. Omnia in qt, detrimentum feci & arbitror ut ſtercora, ut

ra, ut

ra ut Chriſto lucrifaciam.

Poteſt dici, quod Chriſtus in eo lo- 2. Cor.
quebatur. An exprimentum quæri 13
tis eius, qui i me loquitur Chriſtus.

Item Chriſtus in eo operabatur.
Non audeo aliquid loqui eorum quæ Ro. 15
per me non efficit Chriſtus.

Item Deus eum triumphat. 2.Co. 2
Deo gratias, qui ſemper trimphat
nos, in Chriſto.

Poteſt quoq; dici Chriſti ſeruus. Rom. 1
Paulus ſeruus ieſu Chriſti.

Et Chriſti Apoſtolus. 2.Co. 1
paulus Apoſtolus ieſu Chriſti ꝑ uo
luntatem Dei.

Item Chriſti legatus & uicarius. 2.Co. 5
Pro Chriſto legatiõe fũgimur, tanq̃
Deo hortãte ꝑ nos, obſecramus, pro
Chriſto reconciliamini Deo.

Et Dei adiutor erat. 1. Co. 3
Dei ſumus adiutores.

Etiam pugil, uel certator. 2.Ti. 4
Bonũ certamẽ certaui, curſũ ꝯſuma
ui. ¶ Et alibi. Sic pugno, nõ quaſi ae- 1.Co. 9
rẽ ꝟberans. Et prima Corinthioꝝ. 15
Si ſecundum hominem ad beſtias de

pugnaui.

Item curſor.

Sic curro non quaſi in incertum.

1.Co.9 Curſum conſumaui.

2.Cor. Item ſpecialis imitator.

11 Imitatores eſtote mei ſicut ego chri.

1.Ioã.4 Pulchram facit exhortationẽ đ dilectione beatus ioãnes, dicens. Nos diligamus deum, quoniã ipſe prior dilexit nos.&c.

De dilectione proximi.

Gen.4 Reprehenſus eſt Cain a Domino grauiter, & punitus, quia cõtra fratrem ſuum inique egit, & ſe nõ eẽ cuſtodem dixit eius.

Gen.18 Nota, ꝙ diligẽter & ſolicite orabat Dñm Abraham, ut parceret Sodomitis, qđ erat magne dilectionis ſignũ.

Exo.32 Tantam dilectionẽ erga ꝓximos ſibi ſubditos Moyſes habebat, quod ipſe orans dominum, dicebat. Aut dimitte eis hãc noxam, aut dele me de libro quem ſcripſiſti.

Nu. 11 Idem optabat, ut omnes quotquot erant in caſtris prophetarent, licet honor eius inde minui uideretur.

Idem recuſat maius Dominiũ, q̃d Nu. 14
ei Dominus promittebat, intantum
ꝓximos ſuos, q̃bus ꝑerat, diligebat.

Diliges ꝓximũ tuũ ſicut te ipſũ. Deu. 6

Filij iſrael poſt occiſionem filiorũ
Beniamin, magno ululatu cœperunt
flere dicentes. Quare Domine Deus Iudi. 21
noſter factum eſt hoc malum?

Aia ionathæ colligata é aiæ dauid 1. Reg.
& dilexit eũ quaſi aim ſuã. ℂ Oſtẽdit 28
Dauid ſe diligere inimicũ, in planctu 2. Re. 1
Saul. Amicũ, in plãctu ionathæ. Simi & 3
liter in plãctu Abner. ℂ Filiũ quoq;
licet malũ, & ſibi aduerſariũ fleuit. 2. Reg.

Magnam dilectionẽ oſtẽdit ſe ha- 18. 19
bere Nehemias ad filios tranſmigra-
tionis, quod patet in his, quæ eis fe-
cit. Neemi. per totum.

Quia Tobias multis, multa ōpa Tob. 1
charitatis exhibebat, multi diligebãt
eum. Vnde cum iuſſus eſſet occidi a
rege, latuit, & inuentus non fuit.

Tantam dilectionẽ uult Dominus Mat. 5
ad proximos nos habere, ut dixerit.
Diligite inimicos ur̃os, bñfacite his
q̃ oderũt uos. Et petro reſpõdit nõ eẽ

dimittendum ſepties peccanti fratri,
Mt. 22 ſed uſq; ſeptuagieſſepties. Dixitq́. di
liges proximum tuū ſicut teipſum.
Luc 10. Ad ꝓximum magnam dilectionē
habuiſſe laudatur Samaritanus ille, q
appropians ſemiuiuo, miſericordia
motus eſt, & eius uulnera alligauit,
infundens oleum & uinum. Per quē
ſignificatur Chriſtus, q de cœlo de-
ſcendēs genus humanum a diabolo
uulneratum ſanauit, pro quo mortē
ſæuiſſimam crucis paſſus eſt, & ut p-
fectiſſimæ charitatis exemplū daret,
& pro crucifixoribus ſuis orauit.
Luc. 23 Mirā quoq; dilectionē, ad ꝓximū
habuiſſe monſtrauit beatus ſtepha-
Act. 7 nus, q dn̄m imitatus & ipſe ꝓ lapida
toribus ſuis deuotius, q̄ ꝓ ſe oraſſe ui
det, Nā ꝓ illis genua poſuit, & uoce
magna clamauit. Pro ſe ṽo ſimplici-
ter dixit. Dn̄e ieſu ſuſcipe ſpiritū me
um. ¶ Ineſtiabilr paulus ꝓximos di
Ro. 9 ligebat. Qui ꝓ frībus ſuis anathema
fieri optabat Erat erga eos ut pater
corripiens. ¶ Nam in Chriſto ieſu
1. Co. 4 per euangelium ego uos genui.

Et paulopoſt in uirga ueniā ad uos. Ibidem.
Et ad Theſſalo. Sicut pr̄ filios dep̄can 1. Th. 2
tes uos,& ꝯſolātes teſtificati ſumus.
Item ut mater parturiens. Nam di Gala. 4
cebat Galathis.
Filioli mei quos iterum parturio.
Tanq̄ nutrix fouens & blandiens. 1. Th. 2
Facti ſumus, ait tanq̄ ſi nutrix foueat
filios ſuos.
Et alibi. Tanq̄ paruulis in Chriſto 1. Co. 3
lac potum dedi uobis.
Itē tanq̄ magiſter & doctor erudiēs. 2. Ti. 1
poſitus ſum prædicator, & apoſtolus
& magiſter gētium i fide & ueritate.
Item tanquam frater & ſocius col Phil i4
loborans, & coadiuuans.
Fratres mei dilectiſſimi. & deſideratiſ
ſimi, rogo te Germana compar. &c.
Et cap. 1. ad philip. Habeo uos, in Phili. 1
confirmatione Euangelij, ſocios gau
dij mei &c.
Et ſecunda Corinth. 1. Non domi 2. Co. 1
namur fidei ueſtræ, ſed adiutores ſu
mus gaudij ueſtri.
Item tanq̄ legatus reconciliatis. 2. Co. 5
Pro Chriſto legatione fungimur.

Act. 10 Et Apoſtolus bona annuncians.
Vos ſcitis qualiter nihil ſubtraxerim
uobis utilium quo minus annuncia-
rem uobis, & docerem uos publice
per domos.

Act. 17 Et alibi, Q̄d ignorantes colitis,
ego annuncio uobis.

1.Co.3. Item Architectus ædificans.
Vt ſapiens architectus poſui fun-
damentum.

Per aliã nihilominus uiã põt dici
ꝙ Paulus oſtẽdit ſe eſſe ꝓximoꝝ fer
uentiſſimũ dilectorẽ; ꝑ hoc uidet, ꝙ
ipſe multa ꝓ eis faciebat. ſiquidem uel
ſuſtinebat, uel dabat ea quæ nõ habe
bat, ab habẽtibus pro indigẽtibus ꝓ
curabat. Q̄d enim ſuadet ad utilita-
tem proximoꝝ ipſe teſtatur.

Act. 20 Ad ea quæ opus erãt mihi, & his
qui mecũ ſunt miniſtrauerũt manus
iſtæ. Seqtur. Q̄m beatius eſt dare q̃
accipe. Q̄uãuis aũt ſuꝑ erro gationis
eſſet, cũ ab ipſis accipe poſſet, in hoc
2.Co.12 faciebat, ut illis qbus predicabat par
ceret. Vnde ad Corinthios. Paratus
ſum uenire ad uos, & non ero uobis

grauis. Non enim quæro quæ ueſtra ſunt, ſed uos.

Scd'o, ut pſeudo ap'lis gloriãdi oc caſionem auferret. In oibus ſine one re me ſeruaui, & ſeruabo. q'd facio & faciã, ut amputẽ occaſionẽ eoꝝ, q uo lũt occaſionẽ, ut in eo de quo glorian tur, repiantur ſicut & nos. 2. Cor 11

Tertio, ut exinde maiorẽ mercedẽ hr̃et. non uſi hac ptãte, ut accipiamus ſ. ſumptus a uobis. Seqtur. Quæ eſt ergo merces mea, ut prædicãs ſine ſũ ptu ponam euãgelium Chriſti. 1. Co. 9 Ibidem

Rurſus etiam ipſe ꝓcurabat ab ec cleſijs de Achia ad donãdum paupi bus de iudæa, ob quã cauſam colle ctas fieri faciebat, & fideles ad hoc ef ficaciter inducebat. 2. Cor. 16

Item, Qui parce ſeminat, parce me tet. 2. Corinthiorum. 9. 2. Co. 9

Dabat ꝓximis uerba dei, qbus co pioſiſſime abũdabat, imo ẽt ſeipſum eoꝝ utilitatibus dedicabat. Volebã mus tradere uobis nõ ſolum euãge lium, ſed & animas noſtras, ꝓpter ea ꝙ cari nobis facti eſtis. 1. Th. 2

2. Cor. Sic & Corinthi. Ego ipſe libētiſſi-
12 me impēdam, & ſuper impēdar pro
animabus ueſtris.
Profe- Mira inſup de corpore ſuo fecit ꝓ
ctio ximis ad fidē & ſalutē ꝯuertēdis præ
pauli. dicando, uidelicet, diſputādo, diſcur-
Gala. 1 rēdo a damaſco in Arabiā, in Hieru-
&. 2 ſalē, in Antiochiā. deinde nunc iuſſu
Act. 9. ſpiritus ſancti cū Barnaba de Antio
11. 13 chia in Ciprū. Inde nauigātes ꝑ pam
phhyliā, & poſt eūtes in piſidiā, Ico-
niū, Licaoniā, ꝯſtituerūt præſbyteros
Act. 14 ꝑ ſingulas eccleſias. Et tādē poſt fa-
15. & in ctum multiplicem fructum, Antio-
fra uſq; chiam redierunt. De his habetur in
in fine. Actib. Poſtmodū uero paulus uolēs
uiſitare fratres, quibus prædicauerat
uerbum Dei, aſſumpto Sila in ſociū
profectus eſt in Syriam & Ciliciam.
Inde trāſiens phrygiæ & Galatiæ re-
gionem, uenerunt Miſiam, & poſtea
uocatus in macedoniam nauigauit.
& tunc philippis, Theſſalonicæ, & in
multis aliis ciuitatibꝫ, regiōis illius,
multum fructum faciens, conſequen
ter peruenit Athenas, ubi cum philo

ſophis curioſis ſalubriter diſputauit. Ex quo tranſtulit ſe Corinthũ, & ibi multũ populũ dño acqſiuit. Inde ꝓfectus eſt Epheſũ, & ingreſſus Synagogas, diſputauit cũ Iudæis. Inde egreſſus deſcẽdit Cæſareã, de Cæſerea uenit Antiochiã, & facto ibi aliquãto tẽpore, ꝓfectus eſt Galatiã regionẽ, & Phrygiã, ꝯfirmãs oẽs diſcipulos. Et poſtea, peragratis ſupioribus ꝑtibus iterũ uenit Epheſum, ibiqꝫ biẽnio cõmoratus diſputãs & ſuadẽs d̃ regno Dei fecit ut oẽs qui habitabãt ĩ Aſia, audirent uerbum Domini, tam gentiles q̃ iudæi. Inde reuerſus per Macedoniam & Troadẽ, & Miletũ, & per plures alias ciuitates & inſulas tranſiens applicuit Tyro, & de Tyro ptolomaidam, & Cæſaream iter faciens. Deinde Hieruſalem cum multa fatigatione peruenit. Vbi comprehẽſus a iudeis, tractus & uerberatus fuit, & coram, diuerſis iudicibus neq̃ter accuſatus, a manifeſto grauamine Cæſarem cõpulſus appellare. Traditus autem Centurioni, poſt naufragia &

multa pericula ad urbem romanã cateniſ uinctus acceſſit, ibiq; prędicationi ac doctrinæ inſiſtẽs, ire ẽt in hiſpaniam ꝓponebat. Ecce quõ amabat illos, ꝑ q̃bus tot & talia ſuſtinebat: unͣ ait. Oĩa cariſſimi, ad ædificationem ueſtram. Actuũ. 14. & 15. 2. Corinthiorum. 12.

Apparent ẽt ſigna dilectionis, cũ qs uult ſuſtinere, uel pati grauia pro
Eccl. 22 amicis: unͣ Eccľia. dicit. Amicũ ſalutare non ꝯfundaris. Et ſi mala tibi euenerint per illum, ſuſtine.

2. Ti. 2. Ex iam dictis uero Paulũ mira ſuſtinuiſſe liquet ꝑ utilitatibus ꝓximorũ: unͣ ait. Oĩa ſuſtineo ꝑꝑ electos, ut & ipſi ſalutẽ ꝯſequant̃. De hoc requre in cap. de tribulationibus. ibi eñi de his multa inuenies.

Magnam dilectionem ad ꝓximos habuiſſe Ioãnem euãgeliſtam, patet ex uerbis ſuis. Ex abundãtia eñi cordis os eius loquebatur, quando dilectionem uel charitatem toties repetebat: ſicut apparet præcipue in prima epiſtola cap. 3. & 4.

De inuidia;

INuidia diaboli mors ĩtrauit in or= bem terraꝝ: quia. ſ. uidit diabolus hoĩem in ſtatu fœlici eſſe, & ad illum poſſe aſcẽdere uñ ipſe corruerat: ideo tentauit hoĩem, & uicit. Sapiẽ. 2 Gene. 3

Inuidia motus Cayn, frẽm ſuum Abel occidit, qñ uidit munera acce= ptari a deo, & non ſua. Gene 4

De Iſaac dicitur. Benedixit illi do= minus, & locupletatus eſt homo: ob hoc inuidentes ei Paleſtini, puteos ei= us obſtruxerunt. Gen. 26

Per hoc patet, ꝙ proſperitas hoĩs cauſat inuidiam malis, occaſionali= ter tamen.

Rachel ſterilis ſorori fœcundæ in uidit. Ecce quomodo inuidia nec pro pinquis parcit. Gen. 30

Fratres Ioſeph inuidebant ei ani= mo peſſimo & crudeli, uidentes ꝙ a patre plus cunctis fratribus amare= tur, & audientes ſomnia quæ narra= bat. Et nota ibidem, ad quantum fa= cinus ex illa inuidia proruperunt. Geneſis, 37.

Nu.11 Cũ duo uiri ꝓphetarent ĩ caſtris, Ioſue quaſi inuidens dixit. Domine mi Moyſes, ꝓhibe eos, at ille. Quid æmularis pro me?

Nu.12 Maria ſoror Moyſi & Aaron, locuti ſunt contra Moyſen dicẽtes. Nõ ꝑ ſolum Moyſen locutus ẽ dominus. ex quo apparet, quod inuidus nõ parcit beneficijs, uel propiquis. Moyſes enim eorum frater erat, & per eũ grã dem recipiebant honorem.

1. Reg. 18 Percuſſo philiſteo cantabant mulieres. Saul percuſſit mille, & Dauid decem millia. Iratus eſt autem Saul nimis, & diſplicuit ei ſermo iſte.

2. Reg. 17 Vidẽs Achitophel quod nõ factũ fuerat ſecundum cõſilium ſuum, ſed magis ſecũdum Chuſai, abiẽs in domum ſuam ſuſpendio interijt.

1. Eſd. 4 Aedificãtibus tẽplũ filijs iuda, poſt reditũ de Babylõe, gẽtes q̃ erãt in circuitu doluerũt, & eos multipliciter impedierũt. ℭ Audierũt Sanaballath

Nee. 2 & Thobias, quod ueniſſet homo, q̃ quæreret proſpertitatẽ filioꝝ iſrael, contriſtati ſunt afflictione magna.

Daniel ſuperbat omnes principes Dan. 6
& Satrapas. Vnde omnes pricipes &
Satrapæ quærebant occaſionem, ut
eruerent Danielem ex latere regis.

Alcimus uidens charitatem iudæ 2. Mac.
& Nicanoris adinuicem, uenit ad De 14
metriũ, & dicebat Nicanorem rebus
alienis aſſentire, iudãq; regis inſidia-
torẽ, ſucceſſorem ſibi deſtinaſſe.

Vidẽtes pricipes ſacerdotũ & ſcri Ma. 21
bæ mirabilia, quæ Dominus faciebat Luc. 16
& pueros clamãtes Hoſána Filio Da
uid. Indignati ſunt.

Frater filij ꝓdigi, audiens feſtũ ꝙ Luc. 15
faciebat pr̃ adoleſcẽtiori filio reuer-
tenti, idignatus, nolebat introire.

Ab ioãne Baptiſta longe fuit inui
dia relegata, ad quẽ cum uenirent di Ioan. 3
ſcipuli, & dicerent qđ Chriſtus ba
ptizaret, & omnes irent poſt eum, re
ſpondit. Amicus ſpõſi &c. Hoc ergo
gaudium meum impletum ẽ, illum
oportet creſcere, me uero minui. &c.

Quidam iudæi, qui uiderant Laza Ioã. 11
rum a domino ſuſcitari, abierunt ad
phariſæos & dixerũt, quæ fecit ieſus.

Vnde pontifices & phariſæi collegerunt concilium.

Ma. 27 Ad tam imane ſcelus principes ſa
Ma. 15 cerdotũ ex inuidia proruperunt, q̄d legitur. Sciebat pilatus quod ꝑ inuidiam tradidiſſent eum, ſummi ſacerdotes, uidelicet, ipſum dei filium Dominum ieſum Chriſtum.

Act. 4 Petro & ioãne loquentibus ad populum, ſuperuenerunt ſacerdotes & magiſtratus populi & ſaducæi moleſte ferentes, quod docerent populũ. Exurgens princeps ſacerdotũ & oẽs q cum illo erant, uidentes ſigna, quæ ꝑ petrũ fiebant: repleti ſunt zelo, & iniecerũt manus i apoſtolos, & poſuerũt eos i cuſtodia publica. Actuũ. 5.

Act. 7 Audientes uerba Stephani iudæi, diſſecabantur cordibus ſuis, & ſtridebant dentibus in eum, dolẽtes quod non poterant reſiſtere ſapiẽtiæ & ſpiritui, qui loquebatur.

Act. 13 Cõuenit pene uniuerſa ciuitas, audire uerbum dei, quod paulus & barnabas prædicabant. Videntes autem Iudæi repleti ſunt zelo.

Ex Theſſalonicēſibus, iudæis & gē Act. 17
tilibus crediderunt multi uiri & mu
lieres nobiles nō paucæ: zelantes aūt
iudæi concitauerunt ciuitatem.

De correptione fraterna.

CORripere ꝓximum uel reprehē Gen. 13
dere eſt opus miſericordiæ. Vñ
charitatiue, & māſuete compeſcuit
Abrahā iurgiū, quod erat iter paſto-
res ſuos, & paſtores nepotis ſui loth.

Dulciter & benigne icrepabat Loth Gen. 19
Sodomitas, licet illi nō acqeuerit ei.

Poſtq̄ iurauerat Abraā Abimelech Gen. 21
ꝙ faceret ei miſericordiam, continuo
ſequitur. Et increpauit Abimelech:

Rubē & iudas tēperauerūt furorem Gen. 37
fratrum ſuoꝝ, ne occiderent ioſeph.

Moyſes iniuriantem Hebræū cha Exo. 2
ritatiue corrupuit, ſed ille inique tu
lit, & ad iniurioſa uerba prorupuit.
Nunquid occidere me uis?

Videns iethro populum expectan Exo. 18
tem iudicari per Moyſen dixit. Stul-
to labore conſumeris. Et nota. Quo
modo tantus homo gētilis hominis
montioni acquieuit.

Ioſu.22 Phinees filius Eleazari & cæteri nū
cij fratres ſuos,qui ædificauerant al-
tare in ſcandalum filiorum iſrael ,di
ſcrete arguerunt,& ſatiſfactionem li-
bentiſſime ſuſceperunt.

Iudi.20 Miſerunt nuncios filij iſrael ad tri
bum Beniamin,qui dicerent. Cur tā
tū nephas in uobis repertū eſt? Tra-
dite homines,qui hoc flagitium per
petrauerunt.

1.Reg. Increpādo ionathas patrem ſuum
19 Saul,pro iniqua perſecutione Dauid
eius maliciam aliqualiter in princi-
pio temperauit.

1.Reg. Volens Abigail arguere uirū ſuū
25 ſuper duriria, quam oſtēderat nūcijs
Dauid, noluit qdē ſtatim dicere poſt
prādium ſed expectauit tēpus opor-
tunum ſolum uſq; ad craſtinum , cū
prius uinum bibitum digeſſiſſet.

2.Re.2 Abner bñ arguebat Aſahel,qui ni
mis urgebat pſequēdo eū ſed ille au
dire ɔtēpſit & pp hoc occiſus fuit.

2.Re.2 Nota q̄ diſcrete arguit Nathan pro
12 pheta Dauid, cū peccaſſet adulteriū
& homicidium cōmittendo nō enim

cum

cum furore dixit. Peſſime feciſti. ſed aſſumpta ſimilitudine congrua illa: queauit eum uerbis oris ſui.

Cum magno zelo arguit helias populum dicens. Si Dominus deus eſt, ſequimini eum. Vt quid claudicatis in duas partes? 3. Reg. 18

Reprehēſurus regem Achab, regē Iſrael, uir, quidam de filijs prophetarum, propoſuit ei ſimilitudinem, per quam cognouit rex peccatum ſuum. 3. Reg. 20

Cū magna libertate dixit Eliſeus ad iorā regē Iſrl, exercitu circūſtante. Si nō erubeſcerē uultū Ioſaphat, non attendiſſem te, nec reſpexiſſem. 4. Re. 3

Sacerdotes reſtiterunt Oziæ regi iuda uolenti adolere incenſum & dixerunt. Non eſt tui officij ut adoleas incenſum. 2. pa. 26

Cū magno ardorē corripuit Eſdras filios tranſmigrationis, qui duxerunt alienigenas contra legem. 1. Eſdræ 9. & 10

Neemias audiens clamorem populi, propter grauamina, que patiebatur a diuitibus increpauit optimates & magiſtratus. Idem facit pro eo, quod Neem. 5

multi portando onera, diem Sabbati prophanabant.

Tob. 2 Irridebant Tobiã parẽtes & cognati eius, at ipſe icrepabat eos dicẽs. Nolite ita loqui. filii ſanctorũ ſumus &c.

Iudit. 8 Audiẽs iudith propoſitũ ciuiũ ſuorum quod poſt quinq; dies uolebãt ciuitatem tradere Aſſyrijs, reprehendit eos ſermonibus fidelibus & diſcretis

Dan. 5 Daniel ualdẽ diſcrete arguit regem balthaſar exẽplo pr̃is ſui. Et nota q̃ patiẽter rex illũ audiuit, licet dixiſſet ꝯtra eũ, & poſtea ip̃m magnifice honorauit.

Mat. 3 Luc. 3 ¶ Cũ miro feruore dicebat ioãnes baptiſta phariſęis & ſaducæis. progenies uiperarum qs demoſtrabit uobis fugire a uentura ira?

Ma. 14 Mar. 6 Dicebat ioãnes Herodi adulterãti cum Herodiadæ uxore fratris ſui. Nõ licet tibi illam habere.

Ma. 16 Indiſcrete, licet pie, uoluit dominũ petrus icrepare, cũ diceret. Oportere eũ pati a pricipibus: ſed dominus dure reſpondit. Vade poſt me Sathana.

Ma. 18 Veram & certã dedit dominus regulam petro de correctione fraterna.

Si peccauerit ĩ te frater tuus, corripe eum inter te & ipſum ſolum.

Vnus de his latrõibus, q pẽdebãt, blaſphemabat dñm ieſũ, reſpõdẽs alter increpabat eũ dicẽs. Neq; tu times deũ &c. nos digna fctis recepimus. Luc. 22

Pulchre arguebat & ↄuicebat phariſæos ille cæcus natus, a Domino illuminatus, dicens. Mirabile quiddã eſt, quod uos neſcitis unde ſit ille, homo, & aperuit oculos meos. A ſeculo non eſt auditum, quod aperuerit quis oculos cæci nati, niſi hic eſſet a deo, non potuiſſet facere quicquam. Ioan. 9

Vidẽs petrus quoſdam iudæos admirantes & diſcipulos deridentes, diſcrete & confidenter arguit illos & inſtruxit, & ad fidem conuertit. Act. 2 & 3

Simile accidit Cap. 3. Actu. Poſt ſanationem claudi, & culpas eorũ ipſe oſtendit & aliqualiter excuſans eos, multa dulcia uerba dixit, ita quod cõuerſi fuerunt quinq; millia hominũ.

Duriſſime icrepauit petrus Ananiã & Saphirã, pro eo, qđ fraudauerãt de pretio agri, quod uẽdiderãt, & partes Act. 5

Act.6 ad pedes apoſtolorum poſuerát.

&.7 Stephanus in concilio iudæorum, exiſtens cōfidenter increpabat eos dicens inter cætera. Duri ceruice, & Incircuncisi corde & auribus, uos ſemper ſpiritui ſancto reſtitiſtis, ſicut patres ueſtri, ita & uos. Quē propheta

Act.8 rum non perſecuti ſunt patres ueſtri?

Simonē magū ꝓ dono dei pecuniā offerētē petrus terribilr icrepauit, di

Act. 13 cēs. Pecūia tua tecū ſit in ꝑditionem.

Paulus intues Elymā magū q nitebať auerteř ꝓcōſulē a fides, dixit illi. O plene oī dolo, & omni fallatia fili diaboli, & inimice omnis iuſtitiæ, nō

Ro.1.2 deſinis ſubuertere uias dñi rectas?

&.3 Miro diſcretionis modo, Paulus arguit Romanos ex gētilibus & iudæis conuerſos, qui ſuperba commotione dolebant ſe alterutrū ſupponere. Oſtēdit autem utroſq peccaſſe & glorioſa dei miſericordia indigere. Nā & gētiles legis naturalis, & iudæi legis Moſaicæ fuerant trangreſſores. Cauſati ſum', inqt iudæos & Græcos, idē, Gētiles & circūciſos oēs ſub peccato eē.

Corithios arguit de hoc præcipue, 1. Cor.
quod Chriſtus in eis diuidi uidebatur: 3. & 5
dicēte uno. Ego ſum apollo: alio ego
cephæ. Ita ēt, q̄a diſſimulabāt inter ſe
fornicatorē, q̄ tenebat nouercam ſuā.

Itē, quia apud infideles iudices de 1. Co. 6
ſecularibus negotijs litigabant.

Reprehendit eoſdem circa Euchari 1. Cor.
ſtiæ ſumptionem. 11

Et de errore circa mortuorū reſur-
rectionem. cap. 15

Eoſdē icrepat de hoc præcipue, q̄d 2. Cor.
illi multa grauia a pſeudo apoſtolis 11
ſuſtinebant, & ipſum nō habebāt in
tanta reuerentia ut debebant. Suſtine-
tis, inquit, ſi quis uos in ſeruitutē re-
digit, ſi q̄s deuorat, ſi q̄s accipit &c.

Item. Ego debui a uobis cōmenda 2. Cor.
ri. Nihil enim minus feci ab his, q̄ ſūt 12
ſupra modum Apoſtoli.

Galatas acriter & feruēter arguit ſup Gala. 3
hoc ꝙ poſt acceptā ueritatē Euāgelij
uolebāt ad circūciſionē & legales ob
latiōes reuerti. o iſenſati ait galatę. q̄s
uos faſciauit? &c. Audierat ap̄s quoſ
dā d̄ theſalōicēſib' ābulare iqete, nō 2. Th. 3

operantes, ſed curioſe agētes. Idcirco corripi tales mandauit.

De cōpaſſione habēda ad proximū.

Gen. 14 Audiens abrahā captū eſſe Loth nepotem ſuum, celeriter & uiriliter ſuccurrit ei.

Gen. 37 Rubē & iudas reſiſtebāt cæteris fratribus uolētibus occidere ioſeph, quāuis non reduxerint eum ad patrē, tñ minus male actum eſt ei.

Iudic. 8 Gedeon compatiens ſocijs fugatis petiuit panes pro eis.

Iudi. 21 Licet filij beniami, filios iſrł grauiſſime offēdiſſēt, pp illoꝝ tamē excidiū oēs eleuata uoce, ululatu magno fleuerunt. ¶ Lugebat Samuel Saul, licet ſciret eum a deo proiectum.

1. Rug. 15

1. Reg. 30 Compatiens dauid laſſis ſocijs, qa ad bellum ire non poterant, cōſtituit, qđ æqua pars eſſet deſcendendētis ad prælium, & remanentis ad ſarcinas.

2. Reg. 18 Doluit Dauid de occiſione abſalō, licet ille multum offendiſſet eum.

2. Rg 24 Cōpaſſus populo dauid petiuit ab angelo percuti pro illis. 2. Reg. 24

3. Reg. 17 Helias benigne accepit ꝟbū mulie

ris ſatis durũ,& ꝓ filio ei' mortuo do
lori illius cõpatiẽs efficaciter orauit.

Cum iezabel occidiſſet prophetas 3. Reg.
Domini, Abdias abſcõdit centum ex 18
eis, & pauit eos diebus multis.

Pie compaſſus fuit Elizeus uiduæ 4. Re. 4
debitis obligatæ, & augmentauit ei
modicum olei, quod habebat.

Non ſolũ ꝓ præſentibus malis cõ 4. Re. 8
patiendũ eſt proximo; Sed etiam pro
futuris, uñ Eliſeus uidẽs azabel, q̃ ma
la factur' erat filijs iſrael, cœpit flere.

Cũ cœpiſſent filij iſrael de uiris iu 2. pa. 28
da ducẽta millia mulierũ & puerorũ,
pepcerunt eis, & ueſtitos atq; refectos
ad propria remiſerunt.

Audiens Neemias miſerabilem ſta Ne. 1
tum ciuitatis Hieruſalem, fleuit die
bus multis & tãdem conſilium adhi
buit, & auxilium oportunum.

Cũ regnaret Sannacherib, & filios Tob. 1
iſrl' exoſos haberet, Tobias pergebat 2
quotidie ꝑ oẽm cognationẽ ſuam &
ꝯſolabat eos, eſurientes alebat, nudis
ueſtimẽta præbebat & mortuis atq;
occiſis ſepulturã ſolicitus exhibebat.

Eſth. 4 Nũciata reginæ Eſthar ſentẽtia cru-
&.7 deli contra populum ſuum lata, non
aliter ſumpſit negotium, quam ſi fuiſ
ſet una de populo, licet eſſet ſecluſa a
tali ſententia tanquam ſponſa regis
dilecta.

Iob.2 Audiẽtes tres amici Iob omne ma-
lũ quod accidiſſet ei, uenerunt ut con
ſolarentur eum. Sed cum non intelli
gerent cauſam ſuæ afflictiõis fuerũt
ei poſtea oneroſi.

Iob.29 Magnam compaſſionẽ beatus Iob
habebat ad ꝓximos, qui dicebat. Au
ris audiens beatificauit me. Eo quod
liberaſſem pauperem uociferantem,
& pupillum cui non erat adiutor, be
nedictio pupilli ſuper me ueniebat, &
cor uiduæ conſolatus ſum.

Eſa.21 Nõ ſolũ iuſtis in afflictione poſitis
compatiendum eſt, ſed etiã peccato
ribus & iniuſtis. Vñ dicebat Eſaias.
Propter deſtructionẽ Babylonis, re
pleti ſũt lũbi mei dolore, anguſtia poſ
ſedit me, ſicut anguſtia parturientis.

Eſa. 22 Videns in ſpiritu, idem calamitatẽ
ſuperuenturam populo ſuo dicebat,

Recedite a me, amare flebo, Nolite incumbere, ut conſolemini me ſuper uaſtitate filiæ populi mei.

Dolens abdemelech æthiops, qđ Hie. 38
Hieremias propheta miſſus erat in la
cũ Leonũ i quo nõ erat aqua ſed lutũ
ꝑcurauit apud regẽ ut extraheret illũ

Cum ſcripſiſſet Baruch uerba cõ Hie. 43
minatõis ex ore Hieremiæ, dixit. Ve &.45
mihi miſero, quoniam addidit Domi
nus dolorem dolori meo. Et tamen dicebat populus, quod Baruch incitaret Hieremiam aduerſus eos ut traderentur in manus Chaldæorum.

Cum reuelaſſet dominus ezechieli Ezec. 5
peccata, quæ populus iſrael faciebat, &.9.
& pœnas quas paſſurus erat, fuit amaricatus, triſtis, & gemebundus.

Rex darius ſciens danielẽ poſitum Dan. 6
in lacum Leonum, præ dolore dormiuit incænatus cibiq́ꝫ nõ ſunt illati corã eo. Inſup & ſomnus receſſit ab eo.

Magnum dolorem habuit onias ſa 2. Ma. 2
cerdos quãdo uidit templum per heliodorum debere ſpoliari, & depoſita uiduarum & pupillorum auferri.

2.Ma.4 Antiochus rex qui nobilis appella baẽ,licet ſimpľr eẽt malus, tñ audiẽs Oniã ſũmũ ſacerdotẽ iniq̃ fuiſſe occiſ ſũ,flexus ad miſericordiã lachrymas

Mat. 14 fudit. ¶ Miſertus ẽ dñs turbæ idigẽtī

Mar. 8 q̃a pedeſtris ſecuta eũ fuerat ĩ deſerto.

Mat. 15 Accedentes diſcipuli ad dominum rogabãt eũ ꝓ muliere Chananæa dicẽ tes. dimitte eã,q̃a clamat poſt nos.

Mat. 18 Cõtra nolentes cõpati proximo,& ex corde remittere, inducit dominus parabolam de ſeruo nequam,cui mil le talenta fuerũt remiſſa, & noluit di mittere cõſeruo ſuo centũ denarios.

Mat. 25 Ad hoc qđ homõ libẽter cõpatia tur ꝓximo & miſereatur ipſius,mul tum facit,quod ſpecialiter fiet diſpu tatio de opib' miſericordiæ ĩ iudicio.

Luc. 7 Cũ uidiſſet Dominus flentẽ uiduã cuius filius efferebatur defunctus,mi ſericordia motus ſuper eã,dixit Noli flere,& mortuũ illius filiũ ſuſcitauit.

Luc. 10 Samaritanus ille,ſuper ſauciato mi ſericordia motus, alligauit uulnera eius,infundẽs oleũ & uinũ, & curã il lius egit,& pabulum fecit haberi.

Videns dñs ciuitatẽ Hieruſalẽ, & Luc. 19
cõſiderans mala, quæ ei futura erant
poſtmodũ & paſſura, fleuit ſuper eam
dicens. Si cognouiſſes & tu &c.

Vt uidit Ieſus Mariam plorantẽ, & Ioã. 11
iudæos qui uenerant cũ ea plorantes,
infremuit ſpiritu, & turbauit ſeipſũ,
& lachrymatus eſt.

Etiã pẽdẽs Saluator i cruce habuit Ioã. 19
curã mr̃is, quã ſciebat i aĩa crucifigi.
Mulier, dixit, ecce fili' tu', oñſo ioãne

Cum ueniſſet petrus i ioppẽ uidit Act. 9
flentes uiduas ꝑ morte Tabitæ, quæ
faciebat eis tunicas & ueſtes & ponẽs
genua ſua orauit & cum uocaſſet eã
ſanctis & uiduis aſſignauit uiuam.

Paulus cum eſſet athenis incitaba Act. 17
tur ſpiritus eius in eo quod ipſe uide
bat idolatriæ deditam ciuitatem.

Barbari nõ modicã p̃ſtabãt huma Act. 27
nitatẽ paulo & ſocijs ei'. Accẽſa .n. ei & 28
pyra reficiebãt oẽs ꝑꝑ ibrẽ q imminę
bat & frigus ipſi uero eius bñ indige
bãt q de naui cõfracta euaſerant tpe
hyemali' & quoſdã oportuit natare:
alij ꝟo ſuꝑ tabulas fuerũt aſportati.

Rom. 9 Cum tanta ſpiritus anxietate com
patiebaẗ paulus fratribus, & cognas
tis ſuis peuntibus, qđ ipſe dicebat.
Triſtitia eſt mihi magna, & cõtinuus
dolor cordi meo. Optabã enĩ ego ipẽ
Anathema eſſe a chriſto, ꝓ fratribus
meis, q ſunt cognati ſecũdũ carnem.
Gala. 4 Et Galatis. Filioli mei, quos iterũ
parturio iudicium ſine miſericordia
fiet ei qui non facit miſericordiam, ut
patet. Iacobi. 2

De hoſpitalitate exibenda.

Gen. 18 NOta de Abrahã, quam celeriter,
quam lætanter angelos hoſpitio
receperit, & ipſis ea quæ uidebantur
neceſſaria peregrinis, parari fecit.
Gen. 19 Item de loth attende, quomodo an
gelos ſuos putabat eſſet hoies trãſeũ
tes, honorauit, obnixe rogauit, & eis
neceſſaria benigne offerens, domum
ſuam contra incurſantes defendit, ut
potuit. Vnde liberatus eſt ab incẽdio.
Gen. 24 Prompta ad hoſpitalitatem uidebã
tur Rebecca, que dixit ſeruo Abrahæ.
palearum & fœni plurimum ẽ apud
nos, & locus ſpacioſus ad manendũ.

Et paulopoſt dixit eidem Laban: Præ
paraui domum,& locum camelis.

Sine magna p̃ce iethro recepit pe- Exo. 2
grinum Moyſen hoſpitio. Poſtmodũ
autem filia eius & nepotes ſui, fuerũt
per illum magnifice honorati.

Teſtatur Moyſes dicens. Dominus Deu. 10
deus noſter amat peregrinum, & dat
ei uictũ & ueſtitũ,& uos quoq; ama-
te pegrinos qa & ipſi fuiſtis aduenæ.

Exploratores, quos miſit Ioſue acce Ioſuæ. 2
pit hoſpitio Raab meretrix liberali- &. 6
ter, & cuſtodiuit fideliter, ac dimiſit.
Et domus ei' tota ab hoſte ſeruata ē.

In Gabaa Beniamin, non inuenit lo Iudi. 19
cũ Leuites, q eum hoſpitio reciperet,
niſi quendã ſenē de opere uenientē.

Helias ſuſcitauit filium mulieris, 3. Reg.
apud quam ſuſtentabatur. 17

Mulier Sunamitis Eliſeum tranſeũ 4. Re. 4
tem hoſpicio ſuſcepit, hinc ei filium
impetrauit & eundem mortuum ſu-
ſcitauit.

Bonus hoſpitalarius erat Iob, q di- Iob. 31
cebat. Foris non manſit peregrinus,
oſtium meum uiatori patuit.

Ma. 10 Quādo miſit ſaluator diſcipulos ad
Luc. 10 prædicādū, in illis ſeipſum recipi aſſe
ruit & audiri. Qui uos recipit, me re-
cipit, quos audit, me audit. Qui uos
ſpernit, me ſpernit.

Luc. 9 Ambulans p mundū dn̄s ieſus, nō
10. Ioā. habebat ubi caput reclinaret. Marthā
12 uero ſpecialē hoſpitē legit habuiſſe.

Luc. 19 Gaudens accepit dominū zacheus
in domo ſua, & dn̄s ipſum magis gau
dentē effecit, quādo dixit. Hodie ſalus
huic domui facta eſt.

Luc. 24 Exemplo duorum diſcipulorum, qui
dominus in ſpecie peregrini coege-
runt ad manendū, apparet, ꝙ peregri
ni non ſolū uocandi ſunt ad hoſpitiū
ſed compellendi.

Act. 10 Apoſtoli hoſpitabantur, ut pluri-
mum, in domibus artificum, & homi
nū mediocrium. Vnde legitur de pe
tro. Hic hoſpitabatur apud Simonē
quendam coriarium cuius domus eſt
iuxta mare.

Act. 16 Obnixe & inſtāter depcata ē lydia
purpuraria paulū & ſocios ei' ut ma-
nerent apud eā in domo ſua, & coegit

eos &c.

Item de paulo, manebat apud aq̄lā Act. 18
& priſcillā quia erat eiuſdem artis.

Cū euaſiſſet paulus & ſocij eius d̄ Act. 28
cōfracta naui, Publius princeps iſulę
illius ipſos ſuſcipiēs, triduo benigne
uictū exhibuit. Paulus aūt p̄rẽs ipſius
febribus & diſſēteria laborātē, oratio
tione & manuū impoſitione ſanauit.

Vrbana fiducia utebat̃ paulus ſcri-
bēs philemōi, cū dixit. Para mihi ho
ſpicium, nam ſpero per orationes ue-
ſtras donari me uobis.

Inter cætera, ad quæ ſpecialiter pau Heb. 13
lus inducit hebræos, eſt hoſpitalitas.
Hoſpitalitatem nolite obliuiſci, per
hanc enim quidā placuerūt angelis.

Commendat Gaiū, beatus ioānes
in tertia ſua Epiſtola dicens. Chariſſi-
me, fideliter facis quicquid operaris
in fratres, & hoc in peregrinos.

De Amicitia.

Vocatis multis amicoꝝ turbis ad Gen. 29
ꝯuiuiū. Labā fecit nuptias, & de
dit filiā ſuā Rachel nepoti ſuo iacob.

Loquebatur Dn̄s ad Moyſen facie Exo. 33

ad faciem, ſicut ſolet homo ad amiꝫ cum ſuum.

Ruth. 1 Ruth adhęſit ſocrui ſuæ Noemi, & dixit ei. Quocunqꝫ perexeris, pergã & ubi morata fueris, & ego pariter morabor.

1. Reg. 18 Anima ionathæ colligata ẽ animę Dauid, & dilexit eum ionathas, quaſi animam ſuam. Nam expoliauit ſe ionathas tunica, qua erat indutus, & dedit eam dauid.

1. Reg. 31 Signũ fuit fidelis amicitiæ, licet indiſcretæ, ꝙ armiger ſaul, uidẽs dñm ſuum mortuũ, mortuus eſt cum eo.

2. Re. 3 Miſit abner nuncios ad Dauid diꝫ cẽs Fac mecum amicitias, & erit manus mea tecum, & reducam ad te uniuerſum iſrael.

2. Reg. 17 Chuſa Arachites amicus Dauid, uenit ad Abſalon & diſſipauit conſilium Achitophel.

2. pa. 19 Propheta ieſu dixit ioſaphat regi iuda, qui inierat fœdus, & uenerat ad prælium cum achab rege iſrael. Imꝫ pio præbes auxilium, & his qui oderunt dominum amicitia iungeris. Et

icciꝛcꝙ

iccircò iram Domini merebaris.

Aman ſuperbus conuocauit ad ſe Eſth. 5.
amicos, & expoſuit illis magnitudi
nem diuitiarum ſuarum & filiorum
turbam, & quantum eum gloria ſu
per omnes principes rex eleuaſſet.

Audiētes tres amici Iob omne ma Iob. 2.
lū ꝙ accidiſſet ei, uenerunt ſinguli de 6.
loco ſuo, ut uiſitarent eum, & cōſola
rentur. De his tamē dixit poſtea, Sub
uertere nitimini amicum ueſtrum.

Alcimus proditor & impius, con 1. Ma. 7.
citauit regem Demetrium aduerſus
Iudam Machabæum, pro quo dixit
ei: perdidit Iudas, & fratres eius, ami
cos tuos.

Rex Alexander, miſit epiſtolam 1. Mac.
Ionathæ, nunciauitq; ei dicens: Audi 10.
uimus de te, quod ſis uir potens uiri
bus, & aptus, ut ſis amicus noſter.

Poſtquam Alexander percuſſit De Eodem
metrium, miſit ad Ptolemæum regē
Aegypti legatos ut ſtatueret amiciti
am ad inuicem, & daret ei filiam ſuā
in uxorem. 1. Mac.

Accepit Ionathas aurum & argen 11.

ſtum,& alia xenia multa,& dedit Demetrio,& inuenit gratiã in cõſpectu eius,& fecit eũ principẽ amicorum.

1. Mac. 12. Vidit Ionathas,quia tempus eum iuuat miſit uiros Romam ſtatuere & renouare,cum Romanis amicitiam.

2.Ma.6 Propter ueterẽ amicitiã,q̃ habebãt ad Eleazarũ,qdã aſtãtes attulerũt carnes,quibus ueſci licite poterat, ut ſimularet ſe de ſacrificii carnibus manducaſſe,& ſic euadere poſſet mortẽ.

2. Mac. 11. Lyſias intelligens inuictos Iudæos, Dei omnipotentis auxilio, miſit ad eos promiſitq; ſe regem compulſurum,amicum fieri.

Luc.11 Ponit Dominus exemplum de illo, qui media nocte uadit ad amicũ, ut petat aliquid ab eo.

Luc.16 Laudauit Dominus uillicum iniquitatis,quia prudenter feciſſet,acquirẽdo amicos de bonis Domini. Cõcludens per hoc, quod facere debemus amicos,qui poſſint recipere nos,quãdo nos in morte deficere oportebit.

Luc.23 In paſſione Domini,Herodes & pilatus facti ſunt amici.

Commota ciuitate Epheſo & cõfu ſa, q̃dã de Aſiæ principibus, qui erãt amici Pauli, miſerunt ad eum rogan‑ tes, ne ſe daret in theatrum. Act. 19

De inimicitia & odio.

POſt peccatum primorum paren‑ tum: ſtatim poſuit Deus inimici‑ tias inter ſerpentem & mulierem, & inter utriuſq; ſemen. Gen. 3.

Rixati ſunt paſtores de Gerare, ad uerſus paſtores Iſaac, pro puteo, quẽ foderunt. Iccirco appellauit Iſaac pu teum inimicitiæ. Gen. 26

Oderat ſemp̃ Eſau Iacob, ꝓ bene dictione qua benedixerat ei pater, di xitq; i corde ſuo. Veniẽt dies luct' pa tris mei, & occidã Iacob fratrẽ meũ. Gen. 27

Dixitq; Iacob Simeõ & Leui. Tur‑ baſtis me & odioſũ feciſtis Chananę is, & Pherezeis, habitatoribus terrę: Gen. 34

Vidẽtes fratres Ioſeph, quod a pa tre plus cũctis amaretur, oderant eũ, nec poterant ei quicquã pacifice loq. Gen. 37

Oderant filios Iſrael Aegyptii, & affligebãt illudẽtes eis, atq; ad amari tudinem producebant uitam eorum. Exo. 1

Nu. 15. Dixit Dñs ad Moyſen. Heſtes uos ſen
tiant Madianitæ, & percutite illos, quia
& ipſi hoſtiliter egerũt cõtra uos, &
receperũt inſidiis p Idolum Phegor.

Ioſu. 10 Adoniſedech rex Hieruſalẽ, & qua
tuor alii reges, obſederunt Gabaon,
ut expugnarent eam pro eo, quod trãſ
fugerant Gabaonitæ ad Ioſue & ad fi
lios Iſrael, & inierãt fœdus cum eis.

Iudi. 11 Perrexerunt maiores natu de Ga
baa ad Iephte, dicẽtes: Eſto princeps
noſter. Quibus ille reſpõdit. Nonne
uos eſtis, qui odiſtis me? & de domo pa
tris mei deieciſtis me, et nunc uenitis
ad me in necesſitate?

Fundebat apud Sanſon Dalida la
Iudi. 14 chrymas & cõquerebatur dicẽs Odi
ſti me, & non diligis Iccirco proble
ma non uis indicare mihi.

Vidẽs Saul, quod populus alte de
1. Reg. Dauid ſentiebat, et quod in omnibus
17. 18. prudenter & ſtrenue ſe habebat: fa
ctus eſt inimicus eius cũctis diebus.

Duo latrones qui occiderant Isbo
2. Re. 4 ſeth, dixerunt ad Dauid. Ecce caput fi
lii Saul inimici tui ſed male fuerunt

ſtipendiati. 2. Re. 8.

Thoi rex Hemath audiens, quod Dauid expugnaſſet Adadezer hoſtẽ ſuum, miſit ad eum filium ſuum, & gratias egit ei.

Poſtquam Amnõ filius Dauid op- 2. Reg.
preſſerat Thamar ſororem Abſalon 2 3.
exoſam eam habuit odio magno ni- mis, ita vt maius eſſet odiũ, quo ode- rat eam amore, quo ante dilexerat.

Tres aduerſarios ſuſcitauit Domi- 3. Reg.
nus Salomoni, poſtquam a deo per 1 3.
peccatũ receſſit (uidelicet) Adad Idũ æum Raſon filium Heliada, & Hiero boam ſeruum ſuum.

Heliam prophetã perſquuta eſt im- 3. Reg.
pia Iezabel vxor achab, propter pro 19.
phetas Baal, quos fecerat occidi.

Cum Helias argueret achab, pro 3. Reg.
iniqua morte Naboth ait Achab ad 21.
Heliam. Num inueniſti me inimicũ tibi? Qui dixit. Inueni.

Dixit achab ad Ioſaphat regẽ Iuda 3. Reg.
Remãſit de prophetis Dñi Michæas 22.
filius Ierala, ſed ego odi eũ, quia non prophetat mihi bonum, ſed malum.

1. Eſd. 4 Audierunt hoſtes Iudæ & Benia-
min, quia filii captiuitatis ædificaue-
runt templum Domino deo Iſrael, &
uoluerunt ædificare cum eis.

Tob. 8. Raguel & Anna uxor eius, benedi
xerunt Dominum, quia fecerat cum
eis miſericordiam ſuam, & excluſe-
rat ab eis inimicum perſequētē eos.

Iu di. 13 Amputato capite Holofernis dixit
Iudith, tacētib' uniuerſis. Laudate dñs
deū nr̄m q ñ deſeruit ſpantes ī ſe, & i
terfecit ī manu mea hoſtē ppl'i ſui, &
pferēs caput Holofernis oñdit eis.

Eſth. 7. Conquerens de Aman ſuperbiſſi-
mo, Eſther dixit Aſſuero. hoſtis & inī
micus noſter peſſimus eſt ille Amā.

1. Ma. 3 De Iuda Machabæo dicitur: Repul
ſi ſunt inimici præ timore, & operari
iniquitatis conturbati ſunt, & dire
cta eſt ſalus in manu eius.

1. M c. 11. Ptolemęus rex Aegypti uoluit do
lo obtinere regnum alexandri, & ma
niſeſtæ factæ ſunt inimicitiæ eius.

1. Mac. 13. Cognouit Simeon, quod Trypho
cum dolo loqueretur, petens duos fi
lios Ionathæ & centum talēta argēti,

iuſſit tamē dare argentum & pueros, ne inimicitiam magnam ſumeret ad populum Iſrael, dicentem: Quia nō miſit argentum, propterea periit.

Herodes & Pilatus antea inimici, facti ſunt amici in paſſione Chriſti. Luc. 23

De pace & concordia.

ALia animalia i pricipio fecit Deus duplicia (ſcilicet) maſculū & fœminā Hominē autē fecit unū, & ex illo ſunt omnes & ſinguli pcreati, ut (ſcilicet) unitatē pacis & concordiæ commendaret in homine. Gen. 1.

Diuitiæ & copia rerū tēporalium ſūt plerūq; materia & occaſio iurgiorū, ſicut apparet de paſtorib' Abrahā & Loth & de Iſaac, & paſtorib' Gerarā Gen. 13 & . 26.

Gratāter faciunt homines pacē, & ineūt fœdus cū potētibus & magnis hoībus Hinc eſt, q Abimelech uenit ad Iſaac, quādo uidit eū proſperari. Gen. 26

Cedendum eſt interdū furori maiorū, ſicut fecit Iacob, recedēs a fratre Eſau, donec requieſceret furor eius. Gen. 27 & . 28.

Audiētes Gabaonitæ, quæ fecerat Ioſue Hiericho, & Hai. Venerunt ad Ioſu. 9.

eum, & ſerui ipſius beneplacitam pa
cem fecerunt.

Ioſu.22 Phinees & cæteri legati ad filios Ru
ben miſſi, audiẽtes excuſationem eo-
rum placati ſunt & uerba eorum li-
bentiſſime ſuſceperunt.

2. Reg. Quãuis Abſalon nimis nequiter
18. contra patrem egiſſet, tamen Dauid
magis volebat pacem quam mortẽ,
nã dixit. Eſtne pax puero Abſolon?

3. Reg. Cũ eſſet Dauid ſanctus & placens
5. &, 5. deo, noluit tamen Dominus vt ædifi
Et. 1. caret ei domum, Sed filius eius paci-
Pa. 22. ficus iſto fuit priuilegio honoratus.

3. Re. 5. Multũ laudãdus eſt deus, quãdo
dat populo ſtatũ pacificũ & quietũ,
ſicut fuit tẽpore Salomonis, dixit Sa-
lomõ. Requiẽ dedit mihi dominus ꝑ
circuitũ, nõ ẽ Satan, nec occurſus ma
lus. Sequiur: Benedictus Dominus.

3. Reg. Boni homines habent pacem ad
15. inuicem, ſed mali pugnant contra
bonos, contraque malos alios. Vnde
inter Roboam & Hieroboã fuit bel-
3. Re. 1. lum cunctis diebus.

19. Oſtenſum fuit Heliæ dominũ nõ

eſſe in grandi vento, nec in cómotio-ne, nec in igne, ſed in ſibilo auræ te-nuis, hoc eſt, in pace.

Benedixit populus omnib' viris, qui ſe ſponte obtulerant, vt habita-rent in Hieruſalem. Quæ interpre-tatur viſio pacis. Nee. 11.

Miſit Ionathas legatos ad Bacchi-dem, componere pacem cum eo, & tamē ipſe Bacchides fuerat dux exer-citus, in quo occubuit Iudas Macha-bæus frater Ionathæ. 1. Ma. 9.

Rex Demetrius miſit epiſtolā ad Ionathā, uerbis pacificis, ut magnifi-caret eū, dixit eni. Anticipemus pacē facere cū eo, priuſq̄ fiat cū Alexādro aduerſū nos Recordabit̄ eni omniū malorum quæ fecimus in eum. 12 Mac. 10.

Cauſa pacis, quæ fuit tēpore Onię pulchre deſcribitur (uidelicet) Idonei-tas prælati prudētis & pii, & bonitas ſubditorum. 1. Ma. 3

Poſtq̄ debellat' fuit Lyſias a Iuda Machabeo, libenter fecit pacem cum eo. Intelligens enim inuictos eſſe He-bræos, dei omnipotentis auxilio ni- 2. Mac. 11.

tentes, miſit ad eos, promiſitq; cóſentire omnibus, que iuſta ſunt, & regẽ compulſurum amicum fieri.
Ma. 10. Tãtam pacẽ & cõcordiã uult dominus erga ꝓximos nos haberẽ, ut dixerit Petro. Pecãti fratri nõ eſſe remittẽdũ ſepties, ſed uſq; ſeptuagieſſepties.
Mat. 18
Mar. 9. Item diſcipulos Dominus pacem inter ſe habere præcepit.
Luc. 10 Pacem iuſſit per diſcipulos nunciari.
Luc. 2. Pacem eis ante paſſionem reliquit, Poſt reſurrectionem pacem obtulit.
Luc. 24 Pacem annunciauerunt angeli in
Ioã. 14. natiuitate Domini.
&. 20. Qui deſiderat ſeruare pacẽ, & qetem mentis, abſtinere debet a diſcurſibus: Etiam interdum ualde licitis, & honeſtis ceſſare.
Ioã. 11 Vnde Martha ut audiuit, quod Ieſus uenit, occurrit illi, Maria autem domi ſedebat, nec inde ſe mouit: donec fuit uocata ab ipſo Domino, per ſororem: Licet fortaſſis non ignorauerit ipſa Maria aduentum Domini, quando Martha præſciuit.
Quãtum ſit pacis bonum, ꝓpẽdi

poteſt p̱ diſcretũ æſtimatorē beatum Paulũ, qui illud tam ſolicite in omnibus epiſtolis ſuis illis, q̄bus ſcribebat, optabat, excepta illa ad Hebręos, in qua nec nomen ſuum, ex certa cauſa, nec aliquā ſalutationē præmittit. Nota tamē q̄d dicturus. Pax uobis. Præponit gratiā: dicēs: Gratia uobis Pax uobis. Per quod manifeſte dat intelligi, quod ſine gratia dei, pax uera nunquam poteſt haberi Vnde Eſaiæ. 48. Nō eſt pax impiis, dicit Dñs.

De unitate & commu ni conſenſu.

EX uno homine Deus humanum genus inſtituit ad commendandum hominibus quam ei grata ſit ēt unitas in pluribus. Vnde aguſtinus libro. 12. De ciuitate Dei ait.

Vnum ac ſingulũ creauit, nō utiq; ſolum ſine humana ſocietate deſerēdum, ſed ut eo modo uehementius ei commendaretur ipſius ſocietatis unitas uinculũq; cōcordiæ, & nō tm̄ iter ſe naturæ ſimilitudie, uerũ ēt cognationis affectu homines necterentur. aug. l. 12. de ciui. dei cap. 21.

quãdo nec ipſam quidē fœminã co-
pulãdam uiro ſicut ipſum creare pla
cuit, ſed ex ipſo, ut omne ex homine
uno diffunderetur genus humanũ.
Vnde quãdiu unus fuit nõ peccauit,
ſed multiplicatus cito deliquit.
Exo. 19 Populus filiorum Iſrael ĩ deſerto,
multũ fuit unanimis & uoluntarius,
ad recipiēdam legem, etiam auditis
a Moyſe uerbis legis. Reſpondit cun
ctus populus, vna voce. Omnia ver-
ba Domini: quæ locutus ē, faciem⁹.
Exo. 35 Ad faciendum opus tabernaculi
domini, & ſacras miniſtrorũ veſtes,
obtulit omnis multitudo filiorũ Iſra
el, omnia neceſſaria, mente promptiſ
ſima atq; deuota.
Iudi. 20 Congregati ſunt pariter omnes fi
lii Iſrael quaſi vir unus, videlicet, ad
vindicãdũ flagitiũ ĩ Gabaa Beniamĩ
erga vxorem Leuitæ commiſſum.
1. Reg. Inuaſit timor Dñi populũ, & egreſ
11. ſi ſunt, q̃ſi uir unus ad ſuccurrēdum
fratrib⁹ ſuis ĩ Iabes Galaad obſeſſis.
2. Re. 5 Venerũt vniuerſæ tribus Iſrael ad
Dauid in Ebron, & ynxerunt eũ ĩ re-

gem ſuper illos.

Côuenit ad regē Salomonem uni 3. Re. 8
uerſus Iſrael, & tunc fuerunt arca &
uaſa ſanctuarii delata in templum, et
ipſum ſolenniter dedicatum.

Cōgregat' ē oīs popul', q̄ſi uír u- 1. Eſd. 3
nus i Hieruſalē, ad reædificādū tēplū,
ꝙ fuerat a rege Babylonis deſtructū

Congregatus eſt omnis populus, Nee. 8.
q̄ſi uir unus ad plateā, Et dixerūt Eſ
drę, ut afferret librum legis Domini.

Cū expoſuiſſet Achior uniuerſa, Iudit. 6
quę dixerat Heloſernes, omnis popu
lus cōmuni lamētatione & fletu una
nimes preces ſuas Dño effuderunt.

Poſt mortē Iudæ congregati ſunt 1. Ma. 9
omnes amici eius, & dixerunt Iona-
thæ fratri eius. Ex quo frater tuus de
functus eſt. &c. Nūc itaq; te eligimus
pro eo eſſe nobis principem & ducē,
ad bellandum bellum noſtrum.

Auditis ſermonibus Simonis, ac- 1. Ma.
cenſus eſt ſpiritus populi ſimul, & 13.
uoce magna dixerunt. Tu es dux no
ſter loco Iudæ & Ionathæ.

Poſt aſcēſionē domini, omnes diſ Act. 1 6

ſcipuli erant perſeuerantes in oratio-
ne, cum mulieribus & Maria matre
Ieſu, & ſic iuenit eos ſpiritus ſanctus.

Eodem Omnes qui credebant, pariter erāt recepto ſpirituſancto, & habebāt oia cōmunia, unanimiter perdurantes in tēplo, et frāgētes circa domos panes.

Act. 4. Cū audiſſēt diſcipuli de ſanatione claudi, & reſpōſiōe Petri & Ioānis ad magiſtratus plebis, unanimiter leuauerūt uocē & dixerūt. Domine, q feciſti cœlū & terrā, da ſeruis tuis &c.

Eodem Multitudinis credentiū erat cor unum, & anima una; nec quiſq̄ eorū q̄ poſſidebat, aliquid ſuū eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia.

Act. 5. Punitis ad uocē Petri terribiliter Anania & uxore eius Saphira, factus eſt timor magnus in uniuerſa terra, & erant omnes unanimiter in porticu Salomonis.

De diſcordia, lite, uel rixa.

Gen. 4 PRimam diſcordiā inter homines mouit inuidia, īter Cain & Abel. Quoniā opera Cain maligna erāt, fratris autem iuſta.

Subſtantia Abraham & Loth erat Ge. 13.
multa, & nequibant habitare cõmu-
niter, unde & facta eſt rixa inter pa-
ſtores gregum Abraham & Loth.

Quia quinq; reges ſeruierāt duo- Gen. 14
deci ānis Chodorlaomor regi Elami
tarū, & decimotertio receſſerāt ab eo.
Ideo factū eſt bellū illud de quatuor
regibus aduerſus quinq;, in quo fuit
Loth captus, ſed p Abrahā liberatus

Viri ciuitatis Sodomæ, uallauerūt Gen. 19
domum in qua erant duo angeli, in
humana ſpecie hoſpitati, & uolebāt
illos cognoſcere. Vimq; faciebāt ue-
hementiſſime, eo quod Loth fideliter
hoſpites defendebat.

Factum eſt iurgium paſtorum Ge Gen 26
rare, aduerſus paſtores Iſaac, propter
poſſeſſionem ouium & armentorum
& familiæ plurimæ.

Oderat ſemper Eſau Iacob, pro Gen. 27
benedictione qua benedixerat ei pa-
ter, dixitq; in corde ſuo. Venient dies
luctus patris mei, & occidam Iacob
fratrem meum.

Tumens Iacob cū iurgio, dixit ad Gen. 31

Laban. Quam ob culpam meam ſic exarſiſti in me? Et ſcrutatus es omnẽ ſupellectilem meam.

Gen. 34 Occaſione Dinæ filiæ Iacob, quam Sichem filius Emor rapuit, et oppreſ ſit, Facta eſt diſcordia magna inter fi lios Iacob, et habitatores terrę illius.

Exo. 2. Moyſes quadã die, uidit duos He brẹos rixãtes, dixitq; ei, q faciebat in iuriã. Quare percutis proximũ tuũ?

Exo. 17 Cum exiſſent filii Iſrael de terra Aegypti, & trãſiſſent mare rubrum, Amalech uenit, & pugnauſt contra eos in Raphidim.

Exo. 15 & 6. Multoties iurgati ſunt filii Iſrael cõ tra Moyſem ĩ deſerto. Primo pro de fectu potus: Poſtea habito uno cibo deſiderauerunt alium. Extediati enĩ manna, petierũt carnes. Itẽ ad aquas

Nu. 20. & 21. contradictionis conuenerunt aduer ſus Moyſen & Aron filii Iſrael, ubi iurgati ſunt contra Dñm & Moyſen.

Iudic. 9 Inter Amimelech filiũ Hierobaal, & uiros Sichem, qui male fecerãt eũ principẽ, fuit magna diſcordia ſuſci tata; Ita, q illi cœperunt eũ deteſtarĩ

& rebellare

& rebellare ei,& ipſe eos expugnauit

Orta eſt ſeditio iter uiros Ephraim Iudi. 12
& Iephthe,eo quod Iephthe uadẽs ad
pugnam contra filios Ammon,illos
uocare noluit,ut dicebant.

Pro uxore Leuitæ in Gabaa Benia- Iudi. 20
min,& inter tribus iſrael,tam uehe-
mens diſcordia prælium fuit,ita qđ
illi de tribu Beniamin,exceptis quin-
gentis uiris,penitus ſunt deleti.

Occiſo a dauid philiſtæo,iratus eſt 1. Reg.
ſaul contra dauid,eo quod commu- 18
niter laudabatur.Non rectis oculis er- & infra
go Saul aſpiciebat Dauid a die illa
& deiceps nec aliqs ex tũc potuit mol-
lire cor Saul,quin perſequeretur eũ.

Facta eſt longa cõcertatio inter do- 2. Re. 3
mum Saul & domum Dauid,ſed Da-
uid ſemper ꝓficiebat,& domus Saul
continue decreſcebat.

Nimis inhoneſta facta eſt diſcordia 2. Reg.
inter abſalon ambientem regnum, 15,18
& Dauid patrem ſuum. Deniq; abſa-
lon qui eam mouit,ſuſpenſus eſt.

Rege dauid redeũte in Hieruſalẽ, 2. Reg.
uiri Iſraei turbati fuerũt,eo quod uiri 19

iuda ipſũ reduxerãt, aliis nõ uocatis.

3.Re. 3 Duæ mulieres meretrices litigabãt corã rege Salomone, occaſiõe unius infantis, quẽ utraq; uolebat habere.

3.Reg. 12 Mortuo Salomõe, petiit populus, ut a Roboã filio eius mitius tractaretur. Quo, durius reſpondente, receſſerut decẽ tribus ab eo, & fecerũt Hieroboam regem ſibi, ex quo multa bella fuerunt inter reges iſrl' & iudas

Mar. 9 Luc. 22 Facta eſt cõtentio inter diſcipulos. quis eorum uideretur eſſe maior. ſed Domino non placuiſſe talem contentionem, patet per ea quæ ſequuntur.

Ioã. 6 Litigabant iudæi ad inuicem dicentes, Quomodo poteſt hic nobis dare carnem ſuam ad manducandum?

Ioan. 7 Murmur multus erat de Domino Ieſu in turba. Quidam enim dicebãt, quia bonus eſt, alij autẽ dicebant, nõ ſed ſeducit turbas. Sequitur. Facta eſt diſſenſio &c.

Act. 11 Baptizato Cornelio cum omni domo ſua, audierunt apoſtoli & fratres, qui erant ex iudæa, quoniam gentes recepiſſent uerbum dei. Cum aſcen-

diſſet autem petrus Hieroſolymam, diſceptabant aduerſus illum,q̃ erant ex circunciſione fratres, dicẽtes. Quare introijſti ad uiros?

Paulo & barnaba in ciuitate iconio prædicantibus, & multa miracula facientibus, diuiſa eſt multitudo ciuitatis. Quidam erant cum iudæis, & quidam erant cum apoſtolis. Act. 14

Quidã deſcendẽtes de iudæa docebant fratres. Quia niſi circũcidamini ſecũdũ morẽ Moyſi, nõ poteſtis ſalui fieri. Facta ergo ſeditione nõ minima paulo & barnabę aduerſus illos, ſtatuerunt ut cõſulerentur apoſtoli, q̃ erant Hieroſolymis ſuper hac queſtione. Act. 15

Occaſione ioannis Marci, quẽ paulus nolebat, recipere ad miniſterium Euangelij, facta eſt diſſenſio inter paulum & barnabam, ita ut diſcederent ab inuicem. Attamẽ totum peruenit ad profectum Euangelij. Eodẽ

Prædicante paulo Epheſi, ẽt multa miracula faciente, facta eſt turbatio non minima de uia Domini. Demetrius eni q̃dã argentarius faciẽs ædes Act. 19

Dyanæ argenteas, præſtabat artifici- bus non modicum quæſtum, &c. Im- pleta eſt tota ciuitas confuſione.

Act. 21 Quidam iudæi, uidentes paulū in templo, concitauerunt omnem popu- lum, & iniecerunt manus, clamantes. Viri Iſraelitæ, ad iuuate. Commota eſt ciuitas tota, & fcā ē cōcurſio populi.

Act. 23 Cum exclamaſſet paulus i cōcilio. Viri fratres: ego phariſęus ſum, filius Phariſæorum, de ſpe & reſurrectione mortuorum ego iudicor? Facta eſt diſ ſenſio iter phariſæos & Saducæos, & ſoluta eſt multitudo.

De zelo bono contra peccatores.

Gen. 34 SAeuiebant filij Iacob ob ſtuprum Dynæ ſororis, p̄ Sichem opp̄ſſæ.

Exo. 32 Audiens Moyſes uoces cantantiū, & uidens uitulū & choros, iratus eſt ualde, & proijciēs tabulas, confregit eas. Et nota, q̄ grauiter puniuit popu- lum, pro quo tam fideliter & inſtāter orauerat ante deum.

Nu. 25 Multū placuit deo zelus phinees ele azari, qn̄ p̄fodit uiꝗ cū muliere Madia nite: licet eſſent magni & nobiles.

Præcepit ioſue acham lapidari, & totam eius ſuppelleᶜtilē comburi, q̄a tulerat de anathemate Hiericho. Ioſue.7

Cum audiſſent filij iſrael filios Ruben & Gad. ædificaſſe ſibi altare, conuenerunt omnes contra eos, & dimicare uoluerunt. Ioſu.22

Congregati ſunt omnes filij iſrael quaſi uir unus, ad uindicandū grauiſſimū ſcelus, quod cōmiſerāt uiri de gabaa Beniamin, pro uxore leuitæ. Iudi.19 &.20

Confidenter arguit Helias errantē populū, & ſacerdotes baal fecit occidi 3.Reg. 18

Reprehēſus eſt achab, eo quod benedab regem Siriæ, uirum morte dignum indiſcrete, uiuū permiſit abire. 3.Reg. 20

Quāuis rex iſrael iehu ſimpliciter fuerit malus, tamen multum cōmēdatur, eo quod ſemen domus achab deleuit, & ꝓphetas Baal occidit, & ædē ipſius Baal deſtruxit. 4.Reg. 10

Spiritus Domini induit zachariā filium ioiadæ, & ſtetit in cōſpectu populi ſculptilibus ſeruientis, & dixit. Quare tranſgredimini præceptū domini? quod uobis non ꝓderit: & dere 2.pa.24

ligſtis dominũ, ut derelinqueret uos?
I. Eſd. 9 Audiens Eſdras ſacerdos, iudæos cũ gentilibus matrimonia copulaſſe, miro modo doluit, & gemens ac eiulans, ſigna doloris oſtendit.
Nee. 13 Videns Neemias iudæos ducentes uxores alienigenas, obiurgauit eos. & maledixit, & uerberauit aliquos & decaluauit.
I. Ma. 2 Surrexit Matathias & dixit. Væ mihi, ut quid natus ſum uidere cõtritionem populi mei. Sequitur poſtea de illius zelo feruentiſſimo, & mirabili probitate: quãdo trucidauit hominẽ ſuper aram idolis immolantem.
Ma. 3 Onias ſummus pontifex reſiſtit uiriliter Simoni, qui uolebat iniquũ qd in ciuitatem moliri.
Mat. 3 & 14 Miro feruebat zelo Ioannes Baptiſta, qñ dicebat. Progenies uiparũ, qs demoſtrabit uobis fugeř uẽturã irã? Simul & quãdo Herodẽ increpabat.
Mat. 23 Dure increpabat dominus Scribas & phariſæos, & hypocritas, & ſpecialiter in Mat. 23. Vbi dixit eis ſepties. Væ uobis &c.

Sciens Dominus ieſus, phariſæos ipſum nequiter obſeruare, circunſpiciens eos cum ira, contriſtatus eſt ſuper cæcitatē cordis ipſorum, dixitq́ꝫ: Vos ex patre diabolo eſtis. Ioan. 8

Pluries eiecit dn̄s uēdētes & emētes de templo, qn̄q́ꝫ cum duro uerbo. domus mea, domus oȓonis ē, uos autē feciſtis illā ſpeluncam latronum. Ioan. 2 Luc. 19

Grādi zelo ſuccenſus eſt petrus in Ananiam & Saphiram, quando uidit quod fraudauerāt aliqd̄ de p̄tio agri. Act. 5

Ex ardēti zelo proueniebat ſermo, quem dixit Stephanus iudæis. Dura ceruice, & incircuncisi corde & auribus, ſemper reſiſtitis ſpirituiſancto. Act. 7

Reſiſtēte paulo & barnaba, barieu pſeudo prophetę, dixit paulus, O plene omni dolo, & omni fallatia, fili diaboli, & inimice omnis iuſtitiæ: Non deſinis ſubuerteȓ uias domini rectas. Act. 13

Cum paulus prædicaret Athenis, incitabatur ſpiritus eius, uidens idololatriæ deditam ciuitatem. Act. 17

Specialiter apparet feruēs zelus paulli in epl'a ad Galatas. 5. Vbi arguebat,

increpabat, obſecrata. Similiter ad Romanos nono. Secunda Corithiorũ undecimo, & ad Hebræos ſecũdo &c.

De zelo indiſcreto.

Nu. 11 Vides Ioſue famulus Moyſi, duos homines in caſtris ꝓphetantes, dixit. Dñe mi Moyſes, prohibe illos, at ille. Quid (inqt) æmularis pro me?

2. Reg. 16 Abiſai Saruiæ uoluit amputare caput maledicẽtis ſerui, Dauid perſecutionẽ abſalõ patiẽti. Sed non permiſit Dauid, ut aliqd mali inferretur illi.

4. Re. 2 Filij prophetarũ coegerunt Eliſeũ ut mitteret uiros ad quærendum dominum ſuum, ne forte ſpiritus domini proieciſſet eum in unum montiũ. aut in unam uallium.

Ionæ. 1 4 Ionas fugere uoluit a facie domini quando præcepit ei prædicare Niniuitis: Et poſtmodum doluit, quando uidit quod ciuitas iuxta interitum, quẽ prædixerat, non ruebat.

Mat. 16 Cũ oſtẽdiſſet Dominus diſcipulis, oportere eum multa pati a principibus iudæorũ, & occidi, petrus cœpit increpare illum dicens. Abſit a te do

mine,non erit tibi hoc.

Multum zelabant phariſæi pro ob Luc.6
ſeruatione ſabbati, quando uidebant &.13
Dominum die illo curantē infirmos.

Item quando uidebant diſcipulos Mat.12
eius ſpicas uellentes,& manibus con Mar.2
fricantes. Luce ſexto.

Scribę & phariſæi amplius zelabāt, Mat.15
pro traditionibus ſuis,quam pro di Mar.7
uinis mandatis.

Item ꝑ auro templi, plus zelabāt Mat.29
quam pro ipſo templo,& pro dono al
taris,plus q̄ pro ipſo altari.

Oblati ſunt dn̄o paruli,ut manu eis Mat.19
īponerēt & oraret. Diſcipuli aūt icrepa Mar.10
bant eos, ieſus aūt ait. Sinite parulos
uenire ad me. ℭ Cū effudiſſet Maria Mat.26
pretioſum unguentū ſuꝑ caput dn̄i, Mar.14
quidā diſcipuli idigne ferebant,& fre
mebāt in eam, de perditione unguēti.

Ioannes apoſtolus prohibuit quen Luc.9
dam eijcientem dæmonia in nomine
Domini ieſu,eo quod nō ſequebatur
eos,cum alijs diſcipulis,& ait ad illū
ieſus. Nolite prohibere,qui enim non
eſt aduerſum nos, pro nobis eſt.

Eodē Audiētes iacobus & Ioānes, quod Samaritani non reciperent nuncios Dñi, aiūt dñe, uis dicamus, ut ignis dē cœlo deſcendat, & ↄſumat illos. Et cō uerſus Dominus increpauit illos, & dixit. Neſcitis cuius ſpiritus eſtis.

Mar. 26 Luc. 22 Arguit Dominus petrum, qui amputauerat aurem ſeruo principis Sacerdotum, eo quod tunc Chriſti non erat potentiæ oſtendendæ, ſed patientiæ exhibendæ.

Ioan. 3 Apparet diſcipulos Ioānis baptiſtæ zelaſſe contra dominū pro magiſtro, quando dixerunt ei Rabbi, qui tecū erat trans iordanem, hic baptizat, & omnes ueniunt ad eum. Ioannes autem optime reſpondit eis.

Act. 5 Cum afferentur de ciuitatibus uicinis diuerſi infirmi in Hieruſalem, & a petro curarentur: Exurgens princeps ſacerdotum, & omnes qui cum illo erant, repleti ſunt zelo.

Act. 8 9. 22. Gala. 1 Æmulator erat paternarum traditionum paulus, contra multos coætaneos ſuos, quādo deuaſtabat Eccleſiam per domos intrans & trahēs ui

ros ac mulieres, & tradebat in cuſto-
diã. Vñ accepit literas a prĩcipe ſacer-
dotũ ad ſynagogã, q̃ erat Damaſci, ut
ſi quos iueniret ibi, q̃ iuocaret nomẽ
Xp̄i, uinctos p̄ duceret in Hieruſalẽ.
Vidẽtes iudæi, quod pene uniuerſa Act. 13
ciuitas conuenerat audire uerbũ dei,
qđ paulus & Barnabas prædicabãt.
Repleti ſunt zelo, & cõtradicebãt iis,
quæ a paulo dicebant blaſphemãtes.
Veniẽti Hieroſolymã paulo dixerũt Act. 21
ei fratres. Quot millia ſunt ĩ iudæis q̃
crediderunt: & oẽs æmulatores legis
ſũt. Et de talib' dicit paulus. Teſtimo Ro. 10
niũ qdẽ phibeo illis, qđ æmulationẽ
qdẽ dei hñt, ſed ñ ſecũdũ ſcientiam.

De prudentia & diſcretione.

ABrahã ueniẽs ĩ Ægyptũ, de uxo Gen. 12
re ſua prudenter & caute celauit
ueritatem, nec tamẽ eſſeruit falſitatẽ
dicens. Soror mea eſt.

Simile egit qñ uenit ad abimelech. Gen 20
prudẽter ſeparauit ſe Abrahã a loth Gen. 13
ne paſtores ad inuicem litigarent.

Diſcrete diuiſit abrahã filíjs ſuis, Gen. 23
dum uiueret portiones, ne poſt mortẽ

ſuamad inuicem concertarent.

Gen. 27 Rebecca ſagaciter iſtruxit filiũ ſuũ iacob, ut benedictionem patris ſui cõſequeretur, & eũ fecit recedere a partibus illis, donec requieſceret furor fratris.

Gen. 30 Artem arte deluſit iacob pulchre, quando nolebat ei dare Laban mercedem, pro ſeruitio competentem.

Gen. 32 Sagaciter egit iacob, quãdo debuit obuiare irato fratri, quoniã munera ei miſit, res ſuas diuiſit, ne uno furoris impetu totũ pderet, & res nimis dilectas, maiori periculo exponeret.

Gen. 41 Prudenter locutus eſt ioſeph corã pharaone ei exponendo ſomnium, & contra futurã famen, dando conſiliũ.

Gen. 44 Ioſeph fratres ſuos caute deprehẽdit, & eis timorem incuſſit.

Exo. 18 Bonum cõſiliũ dedit iethro Moyſi dicens. Prouide tibi uiros potẽtes, & timentes deum, in quibus ſit ueritas, & qui oderint auaritiam. &c.

Nu. 13 Antequam Moyſes inuaderet terrã pmiſſionis, miſit exploratores illuc. ad conſiderandum conditiones eius.

Exploratores,quos miſit ioſue,pru Ioſu.2
denter latuerunt,donec illi, qui quæ-
rebant eos,ad propria redirent.

Magna ſagacitate uſus eſt ioſue,in Ioſue.8
ſidias ponendo, iuxta ciuitatem Hai,
& fugam poſtea ſimulando.

Callide cogitantes Gabaonitæ, uo Ioſue.9
luerunt decipere ioſue,ſed ille eos di-
ſcrete in ſeruitutem redegit.

Filij iſrael phinees,& alij nuncij,ad Ioſu.22
Filios Ruben miſſi,diſcrete locuti fue
runt, & illi eos uerbis prudentiſſimis
placaerunt:

Ehud portãs munera,Eglõ ipſum Iudic.3
aſtute decepit.

Gedeon ꝑcuſſit caſtra hoſtiũ,q̃ ſecu Iudic.8
ri erant,& nihil aduerſi ſuſpicabant.

Iephthe per nũcios prudẽter ſigni Iudi.11
ficauit regi filiorum ammon, quod
indicebat ei bella nõ iuſta, ſed poſtea
indiſcretum fecit uotum.

Caute dep̃hẽdit iephthe, qui eſſẽt Iudi.12
Ephratæi,& qui Galaaditæ, dicendo.
Scibboleth per dum illi reſponde-
rent Sibboleth per.

Filij iſrael pugnãtes cõtra illos Be Iudi.20

niamin,fugam arte ſimulauerunt, &
ſic eos a ciuitate extraxerunt, & peni-
tus debellauerunt.
1. Reg. Dicentibus quibuſdã de Saule. Vñ
10 ſaluare uos poterit iſte? & deſpicienti
bus eum, ille diſſimulabat ſe audire.
1. Reg. Magnæ prudentiæ fuit, quãdo Da-
17 uid armat' armis Saulis cœpit tẽtare,
ſi ſic poſſet ĩcedere cõtra Goliath &c.
1. Reg. Egrediebatur dauid ad oĩa, q̃cunq;
18 miſiſſet eũ Saul, & prudẽter ſe agebat
1. Reg. Dauid coram Achis ſimulauit ſe
21 eẽ fatuũ & q̃ſi furẽtẽ, ut poſſet fugere
1. Reg. ab eo. ¶ Abigail prudenter placauit
25 dauid iratũ contra Nabal uirũ ſuum.
2. Reg. Arguẽ uolẽs Nathã propheta Da
12 uid, de exceſſu cõmiſſo in Vriã & uxo
rem, apertã parabolã de diuite, q abſ-
ſtulit ouẽ paupi, prudẽter aſſumpſit.
2. Reg Prudenti cautela uſus eſt ioab, ad
14 hoc quod per mulierem ſapiẽtem fa
ceret abſalon reuocari.
2. Reg. Sapiens mulier, de abela fecit rece-
20 dere ioab, ab obſidione ciuitatis.
3. Re. 1 Audiẽs Barſaba, quod adonias uo
lebat regnarẽ ꝑ pr̃e, ſapiẽter locuta ẽ

ad dauid, p ſe, & filio ſuo Salomone.

Diſcretionē & ſapientiā poſtulauit Salomon, quod multū placuit deo, & cum ſapientia alia multa ei conceſſit. 3. Re. 3

Salomō prudēter iudicauit iter du as mulieres, de unico filio cōtēdētes. Eodē

Rex Roboā rñdit pplo dure, bono & diſcreto ſeniorꝝ ꝯſilio derelicto, qđ ei dederāt. Et locutus ē eis ſecundū cōſilium iuuenum, & imprudēter egit. 3. Reg. 12

Reprehēſurus achab regem iſrael quidam de filijs prophetarum, parabolam de uiro commendato, & male cuſtodito. Diſcrete propoſuit, p q̃ rex ille peccatū ſuū māifeſte cognoſceret 3 Reg. 2.

Studioſe fecit Iehu prophetas baal honorarī uelle ſe fingens, & poſtea illos occidit, & altare Baal deſtruxit. 4. Reg. 10

Studioſe & diſcrete Ezechias rex iuda phibuit, Ne populus nūcijs regis Aſſyriorꝝ dicētib' blaſphemias rñderet. Nō.n. expedit populū fidelē cōtra litigātes infideles, diſputationes hr̄e. 4. Reg. 18 Eſa. 36

Ioiada pōtifex uolēs cōſtituere regem in Hieruſalem, Ioias filiū ioram. ualde caute ſe habuit & prudenter. 2. pa. 23

2.pa.32 Ezechias intelligens regem aſſyrio rũ ↄtra Hieruſalẽ aduẽtur,obturauit capita fõtiũ extra urbẽ,reparauit mu ros ciuitatis,bellatores ſuos optimis ſermonibus cõfortauit,& deinde, ad precandum dominũ ſe conuertit.

Ne.2.3 Cũ magna diſcretione, diligentia, 4 & ſolicitudie,Neemias ædificauit murum in circuitu Hieruſalem.

1.Eſd.3 Magnæ ſapiẽtiæ uerbum & merito approbatũ fuit illud,quod dixit Zorobabel.Fortiores ſunt mulieres,ſuper omnia autem uincit ueritas.

Tob.4 Tobias credens ſe cito moriturũ, dedit filio ſuo magnæ prudentiæ documenta, & inter alia dixit. Conſiliũ ſemper a ſapiente perquire.

Iudi.8. Sapientiã magnam ſe habere oſten &.11 dit Iudith in uerbis que dixit capi. 8. Et poſtea dicitur:quod ſerui Holofernis mirabantur ad ſapientiam eius,& dicebat alter ad alterum:Non eſt talis mulier ſuper terram in aſpectu,& pulchritudine,& in ſenſu uerborum.

Eſth.4 Cum magna prudentia requiſiuit Mardochæus Eſther, ut ſuccurreret

populo

populo iudæorum, dicens: Si nunc ſi fueris, per aliam uiam liberabũtur iudæi, & tu, & domus patris tui peribitis. Quis nouit utrũ iccirco ad regnũ ueneris, ut in hoc tẽpe parareris?

Danieli & ſociis eius dedit Dominus ſcientiã & diſciplinam, i omni libro & ſapiẽtia, Danieli aũt ſpecialiter intelligentiam uiſionũ & ſomniorũ. Dan. 1

Viſiones Nabuchodonoſor regis Babylonis Daniel expoſuit ſapiẽter. Et poſtmodum legitur (licet prius acciderit) de duobus ſenibus præsbyteris, quos mira prudentia: contra innocentem Suſannam falſum dixiſſe teſtimonium deprehendit. Dan. 2. 4. & 13

Innotuit Iudæ Machabæo, qđ Nicanor uenerat cum dolo, & quod uolebat eũ capere, caute ſubtraxit ſe Iudas, & noluit eum amplius uidere. 1. Ma. 7

Cognouit Simõ, ꝙ Triphon cum dolo quereretur, petẽs duos filios Ionathæ & cẽtum talenta argẽti iuſſit dari, ne inimicitiam magnã ſumeret ad populum dicentẽ. Quia nõ miſit argentum & pueros, propterea periit. 1. Mac. 13.

Septem illi fratres cum pia matre
2. Ma. 7 ſua in uerbis, quæ ſibi inuicem & ty
ranno dicebant, miram ſapientiam ſe
habuiſſe demonſtrauerunt.

Conſtituta fuit dies, in qua Iudas
2. Mac. ſecreto cũ Nicanore loqueretur. Præ
14. cepit autem iudas armatos eſſe in lo
cis oportunis, ne forte in hoſtibus re
pente aliquid mali oriretur.

Miræ diſcretionis & prudẽtiæ bea
Luc. 1. tam uirginem fuiſſe, apparet in collo
quio quod habuit cũ angelo. Cogi
tabat qualis eſſet iſta ſalutatio ait:
Quomodo fiet iſtud?

Cũ remãſiſſet i Hieruſalẽ ãnis duo
Luc. 2. denis puer Ieſus ĩ medio doctorũ au
dies & interrogãs illos, Sequit. Q &
ſtupebant omnes, q eum audiebant,
ſuper prudentia & reſponſis eius.

Luc. 16 Laudauit Dominus uillicum iniq
tatis, quia prudenter feciſſet.

Ma. 21. Pulchre deluſit Dominus curioſam
Luc. 20 interrogationẽ Sacerdotum & ſenio
rum populi iudęorum quærentium,
ĩ qua poteſtate ille miracula faceret,
ait enim: Interrogabo & ego uos. Ba

ptiſmus Ioannis.unde erat.

Cũ Paulus apoſtolus fuiſſet cũ ſo cio eius Sila, in carcere poſitus: In cra ſtino miſerunt magiſtratus præcipiẽ tes ut dimitterẽtur. Paulus prudẽter dixit: Cæſos nos publice in dicta cau ſa cum ſimus Romani, coniecerunt ĩ carcerẽ, & nũc occulte nos eiiciunt? Act. 16

Commota & cõfuſa ciuitate Ephe ſina, Paulus prudẽter & humiliter ac quieuit conſilio amicorum. Qui ro gauerunt eum, ne ſe daret ĩ theatrũ. Vbi etiam apparuit prudentia illius Scribæ, qui pulchre ſedauit populũ ſic commotum, & remiſit ad domũ. A 19

Cũ uellet Paulus de Græcia naui gare ĩ Syriam, & intelligeret ſibi a iu dæis eſſe paratas inſidias, caute decli nauit. Et reuerſus eſt per Macedoniã, nec recuſauit comitatum, quem fece rãt ei fratres diuerſarum ciuitatum. Act. 20

Cũ Tribunus iuſſiſſet Paulũ cędi et flagellis torqri, dixit Paulus cõſtãti ſi bi cẽturioni. Si hoiem Romanũ licet indẽnatũ uobis flagellare? & diſceſſe runt ab eo, qui eum torturi erant. Act. 22

Act. 23 Sciens paulus quod una pars eſſet Phariſæorũ, exclamauit. Viri fratres, Phariſęus ſum &c. Et ſurgentes qdã Phariſæorum pugnabant pro eo.

Eodem Poſtea cũ audiſſet, quod quidã iudæi uouerant, ſe nihil guſtaturos, donec occiderent Paulum, fecit hoc nũtiari Tribuno, qui miſit eum cũ multis armatis, ad Felicẽ Syriæ Preſidẽ.

Act. 25. Cum Feſtus Præſes uellet eũ i Hieruſalem reducere ad inſtantiã iudæorum, Paulus prudenter aduertens eorum malitiam, Cæſarem appellauit.

De Aſtutia & caliditate mala.

Gen. 3. PRimum magiſtrum caliditatis et mendacii, ſeu aſtutiæ, patet fuiſſe diabolum in ſerpente. Qui cum calidior eſſet cunctis animãtibus, primã mulierem ſeduxit.

Non enim uoluit uirum aggredi primum, quem ſciebat maiori diſcretione dotatum.

Gen. 29 & 30. Multoties uoluit ſeducere Iacob nepotẽ ſuũ mõ in uxore, mõ i mercede, Labã (ſcilicet) ſocer eius. Sed Dñs in fraude circumueniẽtium illi affuit.

Cū Labā ſcrutaret ſuppellectilē Iacob & ueniret ad tētoriū Rachel, illā ſolicitudinē quærētis aſtute deluſit. Ge. 31.

Sequientes ob ſtuprum ſororis ſuę Dynæ filii Iacob, callide ſuaſerunt, Sichem & ciuitatis populum circuncidi. Quo facto, & irruerunt in eos, & faciliter occiderunt. Gen. 34

Filii Iacob uoluerunt decipere patrem, quando tunicam Ioſeph tinxerunt in ſanguine hœdi, mittentes qui dicerent ei. Hanc inuenimus uide utrum tunica filii tui ſit, an non? Gen. 37

Diuerſas excogitauit aſtutias Pharao rex Aegypti ad hoc, ut filios Iſrael totaliter extirparet. Ad hoc etiam: Vt eos in Egypto interimeret, & nullatenus recedere pateretur. Ex. 1. 5.

Malefici Pharaonis quantum ad duo ſigna, prima, fecerunt per incantationes, ſicut fecerat Moyſes. Exo. 8.

Malitioſe locuti ſunt Chore, & cōplices eius, quando ſteterunt contra Moyſen & Araon, dicentes. Sufficiat uobis, quia omnis multitudo ſanctorum eſt, & i ipſis eſt dominus. Quid Nu. 16.

eleuamini ſuper populum Domini.
N.22 Videns Balaach rex Moabitarum, quod fortitudine filios Iſrael vincere non poterat, uoluit eos maledictione Balaam ſuperare.
Ioſue.9 Gabaonitæ audientes, quæ fecerat Ioſue Hiericho & hai, callide cogitauerunt, quomodo poſſit ita facere, ꝙ non totaliter delerentur.
1.Reg. 13. Cauerãt Philiſtini, ne faber ferrari' inueniret i omni terra Iſrael, ne forte Hebræi facerẽt gladiũ, aut lanceam.
1.Reg. 18. Saul inuidens proſperitati Dauid, dixit de filia ſua Michol, quã Dauid habere uolebat. Dabo eam illi, ut fiat ei i ſcãdalũ & ſit ſuper eũ manus philiſtinorũ. Dixit ergo Saul ad Dauid. In duab' rebus gener me'eris hodie.
2.Reg. 11. Per magnam aſtutiã uoluit Dauid celare iniquitatẽ ſuam, quando miſit pro Vria, ut dormiret cũ uxore ſua.
2.Reg. 13. Nephandã calliditatẽ docuit Amnõ filium Dauid, Ionadab filius Semna, quando dixit ei, ut langorem ſimularet, & ſic Thamar ſororẽ Abſalõ de ꝙ tẽptabat ſolus habere poſſet.

Cum uellet Abſalō uidicare iniu- Eodem
riam ſororis ſuæ, quam oppreſſerat
Amnō frater eius, fecit per grāde cō
uiuium, & fratrem ſuum inuitauit, et
dum comederet, ibi eū occidi fecit.

Ambiens Abſalō regnum patris, 2. Reg.
cœpit malitioſe adulari, & facta pa- 15.
tris ſui uituperans ſeipſum bene iu-
dicaturum iactauit.

Dixit Hieroboā ī corde ſuo: Nūc re- 3. Reg.
uerteſ regnū ad domū Dauid, ſi aſcē- 12.
derit populus iſte, ut faciat ſacrificiū
ī domo Domini ī Ieruſalē, & excogi-
tato cōſilio, fecit duos uitulos aureos

Achab rex Iſrael dixit quadā ge- 3 Reg
neralia uerba, nunciis Benadab regis 20.
Syriæ ſuos & ſua liberaliter offeren-
do. Ex quibus ille aſtute uoluit eum
grauare nimis ad ſpecialia deſcēdēdo

Scelerata Iezabel crudeli aſtutia u- 3.
ſa eſt, ad hoc: ut uineam Naboth acq 21 Reg.
reret uiro ſuo.

Sedechias filius Chanaā propheta 3. Reg.
Baal, fecit ſibi cornua fieri ferrea, q̄ſi 22.
eſſet ꝓpheta uerus, dicēs regi Achab
Hæc dicit Dn̄s, his uentilabis Syriam

donec deleas eam. Tandem feſellit eum, & fecit eum ire ad bellum.

4. Re. 5. Currens Gihezi poſt Naaman, callide colorauit petitionem ſuam, quando dixit: Dominus meus miſit me ad te, dicens: Modo uenerunt ad me duo adoleſcentes, da eis talentum argenti & ueſtes mutatorias duplices &c.

4. Reg. 11. Athalia mater Ochoziæ regis Iuda, uidens mortuum filium, interfecit omnem ſemē regium, & ſic regnauit ſuper terram ſex annis.

4. Reg. 18. Loquebatur alta uoce Rapſaces nuncius Sennacherib regis Aſſyriorū, ut audiret eum populus, & timeret ſuper murum.

2. Pa. 13 Dū Abia rex Iuda exercitū ſuū cōfortaret, & aduerſarios icreparet. Hieroboā rex Iſrl' retro moliebat īſidias Cūq; ex aduerſo hoſtiū ſtaret, ignorantē Iudā, ſuo ambibat exercitu.

1. Eſd. 4 Ne. 4. 5. Varias excogitauerūt aſtutias uicini filiorum Iſrael, qui redierant de captiuitate Babylonis, Ad hoc: Vt impedirentur in ædificatione templi, & murorum ciuitatis Hieruſalem.

Superbiſſimus Aman, uidēs quod Eſth. 3.
Mardochęus ipſum adorare nolebat,
occaſione eius ſuaſit regi p mēdacia,
ut totus Iudæorũ populus deleretur.

Quia Satã nõ poterat corã deo uir- Ib. 1.
tutes ſancti Iob omnino negare, uolu
it intētionē eius callide deprauare, di
cēs. Nunqd fruſtra Iob timet deũ? No
ta tiã ibi. Quomodo una die Diabo
lus omnia bona, tēporalia ei abſtulit
& ſimul nũcios uenire fecit, ut multi
plici dolore p impacientiã frãgeret.

Principes & Satrapę regni, Perſarũ Dan. 6.
pcurarunt, ut Darius ſtatueret decre
tum, contra quod Danielem cogita-
uerunt omnino debere facere, ut hac
arte ipſum poſſent a rege auertere.

Duo ſenes præſbyteri deteſtandã Dan. 13
adinuenerunt nequitiam, ut poſſent
Suſãnam decipere, & poſtea ſe de ea
crudeliter uindicare.

Plenus malignitate Alcimus ac- 1. Ma. 7
ceſſit ad Demetriũ regē, & accuſauit
Iudam Machabæum in multis. Dein-
de ut narratur, Secundi Macha. 14. 2. Mac.
Obtulit regi coronã aureã, & alia 14.

quædam dona,& ipſa quidem die ſi-
luit. Et poſtea tãtum fecit, & dixit, ꝙ
rex ſummũ ſacerdotẽ eum cõſtituit.
2 Ma. 4 Iaſon miſit Menelaũ portantẽ pe-
cuniam Antiocho regi, at ille Mene-
laus cõmendatus regi ĩ ſemetipſum
retorſit ſummum Sacerdotium, ſup-
ponens Iaſoni talẽta argẽti trecenta.
Mat. 2. Herodes clã uocatis Magis diligen
ter ab eis didicit tempus ſtellæ, que
apparuit eis, & mittens eos ĩ Bethle-
hem, dixit. ite, & interrogate diligen
ter de puero. Hoc uero qua intẽtione
diceret, apparuit ĩ occiſione pueroꝝ.
Mat. 22 Phariſęi uolentes capere Dominũ
in ſermone, miſerunt ad eum diſcipu
los ſuos cumHerodianis, dicẽtes. Ma
giſter ſcimus quia uerax es: Licet cẽ-
ſum dare Cæſari. an non?
M. a. 23. Pricipes iudæorũ cuſtodibus ſepul
chri, dederũt pecuniãcopioſã, ut dice
rẽt, Ieſũ de nocte furto ſublatũ eſſe.
Ioan. 9 Varios circuitus fecerũt Phariſæi,
ut facerent cõfiteri cæcum illumina-
tũ, ꝙ nõ eſſet illuminatus a Chriſto.
Act. 5. Ananias cõſcia Saphira uxore ſua,

fraudauit de pretio agri uenditi.

Samaritani attēdebant ad Simonē Act. 8.
magū, eo quod magicis artibus ſuis
multo tempore dementaſſet eos.

Vidētes iudæi quod uerbū Domi Act. 13.
ni diſſeminabatur p Paulū & Barna-
bā, cōcitauerunt religioſas mulieres
& honeſtas & primas ciuitatis Antio
chenæ, & excitauerunt perſecutionē
i illos, & eiecerūt eos de finibus ſuis

Cum paulus & Barnabas eſſent i Act. 14.
ciuitate Lyſtris, & tantam haberent
gratiam ibi, quod homines ipſis tāq
diis ſacrificare uoluerant: Superuene
rūt quidam iudæi, qui taliter perſua
ſerūt turbis, quod Paulus fuit ibi la-
pidatus, & extra ciuitatem tractus,
putabatur eſſe mortuus.

Quæſtuarii quidā cum puella ſpi Act. 16.
ritum phytonem habēte, uolētes cō
queri de Paulo: nō dixerunt, quod p
eum amiſerūt quæſtū ſuū, ſed mētiē-
do dixerūt: Hi hoies cōturbāt ciuita-
tē noſtrā, ānūciāt īſtituta, q̄ nobis nō
licet ſuſcipere, cū ſimus Romani.

iudei malitioſe cogitauerūt paterea Act. 23.

Tribuno, ut paulū pduceret ī mediū, q̄ſi aliq̄d certū inquiſituri eſſent ab il lo. Inſidiabātur autē ei multi, qui uo lebant ſtatim interficere eum, & ad hoc etiam obligauerunt ſe p uotum.

De eruditione liberorum.

Gen. 37 Audiens Iacob ſomnia Ioſeph, ī crepabat eum: Ne contra ſe fra trum ſuorum inuidiam ſuſcitaret.

Gen. 42 Negligentiam filiorum arguebat Iacob audiens, quod alimenta uende rentur in Aegypto.

Leu. 24 Blaſphemus in eremo lapidatus fuit filius mulieris Iſraelitidis, de ui ro ægyptio generatus. Tales enim fi lii male frequenter inſtruuntur.

Deu. 4. Pręcepit Dominus per Moyſen, ut filii Iſrael docerēt filios ſuos, ea quæ ipſi uiderant.

Deu. 21 Contumax filius & proteruus, & parentum imperio obedire conten nens, præcipitur a Moyſe per popu lum lapidari.

1. Reg. & 4. Heli ſacerdos male corripuit filios ſuos, & ideo tam ipſe, quam illi ſunt a Domino puniti.

Adonias filius Hagith, male fuit a pře ſuo Dauid correptus & idcirco ſuperbiā elatus regnare uoluit, ſꝫ tā dē a fratre ſuo regnāte fuit occiſus. 3. Reg. 1 2.

Appropinquans ad mortē Dauid, diligēter inſtruxit Salomonem filiū ſuum, qui regnare debebat poſt eū. 3. Reg. 2 1. Pa. 28

Tobias ſenior filium ſuū ab infantia timere Deum docuit, & abſtinere ab omni peccato. Deinde, cum ſe cito crederet moriturum, pie & ſalubriter inſtruxit eum. Similiter fecit inſtante morte ſua. Tob. 1. 4. 5. 14.

Parentes Saræ uxoris Tobię iunioris dimiſerunt ire filiam ſuam cū uiro ſuo monētes eam, honorare ſoceros, diligere maritum ſuum, regere familiam ſuam, gubernare domum, & ſeipſam irreprehēſibilē exhibere. To. 10.

Magnā ſolicitudinē gerebat Iob, de liberis ſuis, qui cum ſimul comediſſent, offerebat holocauſta per ſingulos dies, ne forte peccaſſent. Iob. 1.

Parentes Suſannæ cum eſſent iuſti, erudierūt filiam ſuam, ſecundum legem Moyſi. Dan. 13

1. Ma. 2 Cum appropinquaret morti Mata
thias filios ſuos ſalubriter inſtruxit,
& contra impios animauit.

2. Ma. 7 Supra modum mater mirabilis,
quæ patientes ſeptem filios ſub unis
us diei tēpore conſpiciens, ſingulos
hortabatur pia uoce dicens: Neſcio
qualiter ĩ utero meo apparuiſtis, &c.

Quod bonis cōſiliis nō acquie
ſcere periculoſum eſt.

Gen. 19 ANgeli q̃ apparuerūt Loth, dedes
rūt ei bonū conſiliū, ut exiret de
Sodomis, & generos ſuos ſecum du
cēs, neq̃ iaq̃ poſt tergū reſpicerētq̃, ſ;
ĩ mōte ſaluos ſe facerēt. Q uidixit ge
neris ſuis, q̃ accepturi erāt filias eius:
ut egrederētur. Sed uiſus eſt eis qua
ſi ludēs loq̃. Generi ergo Loth, nolen
tes exire de medio prauæ gētis, perie
rūt cū ipſis Sodomitis. Vxor autē ei'
retro reſpiciēs, uerſa eſt ĩ ſtatuā ſalis.
ipſe etiā Loth qui iuxta conſiliū an
geli noluit ſtatim in montem aſcen
dere, cum propriis filiabus peccauit.

Gen. 37 Ruben conſuluit fratribus ſuis, ut
42. Ioſeph redderetur patri ſuo. Qui nō

acquieuerunt ei; iccirco uenit poſtea ſuper eos tribulatio.

Filiis Iſrael uolētibus aſcēdere ante tēpus, ad locū, de quo locutus fuerat Dñs ait Moyſes. Nō ē Deus uobiſcū, Amalechites & Chananę' ante uos ſunt, quorū gladio corruetis, eo qđ nolueritis acquieſcere Domino. Nu. 14.

Poſt ſcelus perpetratum in uxorē Leuitæ: conuenerunt filii Iſrael, & miſerunt nuncios ad filios, uel tribum Beniamin, qui dicerent. Cur tantum nephas in uobis repertum eſt? Tradite homines, qui hoc flagitium perpetrauerunt. Qui noluerunt audire, ꝓpter qđ omnes poſtea, exceptis paucis, fuerunt occiſi. Iudi. 20

Dixit Abner Aſaeli, ut deſiſteret ab inſecutione ipſius. Quod audire contempſit. Abner autem ipſum aduerſa haſta transfodit. 2. Re. 2

Roboam filius Salomonis, noluit audire cōſilium ſenum, ſed conſilio iuuenum acquieuit. Et ideo magnā populi ſui partem amiſit. 3. Reg. 12

Bonū & fidele cōſiliū dedit Achior Iudit. 5

Holoferni: quod ille cũ ſuperbia & indignatione contempſit, qui paulo poſt fuit occiſus, & eius exercit', cũ damno & confuſione fugatus.

Hie.40: 41.&.4 Reg.25 Godoliæ quẽ Rex Babylonis præfecerat terræ Iudæorum, nunciauit fideliter Iohanan, filius Careah, quod Iſmael filius Nathaniæ uolebat eum occidere. Qui reſpõdit ei. Falſum loqueris de Iſmaele. In menſe autem ſeptimo uenit Iſmael, & occidit Godoliam poſtquam comederat cum illo.

Dan. 4. Conſilium meũ placeat tibi, o rex, & peccata tua elemoſynis redime, ait Daniel Nabuchodonoſor regi. Qui nõ acquieuit, & mutatus eſt ĩ beſtiã.

1.Ma. 5 Vadẽs ĩ Galaad Iudas Machabęus reliqt Ioſephũ et Azariã duces populi, & p̃cepit eis dicẽs. Nolite bellũ cõmittere aduerſus gẽtes, donec reuertamur. Illi uero uoluerũt ſibi facere nomẽ, & perdiderunt res & nomen.

1.Ma. 9 Habebat Iudas Machabæus octingẽtos uiros ſecũ, aduerſariorũ uero uigintiduo millia, & auertebant eum ſocij, ne pugnaret tũc, ſed prius exercitu

citu

citu congregato. Qui noluit acquieſcere eorum conſilio, & in illo bello ipſe cecidit, cæteri uero fugerunt.

Bonum ꝯſilium dedit uxor pilati uiro ſuo. Sed ille acqueſcere recuſauit, magis timens Cæſarem offendere, q̃ iuſtum ſanguinem condẽnare. Mat. 27

De ſuſpitione & falſa credulitate.

COgitauit Abrahã, quod forſitã non erat timor Dei in Geraris, & homines illius terræ eũ occiderẽt propter uxorem ſuam. Id quod etiã putauerat de Aegxptiis. Gen. 12 & 20

Simile accidit iſaac. Gen. 26

Suſpicatus eſt Labã, qđ iacob furatus eſſet deos eius. Et ob hanc cauſam pſcrutatus ẽ totã ſuppellectilẽ. Ge. 31

Vidẽs iacob ueſtimẽta ioſeph, ſanguine cruẽtata, putauit eum eſſe mortuum, & a fera peſſima deuoratum. Gen. 37

Præcepit ioſeph diſpẽſatori ſuo, ut ĩtroduceret fr̃es ſuos domũ ad comedẽdũ ſecũ, at illi exterriti, crediderũt quod uellet eos ſubiicere ſeruituti. Gen. 43

Rubenitæ & Gaaditæ, eũtes ad poſſeſſiones ſuas, ædificauerunt altare Ioſu. 22

trās iordanē. Quo audito, filij iſrael turbati fuerūt, neſcientes quare hoc feciſſent illi, & putauerunt, quod uellent ſe ab eorū lege penitus ſeparare.

Iudi. 15 Cum iuisſet Sampſō ad domū patris ſui, ſocer eius putauit, qđ odio haberet uxorē ſuam, & repudiasſet eam unde tradidit eam alij uiro.

1. Re. 1 Heli uidēs Hānā labia mouere, & nullū ỽbū ꝓferre, æſtimauit eā eē temulentā. ¶ Quia Saul ꝑſequebatur

1. Reg. 22 dauid, imponebat ipſi dauid, qđ ipſe ꝑſequeretur eum. Vnde dicebat: Qđ filius ſuus ionathas ſuſcitaſſet ſeruū ſuū inſidiātē ei, licet esſet falſiſſimū.

1. Reg. 29 Cū eēt Dauid cū Achis rege Geth, quaſi cuſtos capitis ſui. Satrapæ dixerunt ad Achis Vt recederet dauid, ne forte tranſfugeret ad Saulem.

2. Reg. 10 Miſit dauid nuncios ad regē Ammō, ut cōſolaretur eū ſup patris interitu. Pricipes autem illius putauerūt, quod ueniſſent ad explorandā ciuitatem non ad conſolandum regem.

Eſth. 7 Poſtꝗ rex Ahaſuerus turbatus fuit cōtra Aman, & ille iacebat ſuꝑ lectū,

Eſther, ad rogãdum eam, pro animã
ſua. Impoſuit ei rex, qđ ipſo præſen-
te, uoluerit reginam opprimere,
Dũ uellet Hieremias ire ad terrã Be Hie. 37
niamin, cõprehẽdit eũ cuſtos porte,
& ipoſuit ei, ꝙ fugeret ad chaldæos.
Nunciante Hieremia ꝓpheta uolũ Hie. 43
tatẽ Domini populo terræ, qui remã-
ſerat poſt deſtructionem Hieruſalẽ,
dixerunt ei. Mendacium tu loqueris:
non te miſit dñs, ſed Baruth filius
Neriæ, incitauit te aduerſum nos, ut
tradat nos in manus Chaldæorum.
Tortores q Eleazarum ducebant 2. Ma. 6
ad ſupplicium, in iram ꝟſi ſunt, pro
pter ſermones ab eo dictos, quos illi
per arrogantiã dictos arbitrabãtur.
Vidẽtes diſcipuli ſupra mare dñm Mat. 14
ambulãtem, putauerunt phantaſma Ioan. 6
eſſe, & præ timore clamauerunt.
Simon phariſæus uidens mulierẽ Luc 7
peccatricem ad pedes Domini flentẽ
ait intra ſe dicens. Hic ſi eſſet prophe
ta, ſciret qualis eſſet. &c.
Ad hoc, qđ nullus đ ſe alte ſẽtiat Luc. 18
nec male ſentiat de aliquo, multũ ua

let exēplū qđ adducit Saluator de iactāte ſe phariſæo & humili plubliſcāo. Videntes iudæi Apoſtolos dñi, poſt effuſiōem ſpiritus ſancti, loquētes uarijs linguis, dicebant quidā eorum. Quia muſto pleni ſunt.

Act. 2

Act. 9 Omnes diſcipuli Chriſti timebāt Saulum poſt ꝯuerſionē ſuā, nō credētes, qđ eſſet diſcipulus, donec Barnabas duxit illū ad apoſtolos, & narrauit illis, Quomodo ī uia uidiſſet Dominum, Et quomodo in Damaſco fiducialiter egit in noīe Domini ieſu.

Act. 21 Tribunus Lyſias uidēs paulum a Iudeis tam male tractari, quæſiuit ab eo. Nonne tu es Aegyptius, qui ante hos dies tumultum concitaſti, & eduxiſti in deſertum, quatuor millia uirorum Sicariorum?

Act. 28 Vt uiderunt Barbari pendētē uiperā in manu pauli, adinuicē dicebant. Vtiq; homicida homo ē hic. Eſt æſtimabāt eū in tumorē conuertendum, & ſubito caſurum & moriturum.

Quod ſancti uiri permittunt aliqua fieri non libenter.

IAcob pmiſit abduci Beniamī filiū ñ libēter, & tenerē dlectū, pp neceſſitatē uictualiū ad inſtantiā filiorum. Gen. 43

Moyſes permiſit dari libellū repudij, odioſis uxoribus iudæorum, qa timebat in eis uxoricidium. Deu. 24 Mat. 5 &. 19

Conſiderato dauid populo ſuo, cōſtituit ſup eū Tribunos & Centuriones, dixitq; rex ad populū. Egrediar & ego uobiſcum. Et reſpondit populus. Nō exibis, qa tu unus p dcē millibus cōputaris. Melius ē ergo ut ſis nobis ī urbe pſidio, ad quos rex ait. Quod uobis uidetur hoc faciam. 2. Reg. 18

Eliſeus pmiſit quod filij pphetarum quærerēt Heliam, ne forte ſpiritus Domini proiecisset eum: cū tamē ſciret, quod iſti laborarēt in uanum. 4. Re. 2

Cognouit Simō, qđ Tryphon cū dolo loqueretur, petēs duos filios Ionathæ, & cētū talēta argēti: iuſſit dari tñ argētū & pueros, ne forte aduerſum ſe inimicitiā populi concitaret. 1. Mac. 13

De iuſtitia & æquitate.

ABraham uolens ſeparari a Loth nepote ſuo, dedit ei optionē, ut Gen. 13

eligeret partem quã uellet: & ſic pul
chre poterit partitio fieri, ut maior di
uidat, & minor eligat.
Gen. 30 Dixit Iacob ad Laban. Reſpõdebit
cras iuſtitia mea.
Nu. 27. Teſtimonio dñi iuſtã rẽ poſtulas
uerãt filiæ Salphaad, quæ in hæredita
te pr̃na ſuccedere a moyſe petierũt.
Iudic. 1. Rex AdoniBezelis cõprehẽſus a
filijs iſrael dixit. Septuaginta reges
amputatis manuũ ac pedũ ſũmitati-
bus, colligebãt ſub mẽſa mea ciboꝝ
reliqas, ſicͥ feci ita reddidit mihi dñs.
1. Reg. 15 Adducto Agag rege Amalech co
rã Samuele, ait ei Samuel. Sicut fecit
abſqꝫ liberis mulieres gladius tuus,
ſic abſqꝫ liberis erit iter mulieres mr̃ tua
1. Reg. 26 Dixit Dauid ad Saul, q eũ iniuſte ꝑ
ſequebatur. Dñs retribuet unicuiqꝫ
ſcd̃m iuſtitiam ſuam & fidem.
1. Reg. 30 Cõſtituit Dauid, & quaſi pro lege
habitũ eſt, ut æqua eſſet ps deſcẽdẽ-
tis ad p̃liũ & remanẽtis ad ſarcinas.
2. Reg. Dauid noluit accipe gratis ab Are-
una iebuſæo aream quã habere uoles
1. Re. 21 bat, ſed iuſto præcio mediante.

Audiẽs hœdum balãtem Tobias, dixit. Videte ne furtiuus ſit, ſed reddite eum dñis ſuis: quia non licet uobis, aut edere ex furto, aut cõtingere. Tobi. 2.

Achior dixit Holoferni q̄ inquiri faceret utrũ populus iudæorũ ſeruaret legẽ dei ſui, an nõ: q̄ ſi nõ ſeruaret, poſſet eos ſibi redigere in ſeruitutẽ. Iudit. 5.

Præcepto regis Aſſueri ſupbus & iniquus Aman ſuſpẽſus eſt, ĩ illo eodẽ patibulo qđ ipſe parauerat Mardochæo, & hoſtes iudæorũ eodem die ab ipſis iudæis occiſi ſunt, quos iudæos illi occidere putauerunt. Eſt. 7. 8

Cõtra babylonem ꝓphetãs Hieremias ait. Reddite ei ſcd̃m opus ſuũ: iuxta oĩa quæ fecit facite illi. Hie. 50.

Iubẽte Dario rege, uiri q accuſauerũt Danielẽ, miſſi ſunt in lacũ leonũ, & nõ ꝑuenerũt uſq; ad pauimẽtũ, donec arriperẽt eos leones, & oĩa oſſa eorum cõminuerunt: ut cap. 14. Dani. 6. &. 14.

Fecit populus duobus ꝑsbyteris ſenibus, qui inique accuſauerũt Suſãnam, ſicut male egerãt aduerſus ꝓximum, & interfecerunt eos. Dan. 13.

2.Ma. 4 In eodem loco,i quo Andronicus iniuſte occiderat Oniam ſummũ ſa- cerdotem, fecit eum uita priuari, pur pura prius exutum, Antiochus.
2.Ma. 5 Impius iaſon, q̃ inſepultos abiece- rat multos, ipſe illamentatus, & inſe pultus abijcit, nec propriam, nec pe regrinam habuit ſepulturam.
2.Ma. 9 Antiochus homicida & blaſphe- mus peſſime ꝑcuſſus: utiq; ipſe mul tos tractauerat, peregre in montibus miſerabili uita defunctus eſt.
Mat. 18 A ſeruo neq̃, q̃ noluit dimitteř cõ ſeruo ſuo cẽtũ denarios, merito repe tijt dñs uniuerſum debitum, quod li beraliter prius dimiſerat illi.

De iudicijs hominum re- ctis, aut prauis.

Gen. 11 & 18 CAuſã, q̃ neſcit iudex debet dili- gẽtiſſime iueſtigare, queãdmo- dũ iob d̃ ſe refert dicẽs cãm, q̃ naſcie bã diligẽtiſſime iueſtigabã. Iob. 29

Vnde deus quẽ nihil latere poteſt dicitur deſcendiſſe, ut uideret ciuita- tem, quam ædificabant filij Adam: Si militer dixit ipſe, Deſcendam, & uide

bo utrum clamorem,qui ad me per
uenit opere impleuerint.

Iniuſte præcepit iudas Thamar nu Gen. 38
rum ſuam comburi.

Dñs ioſeph,nimiũ credulus ꝟbis Gen. 39
ꝯiugis,miſit ipſũ i carcerẽ. Minora ꝑ
minores iudices, & maiora ꝑ maio Exo. 18
res debẽt diſfiniri,iuxta id qđ ꝯſulit
iethro Moyſi. De duodecim bobus Nu. 17
& ſex plauſtris, nullũ dedit Moyſes
filijs Gaath,licet eſſẽt ſibi propinquo-
res,ſed totũ dedit alijs Leuitis,eo ꝙ
iſti amplius indigebant, ꝗ grauiora
portabãt. ¶ Cõſuluit Moyſes Dñm Nu. 27
occaſiõe filiaꝝ Salphaad,& rñdit Do
mius. Homo cũ mortuꝰ fuerit abſq;
filio, ad filiã eius trãſibit hæreditas.

Voluit Moyſes,ut filij rubẽ, & cæ Nu. 32
teri,qui petebant terram iam acquiſi
tam,armati alios ꝓcederẽt ad bellũ
donec terra alia eſſet penitus acq̃ſita.

De filijs Samuel dicitur. Declinaue 1.Re.8
runt poſt auaritiã,acceperuntq; mu
nera, & peruerterunt iudicium.

Iniuſte protulit dauid ſentẽtiã cõ 2. Reg.
tra Mephiboſeth,abſentẽ ad uerbũ 16.19

Sibæ, ipſi Dauid xenia offerēti. Verū̄
tñ poſtea cognita ueritate uoluit ini-
quam ſniam penitus reuocare.
3. Re. 3. Salomō recte iudicauit de duabus
mulieribus, quaꝝ quælibet contēde-
bat unius pueri eſſe mater.
2. pa. 19 Cōſtituit ioſaphat rex iuda, iudi-
ces terræ ꝑcipiēs eis. Videte qd facia-
tis: non enim hoīs exercetis iudiciū,
ſed dei. Quodcunqꝫ iudicaueritis, in
uos redūdabit. Sit timor dñi uobiſcū
& cum diligentia cuncta facite.
Eſth. 3. Ad ſuggeſtionē Aman rex Aſſue
rus iniuſte dixit ppl'o. age qđ placet.
Eſaiæ. 1 De iudicibus iſrael dicebat Eſaias
Principes tui infideles, ſocij fuꝝ, oēs
diligūt munera, ſequūtur retributio
nes, pupillo non iudicāt, & cā uiduæ
non ingreditur ad illos.
Hie. 38. Quia Hieremias a dño ꝓphetabat
hierl'm capiendū eſſe a chaldæis, di-
xerūt principes ppl'i Sedechiæ regi.
Rogamus ut occidať hō iſte. q rñdit
eis. Ecce iſte eſt in manibus uřis, nō
Dani. 2. eni phas eſt, regē uobis qcq̄ negare.
Nabuchodonoſor rex babylōis ꝑ

cepit ut perirēt oēs ſapientes babylo
nis, eo ꝙ illi ſomnium qđ uiderat,
non poterant iudicare.

Quāuis Darius rex pſa ꝶ innocētē Dan. 6.
ſciret eſſe Danielē, tñ ad inſtātiā Satra &. 14.
pa ꝶ fecit eū mitti in lacū leonum.

Diſcrete examinauit Daniel duos Dan. 13
ſenes, qui cōtra Suſannam iniquum
tulerunt teſtimonium.

Cum accuſaret Menelaus in iudi 2. Ma. 4
cio corā Anthioco ꝓ pecuniam, quā
ꝓmiſit, abſolutus eſt, & accuſatores
eius iniqua morte damnati.

Cōqueſti ſūt iudæi corā Anthioco 2. Ma. 4
rege de iniꝗ morte Oniæ. Cōtriſtatus
aūt Anthiocus, licet aľs eſſet malus,
Andronicū purpura exutū i eodē lo
co i quo ipſum Oniam occiderat, iuſ
ſit uita priuari.

Nimis iniquū ꝓtulit Herodes judi Mat. 2.
ciū, qñ mittens ſatellites, occidit oēs
pueros, qui erant in bethleem.

Ad petitionē unius ſaltatricis fecit Mar. 6.
Herodes tetrarcha Ioānē bapt. i carce
re đcollari, cū tñ ſciret eū iuſtū et ſcm̄
Dixit Nicodemus phariſeis. nūqd Ioā. 7

lex nr̄a iudicat hominē: niſi audierit ab ip̄o prius, & cognouerit q̄d faciat.

Mat. 27 Nequiſſimum fuit iudiciū, quando pilatus dimiſit Barrabā homicidā, latronem, ſeditioſum, & Dominū ieſum tradidit uoluntati eorum.

Act. 4 Sacerdotibus & magiſtratibus tē pli, denunciantibus petro & ioāni, ne docerent aliquid in nomine ieſu. Reſponderunt apoſtoli dicentes eis. Si iuſtū eſt in cōſpectu dei, uos potius audire q̄ deum iudicate.

Act. 16 Cum paulus eieciſſet dæmoniū a puella phitoniſſa, accuſatus fuit a dominis eius, q̄bus illa quæſtum diuinādo præſtabat. Magiſtratus autem fecerunt Paulum & Silam uirgis cædi, & in carcerem mitti.

Act. 18 Iudæis accuſātibus Paulū, Gallio proconſul dixit. Siquidē eſſet iniquū aliquid, aut facinus peſſimū o Iudæi, merito uos ſuſtinerem. Si uero quæſtio eſt de ſermone, & nominibus legis ueſtre, uoſipſi uideritis. Iudex. n. ego horum nolo eſſe.

Act. 23 Princeps ſacerdotum præcepit p̄

cutere os pauli, tunc Paulus ait Per-
cutiet te Dominus paries dealbate, &
tu ſedens iudicas me ſecundum legẽ
& contra legem iubes me percuti?

Licet paulus corã Felice pſide, ſe Act. 24
rationabiliter excuſasſet, uoluit tñ fe
lix gratiã præſtare iudæis. & paulum
uinctum ſucceſsori ſuo feſto reliqt.

Feſtus nolens acquieſcere iudæis, q Act. 25
petierant ut paulus Hieroſolimã du
ceretur, dixit paulo. Vis Hieroſoly-
mã aſcẽdere, & ibi iudicari ſup iſtis?
Reſpõdẽs dixit paulus. Ad tribunal
iudicis ſto. Cæſarẽ appello. Tunc Fe
ſtus cum cõſilio locutus, reſpondit.
Cæſarem appellaſti, ad Cæſarẽ ibis.

Dixit feſtus præſes. Non eſt cõſue Eode
tudo Romanis, dãnare aliquem ho
minem, priuſq̃ is, qui accuſatur præ-
ſentes habeat accuſatores, locũq; de
fendẽdi accipiat ad abluẽda crimina.

Auditis ratiõibus pauli, Agrippa Act. 26
rex, & præſes Feſtus loquebantur ad
inuicem dicentes. Quia nihil morte
dignũ fecit homo iſte. Agrippa autẽ
Feſto dixit. Dimitti poterat hic, niſi

appellaſſet Cæſarem.

De pœnitentia.

Nu. 12 QVádiu mãſit Maria extra caſtra nõ ꝓceſſerũt filij iſrl' Non eni eſt bonũ ire ꝑ deſertũ huius uitæ, ſine amaritudine pœnitentiæ.

Nu. 14 Audiẽs populus filiorũ iſrael dñm eẽ iratũ, ꝑꝑ murmurationes eorũ luxit nimis, & in mane plus uoluerũt facere q̃ dñs præciperet eis. Ad uocẽ ãge

Iudic. 2 li improperã tis ꝑp̃o peccãti bñficia dei eleuauerũt oẽs uocẽ ſuam, & fleuerũt. Dixerũt filij iſrl' ad dñm. Pec

Iudi. 10 cauimus, tu redd̃ nobis q̃cq̃d tibi placet. Et omnia idola proiecerunt. Sequitur: Qui doluit ſuper miſerijs eorũ.

2. Reg. Cito pœnituit Dauid, quando Na

12 thã ipſum de crimine reprehendit.

3. Reg. Achab rex iſrael ſceleratiſſimus, co

21 operuit carnẽ ſuã cilicio, ieiunauitq; & dormiuit in ſacco, & ambulauit demiſſo capite, & immorata eſt pœna digne illi, pro criminibus infligenda.

2. Pa. 33 Manaſſes rex iuda uinctus catenis & i Babylonẽ ductus, egit pœnitẽtiã ualde corã Domino. Et reduxit eum

dñs hieruſalem in regnum ſuum.

Lamẽtãte Eſdra pro pp̃li pc̃tis,di: 1.Eſ.10
ctũ eſt ei.Si eſt pnia in iſrael ſup hoc
pcutiam fœdus cũ dño deo noſtro.

Audita terribili pnia Holofærnis, Iudit.4.
ſacerdotes iduerũt ſe cilitijs,& ex to
to corde oẽs orabãt dñm,ut uiſitaret
pp̃lm ſuum,& dñs exaudiuit eos.

Et in laudẽ Iudith dr̃,q hñs ſup lũ Iudit.8.
bos ſuos cilitiũ, & ieiunabat oibus
diebus uitæ ſuæ,p̃ter ſabbata, & neo
menias,& feſta domus iſrael.

Quãuis iob eſſet uir ſimplex & re Iob.42
ctus,timẽs deum,& recedẽs a malo,
tñ dicebat,Ego ago pœnitentiam in
fauilla & cinere.

Inſtante captiuitate hieruſalem,di Eſa.22.
cebat Eſaias. Vocauit dñs in die illa
ad fletum & plãctum,& ad caluitiũ,
& ad cingulum ſacci.

Niniuitæ crediderũt dño ad prædi: Ionæ.9.
cationem ionæ, & prædicauerũt ieiu
nium,& ueſtiti ſunt ſacco, a minore
uſq; ad maiorem,& liberati ſunt.

Appropinqͣte exercitu Timothei, 2.Mac.
Machabæus, qui cum illo erant, de 10

p̄cabanſ Dñm caput terra aſpgentes lumboſq; cilicijs præcicti, ad altaris crepidinē ꝓuoluti, ut eis eēt propiti; us; & inimicis eoꝝ inimicus. Et uicto ria potiti ſūt ꝑ auxiliū cœlitus miſſū:

Mat. 3 & 11 Ioānes Baptiſta ſāctificatus, anteq̄ ex utero matris natus, a ſāctis paren tibus educatus, fugit in deſertum, ūb bo & exemplo pœnitentiā predicās. Vbi tam auſteram uitam duxit, qđ dicebatur. Nec comedens, nec bibens adde nec ueſtiens. Quia pili camelo rum non ſunt ueſtes humanæ.

Mat. 4 Quam libēter receperit Dominus peccatores ad pœnitētiam, ex his ap paret, quod prædicationem ſuam a pœnitentia legitur incepiſſe.

Luc. 5 Itē ad hoc afferit ſe ueniſſe, Lucæ. 5
& 7 Et hoc ipſum ꝑ opera demonſtrabat
Mat. 9 Exemplo Mariæ Lucæ. 7. Et Matthæi
Luc. 19 eiuſdē. Cap. 9. Et zachæi. Lucæ. 19.
Ma. 25 Et de petri. Matthei. 26
Luc. 15 Itē & per ſimilitudines, quas pone bat de oue quæ perijt in deſerto. De dragma quam mulier perdidit in do mo. De filio prodigo, quem pater re

putabat

putabat mortuũ,& poſtea ſuſcitatũ.

Maria Magdalena exemplar pœni tentiæ, non iuſſa ad dominum uenit, conuiuantes non erubuit, retro ſecus pedes Domini ſtetit, inter epulas lachrymas obtulit. Luc. 7

Vt induceret homines ad faciẽdũ pœnitentiam, poſuit exemplũ de quibuſdam ſuper quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos. Et ſubdit. Si nõ pœnitẽtiã egeritis, omnes peribitis. Luc. 13

Ad exẽplum ouis quæ perijt, uel dragmæ, quã mulier perdidit, ſed poſtea inuenta fuerunt: dicit Dominus. Gaudium magnum eſſe in cœlo ſup uno peccatore pœnitentiam agente. Luc. 15

Leuem & breuem pœnitẽtiam iniũxit Dñs mulieri iadulterio depræhẽſæ, dicẽs. Vade, & ãplius noli peccare. ¶ Vidẽs iudas quod dãnatus eſſet, pœnitẽtia ductus, retulit triginta argẽteos, dicẽs. Peccaui, tradẽs ſãguinem iuſtum. Verũ quidem dixit, ſed qa deſperabat, ueniam nõ meruit. Ioan. 8 Mat. 27

Petrus peccauit negando dominũ in atrio principis ſacerdotũ, ſed quã Mat. 26 Mar. 14

Luc. 22 do flere & pœnitere uoluit, foras exi-
Ioã. 18 uit. Et nota, quod Lucæ. 22. additũ ē.
Cõuerſus Dominus reſpexit petrũ.
Act. 2 Quærẽtibus quibuſdã iudæis cor-
dē cõpunctis. Quid faciemus uiri fra-
tres? ait illi petrus. Pœnitẽtiã agite,
& unuſquiſq; ueſtrum baptizetur.
Act. 11 Auditis rationibus petri, Quare ue-
nerat ad Cornelium, & eum baptiza-
uerat, tacuerũt fratres, & glorificaue-
runt Dominum dicentes. Ergo & gẽ-
tibus Deus pœnitentiã ad uitã dedit.
Tota uita Chriſti pœnitentia fuit.

De honore parentum.

Gen. 9 SEm & iaphet bñdictionẽ p̃ris me-
ruerũt, qa nudato obſequm p̃bue-
rũt Chã uero filius ſuus maledictus
fuit, qa p̃ris nuditatẽ derifit. Magnæ
Gen. 27 exiſtimatiõis erat apud antiquos bñ-
dictio p̃ris, ut patet in iacob & Eſau,
qa ipſã ſolicite q̃ſierũt. Licet Eſau eẽt
Eodẽ hõ malus, reprobat' a dõ, & odio hřet
frẽm ſuũ iacob nolebat tñ ipſum oc-
cidere uiuente patre ſuo iſaac. Vnde
dicebat: Veniẽt dies luctus p̃ris mei.
In hoc deferens patri honorem, & tñ

mens offeſam eius.

Ad magnā pœnā obligabat ſe iu- das,cū dixit pri.Niſi Beniamin redu- xero,& tradidero eū tibi, ero peccati reus in te oi tpe. Et notandum. Q đ priuſq̄ dixerat Rubē duos filios me- os interfice,ſi non reduxero illum ti bi,tamē pater nō acqeuit illi,acquie uit autē iudæ dicenti prædicta uerba. Gen.42 &.43

Idē iudas poſtea ſupplicās ioſeph ut Beniamin ad patrē remitteret: In- ter cætera repetijt prædicta uerba, q̄ bus ſe obligauerat patri,& ſubiūxit. Nō poſſum redire ad patrem abſente puero,ne calamitatis,que oppreſſura eſt patrem meum,teſtis aſſiſtam. Ge.44

Iacob benedicens filios,dixit cōtra Ruben. Effuſus es ſicut aqua,nō cre- ſcas.Quia aſcēdiſti cubile patris tui & maculaſti ſtratum eius. Ge.49

Nō tantū lege Naturali uerūetiā di uina tenentur filij ſuos uenerari parē tes, quū Deus præceperit eis dicens Honora patrem tuum, & matrem tuam.Cui præcepto premium addi- dit. Vt ſis longeuus ſuper terram, E o.20 Deu.15 Mat.5 Mar.7

quam Dñs Deus tuus Dabit tibi.

Leu. 20 Contra uero faciētibus punitionē indixit inquiēs, Qui maledixerit patri ſuo aut Matri, morte moriatur,

Mat. 15 Item. Patri matriq; q maledixerit ſan

Mar. 7 guis eius ſit ſuper eum. Hoc nempe in lege quoq; noua ſeruādum eſſe ꝓhibuit Chriſtus.

Deu. 21 Præcepit Dominus ꝑ Moyſen. Si genuerit homo filium contumacem & proteruum. Sequitur: Lapidibus eum obruet populus ciuitatis.

Iudi. 9 Reddidit deus malū, quod fecerat Abimelech contra patrē ſuum, interfectis ſeptuaginta fratribus ſuis.

1. Reg. Nō audierūt filij Heli patrē, ipſos

2. 4 corripientem. Et ideo, diuinam ultionem experti ſunt.

1. Reg. Quia ionathas guſtauerat paululū

14 mellis cōtra inhibitionē patris, morti adiudicatus eſt a patre: tamen a populo liberatus eſt.

1. Reg. Dauid a facie Saul fugiēs, & in ma

22 gna neceſſitate exiſtens, habuit curā parētum ſuorum, & recommēdauit eos diligenter apud Moab regem.

Abſalon Dauid patrem ſuum ď re 2. Reg.
gno expellere laborabat, ſed peſſime 15. 18
ei ſucceſſit.

Venienti Berſabeæ matri Salomo 3. Re. 2
nis, aſſurrexit rex, adorauitq́ eã, & po
ſitus eſt thronus matri reigis.

Filij duo Senacherib occiderũt eũ, 4. Reg.
ſed tñ neuter eorũ regnauit poſteũ. 19

Tobias ſenior inſtruens filiũ ſuũ, Tob. 4
inter cætera dixit. Cũ acceperit Deus
animã meam, corpus meum ſepelie
tur, & honorẽ habebis matri tuæ, oĩ
bus diebus uitæ tuæ.

Eijciẽs Dñs ď tẽplo cũ flagello, uẽ Mat. 2
dẽtes & emẽtes boues, & numulari; Luc. 19
rios, dixit. Nolite facerẽ domũ patris Ioan. 2
mei domũ negociatiõis. In hoc & ali
js multoties honorẽ patris querens.

De puero ieſu dicitur Deſcẽdit cũ Luc. 2
illis (ſcilicet) Maria & ioſeph, & uẽit
in Nazareth: & erat ſubditus illis.

Ipſe etiam dicit alibi. Honorifico Ioan. 8
patrem meum.

Et pẽdens in cruce, matrem ſuam Ioã. 19
dilecto diſcipulo cõmẽdauit. In quo
apparet, quã ſolicitudinem geſſerit

de ipſa, qui nec in mortis articulo hu ius oblitus fuerit.

De gratijs agẽdis ꝑ bñficijs dei.

Gen. 23 SOllicite grãs agebat deo Iacob dicẽs. Dñe minor ſum cunctis miſerationibus tuis.

Exo. 13 Voluit dñs ut liberatio filiorum iſrael de ægypto nunq̃ excideret ab eorũ memoria. Erit quaſi ſignũ, ait, in manu tua, & q̃ſi monumẽtũ añ oculos tuos, ut lex dñi ſemꝑ ſit in ore tuo.

Exo. 20 Cecinit moyſes & filij iſrl' carmen deo, & dixerũt. Cãtemus dño. Poſtq̃ſ. tã mirabil'r trãſierant mare rubrum.

Nu. 31. Obtẽta de inimicis mirabili uictoría, uenerũt ad moyſen pricipes exercitus iſrael, dicẽtes, ꝙ nullus fuerat de filijs iſrael in bello occiſus. & tñ hoium & aĩalium rapuerũt magnam prædam: & ob hãc cauſam dona magna obtulerunt.

Ioſue, 4 Præcepit dñs, ut poſt trãſitũ iordanis miraculoſum, ponerent duodecĩ lapides in ꝑpetuum monumẽtum.

Iudic. 5. Poſt uictoriã d̃ Siſara habita ꝑ Barath & Debora, domino cecinerunt,

Quáuis filij iſrael in prælijs, ubi uincebāt, fortiter dimicarent, tamē dicebatur Dominus ꝑcutere inimicos ut laus deo attribueretur. Iudi. 20

Orauit dominū & laudauit Hāna, pro filio ſibi dato. 1. Re. 2

Audiēs Dauid reuelationē, q̄ Deus fecerat Nathā prophetæ, de regni ſui duratiōe: Gratias egit ualdē humiliter & deuote. ¶ Multū laudādus eſt Deus, q dat populo bonū principē & ꝑ latū iuxta illud. Benedictus Deus, q dedit Dauid filium ſapientiſſimū, ꝑp populum hunc plurimum. 2. Re. 7 3. Re. 1 & 15

Cyrus rex Perſarū fecit clamari p omnia regna terræ. Dedit mihi Deus cœli omnia regna terræ, & præcepit mihi ut ædificarem ei domum in Hierusalem. Quis eſt i uobis de uniuerſo populo eius? Si Deus cum ipſo, & aſcendat in Hieruſalem. 1. Eſd. 1

Cū Tobias recuperaſſet uiſum, & uxor eius, & omnes qui ſciebant eū prius cæcum, glorificabant deum. Tob. 11

Omnis populus, poſt uictoriā de exercitu Holofernis habitā, uenit in Iudith. 16

Hieruſalem adorare dominum.

Dan. 2 Reuelata Danieli uiſiõe Nabucho donoſor regis Babylonis. Benedixit Deo cœli & ait: Sit nomen Dñi bñdi ctũ q̃a ſapiẽtia & fortitudo eius ſũt.

Dan. 3 Deuote & pulchre, exoluerũt laudes Deo Illi tres pueri, de fornacis incen dio liberati. Et non ſolum illi hac de cauſa gratias egerũt d̃o, ſed & Nabu chodonoſor fecit p̃dicari mirabilia Dei in toto regno:

1. Ma. 4 Mundato tẽplo & erecto ſub iuda Machabæo, adorauerunt & benedixe rũt in cœlo eum qui proſperauit eis.

2. Ma. 1 Iudas Machabæus & populus Hie roſolymorũ ſcripſerunt Ariſtobolo dicentes: De magnis periculis a Deo lib̃ati, gratias magnifice ei agimus.

2. Mac. 10 Deuicto Timotheo per iudam Ma chabæũ, & capto quodã forti p̃ſidio in hymnis & ↄfeſſionibus benedice bant Dominũ q̃ magna facit in iſr̃l.

Luc. 1 Beata uirgo, audita laude ſua, quã dixit Heliſabeth. Benedicta tu &c. In uocẽ laudis prorupit, pro beneficijs ſibi, & toto mundo collatis.

Nato Ioāne Baptiſta, Zacharias re Luc. 1
cupato loquendi officio, dominū pro
phetādo laudauit, dicēs: Benedictus
Dominus Deus iſrael.

Accepit pue℞ ieſū Simeō in ulnas Luc. 2
ſuas & benedixit Dñm. ℂ Q ñ uole-
bat Dñs in euāgelio aliquod grande Mat. 14
opus facere, frequenter legit in cœlū Mar. 6
ſuſpexiſſe, & gratias egiſſe. Sicut pa- Luc. 9
tet in panū multiplicatione. In Laza Ioā. 6
ri ſuſcitatione, in Euchariſtiæ inſtitu &. 11
tiōe. Mat. 26. ℂ Vidētes turbæ para-
liticū a dño curatum, glorificauerūt Mat. 9
deū, q dedit ptātem talē hominibus.

Item, uiduæ filio ſuſcitato, accepit
oēs timor, & magnificabāt deū dicē- Luc. 7
tes: Quia ꝓpheta magnus ſurrexit.

Vnus illorum decem leproſorum
ad mādatum Domini mandatorum, Luc. 17
regreſſus eſt unus & cecidit in faciē
ante pedes eius, gratias agens.

Poſtquā cœnauit Dominus cū di Mat. 26
ſcipulis ſuis, ſubditur. Et hymno di Mar. 14
cto, exierunt in montem oliuarum.

Claudus a petro ſanatus, itrauit cū Act. 3
Apoſtolis in templum, ambulans & &. 4

exiliens & laudans deum. Sequitur. Omnes glorificabant deũ, per id quod factum fuit. Erat enim homo ille annorum pluſquam quadraginta.
1. Ti. 1 Gratias agebat paulus pro beneficijs ſibi & alijs a deo collatis. Sibi quidẽ in ſua conuerſione. Gratias ago deo meo, qui me confortauit in Chriſto. Qui prius fui blaſphemus, & perſecutor, & contumelioſus. Sed miſericordiam dei conſecutus ſum.
2. Co. 2 Itẽ ĩ ſua cõuerſatione. Deo gratias, qui ſemper triũphat per nos in Chriſto ieſu.
Ro. 1 Et pro beneficijs fratribus collatis, gratias deuote agebat. Primum quidẽ gratias ago pro omnibus. Quia fides ueſtra annunciatur uniuerſo mũdo.
1. Th. 3 Ad Theſſal. Gratiarum actionẽ poſſumus deo tribuerẽ, pro uobis ĩ oĩ gaudio, quo gaudemus. ¶ Itẽ gratias agere
Ephe. 5 in oĩbus admonebat. Epheſ. 5. Et ſẽ-
1. Th. 5 per gaudete, ſine itermiſſiõe orate &c.

De gratitudine & beneficijs ab homine acceptis.

Gen. 14 CVm percuſſiſſet Abraham quatuor Reges, & omnem ſubſtã-

tiam, quã illi rapuerũt, reduxiſſet, rex ſodomoꝝ egreſſus eſt ĩ occurſũ eius, & oĩa obtulit ei, ſolis aĩalibus exceptis. Vbi notãdũ, ꝙ licet Abrahã oblata reſpueret, tñ bene uoluit ut ſocij ſui partẽ haberẽt de præda, tanq̃ eoꝝ ſuffragio non ingratus.

Vidẽs Labã iocalia, inaures. ſ. & armillas, quæ ſeruus Abrahã dederat Rebeccæ ſorori ſuæ, uenit ad illũ, & dixit ei. Ingredere bñdicte dñi: & eũ ĩ hoſpitijs cũ multa hũanitate recepit. Ge. 24.

Poſtq̃ ĩpleti ſunt dies mẽſis unius quibus Iacob fuit cũ Labã auũculo ſuo dixit ei Laban. Nunqd quia frater meus es, gratis ſeruies mihi? Dic quid mercedis accipias. Gen. 29.

Pharao rex ægypti multũ fuit gratus Ioſeph ꝓ expoſitione ſomnij ſui, & eũ magnifice ſublimauit. Gen. 41

Iethro ſacerdos madiã gratus fuit ꝓ eo, ꝙ moyſes filias eius defẽderat, quãdo ad gregem adaquãdã iuerãt, unde fecit eũ uocari ut comœderet: & dedit ei filiam ſuã in uxorem. Exo. 2

Valde ſollicitus fuit Ioſue ne Raab Ioſue. 6

meretrix, quæ nuncios ab eo miſſos abſconderat, ciuitate Hiericho ruente, periret.

Iudic. 8 Cum liberaſſet Gedeō ab inimicis iſrael, dixerūt omnes ad eum: Dominare noſtri tu & filius tuus, quia liberaſti nos de manibus Madian.

Ruth. 2 Dixit Noemi cōmēdando booz, q Ruth benigne uiderat. benedictus ſit a Domino quoniā eandē gratiā, quā ꝑbuerat uiuis, ſeruauit & mortuis.

1. Reg. 15 Quia Cinæus bene ſe habuerat ad filios iſrael, pepercit ei Saul, quando deſtruxit Amalech.

1. Reg. 22 Dixit Dauid ad Abiathar, cuius pater dilexerat ipſum Dauid. Mane mecum, ne timeas. Si quis quæſierit animam tuam, quæret & meam.

2. Re. 2 Miſit Dauid ad uiros iabes Galaad, qui ſepelierunt corpora Saul, & filiorum eius. Et gratias egit eis.

2. Re. 9 Propter amorē ionathæ filij Saul inquiſiuit Dāuid, ſi eēt aliqs ſupſtes d' gñre eius, & ꝯſtituit Mephiboſeth, filiū ionathæ, ꝯuiuā menſæ ſuæ.

1. Reg. 10 Regina Saba, multa munera attulit

Salamoni, ille uero dedit ei omnia, quæ expetiuit, exceptis his, q̄ ultro obtulit ei munere regio.

Helias pie cópaſſus eſt uiduæ, apud quam ſuſtētabatur; & efficaciter ora uit pro filio illius defuncto, ita φ ipſum a mortuis ſuſcitauit. 3. Re. 17

Allegauit Abdias bñficiū, quod cō tulerat ꝓphetis Domini, quos abſcō derat, quādo quærebātur ad mortē, ad hoc uidelicet, quod Helias nunciū ꝑiculoſum ei imungere nō deberet. 3. Reg. 18

Aſcēſurus i cælū, bñ remunerauit diſcipulū ſuū Helias (ſcilicet) Eliſeū. 4. Re. 2

Mulieri Sunamitæ hoſpitæ Eliſæi. ipſe eliſeus benigne obtulit, ut loq̄ retur ꝓ ea regi, ſi apud ipſum haberet negotium. Item filium eidem impetrauit, & poſtea mortuū ſuſcitauit. 4. Re. 4

Naamā Syrus mūdatus a lepra, ad ꝟbū Eliſei obtulit ei munera, d cēs: Obſecro ut accipias bñdictionē a ſer uo tuo. ¶ Accuſatores iudæorum miſe rūt epiſtolā Artaxerxi regi, iter cæte ra ꝯtinētē: Nos autē memores ſalis, quod in palatio comedimus, & quia 4. Re. 5 1. Eſd. 4

læſiones regis uideř nephas ducim⁹
iccirco miſimus &c.
Tob.12 Tobias iunior cũ multa gratitudi
ne, retulit pr̃i ſuo bñficia a Raphaele
ꝑcepta. ℂ Eſther regina, non fuit in-
Eſth.4 grata Mardochæo nutritori ſuo.
&.7 Nabuchodonoſor rex Babylõis au
Da. 2.4 dita expoſitiõe ſomnij ſui ꝑ Danielẽ,
&.5 i ſublime eũ extulit, & magna mune-
ra illi dedit. Similiter & Balthaſar ho
norauit eũ pro eo, q̃d expoſuerat ei
ſcripturam, quam in pariete uiderat.
2. Mac. Audiẽs iudas Machabæ⁹, q̃d Scyto
12 polite bñ ſe habuerãt ad iudæos i tp̃e
tribulationis eorũ, Gratias egit illis.
Mar.8 Seniores iudeorũ dixerunt Domi-
Luc.7 no ieſu de Centurione, pro ſeruo in-
firmo rogante. Dignus eſt ut hoc illi
præſtes. Diligit enim gentem noſtrã
& ſynagogam ædificauit nobis.
Gala.4 Pie & plene recognoſcebat paulus
bñficia ſibi collata. V ñ Galat. ait. Si-
cut ãgelũ dei recepiſtis me, & ſi fieri
potuiſſet occulos ueſtros eruiſſetis, &
dediſſetis mihi.
Phili. 4 Repletus ſum acceptis ab Epaphro

dito quæ miſiſtis in odorē ſuaultatis
Et alio loco: Det Dñs miſericordiā 2. Ti. 1
Oneſiphori familiæ, q̄ ſæpe me refri
gerauit & catenā meam nō erubuit.
Itē ꝓ Oneſimo ſeruo philemonis,
q miniſtrauerat i carcere, ſcribit eidē
philemōi affectuoſas & efficaces lr̄as

De ingratitudine. Gen. 29

VTiliter & fidlıter ſeruiuit iacob 30. 31.
anunculo ſuo Laban, & ille mul
toties uoluit cū faller̄. ¶ Præpoſitus Ge. 40
pincernaꝝ ſuccedētib' ꝓſpis oblitus
ē ioſeph iterp̄tis ſui. ¶ De ioſeph q Gen. 41
pp prudētiā ſuā & cautelā ꝯſeruauit Exo. 1
Egyptios a peſte famis; q tā cito tra: &. 2
diderūt obliuioni opprimētes filios
ioſeph & cognationē ſuā & puulos
occidētes & qd eis accidit pp ingrati
tudinē ſuā. Vıdēs populus, qd morā Exo. 32
faceret dſcēdēdi de mōte Moyſes, di:
xit ad Aarō. Fac nobis deos. q nos p̄:
cedāt. Ecce q̄ cito uidebat̄ oblıtus bn̄
ficiorū, quæ acceperant a uero deo.
Filijs iſrael in deſerto uertebatur in Nu. 11
tædiū cibus optimus, ſine labore de
cœlo datus, & flebant dicentes Quis

dabit nobis ad ueſcendum carnes?

Iudic. 2 Angelus Domini īproperauit filijs Iſrł' beneficia, populo a deo collata. Et quomodo illi abutentes, ruperant fœdus, & trãſgreſſi erãt dei mãdata.

1. Reg. 17.18 Multa beneficia recepit Saul a Dauid, Et tamen ad occidendum eũ modis, quibus potuit laborauit.

1. Reg. 23 Saluauit Dauid habitatores terræ, & tamẽ uoluerunt eum traderẽ in manus Saul, ipſum perſequentis.

2. Reg. 10 Reddiderũt filij Amon, ꝓ bñficio & honore, ꝯtumeliã, qñ uitupauerũt nũcios Dauid, quos miſerat ad ꝯſolãdũ regem eoꝝ, ſuper patris interitu.

2. Reg. 11 Ingrati fuerunt dauid & ioab fidelitati Vriæ quorũ primus literas dedit, & alter crudeliter executus eſt.

2. Reg. 12.15 Poſtq̃ dauid reuocauit Abſalon filium ſuum, & pepercit ei ſup homicidio, quod cõmiſerat ī fratrem ſuũ. Surrexit Abſalon cõtra patrẽ ſuum.

2. Reg. 16 Nõ fuit Dauid bene memor amicitiæ, quã contraxerat cũ Ionatha, quãdo nimis cito filiũ eius exheredauit.

3. Reg. 12 Sublimauit Dominus hieroboam

ſuper

ſuper decem tribus. Et ſtatim ille libi
dine dominandi eleatus, populum per
uertit a cultu dei.
Eliſeus multa bona fecerat regi Iſra 4.Re.6.
el, & toto populo, & tamen propter ca
riſtiā, q̄ in terra, p̄cepit caput eius am-
putari, ſed Deus aliter ordinauit.
¶Nō eſt recordatus Ioas rex Iuda mi
ſericordiæ, quam fecerat Ioiadra ponti 4. Reg.
fex ſecum. Sed iterfecit Zachariam fi 11
lium eius arguentem illum, eo quod 2.Pa.23
Dominum reliquiſſet. &.24
¶Amaſias, diuino fretus auxilio, uice
rat Idumæos, & filios Seir. Et tamen 2.Pa.25
auferens deos eorum, adorauit illos.
Miſſus autē ad eum propheta, dixit,
Cur adoraſti deos, q nō liberauerunt?
¶Ezechias iuxta beneficia, quæ acce-
perat non retribuit domino, quia ele- 2.Pa.32
uatum eſt cor eius.
¶Multi bonitate principum & hono
re, qui in eos collatus eſt, abuſi ſunt in Eſth.16
ſuperbiam. Nec contenti ſunt gratias
non agere beneficis, & humanitatis
in ſe iura uiolare, ſed dei quoque, cun
ćta cernētis, arbitrantur ſe fugere poſ

ſe ſententiã.

Eſai. 1. Cóquerendo dicit Dominus de populo Iudæorum: Filios enutriui & exaltaui, ipſi autem ſpreuerunt me. Et cõuicit eos eſſe beſtijs minus gratos: Subditur. Cognouit bos poſſeſſorem ſuũ, & aſinus preſepe domini, Iſrael autem me non cognouit.

Eſai. 7 Multa & magna bñficia uolebat dñs facere Achaz regi iuda, prout mandauit ei per Eſaiam, quæ tamen ille accep tare contempſit.

1. Mac. 11 Miſit ionathas fortes armatos, qui liberauerunt regem Demetrium de manibus Antiochenorum. Et poſtea alienauit ſe Demetrius a Ionatha, & nõ retribuit ei ſcd'm beneficia, quæ ſibi tribuerat, & uexabat eũ ualde.

De decem uiris leproſis a Saluatore mundatis, tantũ regreſſus eſt unus magnificans deum & gratias agens.

Luc. 17. Ingrati fuerũt Paulo, Domini uel patentes puellæ phytoniſſe, a qua ſpiritum malũ Paulus eiecit. Magis enim doluerunt de quæſtu amiſſo quam gauiſi ſunt de dæmone expulſo. Act. 16

Quod ueritas odium parit.

BAlaac rex Moab multũ dolebat, quando Balaam bona dicebat de filijs iſrael, licet eſſent uera. Nec eum honorauit, ſicut honoraſſet, ſi ei placẽtia uerba dixiſſet Decreueram quidem honorare te &c. Nu. 24.

Ionathã filius Hieroabal fugit a facie Abimelech, cum dixiſſet uerũ de eo, & de illis, qui male eum elegerunt. Iudic. 9.

Iratus eſt Saul contra Ionathã filiũ ſuum, quia ille excuſabat Dauid, qui uere innocens erat erga ipſum Saul. 1. Reg. 20.

Iehu filius Hanani, quia ꝓphetauit malũ aduerſum Baaſa regẽ, & domũ eius, & ꝯtra oẽ malũ ꝙ fecit, occiſus ẽ ab eo. ℭ Achab oderat Michæã ꝓphetã, qa ille dicebat ueritatem ſibi. Ego odi eum (inquit) quia nunquam prophetat mihi bonum, ſed malum. R. 3 16. 3. R. 22.

Cum increpaſset Hanani propheta Aſa regem iuda, quia confiſus erat in Benadab rege Syriæ. Iratus ẽ Aſa, miſitq; ꝗ ui dentem in neruum. 2. Pa. 16

Ad imperium regis Ioas, lapidatus eſt Zacharias filius Ioiadæ, qui regẽ & 2. Pa. 24

principipes arguebat, pro eo, quod do
Iudic. 5. minum reliquiſſent.
&.6. ¶ Cum dixiſſet Achior magnalia, quę fecerat deus pro filijs Iſrael, & magnā eſſe eius poteſtatem: irati ſunt omnes magnates Holofernis, & cogitabant interficere eum. Holofernes etiam in-
Hie. 32. dignatus eſt uehementer.
¶ Clauſit Hieremiā ꝓphetā in domū carceris Sedechias rex Iuda dicēs. quare uaticinaris, dicens. Hæc dicit dñs?
Hie. 30. ¶ Cū legiſſet Baruch uerba, quæ ſcripſerat ex ore Hieremiæ corā Ioachim rege Iuda: fecit rex eum in ignē proijci uolumen. Quia dicebatur ibi ueritas, de ciuitate Hieruſalem capienda. Et præcepit rex Baruch & Hieremiam comprehendi, ſed deo nolente, tūc nō fuerunt inuenti.
Hie. 38. ¶ Poſtmodum uero cum iterum prophetaret captionem ciuitatis, miſſus fuit in lacum, ubi non erat aqua, ſed
Dan. 14 lutū. Et deſcēdit Hieremias in cenū.
¶ Pro eo, qđ Daniel probauit Bel, & draconē non eſſe deos, Babylonij conuenerut aduerſus regem & procura

uerunt Danielē mitti in lacū Leonum.
Ex bonis & ueris ſermonibus Eleaza 2. Ma. 6.
ri, hi qui eum trahebant ad ſuppliciū,
& pauloante fuerant mitiores, conuer
ſi ſunt in iram.
Quia Ioannes Baptiſta dicebat Hero- Mat. 14.
di. Non licet tibi habere uxorē fratris Mar. 6.
tui fecit eum Herodes incarcerrai, &
poſtea decollari.
¶ Cū Dominus increparet, de multis Luc. 11.
hypocrytas & Phariſeos, cœperunt il
li grauiter inſiſtere, & os eius oppri-
mere, de multis inſidiantes ei, & quæ
rentes capere aliquid ex ore eius.
¶ Phariſæi cæco nato, a Domino illu-
minato maledixerūnt, & extra ſynago Ioan. 9.
gam eiecerunt. Pro eo, quod ueritatē
conſtantiſſime fatebatur.
¶ Principes ſacerdotū, audientes uer Act. 5.
ba Apoſtolorum, de doctrina Chriſti
diſſecabantur, & cogitabant interfice-
re illos, & cæſis denūciauerūt, ne am-
plius loquerent, in noīe Dñi Ieſu. Et il
li ibant gaudentes, a ↄſpectu ↄcilij.
Audiētes Iudæi beati Stephani uer Act. 7.
ba diſſecabantur cordibus ſuis, & ſtri

debant dentibus in eum. Et eiicientes eum extra ciuitatem lapidabant.

Act. 9. Multos & magnos habuit aduerſarios beatus Paulus, pro uerbis ueritatis & ſobrietatis quæ ipſæ hominibus loquebatur.

Gala. 4. Item ad Galatas. Ergo inimicus factus ſum uobis uerum dicens?

De Mendacio.

Gen. 3. PRimum mendacium fuit a ſerpente prolatum, quando dixit mulieri: Nequaquam moriemini. Vnde dicitur mendax & pater eius. Ioan. 8.

Geñ. 18 Sara timore perterrita, a riſu ſe mẽdaciter excuſauit. ℭ Etiã fornicatores

Geñ. 38. mẽdaciũ dicere dedignaẽ. Sicut Iudas, q dixit. Mẽdacij nos arguere nõ ꝑoterit, Thamar (ſcilicet) cui hœdũ ꝓmiſerat. Mendacium obſtetricum, quod di-

Exo. 1. xerunt Pharaoni, filios Hebæorum iugulare nolentes. Habuit remunerationem temporalem, & non æternam. Licet fuerit illud mendacium ualde cõpaſſiuum, nec pro mendacio remunerate ſunt, ſed pro compaſſione.

Ex. 9. 10 Multoties Pharao uoluit decipere

Moyſen per mendacia. Sed tamen ni-
hil ei profuit.

Callidæ cogitantes Gabaonitæ uo- Ioſue. 9.
luerũt Ioſue mendaciter decipere. Sed
ille bono uſus ẽ cõſilio, eos in ſeruitu
tem redigit nec initum fœdus rupit.
Nũq̃ licet mẽdaciũ dicere, ſed ueritatẽ 1. Reg.
licet, & expedit qñq; tacere, ſicut fecit 16
Abraã, q tacẽs Sarã eſſe uxorẽ, dixit.
Soror mea eſt, Gẽn. 20. Et Samuel di-
cẽs. Ad imolandũ Dño ueni. Ad aliud
enim facere principaliter uenerat, &
nihilominus hoc facere proponebat.

Dixit Saul, ſeruos ſuos coniuraſſe 1. Reg.
aduerſum ſe. Quia nõ capiebant Da- 22
uid. Et dixit Dauid ſeruum ſuum inſi-
diari ſibi, Ipſe uero inſidiabatur ei.

Officioſe mẽtitus ẽ Chuſai Abſalõ 2. Reg.
dicẽs, Sicut ꝑui pr̃i tuo, parebo & tibi 16

Vir dei ꝑdixit Hieroboã dſtructionẽ 3. Reg.
altaris ſui, q ꝑ falſi ꝓph̃ æ mẽdaciũ ſe 13
ductus fuit, & mãdatũ Dñi ꝑteriuit.

Duo falſi teſtes ꝓducti contra Na- 3. Reg.
both, fuerunt cauſa lapidationis eius. 21
Spiritus mẽdax in ore multorum pro 3. R. 22
phetarum decepit Achab, ut iret ad

pugnā. Et ibidē fuit pcuſſus ad mortē
Per uerba, quæ dixit Iudith Holofer-
Iudi. 11. ni, decipit eum. Licet excuſetur, pro
pter intentionem, quam habuit.
¶ Peſſimū mēdaciū adinuenit Amam
Eſth. 3. ut poſſet confundere Mardochæum,
eo quod illum adorare nolebat.
¶ Sex ſunt q̄ odit Dominus, oculos
Prou. 6. ſublimes, linguam mendacem &c.
¶ Abcminatio eſt domino, labia men
Pro. 12. dacia.
¶ Falſus teſtis non erit impunitus, &
Pro. 19. qui loquitur mendacia, peribit.
Os quod mentitur, occidit animam
Sapiē. 1. Acceſſerunt ad Hieremiam princi-
Hie. 42. pes & uulgus, quod remanſit poſt de
ſtructionem Hieruſalem, & dixerunt
ſe facturos quicqd ille præciperet eis,
ſiue bonum eſſet ſiue malum. Sed lar-
gam promiſſionem male tenuerunt.
Dan. 13. Pernitioſum & deteſtabile mēdaciū
dixerunt duo præsbyteri ſenes, aduer
ſus Suſannam: Quā tamē ex conſtan
tiſſima caſtitate cōmendare debebāt.
1. Ma. 1. ¶ Antiochus rex miſit principes tri-
butoꝝ in ciuitates Iuda & uenit in Hie

ruſalem, locutus eſt ad eos uerba paci
fica in dolo, & crediderunt ei, & irruit
ſuper ciuitatem, repente, & percuſſit eã
plaga magna, & perdiditq; populum
multum.
¶ Cũ obſideret Antiochus Eupator 1. Ma. 6.
Hieruſalem, ut poſſet capere eam, mi-
ſit ad illos, qui erant intus pacem face
re, & ceperũt illam, & iurauit illis rex
& principes, ſed rupit citius iuramen
tum & mandauit deſtrui murum.
¶ Alchinus, q uoluit fieri ſummus ſa 1. Ma. 7.
cerdos dixit regi Demetrio. Perdidit
Iudas, & fratres eius amicos tuos. De
inde, idem uenit in terram Iuda cum
Bacchide, & miſerunt nuncios ad Iu-
dam & fratres eius, & locuti ſunt uer-
bis pacificis in dolo, & tandem proba-
tum eſt, quod non erat in eis ueritas
& iudiciũ. ¶ Promiſit Demetrius Iona 1. Mac.
thæ, qđ redderet ei arcem: ſed cum li- 11
beratus fuiſſet p Iudæos quos miſit Io
nathas, mẽtitus eſt Demetrius oĩa, quę
cunq; dixit & alienauit ſe a Ionatha.
¶ Miſit Symõ Tryphoni centum ta- 1. Mac.
lenta argenti & duos filios Ionathæ. 13

pro liberatione ipſius. Quia promiſe rat Triphō remittere Ionatham, ſi hoc fieret ei. Sed mentitus eſt Triphon qa argentum retinuit. Et patrem cū filiis interfecit.

Mat. 11. Luc. 23. Ioan. 8. Mentiti ſunt contra Dominū Ieſum Iudæi, præcipue ſcribæ & phariſei, qui magis inuidebant ei, dicētes eum eſſe potatorū, mēdacē uoracē, & prohiben tē tributa dari Cæſari, gētis ſubuerſo rem, & turbatū ſeductorem, dæmonia cum, blaſphemum & Samaritanum.

Mat. 28. Nequiſſimum mendacium excogi tauerunt Iudæi, quādo corruperunt cu ſtodes dominici ſepulchri, ut dicerēt. Quod diſcipuli de nocte furati fuerūt corpus Dñi. ❡ Ananias & uxor eius

Act. 5. Saphira mētiti ſunt petro, de ꝑtio agri uenditi. Qđ mendaciū fuit ꝑ Petrum grauiſſime uindicatum.

Act. 6. Iudæi ſtatuerunt duos falſos teſtes contra beatum Stephanum dicentes. Homo iſte non ceſsat loqui uerba ad uerſus ſanctum locum & legem.

Act. 16. Contra beatum Paulum multa fue runt adinuenta mendacia. Nam quas

ſtuarij qui habebant puellã phytoniſ
ſam Philippis, a qua ipſe ſpiritũ phy-
tonem eiecit, dixerunt magiſtratibus
ciuitatis. Hi homines conturbant ciui
tatẽ noſtram, cum ſint iudæi: & annũ-
ciant morẽ quem non licet ſuſcipere. Act. 17.
Itẽ apud Athenas dicebant quidam.
Quid uult ſemiuerbi' hic dicere? Alij
dicebant. Nouorum dæmoniorum ui-
detur annunciator eſse. Rurſus, Hieroſo Act. 21.
lymis q̃dam iudei iniecerũt ei manus
clamãtes. Viri iſraelitæ, adiuuate. Hic
ẽ hõ q̃ aduerſus ppl'm & legẽ & locũ
hũc, oẽs ubiq; docet. inſup & gẽtiles
ĩduxit ĩ tẽplũ, & uiolauit locũ iſtũ ſan
ctũ. Poſtea corã Felice Pręſide, Tertul act. 24.
li' orator iudæorum, dixit eum hoĩem
peſtiferum, & concitantem ſeditionẽ
iudæis in uniuerſo orbe.

Præterea ĩ inſula Mytilene, uidẽtes
Barbari uiperã in mãu Pauli pendẽtẽ Act. 28.
dicebãt ad iuicẽ. Vtiq; homicida ẽ hõ
hic qui cũ euaſerit de mari ultio eum
uiuere non ſint.

Teſtatur ẽt Paulus de ſeipſo. Aiunt
quidem nos dicere quemadmodũ de Rom. 3.

nobis male loquuntur. Faciamus ma-
2.Cor. la, ut eueniant bona.
10. ¶ Et ad Corinthios. Epiſtolæ, inquit, quidā aiunt, graues ſunt, at præſentia
Ephe.4. corporis infirma, & ſermo contēptus.
¶ Deponentes mendacium, loquimini ueritatem.

1.Reg. De proditione.

19 PAtiente Saule uexationem a demone, Dauid corā ipſo pſallebat, & ille niſus eum ꝯfigere parieti cū lācea q̄
1.Reg. tenebat. ¶ Saul ꝓmiſit ſe daturū filiā
13 ſuā Dauid ut per hanc occaſionē poſſet a philiſtæis occidi.
1.Reg. ¶ Saluauit Dauid habitatores Cellæ,
23. ab exercitu Philiſtinorum oppugnantium ciuitatem. Et tamē uoluerunt eū tradere Saul, æmulo, ipſum ad mortē perſequenti.
1.Reg. ¶ Poſtquam Saul fleuerat, quaſi dole-
24.26. ret de pſecutione Dauid, & Dauid ei iurauerat, perſecutus eſt eum ita neqter & acriter, ſicut prius fecerat.
2.Reg. ¶ Vrias detulit ad Ioab, ex parte Da-
11 uid, literas mortis.
2.R.13 ¶ Amon filius Dauid, uocauerat ſo-

ror ē Thamar, quaſi de manu illius ci bū ſumere deberet. Et poſtea oppſſit eā. ℭ Vocauit ad ꝯuiuiū Abſalon am-nō fratrem ſuum, & ibidē occidit eū. Eodem

ℭ Cum ſalutaſſet Ioab Amaſam, quaſi oſculari eum uellet, percuſſit eum ī latere, & effudit inteſtina illius. 2. Reg. 20.

ℭ Zambri dux, mediæ partis equitū, occidit Hela Dominum ſuum, & regnauit poſt eum ſeptem diebus tantū Obſeſſus eni fuit, & ſuccēdit ſe, & pa-latium, in quo erat. 3. Reg. 16.

ℭ Sellum filius Iabes, coniurauit contra zachariam regem Iſrael Dominū ſuum, & interfecit eū, & regnauit poſt eum uno menſe tantum. 4. Reg. 15

ℭ Cum oraret Sennacherib in tēplo Deum ſuum, duo filij ſui percuſſerunt eum, ſed tamen neuter eorum regna-uit poſt eum. 4. Reg. 19

Venit Iſmael filius Nathaniæ, & multi cum eo, & comederunt cum Godo-lia, quē præfecerat rex Babylonis terræ Iuda. Et poſt prādium ſurrexerūt, & interfecerunt eum, qui nihil mali uoluerant credere contra illos. 4. Reg. ultimo. Hie. 40.

Nee.6. ℭQuidã inimici Neemiæ,uoluerũt fœdus cũ eo malicioſe cõponere,& cogitabãt ei facere malũ,dederũt etiã prætium,ut eum ducerẽt in peccatum.

Eſth.2 ℭDuo ianitores regis Ahaſueri,qui ĩ primo limite palatij reſidebant,uoluerũt ĩ regẽ ĩſurgere,& ipſum occidere.

1.Ma.1. ℭAntiochus rex miſit tributorũ principem in ciuitates Iuda,& uenit in Hieruſalẽ:& locutus eſt illis,qui erant intus,uerba pacifica in dolo,& crediderunt ei,& iruunt ſup ciuitate repente.

1.Ma.6. Cum obſideret Antiochus Eupator Hieruſalem,nec poſſet eã capere,miſit ad illos,qui intus erant pacem facere & receperunt illam iurauitq; eis rex: ſed rupit citius iuramentum.

1.Mac. ℭPtolemæus rex Ægypti,quærebat
11. obtinere regnum Alexãdri geniti ſui dolo.Et cum intraſſet ciuitates Alexãdri cũ magno exercitu,& reciperetur in ei shonorifice,de mandato Alexandri ponebat cuſtodias militum in eis.

1.Mac. ℭVidens tyriphõ,quod Ionathas ue
12. nit cum exercitu multo,iuſſit retineri paucos,& alios remitti. Et cũ factum

fuiſſet, captus eſt Ionathas cum mille, quos retinuerat, & alij ſunt reuerſi.

Cum ambularet Triphó cum rege Antiocho adoleſcente Domino ſuo, dolo occidit eũ, & regnauit loco eius. 1. Mac. 13

Ptolomæus filius Abobi, gener ſummi ſacerdotis, fecit conuiuium Simoni, & duobus filijs eius. Et cũ inebriati eſsent, occidit eos. 1. Mac. 16

Cũ ueniſset Apollonius Hierſólymam, ſimulans quieuit, uſq; ad diem Sabbati, & tunc feriatis Iudæis ingẽtem multitudinem peremit. 2. Ma. 5.

Audiens Iudas Machabæus, quod illi, qui obſederant turres, ubi erant inimici gẽtiles pecuniã acceperant, & quoſdã abire permiſerant: illos tãquã proditores & fratrũ uenditores, interfecit, & ꝓfeſtim turres occupauit. Oẽs alias ꝓditiones, in nequitia & ꝑuerſitate ſuperat illa, q̃ facinoroſiſſimus Iudas ꝯtra dñm ꝓcurauit. Qui dñm & magiſtrũ ſuũ uẽdidit ꝓ tãtillo pretio. Etiã in manus hoſtiũ tradidit oſculando. Acceſserũt quidã Iudæi ad principẽ ſacerdotũ & ſeniores, dicentes eis. 2. Mac. 10 Mat. 26. Mar. 14 Luc. 22. Ioã. 18. Act. 23.

Vt facerent quod Tribunus Lyſias, q̄ Paulum tenebat uinctum adduceret illum in medium, tanq̄ ſi eſſent de eo aliquid certius cognituri. Ipſi uero parati ſtatim erant, interficere illum.

De adulatione.

Nu. 16. CHore & complices eius, cum ſteꝛ tiſſent aduerſus Moyſen & Aaró dixerunt. Sufficiat uobis, quia omnis multitudo ſanctorũ eſt, & in ipſis eſt dominus. In quo apparet, quod captabant beneuolentiam populi.

2. Re. 1. ¶ Adoleſcens narrans Dauid mortẽ Saul & filiorum eius occiſus fuit de mãdato ipſius. Putabat autem ſe pro

2 Re. 4. ſpera nũciare. ¶ Duo latrones, q̄ filiũ Saul Iſboſeth occiderunt, & caput Dauid attulerunt, placere crediderũt, ſed Dauid bñ oſtẽdit, qđ ſibi diſplicuit.

2. Reg. 15. ¶ Dicebat Abſalon homini negotiũ habenti coram rege Dauid. Videntur mihi ſermones tui boni & iuſti, ſed non eſt, q̄ te audiat, cõſtitutus a rege.

2. Reg. 22. ¶ Mali prophetæ dicebant Achab reꝛ gi Iſrael, de bello futuro ꝓſpera, ſecũdum quod eum uelle ſciebant.

Poſt

¶Poſt obitum Ioiadæ ſacerdotis, prin= 2.Pa.24
cipes Iuda adorauerunt regem. Qui
delinitus obſequijs eorum acquieuit
eis, & dereliquerunt templum Domi=
ni, ſeruieruntq; lucis & ſculptilibus.
Aedificantibus tẽplũ filijs Iudæ, poſt 1.Eſd.4
reditũ de captiuitate, hoſtes eorũ ſcrip
ſerunt regi. Nos memores ſalis, quod
in palatio comedimus, Et quia læſiões
regis uidere nephas ducimus.
¶Nabuchodonoſor dixit maioribus Iudit.2
natu, & ducibus bellatorum ſuorum,
cogitationem ſuam eſſe, ut omnẽ ter=
ram ſuo ſubiugaret imperio, quod cũ
placuiſſet omnibus &c.
¶Rex Ahſuerus iratus cõtra Vaſthi Eſthe.1
reginam, interrogauit ſapientes con=
ſiliarios ſuos, cui ſentẽtiæ Vaſthi ſub
iaceret? Qui nõ temperauerunt regis
furorem, nec excuſauerunt abſentem,
ſed unus reſpondit, cum indignatione
dicens. Regis iuſta eſt indignatio.
¶Amici Aman & uxor eius, nõ auer Eſthe.5
tentes peſſimum animum, quem ha=
bebat erga Mardochæum, nec incre=
pauerunt eum, ſed dixerunt Iube ex=

celſam parari trabem.

Dan. 6. ¶ Pricipes & Satrapæ Darij regis per ſaꝫ, cupientes qđ rex iniquũ ſtatueret decretũ. Propoſuerũt aliqd, qđ uidebatur pertinere ad honorem ipſius.

1. Ma. 7 ¶ Alchinus proditor impius, qui uolebat fieri ſacerdos, dixit regi Demetrio. Perdidit Iudas & fratres amicos tuos. Sequitur poſtea. Quod Alchinũ hũc cõſtituit rex i ſacerdotio, & mãdauit ei facere ultionẽ in filios Iſrael.

Mat. 11 ¶ Recedentibus diſcipulis Ioãnis, cœpit Dominus ipſum mirabiliter commendare, contra illos qui palam laudant occulte detrahunt.

Mat. 22 ¶ Phariſæi uolẽtes capere Chriſtũ in ſermone, cœperunt magnas laudes ei dicere. Magr̃, ſcimus ꝗa uerax ex &c.

Act. 12 ¶ Vidẽs Herodes Agrippa rex magnꝰ quia placeret Iudæis i hoc, quod quoſdam de eccleſia ceperat, & Iacobũ fratrem Ioannis occiderat: appoſuit apprehendere & Petrum.

Eodem ¶ Herodi nequiſſimo regi, ꝗ occiderat Iacobũ, & icarcerabat Petrũ. Populus acclamabat, uoces dei & nõ hominis

¶Otator Tertullius,cōtra Paulum a Ac.
principe ſacerdotū adductus. In prin=
cipio orōnis adulatus eſt Felici p̄ſidi.

De deriſione & conuitijs.

VIri Socoth & Phanuel deriſerunt Iudi. 8.
Gedeonē,Zebee & Salmana ꝑſe
quentē. Sed inde male eis accidit,quia
male eos poſtea tractauit.
¶Contempſit Nabal uerba nunciorū 1. Reg.
Dauid,ſtomacādo,dicēs. Quis eſt iſte 25.
Dauid? Et quis ē filius Iſai? Hodie in=
creuerūt ſerui, q̄ fugiūt dominos ſuos.
¶Michol uidēs regē Dauid ſaltātē an 2. Re. 6
te arcā domini, deſpexit eū, q̄a nudū
eū uidit. Et poſtmodū inſultādo uel de=
ridēdo,dixit. q̄ glorioſ' fuit hodie rex?
¶ Deriſorijs uerbis dixit impia iezabel 3. Reg.
ad Achab, Grandis auctoritatis es, & 21.
bene regis regnum Iſrael.
¶Quia pueri illuſerunt Eliſeo dicen 4. Re. 2.
tes. Aſcende calue. Duo urſi laceraue
runt quadraginta duos ex eis.
¶Curſores quos miſit Ezechias, p̄ge 2. pa. 30
bāt uelociter p ciuitates i ciuitatē p̄di
cātes ut filij Iſrl' reuertant ad dn̄m, il=
lis irridētibus ac ſubſannātibus. &c.

2.Pa.36 ¶Mittebat Dominus prophetas quotidie commonens eos, qđ parcerēt populo & habitaculo ſuo. At illi ſubſannabāt nūcios Domini, & ꝑuipēdebant ſermones eius, illudebant prophetis.

Nee.4. ¶Sanaballat & Tobias audierunt qđ ædificabantur muri Heruſalem, & irridebant Iudæos ædificantes.

Tob.2. ¶Excæcato Tobia, parētes & cognati eius irridebant uitam eius, dicētes. Vbi eſt ſpes tua? ꝓ qua eleemoſynas & ſepulturas faciebas?

Iob.2. ¶Percuſſum Iob ulcere peſſimo deriſit uxor eius.

1.Ma.7 ¶Videns Nicanor holocauſta, quæ offerebantur a Iudæis pro rege, irridens ſpreuit eos, & locutus eſt ſuperbe, & iurauit in ira.

2.Ma.7. ¶Antiochus crudelis tyrānus, ex uerbis ſeptimi fratris accenſus, ita in illū ſuper omnes crudelius deſæuit.

Indigne ferens deriſum ſe.

Mat.6. Deriſus fuit multipliciter Dominus

Lu.7.8 Ieſus, ut ifra patebit Cap. de Patientia.

Act.2. ¶Quidam Iudæi uidētes diſcipulos Domini loquētes uarijs linguis, poſt

infuſionem ſpiritus ſancti, irridebant dicẽtes. Quia muſto pleni ſũt uiri iſti.
¶ Cum audiſſent Athenienſes reſurre- ctionẽ mortuorum, quam annuncia- bat Paulus, quidam irridebant, qui- dam uero dixerunt. Audiemus te de hoc iterum? Act. 17.

De detractoribus & maledicis.

IMpie detraxit Ioſeph inocẽti & pu- dico domina eius, apud uirũ ſuum. Gen. 39.
¶ Cui dubium eſt, quod peſſime cogi- tetis, dixit Pharao Moyſi. Per quod patet, peſſimos hoſtes quandoque uiris optimis iniqua impoſitione & falſa, cum multa audatia affirmare. Exo. 10.
¶ Locuta eſt Maria & Aaron contra Moyſen, modica ocaſione aſſumpta. Sed cito ſequuta eſt ultrix pœna. Nu. 12.
¶ Detraxerunt filij Iſrael terræ ꝓmiſ- ſionis, in malum ſuum. Nu. 14.
¶ Occaſione ſeditionis Chore & com- plicum ſuorũ, fuerunt multi terribili- ter occiſi. Et poſt murmurauit multi- tudo cõtra Moyſen & Aaron, dicens. Vos interfeciſtis populum Domini. Nu. 16.
¶ Quãuis eſſet malus Balaam, tamẽ Nu. 22.

dixit. Quod nequaq̃ malediceret po=
pulo, cui bñdixerat dominus. Et quo
ad hoc. Multi inueniunt deteriores il=
lo, q̃ libẽtius & frequẽtius maledicũt,
& detrahunt bonis, quã peruerſis.

1. Reg. 10. ¶ Saul fuit in principio ualde bonus,
& tamen dixerunt quidam filij Belial.
Vnde ſaluare nos poterit iſte?

1. Reg. 22. ¶ Occaſione doeg Idumæi, referentis
Saul, quod Abimelech ſacerdos con=
fortauerat dauid, occidit octuaginta
quinq; uiros, portantes Ephot & mul
tos alios paruulos & mulieres.

1. Reg. 29. ¶ Satrapæ Philiſtorũ procurauerunt
apud Achis regẽ Geth, quod dauid q̃
iudicio eius bõus erat, fuit amotus de
honeſto officio, ĩ quo ipſũ poſuerat.

2. Reg. 10. ¶ Principes filiorũ Ammon, dixerunt
ad dominũ ſuũ. Putas quod propter
honorem patris tui Dauid, miſerit ad
te cõſolatores? Et ſic peruerterũt ſim=
plicem & puram intentionem Dauid.

2. Reg. 15. ¶ Abſalon ambiens regnum, dicebat
habenti coram ſe negotium, Non eſt
qui te audiat conſtitutus a rege.

2. R. 16. ¶ Siba ſeruus Mephiboſeth, nequiter

detraxit Domino ſuo apud D'auid. Et
fides nimis, cito fuit habita, prauis il-
lius uerbis.
¶ Aedificantibus tēplum filijs Iuda. 1. Eſd. 4.
qui redierant de Babylone. Hoſtes eo-
rum iniquam miſerunt epiſtolā Arta-
xerxi regi, ut opus faceret intermitti.
¶ Cū Sara filia Raguelis, unā de ancil Tob. 3.
lis icreparet ꝓ culpa ſua, reſpōdit. am
plius ex te nō uideamus filiū, aut filiā
ſup terrā interfectrix uirorum tuoꝝ.
¶ Occaſione ſolius Mardochæi, q ſu- Eſthe. 3.
perbiſſimum Aman adorare nolebat: & 7.
Ipſe Aman ſuggeſſit regi Ahaſuero,
quod populus iudæorum regis iuſſa
cōtemneret, & per totum regnum di-
ſcordias ſeminaret. Ita quod omnes
fuerunt adiudicati morti, ſed diuina
pietas de eorum liberatione prouidit.
¶ Quia Hieremias prædicabat capiē- Hie. 38.
dam eſſe ciuitatem Hieruſalē a Chal-
dæis, dixerunt principes populi Sede
chiæ regi. Homo iſte non quærit pacē
populo huic, ſed malum.
¶ Accedentes uiri Chaldæi, accuſaue- Dan. 3.
rūt Iudæos, dicētes Nabuchodonoſor

regi. Quod ſocij Danielis non adora-
bant deos illius, & eſſent tranſgreſſo-
res regij decreti.
Dan. 6. ℂPricipes & Satrapæ Darij regis Per-
ſa⁊ inuidētes Danieli, accuſauerūt eū
apud regē, q̄a ipſe oraret & obſecraret
alium deū, q̄ ipſum regem Darium.
Dan. 13 ℂDuo illi ſenes præſbyteri conati ſūt
Suſannam turpiter infamare. Sed De-
us eam mirabiliter p abſtinentē pue-
rum liberauit.
1. Ma. 7. ℂAlcimus, q uolebat fieri ſummus
ſacerdos & quidam alij iniqui dixerūt
regi Demetrio: Perdidit iudas & fra-
tres eius amicos tuos, & nos diſperſe-
runt de terra noſtra.
1. Mac. 10. ℂCōuenerūt aduerſus Ionathan uiri
peſtilentes ex Iſrael, ut interpellarent
regem Alexandrum aduerſus eum, &
non intendit ad eos rex.
2. Ma. 3 ℂSimon de tribu Beniamin, præpoſi-
tus templi, uenit ad Apollonium, &
dixit. Aerarium pecunijs innumera-
bilibus eſſe plenum.
2. Ma. 4. ℂPrædictus etiā Simon, male loque-
batur de Onia prouiſore ciuitatis ac

defenſore gentis ſuæ,& æmulatore le
gis dei, audebat inſidiatorem regni di-
cere. 1. Mac.
¶ Veniēs ad regē Demetriū Alcimus &.14.
dixit inter cætera. Quādiu Iudas ſuꝑ
eſt, īpoſſibile eſt pacē dare negotijs.
¶ Vidētes Phariſæi Dominum diſcū Mat.9.
bentem in domo Matthæi, dicebant. Luc.5.
Quare cū plublicanis & peccatoribus
manducat magiſter ueſter?
¶ Simile accidit de Zachæo, murmu- 9.
rabant, quod apud hominem peccato
rem diuertiſſet.
¶ De Ioāne Baptiſta multum ieiunā Mat.11.
te, dicebāt quidam: Dæmoniū habet. Luc.7.
¶ De Domino autem Ieſu, cū pecca- Eodē &
toribus comedēte, dicebaut. Ecce ho-
mo uorax & potator uini publicano-
rum & peccatorum amicus.
¶ Viſo miraculo de cæco, ꝑ Dominū Ioā.9.
Ieſum illuminatio, Phariſæi detraxa-
runt Domino, dicentes. Nos ſcimus,
quia hic homo peccator eſt. Et maledi
xerunt homini illi, & dixerunt. Tu di
ſcipulus eius ſcis. Quæ quidem male
dictio ſit ſuper uos, & ſuꝑ filios uros.

Scribæ & Phariſæi detractarunt Domino, dicentes. Eum eſſe Samaritanũ. dæmoniacum, blaſphemum, peccatorem, potatorem, uoracem, mendacẽ, prohibentem tributa dari Cæſari, gentis ſubuerſorem, populi ſeductorem. Hæc omnia poſſunt ex diuerſis locis Euangeliorũ haberi. Mat. 11. Luc. 7. &. 22, Ioan. 8

Act. 6 ¶Non ualentes Iudæi reſiſtere ſapientiæ Stephani, & ſpiritui, q loquebat̃ ꝑ eũ. Adduxerũt in ↄſiliũ duos, falſos teſtes, dicentes. Homo iſte non ceſſat loq aduerſus populum, legem, & locum.

Act. 16. ¶Quidam quæſtuarij dolentes, qđ amiſerant quæſtum ſuũ, eo quod Paulus eiecerat ſpiritum Phytonẽ a quadam puella, quam illi habebant, dixerunt magiſtratibus. Hi homines conturbant ciuitatem noſtram. Et ad uerba eorum praua cõcurrit plebs aduerſus illos, & ſciſſis ueſtibus eorũ, iuſſi ſunt uirgis cædi, & in carcerem mitti.

Act. 13. ¶Gallione procõſule Achaiæ exiſtẽte, inſurrexerunt uno animo Iudæi cõtra Paulum, & adduxerunt eũ ad Tri-

bunal dicentes. Quod ꝯtra legem hõ hic pſuadet hoibus colere deum.

Apud Epheſum quum quidã indurarentur, & nõ crederent, maledicẽtes uiã Dñi, corã multitudine, diſcedens ab eis Paulus ſegregauit diſcipulos. Act. 19.

Quidã iudei de Aſia, uidẽtes Paulum in tẽplo, clamauerunt. Viri iſraelite, adiuuate, hic eſt homo qui aduerſus populum & legem & locum hũc omnes ubi ꝗ docens, inſuper & gẽtiles induxit in tẽplum, & uiolauit ſanctum locum iſtum. Act. 21.

Corã Felice præſide, propoſuit contra Paulũ, & Tertullius Orator pro iudæis dicens. inuenimus hunc hominem peſtiferum, concitantem ſeditiones, omnibus iudæis in uniuerſo orbe, & auctorem ſeditionis, ſectæ Nazarenorum qui etiam templum conatus eſt uiolare. Act. 24

Diſputãte Paulo apud Athenas, quidam Epicuræi & Stoici Philoſophi, dicebant. Quid uult ſpermologus hic dicere? Alij uero. Nouorum dæmoniorum annunciator eſt. Act. 17

Act.28. ¶ Barbari uidētes uiperam pendentē in manu pauli, dixerunt. Vbiq; homicida hic eſt, q cū euaſerit de naui &c. Sed cito poſtea opinionē mutauerunt.

De liberalitate, miſericordia, & illiberalitate.

Ge. 24. Rebecca filia Batuel, ualde liberaliter reſpondit famulo Abrahæ dicens. Bibe Domine mi &c.

Exo.3. ¶ Liberaliter egit Moyſes defendēdo filias Iethro a paſtoribus, qui eas adaquare pecora non ſinebant, Quem earum pater, ut liberalitati liberalitate penſaret, ab ipſis uocari iuſſit, ut panē mādicaret, & alterā ei ꝓiugio copulauit.

Exo.18 ¶ Audiēs idē Moyſes ꝙ ſocer ſuus Iethro ueniret ad eum, egreſſus eſt in occurſum eius, & ipſum multipliciter honorauit.

Exo. 25 & 36. ¶ Filli Iſrael, mēte promptiſſima atq; deuota obtulerunt, ad faciendi opus tabernaculi: Et quicquid ad cultum & ueſtes ſanctas erat neceſſarium. Et ſequitur. Artifices compulſi, dixerunt Moyſi. Plus offert populus, q̄ neceſſarium eſt.

¶Petijt Moyſes a rege Edom. Obſe- Nu. 20.
cramus, ut nobis trāſire liceat per ter-
ram tuam, non ibimus per agros, non
per uineas, nec bibemus aquas de pu-
teis. Qui ualde illiberaliter negauit.
¶Gedeō petijt a uiris Sochot & Pha- Iudic. 8.
nuel, pāes ꝑ cōmilitiōib' fatigatis, qui
dare renuerūt: Sꝫ male utiq̄ accidit ei.
¶Nabal illiberaliter ſe habuit ad Da- 1. Reg.
uid petentem aliquid ſibi dari. 25.
¶Obtenta uictoria de Amalechitis, 1. Reg.
Dauid miſit dona de præda, ſeniori- 30.
bus Iuda proximis ſuis, dicens. Acci-
pite benedictionem.
¶Præcepit Dauid ut Mephiboſeth co 2. Re. 9.
mederet panem in menſa ſua ſemper,
& totam domum Saul dedit ei.
¶Fugienti Dauid a facie Abſalon, So 2. Reg.
bi & Mechir, & Berzellai obtulerunt 17.
ei multa exercitui neceſſaria, frumen-
tum, hordeum, farinam.
¶Quia Berzellai aſtitit dauid, quādo 2. Reg.
fugiebat Abſalon filium ſuum. Obtē- 19.
ta Dauid uictoria, recepit Chimeam
filium illius inter familiares ſuos.
¶Regina Saba multa obtulit Salo- 3. R. 10.

moni. Et Salomon dedit omnia, quæ petijt, exceptis his, quæ ultro obtulit illi munere regio.

2.Pa.28 ¶Quidā boni uiri de Iſrael, captiuos iudæos ueſtierunt, & illos qui ambulare non poterant impoſuerunt iumētis, & duxerunt ad fratres eorum.

1.Eſd.1 ¶Rex Cyrus ꝓtulit uaſa templi Domini, quæ tulerat Nabuchodonoſor, & remiſit ea in Hieruſalem. Fuerunt autem uaſa aurea, & argentea quinq; millia quādraginta.

1.Eſd.2 ¶Redeuntes de Babylone filij Iuda, obtulerunt ſpōte ſecundū uires ſuas, ad extruendam domum Domini.

1.Eſd.6 ¶Præcepit rex Darius, ut ædificaret in Hieruſalē domus Dei, & darent ſūptus de arca regis. Licet qdā æmuli, opus impedire per literas laborarent.

1.Eſd.7 ¶Glorioſam & liberalem epiſtolam dedit Artaxerxes rex Eſdræ ſacerdoti, uenienti in Hieruſalem ad conſolandum Iudæos.

Nee.2. ¶Rex artaxerxes liberaliter ſe habuit ad Neemiam uenientem Iudæam, & dedit ei epiſtolas, quales petierat.

¶ Neemias ualde liberalis legatus, q populum annona & exactionibus nõ grauauit, & his ad quos uenit, pluri- ma bona fecit. Nee. 5.

¶ Tobias omnia quæ habere poterat cum captiuis fratribus, qui erant de genere ſuo, ĩpartiri ſtudebat, eſuriẽtes alebat, nudiſq; ueſtimẽta præbebat. Tob. 1.

¶ Raguel tradidit Tobiæ iuniori ſub- ſtantiam ſuam uſq; ad dimidium, ad Saram filiam ſuam. Tob. 10

¶ Tobias iunior, multũ fuit gratus Raphaeli, quem hominem putabat, & ualde bene recognouit beneficia, quæ ab eo receperat. Et exinde pater & fi- lius mediam partem omnium bono- rum illi liberaliter obtulerunt. Tob. 12

¶ Rex Ahaſuerus iuſſit præparari cõ- uiuium permagnificum, pro coniun ctiõe & nuptijs Eſther, & dedit requiẽ uniuerſis prouincijs, ac dona largitus eſt iuxta magnificẽtiã principalem. Eſthe. 2

¶ Vidẽs Eſther reginam, rex Ahaſue- rus dixit ei, Quid uis Eſther? Quæ eſt petitio tua? Et ſi dimidiam partem re- gni petieris, dabitur tibi. Eſthe. 5

Eſth. 6. Quæſiuit rex Ahaſuerus, quātū honoris ac præmij ꝯſecutus eſſet, Mardochæus pro fide q̄ erga ipſū ſeruauerat Cūq; ille dixiſſet eū nihil accepiſſe mercedis, fecit eū magnífice honorari.

Iob. 1. Filij Iob faciētes cōuiuia, unuſqſq; in die ſuo, uocabat ſorores ſuas, ut comederent & biberent cum eis.

Iob. 29. & 31. ¶ Piū & miſericordē ſe fuiſſe ad pauperes, oſtendit beatus Iob, dicēs. Cor uíduæ conſolatus ſum, pater erā pauperum, Idem: ſi comedi buccellā meā ſolus, quia ab infantia mea creuit mecum miſeratio.

Hie. 40. ¶ Magiſter militiæ regis Babylonis, dedit cibaria & munuſcula Hieremiæ & dimiſit eum quocunque uellet ire. Promittēs ei multam humanitatem, ſi uellet pergere cum eo in Babylonē. Et nihilominus dedit ei liberam facultatem remanendi.

2. Mat. 3. ¶ Seleucus Aſiæ rex, de hæreditatib⁹ ſuis, tempore Oniæ ſummi pontificis, præſtabat omnes ſumptus ad miniſterium ſacrificiorum pertinentes.

Mat. 2. ¶ Aptis theſauris ſuis, non paruis loculis

culis in quibus oboli reponũtur, obtulerunt Magi domino pauperi, Aurum, Thus, & Myrrham.

E fonte liberalitatis dimanat, q̃d Dominus peccatores ad ꝯueſcendũ, ad colloquendum, & oſculãdum admiſit de populo, ut patet in Mattheo 9. & Luc. 5. Matt. 9. Luc. 5.

Item & de illis publicanis peccatoribus, q̃ appropinquabant ad eum, ut audirẽt illũ. Et de Zachæo. Lucæ. 19. 9. & 7. Luc. 15

Exẽplum quoq; de Maria, quæ oſculabatur pedes eius. Item, & de Iuda ꝓpter quod benignitatis ſignum infœlix, citius reſpicere debuiſſet. Mat. 26 Mat. 14

Sequutæ ſunt turbæ pedeſtres Dominum Ieſum de ciuitatibus, in deſertũ. Veſpere aũt facto dixerunt ei diſcipuli. Dimitte turbas, ut euntes emãt ſibi eſcas. Ipſe uero tanq̃ liberalis, reſpondit. Date illis uos manducare. Mat. 14 & 15.

Magnificus & largus remũerator Dominus eſt, qui relinquentibus propter eũ tpalia bona, reddit centupulũ in hoc ſæculo, uitã æternã in futuro. Mat. 19 Mar. 10 Luc. 18

Magna dei liberalitas apparet ĩ illa Mat. 18

ſimilitudine de ſeruo nequam, cui di
xit Dñs. Oẽ debitũ dimiſi tibi, qm̃ ro
gaſti me.
Luc. 19 Diſtribuendo & reſtituẽdo largus
fuit Zachæus, cum dixit ad dñm.
Ecce dimidium bonorum meorum,
Domine, do pauperibus. Et ſi quid ali
defraudaui, reddo quadruplum.
Luc. 21. Donum paupculæ uiduæ, quæ mi
ſit duo æra minuta in Gazophilaciũ,
præfertur a dño muneribus diuitum.
Miſericors & liberalis fuit Domi-
nus petro lacrimanti Luc. 22.
Luc. 23. Valde liberalis fuit dñs latroni pẽ
denti & petẽti: Memẽto mei, cũ uene-
ris in regnũ tuũ. Et dixit illi Ieſus. A
Joan. 2. men dico tibi hodie mecũ eris ĩ para
diſo. ¶ Benignitatẽ & liberalitatẽ di-
gnatus eſt dñs oſtẽdere, quando uo-
catus ad nuptias pauperes, iuit, & ibi
dem aquam in uinum cõuertit, ut ex
hilararet pauperes diſcumbentes.
Act. 4. Ioſeph, qui cognominatus eſt Barna
bas, cum haberet agrum, uendidit il
lum, & attulit pretium & poſuit ante
pedes Apoſtolorum.

Audientes diſcipuli,qui erant An= tiochiæ,quod fames futura erat ĩ uni uerſo orbe,propoſuerunt in miniſte riũ mittere,habitantibus fratribus in Iudæa.Quod & fecerunt,mittẽtes ꝑ manus Barnabæ & Saulis. Act. 11

Quędã mulier purpuraria noĩe Lidia baptizata ad ꝑ̄dicationẽ Pauli, ualde liberaliter & deuote rogauit,imo coe git paulũ & ſocios ſuos manere ĩ do mo ſua. Cũ euaſiſſent Paulus & ſocij đ'naui fracta,tp̄e hyemali,barbari nõ modicã humanitatẽ p̄ſtabãt eis. Accẽ ſa enĩ pyra reficiebãt eos,ꝑꝑ imbrẽ,q̄ ĩminebat & frigus. Publius p̄cipes ĩſule Mytilene,ad quã Paulus & ſocij eius poſt tẽpeſtatẽ uenerũt,ſuſcipiẽs eos,triduo benigne ſe eis exhibuit. Paulus aũt patrẽ eius febrib',& diſſẽ teria laborãtẽ ſanauit. Act. 16 Act. 28. Eodẽ

Appare: paulum erga pauꝑes ual de liberalem fuiſſe, quorum negotia tam ſollicite procurabat. Vt patet de collectis,quas diligẽtiſſime fieri facie bat. Si dignũ fuerit, ut ego eã,mecũ ibũt,ait, Et q̄ pce ſeminat,pce metet. 1. Cor. 16. 2. Co. 9

Ad Phi lemo nē Mire liberalitatis & gratitudinis fuit exemplar in Paulo, qui ꝓ quod ā Oneſimo ſeruo Philemonis fugitiuo ſcripſit literas, tam affectuoſas & effi caces & deuotas. Vt patet in epiſtola
1. Si habes me ſocium ait, ſuſcipe illū, ſicut me. Si autem quid nocuit aut de bet, mihi imputato.

De auaritia.

Gen. 4. MVlta poteſt notari philar gia in hoc, quod Cayn cum proſpera ri uidit fratris bona, eūde fratrē ſuū occidit.

Eodem Cayn primus legit̃ ædificaſſe ciui
Heb. 11 tatē, ſed nō Abel, qa ſancti nō habēt
&. 13. hic manentē ciuitatē, ſed futurā inq runt, ut teſtat̃ apoſtolus. Heb. 13.

Gen. 33 Auaritiam nō ſolum nutrit abun dantia bonorum tēporalium, ſed fre quenter eſt occaſio litigij, & grauiū peccatorum. ſicut patet de paſtoribus Abraam & Loth, qui propter multā ſubſtantiam, quam Abraam & Loth habebant, non potuerunt pariter ha bitare, & cœperunt paſtores eorū ad inuicem litigare.

Et de Sodomitis peccatoribus peſ ſimis. Gen̄. 18 & 19.

Poſtquam creuerat Iſaac, & locu: pletatus fuerat, paſtores ſui & uicino rū ſuoꝝ, iurgiari cœperunt. Gen. 26

Odium Auaritiæ, plus q̄ cæterorū uitiorū debent habere iudices & præ lati. Ideo ſignanter dicit Iethro, de iu dicibus. Qui oderint auaritiam. Exo. 36

Pauci ſunt hodie Clerici, q faciunt oblationes ſuperfluas prohiberi, ſicut fecerunt illi qui operibus tabernacu li p̄ſidebāt. ℭ Nūcij Balaac, pexerūt ad Balaā, habētes donationes & pre: tiū in manibus, & ita fuit cupiditate corruptus. ℭ Tribus Rubē & Gad, & tribus Manaſſe dimidia, qa habebant ſubſtātiā multā, & pecora, noluerunt trāſire Iordanē, ſed in terra alēdis gre gibus apta, cōtenti ſunt habitare, atq̄ accipere portionem. Nu. 22 Nu. 23 Ioſue. 5

Cupiditate ſeductus Achan, de a: nathemate Hiericho ſumpſit. Sed p il lo lucro dānum terribile reportauit. Pro pecunia a Phileſtæis pmiſſa Da: lid a Sanſonē uirum ſuū eis tradidit. Iudi. 16

1.Re.8. De filijs Samuel dicitur. Declinaue
runt poſt auaritiā, acceperūtq; mune-
ra, & peruerterunt iudiciū. ¶ Præci
1. Reg. pua uel occaſio reprobationis Saul
15. uidet fuiſſe cupiditas, q̄ habuit ad
p̄dā Amalech. Vnde dixit ei Samuel
Quare nō audiſti uocē Dñi, a ſed uer
ſus ad prædā es, & feciſti malū i ocu
lis Dñi? Nimis tenax fuit Nabal erga
1. Reg. Dauid aliqd petentē dari ſibi, pp qđ
25. fere totā ſubſtātiā & perſonā amiſiſ
ſet, niſi fuiſſet Abigail uxor eius.
3. Reg. Semel exiuit de Hieruſalem cōtra
21. prohibitionem Salomonis, ad requi-
rendum ſeruos ſuos, q aufugerant: &
ob hāc cām, fecit eū Salomō occidi.
4. Re. 5. Vinea Naboth, quam concupiuit
Achab, fuit cauſa uel occaſio, quare
Nee. 5. duo falſi teſtes fuerint contra eū pro
ducti, & ille iuſſus eſt lapidari?
Quia Gihezi accepit a Naamā, id qđ
Eliſeus recuſauerat, lepra percuſsus
fuit. ¶ Tpe Neemiæ, erant aliqui ex
optimatibus, ita uſuris oppreſſi, qđ
uolebant filios ſuos & filias ſuas uē-
de r̄ i ſeruos & ancillas, Sed Neemias

illos diuites grauiter & uiriliter icre pauit.

Obtēta uictoria de Arphazath rege Madorū, Nabuchodonoſor rex aſſyriorū ſtatim regna alia oīa ꝯcupiuit. Iudit. 1.

Dixit Iudas Machabæus cōmilitonibus ſuis. Non concupiſcatis ſpolia quia bellū contra nos eſt, & Gorgias & exercitus eius ī mōte ꝓpe nos &c. 1. Ma. 4.

Ptolomæus rex Aegypti, uituperauit Alexādrum generū ſuū. Propterea quod concupierat regnum, cum Alexander eum honorifice ſuſcepiſſet. 1. Mac. 11.

Aduerſus Oniam & ciuitatē ſanctā concitauit, Symon de tribu Beniamin Apollonium & regem Antiochum, dicēs. Aerarium pecunijs innumerabilibus eſſe plenum. 2. Ma. 3.

Menelaus per argentum, quod ꝓmiſit Antiocho, obtinuit ſummum ſacerdotium. Demum per uala aurea, de templo furtiue oblata, quæ dedit Andronico, fecit Oniam occidi. Tandem accuſatus apud regē Ptolomeū corrupit eum per pecuniam & cōtra accuſatores fecit ferri mortis ſniam. 2. Ma. 4.

Eodē Idē nequā Menelaus, propter eos qui in populo erāt ad auaritiam, permanebat in poteſtate, creſcens in malitia, & ad inſidias ciuium.

2. Mac. 10 Cum quidā Iudæi de mādato Machabæi obſiderent duas turres, in quibus erant inimici gētiles accepta pecunia, quoſdam effugere dimiſerunt quos Machabæus tanquam proditores & fratrum uenditores, interfecit.

2. Mac. 12. Poſt bellum contra Gorgiam commiſſum, uenit Iudas Machabeus cum ſuis, ut proſtratorum corpora ſepeliret. Inuenerunt autem ſub tunica interfectorum de denarijs idolorum, a quibus lex prohibet Iudæis. Ob hāc ergo cauſam creditū eſt eos corruiſſe

Adoleſcens q quæſiuit à Domino,

Mat. 19 quomodo poſſet habere uitam æternam multas habebat poſſeſſiones. Et iccirco abijt triſtis, cū audiuit ↄſiliū p

Mat. 23 fectionis. Sacerdotes iudæorū uolētes qđ populus frequenter offerret, permittebāt qđ ea quæ offerri poterant uenderent in tēplo. Hac etiam de cauſa dicebatur aurum templi, ſanctius

eſſe templo, & donum, quod erat ſu-
per altare, maioris eſſe reuerentiæ, ꝗ
ipſum altare.

Cupiditas, uel libido lucrandi, ui-
detur fuiſſe principale motiuũ, quare Ma. 26.
Iudas tradidit Dominum, hinc ait.
Quid uultis mihi dare?

Per pecuniã fuerũt corrupti cuſto
des dominici ſepulchri, ut mentiren Mat. 28
tur dominum a diſcipulis ſuis de no
cte furtiue fuiſſe ſublatum.

Dominus Ieſus legiſlator uerus, no Luc. 12
luit ſe intromittere, de diuiſione hæ-
reditatis terrenæ, cum eſſet ſuper hoc
requiſitus. ¶ Cõtra eos, ꝗ bona tẽpo
ralia ꝯgregãt & multo tpe, multis de Eodẽ
lectari putant diuitijs, propoſuit Do
minus ſimilitudinem đ diuite, cuius
ager uberes fructus attulit.
Excuſauerunt ſe, ne irent ad magnã Luc. 14
cœnam, ad quam uocati erant, empto
res bonum & uillaꝝ (ſcilicet) mobi-
lium & immobilium poſſeſſionum.
Quia ſæpe, per talia, homines a cœle Luc. 16
ſti gloria, retrahuntur.

Phariſæi, ꝗ erant auari, audientes

monitiones dñi, quod deberent face-
re amicos de Mammona iniquo, deri-
debant ipſum.

Eodẽ Contra diuites edaces, & ueſtibus p̃cioſis & delicatis utentes, qui ad releuandã indigẽtiam proximi ſunt tenaces & parci, ponit dñs exẽplũ de diuite epulone. Et nota, ꝙ nõ parabola ſed hiſtoria fuiſse uidet̃. Item nota: Si ita premitur ille, qui nõ dedit ꝓpria quid fiet de illis, qui rapiunt aliena?

Act. 5. Nimis terribiliter, fuit punita auaritia Ananiæ & Saphyræ, qui de prætio agri uenditi partem retinuerunt.

Act. 16. Quidã quæſtuarij, habentes unã puellam phytomiſſam, a qua Paulus eiecit dæmonium: Vidẽtes quod amiſerant quæſtam ſuum, apprehẽderũt Paulum & Silam ſociũ eius, & duxerunt eos ad principes ciuitatis, accuſantes eos, quod ciuitatem turbarent & mores illicitos nunciarent. Magiſtratus autem ſciſſis illorum tunicis fecerunt eos cædi, & in carcerem mitti, ⁊ cum diligentia cuſtodiri.

Paulo apud Epheſum exiſtẽte, & mul

ta miracula ibi faciēte, Demetrius q̄
dā argētarius, faciēs ædes argenteas
Dianæ, præſtabat artificibus nō modi
cū q̄ſtū. Quos cōuocās dixit. Quod
Paulus ſuadebat & auertebat populū
a cultu Deorū, dicens. Quoniam non
ſunt dij, qui māibus fiunt, ſed dæmo
nia. Et ita turbauit ciuitatē, quod im-
pleta eſt ꝯfuſſione, & impetū fecerunt
uno aīo in theatrū rapto Gaio & Ari-
ſtarcho comitibus pauli. Act. 19.
Cum eſset Paulus apud Felicē p̄ſi Act. 24
dem, uinctus a Iudæis, tanquā homo
ſeditioſus & peſtifer accuſatus. Spa
bat Felix quod pecūia ei daretꝰ a pau-
lo. Propter quod frequēter accerſens
eum Felix, loquebatur cū eo. Et quia
non ita fuit factum, ipſe iudex nō ab
ſoluit eum, ſed reliquit eū, Feſto ſuc
ceſsori ſuo uinctum.

De Paupertate.

PAtriarcha Iacob recedens a paren Gen. 28
tibus ſuis, & iens ad Laban fratrē
ſuæ matris nec aīal nec famulū legiꝰ
habuiſse ſed in baculo ſuo trāſit Ior
danē. Et quādā uice uolens regeſcere

poſt ſolis occubitum, tulit de lapidi-
bus, & ſupponens capiti ſuo, dormi-
uit in eodem loco.

Exo. 3 Moyſes paſcebat oues iethro ſoceri
ſui ſacerdotis Madian. Per quod uide
tur, quod proprias non habebat, qui
paſcebat alienas.

Ruth. 2 Ruth Moabitis, non magnis diuitijs
abundabat, quando ibat ad colligen-
dum ſpicas, quæ metentium manus
fugerant, quæ ad manus pauperum
pertinebant.

1. Re. 9. Vno puero contentus Saul, iuit ſa
tis longe ad quærēdum aſinas patris
ſui. Vnde ipſe Saul dixit poſtea Samu
eli, qđ cognatio ſua erat nouiſſima i-
ter oēs familias tribus Beniamin.

1. Reg. 16. 17. Minimus erat Dauid iter filios pa-
tris ſui, ita quod quando Samuel ue-
nit adinungēndū unum ex filijs Iſai,
Dauid erat in paſcuis, nec i principio
uocatus fuit, quaſi nullius eſſet repu-
tationis. Deinde, cū fratres eius eſſent
in exercitu, miſit eū pater ſuus, onu-
2. Pa. 3. ſtū uictualibus, ad deferendum illis.
21. Magnam penuriam patiebatur He

lias, qñ petijt uidua Sareptana, ut da-
ret ei paululũ aquæ, & buccellã panis

Filij prophetarũ ſub Eliſeo, in ma
gna paupertate uiuebant, qui parum 4.Re.4.
de pane & inſipidum pulmẽtum ha-
bebãt.

Hãna uxor Tobiæ, ibat ad textrinũ Tob.2.
opus quotidie. Per qđ uidetur illos &.4.
pauperes fuiſſe qui nec ipſum inſtru
mentum ad texendum poſſent in do-
mo ſua tenere. Vnde Tobias filio ſuo
dixit. Noli timere fili mi, pauperem q
dem uitam gerimus &c. Hie.35.

Filij Rechabitarũ domos nõ ædi-
ficabant ſemen non ſerebant, uineas
non habebant, uinum non bibebant
nec in tabernaculis habitabant. Hie.39.

De plebe pauperũ, q nihil penitus
habebant, dimiſit Nabuzaradã in ter
ra iuda. Pauperibus ergo pepercit, di
uites & potẽtes occidit, uel captiuos
in Babylonem duxit. Luc.2.

Exemplum paupertatis amãdæ, ha
bemus in domino Saluatore, qui fuit
de paupere matre natus & a paupere
fabro nutritus decẽter paſtus, fuit pã

nis non pellibus inuolutus, & in preſæpio reclinatus, & poſt ĩ purificatione uirginis glorioſæ, oblatiõem pauperũ, parẽtes ꝑ eo ĩ tẽplo obtulerũt.

Mat. 2 Itẽ cito poſt, Ioſeph cum puero & matre eius fugit in Ægyptum.

Luc. 2. Cum factus eſſet puer Ieſus annoꝝ duodecim remanſit in Hieruſalem, ignorãte Maria & Ioſeph. Per quod appet, ꝙ magnã familiã nõ habebãt ad aſſociandũ pueꝝ uel ad ei ſeruiẽdũ

Mat. 8. Circuiẽs Ieſus ciuitates & caſtella non habebat ubi caput reclinaret, unde ait. Vulpes foueas habent &c. filius autem hominis non habet, vbi caput ſuum reclinet.

Et ĩ fine, nudus appẽſus ẽ in cruce.

Ioã. 19. Diſcipuli pro maiori parte de ſtatu

Matt. 4. paupertatis fuerũt aſſumpti, Iacobus & Ioãnes reficiebant retia: Et Lucæ. 5 lauabant retia.

Mat. 5 In ſermone Domini in mõte, primũ

Luc. 6. ponitur commendatio paupertatis: quaſi ipſa eſſet totius ſpiritualis ædi

Mat. 11 ficij fundamentum.

Inter cætera Chriſti miracula ponit

unũ, ꝙ pauperes euãgelizabantur: eo quod ante aduẽtũ ita fieri nõ ſolebat Mat. 19

Adoleſcẽti ꝗ̃ igreſſu ad uitã æternã quærẽti dixit dñs. Si uis eſſe pfectus, Vade & Vende, uniuerſa quæ habes, & da pauperibus. ¶ Mirã remunerationẽ pmittit dñs, oĩa derelinquentibus ppter nomẽ ipſius. Eodẽ

Pauperes & debiles ad cenã illã dñi magnã fuerũt inducti, imo & qdẽ de uijs & ſepibus legunt ibi fuiſſe cpulſi. De illo famoſo paupe Lazaro, in ſinu Abrahæ ab angelis deportato, nullũ aliud iuſtitiæ opus, uel cauſam gloriæ ſcripturæ allegare uidet, niſi ꝙ ipſe recepat mala in hac uita mortali. Et ideo, Deus uoluit eũ cſolari in alia Luc. 14 Luc. 16.

Oẽs, q credebãt i primitiua eccleſia, erãt pariter, & habebãt oĩa cõmunia, poſſeſſiões & ſubſtãtias uẽdebãt, & diſtribuebãt oĩbus put cuiqꝫ opus erat Act. 2.

Petrus dixit claudo pauperi eleemoſynam petenti. Argentum & aurum non eſt mihi, &c. Act. 3.

Valedicẽs Paulus fidelibus de Achaia dixit inter cætera. Argentũ & aurũ Act. 10

aut ueſtem nullius cōcupiui, ipſi ſci
tis. Quoniam ad ea, quæ mihi opus
erāt, & his qui mecum ſunt miniſtra
1. Co. 4 uerunt manus iſtæ.
2. Cor. Eſuriuimus, & ſitimus & nudi ſum'.
11. Item in fame & ſiti & frigore &c.

2. Reg. De Hypocriſi & ſimulatione

13. AMnon filius dauid, ſimulauit lan
guorem ut poſset decipere Tha
mar quam libidinoſe amabat.

3. Reg. Vxor Hieroboam mutato habitu
14. uenit ad Abdiam Prophetam, cui ille
dixit. Quare aliam te ſimulas?

3. Reg. Gihezi famulus Eliſei, ſimulauit
5. dn̄m ſuū̄ idigere duplici ueſte, ꝑ duo
bus adoleſcētibus ex filijs ꝓphetaꝝ.

2. Ma. 5 Cū̄ uenisſet Apollonius Hieroſo
lymam misſus ab antiocho pacem ſi
mulās, quieuit uſq; ad diem Sabbati
& tūc feriatis iudæis, arma ſuis cape
re præcepit, & omnes q ad ſpectacu
lum uenerant, trucidauit.

Prou. 8 Quamuis diuina ſapientia genera
Mat. 23 liter impium deteſtatur: tamē ſpecia
Luc. 11 liter hypochrytis cōminatur multo
ties in euangelio, dicens. Væ uobis
Phariſeis,

Phariſæis. phariſæis uolẽtibus caperẽ
ieſum i ſermone: Rñdit icrepãs eos:
Quid me tẽtatis hypocritæ? Mat. 22.

Archiſynagogus indignans, q̃ a do Luc. 13
minus ſabbato curaret, dicebat tur-
bæ. Sex dies ſunt, in quibus oportet
operari, in his ergo uenite & curami-
ni, & nõ in die Sabbati. Dominus aũt
illum arguit, hypocritam uocans.

¶ Quidã ſunt, q̃ magna ſcelera ꝑpe- Ioã. 18
trãt, & modica peccata deuitãt, exco-
lãtes culicẽ, & camelũ glutientes: Si-
cut pricipes ſacerdotũ, q̃ magis timu
erũt intrarẽ prætoriũ Pilati, q̃ negſſime
procurare crimen homicidij.

¶ Malã hypocriſim cõmiſerunt Ana Act. 5
nias, & uxor eius Saphira, ſimulãtes
ſe totum agri pretium attuliſſe. & ad
pedes apoſtolorum poſuiſſe.

¶ Quãuis Simõ magus crediſſet i Act. 8
prædicatiõe Philippi, Petrus dixit ad
eum. Non eſt tibi ſors in ſermõe iſto:
Cor enim tuum non eſt rectum corã
Domino. Pœnitentiam itaq; age &c.
Reſpondens autem Simon dixit. Præ
camini uos pro me.

Act. 13. ¶ Elymam magnũ grauiter notauit Paulus ꝗ hypocriſi & falſitate dicẽs. O plene omni dolo, & omni fallacia, fili Diaboli, & inimice oĩs iuſtitiæ, nõ deſinis Domini uias ꝑuertere rectas.

¶ De munerũ acceptiõe & oblatiõe.

Gen. 14 Abrahã noluit accipeř munera, ꝗ obtulit ei rex Sodomorũ, licet ipſe optime meruiſſet, quando reuer ſus fuit Abrahã a cade ꝗtuor regũ.

Gen. 32 ¶ Munera miſit Iacob offerri eſau fra tri ſuo, ut compeſceret iram eius.

Exo. 36 Munera obtulerũt filij Iſrael, ad opus tabernaculi Domini, in tanta quantitate, quod iuſſit Moyſes clamari, ut nullus aliquid ulterius offerret.

Nu. 22. ¶ Mercedẽ iniqtatis amauit Balaam & iuit cum nũcijs Balaac, qui diuina tionis pretium habebãt in manibus.

Iudic. 3 Ehud obtulit munera egiõ regi Mo ab, & poſtea ſecreto loquens cum eo, ꝑcuſſit eũ grauiter & occidit. Inimici

Iudi. 16 Sãpſon pecuniã Dalidæ ꝓmiſerũt, & eã, ut illud deciperet, induxerunt.

1. Re. 8. ¶ De filijs Samuel dicitur. Declinaue runt poſt auaritiam, acceperunt mu

nera. Et ſtatim ſequitur. Peruerterũt iudicium.
¶ Non fuit impoſitũ Samueli, qui uiginti ãnis populũ Iſrael iudicauerat, ꝙ unq̃ munera ab aliquo accepiſſet. 1. Reg. 12.
¶ Xenia, q̃ obtulit Siba puer Mephiboſeth Dauid, a facie Abſalon fugienti, uidentur inclinaſſe animum ipſius Dauid, ad hoc, quod contra abſentem iniquum tulit iudicium. 2. Reg. 16.
¶ Arauna uoluit offerre Dauid areã & omnia ad ſacrificium neceſſaria, ſed ille noluit gratis accipere, nec ſacrificium de alieno offerre. 2. Reg. ulti.
¶ Regina Saba dedit regi Salomoni centum uiginti talenta auri, aromata multa, & gemmas pretioſas. Rex aũt Salomõ dedit ei omnia quæ, uoluit, & quæ petiuit ab illo, exceptis his q̃ ultro obtulerat ei munere regio. 3. Reg. 10.
Rex Syriæ Bẽadab, fœdus habebat cũ Baaſa rege Iſrael: ſed pp munera quæ miſit ei Aſa rex Iuda, rupto fœdere cũ Baaſa, grauiter impugnauit eũ. 3. Reg. 15.
¶ Naaman Syrus fuit animo gratus a b Eliſeo curatus, Gihezi qui ab eo 4. Re. 5.

accipit numera, fuit graui plaga per-
cuſſus.

4.Reg. 20. ¶ Miſit rex Babylõis literas & mũe-
ra ad Ezechiã, & ſequtur: Lætatus eſt
autẽ Ezechias in aduẽtu eorũ: Sed nota
ibi quomodo diſplicuerit Domino.

2.Pa. 28. ¶ Achax rex Iuda ſpoliata domo do
mini, & domo regum & principum,
dedit regi Aſſyriorum munera, & ta
men nihil ei profuit.

Hh.9. ¶ Statuerũt Iudæi in memoriam læ-
titiæ, quã habuerũt interfecto Aman,
peſſimo Iudæorum inimico, ut pau-
peribus munuſcula largirentur.

Eſai. 1. ¶ Conquerendo loquitur Dominus
p Eſaiã dicens. Pricipes tui infideles,
ſocij furum, omnes diligunt munera
Sequitur, Retributiones.

Hie. 40 ¶ Dedit magiſter militiæ regis Babi
lonis, cibaria Hieremiæ & munuſcu-
la, & dimiſit eum.

Dan. 2. ¶ Poſtq̃ expoſuerat regi Nabucho-
donoſor Daniel uiſionẽ, rex in ſubli-
me illũ extulit, & munera, magna &
multa dedit ei.

Dan. 5 ¶ Balthaſar Babylõis rex pmiſerat

magna donaria Danieli, Qui reſpō-
dens ait. Munera tua ſint tibi & dona
domus tuæ Alteri da.
¶ Abijt Ionathas Ptolemaidā, & de 1. Mac.
dit Alexandro & Ptolomæo, regibus 10.
argētum multum & aurum & dona,
& inuenit gratiam in conſpectu eoꝶ.
¶ Videns Triphon Ionatham ueniſſe 1. Mac.
ad eum cum exercitu multo, timuit 12.
eum, & cum honore accepit, & mune
ra ei dedit, & hac occaſiōe decepit eū.
Nam remiſſis militibus, ipſum cum
paucis retinuit, & occidit.
¶ Propter munera, quæ dedit & pro 2. Ma. 4
miſit ambitioſus Iaſō regi Antiocho
obtinuit ſūmū ſacerdotū. cū aūt miſiſ-
ſet pecūiā regi ꝑ Menelaū ille ſupplā
tauit eū, & obtinuit pricipatū. Quia
ſuppoſuit Iaſon talēta argēti trecēta.
¶ Menelaus frater lyſimachi ꝑ pecu Eodem
niam quam promiſit Antiocho, obti
nuit ſummum ſacerdotium, Deinde
donauit Andronico, quædam uaſa au
rea, de templo furtim accepta, & fecit
Omniā occidi. Poſtmodū cum accu-
ſaretur apud Ptolemæum regem, per

pecunias, quas ei dare promiſit accu-
ſatorres ſuos ꝓcurauit morte dānari.
2. Mac. ℭCupiens obtinere ſummū ſacerdo
14. tiū a quo deiectus furat Alcimus ꝓ-
ditor ipius & d̄tractor, obtulit Deme
trio regi coronā aureā, & quædā alia.
ℭObtulerunt Magi Domino paupī,
Mat. 2. aurum, thus, & myrrham.
Iudas accept̄ pecūia a Iudæis ipſū
Chriſtum tradidit eis. Mat. 26.
ℭMilites illi, q̄ debuerant cuſtodire
Mat. 28 ſepulchrū Domini, accepta a Iudæis
pecūia copioſa, dixerūt. Q̄d̄ diſcipuli
eius furati fuerāt, illis dormiētibus.
ℭPauperculæ donū uiduæ, quæ duo
Luc. 21 æra minuta miſit in Gazophilaciū.
Præfertur a Dño muneribus diuitū.
ℭCum uidiſſet Simō, quia per impo
Act. 8. ſitionē manuum Apoſtolorū daretur
Spiritus ſanctus, obtulit eis pecuniā
dicens, Date & mihi hanc poteſtatē.
Act. 24 ℭFelix p̄ſes q̄ tenebat paulū uinctū
a Iudæis nequiter accuſatū, ſperabat
ꝙ pecūia daretur ei a Paulo. Propter
qd̄ frequēter eū accerſens, loquebat-
tur cū eo. Et quia uериſimile eſt eū nō

habuiſſe intẽtũ, Paulũ dimiſit uinctũ.

¶ De fortitudine & ſtrenuitate.

VIdẽs Abraham nepotem ſuum, Gen. 14
Loth eſſe captũ, aſſumptis uernaculis ſuis, & alijs ſocijs irruit nocte ſuper quatuor reges, q ceperant illũ. Et pcuſſis hoſtibus, reduxit Loth, cũ tota ſubſtãtia, & populo Sodomorũ.

¶ Securũ facit hominẽ & audacẽ, puri Gen. 31
tas cõſciẽtiæ. Hinc ẽ qđ iacob tumẽs cũ iurgio ait. Quã ob culpa meã, & ob qđ peccatũ meũ ſic exarſiſti poſt me. & ſcrutat' es oẽm ſupllectilẽ domus. Dixit Angelus ad iacob. Si ꝯtra Gen. 32
deũ fortis fuiſti, quanto magis cõtra homines præualebis.

¶ Audacter & cõſtãter ſtetit Moyſes Exo. 5.
corã pharaõe arguẽs eũ, qa nõ dimittebat populũ Dñi. Armati aſcẽderũt filij Iſrael de terra Aegypti. Exo. 13

¶ Caleph & Ioſue uiriliter ꝯfortaue- Nu. 13
rũt populum dicẽtes. Aſcẽdamus & Nu. 14.
poſſideamus terram, quoniam poterimus obtinere eã. Et iterũ: Neq; timeatis populũ terræ quia ſicut panẽ, ita poſſumus eos deuorare.

Nu. 31. ¶ Phinees cũ duodecim milibus pugnatorum, debellauit Madianitas. Quorum præter uiros & mulieres, q̃ occiſi fuerant, triginta duo millia uirginum in præda fuerunt. Animalium uero erat maxima multitudo. Nec aliquis de filijs Iſrael mortuus eſt.

deu. 31 ¶ Moyſes dixit ad Ioſue, qui ei debebat ſuccedere. Confortare, & eſto robuſtus: Tu.n.itroduces populũ iſtũ.

Ioſue. 8 ¶ Pergens ad bellum Ioſue cõtra habitatores Hai, erat in fronte exercitus uallatus, auxilio pugnatorum.

Ioſu. 10 ¶ Captis quinq; regib' dixit Ioſue ad principes, qui ſecum erãt. Ite & ponite pedes ueſtros ſuper colla regũ iſtorum: Nolite timere nec paueatis.

Ioſu. 14 ¶ Dixit Caleph ad Ioſue, octuaginta quinq; annorũ ſum hodie, ſic ualẽs, ut eo ualebam tempore, quãdo ad explorandum miſſus ſum, illius in me temporis fortitudo preſeuerat.

Iudic. 3 ¶ Ehud iudex & priceps exercit' Iſrael infronte gradiẽs, dixit ad populũ. Sequimini me, tradidit Dominus inimicos noſtros, in manus noſtras.

Gedeon dixit angelus. dominus te
cum uirorum fortiſſime: & poſt. Va: Iudic. 6
de, & in hac fortitudine tua, liberabis
Iſrael de manu Madian. Cumque ille
ſe humiliter excuſaret, audiuit. Ego
ero tecum, & percuties Madian, quaſi
uirum unum.

Ex præcepto Domini dixit Gedeō
exercitui. Qui formidoloſus eſt & ti Iudic. 7.
midus, reuertatur. Trecentis enim ui
ris, pulchro ſtratagemate Madianitas
vicit. ¶ Sanſon leonē manibus iner: Iudi. 14
mis lacerauit: Et poſt hoc, opera forti
tudinis multa fecit, ut patet cap. 15.
16. ¶ Audiēs Saul obſidionem uiro 1. Reg.
rū iabes Galaad, audacter & efficaci: 11.
ter & feſtinanter ſuccurrit eis.

Dauid in pueritia ſua, fortiter ſupe 1. Reg.
rauit & interfecit leonē & urſum, & 17
Goliath Philiſtæum.

Item Dauid uenit, cum uno milite, 1. R. 26
ad caſtra Saul, & intrauit tentorium
eius, tulit haſtam & ſcutum eius.

Pueri duodecim ex Iſboſeth, & duo
decim ex p̄te Dauid apprehēſo unuſ
quiſq; capite comparis ſui, defixit gla

dium in latus contrarii, & ceciderunt
ſimul. Vocatūq; eſt nomē loci illius,
ager robuſtorum.

2. Reg. 23. ¶ Deſiderāte & petēte dauid de aqua
ciſternæ Bethlehē, tres fortes milites
Dauid irruperunt caſtra Philiſtinoꝝ
& attulerunt ei de aqua illa.

4. Re. & 19 ¶ Viriliter egit Iehu, pcutiēs duos re
ges: & frēs Ochoziæ, & filios Achab
Et prophetas Baal occidit in multitu
dine numeroſa.

3. Reg. 11. ¶ Cum magna ſtrenuitate Ioiada pō
tifex eripuit regnum Iuda de manu
Athaliæ, & Ioas de genere Dauid par
uulum coronauit.

1. Pa. 11. ¶ Ioab filius Saruiæ, fuit princeps &
dux exercitus, qa in primis pcuſſit Ie
buſæum, qui habitabat in Hieruſalē
Nee. 2. & ita ſtatuerat Dauid.

¶ Dixit Neemias optimatibus & ma
giſtratibus Iudeorum. Surgamus &
ædificemus. Et confortatæ ſunt ma-
nus eorum in bono.

Nee. 4. ¶ Filij trāſmigratiōis ædificātes mu
rū i circuitu Hieruſalē, una māu facie
bant opus, & altera tenebant gladiū.

¶ Inimici filiorum tranſmigrationis Ne- terrebant eos uarijs modis, cogitan- tes, quod ceſſarent ab opere. Sed dixit Neemias. Quam ob cauſam, confor- taui magis manus meas.

¶ Audiētes filij Iſrael potētiā Holo- Iudit .4. fernis, ꝓparauerūt ſe diligēter ad reſi- ſtēdū, ꝑ occupātes uertices mōtiū, & muris circūdātes uiros ſuos ꝯgrega- uerūt frumēta i ꝑparationē pugnæ.

¶ Miram ſtrenuitatē habuit Iudith, Iudi. co eundo ad Holofernem, & occidendo 12. 13. eum in tentorio ſuo.

¶ Socij Danelis dixerunt Nabucho- Dan. 3 1 donoſor regi Babylonis. Deus noſter poteſt nos eripere de camino ignis: Quod ſi noluerit, notū ſit tibi, o rex, quod deos tuos non colimus.

¶ Daniel non omiſit, propter edictū Dan. 6. regis, quin oraret deum ſuum.

Mirā fortitudinē habuerūt Mathati 1. Ma. 2. as & filij eius, qa ita reſtiterunt Antio cho regi, & ꝑualuerūt toties cōtra eū.

Cōfidēter & ſternuiſſime Iudas Ma chabæus flumē trāſit ad caſtra hoſtiū, 1. Ma. 5 qui erant ultra ipſum flumen.

1.Ma.6 ¶ Eleazar filius Saura, cucurrit auda
ẽter ad elephãtem, & ſuppoſuit ſe ei,
& occidit eum, & cecidit in terram ſu
per ipſum, & mortuus eſt illic.

2.Ma.6 ¶ Eleazarus dixit tortorib⁹ ſuis. For
titer uitam excedendo, dignus appa-
rebo: Adoleſcentibus autem exem-
plar forte relinq̃, ſi prõpto animo ac
fortiter, p grauiſſimis ac ſanctiſſimis
legibus, honeſta morte perfungar.

2.Ma.7 ¶ Supermodum mater mirabilis, &
bonum memoria digna, quæ pereũ-
tes ſeptẽ fortiſſimos filios ſub unius
diei tempore cõſpiciens bono animo
ferebat propter ſpẽ, quam in deo ha
bebatur, ſingulos eorum hortabatur
uoce patria fortiter, repleta ſapientia,
& feminee cogitationi maſculinum
animum inſerens.

2.Mac. 11. ¶ Machabæus, & q cũ eo erant, ibant
prompti ad bellum cõtra Lyſiam, de
cœlo habentes adiutorem. Leonum
autem in more, impetu iruẽtes in ho-
ſtes, proſtrauerũt ex eis undecim mil
lia peditum, & equitum mille ſexcen-
tos. Vniuerſos autẽ infugã uerterũt,

¶ Virtute magna, reddebāt apoſtoli teſtimonium reſurrectionis Ieſu chriſti, & gratia magna erat ī oībus illis. Act. 4.

¶ Stephāus planus gratia & fortittudine, faciebat ꝓdigia & ſigna magna ī ꝑplo. Eius aūt fortitudo ꝑcipue apparuit i eo, Q đ Iudæis ꝯſtātiſſime reſtitit, & diram mortem patientiſſime tolerauit. Act. 6.

Fortitudo, eſt ꝯſiderata periculoꝝ ſuſceptio, & laborū ꝑpeſſio. Sed in hoc ꝯſtat Paulū apoſtolū fortiſſimū militē Chriſti fuiſſe, q tot, & tāta pericula, pro Chriſto ſuſtinuit, & tot, & tales labores ſuſcepit. Sicut patet ab undecimo Actorum, uſq; ad finem, Ipſe ēt hos enumerat ad. 2. Cor. 11. Cicer. 2 Rheto. A ct. 11

¶ De confidentia & magnanimitate.

MOyſes ſtetit; corā Phraonē multoties & ꝯfidēter arguebat cū. Exo. 5.

¶ Cōfidenter, licet reuerēter, arguit Nathan propheta Dauid, poſt adulterium & homicidiū ab illo cōmiſſum. 2 Reg. 12

Dixit Helias ad Achab Nō ego turbaui domum Iſrael, ſed tu & domus patris tui, qui dereliquiſti mandata 3. Reg. 18.

Domini. Et poſt hoc fecit prophetas
quadringētos quinquaginta occidi.
3. Reg. ¶ Idē quoq; Achab regi Iſrael, dicē
21. ti ſibi. Nū iueniſti me inimicū tibi reſ
pondit. Inueni, eo quod uenundatus
ſis, ut faceres malū in cōſpectu Dñi.
4. Re. 1 ¶ Itē poſtea dixit Ochoziæ regi Iſra-
el. De lectulo, ſuper quem aſcendiſti,
non deſcendes.
4. Re. 3 ¶ Eliſeus mira libertate dixit ad Iorā
regem Iſrael, exercitu circunſtante:
Quid mihi & tibi eſt? Vade ad pphe
tas patris tui.
2. Pa. 17 ¶ Fuit Dominus cum Ioſaphat, quia
ambulauit i uijs Dauid patris ſui. Se
quitur: Cumq; aſſumpſiſſet cor eius
audaciam, per uias Domini &c.
2. Pa. 24 ¶ Spiritus Domini induit Zachariā,
filium Iuiadæ, & ſtetit in cōſpectu po
puli dicens. Quare tranſgredimini
præceptum Domini? Qđ uobis non
proderit.
2. Pa. 32 ¶ Ezechias ꝯfortauit bellatores ſuos
dicēs. Nolite timere regē Aſſyriorū,
& uniuerſam multitudinē q̄ cū eo ē.
Plures enim nobiſcū ſunt, q̄ cū illo.

Sanaballat & cæteri inimici dolen- Ne.4.6.
tes de ædificatione muri Hieruſalem
niſi ſunt ut poſsent reſiſtere & terreř
Neemiam uarijs modis ſed non pote
rāt pp eius magnanimitatē. ¶ Miræ Iudi. 10
magnanimitatis fuit Iudith quæ iei- &.13.
mis iuit ad tentorium Holofernis &
eū ibi occidit. Eſth. 3.
Mardochæus magnanimiter renuit a 4.&.5.
dorař Amā ſupbiſſimū. licet ſciret re
gē hoc præcepiſſe. Idē ēt cū magna
ſæueritate & libertate loquebať regi
ne dicēs. Ne putes ꝙ aiam tuā liberes
qa in domo regis es ſi eni nūc ſilueris
ꝑ aliā occaſſionē liberabuntur Iudæi
& tu & domus patris tui peribitis. Dan. 3.
Ananias & ſocij eius ꝯfidenter Na
buchodonoſor regi dixerunt. Deus
nř quē colimus poteſt nos eripeř &c. Dan. 6.
Similiter Daniel qui de edicto re-
gis Darij non curauit ſed dominum
ſuum more conſueto orauit. 1. Ma. 2
Matathias & filij eius magnanimiter
rebellarūt & reſtitueřt regi antiocho. 1. Ma.
Vidētes ſocij iude Machabæi exer
citum uenientē dixerūt. Quomodo

poterimus pauci pugnare ad multitudinem tãtam, & tam fortem? & ait Iudas. Facile eſt concludi in manus paucorum. Et non eſt differentia in conſpectu dei, liberare in multis, aut ĩ paucis, qa nõ eſt in multitudine exercitus
1. Ma. 3 uictoria belli, ſed d̃ cœlo fortitudo ẽ.
¶ Signum magnanimitatis dedit Timotheus exercitui ſuo de Iuda Machabeo, ſi tranſirẽt fluuium ad hoſtes audacter, & ſic fecit iudas, & magnam
1. Ma. 9 habuit uictoriam.
¶ Elezar filius Saura cucurrit audacter ad elephantem, ubi credebat eſſe
1. Ma. 9 regem & ſuppoſuit ſe ei &c.
¶ Cum dicerent ſocij iudæ ad eum, ut liberarent animas ſuas qa hoſtes erãt multi, & ipſi pauci: Reſpondit iudas: Abſit rem iſtam facere, & ſi appropiauit tempus noſtrũ, moriamur in uirtute, & non inferamus crimen gloriæ
Eodem noſtræ.
¶ Ionathas animauit ſuos ad pugnã, ex eo qđ bellũ erat, ex aduerſo, & aqua iordanis hic & inde, & ripæ & paludes & ſaltus, & nõ erat locus diuertendi.
Cum

¶Cũ eſſet Ionathas ĩ prælio ꝯtra alie- 1. Mac.
nigenas, reliq̃rũt eũ oẽs ex ſuis excep- 11.
tis duobus. Sed uidẽtes, q̃d dux forti-
ter pugnaret, reuerſi ſũt fugiẽtes, & ce-
cidrũt de alienigẽis tria millia uirorũ.

¶Eleazarus quoq; magno animo ꝓ 2. Ma. 6
patrijs legibus morti ſe obiecit.

¶Nec minoris animi fuit mulier illa 2. Ma. 7
quæ cum ſeptem filijs mori maluit, q̃
patrias leges præuaricari.

¶Egregius militiæ dux. Iudas Ma- 1. Mac.
chabæus ad eas, quæ amplius urge- 10.
bant, pugnas ſe conuertit.

¶Machabæus, & qui cũ eo erant, ui- 2. Mac.
dentes auxilium de cœlo ſibi miſſum 11.
conualuerunt animis, non ſolum ho-
mines, ſed & beſtias fortiſſima, & mu-
ros ferreos parati intrare.

¶Crucifixo Domino, Ioſeph ab Ari- Mat. 27.
mathia, audacter introiuit ad pilatũ
& petijt corpus Ieſu.

¶Ille cæcus natus, a Domino illumi- Ioan. 9.
natus, libera uoce ueritatem de Do-
mino fatebatur.

¶Dixit Thomas ad diſcipulos. Ea- Ioã. 11.
mus & nos ut moriamur cum eo.

Mat.26. ¶ Petrus q̄ ad uocē unius ancillæ pa
Act.2.3 uefactus Chriſtū negauerat, recepto
4.5. ſpū ſancto, fuit tāta uirtute idutus, ut
corā ppſo Phariſæorū ac magiſtra-
tuū collegio, ipſū cū oī fiducia p̄dica
Act.5. ret. ¶ Magiſtratus & miniſtri arguē-
do dixerūt, apoſtolis p̄cipiēdo. Præci-
pimus uobis, ne doceatis in nomine
iſto: Et ecce repletis Hieruſalē doctri-
na ueſtra, & uultis ſup uos īducer̄ ſan
guinē hoīs iſtius. Rñdentes aūt petr⁹
& Apoſtoli, dixerūt. Obedir̄ magis o
Act.6. portet deo, q̄ hoībus. ¶ Stephāus ple
&.7. nus gratia & fortitudie, Chriſtū do-
minū cū mira libertate p̄dicabat, & Iu
dæos icrepās, ɔfūdebat, dicēs inter cæ
tera. Dura ceruice, & icircūciſi corde
& auribus, uos ſemp ſpiritui ſctō re-
Act.13. ſtitiſtis. ¶ Paulus apſus, p̄ſente paulo
ɔcōſule, Elymā magū duriſſime icre
pauit & ad tēp' lumie oculoꝝ priua-
Act.16 uit. ¶ Cū mandaſſet magiſtratus, ut
Paulus & Silas liberarētur ā carcer̄,
Paulus dixit eis. Cæſos nos publice,
hoīnes Romāos, indemnatos miſe-
runt in carcerē, & nunc occulte nos

eijciunt. Et ſic locutus eſt quod illi ti
mentes uenerunt, & rogauerunt eos,
ut egrederentur de illa ciuitate.

¶ Cómota & cófuſa ciuitate Epheſi- Act. 19
na, ciues impetũ fecerunt unanimiter
ĩ theatrũ raptis comitibus Pauli. Pau
lus autem uoluit intrare in ipſum, ſed
non permiſerunt eum diſcipuli.

¶ Valeedicens fratribus de Aſia dice
bat Paulus. Spiritus ſanctus ꝑ oẽs ci- Act. 20
uitates proteſtať mihi, ꝗa uincula &
tribulationes me manẽt ĩ Hieruſalẽ,
ſed nihil, inꝗ, hoꝝ uereor, nec facio a-
nĩmã meã ꝓcioſiorẽ ꝗ̃ me. &c. Corã
illis iudicib', quos habuit paulus, mi
rã magnanimitatẽ oñdit, uidelicet, co- Act. 23.
rã Anania principe ſacerdotũ. Felice 24. 25
Feſto, a quo mãifeſte grauatus, Cæſa-
rẽ appellauit. In tot & ĩ tãtis ꝑiculis
ꝯſtitutus Paulus, ſemꝑ fuit ĩtrepidus
& ſecurus, & hoc præcipue apparuit Act. 27
in tẽpeſtate, quam paſſa eſt nauis ſua,
de ipo btõ Pau. dicit Augu. illũ opor Auguſt.
tunũ (inqt) & fortiſſimũ uirũ, qi ſuis ĩ lib. xiiij
firmitatib' gloriať, ꝗ & plus oib' ſuis de ciui.
cũ apl'is laborauit, illũ inꝗ, ueꝝ atletã dei. ca. 6

Chriſti, doctum ab illo, uinctum de illo, crucifixũ cũ illo glorioſum in illo, i theatro huius mũdi cui ſpectaculũ factus ē, & angelis & hominibus, legitime magno agone certãtẽ, & palmã ſupnæ uocationis in anteriora ſeſtãtẽ oculo fidei libentiſsime ſpectãtẽ ✱ſpectamus gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus, Foris habentem pugnas, intus timores, cupientem diſſolui & eſſe cum Chriſto. &c

℄ De patientia & manſuetudine. in iniurijs & tormentis.

Gen. 22 MAnſuete ferebat Iſaac cũ pater ſuus eum immolare uellet.

Ge. 27 & 5. ℄ Ioſeph facinus, quod in eum cõmiſerant fratres ſui, & patienter tulit, & clementer indulſit.

Eodem ℄ Speciale mandatũ dedit fratribus ſuis Ioſeph dicẽs. Ne iraſcamini i uia.

Nu. 12. ℄ Cito orauit Moyſes ꝓ Maria, quæ cõtra eum tam inique locuta fuerat, & per orationem eius ſanata fuit.

Nu. 16. ℄ Murmurabat populus cõtra Moyſen & Aaron dicens. Vos interfeciſtis populum domini, & cum iratus eſſet

Dominus, ut percuteret populum, di
xit Moyſes ad Aarō. pge cito ad po
pulum, ut roges pro eis, & ſequitur.
Quod plaga ceſſauerit.

¶ Filij Ephraim iurgantes fortiter cō Iudic. 8.
tra Gedeonē, ſedati fuerunt, propter
eius mãſuetã reſponſionē. Quid eni
tale facere potui, quale uos feciſtis?

¶ Noluit ſuſtinere Saul, quod occide 1. Reg.
rentur uiri, qui detraxerant ei. 11.

¶ Potuit Dauid pluries, & noluit, oc 1. Reg.
cidere Saul, ipſum acriter pſequentē, 24. 26.
quãdo abſcidit oram chlamidis eius
quando inuenit eum dormientem.

¶ Fugiēs Dauid a facie Abſalon, pa 2. Reg.
tienter dixit ad Sadoch. Si inuenero 15. 16.
gratiã in oculis Domini, reducet me.
Et ad Semei maledicentem ſibi. &c.

¶ Mephiboſeth patiēter ſuſtinuit ini 2. Reg.
q̃ ſentētiã ɔtra ſe latã. Dixerũt ſenio 19.
res, dantes conſiliũ Roboã. Si placue 3. Reg.
ris populo huic, & lenieris eos ỽbis 12.
clementibus, oĩ tempore ſeruiēt tibi. 2. Pa. 10

¶ Homines, qui uenerant ad capien 4. Re. 6.
dũ Eliſeũ, nõ pmiſit ipſe illos aliquid
mali habere, ſed præcepit eis mēſam

aponi, & refectos abire permiſit.

To. 2. 3 Excæcatus Tobias, mirā patientiā oſtendit erga diuinum flagellū, & irriſionem amicorum & uxoris.

Tob. 3. Filia Raguelis Sara, grauem contumeliam ab ancilla prolatam. Patienter tulit, nihil reſpondens ſed ſtati ad orationem ſe conuertens.

Iob. 1. 2 Iob fuit patiēs ꝑdendo ſua & ſuos & quaſi ſeipſum. Et notandum, quod ſimul amiſit bōa ſua, & liberos ſuos & ſic uehemētior fuit tentationis impetus. item illi qui remanſerunt, de amicis ſuis, plus ei deſolatiōis q̄ ꝯſolationis attulerunt. Vt patet in uxore, & in illis amicis, qui fuerūt ei ꝯſolatores oneroſi.

Dan. 3. Alacrem patientiā exhibuerunt ſocij Danielis, miſſi iuſſu regis, ī fornacem ignis ardentis. Et tātum, uel amplius fuit laudatus deus ex eorū patientia, quam ex Danielis ſapientia.

2. Ma. 6 Cū plagis torqueretur Eleazarus, dixit. Domine tu ſcis, quia cū a morte poſsem liberari duos cordis ſuſtineo dolores, ſecundum animā uero, ꝓpter timorē tuū, libēter hæc patior.

¶Septē illi frēs cū matre ſua alacri animo paſſi ſunt horrenda tormenta 2. Ma. 7

¶Cū iterrogaſſet Petrus dñm, quoties peccabit i me frater meus, dimittā ei, uſq; ſepties? Audiuit: Nō dico uſq; ſepties, ſed uſq; ſeptuagies ſepties. Mat. 18

¶Ad remittendū fratribus ex corde, induxit dominus parabolam ſerui nequam, cui decem milia talenta a Domino liberaliter fuerunt dimiſſa. Eodem

¶Cum audiſſet iacobus & ioānes, q Samaritani non receperunt nuncios Domini, quos pmiſerat, dixerūt. Vis dicamus, ut ignis deſcēdat de cœlo, & cōſumat illos Et dñs icrepauit illos, & dixit. Neſcitis cuius ſpiritus eſtis. Luc. 9

¶Mulier in adulterio deprehenſa, & coram Domino accuſata, nihil omnino accuſatoribus reſpondebat. Dominus autem pro ea uerbum aſſumpſit, & eam benigne abſoluit. Ioan. 8

¶Cedēdū eſt quādoq; furori pſequētiū. unde Dominus qui pati & occidi uenerat, non ut timidus, ſed ut prouidus, & horā paſſionis competentē expectās, rabiē iudeoꝝ pſes deuitauit. Luc. 4

Luc. 4. Ieſus aũt trãſiẽs p mediũ illo
Ioan. 8. rũ ibat. ¶Et Ioãnis. 8. capite & deci
Mat. 11 mo. Abſcondit ſe, & exiuit de tẽplo.
¶De ſeipſo dominus ait. diſcite a
Patiẽtia me, quia mitis ſum & humilis corde
Chriſti ¶Dominus noſter patiẽter tulit iniu
rias illatas, uerbis & factis. Verbis q
dem detractorijs, contradictorijs, de
riſoriis & cõtumelioſis detraxerunt
enim ei occulte & manifeſte. Occulte
intra ſe loquendo & ipſum temere
Luc. 7 & nequiter iudicando. Hic ſi eſſet p
pheta ſciret qualis hæc eſſet mulier:
Item Matthæi. 9. Lucæ quinto. Hic
blaſphemat. Manifeſte quando dice
Mar. 2. bant diſcipulis eius phariſæi. Quare
cum publicanis & peccatoribus man
Mat. 12 ducat & bibit magiſter ueſter?
Luc. 11 Itẽ quando eius miracula deprauа
bant dicẽtes. in Beelzebub principe
dæmoniorũ eijcit dæmonia. Mat. 12.
Luc. 11. Itẽ. Non eſt hic homo a deo,
qui ſabbatum nõ cuſtodit, & ibidem
Ioã. 7. 8 ſcilicet, Io. 7. 9. Nos ſcimus quia hic
9. & 10 homo peccator eſt.
Item dicebãt eũ habere dæmoniũ,

❡Cōtradictoria ꝟbo uerba ſuſtinuit. Ioānis octauo, Tu de te ipſo teſtimonium perhibes: Teſtimonium tuum nō eſt uerū, & ibidē. Quinquaginta ānos nōdū habes. & Abrahā uidiſti?

❡Et ꝟba deriſoria, cum dixiſſet: Nō eſt mortua puella, ſed dormit, deridebant eum. Mat. 9. Luc. 8.

❡Item uerba cōtumelioſa. Nōne benedicimns nos, quia Samaritanus es tu, & dominū habes? Et lucæ quinto. Quis ē hic q̄ loqtur blaſphemias oiā. 7. 8 Luc. 5.

❡Specialiter autem in tēpore paſſionis ante crucē, in domo Annæ & Caiphæ, corā Pilato, Herode. &c. Ac demum dum penderet in cruce, huiuſcemodi uerba multa audiuit ꝯtra ſe. Mat. 26 &. 27. Mar. 14 &. 15. Lu. 22. &. 23.

❡In factis itē graues iniurias paſſus fuit. Nā ipſo prædicante repleti ſunt omnes inſyangoga ira, & eijcientes eum extra ciuitatem, uoluerunt eum præcipitare de ſupercilio montis. Et iterum ad lapidādum ipſum, lapides ſuſtulerunt. Luc. 4. Ioan. 8. ioā. 18. &. 19.

❡Item cū exiret de Hieruſalē, & uellet trāſire Samariam, Samaritani nō Luc. 9.

cios, quos præmiſit, recipe noluerũt.
Ioan. 8. ¶Præterea ipſo prædicãte, & iudeos
Luc. 23. de eoꝝ malitia increpãte, illi ad lapi
Mat. 27 dãdũ eũ, lapides ſuſtulerũt. Hoc totũ
paꝝ fuit reſpectu eoꝝ, quæ in paſſiõe
ſuſtinuit. Circa quæ notare poteris:
quod ſecũdũ ea quæ prædixerat, fuit
deluſus & flagellatus, & crucifixus,
ĩluſus ĩ domo Caiphæ. uiri (inigt tex
tus) q̃ tenebãt eũ, illudbãt ei dicẽtes.
Aue rex iudeoꝝ &c. Similia ĩ prætoi
rio Pilati p̃ſidis agebãt, genu flexo il
ludebãt ei. &c. ¶Similiter illuſus fu
it in domo Herodis, ſpreuit illum cũ
Luc. 23. exercitu ſuo, & illuſit ei.
Mat. 27. ¶Item illuſus fuit dominus Ieſus in
patibulo crucis pẽdẽs, & hic a militi
bus & ſacerdotibus, & cõmũiter a p̃
tereuntibus, & latronibus. Siquidẽ
de militibus dicitur. Illudebant ei mi
lites accedentes, & acetum offerẽtes.
De ſacerdotibus autem. Principes ſa
cerdotũ cum ſcribis & ſenioribus il
ludebant ei, dicentes. Alios ſaluos fe
cit, ſeipſum non poteſt ſaluum face
re &c. Prætereuntes autem, blaſphe

mabant eum, mouentes capita ſua &c, cætera. Latrones, qui crucifixi erant improperabant ei.

¶Vlterius nota, qđ fuit illuſus nu tibus & ſignis, quādo mouebāt capi ta ſua, & flectebāt gēua. Verbis. Q ñ dicebant ſalutantes. Aue rex iudæo rum. Factis. Quādo fuit ſpinis coro natus, & arundo, loco ſceptri poſita ī manu eius ſputis deturpatus. Nunc ueſte purpurea nunc alba ueſtitus. Luc. 23 Eodem

¶Saluator nr̄ ī ſua paſſiōe, māſuetu dinē exhibuit ad ꝓditorē, quē uoca uit amicū, ad lictorē, cui' aurē ſanauit. Mat. 26 Ioā. 18.

¶Ad Annam, ad Cayphā, ad Pilatū, corā qbus fuit falſiſſime accuſatus, manſuetiſſime reſpondit. &c. &. 19. Luc. 23.

¶Item ad crucifixores, pro qbus ora uit, Et ad latronem, cui tam benigne reſpondit &c. Luc. 22.

¶De flagellatiōe pēſandū eſt. Quia ipſe domius primo flagellatus fuit ī capite. Percutiebant caput eius arun dine. item in facie. Et apud ioannem capitulo. 19. Vnus miniſtrorū aſſiſtēs pōtifici, dedit ei alapam. Itē in collo: Ioā. 19. Mat. 27.

Colaphis eũ cædebant, & in toto cor pore. Tradidit illis Pilatus Ieſum fla gellis cæſum, ut crucifigeretur. Circa quod notari poteſt, quod flagellari ſo lent in capite inſcij qui erudiuntur. In collo ſerui, qui de domo eijciunt. In facie rei, qui nuncupantur. In toto corpore ſcelerati, qui puniuntur.

¶ Item cõſiderari debet ab anima fi deli, qđ ipſe fuit flagellatus, linguis blaſphemãtium, improperantium, ac clamantium Crucifige eum. Palmis percutientium, ut in Matthæo uigeſi moſexto. Alij palmas in faciẽ dede runt In arũdine & flagellis. Sicuti ui

Ioã. 18. ſum eſt in Matthæo & Marco.

¶ Ad oĩs ꝓo iniuriæ cumulũ multũ facit, quod Dñs dominantiũ, q ſoluit cõpeditos, & illumĩat cæcos, ipſe fuit tanq̃ latro captus, & ligatus, Miniſtri Iudeorum ait Ioannes. Cõprehẽderũt

Ioã. 18. Ieſum & ligauerunt eum.

Luc. 23 ¶ Itẽ fuit latroni poſtpoſitus. Quia

Mat. 27. petierunt Iudæi Barrabam ſibi dimit ti, & dominum crucifigi, teſtantibus Euangeliſtis. Et tamen ille erat latro.

& in ſeditione fecerat homicidiū. Vñ
Ille Barrabas erat homicida, ſeditio-
ſus, latro iſignis, i malicia diffamis.
¶ Fuit inſuper in medio latronū po- Ioā. 19
ſitus, quaſi eſſet magiſter eorū, & ſce
leratior omnibus. Vnde Ioannis. 19.
Medium autem Ieſum. &c.

¶ Præterea pēſandū eſt, qđ ipſe fuit
in omnibus membris corporis afflí-
ctus, ſeu ſenſibus. Oculi nāqꝫ eius ui
debant illos tortores ſuos rabidos &
crudeles: Itē piā matrē ſuā pariter in
aīa crucifixā, & dilectū diſcipulū, &
mulieres deuotas cōpatiētes. Aures
aūt, uerba blaſphemiæ inſultationis
deriſiōis, & impropij audiebāt. Nares
etiā ratiōe loci Caluariæ, ī quo cruci-
fixus eſt ubi decaluabant & decapita
bāt malefici poterāt fœtore grauari.
Guſtus eius fuit afflictus i hoc, quod
fuit potatus uino myrrhato, uel ace-
to cum felle mixto. In quibus datur ī
telligi, potum fuiſſe amariſſimum.
¶ Senſus autem tactus, per totū cor-
pus diffuſus, ubi dolorē ſenſit in mē-
bris, uidelicet, flagellatis in māibus

& pedibus, clauis atrociter pforatis.
Ioã. 19. ¶ Poterit etiam cõſiderari, quod ipſe
Mat. 26 Dominus Ieſus ſuſtinuit danum i re:
Mar. 14 bus, quas ſecundũ hominem habuit.
Quia fuit ueſtimẽtis nudatus, ab ami
cis dreli ctus. Vñ diſcipuli relicto eo,
oẽs fugerũt, afflictus i toto corpore,
ut dictũ eſt, per acerbiſſimã paſſionẽ.
¶ Itẽ paſſus eſt in corde, uel in mẽte:
Quia compatiebatur, ibi amicis aſtan
tibus, & inimicis eum ignorãter cru
cifigentibus.
¶ Tũ etiã paſſus eſt quodãmodo, &
læſus in fama, ſeu opiniõe, qa dicebãt
eũ populi fuiſſe ſeductorẽ. Domine di
xerunt ad Pilatũ, Pricipes ſacerdotũ.
Recordati ſum, ꝙ ſeductor ille. &c.
¶ Aduertendũ eſt etiam circa ſaluti
feram paſſionem Domini noſtri Ieſu
Chriſti, qꝺ fuit turpis, immo turpiſ
ſima & ignominioſa: Ratione loci.
Quia in Hieruſalem ubi notus, uoca
tus & honoratus fuerat, & multa mi
racula fecerat. &c.
¶ Item ratione temporis, uel diei.
¶ Quia in die ſolẽni Paſchæ, quãdo

conuenerat ad diem feſtum, maxima multitudo hominum, & hora quaſi ſexta, fuit ductus ad crucẽ, ut ab omnibus poſſet ſciri.

Itẽ & ratiõe generis ipſius mortis. Quia morte crucis, morte debita maledictis malefactoribus & iniqs. Tũ & ratione modi, ad ipſum tormentũ eundi. Exijt enim Ieſus baiulans ſibi crucẽ, quod certe non legitur de alijs duobus nequã, qui ducebãtur cũ eo. ¶ Item & ratione cõſortij, nã fuit crucifixus in medio duoꝝ latronũ, quaſi eẽt unus ex eis, uel maxim' aut magr̃. ¶ Adhuc aggrauat̃ illius benedicta paſſionis acerbitas, ex naturali dominici corporis cõplexiõe. Certũ eſt enĩ illud ſacrũ corpus fuiſſe cõpletiõis optimæ, & mirabiliter d̃licatæ: Vt pote organizatũ ſpiritus ſãcti oper̃. Vñ ſine aliquo naturæ uitio uel errore, unde caro ſua, ſãcta nullam habuit rebellionẽ uel pugnã contra ſpiritum. Eticcirco ſpiritus merito magis diligebat ipſam, q̃ alterius ſpiritus, uel anima debeat diligere corpus ſuum.

næ & ex diuturnitate, paſſionis acerbitas aggrauatur. Nam multi martyres igne cremati, uel aqua ſubmerſi, aut capite truncati: martyriũ ſuũ celeriter cõpleuerunt. Paſſio ꝟo dominica durauit, quaſi ad inſtãti cõceptionis ſuæ, uſq; ad horã mortis. Certiſſime namq; præſciuit, qcqd ſua humanitas paſſura fuit: Specialier tñ & ↄtinue durauit, ab illa hora poſt cœnam uſq; ad ſextæ feriæ horam nonam.

Item ex qualitate membrorum, in quibus paſſus fuit, uidelicet, in pedibus & manibus, quæ ſunt mẽbra neruoſa, & doloris maxime perceptiua.

Luc. 22. Signum autẽ, quod paſſio Domini acerbiſſima & grauiſſima fuerit, ex hoc præcipue poteſt haberi, quod narrante Luca, in oratione poſt cœnam ex uehemẽti imaginatione futuræ anguſtiæ factus eſt ſudor eius, ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram.

Mat. 26 Eandem uero dominicam paſſionẽ reddit inæſtimabiliter gratioſam, qđ ad illam ſponte ſe obtulit, ſurgite aiebat. Ecce appropinquat q̃ me tradet.

Et apud

Et apud Ioan. 18. Iuit obuiam miniſtris quærentibus Ieſum Nazarenum Et cū audiſſent dñm dicētē: Ego ſum ceciderūt in terrā. ¶ Item captus, uinctus, ignominioſe ductus, mēdaciter accuſatus, colaphizatus, ſputis illinitus, flagellis cæſus, ſpinis deriſorie coronatus. Nullū uerbū, aut ſignū impatientiæ ſeu turbationis oſtēdit. Quinimo multiplex beneficiū illis a quibus ita præmebaẽ oſtēdit. Nā aurem amputatam ſeruo ſacerdotis ſanauit, multa pia & utilia ꝟba illis dixit, & ꝑ crucifixoribus ſuis clementer orauit, patrē ſuū dulciter, iuocans, & eos benigne excuſans. Pater, iquit, dimitte illis, non enim ſciunt quid faciunt Luc. 23

Deniq; hæc omnia paſſus eſt, non propter ſe ſed propter nos. Nā ꝓpter peccata tollenda, quia quæ nō rapuit. tunc exoluit. Vnde propter neceſſitatem & utilitatem noſtram, non propter ſuā. Animam poſuit pro omnibus amicis ſuis, pro nobis qppe liberandis uoluit comprehēdi, pro nobis redimendis, uoluit uendi, pro nobis

De conſtantia & perſeuerantia in propoſitis.

NOn ē reſpiciēdū retro poſt egreſſum de ſocietate malorū, ſicut fecit uxor Loth, q̄ uerſa eſt in ſtatuam. Gen. 19

Singulis diebus, moleſta erat ioſeph domina eius. Et tamen ille perſeuerā ter reſiſtebat operi nephario. Gen. 39

Nūquam potuit Moyſes iraſci, aut uinci, quod uel in Ægypto immolaturus Domino remaneret, uel puulos aut iumēta ppl'i dimitteret Pharaoni. Exo. 8, 9. & 16

Dure rephēſus Dauid a frē ſuo maior & ēt diſuaſus a Saule, nō deſtitit ab incepto ſed uiril'r pugnauit, & Goliath ꝟicit. 1. Reg. 17. ¶ Perſeuerāter egit Ioab in obſidiōe Rabbath, donec capta fuit ciuitas. 2. Reg. 12. ¶ Itē in ꝑlio ꝯtra Abſalon. 2. R. 18. ¶ Et contra Sebam filiū Bochri, in obſidione ciuitatis Abela. 2. Reg. 20.

¶ Q uāuis Neemias i ædificādo multa paſſus fuit impedimenta, nō tamen ceſſauit ab opere, donec murus fuit totał'r ꝯſtitut'. Ne. 4. 6. Cū Tobias ſemꝑ ab īfātia ſua timuerit deū: ñ ē ꝯtriſtat' cōtra dñm, qd' plāga cæcitatis euenerit Tob. 2.

ei, ſed imobilis in dei timore pmāſit.
Iudit. 4. Eliachim ſacerdos magnus, allocutus eſt omnem Iſrael dicens. Scitote quoniam exaudiuit Dominus preces noſtras, ſi manentes permāſeritis in ieiunijs & orōnibus i ꝯſpectu dei &c.
Eſthe. 3 Scire cupiebāt famuli regis Ahaſueri:
4. & 5. Vtrum Mardochæus perſeueraret in ſententia, de non adorando Aman: qui ita conſtanter perſtitit in propoſito, ut non ſolum adorare uoluerit, ſed nec ei aſſurgere tranſeunti.
Dan. 3. Socij Danielis conſtanter dixerunt Regi Babylonis. Notum ſit tibi rex, quod deos tuos nō colimus, & ſtatuā
Dan. 6. tuā nō adoramus Nō dimiſit Daniel pp crudele decretū Darij, qn oraret in die, ſicut ante ꝯſueuerat, dn̄m ſuum.
Dan. 13 Cōſtanter reſtitit Suſanna duobus presbyteris ſenibus, qui eā tam uehementi pulſatione tentabant.
Multi de populo Iſrael diffiniérūt
1. Ma. 1 apud ſe ut non manducarent immunda, & elegerūt magis mori, q̄ coinqui
2. Ma. 6 nari immundis.
Miram conſtantiā & perſeuerātiā

habuit Eleazarus in tormētis, & magis elegit grauiſſima morte puniri, q̃ contra legem carnes edere porcinas, uel ſimulare ſe comediſſe.

Septē illi fratres cū pia matre ſua, bene perſeuerauerunt, uſque in finē, nec poterant ad præuaricationem legis adduci, blanditijs, aut tormentis. 2. Ma. 7

Firmiſſimū uirginitatis propoſitū habuit beata Maria uirgo, quæ noluit conſentire in conceptione filij, donec intellexit quod hoc fieret non opere uiri, ſed uirtute Spiritus ſancti. Luc. 1

Ponit Dominus exēplū de illo homine ab alijs illudēdo, qui icepit turrim ædificare, nec potuit conſumare. Luc. 14

Cæcus natus, a Domino illuminatus, conſtanter perſeuerauit ꝯtra pharisæos ueritatē confitens & defendēs Ioan. 9

Omnes diſcipuli Domini erant ꝑſeuerātes in oratione unanimiter cū mulieribus, & Maria matre Ieſu. Act. 1

Principes Iudæoꝝ uidētes Petri ꝯſtātiā & Ioannis, cōperto ꝙ hoīes eſſent ſine literis, & idiotæ admirabantur Act. 4

Videns Barnabas qđ multi Antio Act. 11

Cōtra Amalech, filios Iſrael impe dire nitentem miſit Moyſes Ioſue ad pugnandum. Ipſe uero in propria perſona nō iuit, ſed in orōne permāſit, & plus fecit orādo, ꝗ ille manibus feriē do. Exo. 17.

¶ Filij iſrael moti, ualde animoſe aggreſſi ſunt bellū ꝓhibente Moyſe contra Amalechitas & Chananæos. Illi autem percutientes & cōcidentes filios iſrael, ꝑcuſſi ſunt uſq; Horma. Nu. 14.

¶ Rex Arad pugnauit contra filios iſrael, & duxit inde prædam. Illi uero uoto ſe Domino poſtea obligantes, uicerunt eum, & urbes hoſtium ſub uerterunt. Nu. 21.

Ex præcepto domini pugnātes filij iſrael contra Madianitas, tātam uicto riam habuerunt, quod triginta duo millia uirginum fuerunt in præda, & tamen de populo iſrael non fuerunt, niſi duodecim millia pugnatorū: De quibus nec unus quidem in prælio mortuus eſt. Nu. 31.

Ioſue. 6.

Vociferāte populo & clāgētibus tu bis, ſicut præceperat Ioſue, muri Hie richo corruerūt, & ſic capta ē ciuitas

Ioſ.7.8. Occaſione præuaricationis Achã, filij Iſrael fugati fuerunt uiris urbis Hai. Poſt expiationẽ aũt peccati, ad p̃ ceptũ Dñi, capta fuit ciuitas & ſubuerſa.

Ioſu.10 ¶ Cũ pugnaret Ioſue ꝯtra quinq; reges, qui uenerant ad deſtruẽdũ Gabaonitas, miſit Dominus ſuper illos lapides magnos d̃ cœlo & multo, plures lapidibus mortui ſunt grãdinis, quam quos gladio percuſſerunt filij Iſrael. Tunc ad uocem Ioſue, ſtetit ſol per ſpatium unius diei, ut poſſet delere funditus inimicos ſuos.

Eodẽ Notabile eſt autẽ, quod licet in acquiſitione terre promiſſionis dicatur quod Ioſue omnem terram percuſſerit cum regibus ſuis, & quod præter Gabaon, omnes debellando ceperit. Tamen legitur ibi: Dominus autem Iſrael pugnauit pro eo: Vnde quãuis filij iſrael manibus fortiter pugnarẽt tamen Deo attribuebatur uictoria.

Iudic.1. Poſt mortem Ioſue, filij iſrael non leguntur iuiſſe ad prælĩũ, niſi prius conſulto Domino, & ſic iuerunt. Et tradidit Dominus Chananæ & Pharez

ſaxum in manus eorum.

Multas gẽtes dimiſit Dñs ĩter filios Iudic.3
Iſrael, ut erudiret in eis Iſraelẽ, & oẽs
q̃ nõ nouerant bella Chananæorũ &
diſcerent filij eorũ, certare cum hoſti-
bus, & habere ↄſuetudinem præliãdi

Suſcitauit Dominus Iſraeli, ſalua-
torẽ nomine Ehud, q̃ percuſſit Eglon Eodẽ
regem Moab. deſcenderuntq; cũ eo
filij Iſrael ipſo in fronte gradiente, q̃
dixit ad eos. Sequimini me, tradidit
enim dominns inimicos noſtros in
manus noſtras. Et ꝑcuſſerunt de Moa
bitis circiter decem milia. Iudic.4

Dixit delbora ad Barach, Surge, hæc
eſt dies in quo tradit dominu Siſa-
ram in manus tuas. Perterruitq; do-
minus Siſarã & omnes currus eius,
ita ut omnis hoſtium multitudo uſq;
ad internitionem caderet. Iudic.7

In trecẽtis uiris, q̃ manu ad os ꝓij-
cientes aquas biberunt, liberauit do-
minus iſrael de manu Madiã & Ama
lech, qui erant in maxima multitudi
ne tempore Gedeonis. Iudic.4.

Abimelech filios Hieroboal ex cõ

flētibus & ieiunantibus, dixit eis do minus: Cras tradã eos ĩ manus uñas, & tūc plenã uictoriã habuerūt de ipſis. ℭ Tpe Eli ſacerdotis, filij iſrael 1. Re. 4.
d̄bellati fuerūt a Philiſtæis: & poſtea quaſi tētantes deum, tulerunt arcam Domini ſecum, ſperātes per eã p̄ſum ꝑtuoſe uictoriã habituros. Philiſtæi uero ꝯfortātes ſe mutuo, iteꝝ uicerūt eos, & arcã Dñi ceperunt in prælio.
ℭ Clamāte ad dñm Samuel pro filijs 1. Re. 7.
Iſrael, & ſacrificiū pro eis offerēte intonuit dñs fragor̄ magno ſuꝑ Philiſtijm & cæſi ſūt ab iuice iter ſeipſos fugati. Cū obſeſſi eſſent uiri Iabes Galaad, a Nahas rege Ammonitaꝝ cito ſuccurrit eis Saul. Nã cū multitudine 1. Reg.
bellatoꝝ ĩgreſſus eſt caſtra, in uigilia 11.
matutina, & ſic diſꝑſi ſūt inimici, ita, ut nō relinquerent ĩ eis duo pariter.
Vidēs Ionathas, filius Saul, ſtationē Philiſtinoꝝ, dixit ad Armigerū ſuū. 1. Reg.
Nō eſt a dño difficile ſaluare ĩ multis 14.
uel paucis. Et accidit quaſi miraculū a deo, fuit. n. multitudo ꝑ eos ꝓſtrata & huc illucq̨ diffugiēs, ubiq̨ diſꝑſa.

1.R.15 Ad mãdatũ Samuelis, pcuſſit Saul A malech. Et apprehendit Agag regẽ Amalech uiuũ. Oẽ aũt vulgus interfecit. ¶ Mirabile duellũ fuit inter
1.R.17 Dauid & Goliath Gethæum gigantẽ. Dauid enim erat puer ineptus, & ſine militaribus armis, ſed ꝯfidẽs in dño, præualuit aduerſus gigantẽ armatũ, fortem, & expertum. Et hoc in funda & lapide, in nomine Domini.
1. Reg. 30. Audiens Dauid, quod Amalechitæ ſuccenderunt Sicelag. & captiuas duxerunt mulieres, conſulit Dominum utrum deberet perſequi latrunculos illos. Dixitq́ ei dominus. Perſequere: Et cum quadringẽtis uiris debellauit
1R.31 eos, & prædam integrã reduxit. Poſt multas perſecutiones iniquas, quas Saul cõmouit in Dauid, Philiſtæi pugnauerunt aduerſus eum totumque pondus prælij uerſus eſt in Saul, ipſe uero accipiẽs gladium, ex diſperatione irruit in eũ. Mortuus ẽ ergo Saul, & tres filij eius, & uniuerſi uiri eius.
2. Re. 2. Crudele bellũ fuit inter duodecim pueros Dauid, & duodecim ex parte

Isboſeth filij Saul, quando mutuo ſe occiderũt. ¶ Audierũt Philiſtæi, qđ David unctus eſſet in regẽ ſup Iſrael, & aſcẽderũt uniuerſi, ut q̃rerent eũ. q conſulit dominum, & percuſſit eos. Alia uice accidit ei ſimile. Poſtea percuſſit iterum Philiſtæos, & tulit frenũ tributi de manu eorum. Item pcuſſit Moab, & factus eſt ei ſeruiens ſub tributo. Item percuſſit regem Soba. Et de Syria uigintiduo milia uirorũ. Seruauitq; deus Dauid in omnibus, ad quæcunq; profectus eſt. 2. Reg. 5. &. 6.

Videns Ioab, quod præparatũ eẽt aduerſum ſe prælium, & ex aduerſo & poſt tergũ dixit Abiſai fratri ſuo. Si p̃ualuerint aduerſum me Syri, eris mihi adiutor. Si autem filij Ammon præualuerit aduerſum te, auxiliabor tibi. Eſto uir fortis, & pugnemus pro populo noſtro, & ciuitate dei noſtri. Dominus autem faciet quod bonum eſt in conſpectu ſuo &c. Inito prælio fugerunt omnes aduerſarij. 2. R. 10.

Bellum inhoneſtum habuerat Abſalon, contra patrem ſuum Dauid, & 2. Reg. 18.

audito ſonitu exercitus plurimi. Et facta eſt rerum abundantia.

Amaſias rex iuda, obtēta victoria de Edom miſit ad regē iſrael, prouocans eum ad prælium: ſed fuit ab illo captus, & magna pars murorum ciuitatis Hieruſalem deſtructa fuit, occaſione elationis ipſius Amaſiæ. 4. Reg. 14.

Licet Hieroboā filius Ioas rex iſrael eſſet malus & populus eius, tñ dñs ꝑ manū illius ſaluauit eos, & multa bona fecit eis. Eodē

¶ Bñ & mirabil'r pugnauit dñs pro Ezechia rege Iuda, aduerſus Sēnacherib regē Aſſyriæ, qñ angelus dñi, una nocte ꝑcuſſit de exercitu Sēnacherib centū octogintaquiq3 millia. Et ipē poſt, a filijs occiſus fuit 4. Reg. 19.

Abia rex iuda cū exercitu ſuo, uidēs quod īſtaret bellū ex aduerſo, & poſt tergū clamauit ad dominū. Et ſacerdotes canere tubis cœperūt, & perterruit domius Hieroboā, & oēm iſrael. Et ceciderunt uulnerati ex Iſrael quingēta millia uirorꝫ fortiū. Humiliatiq3 ſunt filij Iſrael uehemētiſſime, & confortati filij iuda, eo qꝺ ſpaſſent i dño. 2. Par. 13.

Egreſſus eſt contra Aſa regem Iuda
2.pa.14 Zara Æthiops cũ exercitu ſuo decies
cẽtenis milibus: & iuocauit Aſa dñm
dicẽs. Dñe nõ eſt apud te ulla diſtan-
tia, utrũ i paucis auxilieris, aut i mul
tis, &c. Sequitur. Exterruit itaq; Dñs
æthiopes, & ruerũt uſq; ad internitio
nẽ, q̃a Dño cædẽte ꝯtriti ſunt.
2.pa.20 Cõgregati ſunt filij Moab & Ammõ,
ut pugnarent contra Ioſaphat. At ille
cõtulit ſe totum ad rogandum domi
num. Cumq; cœpiſſent cantores Do-
mini laudes canere, uertit Dominus
inſidias aduerſariorum in ſeipſos, &
mutuis uulneribus ceciderunt.
2.pa.28 Phacee filius Romeliæ rex Iſrael oc
cidit de iuda centum uiginti milia in
una die omnes uiros bellatores, eo ꝙ
reliquiſſent dominum.
Victoriam, quã dedit Dominus po
Iudi.16 pulo Iſrael, per manũ Iudith famoſa
eſt. Vt in lib. Iudith, quaſi per totum.
Vnde ipſa dixit, occiſo Holoferne. Do
minus oĩpotens nocuit eũ, & tradidit
in manu fœminæ, & cõfudit eum.
1. Ma.3 Videns Iudas Machabæus exercitũ

Seronis magnū, ſocijs timētibus ait. Facile eſt concludi multos in manu paucorum, & non eſt differentia in cō ſpectu Dei cœli liberare i multis, uel in paucis &c. Et contritus eſt Seron & exercitus. Idem Machabæus cum tribus milibus uirorum q̃ tegumenta & gladios nō habebant, debellauit Gorgiam cum magno exercitu. 1. Ma. 4

¶ De Iuda Machabæo ſatis notabile eſt, ꝙ cū toties pugnauerit, & tot probitates fecerit, qñcūꝗ pugnatur' orauit, & diuinū auxiliū inuocauit ſemp uicit: In duobus aūt præcipuis bellis, oraſſe ñ legit. Vnū fuit ꝯtra Antiochū Eupatorē: Secūdū ꝯtra Bacchidem & Alchimū & tūc ipſe in prælio cecidit. 1. Ma. 6 & 9.

¶ Venit Bacchides in uirtute multa ut pugnaret cōtra Ionatham, & dixit Ionathas ad ſuos Pugnemus & clamemus i cœlū ut liberemus de mãibus inimicoꝝ noſtroꝝ, qd & factum eſt. 1. Ma. 9

¶ De impatientia & murmure.

AGar ancilla Saræ non ferens correptionē dominæ ſuæ, quæ affligebat eam propter ipſius ſuperbiam Gen. 16

fugā iniuit ſ; ad mādatū āgeli redijt.
Exo. 5. ¶ Præpoſiti filiorum iſrael dixerunt Moyſi & Aaron, Videat Dominus & iudicet, quoniam fœtēre feciſtis odorem noſtrum coram Pharaone &c.
Exo. 14 ¶ Videntes Aegyptios filij iſrael dixerunt ad Moyſen: Forſitan nō erant ſepulchra ī Aegypto, iō tuliſtis nos u t moreremur in ſolitudine.
Exo. 15 ¶ Prima murmuratio filiorum iſrael in deſerto, fuit ꝓ defectu potus. Murmurauit populus contra Moyſen, dicens. Quid bibemus? &c.
Exo. 16 & 17. ¶ Deinde pro cibo, murmurauit omnis cōgregatio filiorum iſrael, dicēs: Cur iduxiſtis nos in deſertum, ut occideretis omnem multitudinē fame? iterum murmurauit poſtquam miſerat Dominus conturnices & manna, præ ſitis anguſtia.
Exo. 32 ¶ Vidēs populus quod moram faceret deſcendendi de monte Moyſes, cōgregatus aduerſus Aaron, ait. Surge, & fac nobis deos, qui nos præcedant
Nu. 11. ¶ Ortū eſt murmur populi, quaſi dolentium præ labore contra Dominū,

& accēſus eſt in eos ignis Domini, & deuorauit extremam caſtrorum partem. Et nota peruesitatem illorum dicentium. Recordamur piſcium, quos comedebamus in Aegypto gratis, cū ita care emerant.

¶ Cū patiebatur populus famē in deſerto, cū murmure & ipatiētia recordabāt carniū, quas comedērat i Aegypto. Sȝ d̄ duriſſima ſeruitute, qua opprimebat̄, nō faciebat aliquā mentionē. Eodem

¶ Poſt terribilem mortem Chore, & cōplicū ſuorū, multitudo murmurauit contra Moyſen & Aaron, dicens: Vos interfeciſtis populum Domini. Nu. 16.

¶ Rurſus pp̄ d̄fectū potus & fructuū murmurauerūt & iurgati ſūt filij Iſrl̄ cōtra Moyſen ad aquas cōtradictiōis Nu. 20

¶ Vidēs Achitophel, quod nō fuiſſet factū iuxta cōſiliū ſuū, in tātū ipatiēs fuit, q̄d receſſit ab Abſalone, & abiēs in domum ſuam ſuſpendio interijt. 1. Reg. 17.

¶ Quia durius locuti ſūt filij Iuda cū alijs decē tribubus, ſeparatus ē Iſrael a Dauid, & ſecutus eſt Sebam filium Bochri. 1. Reg. 19. 20.

Tob. 2. ¶ Cum dixiſſet Tobias de hœdo, quẽ balantem audiuit. Videte ne furtiuus ſit; uxor eius impatienter reſpondit.

Tob. 3 ¶ Sara filia Raguelis unam de ancillis ſuis pro culpa icrepabat, & illa nimis iniurioſe reſpondit, dicens: Amplius ex te non uideamus filiũ aut filiã ſup terrã, iterfectrix uirorũ tuorum.

Iudit. 5. ¶ Nunciatũ eſt Holoferni, quod filij Iſrael pparaſſẽt ſe ad reſiſtẽdũ: & furore nimio exarſit i iracũdiã magnã.

Eodem ¶ Item cũ ceſſaſſet loqui Achior, indignatus eſt Holofernes uehemẽter.

Eſthe. 3 ¶ Pro eo qđ Mardocæus noluit adorare Aman, ita ille indignatus & impatiens fuit quod uiſus eſt procurare mortem eius, & omnium Iudæorũ.

Iob. 32. ¶ Vidẽs Elihu filius Barachel, quod amici ob diſputantes cum eo, nõ poterant eum conuincere, oſtendit multa ſigna impatientiæ uerbis ſuis.

Dan. 3 ¶ Audiens Nabuchodonoſor, qđ ſocij Danielis aureã ſtatuam quam fecerat, adorare nolebant, in ira & furore eos coram ſe aducit præcepit.

Mar. 2. ¶ Audiens Herodes natum eſſe regẽ

Iudæorum turbatus eſt, & omnis Hieroſolyma cum illo.

¶ Diſcũbẽte Domino, in domo Matthæi, murmurabant Scribæ & Phariſæi, dicentes ad diſcipulos eius. Quare cũ peccatoribus & publicanis mãducatis? Luc: 5. Mat. 9. Mat. 2.

¶ Simile habetur, Lucæ. 15. Erant appropinquantes ad Ieſum pulicani & peccatores. &c.

¶ Item de Zachæo murmurabant dicentes. Quia ad hominem peccatorẽ diuertiſſet. Luc. 19

¶ Frater filij prodigi, audiens feſtũ, quod faciebat pater adoleſcentiori filio reuertenti, indignatus eſt, & nolebat introire. Luc. 19

¶ Vidẽtes prĩcipes ſacerdotũ & ſcribæ miracula quæ Dominus faciebat, & pueros clamantes. Hos anna filio Dauid, indignati ſunt &c. Mat. 21

¶ Phariſæi uidẽtes ſe ꝑ illũ cæcũ natũ, a Domino illuminatũ, ꝟbis efficacibus confutari, maledixerũt ei & dixerunt: Tu diſcipulus eius ſis, & in peccatis natus es totus, & doces nos? Ioan. 9.

Act. 6 ℭFactũ eſt murmur Græcorũ aduerſus Hebræos, eo q̃d deſpicerẽtur in miniſterio quotidião uiduæ eoꝵ. &c.

De puſillanimitate.

Gen. 19 CVm dixiſſent angeli ad Loth: In mõte saluũ te fac. Rñdit: nõ poſſum i mõte ſaluari, ne forte apprehẽdat me malũ. Et tũc peius ei accidit.

Exo. 14 ℭVidẽtes filij iſrael Aegyptios poſt ſe, timuerũt ualde, licet uidiſſent tot miracula facta ꝓ eis, poteſtate diuina

Exo. 20 ℭ Loquẽte Domino Moyſi in mõte, populus audiebat uoces, & lãpades, & ſonitũ buccinæ, mõtẽq; fumigãtẽ & ꝑterriti, ac pauore ꝑcuſſi ſteterũt ꝓcul, dicẽtes Moyſi: Loquer tu nobis, & audiemus. Nõ loquat nobis dñs,

Nu. 13. ne forte moriamur. ℭReuelatiõe fcã

& 14 de cõditiõibus terræ ꝓmiſſiõis, quæ habebat cultorẽ fortiſſimos & urbes grãdes atq; muratas, dixit turba: Vtinã mortui eſſemus i Aegypto: & dixerũt: Nũcij terruerũt nos. Sicut dicit

Nu. 22, Deu. 1. ℭVidẽs Balaac rex Moab oĩa q̃ fecerũt filij iſrael Amorrhæis, & q͂ timuiſſe populus eius, plus confiſus

eſt in uerbis, q̃ in armis, unde nũcios
miſit ad Balaam, ut ueniret & maledi
ceret filijs iſrael.
¶Exploratoribus, q̃ uenerãt ex parte Ioſu. 2
ioſue, dixit Rachab: Noui quod tradi
derit Dominus terram uobis, & iam
irruit in nos terror ueſter, & elangue
runt omnes habitatores terræ.
Poſtq̃ Achã tulerat de Anathemate Ioſue. 7
Hiericho fugauerũt filij Hai filios iſ-
rael, & corruerũt ex eis trigita ſex ho
mies, ꝑtimuitq́ cor ppl̄i, & iſtar aquæ
liq̃factũ ẽ: ioſue ꝟo ſcidit ueſtimẽta.
¶Gabaonitæ audientes cuncta, quæ Ioſue. 9
fecerat ioſue Hiericho & hai, timue-
runt, & uenientes ad ioſue, fecerunt
pactum, ad uoluntatem ipſius.
¶Cũ haberet Gedeõ in exercitu ſuo Iudic. 7
triginta duo milia hominum, clama
tũ fuit: Qui formidoloſus eſt, reuer-
tatur. Et reꝟſa ſunt ex populo uigin
ti duo millia hominum.
¶Saul & omnes iſraelitæ audientes 1. Reg.
ſermões Goliath Philiſtæi, ſingulare 17.
certamen petentis, ſtupebant nimis.
¶Cõgregauit Saul uniꝟſum iſrael, 1. R. 28

& ueit in Gelboe, & uidit Saul caſtra Philiſtijm, & timuit, & expauit cor eius nimis.

2. Pa. 13 ¶ Roboā rudis & corde Pauido, non potuit reſiſtere exercitui, quem Hieroboam congregauit contra eum.

Iudi. 15 ¶ Cū audiſſe exercitus Aſſyriorū Holofernem eſſe decollatū, fugit mēs & cōſilium ab eis, & ſolo tremore & metu agitati, fugæ præſidium ſumūt.

Eſai. 7. ¶ Nūciatum eſt domui Dauid, quod rex Iſrael, & rex Syriæ cōfœderati deberent contra Hieruſalem præliarij, & cōmotum eſt cor eius & cor populi eius, ſicut comouentur ligna ſyluarum a facie uenti.

Eſai. 24 ¶ Onus Tyri deſcribens Eſaias, dicebat: Formido & fouea, & laqus ſugte, qui habitator es terræ.

Hie. 38 ¶ Propheta Hieremia ex parte domini ꝓphetāte Hieruſalē capiēdā eē dixerūt principes populi Sedechiæ: Rogamus ut occidatur homo iſte, q tanſ q̄ pauidus & miſer reſpōdit eis: Ecce ipſe in manibus ueſtris eſt: Neqꝫ enī fas eſt regem uobis quicqā negare.

¶Darius rex Perſarum, ſtatuit d
conſilio Satraparum, quoddam cru: Dan. 6.
le decretum. Quod cũ tranſgreſſus eſ
ſet daniel, miſſus eſt in lacũ leonũ, &
tamẽ diſplicuit regi, ſed illis Satrapis
uiriliter contradicere non audebat.

¶Videns Iudas Machabæus quod re 1. Ma. 9
fluxerat exercitus ſuus, & bellum per
urgebat eum, confractus eſt corde, &
in bello illo cecidit. Nec legitur idem
Iudas alias ĩ bellis uel alibi timuiſſe.
Nicanor contraxit amicitias cũ Iuda 2. Mac.
Machabæo, qđ diſplicuit Antiocho 14.
regi, & mandauit nicanori, ut hic mit
teret ei iudam, q hoc inuite faciebat.
Sed tamen uolũtati regis reſiſtere, nõ
audebat. Vnde ſi potuiſſet, malam uo
luntatem regis implesset. Mat. 8.
Arguit Dñs puſilanimitatẽ diſcipulo
rũ, quia cõmotionem maris ipſo præ
ſente timebant, unde ait: Quid timidi Mat. 14
eſtis? modicæ fidei.

Ambulans ſupra mare Petrus, ue
niebat ad dñm. Vidẽs aũt uentũ uali
dũ timuit. videtes diſcipuli capi dñm Mat. 26
& ligari relicto eo fugerunt oẽs. Pe:

trus autem ſequebatur eum a longe, quia appropiare non audebat.

Mat. 26 ℭ Puſillāimis Petrus fuit nimis, qn̄ ad uocem unius ancille, Dominum poſt tantæ audatiæ uerba negauit.

Mar. 14 Similiter adoleſcēs ille amictus ſindone cum teneretur a miniſtris, maluit amittere ſindonē & nudus aufugere, quam ibi amplius remanere.

Ioan. 3. ℭ Puſillanimitas uidet fuiſſe in Nicodemo, qđ ipſe uenit ad ieſum nocte quaſi non uenire auderet de die.

Ioan. 9. ℭ Parētes illius cæci nati, a Domino illumiati rn̄derunt timidæ Phariſæis eo, qđ timebāt extra ſynagogā fieri.

Gen. 4. ℭ De fortitudine ad faciendū malū.

CAin fuit fortior q̄ Abel, qn̄ ſurrexit aduerſus eū, & īterfecit eū.

Gen. 14 ℭ Multū laborauerunt illi quatuor reges, qui poſt magnam ſtragē hominum debellauerunt regem Sodomorum cum cæteris, & Loth nepotē ſuū Abrahæ captiuum duxerunt.

Iudic. 9. ℭ Abimelech filius hieroboal fatigationē magnā ſuſtinuit, occidēdo. 70. fratres ſuos, & poſtea Sychimitas op

pugnādo:& deinde ſatis cito miſera
biliter occiſus.

¶Multis & magnis pīculis & labori 1.Reg.
b' Saul ſe expoſuit ad pſequēdū Da 18.19.
uid & nunq̄ ꝓpoſitū potuit obtinere. &.20.

¶Abſalon uolens expellere patrem 2.Re
ſuum de regno,grande negotium ar 15.18.
ripuit,& peſſime ei ſucceſſit.

¶Excogitando & bellando multū la 3.Reg
borabat Hieroboā, ad hoc quod po 12.
pulū iſrael poſſet a domo Dauit auer
tere,& auerſum retinere.

¶Terras multas pambulauit Holo iudit:
fernes & deuaſtauit,ut eas poſſet Do totum.
mini ſui imperio ſubiugare.Sed tan
dem una mulier decapitauit eū etiā,
anteq̄ propoſitum compleuiſſet.

¶Antiochus Epiphães multos labo 2.Ma.
res ſuſtinuit,ut cultū dei dſtrueret,in
iudæa,& tādē depauptatus & ꝯfuſus
aliēa terra miſerabili morte dfūct' ē

¶Non ſolum prudentiores, ſed etiā Luc.1.
potētiores ſūt filij huius ſeculi, filijs Mat.2.
lucis in generatiōe ſua frequēter.Nā
diſcipulis dormiētibus, iudas pcurā
do pditionē diu ſolicitus uigilabat.

Mat.28 ℂPrincipes ſacerdotum multa ſolicitudie & labore fatigati fuerũt ad hoc quod poſſent extinguere, & ad nihilũ redigere nomen Chriſti: corruperũt enim cuſtodes dominici ſepulchri ꝑ copioſam pecuniam quam dederunt ut dicerent eũ per eius diſcipulos fuiſſe furatum.

Act.3. & .4. ℂItem & diſcipulos eius nũc carceribus monuerunt, nũc ſermonibus arctauerunt, nunc uerberibus & contumelijs affecerunt, ut nõ loquerentur, nec docerent in nomine domini Ieſu.

Act.23. ℂCũ tribuus Lyſias uictũ detineret Paulũ, fuerunt amplius, q̃.40. Iudæi, qui uouerunt ſe non guſtaturos qcq̃ donec occiderẽt Paulũ, unde uolebãt ut produceretur in medium, ut eo miſſo ſtatim cum impetu occiderent.

De homicidio.

Gen. 4. Exo. 2. 1. Reg. 17. 20. 2. Re. 3. 1. Re. 2. GRauiter deus homicidium commiſſum a Cain puniuit, & tamẽ nondum erat ꝓhibitum aliqua lege ſcripta. Occidit Cain Abel fratrẽ ſuũ Moyſes Ægyptium: Dauid Goliath Ioab Abner & Amaſam Salomõ Ab

doniam, Ioab, & Semei: Herodes Ioã- Mar. 6.
nem Baptiſtã: Petrus Ananiam & Sa Act. 5.
phiram. Sed conſidera uarias inten-
tiones & cauſas. Voluit Dominus, ut
homo uehementer abhorreret homi
cidium: Vnde & ſanguinem cum car
ne comedi prohibuit. Geneſis nono.

¶ Homicida deberet reputari q̃ſi oc- Gen. 27
ciſus, unde dixit Rebecca: Cur utroq;
orbabor filio in ira dei? Quia ſi occi-
diſſet Eſau Iacob, utrũq; perdidiſſe fi-
lium reputabat.

¶ Si Zebee & Salamana fr̃es Gedeo Iudic. 8.
nis, non occidiſſent, nequaquam poſt
ab eodem occiſi eſſent.

Abimelech filius Hieroboal occidit Iudic. 9
ſeptuaginta fratres ſuos, ut ſolus poſ
ſet regnare. Sed ipſe ibi modico tem
pore dominatus fuit, multa mala ſu-
ſtinuit, & male uitam finiuit.

¶ Quia ſacerdos Abimelech cõfor 1. Reg.
tauit Dauid, fugiẽtẽ Saul, ipſi' Dauid 22.
ꝑſecutor Saul, occidit eũ cum alijs ſa
cerdotibus, mulieribus, & paruulis.

¶ Occidi fecit Dauid adoleſcentem, 2. Re. 1
qui dixit ſe Saul occidiſſe.

2. Reg. ℭ Itē fecit occdi Vriā p manū Ioab.
11. ℭ Abſalon inuitatum ad cōuiuiū fra-
2.R. 13 trē ſuum Amnon, ibidem occidit.
2.Re.7. ℭ Tantus eſt horror effundēdi huma-
3.Re.5. num ſanguinem, quod licet alias Da-
&.7. uid eſſet optimus, tamē noluit domi-
1.Pa.28 nus, ut ædificaret ei templum, ſed Sa-
lomō filius. Vnde dixit ei Dominus.
Nō ædificabis domū nomini meo, eo
ꝙ ſis uir bellator, & ſāguinē fudiſti.
3.Re.2. ℭ Quāuis Ioab fuerit miles ꝓbus in
armis, & dño ſuo ualde fidelis, Quia
tñ occidit duos uiros ꝓditorie, oēs ei'
gratiæ, quaſi ꝓ nihilo cōputatæ fue-
rūt. Vñ fecit eū occidi Salomō, lʒ tene-
3. Reg. ret cornu altaris. ℭ Procurāte ipſa Ie-
21. zabel, Nabot fuit crudeliter lapidat'
Cuius uindictam fecit Dominus.
4.Re.9. ℭ Nā ex præcepto Domini Iehu inter
fecit achab & iezabel homicidas quo
rum ſanguinem linxerunt canes.
1.pa.24 ℭ Rex Iuda Ioas, iuſſit Zachariā filiū
Ioiadæ ſacerdotis a populo lapidari,
cum tamen pater illius reſtituiſſet illi
regnum, & Athaliam occidiſſet. Sed
ultio paulo poſt ſecuta eſt.

¶ Duo ſenes preſbyteri, q mortē Su- Dan. 18
ſannæ nequiſſime cogitabant, conuin
cti per Danielē, a populo ſunt occiſi.
¶ Occidit Tryphō ionathā & duos 1. Mac.
filios eius. Cum tn̄ recepiſſet a Simōe 13.
cētū talēta argēti pro liberatiōe iona-
thæ, & duos eius filios ꝓ obſidibus.
¶ Ptolomæus filius Abobi fecit cōui 1. Mac.
uiū ſummo ſacerdoti & duobus filijs 16.
eius, & cum inebriati eſſent proditoꝛ
rie occidit eos.

¶ De ſtragibus hominum diuerſis.

Terribilis hominum & alioꝝ ani Gen. 7.
malium ſtrages fuit, quādo tē-
pore Noe, omnes homines, ꝑter octo,
diluuio perierunt.
¶ Illi quatuor reges, q debellauerūt Gen. 14.
quinq; reges, magnam cædem homi-
num fecerunt, ueniendo uſq; illuc, &
pugnando contra illos, licet eorum
numerus non ſit ſcriptus.
¶ Q d homines diuerſis plagis perie Exodi
rit i Aegypto, & ſubmerſi ſint i mari ꝑ totū.
rubro, numerus per ſcripturā nō pōt
ſciri, ſed debet maximus reputari. Nu. 1. 2
¶ De ſexcētis tribusmilibus hoium 14.

Deu. 11 bellatoꝝ, & quingẽtis qnquaginta a 20. ãnis & ſupra, q numerati ſũt, nullus intrauit ꝓmiſſionis terrã, exceptis Caleph, & Ioſue, ſed oẽs interierunt uarijs calamitatibus in deſerto.

Nu. 31. ℭMaximã cædem fecerunt filij Iſrael præcepto Moyſi de Madianitis, quod per prædam, quam rapuerunt poteſt deprehendi, quia triginta duo millia uirginum ſunt inuẽta. Omnes autem mulieres corruptæ, & maſculi fuerũt iugulati.

Ioſ. 6. 7 & 8. & infra. ℭTẽpore Ioſue in ĩgreſſu terræ Promiſſionis, tã in ciuitatibus, ꝙ in campis, fuit apud omnes homines infinitus numerus occiſorum.

Iudic. 4. 7. & 11 & 12. ℭTemporibus autẽ Delbore, & Gedeonis, & Hiephthe iudicum Iſrael, multi fuerũt occiſi, quãuis certus numerus non poſſit haberi.

Iudi. 20 ℭOccaſione uxoris Leuitæ, fuerunt occiſa pluſꝗ ſexagintaquinq; millia hominum bellatorum, præter mulieres & paruulos, qui omnes in tribu Beniamin perierunt.

1. Re. 4. ℭIn diebus Heli quando fuit capta

arca

arca domini, ceciderũt de iſrael trigin
ta millia peditum pugnatorum.

Saul q̃ Amalech deleuit, plurimos
ibi occidit. & poſtea iterfecto Goliath 1. Reg
Philiſtæo multi Philiſtæi fuerũt oc- 14.
ciſi. In morte Saul & filioꝝ eius, mul- 1. Reg.
ti de iſrael ceciderunt. 17.

Dauid de ſuis & de filijs Ammõ, & 1. Reg.
de philiſtæis multũ ſanguinẽ fudit. 31.
Sicut patet in diuerſis locis. &c. 2. Reg.

Pro peccato elationis Dauid, in nu- ꝑ totũ
meratione populi, ceciderunt ſeptua-
ginta millia uirorum. 2. Reg.
Cõgregatis. 32. regib', & nimia mul- 24.
titudine pugnatoꝝ, Benadab rex Sy-
riæ, bis fugatus ẽ ab Achab rege Iſrl' 3. Reg.
& ſecunda uice, centum millia pedi- 20.
tum ex parte Aſſyrioꝝ occiſa fuerũt.
Abia rex iuda, & exercitus eius, uul-
nerauerunt uno die de exercitu Iero-
boam quingenta millia uiroꝝ fortiũ. 2. pa. 13.
Aſa rex iuda, habuit in exercitu ſuo
quingẽta & octoginta millia uiroꝝ.
Aethiopes uero fuerunt decies cente- 2. pa. 14.
na millia, & ruerunt Æthiopes uſque
ad internitionẽ, quia Domino cædem

te contriti ſunt.
2.Pa.28 ¶Rex Iſrael Phacee filius Romeliæ occidit de Iuda centum uiginti millia uirorum bellatorum die una, eo qđ dereliquiſſent dominum.
4.R.18 Quādo Salmanaſſar cepit Samariam & tranſtulit filios Iſrael in Aſſyrios.
Hie.39. Et quādo Nabuchodonoſor cepit Hierusalem, & captiuauit regem iuda, ſatis eſt ueriſimile multos homies corruiſſe, licet numerus non ſit certus.
Eſthe. 9 Occaſione ſuꝑbi & crudelis Amā, qui propter ſolum Mardochæum uoluit cæteros iugulare Iudæos, occiderunt iudæi in regnū Ahaſueri ſeptuaginta quinq; millia hominum, quos ſuos reputabant inimicos.
1. Mac. 11. Miſit ionathas demetrio apud Antiochiam tria millia uirorum in auxiliū cotnra illos de ciuitate, qui uolebant demetriū occidere, & occiſa ſunt una die ð Antiochænis cētū millia hoium
2. Ma.5 Tanta cædes hominū fuit in Hierusalē, quādo Antiochus Epiphāes eā cepit, qđ toto triduo fuerūt iterfecti octoginta millia hominū, & quadra-

gita millia uincti nō minus uenūdati

Aduerſus Galatas, ſex millia ſoli, 2. Ma. 8
peremerunt centū uinginti millia, ꝓ
pter auxilium illis datū de cœlo, &c.

Præter prælia quæ commiſit Iudas 2. Mac.
Machabæus, contra Appolonium &
contra Seron principem exercitus Sy
riæ, de quibus agitur. 1. Machabæoꝝ
3. Legit ipſe Machabeus duodecim
ſpecialiter habuiſſe conflictus; uideli-
cet, ab octauo cap. 2. libri uſq; in finē
In quorum primo occiderunt ſuper
nouem millia hominum de illis qui
erant cum Nicanore. Eodē

Deinde ſuper uiginti millia cū Ti-
motheo & Bacchide. 2. Mac.
Poſtea uero de Idumæis uigintiquīq; 10.
millia. Iteꝝ de Idumæis in duabus tur Eodē
ribus munitis plusq̄ uiginti millia.

Conſequenter cum Timotheo ui- Eodē
ginti millia qngenti & equites ſexcē
ti. Itē undecim millia peditum cū Ly 2. Mac.
ſia, & equitum mille ſexcenti. 11.

Poſtea īnumerabiles cædes in quo 2. Mac.
dam præſidio Timothei. 12.

Item cū Timotheo triginta millia Eodē

Deinde uigintiquinq; millia i Caꝛ mon fortiſſima ciuitate.

Eodē Item in alia ciuitate nomīe Ephrō totidem. ℭ Poſt in caſtris Antiochi

Eodē Eupatorijs interfecit quatuordecim millia. Tandē occiſus Nicanor cū tri

2. Mac. gītaquinq; milibus pugnatoꝝ. Sum

13. ma omnium, ducenta & triginta ſex

2. Mac. millia hominum & ſeptingenti præ

15 ter illos, qui quādoq; de Iudæ exerci tu ceciderunt.

Itē exceptis illis, qui in diuerſis mu

1. Ma. 9 nitiōibus & prælijs occubuerūt, quo rū certus numerus non habetur. Nō computantur etiam hic q in ultimo Iudæ bello contra Bachidē & Alchi num mortui ſunt, ubi factū ē præliū a mane uſq; ad ueſperam, ubi etiā di citur quod Iudas cecidit, & cæteri fu gierūt.

ℭ De abſtinētia & ſobrietate.

Gen. 2. PRæcepit dominus Adam dicens. Ex omni ligno paradyſi comede, de ligno ſcientiæ boni & mali ne co medas. In quo abſtinentia commen datur, dum non omni cibo uoluit ho

minem uti in paradiſo.

Moyſes bis fuit in mõte cũ Domi- Exo. 24
ne.40. diebus &.40. noctibus, & non &. 34.
manducauit nec bibit. Abſtinẽtia.n.
bona diſpoſitio eſt ad percipiẽdas re
uelationes diuinas, & homo refectus
diuina conſolatione, ſolet corporales
delitias abhorrere.

Filijs Iſrael præcepit dominus a mul Leu. 11.
tis cibis abſtinere.

Vir ſiue mulier cum uotum fecerit Num. 6.
ut ſanctificarẽtur, & ſe uoluerint Do
mino cõſecrare, a uino & omni eo qđ
inebriare poteſt abſtinebunt.

Vxori Manue liberatorem populi Iudi. 13
cõcepturæ, angelus apparens abſtinẽ
tiam indixit.

Filij iſrael primo, & ſecundo a filijs Iu di. 20
Beniamin percuſſi fuerunt, poſtea fle
uerunt corã Domino, & ieiunauerunt
die illo, & ſic præualuerunt in illos.

Populus iſrael erat ĩ caſtris eſuriẽs, 1. Reg.
& erat mel p̃ agrum & nullus come- 14.
dit đ eo, niſi Ionathas fili' Saul q̃ ñ au
dierat cũ adiurarẽt pr̃ populũ ne come
deret. Et tñ uoluit eũ pr̃ interficere.

2. Reg. Cum deſideraſſet dauid aquā de ci
23. ſterna Bethlehem allatam, poſtea no-
luit bibere, q̃a nimis auide ↄcupierat
illā. ¶ Sub eli Sacerdote bis d̃bellati
3. Reg. fũt filij Iſrael a Philiſtæis, & arca dñi
4. & 7. capta eſt. Sed poſtea ſub Samuele ieiu
nauerũt, & uictoria ſunt potiti.
¶ Vxor Hieroboam uadens ad Ahiā
3. Reg. prophetam, tulit decem panes, & uas
14. mellis: non fit ibi mẽtio de carnibus,
quia ſupponebat prophetam non ue
ſci talibus cibis.
3. Reg. Tenuis uictus ſufficiebat Heliæ, q̃
17. petijt a uidua Sareptana paululum
aquæ, & buccellam panis.
3. Reg. ¶ Notabile eſt, quod Heliā pauerun
17. 19. corui carnibus bis in die. 3. Reg. 17.
Sed angelus Domini oſtẽdit ei panẽ,
& uas aquæ ſemel tantum.
3. Reg. ¶ Audiens Achab cõminationẽ ſibi
21. factam a Domino per Heliā prophe-
tam, poſt occiſionem Naboth, operuit
cilicio carnem ſuam, ieiunauitque &
dormiuit in ſacco, & ambulabat de-
miſſo capite: propter quod Dominus
illam quam comminatus fuerat, tem

perauit pœnam.

Congregati ſunt filij Moab & filij 2.pa.20
Ammon, & cum eis de Ammonitis,
ut pugnarent contra Ioſaphat regem
Iuda. Quod ille audiens totum ſe cõ
tulit ad rogandũ dñm, & p̃dicauit ie
niũ in uniuerſa Iuda. Sequit: ꝙ uicto
riã obtinuit. ℭ Eſdras p̃dicauit ieiun
um, & fecit ꝙ oẽs affligerẽt aĩas ſuas, 1.Eſd.8
quia petierant a domino, ut uiam re-
ctam & proſperã daret eis. Sequitur.
Ieiunauimus & rogauimus dominũ,
pro hoc, & euenit nobis proſpere.
ℭ Rogaturus Neemias Artaxerxẽ re Nee.1
gem pro ciuitate ſancta, ut muri eius
poſsent reparari, dicit de ſeipſo: Ieiu-
nabam & orabã ante faciem dei cœli.
ℭ Cõuenerunt filij Iſrael in ieiunijs, Nee.9.
& i ſaccis, & humo ſuper eos, &c. Et &.15.
ſteteruut & confitebãtur peccata ſua
& legerunt in uolumine legis.

Cum eſſet factum prandium bonũ Tob.2.
in domo Tobiæ, & audiens Tobias
unum de filijs iſrael iugulatum iace-
re in platea relinquens prandium ie-
iunus uenit ad corpus.

Tob. 9. &.12. De tobia iuniori & ſocero eius ac cæ-
teris amicis dicitur. Cum timore do
mini conuiuia nuptiarum exercebāt.
Angelus etiā poſtea dicit utriq; To-
biæ: Bona eſt oratio cū ieiunio & ele
emoſyna.

Iudit. 4. Audientes filij iſrael terribilem po
tentiam Holofernis, humiliauerunt
animas ſuas in ieiunijs.

Iudit. 8. De iudith etiā dicit. Qd ieiunabat oī
bus diebus uitæ ſuæ, præter Sabbata
& feſta & Neomenias domus iſrael.

Eſthe. Alloquutura regem Ahaſuerū, di
xit Eſther Mardochæo. Cógrega oēs
Iudæos, quos in Suſis reperies, & ora
te pro me, non comedatis & nō biba
tis tribus diebus & tribus noctibus
ego cū ancillis meis ſimil'r ieiunabo

Hie. 35. Cōmendatur a Domino abſtinētia
Rechabitarū, quia noluerunt bibere
uinū, ſicut præceperat eis pater eorū.

Baru. 1. Baruch legit uerba libri ſui ad aures
Iechoniæ filij Ioachim regis Iuda, &
ad aures populi uniuerſi, qui audien-
tes plorabant & ieiunabant, & orabāt
in conſpectu Domini.

Duram diatã impoſuit Dominus Ezechieli ꝓphetæ, dicens: Sume tibi frumentum, & hordeum, & fabã, & lẽtem, & milium, & uitiam &c. Ezec. 4.

Propoſuit Daniel i corde ſuo, ne pol lueretur de mẽſa regis. Sequitur: pueris illis dedit Dominus ſciẽtiam & diſciplinam &c. Dan. 1.

De ſeipſo loquẽs Daniel ait: Poſui faciem meam ad dominum deum, rogans & deprecans in ieiunis, ſacco, & cinere: Et tunc percepit ſpecialem reuelationẽ de incarnatione, de paſſione, & occiſione Chriſti &c. Dan. 9.

Daniel per tres hebdomadas panẽ deſiderabilem non comedit, & caro & uinum non introierunt in os eius, & tunc mirabilẽ oñdit ei dñs uiſionem. Dan. 10
Gregorius in Omilia pentecoſtes dixit, ꝙ ſpiritus ſanctus abſtinentẽ impleuit pueꝝ & prophetam iudicẽ ſenum fecit, ſicut apparet dan. 10.

Panẽ & pulmentũ miſit dominus per prophetã Abachuc danieli poſito in lacu leonum, nõ carnes, aut alia cibaria delicata. Dan. 14

2. Ma.6 ¶ Eleazarus uir ætate prouectus, maluit occidi crudeli morte, quā carnes porcinas contra legem mādu care, uel etiam ſimulare ſe comediſse.

1. Ma.7 ¶ Contigit ſeptem fratres cū matre eoꝝ compelli a rege, carnes porcinas ꝯtra legē māducare: illi uero magis elegerūt crudeliſſima tormēta ſuſtinerē

Matt.3. ¶ De beato Ioāne Baptiſta dicitur, ꝙ eius eſca erat locuſtę & mel ſylueſtre

Mat.11 ¶ Multam abſtinētiam in cibo & potu dicebatur facere, quaſi nō manducans nec bibens ſcilicet, Ioannes.

Luc:2. Anna prophetiſſa filia Phanuel, inter cætera cōmendatur, qđ non diſcedebat ex templo, ieiunijs & obſecrationibus ſeruiens die ac nocte.

Mat.4 ¶ Saluator noſter poſt baptiſmū, ſtatim ductus eſt in deſertū, & ibi ieiunauit donec eſuriret. Cōtra illos q ieiunāt cū fœditate ꝯſcientiæ, uel qui nolūt tpe ieiunij eſuriem ſuſtinere.
Luc.4.

Luc. 5. ¶ Ad cōmendandam ſobrietatē, quæ eſt in eſu piſciū, & i abſtinētia a carnibus, multū facit, quod Dominus in euāgelio pluries multiplicauit piſces

non carnes. Vnde ad præceptum Domini concluſerunt diſcipuli multitudinē piſciū copioſam. ¶ Præterea panes & piſces bis multiplicaſſe legitur Mar. 6.
nūq carnes. De qnq; panibus & duobus piſcibus. Mar. 6. Luc. 9. Itē de eo Luc. 9.
dē Ioā. 6. de. 7. panibus & paucis piſciculis ab ipſo dño multiplicatis habet Mat. 15. Mar. 8. Poſt reſurrectionē ēt ſeptē diſcipulis piſcātibus & n̄ Ioan. 6.
predētib', māifeſtaiut ſe Saluator dicēs: Mittite i dxterā nauigij rete, & inuēietis. Seqt̄. q extraxerūt rete plenū Iuā. 21.
magnis piſcibus & de piſcibus illis; dedit dn̄s diſcipl'is ſuis. Populo autē Iudaico tāq carnali & de carne curāti dedit de' carnes ad ueſcēdū, licet i ma Exo. 16
lū ipſius. ¶ Multū ualet abſtinētia, ad hoc, q hō poſſit uigilare facili', & orare. Nam poſt cœnā increpauit Dominus diſcipulos ſuos, dicens: Nō poteſtis una hora uigilare mecum? Mat. 26 Mar. 14 Luc. 22
Saluator noſter, cuius actio, ē noſtra inſtructio nunquā legit carnes come diſſe, niſi d agno Paſchali. de piſce ue ro, ſibi allato ad māducādū, comedit. Luc. 24 Ioā. 21.

ieiunationibus, cōmendauerunt eos Domino, in quem crediderunt.

De gula & ebrietate.

PRimum hominis peccatum, uitio gulæ fuit completum. Gen. 3.

Noe bibens uinū inebriatus & nudatus eſt in tabernaculo ſuo. Gen. 9.

Loth inebriatus inceſtum cum ꝓprijs filiabus commiſit &c. Gen. 19

Eſau ꝓ lentis eduſio uendidit primogenita ſua. Prima tētatio filiorum Iſrael fuit de potu: ſecūda de cibo. Et poſtea ſimili occaſiōe multoties peccauerūt. Gen. 25 Exo. 15 16. 17.

Sedit populus mādúcare & bibere & cœperunt ludere.

Dixit Dominus ad Aaron, uinū & omne quod inebriare poteſt, non bibes tu & filij tui quando intrabitis in tabernaculū teſtimōij, ne moriamini. Exo. 32 Leu. 10

Quicūq; fecerat uotum in lege, & ſe uolebat Domino conſecrare, a uino & ab omni eo quod inebriare poterat, abſtinere debebat. Num. 6

Flagrauit populus deſiderio carniū, ſedens & flens, & ait. Quis dabit nobis ad ueſcendum carnes &c. Nu. 11.

Iudic.7. In trecentis uiris, qui ad aquas lambuerunt, & moderate biberũt, liberauit Dominus iſrael de manu Madiã.

Iudic. 9 In epulis fiunt homines audaciores & loquatiores.

Inter epulas & pocula, maledicebãt Abimelech.

Iudi. 16 Epulantibus Philiſtæis & lætantibus domus cecidit ſuper eos.

1.Re.2. Nolebãt filij Eli carnes coctas ab offerentibus accipere: ſed crudas, ut eas ſibi lautius præpararent.

1. Reg. 14. Comedit ionathas modicũ melis. cõtra inhibitionẽ patris, & ideo occiſus a pr̃e fuiſſet, niſi pp̃ľus occurriſſz.

1. Reg. 14. Ammon filius Dauid in conuiuio Abſalon temulentus, fuit occiſus.

3. R.20 Benadab rex Syriæ temulentus, in tabernaculo ſuo habebat maximam multitudinem bellatoꝝ, & tñ uictus fuit, & fugatus ꝑ pueros pricipũ prouinciaꝝ.

Nee.9. Comederũt & ſaturati ſunt, impinguati & abundauerunt delicijs in bonitate tua magna, prouocauerũt autem te ad iracundiam.

9.Eſd.3 Præualet uinum oĩbus hominibus

qui bibunt illud, ſeducit mētē, itēq; regis, & orphani facit mentem uanā
Holofernes bibit uinum multum ni Iudi. 12 mis, quantū nunq̄ biberat, in uita ſua. &. 13
Et poſt pauca ſequitur: Erat Iudith ſo la in cubiculo. Porro Holofernes iace bat in lecto nimia ebrietate ſopitus. Quo facto Iudith habuit oportunita tem occidēdi eū. ¶ Egreſſus eſt Amā Eſth. 5.
a ꝯuiuio Reginæ lætus & alacer, ſed ī 6. & .7.
craſtino fuit triſtis & ꝯfuſus cū decē filijs ſuis patibulo crucis affixus.
¶ Nouerat Iob multa in cōuiuijs pec Iob. 1.
cata, Idcirco poſtquā epulati fuerant filij eius, conſurgēs diluculo, offerre bat holocauſta per ſingulos.

Pro tēpore illo, quo d̄bebat deſtrui Eſa. 2.
Hieruſalē dicitur. Vocauit Dominus ad fletū & plāctū, & ecce gaudiū & læ titia. Occide uitulos, iugulaꝛ arietes, comedere carnes, & bibere uinū. Co medam' & bibam' cras. n. moriemur.
Sacerdos & propheta neſcierūt, præ Eſa. 28
ebrietate abſorpti ſunt a uino errauerunt in ebrietate. Omnes enim mēſæ repletæ ſunt uomituque ſordiū &c.

1. Mac. ¶ Ptolomæus filius Abobi, fecit con
15. uiuium Symoni ſacerdoti, & duobus filijs eius & cum inebriati eſſent, occidit eos.

Mat. 4. In tētatione Domini ſecūdū. Matth
Mat. 1 & Luc. legitur. Si filius Dei es, dic, ut
Luc. 4 lapides iſti panes fiant &c.

Mat. 14 Herodes natalis ſui cœnam fecit,
Mat. 6. filia uero Herodiadis, ibi ſaltauit, & Herodi, ſimulq; recūbētibus placuit. & hac occaſiōe decollatus eſt Ioānes Baptiſta, ad petitionē illi' ſaltatricis.

Spiritus immūdi loca immūda di
Luc. 8 ligūt. Unde dæmoniacus ille, qui habebat legionem ī corpore, habitabat ī monumētis, & dæmōes illi, rogabāt dñm Ieſum, ut exeūtes immiterent in porcos, nō ī boues uel agnos, q̄ ſunt mūda aīalia mūdo ueſcentes cibo.

Luc. 16 Contra edaces & comeſſationibus uacantes, multum ualet exemplū diuitis epulonis, qui conquerebatur ſe pati in lingua ſpecialem cruciatum.

De Matrimonio.

Gen. 2. QUod uxor debeat eēt uiro ſuo ſocia & æqualis quo ad multa

non

nõ dña, uel ãcilla, patet ꝑ hoc, ꝙ Euã formauit Dñs de coſta Adæ, nõ de capite uel de pede. Itẽ patet, ꝙ uir ẽ caput uxoris, q̃a fuit ei quodãmodo prĩcipiũ eſſendi: & facta eſt mulier de uiro ſuo, nõ uir de mulierẽ. Debet eẽ uir magr̃ & doctor, vñ ꝓceptũ a deo fuit datum Adæ, & per Adam Euæ.

Quod unus uir, unam tãtum uxorẽ habere debet, ſic Dominus dicens, ait: Erunt duo in carne una. Eodẽ

¶ Ante diluuiũ, ſolus Lamech duas uxores legitur habuiſſe. Gen. 4

In Archa Noe tot uiros, quot fœminas iuſſit Dominus reſeruari, ut uidelicet eſſet unica unici. Gen. 7.

Ægyptij tẽpore Abrahæ plus abominari uidebantur adulterium, q̃ homicidium, unde timebat Abrahã ne eum occiderent, & poſtmodum Sarai uxorem ſuã Pharaoni offerent quaſi nollet eam cognoſcere, quamdiu crederetur maritum habere. Gen. 12. Gen. 18

¶ Sara uxor Abrahæ, obediebat marito, & dominum eum uocabat. 1. pet. 3 Gen. 12

Propter Sarai uxorem Abrahã fla & 20

gellauit dominus Pharaōem, plagis maximis.

Abimelech dominus per ſomniū minando exterruit.

Gen.21 Item etiam Abraham, illius uotis condeſcendebat interdum.

Gen.24 Cōſēſus exigitur ad matrimoniū. Vocemus puellam, & quæramus ipſius uoluntatem, dixerūt frater & mater Rebecchæ.

Leu.24 Ille blaſphemus q fuit lapidatus ī deſerto fuit filius mulieris iſraelitidis de uiro Aegyptio generatus. Per qđ haberi poteſt, quod nō expedit de diuerſis ritibus matrimonia copulare, quia liberi inde nati, male imbuūtur.

Iudi.14 Secretū quod Samſon parentibus ſuis dicere noluit: Vxor eius extorſit ab eo in damnum ipſius.

1.Re.1 Dixit Helcana ad Annam: Nūquid ego melior ſum tibi, q̃ decem filij?

1.Reg. 25 Nabal durus & peſſimus & malitioſus habuit uxorē Abigail, quæ erat prudentiſſima, & ſpecioſa.

2.Reg. 11 ¶ Quāuis hr̃et Dauid multas uxores tñ adulteriū cū Bathſaba commiſit:

Nõ fuit alter talis ſicut Achab qui uenundatus eſt, ut faceret malum in conſpectu domini cęcitauit enim eũ Iezabel uxor ſua, & abominabilis factus eſt in tantũ, ut ſequeretur Idola. 3. Reg. 21

Ioram rex Iuda, fecit malum corã Domino & ambulauit i uijs Achab: & ſubdit cauſa huius. Filia. n. Achab erat uxor ei' Filij trãſmigratiõis, q du xerũt uxores alienigenas ſcd'm mãda tum Eſdræ, dimiſerunt eas. 4. Re. 8 2. Pa. 21 Eſd. 10

Vidẽs Neemias iudæos ducẽtes uxo res aliẽigẽas, obiurgauit eos, & male dixit, & ꝟberauit aliquos, & d̃calcauit Nee. 13

Sara filia Raguelis, dicebat in orõne ſua: Virũ aũt domine in timore tuo, nõ cũ libidine mea, conſenſi ſuſcipe. Tob. 3

Dixit angelus Tobiæ, i eos, q ꝯiugiũ ita ſuſcipiũt, ut deũ a ſe & a ſua mẽte excludãt, & ſuæ libidini, ita uacent ſi cut equus & mulus, hꝫ poteſtatem demonium. Tob. 6 Eodem

Honeſtã cauſam dicendi uxorẽ ex poſuit angelus Tobiæ: Accipies uir ginem cũ timore domini, & amore fi liorum magis, ꝗ̃ libidine ductus.

Tob. 8. ℂ Prima nocte, quādo introductus ē Tobias iunior cū uxore, hortatus eſt uirginem, dicēs ei: Sara exurge, & deprecemur deum hodie & cras & ſecūdo cras, q̄a iſtis tribus noctibus deo iungimur. Tertia autem nocte trāſacta, in noſtro erimus coniugio.

Tob. 10 ℂ Parētes Saræ monuerunt eam, honorare ſoceros, diligere maritum, regere familiam, gubernarē domum, & ſeipſam irrep̄hēſibilē exhibere. Mulieres trāſlatæ de terra iuda i Ægyptū

Hie. 44. q̄ ſacrificabāt reginæ cœli, excuſabāt ſe p̄ uiros ſuos, qui ſimilia faciebāt.

Pro ſeruanda fide matrimonij Suſan

Dan. 13 na expoſuit ſe morti, & infamiæ: niſi ei per Danielē iuſtus dn̄s prouidiſſet.

Mat. 14 ℂ Ioānes Baptiſta fuit decollatus, q̄a

Mar. 16 Herodem de adulterio arguebat.

Mat. 9. ℂ Querentibus Phariſæis: Si liceret

Mar. 10 homini dimittere uxorem quacunq; de cauſa, Dixit Dn̄s. Quos deus coniunxít, homo non ſeparet.

Luc. 14 ℂ Item ad illos, qui ad cœnā magnā uocati fuerunt, & nō iuerunt, ille qui uxorem duxit, nō rogauit, ſe excuſa-

tũ haberi ſedit ait. Nõ poſſum uenire. Quia ſtatus ille hominem uehemen ter allicit, & ſæpe retrahit a diuinis.

¶ Saluator noſter conuiuio nuptiarũ non dedignatus eſt inteteſſe. Ioan. 2.

¶ Ananias uxore ſua ꝯſcia Saphyra, fraudem fecit de pretio agri uenditi, ſed ambo grauiſſime ſunt puniti. Act. 5.

Quantum ad actum coniungalẽ, ad paria, uel ſimilia iudicat Apoſtolus uirum & uxorem, Mulier ſui corporis poteſtatem non habet, ſed uir. Similiter autem, & uir ſui corporis poteſtatem non habet, ſed mulier. 1. Co. 7

De caſtitate.

Quamdiu primi parentes in paradyſo fuerũt, uirgines extiterunt, ſed ipſis eiectis dicit̃. Adã cognouit Euam uxorem ſuam. Gen. 4.

Cum Sichẽ uiolaſſet Dynã filiam Iacob, fratres eius irati ſunt ualde: eo quod fœdam rem operatus eſſet in iſrael, & uiolata filia Iacob, rem illicitã ꝑpetraſſet. Tãdẽ & uiolatorẽ & patrẽ eius, & eoꝝ populũ occiderunt. Gen. 34.

¶ Nota quod hoc fuit ante legẽ ſcri

ptam ſub lege naturæ, quantum ergo
ſub lege gratiæ uirginitas honorari
Gen. 38 debet: & ſtuprū puniri? ¶ Iudas qui
caſtus nō erat, deteſtatus eſt fornica-
Gen. 39 tionem Thamar. ¶ Quāuis ioſeph
eēt ſeruus emptitius & elegantis for-
mæ iuuenis, ſine uxore. Tamē ſolicita-
tus a Dña ſua recuſauit ſtuprū, & ma-
luit offendere eā & in carcerē trudi,
Nu. 31. q̃ pdere caſtitatē. ¶ Poſt debellatio-
nē Madianitarū factā p̱ Phinees & a-
lios pugnatores, iuſſit Moyſes mulie-
res corruptas iugulari, & uirgines re-
1. Reg. ſeruari. ¶ Mūdi eē debebāt, maxime
21. a mulieribus, q panes ſacerdotales co-
4. Re. 4. medebāt. ¶ Quādo mulier Sunami-
tis hoſpita Eliſei, uolebat ei loqui, mit-
tebat ad eam Eliſeus puerum ſuum,
quaſi uitās colloquia mulierum.
Tob. 3. Sara in oratiōe dicebat. Tu ſcis, Do-
mine, quia nūquam concupiui. uirū,
& mundam ſeruaui animā meam ob
Iudit. 8. omni concupiſcentia.
Mortuo uiro ſuo Iudith alium ne-
ſciuit, & ſemper caſtitatem amauit.
Sed nota quid faciebat, quia cū puel-

lis ſuis clauſa manebat, uel morabā;
tur, & habēs ciliciū ſup lūbos ſuos, ie
iunabat oib⁹ diebus uitæ ſuæ, ꝑter Sab
bata & Neomenias & feſta dom' iſrł.

¶ Suſanna grauiter pulſata fuit ab il Dan. 13
lis ſenibus, ſed ſuæ caſtitati, nec famā
nec uitam præponendā eſſe putauit.

¶ Ad hæc nullus de ſola caſtitate cō Mat. 25
fidat, Secundum id, quod de uirgini;
bus euangelicis ſcribitur, Tot enim
fuernnt fatuæ, quod prudentes.

¶ Beata uirgo ab angelo uenerabili; Luc. 1
ter ſalutata nō eſt oblita uoti & ꝓpo;
ſitæ caſtitatis, licet angelus ꝓmitteret
ei quod ex ea filius altisſimi naſcereť.

Per hoc quod Saluator dixit, ꝙ i il Mat. 22
lo ſeculo neqꝫ nubent, neqꝫ nubentur Luc. 20
uidetur ꝙ uirgines illi uitæ beatæ, ſpe
cialiter appropinquant.

Caſtitatis iargumētum fuit in bea Act. 6
to Stephano, quia ipſe ab Apoſtolis
fuit deputatus ad miniſterium uel cu
ſtodiam mulierum.

De Luxuria, & incontinentia.

PEccatum carnis præcipua uidetur Gen. 6
fuisſe cauſa, ꝓpter quā dominus

diluuio deleuerit mundum, dicitur enim: Omnis quippe caro corruperat uiam ſuam.

Gen. 18 & 19. Adeo infecerat peſſimum Luxuriæ uitium. Sodomam, & Gomorrhā, ut clamor ijerit ad dominum, & decem iuſti non ſint inuenti in eis: Qui etiā angeli, qui miſſi fuerant, ut probarēt an clamorem opere compleſſent ad ſtuprum uiolenter impetebātur. Vñ merito igne, & ſulphure ciuitates illę couſumptę ſunt.

Gen. 34 Nota, quot & quāta mala euenerint ꝑ ardenti amore Sychem filij Emor, qui uiolenter Dynam oppreſſit.

Gen. 38 ℭ Luxurioſi quādoq; luxuriā in alijs deteſtan tur. Vt patet de Iuda, qui dixit de Thamar. Producite eam, ut cō-

Iud. 19. & 20 burat. ℭ Occaſione uxoris Leuitæ a uiris Belial in Gabaa Beniamin, incredibili libidinis furore uexāte occiſæ ſunt pluſq̄ ſexagintaquinq; millia ho-

2. Re. 3. & 4. minū. Isboſeth filius Saul redarguit Aabner q̄ igreſſus fuerat ad ꝯcubinā pr̄is ſui. Abner aūt iratus ſuper hoc, procurauit ei auferre terram, & cito

poſt, amiſit uterq; uitam & patriam.

Dauid captus amore Bathſaba uxo- 2. R. 11
ris Vriæ, cum illa adulterium commi-
ſit, & cum proditione homicidiũ per-
petrauit.

❡ Amnon filius Dauid Tha- 3. R. 12
mar ſororẽ ſuã oppreſſit ꝓpter ꝙ po-
ſtea occiſus fuit. Deteſtabilẽ luxuriã
cõmiſit Abſalõ cũ ꝯcubia patris ſui, 2. Reg.
& cito poſtea occiſus eſt. 16. 18.

Adamauit Salomõ mulieres alie-
nas: & deprauatũ eſt cor eius per eas 3. R. 11
& adorauit deos alienos.

Dixit angelus Tobiæ iuniori: In eos
qui coniugium ita ſuſcipiunt, ut deũ Tob. 6.
a ſe & a mente ſua excludãt, & ſuæ li-
bidini ita uacẽt, ſicut equus & mulus
habet poteſtatem dæmonium. Quid
ergo eſt de fornicatoribus, qui nihil
aliud intendunt, niſi fœdam ſuam ex-
plere libidinem.

❡ Stetit iudith ante faciẽ Holofernis, Iudi. 12
concuſſum erat cor, ardens in ipſius
concupiſcentia.

❡ Duo ſenes præsbyteri ita fuerunt Dan. 13
amorẽ Suſannæ decepti, ꝙ quãdo illa

uoluntatem eorum facere recuſauit; mortem illius procurare conati ſunt.

2.Ma.6. ¶Tempore Antiochi Templũ luxuria & comeſſationibus gentium erat plenum,& ſcortantium cum meretricibus,ſacratiſq; ædibus mulieres ultro ſe ingerebant &c.

Mat.14. Mat.6. ¶Occaſione Herodiadis,quam cõtra legem du erat Herodes,Ioannes Bapiſta decollatus fuit, ad inſtantiam peccatricis mulieris.

Mat.8. Luc.8. ¶Spũs imundi loca immũda diligũt unde rogauerũt dñm Ieſum ut pmitteret eos itrare in porcos,nõ in boues uel agnos quæ ſunt animalia mũda.

Luc.14. ¶Inter illos,q uocati ſunt ad magnã cœnam nec iuerunt,ille qui uxorẽ duxit,non petijt ſe excuſatũ haberi ſed ait,Uxorem duxi,ideo nõ poſſum uenire Per quod patere poteſt, q̃ longe ſunt a cœna Domini luxurioſi homines & immũdi,ſi ducere uxorem, ita hominem implicat & inuoluit, quod quaſi nihil aliud cogitare ſinit.

Luc.15 ¶Exemplũ filij prodigi,qui diſſipauit ſubſtantiã ſuã,uiuẽdo luxurioſe,

patet: Quod id peccatũ depaupat. Vñ dicit: Cœpit eger. Itẽ uilificat naturã, Seqtur: Quod ipſe paſcebat porcos &c.

Item nõ extinguit ardorem libidinis, ſed accẽdit; dicitur enim ibi Cupiebat implere uentrẽ ſuum de ſiliquis, quos porci manducabant. &c.

De incau. aſpectu.

PRia mulier uiſo ligni uetiti fructu pulchro, tulit de illo, & comedit. Gen. 3.

Pulchritudo uiſa mulierũ, fuit occaſio multorum malorum, uidẽtes filij filias hominum quod eſſent pulchræ &c. Gen. 6.

Ex eo qđ Chã filius Noe uidit uerẽda pñs, & ipm nudatũ eſſe, fratribus nũciauit, maledictionẽ patris incurrit. Gen. 9.

¶ Abraham dixit uxori ſuæ Sarai: Noui quod pulchra ſis mulier, & cũ uiderint te Aegyptii interficiẽt me: & te reſeruabunt. Gen. 12

Volẽs uidere regiõis mulieres Dyna, ipſa uiſa corrupta fuit. Gen. 34

Iudas uidit Thamar in biuio, & cũ ea peccauit. Gen. 38

Domina cui ſeruiebat Ioſeph, oculos in eum inieçit. Gen. 39

Exo.19 Dixit dominus ad Moyſen: Conteſtare populum, ne forte uelit tranſcendere terminos ad uidendũ dñm &c.

2. Reg. 11. Vidit dauid de ſolario ſuo mulierẽ lauantem ſe ex aduerſo, & tulit eam, & poſt uirũ illius doloſe fecit occidi.

iudi. 10 & 16. Cum intraſſet iudith ante faciẽ Holofernis ſtatim captus eſt ille ĩ oculis ſuis. Vnde dicitur eiuſdẽ cap. 16. Sandalia eius rapuerũt oculos eius, pulchritudo eius, captiuã fecit aĩam eius

Dan. 13 Videbant duo ſenes Suſannã quotidie ingredientem & de ambulantẽ, & exarſerunt in ꝯcupiſcentiam eius.

Mar. 14 Mar. 6. Quia filia Herodiadis ſaltãdo placuit Herodi, ipſe ei ſtulte promiſit, ꝙ crudeliter impleuit.

De Silentio & loquacitate.

Gen. 2. PRæceptum dedit dominus Adæ, non Euæ ut mulier haberet minorem occaſionem loquendi, ſed potius interrogandi a uiro & diſcendi.

Gen. 3. Eua prius legitur cum ſerpẽte, q̃ cũ uiro habuiſſe colloquium, quod ſibi & poſteris damnoſum fuit. ibidem nota q̃ male repetijt mãdatũ domini

homini datum.

Cham filius Noe, cũ uidiſſet' uerẽ da patris, nunciauit fratribus ſuis, & inde maledictionem incurrit. Gen. 9

Poſtq̃ locutus ẽ dominus ad Moyſen impeditioris & tardioris linguæ fuit: Ex quo inuit, q̃ ſpirituales uiri, qui ſæpe cũ deo loquuntur tardi eſſe debent ad loquendum. Exo. 3 & 4

Filij iſrael fugiẽtes d̃ Aegypto, uiderunt exercitũ Pharaonis, & timuerũt ualde, quibus ait Moyſes: Dñs pugnabit pro nobis, & uos tacebitis. Exo. 14

Axa filia Caleb ſedens in aſino, & ſuſpirãs, cũ ſuaſa eẽt a uiro ſuo, monuit patrẽ, ad q̃rẽdũ q̃d hr̃et, & poſt ipetrauit a p̃re irriguũ ſupi' & iferi'. Ioſu. 15

Sampſon ſecretũ, quod parẽtibus dicere noluit, uxori expoſuit: quæ ſtatim illud in danũ mariti publicauit. Iudi. 14

Idem indicauit Dalidæ, quomodo poſſet amittere fortitudinem ſuam, illaq; ſine mora hoſtibus reuelauit. Iudi. 16

Anna mater Samuelis, ueniens ad tabernaculum domini loquebatur in corde ſuo, tãtũq; labia ſua moueban- 1. R. 1

tur & uox penitus non audiebatur.

1.Re. Samuel dormiens in tabernaculo, oſtenſam ſibi uiſionem non indicauit Eli, donec interrogatus & adiuratus fuit ab illo.

1.Reg. 10 Cũ filij Belial dicerẽt de Saule nouo rege Nũ ſaluare nos poterit iſte? Ille diſſimulabat ſe audire. Ex quo intelligitur, quod caute tacebat.

1.Reg. 25 Cũ dauid contra Nabal turbatus, poſtmodum per Abigail prudẽter locutam, placatus fuiſſet: illa non indicauit ipſi Nabal uiro ſuo puſillũ, aut grande uſq; mane, cum uinum quod biberat digeſſiſſet.

To.2.5 Tobias auditis ꝟbis iniurioſis ab uxore nõ legitur ei reſpõdiſſe, ſed igemuit, & cœpit plorare cũ lachrymis.

Tob.3 Cũ ancilla Saræ Dñæ dixiſſet grauis ip̃ropij & maledictiõis uerbũ, Sara tacẽs ceſſit liti, & pergens in cubiculũ domus ſuæ deuote cœpit orare.

Eſt.2.5 Diu tacuit Eſther, nõ iudicãs populũ ſuũ & patriã, ſicut ei p̃ceperat Mardochæus, ne .ſ. a rege hẽret exoſa.

Iob.2 Beato Iob a deo percuſſo, uxor eius

ſtulte loquuta eſt.

Sanctus Iob magis uidet ſeipſum Iob. 39
reprehendere de actu loquendi, q̃ de
alio quocũq;, unde dicit: Qui leuiter
loquutus ſum, reſpõdẽ nõ poſſum:
unum loquutus ſum, quod utinã nõ
dixiſſem. Et cap. 42. Ideo inſipienter
locutus ſum, & quæ ultra modũ ex-
cederent ſcientiam meam &c.

Cum ꝓpoſuiſſẽt Raſin rex Syriæ, Eſai. 7
& Phaccæ rex iſrael præliari cõtra iu-
dam, dixit dominus Eſaiæ prophetæ.
Egredere ĩ occurſum Achaz, & dicẽs
ad eum. Vide ut Sileas. Noli timere,
& cor tuum ne formidet. &c.

Idem in alio loco dicit. In ſilentio Eſai. 30
& ſpe erit fortitudo ueſtra.

¶ Mandauit Ezechias rex iuda, ne po Eſai. 36
pulus aliq̃d reſpõderet Rapſaci. Et ſi- &. 4. Re
luerũt, & nõ reſpõderunt ei uerbum. 18

Hieremias ĩ utero ſanctificatus, & Hier. 1.
a domino propheta datus, excuſabat
ſe dicens: Ah, ah, Domine deus, ecce
neſcio loqui, quia puer ego ſum.

Adducta Suſanna ne iniqui præſby Dan.
teri ferrent contra eã falſum teſtimo-

nium, flens ſuſpexit ad cœlum, & clamauit ad dominũ, ſed accuſatoribus directe non legitur reſpondiſſe.

2. Mac. 12. ¶ Iudæi agriculturæ operam dabant, ſed Nicanor & quidã alij nõ ſinebant eos in ſilentio agere & quiete.

Lu. 1. 2. ¶ Beata maria uirgo legitur in Euãgelio tantûmodo locuta fuiſſe angelo. Itẽ cũ filio ſuo. Quid feciſti nobis ſic?

Et apud Ioannem.

Ioan. 2. Vinum non habent.

¶ Et quando miniſtros nuptiarum in

Luc. 1. ſtruxerat. quæcũꝗ dixerit uobis &c.

¶ Licet autem Heliſabeth magnifice eam commendaſſet; nihil tamen ei reſ

Luc. 7. pondit, ſed ad laudãdum dominum ſeruertit. ¶ Maria peccatrix ueniens ad pedes dñi in domo Symonis nihil dixiſſe refertur, ſed lachrymis cœpit

Luc. 10 rigare pedes eius.

Mat. 26 ¶ Similiter ſorori, de ipſa cõquerenti

Mar. 14 nihil reſpõdit. Rurſus etiam diſcipu-

Ioan. 10 lis indigne ferentibus effuſionem unguẽti, & in eam fremuẽtibus nihil dixit. Quoniam autẽ tacuit, Dominus

pro ea

pro ea reſpondit, & eã ubiq; defendit

Mulier in adulterio deprehenſa co Ioan. 8.
rã Dño accuſata, nõ legitur aliqd lo-
cuta fuiſſet: Dñs autẽ ꝓ ea uerbũ aſ-
ſumpſit, et eã deniq; miſericorditer
abſoluit. Act. 13

Locuturus in ſynagoga Paulus, ſur Eccl, 32
rexit, & manu ſilentium indixit. Scie-
bat enim non eſſe effundẽdum ſermo
nẽ, ubi nõ eſt auditus: quod ſæpius in
ſcriptura ꝓbatur. De affectu carnali.

MOyſes diſtribuit Leuitis, 12. bo Num.
ues, et ſex plauſtra, quos obtule
rãt ꝑcipes filiorũ iſrael, ſed nullũ de-
dit filiis Gaath, licet eſſent ei magis
propinqui.

¶Non legitur Moyſes alicui de filiis
ſuis magnum dediſſe officiũ, licet ipſe
a populo in tanta reuerẽtia haberet.

¶Moriturus Moyſes, ſolicite roga Nu. 27.
uit dominũ, ut populo de duce ido-
neo ꝓuideret. Nullum tamen de gene
ratione ſua nominare uoluit.

¶Diſtribuẽs ioſue terrã filiis iſrl, ad- Ioſu. 17
eo paruã portionẽ dedit illis qui erãt
de tribu ſua, ut de ho: ſpecialem que-

relam fecerunt. Sed nota reſponſionē quam fecit eis.

1.Re.4. Audiens Eli mortem filiorum ſuorum in prælio, non uiſus eſt multum curare, ſed cum nuncius ille dixiſſet arcā dei eſſe captā, cecidit de ſella, & mortuus eſt. Quia Dauid nimis fle-
2. Reg. 19. bat occiſum filiū ſuū Abſalon, impoſuit ei Ioab, qđ nō ita doluiſſet, ſi totū amiſiſſet exercitum.

2.Ma.7. Supra modū mater mirabilis & bonorum memoria digna, quæ pereuntes ſeptem filios ſub unius diei tēpore conſpiciens, bono animo ferebat.

1.Ma.7. & 2.M. 15. Euntibus ad prælium Iudæis ꝯtra Nicanorē pro uxoribus & filijs itēq; fratribus & cognatis minor ſolicitudo, maximus autē, & primus pro ſanctitate timor erat templi.

Mat.12. Luc.8. ¶ Loquens Ieſus ad turbas, dixit quidā. Ecce mater tua, & fratres tui foris ſtant quærētes te, qui reſpondit. Que eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei? qcūq; fecerit uolūtatē patris mei &c.

Mat.16. Saluator noſter approbās petri ꝓfeſſionem, quam fecit de ipſo, cum di

xit: Tu es Chriſtus filius dei uiui: cõſequẽter ſubiũxit: caro & ſanguis nõ reuelauit tibi. Per hoc innuẽs ꝙ caro prauas reuelationes facere cõſueuit.

¶ Petenti matertera Chriſti ſecundũ carnem, ut duo filij ſui ſederẽt iuxta eum i regno ſuo, reſpõdit ipſe dominus ita dure, ac ſi fuiſſet aliena omnino: & ita bonũ forum de regno ſuo paratus eſt facere tibi: ſicut illis. Mat. 20

Quamuis beatus Ioannes & duo Iacobi eſſent maxime ſanctitatis, nulli tamen eorũ cõmiſit generalem eccleſiæ curam, ſed Petrũ, qui nõ ſibi carne attinebat, conſtituit caput, principẽ & paſtorem. Ioã. 21

¶ Apoſtolus Paulus cõmendãs ſuũ Euangeliũ dicit: Complacuit ei, q me ſegregauit ex utero matris meæ, & uocauit p grãm ſuam &c. ꝯtinuo nõ ꝯtuli. acqeui carni & ſãguini. Gala. 1

¶ De ira hominis per zelum.

CVm loqueretur Moyſes Pharaoni, & ille nollet audire, exiuit a Pharaone iratus nimis. Exo. 11

Præcepit Moyſæs filijs iſrael, ut nullus de mãna relinquere uſqꝫ mane Exo. 16

Qui non audierunt eum, ſed dimiſe=
runt quidam ex eis uſq; mane, & ſca=
tere cœpit uermibus & computruit:
Exo. 32. & iratus eſt Moyſes contra eos. ℂRe
uertens Moyſes, cum appropinquaſ=
ſet ad caſtra, uidit uitulum et choros,
iratus proiecit de manibus tabulas,
et cõfregit eas ad radices mõtis.
Leu. 10 ℂCũ quæreret Moyſes hircũ, q obla
tus fuerat pro peccato, exuſtũ reppe
rit, iratuſq; cõtra Eleazar & Ithamar
Nu. 16. ait, Cur nõ comediſtis? &c. ℂVidens
Moyſes rebellionẽ Chore & cõplicũ
ſuorũ, iratus ualde ait ad dñm: Ne re=
1. Reg. ſpicias ſacrificia eorũ. ℂCõſiderans
20. ionathas filius Saul, nequitiam pr̃is
ſui, cõtra dauid, ſurrexit a mẽſa in ira
furoris ſui, & non comedit panẽ illa
2. Reg. die. ℂAudita dauid parabola Nathã
12. ꝓphetæ, iratus indignatiõe aduerſus
hominem dixit. Viuit Dominus, quia
filius eſt mortis, qui fecit hoc.
4. Reg. ℂEliſeus iratus fuit contra ioas regẽ
13. iſrael, eo quod non percuſſiſſet terrã
ſagitta quinquies aut ſexies, ut totam
deſtruxiſſet Syriam.

¶ Audiens Neemias clamorē populi Nee. 5
propter uſuras, quas exigebant opti-
mates, iratus eſt nimis.

Audita querimōia, quā dixit Eſther Eſthe. 7
de Amā, qui omnes iudæos procura-
bat occidi, rex Ahaſuerus ſurrexit ira
tus de loco communi.

¶ Circūſpiciēs ieſus cum ira iudeos
qui obſeruabant eum, & contriſtatus
eſt ſuper cæcitate cordis eorum.

De ira hominis per uitium.

Reſpexit dominus ad Abel, & ad Gen. 4.
munera eius, iratuſq; eſt cain ue
hementer, & concidit uultus eius.

¶ Iratus Balaac ꝯtra Balaā cōploſis Nu. 24
māibus ait: Ad maledicēdū inimicis
meis uocauit te, qͦ b'ꝯtra benedixiſti.

¶ Audiens Saul poſt uictoriam com 1. Reg.
mendari dauid, iratus eſt nimis, & di 18
ſplicuit in oculis eius ſermo &c.

¶ Cū excuſaſſet ionathas dauid apud 1. Reg.
patrem ſuum Saul iratus aduerſus io 20
natham dixit: Fili mulieris ultro uirū
rapientis Nunquid ignoro, quia filiū
iſai diligis in confuſionem tuā? &c.

¶ Venit Achab rex iſrael i domū ſuā 3. R. 21

indignatus & frendẽs ſup̃ ỽbũ ꝙ lo
cutus fuerat ad eũ Naboth iſraelites:

4. Re. 5 Poſt facile & ſalubre cõſilium Eli
ſæi, iratus Naaman recedebat, dicens:
Putabam quod egrederetur ad me, &
inuocaret nomen dei ſui &c.

2. Pa. 16 Hanam propheta uẽit ad Aſa, icre-
pauit eum quia confiſus erat in Bena
dab rege Syriæ: iratuſq; Aſa adỽſus
uidentem, iuſſit eum mitti in neruũ.

2. pa. 25 Separauit Amaſias exercitũ qui ue
nerat ad eũ ex Ephraim: ꝓ eo, ſcilicet
quod ſecum uenirent ad bellum. At
illi ueheme͂ter irati contra Iudam, re-
uerſi ſunt in regionem ſuam.

2. pa. 26 Sacerdotes arguebãt Oziã regẽ iu
da, uolẽtẽ adoler̃ incẽſũ, iratuſq; Ozi
as & tenẽs thuribulũ minabat̃ illis.

Nee. 4. Cũ audiſſet Sanaballat, quod ædi-
ficaret murus Hieruſalẽ, iratus eſt ual
de, & mot' nimis ſubſãnabat iudæos

Tob. 1 Cũ reuerſus eſſet Sennacherib, fu-
giens a iudæa plagam, quam contra
eũ fecerat deus, propter blaſphemiã
ſuam, iratus multos occidit iudæos.

Tob. 2. Tobia dicẽte de hœdo balãte. Vide

te ne furtiuus ſit.&c. Vxor eius irata
rñdit: Manifeſte uana facta ē ſpes tua
Nũciatũ ē Holoferni, quod filij iſrael Iudit. 5.
præpararent ſe ad reſiſtendũ ei, furor̃
nimis exarſit in iracundiam magnã.

Cum dixiſſet Achior magnam eſſe Eodē
potẽtiã dei iſrael, irati ſunt magnates
Holofernis, & cogitabãt iterficere eũ.
Cum audiſset Aman & experimẽto Eſthe. 3
probaſſet, quod Mardochæus nõ ſibi
flecteret genua nec ſe adorauit, iratus
eſt ualde &c.
Iratus indignatuſq; eſt Eliu Buxt e Iob. 32.
aduerſus Iob, eo quod iuſtum ſe eſſe
diceret coram. Domino.
¶ Principes iuda putantes q͛ Hiere Hie. 37
mias fugeret ad Chaldæos, irati ſunt
ↄtra eũ, & cæſum miſerũt in carcerē.
Nabuchodonoſor rex Chaldæorum, Dan. 2
in ira magna ſua præcepit, ut perirent
omnes ſapientes Babyloniæ, pro eo
(ſcilicet) quod ſomnium ſuum ei nõ
poterãt idicar̃. ¶ Idē ẽt poſtea i furo- Dan. 3.
re & ira p̃cepit, ut tres uiri adduceren
tur i ↄſpectu ei' &c. Arguit Dñs Ionã Ionæ. 4.
q̃a iraſcebãt ſuper hederam.

1. Ma. 3 ¶ Audiens antiochus prælia iudæ & uictoriam quã obtinuerat, iratus eſt animo, & congregauit exercitum.

1. Ma. 5 ¶ Factum eſt, ut audirẽt gẽtes quod ædificatum eſt altare in ſanctuarium, ſicut prius, iratæ ſunt ualde &c.

2. Ma. 6 ¶ Tortores Eleazari audientes uerba conſtantiæ ipſius, in iram uerſi ſunt, qui paulo ante fuerant mitiores.

2. Ma. 7 ¶ Poſt ſeptimi frĩs ỽba, rex ãtiochꝰ accẽſus ira in illũ, ſuper oẽs deſæuit.

2. Ma. 9 ¶ Videns Antiochus, quod non poterat ſpoliare Pentapolim ciuitatẽ, elatus in iram, arbitrabatur ſe iniuriam illorum, qui fugauerant, poſſe in iudæos retorquere.

Mat. 2 Herodes uidens quod illuſus eſſet a Magis, iratus eſt ualde, & mittens occidit omnes pueros. &c.

Luc. 4 ¶ Cum audiſſent ciues Nazareth dominum dicentem Nemo propheta acceptus eſt in patria ſua. &c. Sequitur. Repleti ſunt omnes in ſynagoga ira:

Act. 19 ¶ Demetrius quidam argẽtarius, faciens ædes argenteas Dianæ, conuocatis opificibus illius artis, dixit: Quia

Paulus auertebat multā turbā, dicēs Quoniā nō ſunt dij, qui manibus fiunt. &c. His auditis, repleti ſunt ira.

De humilitate.

Dixit angelus ad Agar: Reuertere ad dominam tuam, & humiliare ſub manu ipſius. Gen. 1

¶ Humiliter loquebatur Abrahā domino, dicens: Loquar ad Dominum meum, cum ſim puluis & cinis. Gen. 18

¶ Multum humiliauit ſe Iacob corā Eſau, & ſic compeſcuit iram eius. Gen. 35

¶ Quiqes excuſauit ſe Moyſes, anq̄ uellet accipere ducatum populi, quē tamē dominus imponebat ei, nec acquieuit, donec Dominū intellexiſſet iratum. Vnde textus. Iratus eſt Dominus in moyſen &c. Exo. 3 & 4

Moyſes utile cōſilium pagani hominis non deſpexit, ſed ei humiliter acquieuit. Exo. 18

Moyſes uidebat ſe habere ducatū Domini ſpecialem, & tamen non dedignabatur rogare Obab filium Raguelis, ut ſecum ueiret, & ductor populi eſſet. Nu. 10

Iudi.6. Gedeō angelo dicēte ſibi. Valde, in
hac fortitudie tua liberabis. Iſrael re
ſpōdit: Ecce familia mea iſirma eſt in
Manaſſe, & ego minimus in domo pa
tris mei.
Iudic. 8. ℭ Viri Ephraim iurgantes fortiter &
tumidi contra Gedeonem, ſedati fue
rūt p eius māſuetam, & humilē rñſio
Eē nē. ℭ Dixerūt oēs filij iſrael ad Gede
onē: Domiare noſtri tu, & filius tuus:
Quibus ille ait. Non dominabor ue-
ſtri, nec dominabit̃ i uos filius meus
ſed dominabitur uobis Dominus.
1. Re. 9. Humilitatem protēdebat Saul in ope
re & ſermone, anteq̃ unctus eſſet in re
gem, quanto quærebat aſinas patris,
& excuſabat ſe apud Samuelē. Et po-
ſtea dictū eſt ei ca. 15. eiuſdem. Nōne
cum paruulus eſſes in oculis tuis, ca-
1. Reg. put in tribubus iſrael factus es. &c.
17. Dauid, licet per Samuelem eſſet un-
ctus in regem, tamen de mandato pa
tris portabat uictualia fratribus, qui
1. Reg. bus præ electus fuerat.
1. Dauid humiliauit ſe corā Saule, quā
do debebat fieri gener regis.

Et corā deo, qn̄ ſaltauit ante arcā. 2. Re. 6
Ait enim Iudā & uilior fiā pluſq̄ fa-
ctus ſū etiā humilis ero ī oculis meis

Et quādo uenit Natham ad eū, nun 2. Re. 7
cians ei uoluntatem Domini, de per-
petuitate regni.

Item & coram ſeruo, audiēs quod 2. Reg.
malediceret ei. Semei. 16

Et ī multis alijs locis, ut quādo de
us eum propter peccata corripuit &
puniuit. 2. Re. 24

Humil'r rn̄dit Mephiboſeth iuitq́; ac 2. Reg.
cuſatus a ſeruo ſuo, & exhr̄datus in 19
iuſte. Achab rex ſceleratiſſimus iſrl' 3. Reg.
audiēs pœnā ſibi ꝓ criminib' ifligen 21
dā, humiliatus ē corā dn̄o ꝓpter hoc
dn̄s illā pœnā aliqualiter minorauit.
Prīceps ille, q humiliter locutus ē ad 4. Re. 1
heliā, nō fuit tactus ab igne, ſicut alij
duo qnquagēarij, q uenerant an̄ illū.

Veniens ad iordanē Eliſeus, primo 4. Re. 2
ꝑcuſſit aquas nihil dicens, & nō ſunt
diuiſæ aquæ. Deinde iuocauit nomen
magiſtri ſui, & diuiſæ ſunt aquæ.

Semeias propheta, dixit ad Roboā 2. pa. 12
& prīcipes eius; Hæc dicit dominus.

Vos relinquitis me, & ego relinquã
uos. Qui conſternati dixerũt: iuſtus
eſt dominus. Cũq; uidiſſet dominus,
qđ humiliati eſſent, factus eſt ſermo
Domini ad Semeiã dicens: Quia hu-
2. pa. 32 miliati ſunt, non diſperdam eos.
¶ Humiliatus eſt Ezechias, poſtquã
eleuatum fuerat cor eius in aduentu
nunciorum Babylonis, & iccirco nõ
Iudit 4. uenit ira Domini in diebus illis.
& 8 ¶ Audientes filij iſrael terribilem po
tentiam Holofernis, clamauerunt ad
dominum cum inſtãtia magna, & hu
Eſth. 14 miliauerunt animas ſuas.
¶ Eſther regia ↄfugit ad dominũ, &
corpus ſuũ humiliauit ieiunijs, orãſ-
q; iter cætera dixit: Tu ſcis Domine,
Hier. 1. quod abominor ſignũ ſuperbiæ &c.
¶ Cum diceret dominus Hieremiã
eſſe prophetam, ille humiliter ſe ex-
cuſauit, & ait. Ah, ah, Domine deus
Dan. 4. ecce neſcio loqui &c.
¶ Nabuchodonoſor ambulãs ĩ aula
Babylonis, arrogãter loquutus eſt.
deinde, eiectus ab hominibus, & in
beſtiam mutatus, recuperauit ſenſum

& recognouit, quod omnes habitatores terræ apud deum in nihilum redacti ſunt. ¶Cum percusſus eſſet Antiochus adeo inſanabili plaga, ita, ut nec ipſe fœtorem ſuum ferre poſſet ait: iuſtū eſt ſubditū esſe deo, & mortalem non paria deo ſentire. 2 Ma. 9.

¶Ioſeph humiliter ſe reputans nō eſſe dignum cōſortio beatæ Mariæ, quā recepisſe uidebat, nō humano opere, ſed diuino munere hoc factū esſe credebat, uoluit occulte dimittere eam. Mat. 1.

¶In diebus illis, Magis apparet mira fuisſe humilitas, quando inuenerūt puerum cū Maria matre eius, & procidentes adorauerunt eum. Mat. 2.

¶Dum tātæ esſet reputationis Ioannes Baptiſta, ut populus crederet ipſum esſe Chriſtū dixit: Veniet fortior me poſt me, cuius non ſum dignus ſoluere calciamenti corrigiam. Mat. 3. Luc. 3. Ioan. 1.

¶Non erubuit Chriſtus, dei uirtus & ſapientia, ad eodem themate prædicationem ſuam incipere, a quo ſuā inceperat Ioannes Baptiſta Pœnitentiam agite &c. Mat. 3. & 4.

Luc. 1 ¶Beata uirgo Maria ab angelo tã ue nerabiliter ſalutata, & mater filij altiſſimi appellata, nõ ſuperbijt inde, nec ſe uocauit matrem dei, aut dominam ſed ancillam.

Luc. 1 Item nõ miſit pro Eliſabeth cognata ſua ſed humiliter iuit ad illam.

Eodẽ Cum Eliſabeth ſpiritu ſancto repleta cognouiſſet, quod factũ fuerat, tũc diuinam commendauit miſericordiã & potentiam Mariæ, dicens: Magnificat anima mea dominum. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ &c.

Mat. 8 Humiliter & fideliter reſpõdit Cẽturio dicens Domino, uolenti ire ad ſanandum pueꝝ ſuum &c. Dñe non ſum dignus, ut itres ſub tectũ meũ.

Luc. 5 Videns Petrus ad præceptũ domini ſe concluſiſſe multitudinem piſciũ copioſam, procidit ad genua eius, dicens: Exi a me, quia homo peccator ſum, Domine.

Mat. 8. 9. & 17 Saluator noſter publicarẽ miracula ſua prohibebat ut fugere doceret iactantiæ & uanitatis uitium & daret ueræ humilitatis exemplum. Sicut

patet in leproſo mundato. Et in duo-
bus cæcis ab eo illuminatis. Item in
ſurdo & muto ſanato. Matth. 9. Et in
ſua transfiguratione dixit. Nemini di
xeritis uiſionem. Mat. 17.

Cum dixiſſet domius mulieri Cha- Mat. 15
naneæ. Non eſt bonum ſumere panē
filiorum, & mittere canibus. Illa mu-
lier dixit. Etiā dñe, nā & catelli &c. Mar. 18

Quærentibus diſcipulis, quis eſſet
maior in regno cœloꝝ. Reſpōdit dñs
Quicūq; humiliauerit ſe, ſicut paruu
lus iſte, hic maior eſt i regno cœloꝝ.

¶ Exemplum uel parabolam humi- Luc. 14.
lis urbanitatis induxit Dominus. Cū
inuitatus fueris ad nuptias, nō diſcū-
bas in primo loco.

Ad fugiendam inſtātiam, & humi- Luc. 18.
litatem ſectandam, multum ualet exē
plum, quod inducit Dominus de ſup
bo pharisæo, & humili publicano.

Humilitas Ioānis Baptiſtæ apparet Ioan. 1.
multipliciter: qa uidelicet, de ſe humi
liter ſentiebat exiſtimāte pp̄ro ꝙ for
te ipſe eſſet Xp̄s. Ioā. 1. Non ſum ego
Chriſtus. Item humiliter loquebatur

Ego uox clamantis in deſerto. Negã
uit ſe eſſe Chriſtũ aut prophetã. Tũ
etiã humiliter induebatur pilis Ca-
melorum. Humilẽ habitationẽ elige
Luc.i. bat Luc.i. Erat in deſerto &c.
Mat. 3. Et humiliter recuſabat baptizare
dominum dicens. Ego debeo bapti
zari a te, & tu uenis ad me.
Luc. 7. Humiliter Maria Magdalena & fre
10. quenter legitur, ſecus pedes domini
ſe poſuiſſe &c.
Ioã. 11. Quærenti domino, an Petrus dili-
&. 12. geret eum plus aliis diſcipulis, reſpõ
Ioã. 21. dit humiliter, dicens: Tu ſcis domine
quia amo te plus aliis &c.
Præcipua Humilitatis exẽpla acci-
pere poſſumus & debemus i ſaluato
re noſtro: cuius cõuerſationẽ in terris
cõſiderare poſſumus, qa ipſe cõcipi
uoluit in pria deſpecta, uidelicet, in
Ioan. 7. Galilæa. De q̃ loqt ioã. 7. Scrutate &
&. 1. uidete, quia ꝓpheta a Galilæa nõ ſur-
rexit. Vnde admirãdo dixit Nathana-
el, A Nazareth põt eſſe aliquid boni.
Lu. 1. 2. Iterũ de humili mr̃e natus fuit, q̃ di-
xit: Reſpexit hũilitatẽ ãcillæ ſuæ &c.
In domuncula

In domũcula parua & loco humilli mo. Luc. 2. Recliauit eũ i p̃ſepio &c.

Itẽ quaſi per annos. 30. latuit in mũ do ita q̃d nihil legitur de eo, niſi cũ eſſet annorum duodecim, remanſit in Hieruralem, & inuẽtus eſt in templo audiẽs & interrogãs & determinãs. Contra præſumptuoſos, qui nimis fe ſtine ad omnium docẽdi prorũpunt. Sequitur ibi Lucæ. 2. Deſcendit cum Maria & Ioſeph, & erat ſubdit' illis. Eodem

Exinde circa annum. 30. ad Ioannẽ Baptiſtã uenit, ut baptizaretur ab eo, non pro eo miſit, Contra multos, qui ad minores ſe pergere dedignantur. Mat. 3

Itẽ humiles diſcipulos elegit, & cũ eis humiliter conuerſatus eſt. Et eos præcipue de humilitate docuit. Diſci te a me, q̃a mitis ſum & humilis cor de, unde & filium hominis ſe dicebat ſæpius, q̃ filium dei, licet utrũq; eſſet uerum ſecundum duas naturas in ip ſo: tamen ab inferiore frequẽtius ſe nominabat. Humiliter cõuerſatus eſt cum hominibus. Intereſſe uoluit pau peribus nuptijs, ubi uinum defecit. Mat. 4 & 11 Mat. 8 12, 20 & 26 Ioan. 2

Non autem interfuit ſplendidis & diuitibus nuptijs, in qbus fiunt frequēter enormes exceſſus.

Ioā. 6. Cū cognouiſſet qa uēturi erāt, ut raperent eū, & facerēt eū regē, fugit in mōtē. ¶ Didrachma, quaſi ſeruus

Mat. 17 aut aliēus exſoluit. Idē non habebat,

Luc. 9. ubi caput ſuum reclinaret. Lucæ. 9.

Ioan. 4. Et circūiens ciuitates & caſtella pedes ibat, ita qđ quando fatigatus ex itinere, ſedebat ſuper fontem, & a muliere Samaritana bibere poſtulabat.

Mat, 21. Quādo uero uenit Hieruſalem nobili uectura uti noluit, nō equū, ſed aſellum habuit.

Ioā. 13. Trāſiturus ex hoc mūdo ad patrē, relinquer̄ uoluit ſpeciale humilitatis exēplū, ut pedes diſcipulorū lauit, & linteo quo præcinctus erat, exterſit.

Phili. 2. Præcipue autem in paſſione nimis ſeipſum humiliauit, factus obediens uſq; ad mortem, nō quācūq;, ſed crucis. Quæ erat genus mortis turpiſſimum, ut in Euāgelijs omnibus patet

De quo notari poteſt, qđ ſuperbi & mundi amatores circa ſeptem uer-

ſari ſolent & appetere, uel in adeptis
ſpecialiter gloriari, qbus ꝯſtat i cru-
ce dñm caruiſſe, & cõtraria habuiſſe.
Hæc autẽ dici pñt. Terrena affluẽtia,
mũdana ſapiẽtia, carnalis lætitia, po-
pularis fama, turba famuloꝝ, deiectio
inimicoꝝ, numeroſitas amicoꝝ. Chri-
ſtus Ieſus aũt Dominus noſter in cru-
ce fuit paupẽimus, qa ueſtimentis nu
datus Ioãnis. 19. Fuit ſtultus & iſipi- Ioã. 19.
ẽs reputatus. Nam uerbũ crucis pere
úntibus ſtultitia eſt. 1. Corinthioꝝ. 1. 1. Co. 1.
Itẽ diffamatus fuit, & ſeductor popu-
li appellatus. Vnde dixerũt de eo pri Mat. 27.
cipes ſacerdotum. Recordati ſumus,
quia ſeductor ille &c. In cruce in ſupẽ
quodammodo fuit uictus quia occi-
ſus inclinato capite tradidit ſpiritũ,
Ibi etiam amicum nullũ habuit. Tor
cular calcaui ſolus, & de gẽtibus nõ Eſal. 63
eſt uir mecũ. Pſalmo. 87. Elongaſti a Pſal. 87
me amicum & proximum. Item fa
mulis & ſeruitoribus i cruce caruit,
unde dicitur. Diſcipuli relicto eo om Mat. 27
nes fugierunt. Pſal. Factus ſum ſicut
homo ſine adiutorio &c.

Act. 3 Poſt miraculū, de claudo p̱ petrū ſa⸗
nato humil'r locutus ē petrus, nō aſ⸗
cribens factū ſibi, ſed diuinæ uirtuti,
& p̱ iuocationē nois Ieſu Chriſti &c.

Act. 10 Cum introiſſet Cæſaream Petrus,
obuiam uenit ei Cornelius, & procis
dēs: Surge, & ego ipſe homo ſum, ait
petrus, eleuans Cornelium.

Act. 14 Audientes Paulus & Barnabas, ꝙ
homines de ciuitate Lyſtris dicebant
eos eſſe deos, & eis ſacrificare uolebāt
& conciſis tunicis, exilierūt in turbas
clamantes, & dixerunt eis: Viri, quid
hoc facitis, & nos mortales ſumus ſi
miles uobis &c. Tandem uix ſedeua
runt turbas, ne ſibi immolarent.

Act. 18 paulus apoſtolus manibus opaba
tur, ut haberet neceſſaria ſibi & ſocijs
propter quod etiam morabatur cum
Aquila & priſcilla, qui erāt artis ſce⸗
nofactoriæ, ſicut & ipſe.

Act. 20 Alibi dicit. Ad ea quæ mihi opus
erant, & his qui mecū ſunt, miniſtra
uerunt manus iſtæ.

2. Co. 1 Humiliter d̄ ſe ſentiebat Paulus, q̄
fratrū orationibus confidebat. Adiu⸗

uātibus uobis i oratiōe ꝑ nobis, ait.

Oratiões aliorum ſolicite poſtula- Ro. 15
uit, Vnde ait. Obſecro uos fratres per
dominum noſtrū Ieſum Chriſtum,
& ꝑ charitatem ſpiritus ſancti, ut ad
iuuetis me in orationibus.

I. ad Corin. 4. & Theſſa. 4. Verbis et 1. Co. 4
ſuis uerā humilitatē iterius idicabat. Theſ. 4
1. Corin. 15. Ego ſū minibus apoſto 1. Cor.
lo℞, q nō ſū dignus uocari apoſtolus 15
&c. ¶ Et Ieſus uenit in hūc mūdū pec 1. Ti. 1
catores ſaluos facere, quorū primus
ego ſum &c.

Item ad humilitatem alios ſolicite Ro. 12
inducebat, ait enim: Non alta ſapien-
tes ſed humilibus cōſentientes, Et ad
Philippēſes. 2. In humilitate ſuperio
res ſibi inuicem arbitrantes &c.

De Superbia.

Eva propter appetitum excellen- Gen. 3
tiæ cum audiſſet a ſerpente. Eri-
tis ſicut dij: de ligno uetito comedit.

Superbia uolentiū ædificare turrim Gen. 11
uſq; ad cœlum, damnata fuit per con
fuſionem linguarum.

Agar ancilla Sarai concepiſſe ſe ui Gen. 16

dens, dominam ſuam deſpexit.
Exo. 5. Nimis ſupbe reſpōdit Pharao quā-
&.14 do dixit: Neſcio Dominum, & iſrael
non dimittā, ſed i mari ſubmerſus ē.
Nu. 16. Rebellio Chore & aliorū facta cō
tra Moyſen, ex ſuperbia proceſſit. Nā
dixit illis Moyſes: Multum erigimi-
ni filij Leui. Quibus male ceſſit.
Iudic. 9 Percuſſus Abimelech a mulieř, uo
cauit armigerum ſuum, & ait ei. Per
cute me, ne dicatur, quia a fœmina in
terfectus ſum. Et male perijt.
1. Reg. Saul petijt a Samuele, ut eum corā
15 ſenioribus populi honoraret.
2. Reg. Grauiter fuit punitū elationis pec
24 catum, quando Dauid fecit numerari
populum ſibi ſubiectum.
3. Reg. Libido, quā habuit Hieroboā do-
12 minandi, timens ne populus reuerte
retur ad domum Dauid, fecit eum ex
cogitare uitulos aureos, quos fecit a
populo adorari, & maluit eos recede
re a deo ſuo, q̃ a Domino ſuo.
4. Reg. Supbe nimis nūciari fecit Ezechiæ
18 rex Aſſyriorū dicens ꝙ neq; Deus, ne
q; hō poſſet eū liberare de māu ſua.

poſt uictoriam obtẽtam de Arpha iudit. 1
xat regẽ, exaltatum eſt regnũ, regis
Nabuchodonoſor Aſſyriorum, &
cor eius eleuatum eſt.

Præceperat Nabuchodonoſor Holo- iudit.
ferni, ut oẽs deos terræ exterminaret, 3.&.5
ut ipſe ſolus de' diceret ab his regio-
nibus quæ potuiſſet Holofernis ptãti
ſubiugari, ſed male ceſſit. ¶ Vides ſu
pb' Amã, qđ Mardochæus ipſũ ado Eſth. 3.
rarẽ nolebat, ſuaſit regi, ut totus Iudæ &. 5
oꝝ pp'lus deleret. ¶ Amã ſupbiſſim'
uolebat corã ſe genuflecti & ab hoi- Eodẽ
bus adorari, Sed notabile eſt. Q đ il-
la ſupbia tot mala in ſeipſa cauſauit,
ut iratus & idignans exiſteret, & oia
alia q̃ habebat, quaſi nihil reputaret.

Signa ſupbiæ đteſtatur Dominus
per Eſaiam, dicens: Pro eo qđ eleua- Eſai. 3.
tæ ſunt ſuperbæ filiæ Siõ, & ambula
uerunt collo extenſo. &c. decaluauit
dominus uerticem filiarum Sion.

De Nabuchodonoſor intelligit ad Eſai. 14
literam illud Eſaiæ: in cœlum aſcẽdã
dicebat &c. Similis ero altiſſimo. Ve
rũtamen ad inferna detraheris.

Eſai. 16 De Moab dicitur: Audiuimus ſupbiam Moab, ſuperbus eſt ualde, ſupbia eius & arrogãtia eius, & indignatio eius, plusquam fortitudo eius. Idcirco ululabit Moab.

Dan. 5 Quoniã eleuatũ fuit cor Nabuchodonoſor regis Babylõis, & ſpiritus illius obfirmatus eſt ad ſupbiã depoſit' ẽ dẽ ſolio ſuo & glĩa ei' ablata ẽ.

Eodem Balthaſar fili' nabuchodonoſor rex Babylonis nõ humiliauit cor ſuum, ſed aduerſus dominatorẽ cœli eleuatus eſt: & ideo interfectus ẽ, & darius Medus ſucceſſit in regno.

1. Ma. 1 Antiochus aſcendit Hieroſolymã in multitudine graui, & intrauit ſanctificationem cũ ſuperbia, & accepit altare aureum &c.

1. Ma. 3 Seron prĩceps exercitus Syriæ ait: Faciam mihi nomen, & glorificabor in regno. Et contriſtatus eſt.

1. Ma. 5 Dixerũt illi, quos dimiſit Iudas Machabæus ad cuſtodiam terræ, dũ iret ad prælium. Faciamus nomen, & eamus pugnare cõtra gentes &c. Et male ceſſit eis.

Cũ audiſſet Nicanor holocauſta, q̃ 1. Ma. 7
offerebātur a Iudæis pro rege, irridēs
ſpreuit & locutus eſt ſuperbe. Et ceci
dit primus in prælio.

¶ Antiochus æſtimabat ſe præ ſuper- 2. Ma. 5
bia terram ad nauigandum, pelagus
uero ad iter agendum deductuꝝ, pro
pter mētis elationē. ſed aliter euenit.

Nicanor ueniens ad pugnandũ con 2. Ma. 8
tra Iudam & ſocios eius, ita credebat
eſſe ſecurus de uictoria, quod uende-
bat Iudæos anteq̃ i cāpo uideret eos.
Sed ei male ſucceſſit. ¶ Fugatus tur-
piter Antiochus de pſide, ſupbe locu 2. Ma. 9
tus eſt, ſe uentuꝝ Hieroſolimā, & con
geriē ſepulchri Iudæoꝝ eā factuꝝ: ſed
Deus percuſſit eum inſanabili plaga.

Nicanor Iudæis dicentibus. Eſt Do- 2. Mac.
minus potens in cœlo, qui iuſſit agi 15
diē ſeptimũ. Et ego, iquit, potēs ſum
ſuper terram, qui impero ſumi arma
& negocio regis impleri. Seqtur. Et
in ſumma ſuperbia erectus, cogitaue
rat commune trophæum ſtatuere de
Iuda. Sed cito ruit cum armis ſuis.

Cũ dixiſſent diſcipuli, Domine etiā Luc. 10

dæmonia ſubijciũtur nobis in nomi-
ne tuo, compeſcuit eos Dominus di-
cẽs. Videbã ſathanã ſicut fulgur cadẽ-
tẽ d̃ cœlo &c. In hoc tñ nolite gaudeř.

Luc. 18 Superbia Phariſæi, qui ſe iactabat,
& proximũ cõdẽnabat, dãnatur.

Act. 12 Statuto die, Herodes ueſtitus ueſte
regali, ſedit pro Tribunali, & concio-
nabatur ad populum, populus autẽ
acclamabat. Dei uoces, & non homi-
nis, Confeſtim autem percuſſit eum
angelus Domini, eo quod non dediſ-
ſet gloriam & honorem Deo, conſum-
ptus a uermibus expirauit.

Iudic. 9 De iactantia.

GAal filius Obed, dicebat ſocijs:
Quis eſt Abimelech, & quæ eſt
Sychem, ut ſeruiamus ei? Vtinam da-
ret aliquis populum iſtũ ſub manu

Iudi. 14 mea, ut auferem &c.

Sampſon leonem manibus inermis
lacerauit, nec tamen tantam probita-

1. Reg. tem indicare uoluit.

17 Goliath Philiſtæus exprobrauit exer-
citui iſrael, ut aliquis ueniret cum eo
ad ſingulare certamen.

Adõias filius Hagith eleuabatur 3. Re. 1
dicens: Ego regnabo. Sed parum du
rauit regnum eius.

Benadab rex Syriæ, miſit nũcios re 3. Reg.
gi Iſrael, & ait. Hoc faciãt mihi dii, & 20
hoc addant ſi ſuffecerit puluis Sama
riæ pugillis oĩs populi, q ſeqtur me:
Sed pulchre reſponſũ ẽ ei, ne glorieẽ
accinctus, æque ut diſcinctus &c.

Grandia uerba & ſuperba dixit Ra 4. Reg.
pſaces, ex parte regis Aſſyriorum, di 18
cens: Nunquid liberauerũt dij gẽtiũ
terrã ſuã d mãu regis Aſſyriorum &c.

Holofernes dixit Achiori: Cum p Iudit. 6
cuſſerimus oẽs, q̃ſi hoiem unũ, tũc ẽt
ipſe, cũ illis Aſſyriorum gladio, iteribis

Amã inuitatus ad cõuiuiũ Eſther Eſthe. 5
uocauit amicos & uxorem ſuã, & ex- &. 7
poſuit illis magnitudinem diuitiarũ
ſuarum & filiorum, & quando apud
reginã ſolus cũ rege prandere debe-
bat. Sed nota, quod ſuſpenſus fuit in
craſtino, in eadem trabe, quam para-
uerat Mardochæo. Heſt. 7.

Heliu dixit multa uerba iactantiæ.
Iob. 32. oſtẽdã uobis ſapientiã meã.

Eſa .10 Aperuit Eſaias uerba regis Aſſyriorum. In fortitudine manus meæ feci, & ſapientia mea intellexi &c. Non fuit qui moueret pennam, & aperiret os ſuum & ganniret &c.

Eſai. 14 De Nabuchodonoſor itelligit ad literã illud Eſaiæ: Dicebas i cordĕ tuo i cœlũ ↄſcẽdã, ſupra aſtra dĩ exaltabo ſoliũ meum & ſimilis ero altiſſimo.

Hie: 48 Per Hieremiã dicitur de Moab. Sublimitatem eius & arrogantiam eius: quod non fit iuxta eã eius uirtus &c.

Dan. 3. Nabuchodonoſor rex Babylõis dixit tribus ſocijs Danielis, qui noluerũt ſtatuã eius adorare: Quis ẽ deus qui eripiat uos de manu mea?

Dan. 4 Deambulans i aula Nabuchodonoſor, ait. Nõne hæc eſt Babylon ciuitas magna, quam ædificaui in domum regni, in robore fortitudinis meæ, & in gloria decoris mei? Cumq; adhuc ſermo eſſet, uox de cælo ruit &c.

1. Ma. 3. Audiuit Seron quod congregauit Iudas eccleſiam fidelium, & ait: Faciã mihi nomẽ, & debellabo Iudam, ſed ipſe cõtra fuit cito debellatus ab eo.

Demetrius filius Demetrij miſit ad 1. Mac.
Ionatham dicens. Deſcende ad nos in 10
campum, & comparemus illic inuicē
quia mecum eſt uirtus bellorum. In-
terroga, & diſce, q̄s ſum ego &c. Sed
paulopoſt male ſucceſſit ei.

Nicanor pugnaturus contra Iudā, 2. Ma. 8
uocauit negotiatores, promittens ſe
daturum pro uno talento nonaginta
mancipia Iudæorum.

Multitudine adarmata cōcurrēte, 2. Ma. 9
fugatus eſt turpiter Antiochus de ꝑ
ſipoli ciuitate p̄ſidis & ſuꝑbe locut'
ē, dicēs: Se uētuꝝ Hieroſolymā & cō
geriē ſepulchri Iudæoꝝ eā facturū.

Nicanor iterrogauit Iudæos. Si eſt 2. Mac.
potēs in cœlo qui imperauit diē Sab 15
batorum: Reſpōdentibus illis, domi
nus potēs in cœlo, qui conſtituit diē
ſeptimum ait: Et ego potēs ſum ſuꝑ
terrā &c. Vt ſupra præcedēti cap.

Petrus ualde audacter dixit domino Mat. 26
Et ſi oēs ſcandalizati fuerint, ſed non Mar. 14
ego. Sed poſtea longe aliter accidit. Luc. 22

Qui ſe iactant & dilatāt maxime ſi Ioā. 13
mentiūtur, diabolum ſpecialiter imi- Mat. 4

Luc. 4. tantur, qui dixit, quum oſtendiſſet domino omnia regna mundi; Mihi tradita ſunt omnia, & cui uolo do illa.

Luc. 18 Cōtra iactantes ſe, & arrogātes, inducit Dominus exemplū illius phariſæi dicētis. Nō ſum ſicut cæteri hominum, uelut etiam hic publicanus.

Ioan. 9. Magnæ arrogantiæ uerba dixerūt Phariſæi cæco nato, quē dñs illumināuit, & illos rōnabiliter ꝯfundebat. In peccatis nat⁹ es tot⁹, & tu doces nos.

Ioā. 19. Arrogāter nimis dixit ſaluatori pilatus, Neſcis q͞a poteſtatē habeo crucifigeř te, & ptātē habeo dimitteř te?

Exo. 18

De Electionibus.

Cōſilio Iethro ſacerdotis Madiā Moiſes uſus humiliter, elegit iudices, ſeu prælatos miores, uiros potētes & timētes dñm, in q̄bus erat ꝟitas, & q oderant auaritiam. Præcepit

Nu. 17. dñs Moyſi, ut tolleret duodecim uirgas iuxta numeꝝ tribuū filioꝝ iſrael & nomē Aarō erat in Tribu Leui, q̄s quū poſuiſſet in tabernaculo, ſequēti

Nu. 27. die inuenit uirgā Aaron germinaſſe.

Moyſes aduertens ſe, iuxta uolūta

tem domini, moriturum orauit dñm deuote, dicens. Prouideat Dominus Deus ſpiritum omnis carnis, homi- nẽ, qui ſit ſuper multitudinẽ hãc &c. Ordinauit autem Dominus, quod io- ſue filius Nun eſſet ſucceſſor ipſius, & dux populi, loco eius &c.

Volens Moyſes ulciſci iſrael de Ma dianitis, ait Mille uiri de ſingulis tri- bubus, eligantur ad bellum. Nu. 31

Poſt mortem ioſue ꝯſuluerunt filij iſrael Dominũ, dicentes. Quis aſcen det ante nos, & erit dux belli, dixitq; Dominus iudas aſcẽdet &c. Iudic. 1

Videntes filij iſrael, quod Gedeon ſtrenue pro eis pugnauerat, dixerunt omnes ad eum Dominare noſtri &c. Iudic. 8

¶ Maiores natu de Galaad, perrexe runt ad iephthe, dixerũtq; ad eũ. Ve- ni & eſto prīceps noſter, & pugna cõ tra filios Ammon. Iudi. 11

Erat uir de Beniamin, nomine Cis, & ei fili' uocabulo Saul electus, & bo nus, & nõ erat uir ď iſrael melior illo &c. hũc dñs reuelauit dñs Sãueli eli- gẽdũ for, & iungẽdũ ſuꝑ ppl'm iſrľ. 1. Reg.

1. Reg. De mãdato domini ſpeciali iuit Sa
16 muel in Bethlehẽ, & unxit Dauid fi-
liũ Iſai i regẽ ſup Iſrael & Hieruſalẽ.
2. Re. 2 Mortuo aũt Saule, uenerũt uiri de
tribu iuda, & unxerũt dauid i regem
2. Re. 5 Deĩde uniuerſæ tribus Iſrael uene
Pſal. 77 runt ad eum & unctus eſt in regẽ, ſu
1. pa. 11 p totum populum Iſrael. Vnde ipſe
&. 28 dicit i Pſalmis Elegit Dauid ſeruum
ſuũ. Et alibi. Placuit Domino, ut me
eligeret regẽ ſup cũctũ populũ iſrael
Eodem Appropinquãs morti Dauid, dixit
maioribus iſrael: De filijs meis elegit
Dominus Salamonem, ut ſederet in
throno regni Domini, ſuper Iſrael.
3. Reg. Terribili iudicio Dei aſſũptus fuit
11 Hieroboam, ut eſſet rex ſuper decem
tribus iſrael: & tamẽ occaſio fuit pó-
pulo recedendi a Deo.
4. Reg. Scripſit iehu literas, & miſit in Sa-
10 mariam ad optimates ciuitatis. Eligi
te meliorem, & eũ, qui uobis placue-
rit de filijs Domini noſtrii, & ponite
eum ſup ſolium patris ſui, & pugna
te pro domo dimini noſtri.
12. 9 Cógregati ſunt omnes amici Iudæ

& dixerunt

& dixerũt Ionathæ: Ex quo frater tu' defunctus eſt uir: ſimilis ei nõ ẽ, qui exeat contra inimicos noſtros. Nunc itaq; te eligimus eſſe, pro eo, nobis i principem & ducẽ ad bellandum bellum noſtrum.

Vocauit dominus diſcipulos ſuos & elegit duodecim ex ipſis, quos & Apoſtolos nominauit. Mat. 10. Luc. 6

¶ Poſt aſcẽſionem Domini, diſcipuli ſtatuerũt duos, ſcilicet, Ioſeph & Matthiam, & orantes dixerunt: Tu Dñe, qui noſti corda oĩum, oſtẽde quẽ elegeris, ex his duobus unum, accipere locũ miniſterij huius Apoſtolatus. Act. 1.

¶ Sermo, quẽ dixerunt Apoſtoli, placuit omni multitudini, & elegerunt Stephanum uirum plenũ fide & ſpiritu ſancto, & Philippum &c. Act. 6.

Miniſtrantibus diſcipulis domino & ieiunantibus, dixit illis ſpiritus ſanctus: Segregate mihi Paulũ & Barnabam in opus ad quod aſſumpſi eos. Act. 13

De bonis principibus & Prælatis.

BOnus ꝑlatus Moyſes multoties intrauit ad Pharaonẽ pro cauſa & ſequ. Ex. 6. 7.

pp̃ri ut eũ liberaret de Ægyptiaca ſer
uitute. Populũ timẽtẽ moyſes ꝯforta
Exo. 14 bat dicẽs. Nolite timere, dominus pu
gnabit ꝓ uobis, & uos tacebitis. Ore
quidẽ uerba dicebat, ſed corde domi
num exorabat, ſicut apparet ibi.

¶ Clamat ꝓ pp̃lo ad dñm Moyſes
Exo. 15 qñ murmurabat populus ꝯtra eum.
Omnia debet retorquere ad dominũ
Exo. 16 bonus prælatus. Vnde dicebat Moy
ſes Nos eni qd ſumus. Nec eſt contra
nos murmur ueſtrum, ſed ꝯtra dñm.
Exo. 17 Cũ pugnaret iſrael cõtra Amalech,
nõ iuit Moyſes ad præliũ, ſed tantum
ioſue miſit famulũ ſuũ, & tamẽ erat
ex parte ipſius, iuſtiſſimũ bellũ: ipſe
uero ſtans in uertice collium, ad orã
dum Dominum ſe conuertit.
Exo. 24 Receſſurus a populo Moyſes, & itu
rus ad mõtem bonos uicarios dereli
quit, uidelicet Aaron & Hur.
Exo. 32 ¶ Videbatur uelle Dominus ꝯfunde
re & delere populum peccatorem, &
promittebat Moyſiꝰ magnum ſtatũ
& honorem. Et tamen Moyſes ꝓ po
pulo ſuo inſtãter orabat. Et nota quã

ta ſeueritate populũ puniuit, pro quo deum tamen inſtanter orabat.

Moyſes diſtribuit Leuitis duodecim boues & ſeptẽ plauſtra, quos obtulerant principes tribuũ filiorum iſrael, ſed nihil dederat filijs Caath licet eſſent magis propinqui, quia ꝓprijs humeris, omnia portare debebant. Nu. 7.

¶ Deſiderabat Moyſes, quod omnes de populo prophetarent, licet honor ſuus minui uideretur. Nu. 11.

¶ Poſt reditum exploratorum dixit Dominus ad Moyſen. Quouſqꝫ detrahet mihi populus iſte. Feriã ergo peſtilẽtia, te quoqꝫ faciã principẽ ſuper gentẽ magnã & fortiorẽ, q̃ hic ẽ ſed noluit Moyſes ad maiorẽ trãsferri p̃lationẽ Nu. 14.

¶ Pereũte populo, ꝓ murmure & tumultu, quem faciebant contra Moyſen & Aaron, dixit Moyſes ad Aarõ. Tolle thuribulum, & hauſto igne de altari, mitte incenſum: pergens cito ad populum, ut roges pro eis. Nu. 16.

Moriturus Moyſes ſolicite rogauit dñm, ut pplo d̃ duce idoneo ꝓuiderẽt. Nullũ uero in ſpeciali uoluit noiare. Nu. 27.

Ioſu.24 ¶ Seruiuitq; iſrael dño cũctis diebus Ioſue &c. Bonus enĩ plãtus multũ cõfert ad populũ, i uia dñi dirigendũ.

¶ Samuel iudicabat iſrael, & ibat cir-
1.Re.7. cũiens Bethel & Galgala & Maſphat, ut homines, qui eo indigebãt facilius poſſent ad ipſum habere acceſſum.

1.R.12. Dixit Samuel ad populũ, Abſit a me hoc peccatum, ut ceſſem orare pro uobis, & docebo uos uiã bonã & rectã.

2.Reg. Videns Dauid angelum percutien-
24. tem populum, obtulit ſe p eo percuſ-iendũ. Vertatur, inquit, obſecro, manus tua contra me &c.

3.Re.3. Audiuit omnis iſrael iudiciũ, quod iudicaſſet Rex Salomon de duabus mulieribus: & timuerunt regẽ, uidentes ſapientiam Dei eſſe in eo.

2. Reg. Signũ eſt quod Dominus diligit po-
10. &.2 pulum quãdo dat ei bonum prælatũ.
Par.9. Vnde regina Saba dixit. Quia diligit Deus iſrael, idcirco poſuit te regẽ ſupra eũ, ut facias iudiciũ atq; iuſtitiã.

2. Reg. ¶ Volens dominus tradere regem Si-
20. riæ in manu regis iſrael, mandauit ei per prophetam, qđ ipſe rex debebat

incipere præliari.

Quādiu uixit Ioiada pontifex, Ioas rex iuda fuit bōus, quo mortuo multa mala fecit. 4. Reg. 12.

¶ Ezechias rex iuda, fecit ſerpentem æneum confringi, eo quod eſſet populo idolatrandi occaſio. 4. Reg. 18. 2. pa. 24

¶ Ioſaphat rex iuda ꝯſtituit iudices ſup populū, & eos ualde fideliter & prudenter inſtruxit. Videte, inquit quid faciatis? 2. pa. 19 Perexerunt curſores cum epiſtolis ex regis imperio Ezechiæ & principū eius, in uniuerſum iſrael & iudā ꝑdicantes. Reuertimini ad dn̄m &c. 2. pa. 30

Orante Eſdra & flente pro trāſgreſſione populi, collectus ē ad eū cœtus magnus uiroꝝ ac mulierum, & fleuit populus multo fletu ad exēplū eius. 1. Eſ. 10

Audita Holofernis potētia Eliachī magnus ſacerdos, circumiuit omnē Iſrael, allocutus eos, dicens. Scitote, quoniam exaudiuit dominus preces noſtras; ſicq; populum bōis exhortationibus confortabat. Iudit. 4

Bonus prælatus debet eē, quaſi bonus pater populi ſibi commiſſi. Nam Eſai. 22

de Eliachiam, quē cōſtituit Dominus loco Sobnæ ꝑpoſiti, dicit apud Eſai: Erit quaſi pr̄ habitātiū in Hieruſalē.

1. Ma. 9 Mortuo Iuda Machabæo emerſerunt iniq in oībus finibus iſrael, & exhortati ſunt oēs, qui operabātur iniquitatem: In diebus illis facta ē fames &c.

1. Mac. 12 Cū crederetur occiſus Ionathas a Triphone, quæſierunt omnes gētes, quæ erant in circuitu Iudæorum conterere eos. Dixerunt enim. Nō habent principem & adiuuantem, nunc ergo expugnemus eos, & tollamus de hominibus memoriam eorum.

2. Ma. 3 Cauſa pacis & boni ſtatus ſanctæ ciuitatis pulchre dicit fuiſse prudētia & pietas Oniæ ſummi ſacerdotis & Ibidē bōitas ſubditoꝝ. Bene reſtitit Onias Helíodoro, uolēti ſpoliare tēplū & depoſita uiduaꝝ & pupillorū auferre.

Ioan. 10 Saluator noſter Dominus Ieſus, ubi ſe bonū paſtorē dicit, ſtatim cauſam ſubiūgit dicēs: Bonus paſtor animā ſuam dat pro ouibus. Et poſt pauca: Animā meā pro ouibus meis pono: In quo dat itelligere, qd exigatur ad

hoc, qđ aliquis bonus paſtor uocari mereatur.

Quādo ſaluator noſter poſt reſurrectionem ſuam, uoluit gregē eccleſiæ Petro cōmittere, primo probauit eū dicēs: Symon diligis me plus his? Et nota quod examinauit eū de dilectiōe nō de cognitiōe. De practica uero, nō de Theorica, de facto ꝟo, nō de iure. Ioan. 21

Item nō ſolum interrogauit ſimpliciter an eum diligeret, ſed ter dicit. Si diligis me. Addit ter. Paſce oues meas nō tonde, uel occide. Bonus. n. ꝑlatus ꝯmiſſam ſibi gregē debet paſcere ꝟbo, & exēplo, & tꝑali ſubſidio. Ibidē

Videns petrus Iudæos admirātes, & male de diſcipulis ſentiētes, eleuauit uocem & locutus eſt eis. Viri Iudæi &c. Vbi gregē ſuū ꝯſtanter defendit, & aduerſarios ſalubriter ſupauit. Act. 2

Cōſiderari poteſt hic de paulo Apoſtolo, eximiæ bonitatis prælato. Ad bonum enim prælatum ſpecialiter & ſumme pertinet dilectio, quā habere debet ad ſubditos. Sicut diligebat paſtor ille optimus princeps paſtorū, q

Ioan.13 poſuit aiam ſuã ꝓ ouibus ſuis. Q ui
2. Cor. cũ dilixiſſet ſuos in finem dilexit eos.
12. Paulus aũt miro mõ ea dilectione fer
uebat. Vnde dicebat. Ego libẽtiſſime
impẽdã, & ſup impẽdar ipſe pro aĩa-
bus ueſtris: licet plus uos diligẽs mi
nus diligar a uobis. Et ad Philip. 4.
Phili. 4 Frẽs mei chariſſimi &c.
Iterum debet in eo eſſe ſcientia ſcri
Sapi. 6. pturæ. Diligite lumen ſapientiæ, om
nes, qui p̃eſtis populis. Alioqui quo
mõ poſſet leprã a ñ lepra diſcernere,
1. Cor. uel ꝯmiſſum ſibi populũ iudicar? Ipſe
2.3. ꝟo Paulus de diuinis & huãnis excel
lentiſſimam cognitionem habebat,
qui paruulis in Chriſto lac potum
dabat, & inter perfectos ſapientiam
2. Cor. loquebatur. Q uippe qui fuit raptus
12. uſq; ad tertium cœlum, & audiuit ar-
cana uerba, que nõ licet homi loqui.
Ro. 12 Ex amore uero ſubditorum, & no-
titia ſcripturarum ſolicitudo in præſi
dẽte cauſatur. Q ui præeſt in ſolici tu
2. Cor. dine. Q ua quidem ſolicitudine, Pau
11 lus erga proximos ardẽtiſſime funge
batur, ꝓpter quod ait. Præter illa quæ

extrinſecus ſunt inſtantia, mea quoti-
diana ſolicitudo oīum eccleſiaꝝ. Itē & alibi. Volo enim uos ſcire qualē ſoli-
citudinē habeā pro uobis. Ex p̄dictis tribus debet ſeq̄ iſtructio peritoꝝ, V ñ promittit Dñs Hierem. 3. Colo. 2

Dabo uobis paſtores iuxta cor meū qui paſcent uos ſcientia & doctrina. Hiere. 3
Iuxta id, qđ dixit Artaxerxes Eſdræ & iudicib' ppl'i: impitos docete libe re. Eſdræ. 7
Et hoc p̄fecto liquet feciſſe paulū doctorē genitū, q ꝟbo, uel ſcripto do cuit uniuerſū mūdū doctor gentiū in ꝟitate & fide Et. 2. Co. 2. Odorē noti- tiæ ſuæ ꝑ nos māifeſtat ī oī loco, &c. Et a d hæc: quis tam idoneus? 1. Ti. 2. 2. Co. 2

Debet etiā bonus prælatus officia diſponere inter ſubditos, & ordinare ſicut Moyſes, qui conſilio Iethro inſti tuit in populo Centuriones quinqua genarios & decanos. Paulus quoq; i Eccleſia ſimilia faciebat. Cætera autē cum uenero diſponam. Propter qđ dicebat Tito. 1. Huius rei gratia reliq ta Cretæ, ut quæ deſunt pergas corri gere & conſtituas oppidatim præſby- Exo. 18 1. Cor. 11 Ti. 1.

teros, ſicut ego tibi ordinaram.
EXO. 14 Item debet puſillanimes & timidos animare ſicut fecit Moyſes, quãdo dixit populo paueſcẽti. Nolite timere, Dominus pugnabit ꝓ uobis. Et hoc uticꝫ Paulus optime faciebat. Epheſi
Ephe. 6 os. 6. Confortamini in dño & in potẽtia uirtutis eius, & iduite uos armatu
Heb. 12 rã dei &c. Idem. Recogitate eũ, qui talẽ ſuſtinuit a peccatoribus aduerſus ſemetipſum ꝯtradictionẽ, ut non fatigemini animis ueſtris deficientes.
2. Ma. 3 ¶ Item in bono prælato, debet eſſe defenſio oppreſſorum: Sicut Onias ſummus ſacerdos, qui conſtanter reſtitit Heliodoro, uolenti templum domini ſpoliare. Quam uiriliter aũt Paulus reſtiterit pſeudo apoſtolis Iudæis, pa
2. Cor. tet in Actibus. Et ad Corin. In quo qs
12 audet, audeo & ego: Et iõ dicebat ſe
1. Co. 9 pugnare. Sic pugno non quaſi aerem
1. Ti. 4. uerberãs. Et ad Timo. 4. Bonum cer
Iudit. 4. tamen certaui. Curſũ ꝯſummaui &c.
Præterea debet eſſe cõſolator afflictorum uelut Eliachim, cũ Holofernes Bethuliam obſidiſſet. Paulus aũt

nõ erat iferior in hac parte, unde ait:
Benedictus deus, & pater domini no
ſtri Ieſu Chriſti, q̃ eſt pater miſericor 2. Co. 1
diaꝝ, & Deus omnis cõſolationis ꝯſo
lans nos in oĩ afflictione nr̃a, ut poſ
ſimus ꝯſolari eos, q̃ ſunt in q̃uis affli
ctione. Et ad Hebræos. Rogo uos fr̃es Heb. 13
ut ſufferatis uerbũ ſolatij. Verba eni
ꝯſolatoria habuit maxime ad Philip.
& Teſſalo. Vt patet intuenti.
Debet inſuꝑ bonus p̃latus pigros & Gen. 42
tepidos excitare, qđ fecit patriarcha
iacob, q̃ audiẽs, qđ alimẽta uẽderent
in Ægypto, dixit filijs ſuis: Quare ne
gligitis? Et hoc ſtrenu' & uigil paul'
optime nouerat facere, ad Roma. Ho Ro. 13
ra ẽ iã, nos đ ſõno ſurgeř. Et ad Eph. Eph. 5
Surge q̃ dormis, & exurge a mortuis
& illuminabit te CHRISTVS. Et ad 2. Ti. 1
Ti. Admoneo te, ut reſuſcites gr̃am
dei q̃ ẽ ĩ te ꝑ ipoſitionẽ manuũ meaꝝ
Item debet indigẽtibus pro poſſibi 4. Re. 4
litate ſua quantum ad neceſſarias ſub
uenire. Exemplũ eſt de hoc ĩ Eliſeo, q̃
quinq; panes fecit diſtribui filijs pro Act. 20
phetaꝝ. Quod & paulus diligente

implebat, memor illius uerbi, Beati' eſt magis, dare q̃ accipere: prout ipſe refert. Cum uero non habebat, quod dare poſſet, ab aliis ſolicite procura: bat: & hoc optime apparet ad Corin. De colle ctis autem &c. Et alibi. Qui parce ſeminat, parce & metet.

1. Cor. Item ad eũ pertinet ſuperbos & tu
16. midos refrenare & humiliare. Quod
2. Co. 9 uolens facere Moyſes, increpando di
Nu. 16. cebat. Multum erigimini filii Leui. Samuel etiam dixit Sauli.
1. Reg. Quarẽ nõ audiſti uocẽ dñi? &c. In hac
15. ergo arte, paulus erat ualde pitus. vñ
1. Co. 4 ait tanq̃ quaſi non uenturus ſim ad uos, inflati ſunt quidam, Veniam aũt ad uos cito, Si Dominus uoluerit & cognoſcam, nõ ſermonem ipſoꝝ, qui
1. Ti. 6. iſlati ſunt, ſed uirtutẽ. Et alibi. Diuiti bus huius ſeculi, p̃cipe non ſublime ſapere. ¶ Rurſus etiã bonus p̃latus
1. Re. 7. diſtãtes, & ad eũ accedere nõ ualẽtes debet perſonaliter uiſitare. Quod be ne Samuel adimplebat, qui ibat ciecũ iẽs Bethel & Galgala & Maſphat, &
Ro. 15. iudicabat Iſraelẽ. Et quis hoc unquã

exercuit ſicut Paulus qui ab Hieruſa-
lem uſq; ad illyricum, repleuit Euan
geliū Xp̄i Ita, Quod, uiam ſuā quon- 1. Co. 9.
dā curſum nōrauit. Et ſic curro nō q̄ſi 2. Ti. 4.
i īcertū. Et item: Curſum conſumaui.
Itē debet delinquentes & trāſgreſſo-
res punire, ſicut fecit Moyſes, quādo Exo. 32
populus uitulum conflatilem adora-
uit. In hac etiam parte, Paulus negli
gens nō erat: ſed dicebat: Arma mili
tiæ noſtræ non ſunt carnalia, ſed potē
tia deo &c. Sequitur. In promptu ha-
bentes ulciſci, aduerſus oēm iobediē 2. Cor.
tiam. Et Quid enim uultis in uirg a 10.
ueniam ad uos, an in charitate & ſpi 1. Co. 4
ritu lenitatis?
Item bonus prælatus debet cōtuma-
ces de populo, & peſtiferos extirpare Nu. 16.
ſicut fecit Moyſes de Chore, & his, q
adheſerunt ſibi. Tu inquit, & omnis
congregatio tua ſtate ſeorſum. Dein
de dixit ad alios: Recedite a taberna-
culis horum hominum impiorum.
Paulus de illo, qui tenebat nouercā 1. Co. 5
ſuam, ait: Ego iudicaui tradere huiuſ
modi hominem Sathanæ in iteritum

1. Ti. 1. carnis. Et poſt: Expurgate uetus fer
mentũ. Hymenæũ & Alexandꝝ tradi
dit Sathanæ, ut diſceret ñ blaſphema
Exo. 32 re. Poſtremo debet ꝓ uniuerſis orare
1. Reg. ſicut faciebat Moyſes. is orabat dñm
12 Et Samuel Abſit a me hoc peccatum,
ut ceſſem orare pro uobis.
Rom. 1. Hoc aũt Paulus diligẽtiſſime adim
pleuit. Sine intermiſſiõe memoriã ue
ſtri facio ſemꝑ, in oratiõibus meis.
Theſ. 1. Et Theſ. Oramus ſemꝑ ꝓ uobis, ut
deus dignetur uos uocatiõe Deus no
ſter &c. Itẽ hoc ipſum fieri hortabať,
dicẽs. ¶ Obſecro igiť primũ oĩum fie
1. Ti. 2. ri obſecrationes, orões, poſtulatio-
nes, gratiarum actiões pro oĩbus ho-
minibus, pro regibus &c.

¶ De malis principibus & prælatis.

Exo. 32 Dixit Moyſes ad Aarõ: Quid tibi
fecit hic populus, ut iduceres ſu
per eum peccatum maximum? (quaſi
diceret) multum peccat prælatus in
ſubditos, quando eorũ prauæ acquie
ſcit uoluntati.
Nu. 25. Præcepit dñs Moyſi dicẽs: Tolle cũ
ctos principes populi, & ſuſpẽde eos

ꝯtra ſolē in patibulis.

Male corripuit Eli filios ſuos, quod multū diſplicuit dño. Et tñ corripuit eos uerbo, ſed lente, nō uiriliter & ſeuere. Quid ergo de illis, q in malis fauēt, uel q dant eis occaſionē peccādi? 1. Re. 2.

¶ Etiā malis prælatis debent deferre ſubditi, ſicut Dauid, q pcuſſit cor ſuū, quod præciderat orā chlamydis Saulis, nec aliquid mali uoluit facere ei. 1. R. 24.

¶ Totum pōdus prælij uerſum eſt i Saul: unde cecidit in ꝑlio, & occiſus ē. 1. R. 3. 2. R. 24.

Propter peccatū, qd' cōmiſit dauid in numeratione populi, mortui ſunt ex populo ſeptuaginta millia uirorū.

Quia Roboā populū nimis grauare uoluit, magnā partem eius amiſit. 3. R. 12

Occaſionem dedit Ieroboam populo recedendi a cultu dei, quando uitulos fecit, & adorari eos præcepit. Eo. c. ē

Propter malos prælatos ſubditi interdum tēporaliter affliguntur. Vnde Helias dixit Achab: Tu cōturbas iſrl' & domus patris tui. 3. R. 1

Rex Syriæ præcepit principibus curruum ſuorum. Nō pugnabitis contra 3. R. 2

maiorem, uel minorem quempiam, niſi contra regem Iſrael. Solus autem ille erat Achab nequiſſimus.

2.pa.33 Manaſses ſeduxit Iudam & habitatores Hieruſalem, ut faceret malum ſuper oẽs gentes, quas ſubuerterat Dominus a facie filiorum Iſrael.

Eſai. 1. Malorum prælatorum in Hieruſalẽ habitantium peccata expreſſit Eſaias dicens: Principes tui infideles ſunt, ſocij furum, ſequuntur munera, diligũt

Eſai. 14 retributiões. de Nabuchodonoſor prĩcipe peſſimo dicit: Tu terrã tuã diſperdidiſti: Tu populũ tuũ occidiſti. &c.

Eſai. 22 Sobna præpoſitus tẽpli credebat in Hieruſalem diu uiuere & moriturus honorifice ſepeliri. Sed mandauit Dominus ei, quid tu hic, aut quaſi quis hic? Poſt pauca ſequit. Expellam te de ſtatione tua. Et ille uidetur fuiſse de his, qui dicebant pauloãte. Comedamus & bibam', cras.n. moriemur.

Hie. 38. Sedechias rex Iuda dixit prĩcipibus Hieremiam occidi petentibus: Ecce in manibus ueſtris eſt: nec enim fas ẽ regem uobis quicquam negare.

Contra

Contra malos prophetas & prælatos, dixit dominus per Ezechielē: Nō aſcēdiſtis ex aduerſo, nec oppoſuiſtis murum pro domo iſrael, ut ſtaretis in prælio in die domini. Ezec. 13

Malis prælatis, dominus, p Ezechielem terribiliter comminatur, dicens: Væ paſtoribus Iſrael qui paſcebāt ſe metipſos. Nōne greges a paſtoribus paſcuntur? Statim deſcribit malorū actus paſtorum. Lac, inquit, comedebatis, & lanis operiebamini, & quod craſſum erat occidebatis: & ægrotum nō ſanaſtis: quod fractum erat, nō alligaſtis: quod infirmum fuit, nō conſolidaſtis: & quod abiectum erat, nō reduxiſtis, quod perierat, nō quæſiuiſtis: ſed cū auſteritate impabatis eis &c. ¶ Mali fuerūt illi pſbyteri, q cōdēnauerūt Suſannam ad mortem, eo quod noluit conſentire eis, cū ex hoc magis meruiſſet laudari. Eze. 33 & 34 Dan. 13

Rex Demetrius Alchinum proditorem impium, conſtituit in ſacerdotio, & mandauit ei facere ultionem in filios Iſrael. 1. Ma. 7

1.Ma.9 Elegit Bacchides uiros impios,& cõſtituit eos dominos regionis, & exquirebãt amicos Iudæ,& adducebãt eos ad Bacchidem.

2.M.14 Iaſon frater Oniæ,q̃ ſummũ ſacerdotium emit ab Antiocho,ſtatim ut obtinuit principatum,ad gẽtilẽ ritũ contribules ſuos tranſferre cœpit.

Ex nouo teſtamento. Mat.23 Propietates malorum prælatorũ tãgit dñs Ieſus. Sup Cathedrã Moyſi ſederũt Scribæ & Phariſæi &c. Dicũt & ñ faciũt:alligãt onera grauia,clauditis,addidit,regnum cœlorum ante homines,& uos non intratis &c.

10 Et apud Ioannem. Mercenarius,& q̃ non eſt paſtor,uidit lupum uenientẽ,& dimittit oues,& fugit. Nõ pertinet ad eum de ouibus.

Mat.37 Ioã.19 Sciebat pilatus,quod iudæi per inuidiam,dominũ tradidiſſent; ſciebat eum eſſe innocentẽ,& tamẽ propter fauorem populi,& timorẽ Cæſaris, tradidit eum uoluntati eorum.

Act.4 Principes ſacerdotum uocãtes petrum & Ioannem,denunciauerũt, ne omnino loquerentur nec docerẽt in

nomine Ieſu.

Vidēs principes ſacerdotū multa ſigna p̄ apoſtolos fieri, exurgēs ipſe & omnes q̄ cū eo erant, iniecerūt manus in apoſtolos, & poſuerūt eos in cuſtodia ſua plubica; angelus aūt domini p̄ noctē eduxit eos: Tunc abijt magiſtratus cū miniſtris, & adduxerūt illos, & poſt multa ↄſilia uocauerūt apoſtolos. & cæſis denūciauerūt, ne amplius loquerētur in noie Ieſu. Act. 5

Raptus fuit Stephāus a Iudæis, & adductus in concilium. Cum plura obijcerent ei principes ſacerdotum, dixerunt ei: Si hæc ita ſe habēt? Qui cum fideliter ſe excuſaret & duritiā Iudæorum acriter increparet, lapidatus eſt ab eis, præfato principe nullā diſplicentiam oſtendendo. Ac. 6. 7

Quidā homines habētes puellā, a qua Paulus eiecit ſpiritum phytōicum, accuſauerunt eum & Sylā eius ſocium, quod ipſi ciuitatē turbabāt. Magiſtratus autem ſine aliqua ꝓbatione, fecerunt Paulum & Sylam uirgis cædi & i carcerem durum mitti. Act. 16

Act. 23 Productus Paulus in cōcilium cœperat rationabiliter loqui, ſed ad primum uerbū quod dixit, princeps ſacerdotum fecit eum percuti. Tūc paulus dixit: Percutiet te deus paries de albate, & tu ſedens iudicas ſecūdum legē, & cōtra legē iubes me percuti?

Act. 23 Malos p̄ſides & iniquos habuit: Paulus, Felicem & Feſtū, qui uolebāt gratiam Iudæis præſtare: & idcirco compulſus eſt Cæſarem appellare.

De ambitioſis.

Nu. 12 LOcutus eſt Maria & Araon cōtra Moyſen, & dixerunt Nōne & nobis ſimiliter locutus ē dominus? Sed hæc uerba uidebantur ambire ducatum populi ſui.

Nu. 16 Chore & cōplices ſui anhelātes ad regnum populi, condēnauerūt Moyſen, & Aaron accuſauerūt, dicentes, Sufficiat uobis, q̄a oīs multitudo ſanctorū eſt, & in ipſis eſt dn̄s. Cur eleuamini ſup populū Domini? ¶ Abime

Iudic. 9 lech filius Hierobaal callidē p̄curauit ſe eligi p amicos ex parte mr̄is ſuæ: ſed poſtea peſſime ſucceſſit utriſq;.

Parabola illa, quā ꝓpoſuit ioathā Eodē
quod oliua, uitis, & ficus noluerūt ſi
bi regnū accipere & principatū, Rhā
nus uero arbor modica & uilis, regi-
men uſurpare præſumpſit, poteſt ad
ambitioſos aptari.

Dicebat Gaal filius, obed: Vtinam Eodē
daret aliquis populū iſtū ſub manu
mea, ut auferrē đ medio Abimelech.

Abſalon: hominibus ad iudiciū re 2. Reg.
gis uenientibus, dauid blandiēdo, de 15.17
trahendo ſimul & ambiēdo, dicebat: &.18
Videntur mihi ſermones tui boni &
iuſti, ſed non eſt, qui te audiat, conſti
tutus a rege. Quis me cōſtituat iudi-
cem ſuper terram? Sed nota, quid ei
poſtea acciderit. Cap. 17.18. eiuſdē.

Adōias filius Hagith eleuabat̄, di 3. Re. 1
cens, Ego regnabo. Sed parum regna &.2
uit. Nam paulopoſt interfectus fuit.

Dixit ahias Sylonites propheta ad 3. Reg.
Hieroboā. Regna ſuper omnia, quæ 11.22
đſiderat aīa tua. Sȝ poſtea adeptus re
gnū ſup. 10. trib', peſſime ſe habuit.

Zambri uidēs Hela dominum ſuū 3. Reg.
regem iſrael temulentum, occidit eū: 16

& regnauit poſt eũ ſeptẽ diebus tãtũ
4. Reg. Athalia mater Ochoziæ regis, uidẽs
11 mortuũ eſſe filiũ ſuũ, in tantã exarſit
libidinem dominãdi, quod interfecit
omnẽ ſemẽ regiũ, excepto Ioas, q fu
it a ſorore ochoziæ furtiue ſublatus
4. Reg. Sellum filius Iabes, cõiurauit con
15 tra Zachariã regẽ Iſrael dñm ſuũ, &
interfecit eũ, & regnauit pro eo uno
mẽſe, & ipẽ iterfectus ẽ. ℭ Nabucho
Iudit. 2 donoſor rex Aſſyrioꝝ, uocauit duces
bellatores ſuos, dixitqꝫ cogitationẽ
ſuã in eo eẽ, ut oẽm terrã ſuo ſubiu-
garet imperio. Ambitioſi & ſupbi
Eſt. 3. 5 plus affligunt de paucis, q eos præ-
cedunt, uel eis nõ obediũt, q̃ lætẽtur
d̃ multis q eos ſequunt uel obſequũ
tur eis. Vñ ſupbus Amã, q erat ſecũ-
dus a rege, & filios et diuitias multas
habebat, uel ſe hr̃e putabat, q̃diu ui-
debat Mardochæũ añ fores r̃gias &c
1. Ma. 3 Audiuit Serõ, quod cõgregauit Iu
das eccleſiã fideliũ, & ait. Faciã mihi
nomẽ, & gl̃ificabor i r̃gno, & d̃bella
bo Iudã: ſ; ipẽ cito fuit d̃bellat' a Iu
1. Ma. 7 da. ℭ Alchinus, q uolebat ſũmus ſa

cerdos fieri, & quidam alij iniqui de populo Iudæorum, uenerunt ad regē Demetrium dicentes ei: Perdidit Iudas & fratres ei' amicos tuos, & nos diſperdidit de terra noſtra.
Ptolemæus rex ægypti uoluit dolo opprimer regnum Alexandri, & tandem obtinuit Alexandro deuicto & in Arabiā fugato, & abſtulit Zabdiel Arabs caput Alexādri, & miſit Ptolemæo: q pa᷑ gauiſus ē, q̄a mortuus ē die tertia. ¶ Ptolemæus filius Abobi habebat argētū & au᷑ multū. Exaltatū ē cor eius, & uolebat obtiner regionē, qua occaſiōe ꝑditioſe occidit Simonē ſūmū ſacerdotē, & duos filios eius. ¶ Ambibat Iaſō ſup oēs ſūmum ſacerdotium, propter hoc adijt regem Antiochum nobilem promittēs ei trecēta ſexaginta argēti talēta & multa alia. Quod cū rex annuiſſet modico tēpore ſacerdotij honore fūctus eſt, quia Menelaus quē miſit ad Antiochū retorſit in ſe ſummū ſacerdotiū, q etiā cito fuit amotus, & Lyſimach' fr eius loco illius ſubſtitutus

1. Mac. 11
1. Mac. 15
2. Ma. 4

Act. 8 Cum uidiſſet Simō,quia per impo
ſitionem manuum apoſtolorum da
retur ſpiritus ſāctus,obtulit eis pecu
niam:dicens:date mihi hanc poteſta
tem,ut cuicūq; impoſuero manus,ac
cipiat ſpiritū ſanctū. Petrus aūt dixit
ei. Pecunia tua tecū ſit in perditionē.

De tentatione diaboli.

Serpens callidus ad tētādū.Immo diabolus in ſerpente,humanū genus ex parte debiliorum,& ad peccandum promptiorū aggreſſus eſt. Non enim adam primum tētauit ſed Euā. Item explorando a longe incœpit,nō ſtatim comedeꝛ uetitum fructum ex abrupto ſuaſit.

Gen. 3 Itē negauit pœnā ſequutā ꝓ man
dati trāſgreſiōe,& magna bōa afferu
it affutura ꝓ una tali comeſſatione.

Eodē Spiritus mendax frequenter in ten
tatione mentitur. Vnde dixit euæ:Ne
quaquam moriemini. Ita dixit Salua
Luc. 4 tori,cū oſtendiſſet ei oīa regna mūdi,
mihi tradita ſunt,& cui uolo,do illa.
Mat. 4 Tum & ſcripturā ſacram ꝑuerſe
allegat:dixit dn̄o angelorum:angelis

ſuis mandauit de te. &c. 1.pa.21

Conſurrexit Sathan cōtra iſrael, & incitauit dauid, ut numeraret Iſrael. Iob.1.2

Petiuit Sathā a domino, ut iob tangeret in rebus, & liberis & corpore. In quo pōt notari, & calliditas & malignitas, & infirmitas inimici. Dan.13

Nō expedit tentationes ſuas reuelare alicui hoīni, quē credit & ipſū, de ſimili peccato tētari: ſed magis alicui diſcreto & ſctō, q eū ꝯfortet in bono. Vnde duo ſenes qn̄ ſibi iuicē ꝯcupiſcētiā ſuā īdicauerūt ad peius ꝓuocati fuerūt. ¶ Tētatio dn̄i, nos iſtituit ad Mat.4 uincēdū omne genus tētatiōis. Fuit Luc.4 enim tētatus a tribus, ad quæ omnia poſſunt tentamenta reduci. Et nota. Quod non per potētiam, ſed per ſcripturam tentatorem uicit.

Ait dominus Simoni petro, inſtāte paſſiōe ſua: ecce Satanas expetiuit Luc.22 uos, ut cribraret ſicut triticum, ego autem rogaui pro te.

Diabolus miſit in cor Iudæ, ut tradere dominum Ieſum Chriſtum. Ioā.13

Dixit Petrus Ananiæ: Cur tentauit Act.5

Sathanas cor tuum mẽtiri te ſpiritui ſancto, & fraudare de pretio agri?

De peccato in generali & uarijs pœnis, quæ ex peccato conſequuntur.

Gẽ. 2. 3 Quod peccatum cauſet ĩ homĩne erubeſcẽtiam, patet ꝑ hoc. Quod in ſtatu innocentiæ erãt primi parentes nudi, & non erubeſcebant, poſt peccatum uero. Cũ cognouiſſent ſe eſſe nudos, conſuerũt folia ficus, & fecerunt ſibi perizomata.

Gen. 3 Peccatũ infatuat peccatorẽ. Vnde Adam poſt peccatum credebat ſe abſcondere a facie Domini.

Eodẽ Peccatũ etiã facit hominẽ timidũ. Vnde Adã poſtquã peccauit dixit: timui, eo, ꝙ nudus eſſẽ, & abſcõdi me.

Gen. 4 & 19 Enormitas ſceleris, clamat pro uindicta ad aures dei. Vt Gen 4. Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me &c. Et alibi. Clamor Sodomoꝝ. In pœna temporali punit Dominus pecatum quandoqꝫ, ut patet ĩ Adã & Eua. Geneſi. 3. In Cain. Gen. 4. In Sodomis: Cap. 19. Et in filijs Iſrael multoties.

Tum & Ioan. 5. noli iam peccare, ne
d̃terius tibi aliq̃d ꝯtingat. ¶Pharao
ꝑꝑ peccatũ, recognoſcebat ſe a domi Exo. 10
no flagellatũ dicẽs: peccaui i dominũ
& in uos. ¶Fecerũt filij Iſrael malũ ĩ
ꝯſpectu dñi, iratuſq; dominus tradi- Iudic. 2
dit eos in manibus diripiẽtium, qui
ceperũt eos, & uendiderunt hoſtibus
Peccatum ipſum peccantẽ quieſce-
re nõ permittit, unde ꝑcuſſit cor Da- 2. Reg.
uid, priuſq̃ numeratus eſt populus. 24
Salomonem ſapientiſſimum pecca-
tum ĩfatuauit ipſius etiam famã ma 3. Reg.
culauit. dediſti maculã ĩ gl'ia tua &c. 11
Poſtquã Ioram rex Iuda cœpit am- Eccl. 47
bulare per uias regũ Iſrael peſſimas, 4. Re. 8
receſſit Edõ ab eo, & noluit ei tribu 2. pa. 21
tum ſoluere conſuetum.
Dereliquerũt filij Iſrael domini præ 4. Reg.
ceptum, & fecerunt ſibi deos conflati- 17
les, ſeruierũtque Baal &c. Sequitur:
Tranſlatus eſt Iſrael de terra ſua.
Factũ eſt uerbũ domini cõtra Iudã, 4. Reg.
ut auferret eũ corã ſe, propter pecca 24
ta Manaſſe uniuerſa quæ fecit, & pro
pter ſanguinẽ innoxiũ quẽ effudit.

Demones ponũt ĩ uinculis pecca-
torem ſic fuit in uículis Ioachim rex
Iuda, quia cum peccaſſet coram domi
no aſcẽdit Nabuch. rex caldeorum: &
uinctum duxit in Babilõem. 2. Para.
ultimo Nota iſtoriam.

Hie. 44 Deſerta eſt Hieruſalẽ, & oẽs urbes
iuda, & non eſt habitator in eis ꝑpter
malitiam, quam fecerũt, ut me ad ira
cundiam prouocaret. Conſuetudine
non cauſaliter allegari debet.

Eodẽ Tanta eſt grauitas peccati, quod di
citur Hier. Non poterat dñs ultra por
tare ꝑꝑ malitiã ſtudiorũ ueſtrorum.

Tren. 1. Propter peccatũ debilitaẽ hõ. pecca-
1. Reg. uit Hieruſalẽ ꝑpterea inſtabilis fcã ẽ
11 uñ ieroboã ſeruus Salomõis auſus ẽ
ĩſurgerẽ ĩ dñm poſt ipſius peccatum.

Ioan. 5 Cũ ſanaſſet dñs iẽſus hominẽ lãgui
dũ, in grabbato iacẽtẽ, inuenit eũ i tẽ-
plo, & dixit: Ecce ſãus fact' es iã noli
peccarẽ, ne deterius aliqd tibi cõtigat,

Ioan. 8 Mulieri ĩ adulterio deprehẽſæ, & a
Iudæis corã dño accuſatæ, dixit Sal-
uator nr̃. Vade & ãplius noli peccarẽ

De confeſſione peccati.

MOnebat dominus Adã poſt pec catum cognoſcere culpam ſuã ſed ille eam quodãmodo retorſit in deum & mulierẽ, & mulier, in ſerpẽ tẽ. Vnde ait. Mulier, quã dediſti mihi ſociã &c. Et poſt. Serpẽs decepit me. Gen. 3

Cain recognouit peccatũ, dſperãs ñ pie ↄfitẽs Maior ẽ inqt iniqtas mea q̃ ut ueniã merear. Ideo ueniã nõ meruit. ¶ Itẽ Pharao dixit: Pccaui i dominum & in uos. Et: Peccaui etiã nunc, Dñs iuſtus, & ego & populus me' impij No n tamen digne pœnituit. Gen. 4 Exo. 9

Saul ait. Peccaui, apparet qđ ſtulte egerim & ignorauerim multa nimis: 1. Reg 26

Itẽ iudas. Peccaui tradẽs ſanguinẽ iuſtum Nullus tamẽ ex illis ueniã cõſecutus eſt. qa nõ recto corde dixerũt Mat. 27

In ſacrificio in quo mactabatur hircus pro peccato in hanc formam fieri præcepit dominus. Poſtq̃ emundauerit ſacerdos ſanctuarium, & tabernaculum, & altare tunc offerat hircum uiuentem, & poſita utraq; manu ſup caput eius, confiteatur omnes iniquitates filiorũ iſrael & uniuerſa delicta Leu. 16

atq; peccata eorum, &c. Ad denotandum q ad emundationem conſcientiæ quæ fit per cōtritionem & carnis mortificationem requiritur etiam cōfeſſio omniū peccatorū. Quod fieri debet per ſacerdotis miniſteriū.

Leu. 26 Comminatur quoque dominus filijs Iſrael dicens Propter peccata patrum ſuorum, & ſua, affligentur, donec confiteantur iniquitates ſuas.

Nu. 5 Vir ſiue mulier cū fecerint ex oib' peccatis quæ ſolēt hoīnibus accidere & p negligētiam trāſgreſſi fuerint mandatū Domini, atq; deliquerint, confitebuntur peccatum ſuum.

Nu. 11 Afflicti filij iſrael p ignitos ſerpētes confitentes peccatum ſuum uenerunt ad Moyſen atq; dixerunt. Peccauimus quia locuti ſumus contra dominum & te. Vnde fecit Moyſes ſerpentem æneum in quem aſpicientes percuſſi, ſanabatur.

Ioſu. 7 Confeſſus eſt & acham peccatum ſuum Ioſue cum dixit. Vere ego peccaui dn̄o deo Iſrael, ſic, & ſic feci, &c

Iudi. 10 Vehementer oppreſſi filij Iſrael a

Philiſtæis, & filijs Ammon confiten
tes dixerunt, Peccauimus, redde tu
nobis, quicquid tibi placet, tātū nūc
libera nos. Et ſeruierūt domino deo
qui doluit ſuper miſerijs eorum.

Reprehenſus dauid a Nathan pro 2. Reg.
pheta ſuper exceſſum contra uriam, 12
& uxorem eius perpetratū, peccatū
ſuum humiliter confeſſus eſt dicens
peccaui. Et audire meruit. Dominns
tranſtulit peccatum tuum.

Humiliter quoq; recognouit pecca 2. Reg.
tū ſuū & ꝯfeſſus eſt dauid, qn̄ fece- 24
rat populū numerari, ita qđ etiā ob-
tulit ſe percutiendū loco populi in-
nocentis. Et ꝓpitiatus eſt dn̄s terræ.

Dixit Neemias. Confiteor pro pec
catis filioꝝ Iſrael, quibus peccauerūt Nee. 1
tibi, & ego & domus patris mei pec- & 2
cauimus. Vanitate ſeducti ſumus. Et
exaudiuit dominus orationem eius.
Cōuenerūt filij Iſrael, & ſteterunt, &
cōfitebantur peccata ſua, & iniqtates Nee. 9
patrū ſuorū, Et legerūt in uolumine
legis Domini dei ſui quater in die, &
quater confitebantur.

Tob. 3 Quãuis tobias ab infantia deũ timuerit & mãdata eius cuſtodierit. tñ dicebat, humiliter recognoſcens. Nõ egimus ſecundũ præcepta tua, & nõ ambulauimus ſynceriter coram te.

Pſal. 31 Dixi cõfitebor aduerſum me iniuſtitiam meam domino, & tu remiſiſti impietatem cordis mei.

Pro. 28 Qui abſcõdit ſcelera ſua, non dirigetur, qui autem ꝯfeſſus fuerit, & reliquerit ea, miſericordiã cõſequetur.

Eccle. 4 Nõ confundaris confiteri peccata tua, & ne ſubiicias te omni homini ꝓ peccato.

Eccl. 17 Nõ demoreris in errore impiorũ ante mortẽ cõfitere. A mortuo quaſi nihil perit confeſſio Confiteberis uiuens, uiuus, & ſanus confiteberis.

Dan. 3 Tres ſocij danielis, ꝗ ita ſancte inter Chaldeos uixerãt, & pro quibus deus tantum miraculũ faciebat in fornace, nequaquã cõtra dñm murmurabant, quaſi iniuſte talia paterentur, ſed dicebat azarias: Peccauimus, inique egimus.

Dan. 9 Orans deũ daniel, cõfitebatur peccata

cata ſua & populi, dicẽs: peccauimus iniq̃tatẽ fecimus, impie egimus &c.

Sextus illoꝝ ſeptẽ fratꝝ mori icipí 2. Ma. 7
piẽs, ait: Nos eni ꝑꝑ noſmetipſos hæc patimur, peccantes in deũ noſtrum.

Veniebat ad Ioãnem Baptiſtã om- Mat. 3
nis Iudæa & omnis regio trans iordanem, confitentes peccata ſua &c.

Chriſtus leproſo mũdato dixit. Va Mat. 8
de, & oſtende te ſacerdoti & offer munus quod, præcepit Moyſes i teſtimonium illis. et hinc figurabať cõfeſſio.

Filius prodigus ad patrẽ reuerſus Luc. 15
dixit. Pr̃ peccaui i cœlũ & corã te. &c

Decẽ uiris leproſis dixit dominus Luc. 17
ite, oſtendite uos ſacerdotibus: Qui quãuis non eſſent noui teſtamenti ſacerdotes, in eis tamen noui teſtamẽti ſacerdotium figurabatur.

Latro quoq; in cruce Chriſto ꝯfeſ- Luc. 23
ſus eſt & ueniam meruit.

Lazaro ſuſcitato, dixit chriſt' Apoſtolis. Soluite, & ſinite abire.

Hæc & figurant & probãt ut pluri Ioã. 11
mum cõfeſſionem in comuni, ſed qđ confeſſio ſacramentalis ſit neceſſaria

& iure diuino præcepta, hæc q̄ ſequū
tur inſolubiliter probant.
Mat. 16 Chriſtus dixit Petro: Tibi dabo cla
ues regni celorum, Et quodcūque li-
gaueris ſuper terram, erit ligatum in
cœlis, & quodcunque ſolueris ſuper
terram erit ſolutum & in cœlis. Ex
quibus uerbis oſtenditur Chriſtum
confeſſionem inſtituiſſe ſacramenta-
lem. Quid enim inſinuatur per cla-
ues, niſi ſcientia diſcernendi inter le
pram, & lepram, & poteſtas ſoluen-
di, atque ligandi. Nam poſt cauſæ
cognitionem in foro iudicij pœniten
tialis inter confeſſionem, & confiten
tem quod fit per clauem ſcientiæ, re-
ſtat diffinire, ſeu ſententiam negocio
ferre, qđ eſt ſoluere uel ligare, & hoc
fit per clauem poteſtatis quā tradidit
Chriſtus Petro, & ſucceſſorib' eius.
Negare igitur confeſſionem eſſe præ
ceptam a Chriſto, eſt negare poteſta-
tē clauiū traditā a Chriſto, qđ eſt ma
nifeſte contra Chriſti euangelium.
Ioā. 20 Poſt reſurrectionē inſufflauit chri
ſtus in diſcipulos dicens. Accipite

ſpiritum ſanctum, Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt. Ex huius authoritatis ultima parte, iterum liquet confeſſionem eſſe iuris diuini utpote, hoc loco a Chriſto Deo præceptam, Nam retinere peccata, nihil aliud eſt, q̃ non remittere. Senſus igitur uerborum Chriſti eſt, Quorum ſacerdos peccata retinuerit, ideſt, non remiſerit, retenta, ideſt, non remiſſa ſunt in cælis. Cum ergo quilibet teneatur iure diuino ſe exuere a peccatis, ſequitur mãifeſte, quod præcepto Dei quiſque obligatur ſacerdotibus peccata ſua confiteri. Gemina namq; abſoluẽdi & retinendi poteſtate, qualiter uti deberet ſacerdos neſciret, niſi pœnitens ſua detegeret, ei crimina. Iõ premiſit accipite ſpiritũ ſanctũ, ac ſi dixiſſet. Directiõe ſpiritus ſancti ꝯfitenti peccata ſoluatis, an retineatis:

Hoc ſane cõfitendi præceptũ Apoſtolus Iacobus ꝓmulgauit, cũ dixit.

Cõfitemini alterutrum paccata & Iaco. 5
orate pro inuicem, ut ſaluemini.

Vgo de ſancto uict. li. 2. de ſacramentis. Quæ verba exponens ugo de ſancto uictore ait. Iacobus, ut dī præco annūciauit hoīnibus præceptū dei de ↄfitēdis peccatis. Et intelligit cū præciſione. Niſi cōfiteamini, nō ſaluabimini.

Act. 19 Cæteri quoq; apoſtoli præceptum illud ſeruare docuerunt. Nam prædicante paulo per Aſiam, multi credentium ueniebant confitentes, & annūciantes actus ſuos. eſt igitur cōfeſſio iure diuino præcepta.

De duritia & obſtinationē maloꝝ.

Gen. 4 CAin poſt increpationem, quam fecit dominus, peior fuit, & fratricidium perpetrauit.

Exo. 5 uſq; ad 10. cap. Cor pharaonis non per blandimē ta q̄ primo dixit Moyſes, ex parte dn̄i, nec per dura flagella potuit emolliri.

Exo. 32 Filij iſrael dicuntur a domino populus duræ ceruicis, ut patet Leui. pluribus locis.

1. Re. 2 Heli ſermōibus ſuis filios corripuit, ſed nihil eis profuit.

1. Re. 8 Samuel prædixit populo conditiones regis eoꝝ ualde graues, & q̄ hoc diſplicebat Domino, & tamen noluit

deſiſtere ab incœpto.

Nō ꝑ uerba Ionathæ, nec per bene- ficia a dauid recepta, cor Saul ad dili- gēdū ipſum dauid, potuit prouocari. 1. Reg. 18. 19 &. 20

De nabal dicitur, quod erat durus peſſimus & malitioſus. 1. Reg. 25

Obſtinate nimis aſahel ꝑſequeba- tur Abner. 2. Re. 2

Mittebat dominus uiris Iuda pro- phetas, ut reuerterētur ad eū, quod il li audire nolebant, imo & Zachariam filium ioiadæ increpantem eos, crude liter occiderunt. 2. Pa. 24

Ezechias rex Iuda miſit nūcios in uniuerſum Iſrael, dicentes. Nolite in- durare ceruices ſicut patres ur̃i &c. Sequitur. Quod illis irridentibus & ſubſannantibus eos. 2. Pa. 30

Duriſſima fuerunt corda illorū, ꝗ uenerunt ad comprehendendum do- minum, quos cum ad terram proſtra uiſſet ſolo uerbo, & auriculam illius ſanaſſet, non fuerunt moti ad miſeri- cordiam, uel ex miraculi māifeſtatio ne, uel ex beneficij pietate. Luc. 22 Ioā. 18

Beatus Stephanus, Iudæos ardētes Act. 6

increpans, ait: Dura ceruice, & incir-
cuncisi corde & auribus, uos ſemper
ſpiritui ſancto reſiſtitis.

De Peruesitate quorundam.

Gen. 3 PRima mulier ordinē naturæ per-
uertit, quādo de fructu uetito ui-
ro dedit, & ille comedit: Cum ipſe uir
eam debuiſſet docere, quid illa debe-
ret comedere uel uitare.

Exo. 12 Dominus de ſpoliis aegyptiorum di-
tauit Hebræos, licet ſint multi qui di-
tant Aegyptios de ſpolijs Hebræorum
(ſcilicet uſurarij. &c.

Exo. 16 Filij Iſrael i deſerto penuriā patiē-
tes, dicebant ſuper ollas carnium in
Aegypto ſediſſe. ſed nō faciebāt mē-
tiōem de grauiſſima ſeruitute, aut ſe-
ueritate, qua uexabantur.

Nu. 11 Dicebat populus i deſerto: Recor-
damur piſciū, quos comedabamus i
Aegypto gratis. Cū tñ, itūc ſeruitu-
te grauiſſima pmerētur, nūc liberi in
deſerto pane angelorum idē cibo ſapi-
diſſimo ſine labore dato cælitus ale-
rentur. ¶Narrātib' exploratorib' cō-
Nu. 14 ditiōes terræ pmiſſiōis, uoluit popu

lus contra uolũtatẽ domini in Aegyptũ redire, & nequaquã ultra ꝓcedere. Cito uero poſt, uoluit, contra uolũtatem domini nimium feſtinare.

Vocati dathan & Abyrõ a Moyſe reſponderunt: Non ueniemus. Nũqd parũ ẽ tibi, q̃ eduxiſti nos de terra Aegypti, q̃ lacte & melle manabat? Nu. 16

Petijt Moyſes a rege Edom dicẽs Obſecramus, ut nobis tranſire liceat per terram tuam: nõ ibimus ꝑ agros ſed uia publica gradiemur. reſpõdit tamen ille: Nõ trãſibitis per me, alioquin armatus occurram tibi. Nu. 20

Simile accidit de Seon rege Amorrheoꝝ, ſed qa noluit ꝯcedeꝛ pauca, amiſit multa. ¶Noluit balaã malediceꝛ populo, quẽ credebat benedictionẽ hr̃e a deo, ſed ſunt multi q plura mala dicũt de bonis q̃ d malis. Et mirum fuit, quod qui noluit eos maledicere, uoluit eis malefacere. Nam licet oſtendiſſet ei Dominus, quod populus Iſrael erat benedictus, tamẽ finaliter dedit prauum conſilium, per quod a mulieribus eſt ſeductus. Nu. 21 Nu. 24 25. &c. Apo. 2

Iudic. 2 Filij Iſrael audiētes mādata domi-
ni, omnia facere contraria. Ideo tradi-
ti ſunt in manus diripientium.

Iudi. 12 Viri Ephraim rogati a Iephthe, ut
ſecū uenirent ad prælium, noluerūt.
Quo poſt uictoriā redeūte, quaſi eos
nō uocaſſet cōtra eū iurgari cœperūt.

1. Reg. 18 Dauid pſallebat coram Saule a dæ-
mōe uexato, & ipſi utiliter ſeruiebat.
Et tamen ipſe Saul uoluit cōfigere eū
parieti, cum lancea, quam tenebat.

2. Reg. 20 Saul uoluit occider̃ filiū ſuū Iona-
tham qa excuſabat dauid innocentē.

1. Reg. 22 Dicebat Saul ſeruos ſuos cōiuraſſe
aduerſus eū, & dauid inſidiari ei, quē
etiam ad mortem quærebat, & inueni-
re, uel capere non poterat &c.

2. Reg. 10 Rex filioꝝ amō, uidēs ꝙ iniuriā fe-
ciſſet dauid: uoluit ipugnare eū, cum
magis d̄buiſſet laborare ad placandū
eū. ℂ Amō filius dauid, thamar ſoro-

2. Reg. 13 rē ſuā uiolēter opp̄ſſā, a ſe expelli fe-
cit. ℂ Abſalon filius dauid ꝯtra patrē

2. Reg. 15. 16 maliciose ſe amouit, & ad cōcubinas
illius uidētibus cūctis ītrauit, ipſum
patrē ſuū, uita et regno priuar̃ uoluit.

Sublimatuſ a Domino Hieroboā ſuper decē tribus Iſrael, ſtatim auerti populum a cultu dei, & monitus per prophetam præcepit eum capi. 3. Reg. 12. 13

A chab rex Iſrael ſeruiuit Baal, & adorauit eū, & poſuit arā baal ī tēplo Baal, quod ædificauit in Samaria, & plantauit lucum. 3. Reg. 16

Achaz rex Iuda fecit fieri altare ad ſimilitudinem illius quod uiderat damaſci, & ſup illud offerri holocauſta præcepit, & trāſtulit altare Domini. 4. Reg. 16 2. Pa. 28

Idololatria, ſortilegia, homcidia & diuerſa ſcelera, quæ commiſit Manaſſes rex Iuda, ſatis narrantur. 4. Re. 21 4. Reg. 21 2. Pa. 33

Cū debellaſſet Amaſias Idumæos & filios Seir, & tuliſſet deos eoꝝ, adorauit eos: & illis adoleuit icēſū. pp ꝙ dominus eū arguit ꝑ prophetā dicentē ſibi: Cur adoraſti deos, qui nō liberauerūt populū ſuum, de manu tua? 2. Pa. 25

Idē Achaz rex Iuda īmolauit uictimas dijs Damaſci ꝑcuſſoribus ſuis, & dixit: Dij regū Syriæ, auxiliantur eis. Quos ego placabo hoſtijs & aderūt mihi. Quum econtra ipſi fuerint rui 2. Pa. 28

na ei, & uniuerſo Iſrael.

Eſthe. 3 Quia unus ſolus Mardochæus nõ adorabat aman ſuperbiſſimum, Ipſe Aman procurabat apud regẽ aſſyriorum oẽs Iudæos debere interfici.

Hie. 44 Arguẽte Hieremia ꝓpheta populum, ꝑ eo, ꝙ ſacrificabat diis aliẽis reſponderunt: ex eo qđ ceſſauimus ſacrificare reginæ cœli, & libare ei libamina, indigemus omnibus, & gladio & fame comſumpti ſumus.

Dan. 6 Pricipes & Satrapæ darij regis pſarum, accuſauerunt danielem, quod tribus tꝑib' ꝑ diẽ, orabat dñm ſuũ.

Dã. 13 Duo ſenes preſbyteri, q uiderũt ſuſannam eſſe conſtantiſſimæ caſtitatis, debuerant ualde eã diligere & laudare. Ipſi uero econtra detraxerũt ei, & conati ſunt eam cõdẽnare morti: ſed dominus eã mirabiliter per abſtinentem puerum liberauit.

1. Ma. 7 Alchinus impius de gẽte Iudæoꝝ qui dẽbat diligere Iudam, & fratres eius iuit ad regem demetrium, & q dam alij iniqui ex Iſrael dicẽtes: Perdidit Iudas & frẽs ei' amicos tuos, &

nos diſperdidit de terra noſtra.

Cũ uellet antiochus ciuitatẽ Pen- 2. Ma. 9
tapolim ſpoliare, fugatus ẽ multitu-
dine ad arma ꝯcurrẽte. Quã iniuriã
in Iudæos uoluit retorqre. ¶ Sꝫ ultio
grauis ſecuta eſt. ¶ Ioppitæ crudele
flagitiũ ꝑpetrauerũt: rogauerũt ducẽ 2. Mac.
tos Iudæos, ut aſcẽderẽt naues. Qui 12
cũ eſſẽt i alto mari ſubmerſerũt eos.
Nec auſterus uict' Ioãnis nec ꝯdecẽs
mãducatio ſaluatoris placuit Iudæis Mat. 11

. Phariſæi uidẽtes Dominũ dæmo-
nia eijciẽtẽ turbis ſtupẽtib', blaſphe Mat. 12
mabant dicẽtes: Hic non eijcit, niſi in Luc. 11
Beelzebub principe dæmoniorum.

Chriſti cõpatriotæ uolebãt eũ præ-
cipitare de ſupercilio montis. Luc. 4
Iudæi Chriſtũ Hieroſolimã ueniẽtẽ,
ut regẽ adorauerũt, & poſt clamaue Mat. 21
rũt. ¶ Regẽ nõ habemus niſi cæſarẽ,
& crucifige crucifige eum. Ioã. 19

Nimia fuit ꝑuerſitas in Iuda, qui ꝑ
30. argẽteis tradidit ſaluatorem. Mat. 26

Quãdo Paulus, & barnabas ꝟbũ
Dei ꝑ̄dicabãt Iudæi ꝯtradicebãt blaſ Act. 13
phemãtes. Et ita ꝯuerſi ſũt ad gẽtes.

Itē qñ paulū lapidauerūt & extra ciuitatē extraxerūt Act 14. Itē ipſi & ſocij eius fuerūt uirgis cæſi. Act. 16.
Act. 19 Item argentarius in epheſo faciēs imagines diane concitauit cum alijs artificibus populum contra Paulum.
Act. 21 Item i Hieruſalē facta eſt turbatio & congregatio contra paulum & tra hebāt ipſum extra tēplum, & uix po tuit eripi a tribuno: qui cū militibus ſuperuenit & poſtea dixerūt. nō licet hominem talem uiuere ſuper terrā.

De nequitia tyranorum.

Exo. 1 uſq; ad decimū VArias adinuenit nequitias pharao ut poſſet extingere, uel ad numerū paruū redigere filios Iſrael: Imperis eos duris laboribus præcepit affligi: deide maſculos occidi, poſtea eos mandauit in fluuium proijci & fæminas reſeruari. Primo ſimpliciter dixit pharao: Neſcio dominum, & Iſrael non dimittam. Deinde conceſſit dicens. Ite ſacrificate domino in terra hac, Poſtea dimittere eos uoluit, ut ſacrificarent Domino in deſerto. Verū tamen longius ne abirent. Poſtmo

dũ uoluit, ut uiri irẽt, dũ tñ oues & ar
mẽta dimitterẽt. Et nota ꝙ pſtoꝗ itel
lexit, qđ filij iſrael uolebant ſacrifica-
re domino, durius afflixit eos. Exo. 5

Septuagita reges, amputatis mãuũ Iudic. 1
ac pedum ſummitatibus, colligebant
reliquias ſub mẽſa adõibezech. Cui
reddidit deus ſicut fecit.

Abimelech filius Gedeõis uſurpa Iudic. 9
to dominio ſup populo. 70. uiros fra
tres ſuos occidit ſuper lapidem uunũ.

Poſt multa beneficia a dauid ꝑcepta 1. Reg.
Saul quæſiuit eum ad mortem, & oc- 22
cidit. 85. uiros, portantes Ephot.

Virum dei arguẽtem Hieroboam 3. Reg.
pro altari ſacrilego, quod ꝯſtruxerat, 13
præcepit ipſe Hieroboam apprehẽdi.

Cum factum eſſet uerbum Domini 3. Reg.
in manu iehu prophetæ, cõtra Baaſa 16
regem iſrael, & cõtra domum ſuam
occidit prædictum prophetam.

Iezabel fecit Heliã ad mortẽ quæ 3. Reg.
ri, quia prophetas Baal fecit occidi. 19

Naboth Iraelites lapidatus fuit ꝑ 3. Reg.
curãte Iezabel, & fecit falſos teſtes ꝯ 21
tra illum produci.

3. Reg. 22 Achab rex Iſrael fecit poni Michæã
ꝓphetã ĩ carcerẽ, & ſuſtẽtari pane tri
bulatiõis & aqua anguſtiæ. ¶ Manaſ
4. Reg. 21 ſes rex iuda ſanguinẽ inoxiũ effudit,
& ĩpleuit Hieruſalẽ cruore innocẽtũ.

Tob. 1 Cum reuerſus eſſet Sẽnacherib fu
giens a iudæa pro plaga, quam circa
eum fecerat deus ꝓpter blaſphemiã
ſuã, iratus multos iudæos occidit &c.

Iudit. 2 Nabuchodonoſor dixit Holoferni.
Non parcet oculus tuus ulli regno.

Iudit. 3 De holoferne uero poſtea legitur.
Quod tantus metus illis prouincijs
incubuit, ut uniuerſarum urbium ha
bitatores exirent obuiã uenienti, ex
cipientes eum cum coronis & lampa
dibus, ducẽtes choros ĩ tibijs & tym
panis, nec tamen iſta facientes ferocis
tatẽ pectoris eius mitigare potuerũt.

Eſth. 3 Quia mardochæ' ſupbiſſimo amã
genua nõ flectebat, magis elegit amã
procurare omnes Iudæos occidi, quã
parcere uni ſoli.

Hie. 38 Ad petitionem principum populi,
præcepit Sedechias Rex Iuda Hiere
miam Prophetam mitti in lacum, in

quo non erat aqua nec lumen.

Rex babylonis occidit filios Sede- chiæ regis Iuda in oculis eius in Reb latha, oculos quoq; eius eruit, & uin- xit eum compedibus, ut adduceretur in Babylonem. Hie. 39 & 4 Reg. 25

Nabuchodonoſor rex Babylōis in furorem uerſus præcepit, ut perirent omnes ſapiētes Babylonis: ꝓ eo ſci- licet, quod non poterant ei ſomnium quod uiderat indicare. Dan. 2

Mira crudelitas, fuit cum nabucho donoſor rex Babylonis fecit ſocios Danielis īfornacem ignis ardētis mit ti. Dan. 3

Et ipſum danielē darius iuſſit mit- ti in lacum leonum ad petitonē prin- cipum ei inuidentium. Dan. 6

Antiochus aſcēdit Hieroſolimam & fecit ædem hominū, & effuderūt ſanguinem innocentem per circuitū ſanctificatōis hieruſalē, & multa &c. 2. Ma.

Compĥendit exercitus Antiochū filium antiochi & Lyſiam, & deduxit eos ad demetrium, qui noluit uidere eos, & occidit eos exercitus. 1. Ma.

1. Mac. 13 Tryphō cepit Ionatham proditio ſe: Cumq; teneret eū, petit pro eius liberatione centum talenta argenti, & duos filios eius ꝓ obſidibus. Quib⁹ datis, occidit neqſſime patrē cū filijs.

2. Ma. 4 Rogatus a Menelao andronicus, & per muuera quæ accepit ab eo corruptus, occidit Oniā ſummū ſacerdotē.

Eodē Rex antiochus Menelaū hominē ſacrilegum de ſceleribus multis accuſatū abſoluit & accuſatores eius morte dānauit, & eū immunem dimiſit.

2. Ma. 6 & 7 Nimiam crudelitatem in eleazarū illi Tyranni ab antiocho miſſi exercuerunt: & ſimiliter in Illos ſeptē fratres, & eorum matrem.

Mat. 2 Vidēs Herodes, qđ illuſus eſſet a Magis, iratus eſt ualde, & mittens occidit oēs pueros, q erāt i Bethleē, & ī oibus finibus eius, a bimatu. & īfra.

Mat. 14 Mar. 6 Sciebat Herodes Tetrarcha Ioānē Baptiſtam eē uirum iuſtū & ſanctū. Et tamen ad petitionem unius meretricis, fecit eum in carcere decollari.

Ma. 27 Pilatus ſciebat, qđ Iudæi per inuidiam tradidiſſent dominū, & nullam

caufam

cauſam poterant inuenire. Tamē eoꝝ cū clamoribus, & timens perderē amicitiam Cæſaris ipſum flagellatū, tradidit uoluntati illorum.

Acceſſerunt qdā Phariſæoꝝ ad Dominū Ieſum dicētes: Exi, & uade hic qa Herodes uult te occiderē. ¶ Herodes tetrarcha multo tpe cupiebat uiderē Ieſum, & uiſo eo gauiſus eſt ualde: & tñ ſpreuit illū cū exercitu ſuo, & illuſit, & indutū illū ueſte alba diſiſit ad pilatū. ¶ Miſit Herodes rex agrippa māus, ut affligeret quoſdā de Eccleſia. Occidit aūt Iacobū fratrē Ioannis. Videns autē, qa placeret Iudæis, appoſuit, ut apphēderet, & Petrū. ¶ A qbuſdā fuit paulus iniq accuſatus, ꝓ eo quod, ipſe ſpiritū Phytonicū eiecerat a quadā puella. Magiſtratus autem iuſſerunt eum & Sylā eius ſociū & uirgis cædi & i carcerē mitti, & pedes eorum ligno ſtringi.

Luc. 13

Luc. 23

Act. 12

Act. 16

Felix Præſes ſperabat, qđ pecunia ei daretur a paulo, quem tenebat uinctum propter, quod frequenter accerſiēs eum loquebatur cū eo. Succeſſit

Act. 24 & 25

autem ei Feſtus, Volēs autem Fælix gratiam præſtar iudæis, reliquit paulum uinctum. Propterea paulus compulſus eſt Cæſarē appellare, quia Feſtus uolebat eum grauare.

De oppreſſiōe bonorū per malos.

Gen.4 CAin neq̄ & inuidus, præualuit adūſus Abel iuſtū & occidit eū

Gen.19 Sodomitæ animam Loth multipliciter afflixerunt.

Gen.27 &.28 Oderat ſemper eſau Iacob, dixitq; in corde ſuo: Venient dies luctus patris mei, & occidam fratrē meum. Vnde & compulſus eſt Iacob fugere ad Labān auunculum ſuum.

Exo.1 Oderāt filios iſrael Aegyptij, & affligebāt illudentes eis, atq; ad amaritudinem perducebant uitam eorum.

Iudic.9 Abimelech ambiēs pricipatū uel regnum occidit, 70. fratres ſuos:

1. Reg. 18. uſq; ad.26 Saul diu perſecutus eſt dauid, q tamen ei fideliter & utiliter ſeruiebat.

2. Reg. 15 Abſalon in tātū cōmouit populū aduerſus Dauid, qđ cōpulſus eſt exire Hieruſalē, licet cito fuerit reuocatus.

3.R.19 ¶ Impijſſima iezabel minata &

conata ē occider̃ hominē dei heliā:ita
quod ille timens abijt,quocūq; eum
ferebat uoluntas.

Impius achab peſſimæ uxoris ieza 3. Reg.
bel conſilio,falſis productis teſtibus 21
lapidari iuſſit Naboth, & abſtulit ui-
neam eius.

Rex iſrael iorā peſſimus ,audiens 4. Re. 6
quod maxima fames eſſet in ciuitate
miſit uirū ad amputādū caput Eliſei.

Ad imperium ioas regis iuda,lapi 2.pa.24
datus eſt Zacharias filius ioiadæ,pro
eo,quod arguebat regem & populū
ſculptilibus ſeruientes.

Nabuchodonoſor præcepit holofer Iudit. 2
ni,ut oēs deos terræ exterminaret,ui &. 3
delicet,ut ipſe ſolus Deus diceretur
& propter hoc multa regna d̄ſtruxit
& populū Dei,qui nuper redierat de
captiuitate Babylonis afflixit.

Amā ſupbus,crudelis,& impius, Eſt. 3. 4
ita pɔtēs fuit,qđ ꝓ nihilo habuit ꝓ &.27
curare necē oīum iudeoꝝ:ſed diuina
ꝓuidētia eius conatibus obuiauit.

Percuſſit phas hur hieremiam ꝓ Hie. 20
phetam, & miſit eum in neruum.

Hie .28 Hananias prophetauit plane ꝯtra illud qđ dicebat Hieremias, & tulit catenam ligeã de collo Hieremiæ, & confregit eam, & abijt Hieremias in domum ſuam, quaſi cõfuſus ab illo mendace propheta.

Da. 3.6 &.14 Nabuchodonoſor rex Babylonis Azariã & ſocios eius in fornacẽ mitti iuſſit, eo qđ illi adorare noluerunt ſtatuã, q̃ ipſe idololatra iniqu' erexit Et daniel bis fuit miſſus in lacũ Leonũ, procurãtibus peſſimis hoĩbus.

1.Ma.1 Antiochus aſcendit Hieroſolymã in multitudine graui cũ ſuperbia: & fecit ibi terribilem hominum cædẽ.

1.Ma.9 Bacchides: & Alchimus ꝓditor, miſſi a rege Demetrio, tãtum exercitum produxerunt cõtra Iudã Machabæũ, quod ipſe Iudas cecidit ĩ bello, & cæteri cõmilitones ſui fugerunt.

1.Mac. 13 Proditor & doloſus Tryphõ, q dominum ſuum regem Antiochũ adoleſcentem dolo occidit, Ionatham & duos eius filios nequiter interfecit.

Mat.14 Mar.6 Ioãnẽ Baptiſtam, totius exemplar ſanctitatis, ad petitiõem unius mere

tricis Herodes adulter uiliſſimus, de-
collauit.

Saluator mũdi Dominus Jeſus, fu
it pcuſſus & d̃luſus ab Anna caipha Mat. 26
& ab Herode Tetrarcha, & tandem a &. 27
præſid Pilato iudicatus & crucifixus Luc. 22
Imo ab ipſis latrõib' blaſphematus. &. 23

Princeps ſacerdotũ & omnes qui I. 18. 1
cum illo erant, iniecerunt manus in Act. 5
Apoſtolos, & poſuerũt eos in cuſto-
dia publica, poſtea, qb' cæſis d̃nũcia-
tũ ẽ, ne amplius loq̃rent in noĩe Ieſu.

Quidã Iudæi cõmouerunt plebẽ
& ſeniores & ſcribas, et rapuerũt Ste Ac. 6. 7
phanum, & ſtatuentes duos falſos te
ſtes contra eum lapidauerũt ipſum.
Miſit Herodes Agrippa rex manus.
ut affligeret quoſdam de Eccleſia, oc Act. 12
cidit autem Iacobũ fratrem Ioannis
gladio, & inſup incarcerauit Petrũ.

Iudæi cõcitauerunt religioſas mu
lieres & primos ciuitatis, & excitaue Act. 13
runt perſecutionẽ in paulum & bar-
nabã, & eiecerũt eos de finibus ſuis.

Cum paulus & barnabas eſſẽt Ly Act. 13
ſtris ciuitate ita honorati, quod illi

homies ipſi quaſi Dijs ſacrificare uoluerunt, ſupuenerunt quidam iudæi, & perſuaſis turbis lapidātes paulū, extraxerūt extra ciuitatem, exiſtimātes eum mortuum eſſe.

Act. 16 Quidā quæſtuarij domini cuiuſdā puellæ, quæ habebat ſpiritū phitonē a qua dæmonium paulus eiecerat, ita concitauerunt, principes & magiſtratus de ciuitate philipis, ꝙ Paulus & Sylas ſoci' eius iuſſi ſūt cœdi & i carcerē mitti & pedes eoꝝ ligno aſtrigi.

De tribulatiōe, & eius utilitatibus.

Gen. 37 39.41 & infra. PLus creuit ioſeph in exilio i terra paupertatis ſuæ, q̄ creuiſſet inter fratres ſuos in terra natiuitatis ſuæ.

Gen. 42 Fratres ioſeph locuti ſūt ad īuicē. Merito hæc patimur: Quia peccauimus in fratrem noſtrū. iccirco uenit ſup nos tribulatio. ¶ Filij Iſrael creuerūt ex opp̄ſſionibus & tribulatiōibus pharaonis. Quāto opprimebant eos Aegiptij, tāto magis multiplicabant & creſcebāt. ¶ Afflicti filij iſrl' a ſerpētib' ignitis, dixerūt ad Moyſē peccauim' q̄m locuti ſum' ꝯtra domi

num & contra te &c. Antequam ſo
dominus illos ſerpentes immitteret,
nec peccatum ſuum recognoſcebant
nec diuinum auxilium poſtulabant. Ioſu. 1
Toto tēpore principatus ioſue, qñ & infra
filij iſrł grauiſſima ꝑlia habuerīt, nō uſq; i fi.
legunt a Dño receſſiſſe, ſed cito poſt, & Iudi.
quādo in abūdantia & quiete fuerūt. 1.2
Audierūt filij iſrael qđ philiſtai 1. Re. 7.
eſſent congregati, ut uenirent contra
eos, & timētes dixerunt Samueli: Ne
ceſſes pro nobis clamare ad dominū. 2. Reg.
Fugiēs Dauid a facie Abſalō ſeruo 16.24
ſuo maledicēte ſibi, patiens fuit. Sed
obtēta uictoria ſuperbuit, quādo iuſ
ſit populū numerari. ℂVidēs Dauid Eodē
dñm ꝑꝑ peccatū elationis eius iratū,
humiliter recognouit culpā ſuam, &
petijt, ut ipſemet puniret, & populo
parceret. ℂHeliā fugientē reginā ie 3. Reg.
zabel ꝑſequētē, āgelus domini ꝯfor 19
tauit, & panem & aquā ei oſtendit. 3. Reg.
Pane tribulatiōis & aqua anguſtiæ 22
iuſſus eſt Michæas ꝓpheta ſuſtētari
i carcere. Propterea, qa noluit Achab
iuxta ſuam uoluntatem reſpondere.

2.pa:12 Voluit dñs ut uiri Iudæ affligerẽ-
tur a rege aegypti, ut ſcirẽt diſtantiã
ſeruitutus diuinæ & ſeruitutis regni
terrar. Poſtq̃ Manaſſes anguſtiatus ẽ
2.pa.23 orauit dominum, cum esſet uinctus
in Babylone, & egit pœnitẽtiam ual
d coram domino, & exaudiuit domi
nus orationem eius.

Dixerunt Leuitæ in tribulationis
Nee.9 tẽpore clamauerũt ad te: & tu de cœ
lo audiſti, & ſecundum miſerationes
tuas multas dediſti eis ſaluatores.
Permittẽte deo, poſt bona opera To
Tob.2 bias fuit excæcatus, & deide deriſus
&.11 eſt ab illis, qui eum debuerãt conſo-
lari. Sed poſtea dominus multiplici-
ter conſolatus eſt eum.
Iudit.8 De populo ſuo loquẽs Iudith, dixit:
Memores eſſe debetis, quando Abra
hã pater ueſter tẽtatus eſt, & p mul-
tas tribulationes probatus, Dei ami-
cus effectus eſt.
Iob.1.2 Tribulatiões ſuſtinuit Iob in anima
& ultio uxoris, & amicorum ſuorum oppro
bria & cõtumelias, quæ ipſum ad tr
ſtitiam prouocare deberent; in corpo

re grauiſſima infirmitate, quæ totum corpus a plāta pedis uſqꝫ ad uerticē occupabat: In amiſſiōe rerum & liberorū: In ſubtractione ſolatij, quia anhelitum uxor eius abhorrebat. Alij etiam iuuenes, ſeu uiles homines, ipſum deridebant, & eius faciē cōſpuebant. Et tādē luctus ceſſit in gaudiū.

Sāctificatus in utero Hieremias & Hier. 1
prophetiæ ſpiritu plenus, dicebat de &. 15
ſe quod erat uir rixæ & diſcordiæ in uniuerſa terra, & quod omnes maledicebant ei.

Pro ueritate x̄o, quam populo præ- Hie. 20
dicabat fuit quandoqꝫ percuſſus, plu 36. 37
ries incarceratus Capi. 38. Et tādem &. 38
ab ipſo populo lapidatus ī Taphnis Eccl. 39
Aegypti.

Exul Ezechiel in Chaldæa, ī medio Ezec. 1
captiuoꝝ, uidit mirabiles dei uiſiōes & dein
Per qđ patet, quoniā tribulationib' ceps
frequenter Deus hominē cōſolatur.

Bene apparet dominū eſſe cum ho- Dan. 3
mine in tribulatione, per illos ſocios Danielis, cum quibus uidit Nabuchodonoſor quartum, ſimilem filio Dei,

Dan. 3 Nabuchodonoſor i pſperitate fuit arrogans & ſupbus, ideo eiectus ab hominibus & i beſtiam mutatus, recuperauit ſenſum quem amiſerat in honore elatus, & laudauit altiſſimū quem blaſphemauerat prius.

Da. 12 Tátū, uel amplius laudatus fuit Deus ex triū pueroꝝ patiētia, quā habuerūt in fornacis tribulatióne, quā ex Danielis ſapiētia, quā habuit in ſomniorū expoſitione ſeu interpretatiōe.

Dan. 6 & 14 Daniel bis poſitus i lacu leonū auxilio diuino cælitus miſſo bis meruit conſolari & liberari.

Dan. 13 Suſanna in cōdemnatione mortis poſita nec habēs recurſum ad humanum adiutoriū, flens reſpexit ad cœlum, ſicut auis in terra ab hominibus & canibus circuncincta non habet refugium, niſi eleuet ſe in altum.

1. Ma. 9 Poſt obitū iudæ Machabæi emerſerunt iniq, & facta eſt fames ualida, & elegit Bachides uiros impios, & conſtituit eos dominos regionis & facta eſt tribulatio magna in iſrael.

1. Ma. 6 Decretum exijt cōtra Iudæos tam

iniquum ut omnes trucidarētur, qui
ſacrificare nolebant: Erat ergo uidere
miſeria. Ibi nota de Eleazaro, item de
matre cum ſeptē filijs, capite ſequēti.
Antiochus cū eſſet ſanus fuit cru- 2. Ma. 9
delis homicida, ſuperbus: poſtea per-
cuſſus a Deo grauiſſima & inſanabili
plaga, propoſitum & vba mutauit.
Natus in mundo cito paſſus eſt Do- Mat. 2
minus preſſuram mundi: Ita quod Io
ſeph accepit eum & matrē eius, & fu
git in Aegyptum. De multis afflictio
nibus & iniurijs quas paſſus eſt, teg-
te in Cap. De patiētia & māſuetudie.
Apoſtoli præcepto magiſtratuum Act. 5
flagellati ibant gaudentes, quoniam
digni habiti ſunt pro nomine ieſu cō
tumeliam pati.
Quanq uero paulus tūc nō eſſet cū Rom. 5
illis, tn̄ ipſe poſtea de ſe dixit: Gloria 2. Cor.
mur in tribulatiōibus. Et ad Cor. Li- 12
bēter gloriabor in infirmitatibus me
is, ut inhabitet in me uirtus Chriſti.
Lapidato a iudæis Stephano, facta eſt Act. 8
magna pſecutio in Eccliſia, quæ erat
hieroſolymis, ac omnes diſperſi ſūt

per regiones Iudææ & Samariæ præter Apoſtolos. Sed nota, qđ multũ profuit ad diuulgationem Euãgelij.

Act. 9 & infra uſq; i fi nem. Haberi poteſt ex Actibus apoſtolorũ quot paulus tribulationes ſeu perſecutiones paſſus eſt, poſt cõuerſionem ſuam.

Act. 9 2. Cor. 11 Cõſilium fecerunt Iudæi, ut interficerent eũ nocte, parabantur inſidiæ & dimiſſus eſt in ſporta per murum.

Act. 13 ¶Cũ eſſet in Antiochia piſidiæ paulus & Barnabas diſſeminauerunt uerbũ Dei ꝑ uniuerſã regionẽ iudæi excitauerũt ꝑſecutiones in eos & eiecti ſunt de finibus Iſrael. At illi excuſſo puluere pedũ in eos, uenerũt Iconiũ.

Act. 14 In ciuitate Lyſtris ꝓpter hominẽ claudum, quem curauit paulus, in tãto honore fuerunt, quod homines illis ſacrificare uoluerunt. Superuenerunt autem quidã Iudæi, & perſuaſerunt turbis, lapidãteſq; paulũ, traxerunt extra ciuitatem, æſtimantes eũ mortuum eſſe.

Act. 14 Paulus & Barnabas hortabãt, ut permanerẽt in fide; quia per multas

tribulationes oportet nos intrare in
regnum Dei.

Deinde ĩ Macedonia occaſiõe puel Act. 16
læ, a qua paulus eiecit ſpiritum Phy
tonem, domini illius dolẽtes de quæ
ſtu amiſſo, apprehẽderũt Paulum &
Silam ſociũ m eius, & dixerũt eos eẽ
turbatores ciuitatis. Magiſtratus aũt
iuſſit eos uirgis cædi, & ĩ carcerem
mitti, & pedes eorum ligno ſtringi.

Poſtea apud Theſſalonicã, cũ mul
ti credidiſſent, zelantes Iudæi concita Act. 17
uerũt per quoſdam malos homines
ciuitatem, fratres uero confeſtim per
noctem dimiſerũt paulum & Sylam
in Bærrhæam: Vbi etiã cũ multi uer
bũ Dei ſuſcepiſſent, Iudæi hoc cogni
to, uenerunt illuc cõmouẽtes multi
tudinem & turbãtes: ſtatimq; paulũ
dimiſerunt fratres, & per mare dedu
xerunt Athenas.

Apud Corinthũ quoq; iſtabat uer Act. 18
bo paulus, teſtificãs iudæis eſſe Chri
ſtũ Ieſũ. cõtradicẽtib' aũt illis & blaſ
phemãtib' excutiẽs ueſtimẽta ſua, di
xit ad eos: Sãguis ur̃ ſup̃ capu ueſtrũ

Eodē Gallione autē procōſule Achaiæ, inſurrexerūt uno animo iudæi i paulum, & adduxerūt eum āte tribunal dicētes, quia cōtra legem, hic perſuadet hominibus colere deum.

Act. 19 Exiſtēte paulo Epheſi & fiducialiter loquente ꝟbum Dei, & multa ibidē miracula faciēte Demetrius quidam argentarius, faciēs ædem Dyane cōuocatis artificibus, ꝯcitauit maximā turbationē aduerſus Paulū, quē dicebat auerteř turbam a cultu deorum, His auditis repleti ſunt ira, & clamauerūt, dicētes: Magna diana epheſioꝝ

Act. 20 Paulo nauigāte de Græcia in Syriā factæ ſunt ei i ſidiæ a Iudæis, habuitq̄ conſilium, ut reuerteretur per Macecedoniam, comitati ſunt autem eum multi fratres de diuerſis locis.

Act. 21 Quidam Iudæi Aſiani, cū uidiſſēt in templo paulum, cōcitauerunt omnem populum, & iniecerūt ei māus, clamantes. Viri iſraelitæ adiuuate. Et apprehendētes paulū, trahebāt extra tēplū. Quærētibus aūt illis eū occidere, nūciatū ē tribuno, ꝙ tota ꝯfun

deretur Hieruſalē; q aſſumptis militi bus, decurrit ad illos. Vidētes aūt tribunū & milites, ceſſauerūt percutere paulū. Tūc apphēdit tribunus eū, & iuſſit a ligari catenis duabus.

Vociferātibus iudæis aduerſus paulum & proijciētibus ueſtimenta ſua & puluerem iactātibus in aerē, iuſſit eū tribun' duci i caſtra & flagellis cædi, & torqueri, ut ſcirēt propter quā cauſam ſic acc amarent ei. Act. 22

Cū eſſet paulus a tribuno detētus, iudæi plus q̄ quadragita dixerūt pricipi ſacerdotū: Deuotiōe deuouimus nos, nihil guſtaturos donec occidamus paulū. Nūc ergo faciatis, ut adducat, & nos priuſq̄ appropiet, parati ſumus occider illū Sed tribunus a nepote pauli mōitus, fecit eū ad Felicē præſidē, cū manu forti & cautela dduci. ¶ Exiſtēs corā Falice præſide Paulus fuit a iudæis tanq̄ ſeditioſus & peſtifer accuſatus: q cū eū & iudæos frequēter audiſſet, & tēpus ita trāſiſſet, habuit quendam Feſtum nomine ſuo loco Ceſaræ ſucceſſorem. Act. 23 Act. 24 &. 25

Volēs autem Felix gratiam præſtare Iudæis, reliquit Paulū uinctū, a quo iudice Feſto, paulus ſentiēs ſe grauari, Cæſarem appellauit.

Act. 27 & 28 Poſtea (ſuple poſt appellationē) Romam catena uinctus, & tempore hyemali naufragiū paſſus multas tribulationes & anguſtias tolerauit.

2. Co. 1 De ſeipſo ſcribēs apoſtolus ait: Nolumus uos ignorare frēs de tribulatione noſtra, quæ facta ē in Aſia, quoniā ſupra modū grauati ſumus, ſupra uirtutē, ita ut tæderet nos ēt uiuere.
Eodē. 7 ¶ Cū ueniſſemus in Macedoniā, nullam requiem habuit caro noſtra, ſed omnē tribulationē paſſi ſumus Foris pugnæ, intus timores.

1. Th. 1 Cōmēdans apoſtolus Theſſalonicēſes. Vos imitatores nrī facti eſtis & dñi, accipiētes uerbū in tribulatione multa, cum gaudio ſpiritus ſancti.

Apo. 1 & p totum. Ab aduētu ſpiritus ſancti in diſcipulos, uſq; ad tempus illd, quo ſub Domitiano Ioānes apoſtolus fuit exilio relegatus, fluxerunt anni circiter quinquaginta nec toto illo tempore

legitur,

legitur, tot & tãtas conſolationes di
uinas habuiſſe, quot habuit modico
tempore quo tribulationẽ perpeſſus
eſt: ſicut apparet Apoca. 1

De multitudine malorum.

CVum factum fuit diluuiũ, octo Ge. 6. 7
homines tãtũ ſaluati ſunt. Oĩs 1. pe. 3
quippe caro corruperat uiam ſuam

In quinqꝫ ciuitatibus Sodomorũ, Gen. 19
non fuerunt inuẽti decem iuſti, ergo
erat ibi multitudo malorũ, & pauci
tas bonorum.

Plures filios ſuſcepit Abrahã ex ce Gen. 21
thura, ꝗ ex Sara. &. 25

Et plures fuerunt filij Hiſmaelis, ꝗ Eodẽ
Iſaac.

Inter oẽs fratres Ioſeph nõ fuerũt Gen. 37
niſi duo, Ruben & Iudas, q conati ſũt
ipſũ liberare ſed præualuerũt mali.

Moyſes, exploratores miſit ad cõſi Nu. 13
derãdum terrã promiſſionis: ſed duo Deu. 1
tantum erant boni (ſcilicet) Caleb &
Ioſue.

Sexcentatria millia uirorum quin; Nu. 11
gẽti quinquaginta, a uiceſimo anno, &. 26
& ſupra, qui poterant ad bella proce Dau. 1

dere, prima numeratione numerati fuerunt, in ſecunda uero numeratiõe recenſiti fuere ſexcẽta millia & mille ſeptingẽti triginta: Ex q̃bus duo tã-tum Caleb, & Ioſue intrauerunt ter-ram promiſſionis.

2. Reg. Plures fuerunt cũ Abſalõ, regnũ
25 patris uſurpare nitẽte, q̃ cum Dauid bene & iuſte regnante.

3. Reg. Maior pars filiorũ iſrael fuit in re-
12 gno Samariæ, quia decẽ tribus, ubi erãt hoĩes multo peiores, minor aũt ĩ regno hieruſalẽ q̃a duæ tãtũ tribus

3. Reg. Tantus erat numerus bellatorꝝ re-
20 gis Syriæ, q̃ pugnabant contra iſrael quod dicebat ipſe rex: puluerẽ Samariæ non ſufficere pugillis eorum.

Judit. 2 In exercitu Holofernis tãtus erat numerus bellatorum, quod cooperuerunt faciem terræ ſicut locuſtæ.

Eccle. 1 Stultorum infinitus eſt numerus.

Hie. 44 Oĩs populus habitãtiũ in terra Aegypti & mulieres, quarꝝ ſtabat multitudo grãdis, ſacrificabat dijs aliẽis

1. Ma. 9 Nõ remanſerũt cum iuda Machabæo niſi octingẽti uiri, & erãt i exer

citu bacchidis & alchimi ꝑditoris ul
giti milia uiroꝝ, & duo millia eqtũ.

Cũ eſset in Hieruſalẽ tp̄e paſcha Ioã. 18
li, quo paſsus ẽ domin' maxima po:
puli multitudo, & nõ eſt inuẽtus uir
qui ſe opponeret maniſeſte. morti tã
neqter ꝓcuratæ Clamauerũt. n. oẽs:
Non hunc dimittas, ſed Barrabam.

Quidã iudæi, quos inuẽit paulus Act. 28
Romæ in primo aduẽtu ſuo, dixerãt
ei: De ſecta hac Chriſtianorũ notũ eſt
nobis quod ubiqꝫ ei contradicitur.

De bonis latẽtibus inter malos.

QVãuis ſcriptũ ſit. Omnis caro Ge. 6. 7
corruperat uiã ſuã, tamẽ dixit
dominus ad Noe: Te uidi iuſtũ
coram me, in generatione hac.

Loth iuſtus habitauit in medio So: Gen. 13
domorum. &. 19

Ioſeph in Aegypto, caſtam & fidelẽ Gen. 39
uitam duxit.

Appuit dñs Moyſi i terra Madiã, cũ Exo.
oues ſoceri ſui iethro paſceret i d̄ſer
to. Samuel iter filios heli peſſimos, 1. Re. 2
ſanctis & innocens fuit.

Sub achab & iezabel helias omnes

ſe ſolo excepto reputabat idololatras
ſed dixit ei per reſponſum Dominus
Derelinquam mihi in Iſrael ſeptē mil
lia uirorum, quorum genua nō ſunt
Ro. 11 curuata ante Baal. De quo etiā ad Ro
ma. 11. An neſcitis &c.
ob. 1 Tobias natus fuit ex tribu Neptas
lim ſub regno Samariæ, in quo fere
omnes putabant idolatria & uitijs
diuerſis īfecti, Vnde iſte in captiuitā
te poſitus uiā ueritatis non deſeruit.
Eſt. 3. 5 Cūcti ſerui regis Ahaſueri, qui in
foribus palatij uerſabantur flectebāt
genua, & adorabāt amā ſupbiſſimū,
ſolus Mardochæus nō flectebat gēu.
Iob. 1. ¶ Sāctus Iob gentilis fuit, & de Eſau
&. 30 dicitur deſcendiſſe, quem tamen con,
ſtat fidē & morib' mirabiliter claruiſ
ſe, q de ſeipſo dicebat: Frater fui dra
conum, & ſocius ſtruthionum. Habi
tauit enim inter gentes.
Hie. 4 3 Hieremias propheta erat cū popu
lo qui' remāſerant in Iudæa; poſt de
ſtructionem Hieruſalē, qui pro ipſis
orabat, & ipſis uolūtatē domini mō
ſtrabat. Illi vero dicebant: Mēdacium

tu loq̃ris, nõ te miſit Dominus, ſed Baruch incitat te aduerſus nos, ut tradat nos in manus Caldæorum.

Dixit dominus Ezechieli: Tu fili hominis, ne timeas eos, quoniam increduli, & ſubuerſores ſũt tecum, & cũ ſcorpionibus habitas. Ezec. 2

Daniel, Ananias, Azarias, Miſael habitauerunt cum Caldæis idolatris, qui eos ad idolatriam inducere, & a cultu ueri dei retrahere laborauerũt. Da. 3. 6 & 14

Suſanna fuit caſtiſſima i Babylõe, ubi ſenes præſbyteri erãt impudici, & iudices iniqui. Dan. 13

Tp̃e Antiochi Epiphanis, ſiue illuſtris, multi Iudæi erãt, ad ritũ gẽtium trãſlati, ſed inuẽti ſũt, Mathathias, & filij eius i lege dei ualde ſtabiles & firmi. ¶ Cõmẽdãs dominus fidẽ & deuotionẽ Centurionis habitantis Capharnaum dixit. Quod nõ iuenerat tantam fidem in Iſrael. 1. Ma. 1 & 2 Mat. 8

Nicodemus priceps Iudæorũ uenit ad iesũ nocte & plane cõfeſſus ẽ. Rabbi, Scimus q̃a a deo ueniſti magiſter. poſtea crucifixo domino, uenit ad ſe Ioan. 3 Ioã. 19

peliendum eum portans cētū libras unguenti precioſi.

Mar. 15 Ioſeph nobilis decurio ab arima thia diſcipulus erat ieſu, occult' aūt propter metum iudæorum, depoſito tamē metu, audacter intrauit ad pilatum, & deuotam petionem fecit, petēs corpus ieſu ab indeuoto tyrāno.

Act. 5 Honorabilis doctor Gameliel legis, erat phariſæus; & dedit bonū & nobile conſilium, pro apoſtolis, principibus ſacerdotum.

Act. 10 Vir qdā erat in Cæſarea, noie Cornelius, religioſus & timēs deū cum omni domo ſua, faciēs eleemoſynas plebi & deprecans dominū ſemper.

De mobilitate populi.

Eu. 4. 5 REdiēs Moyſes de terra Madian in Aegyptum, narrauit omnia uerba domini pro qbus miſerat eū, ſeqtur: Credidit populus, audierūtq; q̄ ſanctificaſſet' Dn̄s filios iſrael & proni adorauerūt. Poſtea vō cū eēnt afflicti ab exactorib' pharaōis, dixerūt, Moyſi & Aaron: Videat dn̄s & iudicet, qm̄ fœterē feciſtis odorē noſtrū

coram pharaõe & ſeruis eius & p̃ꝛ
buiſtis ei gladiũ, ut occideret nos.
Cũ poſt multas Aegipti plagas dita
tì, & armati egrederẽt filij iſrael de Exo. 14
Aegipto, dño præcedẽte, & uiã ẽt eis
ꝑ nubẽ & ignẽ oſtẽdẽte uiderũt aegi
ptios poſt ſe uenientes, & timuerunt
ualdẽ, & dixerũt ad Moiſẽ: Forſitã nõ
erãt ſepulchra ĩ Aegypto, & iõ tuliꝛ
ſtí nos ut moreremur ĩ ſolitudĩe. Dei
de ꝯfortati ſunt ꝑ Moyſen quũ Dñs
mare rubrũ diuiſiſſet, & populus ſic
co pede tranſiſſet, ſubmerſus eſt exer
citus pharaõis & timuit ppl's dñm, & Exo. 14
crediderunt dño & Moyſi ſeruo eius & 15
dicẽtes: Cantemns dño glorioſe &c.

Satis aũt cito poſt uenientes in Ma
rath, murmurauit populus propter Exo. 15
aquas nimis amaras, quibus ꝑ lignũ & 16
appoſitũ dulcoratis cõſequẽter mur
murauerũt ꝓ defectu cibi, dixerũtq́
ad Moyſẽ & Aaron. Vtinam mortui
eſſemus in Aegypto, quãdo ſedebaꝛ
mus ſuꝑ ollas carnium &c. Et miſit
Dominus ueſpere coturnices, & mãꝛ
na pluit eis de cœlo mane.

Exo: 19 Poſt hoc cum daturus eſſet eis legē dixerunt: Cūcta quæ locutus eſt do- minus faciemus.

Exo.24 Cum narraſſet eis Moyſes ṽba & præcepta, quæ a Domino acceperat, ſimilia uerba dixerunt.

Exo.32 Cum aūt moram faceret Moyſes in monte cum domino in deſcriptio- ne tabernaculi, cōgregatus eſt popu lus aduerſus Aaron, & ait: Fac nobis deos, qui nos præcedant.

Nu.11 Deinde cum erectum eſſet taberna culum, & factæ oblationes pricipum poſt numerationē bellatorum & Le uitarum, cum eſſent omnia ordinata, quomodo debebant proficiſci in uia poſt modicum ortū eſt murmur po- puli, quaſi dolentium præ labore.

Nu.13 14 Poſt modicū audita relatiōe explo ratoꝝ murmurauit populus & fleuit dixitq̄ alter ad alterū. Conſtituamus nobis ducē & reuertamur i Aegytū.

Eodē Audientes qđ diſplicuit domino murmur eorum, uoluerunt aſcendeꝛ montem & cōtra uoluntatem Moyſi pugnare, & tūc fuerunt ab hoſtibus

debellati.

Rurſus in ſeditione Chore multi Nu.16
ſurrexerunt contra Moyſen & Aarō
qb' terribiliter caſtigatis murmura-
uit, etiam multitudo filiorum Iſrael
contra Moyſen & Aaron, dicēs: Vos
interfeciſtis populū domini. Cumq;
orireť ſeditio & tumultus' creſceret
Moyſes & Aarō fugerūt ad taberna
culum fœderis.

Cum autem ꝑ miraculum uirgæ Nu.17
Aaron compeſcuiſſet eos dominus,
dixerunt: Ecce conſumpti ſumus, &
omnes peribimus, qcunq; accedit ad
tabernāculum Domini moritur.

Vlterius ꝓcedētes uenerūt ad aq̄s Nu.20
ꝯtraditionis, ubi taliter iurgati ſunt
aduerſus Moyſen & Aaron, quod ip
ſi etiam diffiſi ſunt de diuina uirtute
Propter quod & puniti ſunt a dño.

Poſtea fornicatus ē populus cū fi Nu.25
liabus Moab, quæ uocauerūt eos ad
ſacrificia ſua: & initiatus ē iſrael beel
phegor. Et præcepit dominus prici-
pes ſuſpendi cōtra ſolē in patibulis.

Cum liberaſſet Gedeon populū fi- Iudic. 8

liorum iſrael de manu Madian, & oc
cidiſſet Zebee & Salmana, dixerunt
omnes filij iſrael ad eum. Dominare
noſtri tu & filius tuꝰ & filij tui. Ipſo
tamen mortuo, cum haberet ſeptua-
ginta filios, nullum de ipſis aſſumerẽ
in dominum & principem curauit.
1.Re.7 Samuel ꝓpheta liberauit populũ
&.8 iſrael de manu philiſtijm, & recupa-
uit urbes, quas illi abſtulerũt iſraeli,
poſtea ꝯgregati ſunt, & petierunt re
gẽ ſibi ꝯſtitui ꝯtra uolũtatẽ dñi & ſa
muelis. ¶Quãuis dauid ita bene po
2.Re.8 pulũ rexiſſet, & tot uictorias habuiſ
&.15 ſet, tñ ſatis cito facta eſt ꝯiuratio ua-
lida contra eum. Populus uero ꝯcur
rens augebatur cum Abſalon.
2.Reg. Notãdum uero cum rediret dauid
19.20 in Hieruſalẽ, populus illuc certatim
uolebat eum reducere cum honore,
ſed pro eo, quod uiri iuda locuti ſũt
cum uiris de decem tribubus, ſepara
tus eſt omnis iſrael a Dauid, ſecutuſ
ꝗ eſt Sebam filium Bochri.
1.Reg. Sub Salomõe filij iſrael tempora
10.12 lium rerum abundãtiam habuerũt,

& honore maximo floruerũt, cũ tñ
a filio ſuo pro maiori parte, occaſiõe
unius duri uerbi, citius receſſerunt.

Audiẽtes filij iſrael terribilem po Iudit. 7
tentiã Holofernis præoccupauerunt
oẽs uertices mõtiũ, & muris circũde
derunt uiros ſuos, & cõgregauerunt
Frumẽta i præparationẽ pugnæ. Poſt
modũ cũ uidiſſẽt ſe artari ab exerci
tu, cõgregati ſunt ad Oziã omnes ſi
mul, & dixerũt: iudicet dominus in
ter nos & te, quoniã feciſti i nos ma
la nolẽs loqui pacifice cum Aſſyriis.

Cum compleſſet Hieremias ꝟba, Hie. 26
quæ præceperat ei Dominus: ut loq̃
retur ad populum, apprehẽderũt eũ
ſacerdotes & prophetæ, & omnis po
pulus dicentes: Morte moriatur: Et
poſt pauca dixerunt principes & om
nis populus ad ſacerdotes & prophe
tas. Non eſt uiro huic iudiciũ mortis
Acceſſerũt oẽs a puo uſq; ad maximũ Hie. 42
ad hierẽmiã ꝓphetã, & dixerũt. Oẽ ꝟ &. 45
bũ i quo miſerit te deus ad nos, facie
m' ſiue bonũ ſiue malũ. Cũq; poſt d
cẽ dies intimaſſet eis Hieremias Dñi

uoluntatē,dixerūt ei: Mēdaciū tu lo-
queris nō miſit te dn̄s,ſed Baruch fi
lius Neriæ incitat te aduerſū nos, &
nō audiuit uniuerſus populus uocē
Dan. 13 dn̄i &c. ¶Cito credidit duobus præſ
byteris ſenib' multitudo, & cōdēna-
uerunt Suſannā ad mortem: & paulo
poſt. Reuerſus eſt populus cū feſtina
tione, & ꝯſurrexerūt aduerſus duos
p̄ſbyteros, & fecerūt eis, ſicut male
egerant aduerſus proximum.

1. Mac. 13 Cognouit Simō, qđ Tryphō cū
dolo loqueretur, petēs duos filios Io
nathæ, & centum talēta argēti, iuſſit
tamen dari, ne inimicitiam magnam
ſumeret ad populum iſrael, dicētem:
Qui non miſit argentum & pueros,
propterea periJt.

Luc. 4 Cum quadā die eſſet dominus in
ciuitate Nazareth, & dicerēt ei Iudæi,
ſatis bono modo, ut faceret ibi mira-
cula, ſicut in Capharnaū fecerat, poſt
modicam icrepationem, quam dixit
eis, repleti ſunt ira, & eiecerunt eū ex
tra ciuitatem, & uoluerunt eum præ
cipitare de ſupercilio montis.

Quãdo ſatiauit dominus quinq; mil Ioan. 6
lia hominũ, de quinq; pãibus & duo
bus piſcibus, uoluerunt eum rapere
& facere regem. Cito autem poſt cœ
perunt increduli diſputare, & quære
re: qđ ſignũ facis: ut credamus tibi?

Videns turba populi Iudæorũ La Mat. 21
zarum ſuſcitatũ, & multa alia facta Mar. 11
miracula per dominum Ieſum, uenit Luc. 19
ei obuiã cum magno honore, tamen Ioã. 12
circũſpectis omnibus, cũ iam ueſpa
eſſet hora exijt Bethaniã, Forte quia
non uidit in Hieruſalem, qui eum ad
hoſpitium iuitaret. De his narratur
apud Matthæum, 21

Ante quinq; dies paſchæ dominũ Mat. 21
Ieſũ recepit populus cũ magno tri- &. 27
pudio & honore, & ꝑ hebdomadã oĩs Luc. 19
populus erat ſuſpẽſus ad ỽba eius, &. 23
& mane ueniebãt ad eũ in tẽplo audi Ioã. 12
re eũ Feria uero ſexta, in die paraſce- &. 19
ue, clamauerũt oẽs: Crucifige eum.

Facta uoce ſpiritus uehemẽtis ſuꝑ Act. 2
diſcipulos uenientis, cõuenit, multitu
do & mẽte confuſa eſt. Quidã autẽ
irridebãt, dicẽtes: Quia muſto pleni

ſunt iſti. Inſtans autē petrus, locutus
eſt eis multa, diſcipulos excuſans &
uerba iohelis allegans, q̄bus auditis
ſunt corde compuncti, petētes quid
facere deberēt. Et baptizati ſunt illo
die circiter tria millia hominum.

Act. 13 Quodā Sabbatō pene uniuerſa ci
uitas ꝯuenit audire uerbū dn̄i, quod
paulus & Barnabas prædicabāt. Iu=
dæi aūt ꝯtradicebāt blaſphemantes.
Tādē paulus & Barnabas ꝯuerſi ſūt
ad prædicādū gētibus, & audiētes gē
tes gauiſæ ſunt. Paulopoſt Iudæi ꝯci
tauerunt religioſas mulieres, & pri=
mos ciuitatis & excitauerūt ꝑſecutio
nē in paulū & Barnabā & eiecerunt
eos d̄ finibus ſuis, & illi excuſſo pul
uere pedū in eos, uenerūt iconium.

Act. 14 Cū paulus & Barnabas eſſent Li
ſtris ciuitate Lycaoniæ, & quidā clau
dus per paulū fuiſſet curatus, & tur
bæ ipſos eſſe deos clamabāt, & eis ſa
crificare uolebāt, at illi dicētes ſe eſſe
mortales, ſedauarunt turbas, ne ſibi
immolarent. Superuenerunt autem
quidā iudæi, & perſuaſis turbis lapi

dantesq; paulũ, traxerũt extra ciuita-
tē, exiſtimãtes eũ mortuum. Act. 14

Quidã quæſtuarij habentes unã Act. 16
mulierē cũ ſpiritu phitonico, a qua
paulus eiecit dæmonium: ita concita
uerunt principes & magiſtratus ciui
tatis, quod factus eſt populi ꝯcurſus
aduerſus paulũ & Silam ſociũ eius,
& ſciſſis eorũ tunicis, fuerũt uirgis
cæſi, & in carcerem miſſi, ac pedes li
gno ſtricti. Et ſequenti die fuerunt
rogati recedere.

Paulo apud Epheſũ exiſtēte, & mul- Act. 19
ta ibidem miracula faciente, Deme-
trius quidam argentarius, faciens
ædes argenteas Dianæ, conuocatis
artificibus, concitauit tantam turba-
tionem in ciuitate, quod tota imple-
ta eſt cõfuſione, & impetum fecerũt
uno animo in theatrum, & tamē plu
res neſciebant, qua ex cauſa cõueniſ
ſent. Tunt fuerunt in magno corpo-
rum piculo paulus & ſocij eius, ſed
ſcriba populũ pulchre alloquēs di-
ſcrete ſedauit, & ad propria remiſit. Act.
Quadam die tãta fuit ī hieruſalē 22. 2

De operatione bona.

POſuit Deus hominē i paradiſum Ge.2.3
uoluptatis,ut operaret &cuſtodi-
ret illū. Et poſt peccatū emiſit eū dñs
Deus de paradyſo uoluptatis,ut ope
raretur terrā, d̄ qua natus ē, & ait illi.
In ſudore uult⁹ tui,ueſceris pāe tuo.
Cap.3. Et ſic nota ꝙ Deus hoiem uo
luit opari i ſtatu inocētiæ,& poſt pec-
catū. ¶ Tpe quo ſolēt reges ad bella 2. Reg.
procedere dauid in domo ſua reman 11
ſit, & in illo otio adulterium cū pro-
ditione commiſit,& homicidium.

Salomon ædificat domū Dei & do 3. Reg.
mū ſuā. Sed nota, quod prius domū 6.7
Dei,& licet opus eſſet maius,tamē in
minori tempore compleuit omnia.

Egerūt hi,q operabātur induſtrie, 2.pa.24
& ſuſcitauerūt domū Dei in ſtatū pri
ſtinū,& firmiter eam ſtare fecerunt.

Ezechias rex iuda operatus ē bonū 2.pa.31
& rectum,& uerum coram domino,
uolens requirere dominū in toto cor
de ſuo,Fecitq;,& proſperatus eſt.

Anno ſecūdo reditus filiorū iuda de 1.Eſd.3
Babylone,cœperunt fūdare tēplum:

Ioſue ſacerdos filius ioſedec & fratres eius inſtabāt ſup eos, qui faciebāt opus.

1. Eſd. 6 Præcepit rex darius, ut ædificaretur domus dñi in Hieruſalē. & daret ſũſ ptus de arca regis, ne ipediret opus.

Eſdræ & Neemi. p totũ · Nota, quod opera q̃ fecerūt filij trāſmigrationis in fundatione tēpli, & i ædificatione muri ciuitatis, multos habuerūt ipeditores, ut patet. 3. Eſd. Hõ naſcit ad laborē, & auis ad uolatũ.

Ionæ. 3 ¶ Vidit Deus opa Niniuitarũ, & miſertus eſt eorum.

Mat. 20 Ocioſi arguūtur oparij, ſi ad mercedem uocantur.

Mat. 25 Seruus q accepit quinq; talēta, & operatus eſt ī eis, & lucratus eſt alia quinq; cõmendatus eſt a domino. Similiter & q duo acceperat, & lucratus eſt alia duo. Alius autem, q unũ accepit, & nõ multiplicauit, & inutiliter reſeruauit, reprobatus fuit.

Mat. 26 & Mar. 14 Opus Mariæ Magdalenæ, qñ unxit dñm recũbētē, fremētib' diſcipulis ab ipſo Domino approbatum eſt.

Luc. 24 Illi duo diſcipuli, qui ſecũ manere dñm coegerūt, quā diu fuerñt cũ eo,

in uerbis nō cognouerūt eum ſed in
oper̃ hoſpitalitatis & fractiōe panis.
Laudabilia opa patrū a filijs imi- Ioan.8
tanda eſſe oſtēdit, dicens: Si filij Abra
hæ eſtis, opera Abrahæ facite.
Tabitha erat Xp̄i diſcipula, plena opi Act.9
b' bonis & elemoſynis, q̄s faciebat:
ſō ip̄a mortua, multi fuerūt moti ad
rogādū Petrū ꝓ ea, q ſuſcitauit eā. In
oī gēte, q timet dn̄m, & opat iuſtitiā Act.10
acceptus ē illi. ¶ Apud Corinthios
manebat paulus cū aqla & Priſcilla, Act.18
qa eiuſdē artis erat, & opabat. Opa
bona cōparat Apoſtolus ſemini de 2.Co.9
quo ſatis modicū iacit & multū me-
tit. Qui pce ſemīat, pce & metet. Gra
uiter repħēdit Paulus theſſalonicē- 2.Th.3
ſes ocioſos, licet ipſos alias cōmēda
ret. Si qs n̄ uult opari, nec manducet.
De recta ītētiōe habēda ī opere. Gen.4
OCcidit Caīn Abel fratrem ſuū: 1.R.17
Dauid Goliath: Ioab Abner & 2.Re.3
Amaſan: Herodes Antipas Ioānē Ba &.20
ptiſtam: Agrippa Iacobū. Petrus aūt Mat.14
ſolo uerbo Ananiam & Saphirā, Sed Ac.12.
conſidera uarias intētiōes & cauſas. 5

Gen.17 Abrahã riſit in ꝓmiſſiõe filij naſci
&.18 turi.Sara quoq̃ riſit: ſed riſus abrahæ
fuit cõmẽdatus, Saræ ꝟo rephẽſus.
Exo.9 Dixit pharao:Peccaui &c. Exo.9.
1.Reg. Dixit Saul.Peccaui.1.Reg.26
26 Dixit dauid peccaui &c.2.Reg.12
2.Reg. Hoc ipſum dixit Manaſses.2.parali.
12 ultimo. Dixit iudas etiã ſe peccaſse.
2.pa.36 Matthæi.27.Sed affectiones & inten
Mat.27 tiões cordium ualde diuerſæ fuerũt.
Exo.17 Similia fere uerba dixit Moyſes in
Raphidi, qñ petijt populus aq̃ ad bi
bẽdũ.Exo.17.Et ad aquas ꝯtradictio
Nu.20 nis.numeri.20.Sed pria uice nõ hæſi
tauit i corde,Scda uero, ſicut patet ex
pœna,q̃ ſequuta fuit, dubitaſse uide
Ioſu.22 tur.¶Filij Ruben & Gad & dimidia
trib' ædificauerũt altař:ſ; lõge alia i
tẽtiõe,q̃ crederẽt alij filij iſrł.Cõmen
2.Re.7 dauit dominus multũ.bonã uoluntat
tẽ Dauid, q̃ habuit de ædificatiõe tẽ
pli,lʒ noluerit tẽplũ, p eũ ædificari.
Miſit dauid ꝓ uria,q erat in exercitu
2.Reg. nõ ut ille qeſceret, ſʒ ut ipſe peccatũ
11 qꝺ c ũ ei' uxore cõmiſerat,occultaret.
Iudi.10 ornauit ſe iudith ualde curioſe, ſed

ois illa cōpoſitio nō ex libidie, ſed ex uirtute pēdebat) ſcilicet) ad liberandū populū Dei ď māib' peſſimi inimici.

Q ď Mardochæus Aman nolebat adorare uel corā eo genu flectere, nō faciebat ꝓ inobediētia, uel contēptu, ſʒ qa diuinū honorē nolebat homini mortali ďferre, ſicut teſtať Ioſephus. Eſth. 3.

Dixit Herodes Magis, ut cū puerū inueniſsēt, renunciarēt ei, ut ipſe adoraret eū: ſed ualde aliud intēdebat, & aliud prætēdebat. ¶ Elemoſynā dare & ieiunare præcepit dominus nō propter hoies fieri, ne ꝯtingat tam bona opera, praua intentione corrumpi. Mat. 2. Mat. 6.

Prohibuit dñs duobus cæcis illuminatis ab eo, ne qs hoc ſciret: & tñ ſeqtur. Illi diffamauerūt eū in tota terra illa: nec tñ illi arguunť trāſgreſſiōis. Mat. 9.

Signāter addit dñs finē, & intētionē quā qſqʒ debet habere bona faciēdo uel mala patiēdo. Beati eritis cū male dixerint uobis homines &c. propter me, uel propter nomen meum. Item quicūqʒ potū dederit aquæ &c. Qui dereliquerit domum &c. Mat. 19. Mat. 5. 10. 19.

Luc. 8 Quidã ſequebãtur dominũ, ut eũ
14. 15 nequiter obſeruarent: Aliq, ut de pa-
&. 18 nibus eius mãducarent: Alij, ut ipſe
Ioan. 6 uel eoꝝ amici a lãguoribus ſanarent
Alij uero, ut æternaliter ſaluarentur.
Luc. 23 Herodes multo tpe cupiebat uide-
re ieſum, ſed nõ cauſa pietatis, ſed qa
ſperabat ſignũ aliquod ab eo fieri, &
ideo nil profuit ei uidere ieſum.

De accidia uel negligentia.

Gen. 42 Audiens iacob quod alimẽta uen
derentur in Aegypto, dixit filijs
ſuis: Quare nigligitis? Deſcẽdite &
emite uobis neceſſaria.

Nu. 11 Panẽ angeloꝝ habebãt filij iſrae
in deſerto, & tñ excæcati deſiderabãt
cibos Aegypti. Accidia uel tædiũt
Eodẽ hoi eſt cã impatiẽtiæ & carnalis deſi-
derij, & cã multiplicis mẽdacij, ſicut
pꝫ Numeri. Recordamur piſciũ &c.

Nu. 21 Profecti ſunt filij iſrael dĩ mõte hor
& tædere cœpit populũ itineris & la
boris, locutuſq; cõtra dñm & Moy-
ſẽ ait. Anima noſtra nauſeat ſuper ci
bo iſto leuiſſimo. Quamobrẽ miſit
Dominus i populũ ignitos ſerpẽtes.

Negligēter cuſtodiebat Abner dñm ſuū Saul. Nam quādo dauid uenit ad caſtra eius neminē reperit uigilantē 1. Reg. 26

Dormiens fuit pcuſſus isboſeth filius Saul & occiſus. 2. Re. 4

Tempore quo ſolēt reges ad bella procedere remanſit dauid in domo: ubi graue adulterium & grauiſſimū homicidium hac occaſione cōmiſit. 2. Rge. 11

Placuit ioas regi Iuda, ut iſtauraret domum domini, & præcepit Leuitis, ut circa hoc eſſent ſoliciti. Porro Leuitæ egerunt negligētius, qua de cā rex arguit Ioiadam ſacerdotem. 2. Pa. 24

Facta tēpeſtate in mare ionas deſcēdit ad īteriora nauis, & dormiebat ſopore graui, & acceſſit ad eū guberna tor, & dixit ei: Quid tu ſopore depri meris? ſurge inuoca Deum tuum. Ionæ. 1

Cū dormirēt hoīes, uenit inimicus & ſupſemiauit zizaniā ī medio tritici Mat. 13

Arguūt ocioſi, & remunerant opgarij Mat 20. ¶ Virgines dormitātes, quæ lāpades nō fuerūt prius ornatæ, fuerunt poſtea a nuptijs excluſæ. Mat. 25

Dure reprehendit dominus ſeruū Eodē

malum & pigrū, qui multiplicare neglexit commiſſum ſibi talentum.

Mat. 26 Valde uidētur fuiſse accidioſi diſci
Mar. 14 puli hora illa, poſtquam rogati a Domino uigilare, continuo dormiebāt.

De pueris bonæ Indolis.

Gen. 22 NOn legit Iſaac murmuraſse uel fugiſſe, qñ eius pater ex ꝑcepto Domini ipſum uoluit immolare.

Gen. 37 Ioſeph accuſauit fratres ſuos apud patrem crimine peſſimo, qđ erat in eo ſignum deteſtationis peccati, & patri dicenti: Veni mittā te ad fratres tuos: obedienter reſpōdit: Præſto ſum &c.

1. Reg. Samuel adhuc puer, erat miniſter i
2. & 3 ꝯſpectu dñi, ubi erat Arca dei. ¶Qñ
1. Reg. debuit i regē inūgi Dauid, erāt i agro
16 paruulus & paſcebat oues tanq̄ pſi obedieſ humiliter & abiecte. Ioas fili
4. Reg. us Ochoziæ regis iuda puer ſeptē an
12 nor, cū regnar cœpiſſet, fecit ꝙ bonū
2. Pa. 24 erat corā dño, cūctis dieb' ioiađ ſacer dotis. Sȝ poſt mortē ioiadæ effectus ē īpius, & iterfecit Zachariā filiū eius.

4. R. 22 Octo annorū erat ioſias, cū regna
2. pa. 34 re cœpiſſet, fecitq; quod placitū erat

coram Domino & tamē peſſimos pa
trem & auum habuerat.

Tobias cū eſſet minor omnibus in Tob. 1
tribu Neptalim, nil tamē puerile geſ & .4
ſit in ope. Et idē cū poſtea filiū genuiſ
ſe ipſum ab infantia timere Deū do
cuit & abſtinere ab omni peccato.

Sine ꝓpheta, ſine ſacerdote, ſine ma Dan. 1
giſtro, Daniel & tres ſocij eius legem
Dei obſeruātes ſobriæ, & iuſte, & pie,
uixerunt inter pueros gentiles.

Fr̄es illi. 7. adoleſcētes mirā ſapiē 2. Ma. 7
tiā in reſpō̄ſiōibus, & patiētiā ī tribu
latiōibus habuerūt. ¶ Beatus Ioānes
Baptiſta puer creſcebat & cōfortabat Luc. 1
ſpiritu & erat ī d̄ſerto uſq ad diē oſtē
ſiōis ſuæ ad iſrael. Saluator nr̄ puer
duodenus exiſtēs ī carne, iuētus eſt ī Luc. 2
tēplo ī medio doctoꝝ, audiēs illos &
interrogans. Deinde deſcendit cū Ma
ria & Ioſeph, & erat ſubditus illis.

De ſocietate bonorum.

CONſiderandum eſt ualde, qđ ſi Gen. 18
inuenti fuiſſent decē uiri iuſti in
quinqꝫ peccatribus ciuitatibus, pro
pter illos pepercifſet dn̄s uniuerſis.

Gen. 30 Dixit iacob ad Labã: Modicũ habui ſti antequã uenirem ad te, & nunc diues effectus es, benedixitq́ tibi dominus ad introitum meum.

Gen. 35. Bene fuit aſſociatus iacob, qui dixit Faciamus altare Domino; quoniam exaudiuit me i die tribulatiõis meæ, & fuit ſocius itineris mei.

Gen. 39. Benedixit Dominus domui Aegyptij ꝑꝑ ioſeph, & multiplicauit.

Ioſu. 24. Seruiuit iſrael dño cũctis diebus ioſue & ſenioꝝ, q nouerãt oia opa dñi q̃ fecerat i iſrael. ¶ Filij Dan cepunt la

Iudi. 18 chis & occidrãt hoies, q cũ nullo hominũ habebãt quicquã ſocietatis.

Ex pte Saulis miſſi ſunt lictores ad

1. Reg. 19 capiẽdũ dauid, morantẽ cũ Samuele & alijs ꝓphetis. q ꝓphetare ceperũt & uenit Saul & ꝓphetauit ipẽ cũ eis.

Propter honorem ioſaphat Regis

4. Re. 3 Iuda Deum colẽtis, Eliſeus propheta ĩpetrauit aquas dari exercitui, in quo erant duo alij mali reges.

To. 2:4 Homines Deum tĩmẽtes, uolebat habere ſecũ Tobias i cõuiuio, & hoc ipſum docuit filiũ ſuũ. Nolite mãdu

tare cũ peccatorib'. Itẽ diligẽter uolu
it ſcire cũ quo iturus eẽt filius. Ca. 5
Dicebat uxor Tobiæ iunioris. Nũq̃ Tob. 3
cũ ludẽtib' miſcui me nec cũ his q̃ i
leuitate ãbulãt pticipẽ me pbui. Au
dito crudeli mãdato regis Nabucho Dan. 2
donoſor, q̃ dbebãt iterfici cũcti ſapiẽ
tes babilõis, daniel idicauit negociũ
ſocijs ſuis, ut q̃rerẽt ſimul miſericor
diã a dño, & reuelata ẽ noctẽ uiſio da
nieli. Vñ occaſiõe dãielis ſerui ſui pe
pcit rex magis & ſapiẽtib' babylõis
Poſt obitũ iudæ Machabæi, emerſe 1. Ma. 9
rũt iniq, & fcã ẽ fames ualida, & ipi
os ↄſtituit bacchides dños regiõis Et
fcã ẽ tribulatio magna i iſrl, q̃ oĩa ma
la for ſitã ñ fuiſſẽt, ſi adhuc iudã ſociũ
ac dñm habuiſſẽt. Cũ primus illorũ
ſeptẽ frũm i ſartagĩe torreret, cæteri 2. Ma. 7
cũ mr̃e ad moriẽdũ fortiter ſe inuicẽ
hortabant. Vẽiebat iudas Machabæ'
ad capiendã Schytopoli ciuitatẽ, ſed 2. Mac. 12
pp iudæos q̃ it' habitabãt, erga quos
Schythopolytæ bẽigni fuerãt nil eis
mali fecit. Imo grãs agẽs ortat' ẽ eos
ĩ cætero, erga gen' ſuũ benignos eẽ

Mat. 26 Quãdiu petrus fuit cũ Apoſtolis
Mar. 14 fixus & ſecurus mãſit, ſed qñ fuit i a-
Luc. 22 trio ſũmi ſacerdotis, cũ miniſtris illi'
Ioan. 18 calefaciẽs ſe ad ignẽ, dñm negar̃ icœ
Ioan. 9 pit. ℭStatim qñ cæcus natus a dño
illuminaretur fuit extra ſynagogã a
phariſæis eiectus, a benigno dño ieſu
inter ſuos fideles receptus eſt. ℭCũ
Act. 1. 2 eſſẽt oẽs diſcipuli pariter pſeuerãtes
unaminimiter in oratiõe, uenit Spiri-
tus ſanctus i eos, & ip ſos ineſtimabi
liter roborauit & docuit. De fidlibus
Eodẽ q erãt i eccleſia primitiua dicit: Oẽs
q credebãt erãt pariter & habebant
oĩa cõmunia. Seqt. Sumebãt cibũ cũ
exultatiõe & ſimplicitate cordis col-
laudãtes dñm, & habẽtes gratiam ad
oẽm plebẽ. ℭPoſt ↄuerſionẽ ſuã ſau
Act. 9 lus ueniẽs Hieroſolymã tẽtabat ſe iũ
ger̃ diſcipulis, & oẽs timebãt eũ non
credẽtes ꝙ eẽt diſcipulus, Barnabas
aũt apphẽſũ illũ duxit ad Apoſtolos
Act. 27 &c. ℭHoĩes, q erant cũ paulo in na-
ui grauiſſimæ tempeſtatis, occaſione
ipſius pauli, quem habebãt ſecum in
ſocium, fuerunt omnes ſaluati. Nam

dixit ei ãgelus domini: Ecce donauit tibi deus omnes, qui nauigãt tecum.

De ſocietate malorum.

SAlubriter exiuit Abrahã de chaldæa ubi erãt hoĩes corrupti idololatria, unđ poſtea hoc ꝓ beneficio dominus cõmemorat, dicens: Ego dñs, q̃ eduxi te đ Hur Chaldeoꝝ. Gen. 11 &. 15
¶Nõ ſolũ corpore ſ; ẽt cogitatiõe & affectiõne ẽ patria relinquẽda. Vñ dixit Dñs ad Abrahã, cũ iã corpore exiret, egredeř de terra tua &c. Nota ꝓmiſſiones ibi factas. Gen. 12
¶Quãdiu fuit abrahã cũ ꝑuerſis hominibus in Hur Caldæoꝝ nõ legit̃ ei dominus apparuiſse, licet bonus fuiſſe credatur, Sed poſtquam inde exiuerat legitur multoties diuinis apparitionibus fuiſſe uiſitatus. Gen. 13 15. 17 &. 18

Iniurias & iacturas paſſus eſt Loth a peſſimis Sodomitis cum quibus habitabat, uel ipſorum occaſione. Gen. 13 &. 19

Quã difficile ſit malorum conſuetam ſocietatem dimittere, patet per Loth, qui de medio Sodomorum uix per angelum extrahi potuerit. Eodẽ

Ludus iſmaelis cum iſaac, diſplicuit Gen. 21

Saræ.

Gen. 28 Fugientem iacob malum fratrem & infra. dominus multipliciter confortauit.

Gen. 33 Noluit iacob ambulare cũ malo fratre, licet placaſſet eũ munerib', & ille ſatis iſtaret, & ſigna dilectiõis oñderet.

Nu. 16 Dixit Moyſes ad turbã filiorũ iſrl' recedite a tabernaculis hominũ ipiorũ, & nolite tãgere, quæ ad eos pertinent, ne inuoluamini in peccatis eorũ.

Nu. 33 Dixit dñs Moyſi. p̃cipe filijs Iſrl', ut intrãtes terrã chanaã, diſpdãt cũctos hĩtatores regiõis illi'. Sin aũt noluerĩtis iterficere, q̃ remãſerit, erunt uobis q̃ſi claui i oculis & lãceæ i laterib'.

Ioſu. 7 Occaſiõe. Achã, q̃ tulit de anathemate Hiericho, fuit ppl's i p̃lio ſupatus.

Iudic. 1 & .2 Noluerũt deleř filij iſrl' habitatores terræ, ſicut p̃cepat eis dñs ſ pcuſſerũt fœdus cũ eis, & male accidit eis.

Iudi. 19 & .20 Propter quoſdã filios Belial, q̃ i uxorẽ Leuitæ deteſtabile flagitiũ ppertrarũt oẽs filij Beniamĩ, paucis exceptis trucidati fuerunt. Amicitia, q̃ habuit

2. Reg. 13 amnõ fili' dauid cũ ionadab, dedit ei uiã ad ħ q̃ thamar ſororẽ ſuã oppri

meret. Rebellionē diſponēte Abſalō 2. Reg.
contra patrem ſuum, inierunt multi 15
cū eo ſimplici corde, licet ꝯtra Da-
uid nihil mali machinati fuisſēt, ſi
cū bonis pacificis in Hierl'm remāſiſ-
ſēt. Propter quoſdā ſupſtites de do 2. Reg.
mo Saul, facta eſt fames in terra, do 21
nec ad petitionē Gabaonitaꝝ crucifi-
xi fuerūt. Rex iudæ ioſaphat, fuit fere
occiſus uadēs cū achab ad præliū, & 3. Reg.
rephēſus fuit per ꝓphetam domini 22
dicētem: Impio prabes auxiliū, & ijs 2. pa. 19
qui oderūt dn̄m amicitia iungeris, &
idcirco iram domini merebaris &c.
Ochozias rex Iuda ambulauit ī uijs
Achab & fecit malū corā dn̄o. Seq̄ 4. Re. 8
cauſa Gener enim' domus achab fuit 2. pa. 22
Elizer ꝓpheta dixit Ioſaphat regi
iſrl'. Quia habuiſti fœdus cū Ocho-
zia percuſſit dominus opera tua, cō-
tritæq; ſunt naues. 2. pa. 2c

Venit homo Dei ad Amaſiā regē 2. pa. 24
iuda, & ait: o rex, ne egrediatᵉ exercit'
iſrl' tecū. Nō. n. eſt dn̄m cū iſrael, qđ
ſi putas ī robore exercitus bella ꝯſi-
ſteř, ſupari te faciet d̄us ab hoſtibus

Eſd. 41. Aedificantibus filijs iuda téplũ poſt reditum de Babylóe, hoſtes eorũ uoluerunt ædificare cum illis: illi uero bono uſi conſilio renuerunt.

Tob. 1 Cũ irẽt omnes ad uitulos aureos, quos Hieroboã facerat, tobias ſolus fugiebat cõſortia omnium, & pergebat in Hieruſalem.

Tob. 3 Itẽ dicebat uxor iunioris tobiæ nũq̃ cũ ludẽtib' miſcui me, neq; cũ his q̃ ĩ leuitate ambulãt participẽ me ꝑbui

Iob. 30 Beatus Iob dixit. Frater fui draconũ & ſocius Strutionum.

Eſai. 6 Cum dixiſſet Eſaias: Vir pollutus labijs ego ſum, cauſã inſinuans ſubdidit: In medio populi polluta labia habentis ego habito.

Ezec. 2 Dictũ fuit ezechieli. increduli & ſubuerſores ſũt tecũ, & cũ ſcorpionibus

Dan. 13 habitas. ℭ Mali nocẽt ſibi inuicẽ. Nã duo ſenes ex hoc acceperũt audatiã accuſãdi Suſãnã, q̃a ĩ eadẽ malitia ꝯ

1. Mac. 8. & 9 uenerũt. ℭ Quãdiu iudas Machabæus ꝯfidẽs ĩ diuino auxilio geſſit bella ꝓ ppl'o ſuo, bñ ei ſucceſſit, cũ ṽo ꝯſtituit amicitiã & ſocietatẽ cũ gẽtillibus

bus

bus Romanis, licet tūc potētiſſimis,
cito poſt ſupat' fuit, & in bello ceci
dit. Simile accidit ionathæ fratri iudæ 1. Mac.
Cap. 12. 1. Machab. 12

Petrus exiſtēs cū diſcipulis ī noctæ Mat. 6
cœnæ dñi, multū erat audax & ſecur', ut ſu
Cū aūt uēit ad atriū ſūmi ſacerdo; pra.
tis, dñm ad uocē uni' ācillæ negauit.

Cæcus, ſecus uiā ſedēs mēdicās, cla; Luc. 18
mabat ad dominū ieſum, & qui præi
bant increpabant eum, ut taceret.

¶Nō fuit iter fidles Chriſti numera Ioan. 9
tus cæcus ille natus quē dñs uiderē fe
cit donec fuit de Synagoga a phariſæ
is eiectus. ¶Philippēſes cōmendat
Apoſtolus dicens: In medio nationis Phili. 2
parauæ & peruerſæ inter quos luce;
tis, ſicut luminaria in mundo.

Petrus Apoſtolus dixit qbuſdam Act. 2
Iudæis, audientibus uerbum Dei. Sal
uamini a generatione iſta praua.

Procōſul paulus deſiderabat audire Act. 13
uerbum dei, ſed erat cum eo Elymas
magus pſeudo propheta iudæus, qui
reſiſtebat paulo & Barnabæ, quærēs
peruertere proconſulem a fide.

Act. 14 Ciuitate Lyſtris homines tãtæ ſimplicitatis erant, quod ipſi Paulum & Barnabã deos ad terrã deſcẽdiſſe putabant. Cum autem uix ſedaſſet eos Paulus, & cœpiſſet eis uiam oſtendere ueritatis, ſuperuenerũt quidã iudæi, q ita pſuaſerũt turbis q Paul' fuit ibi lapidatus, & q̃ſi p mortuo derelict'.

Act. 19 Cũ ũbũ dñi fortiter in Epheſo creſceret, & dñs p Paulũ ibidẽ miracula faceret qda Demetrius faciẽs ædes argẽteas Dianæ, ꝯuocatis opificibus illius artis, ſeditionẽ ꝯtra Paulũ ꝯcitauit.

Nu. 22 ¶ Plures mali interdũ in unã malã ſocietatẽ ꝯueniũt, ut bonis inferãt nocumentum. Ita cõuenerunt Balaac & Balaã ad maledicendũ filijs iſrael.

Ioſu. 10 Adoniſedech rex Hieruſalẽ & alij. 4 reges, eo qđ illi fecerãt pacẽ cum Ioſue cõuenerũt aduerſus Gabaonitas.

Ioſ. 11 Item labin rex Aſor, & alij reges triginta contra Ioſue & filios iſrael.

Iudic. 3 Item quinq; Satrapæ Philiſtinorũ, Cananæi, Sidonij & Euæi &c.

Iudic. 6 Item Madian & Amalech, & cæteri orientalium nationum.

Sic aũt intelligit illud Eſaiæ: Regn Eſai. 7
uit Syria ſuper Ephraim, id eſt, decem
tribuum, & rex Syriæ, cõcordauerãt i
unũ, ad regẽ iuda fũditus extirpãdũ.
Rurſus in paſſiõe domini, Herodes Luc. 23
& pilati facti ſunt amici.

De mũdanæ proſpe. prauitate.

ABundantia rerum temporalium Gen. 13
ſæpe fit multorum occaſio pec &. 19
catorum: ſicut in illa regione, quæ ir
rigabatur ſicut Paradiſus, i qua habi
tabant Sodomitæ peſſimi.

Gedeõ cũ paruus homo eſſet & in Iudic. 6
area frumẽtum excuteret bonus fuit &. 8
& eũ Angelus domini uiſitauit, poſt
obtentam uictoriam male ſe habuit.

Saul antequã rex eſſet, bonus fuit, & 1. Re. 9
poſtq̃ regni gubernacula ſuſcepit itu &. 15
muit, & mandatum domini p̃teriuit.

Poſt multa bella & uictorias de ini 2. Reg.
micis obtentas, Dauid remanens qe 11
tus in Hieruſalẽ, cõmiſit adulterium
& exinde ſecutum eſt homicidium.

Occaſione multitudinis ſubd toꝝ Da 2. Reg.
uid i ſupbiã elat⁹ ẽ, & fecit pp̃l'm nu 24
merari. S nota q̃ grauiter fuerit p̃nit'

3.Reg. Nõ erat argẽtũ alicuius pretij ĩ die-
10 bus Salomonis, quia tãta erat in Hie
3.Reg. ruſalẽ argẽti abundãtia, quãta ẽ lapi
11 dum. Sed nota quã mirabile, & quã
terribile fuit, quod plus nocuit ei rex
copia, quam profuit tanta ſapiẽtia.
3.Reg. Antequã Ieroboã haberet dominiũ
12 ſuper decem tribus, non legitur fuiſſe
malus. Sed magis adoloſcẽs bonæ in
dolis & induſtrius, ſtatim uero, ut re
gnũ adeptus ẽ fecit uitulos aureos, &
auertit ppĩm a deo ne auerteref ab eo
3.R. 14 Cũ roboratum fuiſſet regnum Ro
2.pa.12 boã & confortatum, dereliquit legẽ
domini, & omnis iſrael cum eo.
4.Reg. Amaſias rex iuda percuſſit Edõ, &
14 inde eleuatum eſt cor eius, & uoluit
2.pa.25 contra ioas regem iſrael præliari, ſed
male ſucceſſit ei.
2.Pa.26 Cũ roboratus eẽt Ozias rex iuda,
eleuatũ ẽ cor eius ĩ iteritũ ſuũ. Ingreſ
ſuſque in tẽplũ adoleř uoluit incẽſũ.
2.pa.33 Manaſſes rex in Hieruſalẽ fuit peſſi
mns, poſtea ĩ Babylõe uinctus, & co
anguſtatus, orauit dominum & egit
pœnitentiam ualde coram Domino.

Comederunt, & ſaturati ſunt, & im Nee. 9
pinguati & abundauerunt dilitiis in
bonitate magna: prouocauerunt autē
te ad iracundiam.

Quãdoq̃ mundana ꝓſperitas mul To. 1. 2
tum multiplicat carnales amicos, & & 11
ꝯgregat quos aduerſitas ſæpe fugat.
Vnde Tobia a cæcitate ſanato & dita
to uenerũt cõſobrini eius ad eũ, gaus
dētes & ꝯgratulantes ei, quod non le
gũtur feciſſe quãdo prius erat cæcus
& uxor eius ibat ad textrinũ opus.

Poſt uictoriã obtētã de Arphaxat Iudit. 1
rege Medorum, exaltatum eſt regnũ
Nabuchodonoſor regis Aſſyriorum,
& cor eius eleuatum eſt.

Quãuis Amã eſſet ſecũdus a rege Eſthe. 5
potētiſſimo Ahaſuero, & haberēt mul
tas diuitias, & filios, & amicos, ita ta
mē torq̃bat, ex eo q̃d Mardochæus ei
genua nõ flectebat, quaſi nihil hr̄et.
Nota breuitatem proſperitatis illius.

Quãdiu durauit plaga domini ſup
Iob licet uenerint ad eũ aliqui amici, Iob. 1
fuerũt tamen ei cõſolatores oneroſi, 2. &. 42
nec legũtur ei ãdiſſe aliq̃d Poſtquam

autem addidit dominus omnia quæ-
cũq; fuerãt Iob duplicia, uenerunt ad
eũ omnes fratres ſui, & cuncti q noue
rãt, & cõſolati ſũt: & dederũt ei unuſ
qſq; ouem unã, & in aurẽ aureã unã.
Dan. 2 Statuã quã uidit Nabuchodonoſor
quæ pcuſſa a lapide abſciſo de monte
redacta eſt in fauillam, ſatis idicat p
ſpcritatem mundanam nihil eſſe.
1. Mac. 9 Filij Iãbri faciebãt nuptias magnas &
uenerũt Iudæi Ionatha duce, & occide
rũt multos, ↄuerſæ ſũt nuptiæ i luctũ
& uxo ipſorum muſicorũ in lamẽtũ.
1. Mac. 11 Ptolemæus rex Aegypti alexãdro
rege Syriæ debellato, & i arabiã fuga-
to exaltatus eſt, & abſtulit Zabdiel a-
rabs caput Alexandri, & miſit Ptole-
mæo. & rex Ptolemæus mortuus eſt
die tertia. ℭ Adoleſcẽs, q q̃ſiuit a chri
Mat. 19 ſto q̃uo poſſet hr̃e uitã æternã multas
&. Luc. habebat poſſeſſiões. Et idcirco abijt
18 triſtis qñ dñs ddit ei ↄſiliũ pfectiõis.
Mat. 21 Magnum feſtum fecerãt Iudæi do-
Mar. 11 mino Hieruſalem uenienti, & circum
ſpectis omnibus, cum iã ueſperaſſet
hora, exijt in Bethaniam, nõ inuenit,

qui eum hoſpitio reciperet.

Ad cōtēdēdam tēporaliū abundā- Luc. 14
tiam multum facit exemplū, quod po
nit dominus in illo diuite, cuius ager
ubers fructus attulit. Cum autem ſo
licitus cogitaret deſtruere horea ſua,
& facere maiora, ait illi Deus: Stulte,
hac nocte repetēt, ſcilicet diaboli ani-
mā tuā a te, & q̄ aggregaſti cui' erūt.
Emptores uillæ & bouū, & ille q uxo Luc. 14
rē ſuā duxerat, uocati ad cœnā dn̄i ſe
excuſauerūt tanq̄ aliis occupati. Pau-
peres aūt & debiles fuerūt itroducti.

Vidēs dn̄s ciuitatē Hieruſalē, pace tē Luc. 16
porali fruētē & ſupuēturas miſerias
ignorātē. fleuit ſup illā, dicēs: Quia
ſi cognouiſſes & tu (ſc3) fleres. Cū, pp̄rs
herodi magno regi ueſtito ueſte rega Act. 12
li, & ſedēte p̄ tribūali acclamaret, uo
ces Dei & nō hoīs: Cōfeſtī pcuſſit eū
angelus dn̄i. & ꝯſumptus a v̄mib' ex
pirauit. ¶ De curioſitate mūdana.

PRimariæ tranſgreſſionis occaſio, Gen. 3
ortū habuiſſe uidetur, ex eo, quod
Eua ſerpētem curioſe audiuit, & li-
gnum uetitum curioſe reſpexit.

Gen. 34 Egreſſa eſt Dyna filia Lyæ, ut uideret mulieres regióis illius: ſeqtur, quod uiſa rapta & oppreſſa fuit.

Exo. 19 Præcepit dominus Moyſi, ut diceret populo. Cauete ne aſcēdatis ī mōtē, nec tangatis fines illius, Omnis q teti gerit montē morietur. Et poſt pauca. Conteſtare populū, ne forte uelit trāſcēdeř terminos ad uidēdum dñm & pereat ex eis plurima multitudo.

Nu. 4 Dixit dominus ad Moyſen, ut Aarō & filij eius tātū ītrarēt ſancta ſanctorū, Alij uero nulla curioſitate uiderēt, quæ erāt ī ſanctuario, priuſq̄ eēnt oīa inuoluta alioqn morerent. Ozias rex

2. pa. 26 iuda īgreſſus tēplū dñi, accepit thuribulū, & uoluit adolere ī cēſū ſup altare thymiamatis, qđ nō ad ſuū, ſed ad ſacerdotū ptinebat officiū, ſtatiq̄ orta ē lepra ī frōte eius, ¶ Cū uiderent iu

Luc. 11 dæi miracula a dño ieſu fieri manifeſta & utilia, uideř nolebāt, ſed đ cœlo q̄rebāt. Idō nouiſſima eoꝝ fcā ſūt peiora prioribus. Herodes tetrarcha uiſ

Luc. 23 ſo ieſu gauiſus eſt uald̄, nō tñ pietatis, ſꝫ curioſitatis cā, q̄a ſpabat ſignū

aliq̃d ab eo uidere fieri, & ꝑp hoc ui-
ſio illa dñi Ieſu nihil ꝓfuit ei ſed ma
gis obfuit. ¶ Curioſitatẽ diſcipuloꝝ, Act. 1
ſcire uolẽtiũ tẽpus ſecũdi aduẽtus, cõ
peſcuit dominus dicẽs. Nõ eſt ueſtrũ
noſſe tempora uel momenta, quæ pa
ter poſuit in ſua poteſtate.

Curioſitas uidetur fuiſſe, ꝙ Simon Act. 8
Magus uoluit baptizari, quia (uideli-
cet) uidebat ſigna, q̃ Philipp' faciebat.
Athenienſes oẽs & aduẽæ & hoſpites Act. 17
ad nihil aliud uacabant, niſi ut aut di
cere, aut uidere, uel audire aliqd noui.

Prædicãte paulo in Epheſo ciuitate, Act. 19
multi q fuerãt curioſa ſectati ꝯtulerũt
libros, & cõbuſſerũt corã omnibus.
Reprehẽdit Apoſtolus quoſdã Theſ 2. Th. 3
ſalonicẽs, inquiete ambulãtes, & ni-
hil opantes ſʒ curioſe agẽtes. Adole-
ſcẽtiores uiduas monet Apoſtol' eẽ 1. Ti. 5
deuitãdas. Frequẽter ꝟo uagas, otio
ſas & curioſas arguit, & uitarẽ mõet
quæ diſcũt domos circũire, & uagabũ
de diſcurrerẽ, & ſe oſtẽderẽ ac uẽderẽ, &
loquũtur, quæ ilicita ſunt. Et cum lu-
xuriatæ fuerint nubere uolunt.

De fide magna mulierum.

Heb. 11 COmmẽdat apoſtolus fidẽ Raab,
Ioſu. 2 q̃ non perijt cũ icredulis, cũ exce
&. 6 piſſet hoſpitio exploratores pacifice.
Ruth 1 Ruth adhæſit ſocrui ſuæ Noemi di
&. 2 cẽs: populus tuus & De' tuus meus.
Vnde Booz, poſtea dixit ei: Reddat ti
bi dominus plenã mercedem ad quã
uenisti, & ſub cuius confugiſti alas.
3. Reg. Mulier uidua ſareptana credidit uer
17 bis Heliæ prophetæ, licet rẽ ſatis dif
ficilem illi faciẽdam iuberet. Ideo ex
illa die hydria farinæ nõ defecit.
2. Ma. 7 Mũdi creationem & corporũ reſur
rectionẽ, optime ꝯfitebať mirabilis il
la mř, quæ ſeptẽ fratres filios torque
ri uno d e uidit & ipſos ad moriẽdũ ꝓ
Dei legib' fortiter aĩauit. ¶ Circa my
Luc. 1 ſteriũ dñicæ icarnatiõis fuerũt mľies
ad credendũ prõptiores q̃ uiri. Nã Za
charias př Ioãnis Baptiſtæ icredulita
tis fuit ab angelo redargutus. Pro eo
qđ nõ credidiſti ꝟbis meis &c. Eliſa
beth aũt nõ rephẽſibilis, ſed cõmẽda
bilis legiť extitiſſe, q̃ ſtatim ĩ aduẽtu
beatæ ꝟginis exclamauit, bñdicta tu

Similiter cõmẽdatur beata uirgo, Eodẽ
quæ credidit angelo dicenti ſibi: qđ
conciperet de ſpiritu ſancto.

Itẽ Anna uidua prophetiſſa loque Luc. 2
batur de puero nato omnibus, q ex
pectabant redemptionem iſrael.

Mariæ Magdalenæ dixit Dominus: Luc. 7
Fides tua te ſaluã fecit, uade in pace.

Tãtã fidẽ habebat ad dñm mulier Mat. 6
emoeroiſſa, & ſufficiebat ei, ut tantũ Luc. 9
modo tangeret fimbriam ueſtimenti
eius. Ideo meruit audire uerbum dul
ce. Cõfide filia, fides tua te ſaluã fecit

Nec lõga expectatiõe, nec dura reſ- Mat. 15
põſiõe deſtitit clamare ad dñm muli Mar. 7
er Chananæe: iccirco tãdẽ audiuit. O
mulier magna eſt fides tua, fiat tibi ſi
cut uis. ¶ Mulier Samaritana plene
ↄfeſſa eſt dicẽs. Quia Meſſias uenit, q Ioan. 4
dicit Chriſtus. Et poſtea multi Sama
ritanorum crediderũt in dominum,
propter uerbum mulieris illius.

Confeſſio fidei Marthæ: quæ dixit: Ioã. 11
Ego credidi, qa tu es Chriſtus filius Mat. 16
Dei uiui, qui in hunc mundũ ueniſti.
Satis Similis fuit confeſſioni petri.

Mar. 16 De reſurrectiõe dñi legimus multos
Mat. 28 uiros dubitaſſe, & dominũ ieſum illo
Ioan. 20 rum incredulitatem, & cordis duritiã exprobraſſe, de mulieribus aũt, nihil tale legit. Sed ſurgẽs dñs; primo apꝑuit mulieri, ſcilicet, Magdalenæ, & illa currẽs diſcipulis lugẽtib' nũciauit

Act. 16 Quædã mulier noĩe Lydia purpuraria audiuit ꝑdicationẽ pauli, cui' dñs apuit cor, & baptizata ẽ, & dom' ei'.

De ſapientia mulierum.

Gen. 21 SAra prudẽter intellexit ludum in iſaac, & iſmael nõ eſſe bonum, & uoluit Dominus, ut Abraham acquieſceret illius uoluntati.

Gen. 27 Rebecca fuit ualde argumẽtoſa ad ꝓcurãdũ qđ iacob benedictionẽ a patre, quæ debebat primogenito obtineret: & poſtea fecit eũ caute irã Eſau declinare. ¶ Raab meretrix diſcrete

Ioſu. 2 & 6 exploratores abſcondit, & ꝑ hoc ſe & totã domũ ſuã integraliter liberauit.

Iudic. 4 Delbora uxor lapidoth, iudicauit populũ & docuit Barach filium Abinoã qđ facturus eſſet, ut populum Dei de manu Siſaræ liberaret.

Solicita fuit Neomi & aſtuta ad mo dum inueniendũ,quo Ruth alienige na nurus ſua nubere poſſet Booz in clyto & potenti. Ruth. 2 & 13

Mater Samuelis Anna diſcrete ſe ex cuſauit,ab eo,qđ Heli ſacerdos ei ipo fuit,quãdo filiũ a domino poſtulauit. 1. Re. 2

Per ſapientiã,& eloquẽtiam ſuam & liberalitatẽ ſatis modicã, Abigail uiro ſuo Nabal uitam ſeruauit,& Dauid ab homicidio impediuit. 2. Reg. 25

Sapiens mulier Thecuites induxit Dauid ad hoc,quod filium ſuum Abſalon exulem reuocaret. 2. Reg. 14

Obſidente Iacob ciuitatem Abelã, mulier ſapiẽs taliter locuta ẽ ei,& poſtea populo ciuitatis, quod ille cũ totius pĩiæ utilitate ab obſidiõe receſſit 2. Reg. 20

Bathſaba mater Salomonis, ſapiẽter uerbũ ꝑpoſuit corã rege dauid,ut filius Salomõ poſt illũ regnar̃ deberet. 3. Re. 5

Duarũ mulierũ corã Salomone cõtẽdẽtiũ illa prudẽter & pie reſpondit q̃ dixit:Obſecro te dñe,dato illi infantẽ uiuũ. Magna ſapiẽtia fuit ĩ regia Sabba,ꝙ ipa uẽit audir̃ ſapiẽtia ſalomo 3. Re. 3 3. Reg 10

4.Re.4 nis. Mulier Sunāimitis hoſpita Eliſeī prudenter adhæſit ei, nec uoluit eū dimittere propter Gihezi, donec eius filiū ſuſcitaſſet.

4.Reg. 22 Holda ꝓphetes uxor Sellum, Ioſiā regem confortauit: Populo mala uentura pp eorū peccata dixit. ¶ Sara filia Raguelis diſcrete & deuote orauit dñm, ut liberaret eā de impropio, ꝙ audierat ab ācilla. Mirā prudētia & ꝯſtātiā oſtēdit iudith aloquēdo populū, & decepiēdo Holoferne tā pōtētē tyrannū. ¶ Eſther cū magna cautela fecit petitionē ſuā poſtꝗ regē ad prādiū inuitauerat, & ille uino icaluerat.

Tob. 3

Iudith

Eſth. 7

Eliſabeth mater Ioānis Baptiſtæ diſcrete cognouit aduentū beatæ uirginis, & ipſam matrem domini noīauit

Luc. 1

Tā tacēdo, ꝗ loquendo patet beatā uirginem Mariam mirabiliter fuiſſe prudentē. Tacēdo quidē, quia pauca ꝟba dixiſſet inuenitur. Locuta eſt cū āgelo diſcrete quærēdo, & diſcretius acqeſcendo. Quomodo fiet iſtud? Itē ecce ancilla domini. Item cum ſancta Eliſabeth ipſam ſalutādo. Et nota, qđ

Eodē

poſt laudes magnas q̄s Eliſabeth illi dixit, nihil ei directe reſpondit, ſed ad laudādū dominum ſe cōuertit dicēs: Magnificat anima mea dominū &c.

Itē locuta fuit cū filio ipſum dulci ter interrogando, Fili qd feciſti nobis ſic? &c. Et pro uerecūdis pauperibus deprecando. Vinum non habent, ait. Luc. 2 Ioā. 2

Maria magdalena ualde prudēter agebat in eo, qđ ad pedes domini ſe ponebat. Ad pedes enim domini im: petrauit ueniā pro ſe, uitā pro fratre, audiebat diuinā ſapiētiā Lucæ. 10. Et exhibuit Chriſto deuotā reuerentiā. Luc. 7 & 10 Ioā. 11 Ma. 26 27. 28

Vxor Pilati, dum locuta eſt ei, & ſi Pilatus credidiſſet, prudenter egiſſet. Mat. 27

¶ De pietate & cōpaſſione mulierū.

REbecca uidēs ſeruū Abrahæ, hominē pegrinū & biber̄ petētem ſine mora reſpōdit: Bibe dn̄e mi: quī & camelis tuis hauriā aquā donec cūcti bibāt. ¶ Timuerūt obſtetrices deum, & nō fecerūt iuxta p̄ceptū regis Aegypti, ſed conſeruabant mares. Gen. 24 Exo. 1

Cernēs filia Pharaonis uagiētē puerum, miſerta eſt, & ait: De infantibus Exo. 2

Hebræorum eſt hic: & faciens eũ nutriri, in filium adoptauit.

Ioſu. 2 Raab meretrix audiẽs exploratores ioſue ad mortem quæri, compaſſa eſt eis, & ipſos abſcõdẽs liberauit, & ſanos remiſit.

2. Reg. 17 Nuntij euntes ad Dauid, abſcõditi fuerunt in puteo & ſaluati per mulierem, quæ poſuit uelamẽ ſuper os putei, & eos qui quærebant deluſit.

3. Reg. 3 Duarum mulierum corã Salomone contendentium, illa pium cor habuit, quæ liti cedere uoluit, cuius uiſcera ſuper filium commota fuerũt.

3. Reg. 17 Vidua mulier Sareptana fuit hoſpita Heliæ prophetæ, & apud illum ſuſtentabatur.

4. Re. 4 Mulier Sunamitis induxit uiꝝ ſuũ ad hoc. ut fieret i domo ſua Eliſæo locus aptus ad manendum.

4. Reg. 11 Cũ occideret Athalia omne ſemẽ regiũ, ioſaba filia regis iorã, tulit ioas nnũ de filijs regis, & abſcõdẽs ſaluauit eũ.

Eſt. 4. 5 ¶ Cõpatiens pp̃lo morti addicto Eſther, magno ſe expoſuit piculo, & apud Aſſuerũ iudæorũ liberationem

tionem & ſublimationem obtinuit.

Pietas beatæ uirginis Mariæ mul tũ apparet i hoc, qđ ad pauperes nu ptias ire uoluit: & deficiẽte uino nõ requiſita ab aliquo ſed ſpõte uerecũ dorum pauperum aduocata, dixit fi= lio. Vinum non habent. per hoc etiã põt innui largitas ei' magna, Quia, Cum a Magis aurũ, thus, & myrrhã quæ obtulerãt recepiſſet, pauloport in purificatione ſua, nõ potuit habe= re agnum quem offerret: Supponen dum eſt, quod illa munera pauperi= bus erogauerat. Ioã. 2. Mat. 2. Luc. 2.

Mulieres miniſtrauerũt dño præ= dicanti & p caſtella & ciuitates eũti. Luc. 8.

Ambulans per mũdum Saluator mundi, in domo Marthæ & Mariæ ſpecialus hoſpitiũ legitur habuiſſe. Luc. 10 Ioã. 12.

Blaſphemãtibus miracula domi ni ſcribis et phariſæis. mulier q̃dã de uote audiẽs uerba eius, extulit uocẽ, dicẽs: Beatus uenter qui te portauit. Luc. 11

Mulier illa Chananæa, miſeriã fi= liæ ſuæ ꝓpriã reputabat, dicẽs: Miſe rere mei domine fili Dauid, filia mea Mat. 15

male a dæmonio uexatur.
Luc. 21 Rætulit dominus duo æra minuta
pauperculæ uiduæ, quæ miſit in Ga-
zophilatiũ muneribus diuitũ. Quia
ſcilicet, illa de eo qđ' de erat ei dede-
rat: & qa plus põderat dominus mẽ
tis pietatem, q̃ muneris quãtitatem.
Luc. 23 Aſtiterunt patienti, & ſequebãtur
Ioã. 19 dũ ad crucem duceretur ab apoſto-
Mat. 28 lis derelictum.
Luc. 24 Item ſtudioſe obſeq uoluerunt ei
Mar. 16 in ſepulchro iacenti.
Ioã. 20 Vxor Pilati magis cõtra fuit impe
dire dominicam paſſionem & iniuſtã
affectionẽ ipſius, q̃ aliquis homo, de
quo ſcriptura teſtatur. Mat. 27
Act. 9 Propter opa pietatis & eleemoſy-
nas quas Thabita uiduis faciebat, ro
gauerũt flẽtes petrũ, & ad defũctã ue
niret. Et motus lachrymis eorũ Pe-
trus ponẽs genua orauit, & eã ſuſci-
Act. 12 tauit. Exiẽs de carcerẽ Herodis petrus
uenit ad domũ Mariæ matris ioãnis,
qui cognominatur Marcus ubi erãt
multi congregati orãtes. Per hoc pa
tet, piam fuiſſe & bonam mulierẽ, &

hoſpitani diſcipulorum domini.
Quædam mulier purpuraria nomi- Act. 16
ne Lydia credens ad prædicationem
Pauli, & baptizata cũ domo ſua de-
precata ẽ, dicẽs: Si exiſtimaſti me fide
lem domino meo eſſe intrate domũ
meã, & manete: Et coegit nos, ait Lu
cas. Vbi etiã ſatis innuit, quod mulie
res prõpte & deuote audiũt ꝟbũ dei.

De fortitudine mulierum.

Barach filius Abinoẽ noluit du- Iudic. 4
cẽr exercitum cõtra Siſaram niſi
Debora uxor Lapidoth iret cum eo,
Quæ dixit: ibo quidem tecum ſed in
hac uice uictoria non reputabitur ti-
bi, qa in manu fœminæ tradet Siſara.

Dixit Booz ad Ruth, quæ reliqrat Ruth. 3
patriã & deos ſuos: Scit .n. ois ppl's
q habitat iter portas urbis, ide mulie
rẽ te eẽ uirtutis. ¶ Viriliter ſaluauit
Dauid uirũ ſuũ Michol, cũ quæretur 1. Reg.
ad mortem a Saule patre ſuo. 19

Cum uidiſſet Abigail uirum ſuũ 1. Reg.
Nabal dure reſpõdiſſe nuncijs Dauid 25
feſtinauit, & tulit diuerſa xenia, &
Dauid iratum placauit.

Tob. 3 Grauē cōtumeliā ab ancilla pro-
latam, ualde patienter tulit. Sara filia
Raguelis, nec ei quid reſpondit. Sed
ad orationem ſe conuertit.

Eſt. 4. 5 Eſther regina expoſuit ſe ꝑiculo
moriēdi ꝓliberatiōe populi ſui, quā-
do nō uocata, ad regē ire ꝓſumpſit.

2. Ma. 7 Supra modū mater mirabilis, quæ
pereuntes ſeptē filios ſub unius diei
tempore cōſpiciens, bono animo fe-
rebat, & femineæ cogitationi maſcu
linum animum mittebat.

Luc. 1. 2 Fortiſſima fuit beata uirgo Maria,
& infra in cōtinēdo gaudiū quod habuit de
uſq; i fi. filii conceptione, natiuitate. Magorū
adoratione, & ipſius educatione, præ
dicatione, miraculoꝝ opatione reſur
rectione. Rurſum ſuſtinendo dolorē
quē paſſa fuit in ipſius filii paſſione.

Mat. 27 Valde fuit mirabile de audacia Ma
& 28. riæ Magdalenæ, quæ paſſiōi domini
Mar. 15 affuit, & toties ad ſepulchrū domini
& 16. uenit, recedentibus etiam diſcipulis
Luc. 23 dilectiſſimis, nō recedebat, ſed ſtans
24. Ioā. ibidem plorabat ipſam etiam nimis
19. 20. audacem faciebat amor, cū dicebat:

dñe, ſi tu ſuſtuliſti eū, dicito mihi.

De auiditate mulierum.

PRima mulier uidit lignū pulchꝝ Gen. 3.
& dilectabile, & ſtatim ſequitur,
quod ſine deliberatione tulit de fru
ctu illius & comedit.

Sara licet eſſet bona tñ ita deſidera Gen. 16
bat hēre filios, qđ potius uoluit ha-
bere de ancilla filiū, ingens: igredere
ad ancillā meā &c. q̃ eſſe ſine liberis.

Filiæ Loth potius uoluerūt de pa Gen. 19
tre liberos ſuſcipere, q̃ ſine liberis
permanere.

Interrogata Rebecca, an uellet ire Gen. 24
cū famulo Abrahæ, cōtinuo rñdit,
Vadam. Non dixit uolo ire, ſi placeē
uobis, uel huiuſmodi.

Cernēs Rachel qđ infœcūda eēt, Gen. 30
inuidit ſorori, & ait marito ſuo: Da
mihi liberos alioquin moriar.

Dyna cupiens uidere mulieres re Gen. 34
giōis illius, uiſa fuit a quodā uiro,
Sichem, uidelicet, & tandem oppſſa
ab eo. Quid ergo de illis, quæ uolūt
uidere uiros, & uideri ab eis? Nō eſt
mirum &c.

Gen. 39 Domina, cui ſeruiebat ioſeph, nõ expectabat quod ſolicitaretur ab eo, ſed ipſum nimis procaciter reqſiuit.

Ioſu. 15 Axa filia Caleph, obtinuit a pr̄e terram irriguam. Quia, ſcilicet, eam inſtanter ſuſpirando petiuit.

Iudi. 14 Tãtũ iſtitit uxor Samſon apud eũ qd ipſe dixit ei propoſitionẽ obſcurã, quã parẽtibus noluerat indicare. At illa ſtatim reuelauit amicis ſuis, q̃q̃ eẽt i dãnũ uiri ſui. Dalida ꝑ ipor:

Iudi. 16 tunitatẽ euicit, ut Samſon diceret, in quo ei' fortitudo maxima ꝯſiſtebat.

1. Re. 1 Anna mater Samuelis p̄ deſiderio hñdi libos flebat, & ñ capiebat cibos

3. Re. 3 Multum deſiderabat haber̃ filium illa, quæ rapuit alienum.

3. Reg. 21 Ita concupiuit iezabel uineam Naboth tradere uiro ſuo, q̃ nouiter producens falſos teſtes, procurauit & fecit Naboth crudeliter lapidari.

4. Re. 4 Cũ uellet ire Sunamitis ad eliſeũ, & uir eius nõ plenarie cõſentiret, reſpõdit illa: Vadã Statimq; ſtrauit illa aſinã & præcepit puero, Mina & ꝓpera ne mihi moram facias i eũdo, & hoc

age quod præcipio tibi.

Athalia mater Ochoziæ regis cōcu 4. Reg.
piſcēs regnare ſuper terrā, interfecit 11
omne ſemen regium, excepto ioas in
fantulo, qui furtim abſcōditus fuit.

Anna uxor Tobiæ circūſpiciebat To. 10
quotidie & circumibat uias, p quas
ſpes redeundi uidebatur, ut ſi poſſet
procul uidere filium uenientem.

Eſther nō fuit contenta ex eo, qđ Eſthe. 8
rex dederat ei domum Amā, & quod &. 9
occiderat in ciuitate Suſis quingen-
tos uiros, ſed etiam in craſtino fecit
trecentos occidi.

Herodias inſidiabatur ioāni bapti Mat. 14
ſtæ, tātoq; odio inſidiabatur ei, quod Mar. 6
magis elegit filiā ſuam petere caput
ipſi', q̄ dimidiā partē regni Herodis

Mulier Chananæa ſanitatē filiæ ob Mat. 15
tinuit precibus importunis.

Mater filioꝶ Zebedæi, nō expecta- Mat. 20
uit quod dn̄s remuneraret filio ſecū-
dū excellentiā meritoꝶ, ſed petijt an-
te tēpus unū poni ad dexteram do-
mini in regno ſuo, & aliū ad ſiniſtrā.

Puella nomine Rhode intelligens Act. 12

Petrũ pulſare ad ianuam, præ gau-
dio nõ apuit, ſed dimittẽs illũ foras,
cucurrit & intro ſtãtibus nũtiauit.

Luc. 19 Ponit Dominus exẽplũ uiduæ, q̃
ita fuit moleſta iudici, deum etiã nõ
timenti, ut tãdem ipſam a ſuo aduer
ſario uindicauerit.

De fallaciis mulierum.

Gen. 3. OCcaſione Euæ deceptus ẽ Adã:
licet nõ fuit ſeductus in eo, in
quo Eua fuit ſeducta, ſed cũ de ligno
uetito, Eua ſuadente, comedit.

Gen. 18 Sara riſit, audita ꝓmiſſione & cõ-
ceptione filij. Redar guta autem a do
mino eius diffidentia, ſeipſam men-
daciter excuſauit.

Gen. 19 Duæ filiæ Loth uolentes ex patre
ſuo concipere, cũ uerbis eũ fortaſſis
ad hoc inducere nõ auderẽt, mediã-
te uino, propoſitum peregerũt. Bene
ergo aliũ hominem decepiſſent, qñ
nec patri proprio pepercerunt.

Gen. 31 Rachel patrẽ proprium quærẽtẽ
idola ſua, pulchra adiuẽtiõe deluſit.

Gen. 39 Domina Ioſeph, ipſũ apud uirũ ſuũ
nequiter accuſauit, ut ſeipſam men-

daciter excuſaret & deiceps apud ui
rum ſunm, q̃ ipſo Ioſeph ſe impijſſi
me uendicauit.

Obſtetrices Hebræorum, licet piã Exo.1
intentionẽ habuerint in reſeruatione
pueroꝝ, tamen pharaonẽ regẽ Aegy
pti adinuẽtione mendacij fefellerũt.

Mulieres Moabitæ filios iſrael dece Nu.25
perunt, cõtra quos Balaam hariolus &.23
cũ omnibus magicis artibus ſuis ni
hil potuerat operari.

Raab meretrix abſcõdit explorato Ioſu.2
res ioſue, & eos, qui quærebãt eos fe
cit currere uſq; ad uada iordanis, di
cens, ꝙ exierant clauſa porta.

Egreſſa iahel in occurſũ Siſaræ di Iudic.4
xit ad eũ. Intra ad me, dñe mi, ne time
as: Et poſtremo illũ dormiẽtẽ occi
dit. ¶ Vxor Samſõis fũdẽs apud eũ Iudi.14
lachrymas, dicebat: Odiſti me, idcir
co problema nõ uis mihi exponere,
tamẽ illi i dãnum propriũ releuauit.
Dalida moleſta fuit Samſoni iugiter Iudi.16
ꝑ multos dies, ſpatium ad quietem
nõ tribuens, & defecit anima eius ad
mortem uſq; laſſata eſt. Tunc uictus

Fortiſſimus Sāſō, ſtulte aguit ei totū

1. Reg. 19 Michol intelligens, quod Saul pa ter ſuus quæreret Dauid uirū ſuū ad mortē, fecit eū fugerē, & poſuit ſimu lachrum ſuper lectum eius.

2. Reg. 17 Viri qui nuntiare debebāt Dauid ſtatum Abſalon, fuerunt poſiti in pu teo, & mulier quædā ponens uelamē ſuper os putei, quaſi ſiccās ptiſanas, ipſos receſſiſſe mentita eſt.

3. Reg. 11 Mulieres in tantū Salomonē dece perunt, ut coleret deos earum.

3. Reg. 14 Vxor Ieroboam aliam ſe finxit, ut prophetam deciperet.

3. Reg. 21 Excogitauit iezabel quomodo Na both falſo teſtimonio occideret.

Iudi. 10 & 13 Fefellit Holofernem iudith, a facie cuius terra tremere uidebat, quāuis optima intentione.

Mat. 14 Mat. 6 Herodes metuebat ioānem Baptiſtam ſciens eum uirum iuſtum. Et ta men Herodias in tantum laborauit, quod fecit eum in carcere decollari.

Act. 5 Saphira uxor & Ananias mētitus fuit petro đ agri p̄tio. Sed illđ mēda ciū fuit ꝑ Petrū grauiſſime punitū.

De mulierum ſtultiloquio.

EVa primo legitur locuta fuiſſe cũ ſerpente, q̃ cum Deo adorando, uel cum uiro ſuo, ad aliquã eruditionem percipiendam. Gen. 3

Promittẽte dño qđ Sara eẽt filiũ paritura, & primo illa riſiſſet præ diffidẽtia, negauit poſtea ſe riſiſſe. Gen. 18 Cernẽs Rachel qđ in fœcũda eẽt, ait marito ſuo: Da mihi liberos, aliogn moriar. Gen. 30 Quaſi eẽt in ipſius iacob ptãte, de ſterili fœcũdã facerẽ. Vxor Samſonis ſtati ut ſciuit ꝓpoſitionẽ obſcurã uiri ſui, indicauit ciuibus ſuis i dãnũ mariti ſui. Iudi. 14 ℭ Cũ uidiſſet Dalida, qđ Samſon ꝯfeſſus eẽt ei oẽm animũ ſuũ, quomodo fortitudinẽ amittere poſſet inimicos illi' uocauit, & ſtati eis reuelauit. Iudi. 16 Quia dauid p̃ magna deuotiõe ſaltauerat corã arca dñi, Michol filia Saul, ir õice dixit ei. O q̃ glorioſus fuit hodie rex iſrael? 2. Re. 6

Cũ cõtenderẽt duæ mulieres meretrices coram Salomone, illa ſtulte & nequiter locuta eſt, quæ dixit de infante Nec mihi, nec tibi, ſed diuida- 3. Re. 3

Tob.2. Cũ dixiſſet Tobias de hœdo. Vide te ne furtiuus ſit, Anna uxor eius ira ta rñdit. Mãifeſte uana fcã ẽ ſpes tua

Tob.3. Sara filia Raguelis increpãte ancil lam iuſte, illa impatiẽter & iniurioſe reſpondit. Amplius ex te nõ uideamus filium, aut filiam ſuper terram.

Eſthe.5 Vxor Aman audiens querimoniã quã uir faciebat de Mardochæo, reſpõdit. Iube parari excelſam trabẽ, ut appendatur in ea.

Iob.2. Sedẽte Iob i ſterquilinio, & saniẽ defluentẽ teſta radente, dixit ei uxor ſua: Benedic Deo, & morere, ſed ille bene & diſcrete reſpõdit. Quaſi una de ſtultis mulieribus locuta es.

Mat.20 Petitio matris filiorum Zebedæi, nõ fuit a domino approbata, quãdo dixit: Dic ut hi duo ſedeant, unus a dextris, alter a ſiniſtris.

Ioan.4. Multa uerba, & ſimplicia dixit Domino mulier Samaritana, antequam impingeret in ueritatem.

Gen.38 De mulierum ornatu ſuperfluo.

THamar nurus Iudæ filii Iacob uolẽs ſocerũ allicere, ut ex illo

conciperet. Depoſitis uiduitatis ue-
ſtibus ornauit ſe, & aſſūpſit teriſtrū.
Audito aduentu Iehu, q occiderat 4. Re. 9.
Iorā regē Iſrael, Iezabel depixit ocu
los ſuos ſtibio, & ornauit caput ſuū.
Teſtatur Iudith, quod ornamētaq̄ Iudi. 16
aſſumpſit deceperūt Holofernem. In
duit enim ſe ueſtimēto lætitiæ, unxit
faciem ſuā unguēto, colligauit cin-
cinnos ſuos mitra, ad dcipiēdū ipſū.
De Eſther legit. Quod quādo de- Eſth. 2.
buit itrare ad regē, nō q̄ſiuit mulie-
brē cultū ſicut faciebāt aliæ mulieres
Cōminādo dicitur Eſai. Auferet Eſai. 3.
Dominus ornamēta calciamentoꝝ,
& lunulas, & torques, monilia, & ar-
millas, & mitras, & diſcriminalia, &
multa alia ponit ibi.
Reprehēſibilē habitū malæ mu- Prou. 7
lieris deſcribit Salomon: Conſidero
uecordem iuuenē. Occurrit illi mu-
lier ornatu meretricio, præparata ad
capiēdas animas, garrula, & uaga, q̄e-
tis impatiens.
Nō ſine cauſa monet Sapiēs, quā- Eccle.
do ait. Auerte faciem tuā a muliere

Cõpta. Mulier. n. cõpoſita & orna-
ta. Magis. n. incitat ad peccatum.

1. Pe. 3 Mulierum nõ ſit extrinſecus capil
latura, aut circũdatio auri, aut ueſtiũ
cultus &c.

De ſepulturis.

Gen. 23 CVm magna diligẽtia emit abra-
ham agrum, in quo uxorẽ mor
tuam ſepeliuit.

Gen. 47 Noluit iacob ſepeliri cum malis hõ
&. 49 minibus ĩ Aegypto, ſed adiurauit io
ſeph ut eum mortuum ad patrũ ſuo
rum ſepulturam d̃ferret. Hoc ipſum
repetijt poſt benedictiõem filiorum
inſtãte morte ſua: quod ioſeph ſolici
tus adimpleuit. Cap. 50

Exo. 13 Exiẽs Moyſes d̃ Aegypto, tulit oſſa
ioſeph ſecum.

1. Reg. Commendauit Dauid multum ui
31 ros iabes Galaad, eo quod cadauera
2. Re. 2 Saulis & filiorũ eius, reuerenter trã
diderant ſepulturæ.

3. Reg. Pœna uiri Dei, qui panem cõtra di
13 uinum mãdatum in domo mali Pro
phetæ comedit fuit una, qd̃ nõ fuit
ſepultus in ſepulchro patrum ſuorũ.

Iehu rex iſrael, qui fecerat occidit 4. Re. 9
zabel, fecit eam ſepeliri, eo qđ fuit
filia regis.

Cõmẽdatus ẽ Tobias đ hoc, ꝙ cũ To. 1. 2
ꝑiculo uitæ ſuæ corpora occiſoꝝ ra-
piebat & ſepulturã eis ſolicitus exhi
bebat. Prima admonitio iter illas ſa-
lubres quas fecit Tobias filio ſuo, fu Tob. 4
it de ſua & uxoris ſuæ ſolicita ſepul
tura ¶ Iudei accuſatores ĩpij Mene-
lai fuerũt ꝑ iudicẽ. iniquũ morte dã- 2. Ma. 4
nati: quãobrẽ Tyrij quoqꝫ ĩdignati,
erga ſepulturã eoꝝ liberaliſſimi exti
terũt. Poſtꝑliũ cõtra Gorgiã cõmiſſũ
uænit iudas Machabæus, ut corpa ꝓ- 2. Mac.
ſtratoꝝ tolleret, & cũ parẽtib' ſepeli- 12
ret. Diſcipuli Beati Ioãnis Baptiſtæ,
audito qđ đcollat' erat ab herođ, ue Mat. 14
nẽrt & tulerũt corpus eius, & ſepelie Mar. 6
rũt eũ. Apparet dñm ieſum, đ ſuã ſe
pultura curaſſe, ꝑ qđ reſpõdit iudæ Ioã. 12
murmurãti de unguẽto qđ ſcđm ſẽ
tẽtiã ſuã uenũdari đbuiſſet. Sine (ĩqt)
ut in diẽ ſepulturæ meæ ſeruet illud.

Sepultus fuit dominus ꝑ ioſeph Mat. 27
& Nicodemum, in ſepulchro nouo Mar. 15

Luc. 23 exciſo in petra, in quo nondum quiſ
Ioã. 19. quam poſitus fuerat.

Act. 8. Curauerũt uiri timorati, a Iudæis lapidatum Stephanũ, & fecerũt plãctum magnum ſuper eum.

De morte in generali.

Gen. 2. QVia uera eſt ſentẽtia Dei, quã dixit homini. In quacũq; hora comederitis ex eo, morte moriemini. Planum eſt, quod ſtatim poſt peccatum homo moritur.

Augu. de ciui. dei Vnde homo uiuẽs, quaſi cõtinue moritur ſecundum Augu. lib. 13. de ciuitate Dei.

Lib. 13. ca. 10. Gen. 5. Cũ tot annis uixerint homines ante diluuium, ſignanter tamen dicit ſcriptura poſt tempus deſcriptionis uitæ eorum. Et mortuus eſt.

Gen. 19 Si antiq' patres mortẽ timebãt, & lõgã uitã optabãt, nõ erat mirũ. Nã ipſi nõ poterãt adhuc in cœlũ aſcendere, nec diuina ꝑfrui uiſione, donec ſaluator aduenit q aꝑuit ianuã paradyſi. Vnde ſãct' Loth admõitus ẽ ab ãgelo, ut ſaluũ faceret ſe i mõte. Timuit ille ire, ne forte apphẽderet eũ

malum

malum & ibi moreretur.

Etiā mali optāt bene mori. Moria Nu. 23
tur aia mea morte iuſtoꝝ, dixit Balaā

Videtur, ꝙ Moyſes libēter plus ui Deu. 4
xiſſet, ſi dominus uoluiſſet, Vnde ait:
iratus eſt dominus contra me: Ecce
morior in hac humo, non trāſibo Ior
danem.

Magna pars mercedis Moſaicæ le Deu. 11
gis in longa uita ꝓſiſtere uidebatur.
Vnđ ait Moiſes. Oculi ueſtri uiderūt
omnia opera Domini magna, quæ fe
cit, ut cuſtodiatis uniuerſa mandata
illius, quæ ego hodie præcipio uobis
ut poſſitis introire, & poſſidere terrā
ad quam ingredimini, & multoq; in
ea uiuatis tempore.

Maluerūt Zebee & Salmana occi Iudi. 8
di manu Gedeonis, ſtrenui uiri, ꝗ ma
nu Iether iuuenis filij ſui.

Noluit Dauid flere ꝓ filio mortuo 2. Reg.
qui fleuerat eo infirmo. 12

Cum ſederet Helias ſubter unam iu 3. Reg.
niperum petiuit animæ ſuæ ut more 19
retur, & ait: Sufficit mihi domine tol
le animam meam.

4. Reg. 20 Ezechias rex iuda ambulauit corã domino ĩ ueritate & fuit bonus tamẽ
Eſai. 38 quando nunciatũ fuit ei per Eſaiam, q̃a mori deberẽt, orauit dominũ fletu magno, ut adhuc ei uitã ꝓlongaret.

Tob. 3 Tobias ꝓuocatus, audita reſpõſióe uxoris ingemuit, & cœpit orare cum lachrimis dicẽs: Iuſtus es domine, præcipe in pace recipi animã meã expedit enĩ mihi mori magis, q̃ uiuere. Seqtur. 4. Capite. Cũ putaret orationẽ ſuã exaudiri, uocauit filiũ ſuũ.

Eodẽ Sara filia Raguelis accepta ab una ancillaꝝ graui ꝯtumelĩa orauit dñm dixitq́ꝫ inter cætera: Peto dñe, ut de uinculo huius improperij abſoluas, aut certe deſuper terra eripias me.

Hie. 37 Corã rege Sedechia ꝓſtrauit Hieremias p̃ces ſuas, ne ꝑmitterẽt reduci eũ ĩ carcerẽ, ĩ quo prius fuerat, ne moreret.
Mat. 25 Poſt mortẽ crucis, q̃ ſaluator uoluit ſuſtinerẽ, oſtẽdit manifeſte, qđ nõ ſolũ mori, ſed & qđcũq́ꝫ genus mortis ab homine iuſto, pro diuina obediẽtia, prompte debere ſuſtineri.

Mat. 26 Ante aduẽtũ ſpiritus ſancti nimis

timuerunt mortē Apoſtoli,q̃ cōpre- Act. per
hēſo Domino, omnes eũ reliquerũt, totum.
poſtquã uero fuerunt uirtute ex alto
roborati, ducti corã pricipibus & ty
rannis, fiducialiter loquebantur.

Parũ timebāt, imo nō timebat mor- Act. 21
tē paulos, q dicebat: Nō ſolũ alligari
ſed & mori paratus ſũ pp nomē dñi
ieſu. *Idē.* Si nocui iudæis, aut dignũ
morte aliqd feci, non recuſo mori. Act. 25

Aduertēdũ eſt aũt, quia plerũq; in
ſidias deuitās iudæorũ, de ciuitate in
ciuitatē fugiebat: Nō timore mortis
hoc faciebat ſed quia furori malorũ
cedens, pluribus ſe utilē reſeruabat.

De horrēda morte malorũ.

CAin, qui occidit fratrē ſuũ, occi- Gen: 4
ſus eſt a Lamech.

Dñs pluit ſup ſodomã & gomorrhã Gen. 19
ſulphur & igē ď cœlo, & ſbuertit qn
q; ciuitates, deteſtabili peccato fœtē
tes. Sichem filius Emor, q̃ oppſſit Dy Gen. 34
nã filiã iacob, iterfectus eſt a filijs ia-
cob, & omnis ciuitatis populus.

Aquæ maris rubri cooperuerũt cur Exo. 14
rus & eqtes cũctos exercitus Pharao

nis, nec unus q̄dē remāſit: Et q̄dē ſa-
tis iuſte, cuius cor nō potuit emolliri
corpus eiūs in aq̄s totaliter mergeret.
Leu. 10 Nadab & abihu filij Aarō, offerētes
ignē alienū corā Dño, deuorari ſunt
ab igne dñi & mortui. Præcepto do-
Leu. 24 mini filij Iſrael eduxerūt blaphemū
extra caſtra, ac lapidibus obruerunt.
Nu. 16 Chore, Dathan & Abyron, ac eo⁊
complices Moyſi rebellantes, deſcen
derunt uiui in infernū, operti humo.
Exo. 32 Alij etiam murmurantes, & diuer-
Nu. 11 ſa cōmittentes peccata, uarijs morti
14. 15 bus interierūt in deſerto: ita q̄d de
Deu. 1 ſexcēis milibus hominū pugnato⁊
duo tātū terrā ꝓmiſſiōis intrauerūt.
Iosu. 7 Quoniā achā tulit furtiue de ana
mate hiericho, lapidauit eū ois iſr
& cūcta q̄ eius erāt, igne cōſūpta ſūt
Iudic. 1 Cōphenderunt filij iſrael Adonis
bezech cæſis ſummitatibus manuū
eius ac pedum (ita enim fecerat ipſe
ſeptuaginta regibus) adduxerūt in
Hieruſalem, & ibi mortuus eſt.
Iudic. 4 Tulit iahel uxor Abner Cinæi clauū
tabernaculi & defixit in cerebrun Si

ſaræ,qui ſoporem morti ſociās defe
cit,& mortuus eſt.

Si zebee & Salmana ſeruaſſent fra Iudic.8
tres,Gedeonis,peperciſſet eis Gedeō,
& quia eos occiderūt,& ipſi a Gedeo
ne occiſi fuerunt.

Vna mulier iaciens ſup caput Abi Iudic.9
melech fragmen mole,ꝯfregit cere-
brum eius,qui uocauit armigeꝝ ſuū
& iuſſit ſe interfici: & reddit ei domi
nus malum quod fecerat interficiēs
ſeptuaginta fratres ſuos.

Cum audiſſet Heli Arcam domini 1.Re.4
eē captā cecidit d̄ ſella retrorſū iuxta
oſtiū,& fractis ceruicib' mortuus ē.

Superbū Goliath & blaſphemum, 1.Reg.
Dauid puer inermis nō habēs uſum 17
armorū gladio illius ꝓprio īterfecit.

Saul quadā iniqua inuidia motus 1.Reg.
& ꝑſecutus fuerat Dauid: Tādē arri- 31
puit gladiū ſuū irruēs ſup eū & mor
tuus eſt. Adoleſcēs,q dixit ſe Saul oc 2.Re.1
cidiſſe,iubēte Dauid,occiſus ē cū pu
tabat proſpera nuntiare.

Simile accidit duobus latronibus, 2.Re.4
qui caput iſboſeth filij Saul tulerūt.

2. Reg. prīogeītus dauid opp̄ſſit ſororē ſuā
Thamar, & paulopoſt occiſus ē iubē
13 te abſalō frē ſuo, cū comedeřt cū eo.
Vidēs architophel, q̄d nō fuiſſet ac
2. Reg. ceptū cōſiliū ſuū q̄d dederat ꝯtra Da
17 uid, abiit i domū ſuā, & ſuſpēdio in
terijt. Libidīe dominādi Abſalō mul
2. Reg. tū afflixit patrē ſuū dauid, ſed anteq̄
18 aſſecutus eēt ꝓpoſitū ſuſpēſus fuit ī
ter cœlū & terram. ¶ Seba filius Bo
chri ꝯcitauit pp̄lm ꝯtra Dauid, & fu-
2. Reg. giēs i Abelā ciuitatē, ubi putabat ha
20 bere refugiū & auxiliū, decapitatus
fuit ibidē. ¶ Quāuis ioab fuiſſet mi
les ſtrenuus & fidelis, q̄a tū occidit
3. Re. 2 duos uiros ꝓditorie, iuſſus eſt occidi
monēte Salomone. Regi iſrl̄ peſſimo
Hela, rebellauit zābri ꝯtra dn̄ꝫ & oc-
3. Reg. cidit eū, q poſt ſeptē dies igreſſus eſt
16 regiū thalamū & ſuccēdit ſe cū ipſa
domo regia. Vlnerat' i bello Achab
mortuus ē ueſpi, & linxerunt canes
3. Reg. ſanguinē eius i eodē loco, in quo lin
21.22 xerunt ſanguinem Naboth qui diſſi
mulāte ipo Achab cū liberař dberet
& poſſet, lapidatus & mortuus eſt.

Cũ aſcẽderet Eliſeus in ciuitatem 4.Re.2
Bethel quidã pueri male eruditi illu
debãt ei, egreſſiq; ſũt duo urſi, & la=
cerauerũt ex eis q̃dragita duos pue=
ros. ¶ Vnus de duobus q aderãt cũ 4.Re.7
rege iſrl', noluit credeř v̄bis Eliſei, fu
turã abũdãtiã prædicẽtis, in craſtino
v̄o ꝯculcauit eũ turba hoinm, ad ſpo
lia cõcurrentium & mortuus eſt.

Benadab rex Syriæ, q multa mala 4.Re.8
intulit filijs iſrael, fuit demũ ab Aza
hel ſeruo ſtrangulatus.

Vidẽs iehu iezabel impiã, quæ fue 4.Re.9
rat multorũ cauſa malorũ, iuſſit eam
præcipitari deorſum, & fuit ita equo
rũ ungulis conculcata, quæ licet eẽt
filia regis non fuit tradita ſepulturæ.
Tãtũ enim caluaria capitis iuẽta fuit

Athalia mater Ochoziæ interfecit 4.Reg.
omne ſemẽ regiũ, ut poſſet regnare 11
ſup populũ & poſtmodum turpiter
iterfecta fuit, iuſſu ioiadæ ſacerdotis.

Rex iuda malus & ingratus ioas, q 4.Reg.
fecit zachariã filium ioiadæ ſacerdo= 12
tis crudeliter lapidari, poſtea interfe 2.pa.24
ctus eſt a ſeruis ſuis.

4. Reg. 19 Rex aſſyriorum Senacherib ſuperbiſſimus, & in deū cœli blaſphemus poſtquā de terra iuda confuſus aufugit, a filiis ſuis interfectus fuit.

4. Reg. ulti. Hie. 39 & 52 Sedechias rex iuda malus apđ Deū & homines, cōprehēſus eſt fugiens. Ante cuius oculos rex Babylōis proprios filios fecit occidi, deide exoculatus fuit & ductus ī babilonē, & ibidem miſerabiliter mortuus.

Iudi. 13 Multas terras cepit & đſtruxit holofernes, tandē dormiens inebriatus, per manū mulieris decapitatus fuit.

Eſthe. 7 Supbiſſimus Aman, qui faciebat ſe ab hominibus adorari, ſuſpēſus ē in patibulo, qđ ipſe parauerat Mardochæo.

Dan. 4 & 5 Balthaſar rex Babylōis, nō eſt correctus p exēplū nabuchodonoſor patris ſui, q ante eū fuerat mutatus in Beſtiā Et in conuiuio uidit ſcrpturā in pariete. Mane, Thetel, Phares. Eademq; nocte iterfectus eſt, & regnum eius ad medos, & perſas tranſlatum.

Dan. 6 & 14 Accuſatores Danielis, iubente Dario rege perſarum, miſſi ſunt in lacū

leonum³ & a leonibus deuorati. Simi le accidit. Cap. 14

Poſtquã Alexãder decidit in lectũ dicitur quod cognouit: quia morere tur: quaſi antea mortis memoriã ſeu notitiam non haberet. 1. Ma. 1

Percuſſus fuit Alchimus ꝓditor, & diſſolutus ē paralyſi, nec ultra potuit loqui & mãdar̃ de domo ſua: & mor tuus eſt cum tormento magno. 1. Ma. 9

Cõtriſtatus rex antiochus de hoc quod Andronicus iniuſte occiderat Oniam ſummum ſacerdotem: occidi in eodem loco iuſſit Andronicum, in quo nimiam impietatem cõmiſerat. 2. M. 4

Multis ſacrilegijs a Lyſimacho cõ miſſis in templo, congregata eſt mul titudo aduerſus eum & ipſum ſecus ærarium interfecerunt. Eodẽ

Iaſon impius, qui fratrem ꝓpriũ captiuauerat, & multos de patria ſua expulerat, peregre periſt: & inſepul tus, & illamentatus abiectus fuit. 2. Ma. 5

Antiochus, q multoꝝ torſerat uiſce ra, paſſus diꝝ dolorẽ uiſceꝝ, miſerabi li obitu i mõtibus uita defũctus eſt. 2. Ma. 9

2. Mac. 13 Menelaus, qui malicioſe obtinuit modico tēpore prīcipatū, de alta turri fuit ꝑcipitatus ī aggeſtum cineris.

Luc. 12 Homo ille diues, cuius ager uberes fructus attulit, cum cogitaret dſtruere horrea ſua & facere maiora, plus credebat haber̄ ꝗ uita: ait aūt illi Dominus: Stulte, hac nocte peribis.

Luc. 16 Terribile eſt ualde illud exemplū de diuite famoſo, epulōe, q mortuus eſt & ſepultus, atq; ī iferuū delatus.

Act. 5 Ananias & uxor eius Saphira, qa fraudauerūt ꝗ ꝑtio agri uēditi, ad increpationē petri terribil̄r expirarūt.

Act. 12 Herodes ſedēs ꝓ tribunali, & ueſtitus ueſte regali ꝯcionabat̄ ad ppl̄m: ppl̄s aūt acclamabat. Dei uoces, & nō hoīnis. Cōfeſti aūt ꝑcuſſit eū āgelus dñi, eo ꝙ nō dediſſet honorē deo. Et cōſumptus uermibus expirauit.

De pretioſa morte iuſtoꝝ.

Gen. 4 CVm eſſēt in agro Cain & Abel, cōſurrexit Cain aduerſus abel,

1. Ioā. 3 & interfecit eum. Rationē tangit ioānes. Quoniam opera ipſius maligna erant, fratris autem iuſta.

Ambulauit Enoch cum deo,& nõ Gen. 5
apparuit,quia tulit eum deus.

Mortuus Abrahã in ſenectute bo Gen. 25
na,prouectæq; ætatis & plenus dierũ,
congregatuſq; eſt ad populum ſuũ.

Cõpleti ſunt dies iſaac.180.anno Gen. 36
rũ cõſumptuſq; ætate mortuus eſt,
& appoſitus populo ſuo ſenex &
plenus dierum.

iacob finitis mãdatis,quibus filios Gen. 48
inſtruebat,collegit pedes ſuos ſuper
lectulũ ſuum & obijt, & appoſitus
eſt ad populum ſuum.

Cum adiuraſſet ioſeph fratres ſuos Gen. 54
atq; dixiſſet:deus uiſitabit uos,aſpor
tate uobiſcũ oſſa mea dẽ loco iſto:&c.
mortuus eſt.

Aſcẽderũt Moyſes & Aarõ iuxta Nu.20
mandatum Domini in mõtem Hor,
corã omni multitudine.Cũq; Aaron
expoliaſſet ueſtib' ſuis,ĩduit eis Elea
zarũ,& mortuus eſt ibi Aaron.

Mortuus eſt Moyſes ſeruus dñi ĩ ter Deu.34
ra Moab,iubẽte dño,& ſepelliuit eũ
dominus,& non cognouit homo ſe-
pulchrũ eius uſq; in præſentẽ diem.

2.Re.2 Dauid poſt inſtructionem filij ſui Sa
1.pa.29 lomonis & orationem, quam fecit ad
dominum ꝑ eo & pro toto populo
mortuus eſt i ſenectute bona, plenus
dierum, & diuitijs, & gloria.

4.Re.2 Cũ perg:rẽt ſimul Helias & Heli
ſeus, Ecce, currus igneus, & eq̃ ignei
diuiſerunt utrunq̧, & aſcẽdit Helias
per turbniem in cœlum.

2.pa.24 Spiritus domini induit Zachariã
filiũ ioiadæ, & dixit populo: Quare
tranſgredimini præceptum domini?
Quod uobis nõ proderit. Qui ꝯgre
gati aduerſus eum, miſerũt lapides
iuxta regis imperiũ, & ĩterfectus eſt.

To.1.2 Tobias ĩ hora mortis ſuæ uocauit
Tobiã filiũ ſuũ, & ſeptẽ iuuenes ne-
potes ſuos, & dixit eis: Prope ẽ int ri
tus meus. Et de filio eius paulo poſt
dicit: Cõpletis annis nõagintanouẽ
in timore domini, cũ gaudio ſepelie-
runt eũ. Oĩs aũt cognatio eius. &c.

Iob.ult. Vixit iob poſt flagella cẽtum qua
draginta annis, & uidit filios filiorũ
uſq̧ ad quartã generatiõnẽ, & mor-
tuus eſt ſenex & plenus dierum.

Poſt inſtructionē & cōfortationē 1.Ma.2
filiorum, Matathias benedixit eos, &
defūctus ē & poſitus ad patres ſuos.

Vidēs iudas Machabaus multitu 1.Ma.6
dinem hoſtium & paucitatem ſuoꝝ
ait: Si appropinquauit tempus no-
ſtrum, moriamur in uirtute propter
fratres noſtros.

Eleazarus poſt multa tormēta ſibi 2.Ma.6
illata, uita deceſſit. Vniuerſæ gēti me
motriam mortis ſuæ ad exēplum uir
tuis & fortitudinis relinquens.
Septem illi fratres cū pia matre ſua 2.Ma.7
finē miro modo laudabilē fecerunt.
Et poſſunt ibi notari multa uirtutis
exempla.

Pro ueritate & maritali honeſtate, Mat.14
Ioannes Baptiſta decollatus fuit ab Mar.6.
Herode Tetrarcha.

De illo famoſo pauperē Lazaro, ſcri Luc.16
ptū ē Factū eſt ut moreť mēdicus, &
portareť ab angelis in ſinū Abrahæ.

Qualitercūq; uixerit ille latro, cui Luc.23
pendenti dixit Chriſtus: hodie mecū
eris ī Paradyſo, fœliciter mortuus ē.

Cū lapidabatur beatus Stephanus, Act.7.

inuocabat dominũ, & dicebat; Domine ieſu, accipe ſpiritũ meũ. Poſitis autẽ genibus exclamauit uoce magna, dicẽs: Dñe, ne ſtatuas illis hoc peccatũ &c. Et cũ hoc dixiſſet, obdormiuit.

Aug. li. 4. de trinita. ca. 13. Et li. 13. de ciuita. ca. cap. 5

Et Saluator noſter dominus ieſus Chriſtus qui ſecundum Auguſtinũ libro quarto, de Trinitate, ꝑ ſingularem mortem ſuam, noſtra deſtruxit duplicem. Qui ut ait idem Auguſtinus. 13. de ciuitate Dei Tãtam fidei contulit gratiam, ut mors (quã uitæ conſtat eſſe contrariam) inſtrumẽtũ fieret, per quod trãſiretur ad uitam. Quam nobis concedat ipſe χρus author ſalutis æternæ. Qui ẽ uia, ueritas, & uita: Qui uitæ, & mortis habet imperium. Qui cũ patre, & ſpiritu ſancto, uiuit & regnat Deus, per interminabilia ſæcula. Amen.

FINIS

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Venetijs per Alouiſium
de Tortis.
MDXXXVIII